PARİON ANTİK KENTİ ROMA DÖNEMİ TERRAKOTTA FİGÜRİNLERİ (2004-2013)

Hasan KASAPOĞLU

Arkeoloji Anabilim Dalı
Doktora Tezi
Prof. Dr. Cevat BAŞARAN
2015
Her Hakkı Saklıdır

T.C.

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI

Hasan KASAPOĞLU

PARİON ANTİK KENTİ ROMA DÖNEMİ TERRAKOTTA FİGÜRİNLERİ (2004-2013)

DOKTORA TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ

Prof. Dr. Cevat BAŞARAN

ERZURUM-2015

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEZ BEYAN FORMU

27.05.2015

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

BİLDİRİM

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum "**PARİON ANTİK KENTİ ROMA DÖNEMİ TERRAKOTTA FİGÜRİNLERİ (2004-2013)**" adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

☐Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

☐Tezim/Raporum sadece Atatürk Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

☐Tezimin/Raporumun 3 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Hasan KASAPOĞLU

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Prof. Dr. Cevat BAŞARAN danışmanlığında, Hasan KASAPOĞLU tarafından hazırlanan bu çalışma 27 / 05 / 2015 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından. Arkeoloji Anabilim Dalı'nda Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Cevat BAŞARAN İmza: .....

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Mehmet KARAOSMANOĞLU İmza: .....

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Hüseyin YURTTAŞ İmza: .....

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Dominique KASSAB TEZGÖR İmza: .....

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Vedat KELEŞ İmza: .....

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir. ..... / ..... / 2015

Prof. Dr. Mustafa YILDIRIM
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **IV**
ABSTRACT ..... **V**
KISALTMALAR DİZİNİ ..... **VI**
TABLOLAR DİZİNİ ..... **VII**
GRAFİKLER DİZİNİ ..... **VIII**
ŞEKİLLER DİZİNİ ..... **IX**
ÖNSÖZ ..... **X**

GİRİŞ

I. AMAÇ, KAPSAM VE YÖNTEM **1**
II. ANTİK ÇAĞDA PARİON **7**

BİRİNCİ BÖLÜM

PARİON ANTİK KENTİ TERRAKOTTA FİGÜRİN BULUNTU YERLERİ

1.1. GÜNEY NEKROPOLİS **16**
1.2. TİYATRO **33**
1.3. ROMA HAMAMI **38**
1.4. YAMAÇ YAPISI – LEJYON HAMAMI **40**
1.5. SDJ 1 (DÜKKÂNLAR ?) **43**
1.6. ODEİON **44**
1.7. ODA MEZARLAR **49**

İKİNCİ BÖLÜM

ANTİKÇAĞ TERRAKOTTA FİGÜRİNLERİ

2.1. KRONOLOJİK GELİŞİM **51**
2.1.1. Prehistorik Dönem 51
2.1.2. Protogeometrik ve Geometrik Dönem 56
2.1.3. Dedalik ve Arkaik Dönem 56
2.1.4. Klasik Dönem 60
2.1.5. Hellenistik Dönem 63
2.1.6. Roma Dönemi 67
2.2. ARAŞTIRMA TARİHÇESİ **68**

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
PARİON ANTİK KENTİ TERRAKOTTA FİGÜRİNLERİ - TİPOLOJİ VE TARİHLENDİRME

3.1. TANRISAL - MİTOLOJİK VE DİNSEL İÇERİKLİ FİGÜRİNLER 73
3.1.1. Tanrıça Figürinleri 73
3.1.1.1. Aphrodite 73
3.1.1.1.1. Aphrodite Venüs Genetrix 77
3.1.1.1.3. Knidos Aphroditesi 88
3.1.1.1.3. Aphrodite Anadyomene 102
3.1.1.1.4. Diğer Aphrodite Figürinleri 136
3.1.1.2. Athena – Minerva 162
3.1.1.3. Demeter - Ceres 165
3.1.1.4. Kybele 170
3.1.2. Tanrı Figürinleri 172
3.1.2.1. Apollon 172
3.1.2.2. Dionysos 180
3.1.2.3. Eros 190
3.1.2.3.1. Çocuk Eros Figürinleri 191
3.1.2.3.2. Genç Eros Figürinleri 208
3.1.2.4. Hermes 217
3.1.3. Mitolojik ve Dinsel İçerikli Diğer Figürinler 226
3.2. İNSAN FİGÜRİNLERİ 228
3.2.1. Erkek Figürinleri 228
3.2.2. Kadın Figürinleri 238
3.2.2.1. Oturan Kadın Figürinleri 238
3.2.2.2. Klineye Uzanmış Kadın Figürinleri 263
3.2.3. Çocuk Figürinleri 264
3.2.4. Gladyatör Figürinleri 271
3.2.5. Savaşçı Kukla Figürinleri 274
3.3. HAYVAN FİGÜRİNLERİ 281
3.3.1. At Figürinleri 281
3.3.2. Ceylan 283

3.3.3. Köpek Figürinleri ve Köpek-Kurt-Aslan Karışımı Hayvanlar (Yaratıklar ?) 284
3.3.4. Domuz Figürinleri 289
3.3.5. Güvercin Figürinleri 291
3.3.6. Horoz Figürinleri 308
3.4. DİĞER FİGÜRİNLER 324
3.4.1. Çıngıraklar 324
3.4.2. Tekerlekler 326

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

PARİON ANTİK KENTİ TERRAKOTA FİGÜRİNLERİNİN TEKNİK ÖZELLİKLER 328

SONUÇ 336
KAYNAKÇA 345
EKLER 375
EK 1. KATALOG 375
EK 2. LEVHALAR 619
EK 3. TABLOLAR 775
ÖZGEÇMİŞ 805

ÖZET

DOKTORA TEZİ

PARİON ANTİK KENTİ TERRAKOTTA FİGÜRİNLERİ (2004-2013)

Hasan KASAPOĞLU

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Cevat BAŞARAN

2015, 805 sayfa

Jüri: Prof. Dr. Cevat BAŞARAN
Prof. Dr. Mehmet KARAOSMANOĞLU
Prof. Dr. Hüseyin YURTTAŞ
Prof. Dr. Dominique KASSAB TEZGÖR
Doç Dr. Vedat KELEŞ

"Parion Antik Kenti Terrakotta Figürinleri" başlıklı bu çalışma Parion Antik Kenti'nde 2005-2013 yılları arasında gerçekleştirilen kazı çalışmalarında ve kentin Güney Nekropolisi'nde 2004 yılında Çanakkale Arkeoloji Müzesi tarafından gerçekleştirilen kurtarma kazısında ele geçen pişmiş toprak figürinlerden oluşmaktadır. Bazıları tam, bazıları ise parça olan 410 figürin Roma Dönemi içerisinde MÖ 1. yüzyılın sonları ile MS 3. yüzyıl ortaları aralığna tarihlenen örneklerden oluşmaktadır.

Çok çeşitli bir tipolojiye sahip olan Parion figürinleri Tanrısal - Mitolojik ve Dinsel İçerikli Figürinler, İnsan Figürinleri, Hayvan Figürinleri ve Diğer Figürinler olmak 4 ana başlık altında ele alınmıştır. Bu 4 ana başlık altında ele alınan figürinler, tiplerine göre çok sayıda alt başlıklara ayrılarak gruplandırılmıştır. Alt başlıklardaki aynı gruba ait çok sayıda figürinin hemen hemen aynı betimlemeye ve ölçülere sahip olması, antik kentte olası bir yerel üretimin varlığına işaret etmektedir. Roma Dönemi'ne tarihlenen bu figürinler hem antik kentteki kültlerin ortaya konmasına yardımcı olmakta, hem de antik kentin bu dönemdeki zenginliğini gözler önüne sermektedir.

Çalışmaya konu eserlerin büyük bir çoğunluğunun antik kentin Güney Nekropolisi'nde açılan mezarlardan ele geçmiş olmaları ve bu mezarların kontekstlerinde bulunan çok sayıdaki seramik ve cam eserler ile sikkeler sayesinde net olarak tarihlendirilmeleri mümkün olmuştur. Eserlerle ilgili bu net tarihlendirmeler sayesinde, Parion pişmiş toprak figürinlerinin ele alındığı bu çalışma, özellikle Batı Anadolu'daki birçok merkezden ele geçen Roma Dönemi pişmiş toprak figürinlerinin tarihlendirilmesi için önemli bir kaynak olma niteliğine sahip olacaktır. Çünkü çalışma esnasında taranan birçok yayında, çalışmamızda ele alınan ve ele geçtiği kontekst ile Roma Dönemi'ne tarihlenen bazı eserlerin yaklaşık 300 – 500 yıl daha öncesine tarihlendirilmiş oldukları görülmüştür. Stilistik ve tipolojik açıdan elde edilen sonuçların yanı sıra, çalışmaya konu sağlam ve bütün olarak ele geçen eserlerin hemen hemen yarısında belirlenen usta ya da atölye işareti-ismi olabilecek yazıt-monogramlar da, özellikle Batı Anadolu figürin üretimi ile ilgili önemli ipuçları ve yeni veriler elde edilmesine imkân sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Parion, Terrakotta, Pişmiş Toprak, Figürin, Roma Dönemi.

ABSTRACT

Ph. D. DISSERTATION

TERRACOTTA FIGURINES FROM ANCIENT PARION (2004-2013)

Hasan KASAPOĞLU

Advisor: Prof. Dr. Cevat BAŞARAN

2015, 805 page

Jury: Prof. Dr. Cevat BAŞARAN
Prof. Dr. Mehmet KARAOSMANOĞLU
Prof. Dr. Hüseyin YURTTAŞ
Prof. Dr. Dominique KASSAB TEZGÖR
Assoc. Prof. Dr. Vedat KELEŞ

This study titled of "Terracotta Figurines from Ancient Parion" consist of terracotta figurines that uncovered in excavations of ancient Parion 2005-2013 between and the city's Southern Necropolis in 2004 by Canakkale Archaeological Museum carried out by rescue excavations. Some full, some parts of the figurine or figurines approximately 410 large majority of the piece is dated from late 1th Century BC to 3th Century AD within the Roman period.

Parion figurines which has a wide variety typology are discussed under five main titles as that Religious Content - Divine - Mythological Figurines, Human Figurines, Animal Figurines and Other Figurines. The figurines are grouped according to types are divided into numerous sub-headings. In particular, a large majority of these figurines dating to the Roman period reveal the ancient city while helping the cult, as well as the richness of the ancient city reveals in this period.

The majority of figurines in the study exactly are dated thanks for uncovered from burial context. Terracotta figurines in this study will be an important source of terracotta figurines dating to Roman period recovered from several centers in western Anatolia. Because realized that some of figurines dating to Roman Period and studying in our working dating to three-five century earlier in some working. As well as stylistic an typological results signature of coroplates or wokshop reveals that Western Anatolia figurines important clues related to the production and to obtain new data have allowed.

Key Words: Parion, Terracotta, Figurines, Roman Period.

KISALTMALAR DİZİNİ

Abb.	: Resim
AST	: Araştırma Sonuçları Toplantısı
Bkz.	: Bakınız
Çiz.	: Çizim
Dn.	: Dipnot
Ed.	: Editör
Fig.	: Figure (Resim)
Kat. No.	: Katalog Numarası
KST	: Kazı Sonuçları Toplantısı
Lev.	: Levha
MÖ	: Milattan Önce
MS	: Milattan Sonra
No.	: Numara
Nr.	: Numara
Pl.	: Plate (Levha)
Res.	: Resim
s.	: Sayfa
ss.	: Sayfalar
Taf.	: Tafel (Levha)
vd.	: ve devamı
ve diğ.	: ve diğerleri
yy.	: Yüzyıl

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Parion Güney Nekropolisi, 2005-2013 Yılı, Terrakotta Figürinli Mezar Kontekstleri.....776

Tablo 2. Parion Güney Nekropolisi, 2004 Yılı Terrakotta Figürinli Mezar Kontekstleri.....789

Tablo 3. Figürinlerde Görülen Kil Rengi Kataloğu 801

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik 1. Mezar Tiplerinin Dağılımı 18
Grafik 2. Arkaik Dönem Mezarlarının Tiplere Göre Dağılımı 20
Grafik 3. Klasik Dönem Mezarlarının Tiplere Göre Dağılımı 24
Grafik 4. Hellenistik Dönem Mezarlarının Tiplere Göre Dağılımı 26
Grafik 5. Roma Dönemi Mezarlarının Tiplere Göre Dağılımı 30
Grafik 6. Parion Roma Dönemi Terrakotta Figürinlerinin Dağılım Oranları 336
Grafik 7. Alanlara Göre Figürinlerin Dağılımı 337
Grafik 8. Parion Tanrısal-Dinsel İçerikli Figürinlerin Dağılım Oranları 337
Grafik 9. Parion İnsan Figürinlerinin Dağılım Oranları 338
Grafik 10. Parion Hayvan Figürinlerinin Dağılım Oranları 338

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Parion Knidos Aphroditesi Versiyonları 100
Şekil 2. Parion Knidos Aphroditesi Versiyonları 101
Şekil 3. Parion Knidos Aphroditesi ve Knidos Aphroditesi etkili Aphrodite Anadyomene figürinleri arasındaki seri üretim şeması. 123
Şekil 4. Pairon Knidos etkili Aphrodite Anadyomene ile Knidos etkili Çıplak Aphrodite figürinleri arasındaki seri üretim şeması..... 127
Şekil 5. Parion Knidos Aphroditesi etkili Aphrodite Anadyomene versiyonları..... 130
Şekil 6. Pairon Mantolu Çıplak Aphrodite leri Arasındaki Seri Üretim Şeması 159
Şekil 7. Parion Dionysos Herme'si Tipleri 183
Şekil 8. Parion Dionysos Hermeleri'ndeki Seri Üretim Şeması 187
Şekil 9. Parion, Köpekle Oynayan Çocuk Eros figürinleri seri üretim şeması. 196
Şekil 10. Parion Keule-Budaklı Sopa Taşıyan Çocuk Eros figürinleri Seri Üretim Şeması..... 201
Şekil 11. Parion Keule-Budaklı Sopa Taşıyan Çocuk Eros figürinleri, *Jenerasyon n+2*'de üretilen *Prototip n+2 a-b-c* figürinlerinin tamamı. 202
Şekil 12. Parion Yaşlı Hermes Hermeleri'ndeki seri üretim şeması. 222
Şekil 13. Parion Yaşlı Hermes Hermeleri, *Jenerasyon n+2* ve *Jenerasyon n+3'*de üretilen prototiplerin özelikleri..... 223
Şekil 14. Parion, Kuşlu Oturan Kadın Figürinlerinde Görülen Prototipler ve Seri Üretim Şeması 240
Şekil 15. Asker Tipli Savaşçı Kuklalarda Uygulanan Düzenek 278
Şekil 16. Parion, Oturan Köpek – Tip 1 Figürinlerinde Görülen Prototipler ve Seri Üretim Şeması 286
Şekil 17. Parion Güvercin Figürin Tipleri 295
Şekil 18. Parion Güvercin Figirinleri Tip 3.1 protoipleri seri üretim şeması. 300
Şekil 19. Parion Güvercin Figürinleri Tip 3.2 ve Tip 3.5 Arasındaki Seri Üretim Şeması..... 305
Şekil 20. Parion Horoz Figürinleri Tip 1 Prototipleri ve Seri Üretim Şeması..... 310
Şekil 21. Parion Horoz Figürinleri Tip 1 Figürinlerinin Prototiplere Göre Dağılımı... 311
Şekil 22. Parion Horoz Figürinleri Tip 3 Prototipleri ve Seri Üretim Şeması..... 319
Şekil 23. Parion Horoz Figürinleri Tip 3 Figürinlerinin Prototiplere Göre Dağılımı... 321

ÖNSÖZ

Son on yıldır yapılan kazı-restorasyon çalışmalarıyla ve ortaya çıkan yapıları, bu yapılardan ele geçen eserleri ile arkeoloji dünyasında adından sıkça söz ettiren Parion ve Batı Anadolu terrakotta figürin üretimi ile ilgili sağlam veriler elde edilmesi için tezimizin konusunu oluşturan Terrakotta Figürinler önemli veriler sunmaktadır. Özellikle Roma Dönemi figürinleriyle ilgili bilimsel yayın eksikliğinin çok fazla olması da bu önemi bir kat daha artırmaktadır. Öyle ki Batı Anadolu için Roma Dönemi figürinleri ile ilgili ne bu kadar çok veri; ne de bu kadar çeşitlilik bugüne kadar yapılan kazılarda elde edilebilmiş değildir. Bununla birlikte bugüne kadar yapılan birçok yayında bu eksiklikten kaynaklanan ciddi yanlışlıklar olmuştur. Bu bağlamda çalışmada ele alınan eserlerin net olarak tarihlendirilebilir olmaları, hem bölge hem de tüm Batı Anadolu için önemli problemlere açıklık getirecektir.

Lisans öğrenimim döneminde tanıdığım ve daha o ilk günlerden itibaren her yönüyle örnek bir akademisyen olduğuna inandığım, lisans öğrenimim sonrasında arkeolojik bir kazıya katılma imkânını bana sunarak bu çalışmalarda meslek hayatımla ilgili birçok eksikliğimi giderebilmemi sağlayıp tez konumu oluşturan malzemeyi çalışma olanağını bana sunup bu konuda bilimsel desteğini esirgemeyen, akademik hayatımın başlangıcında ve tezimin her aşamasında büyük bir sabır ve özveriyle bana birçok bilgi birikimi edinme imkânını vererek çalışmamda beni yönlendiren, bilimsel anlamda attığım her adımda sonsuz desteğini her an hissettiren, Parion ilk dönem kazıları Kazı Başkanı, tez danışmanım, hocam sayın Prof. Dr. Cevat BAŞARAN'a en başta, minnet ve şükran dolu duygularımla teşekkür etmek isterim. Çalışmamın son yılında kendisiyle irtibata geçmiş olmama rağmen, yapmış olduğumuz kısa süreli görüşmelerde yaptığı olumlu eleştirilerle ve yönlendirmelerle tezime çok yeni bir boyut kazandırmamı sağlayan Prof. Dr. Dominique KASSAB TEZGÖR'e; çalışmalarım esnasında olumlu yaklaşımlarıyla beni aydınlatan, sikkeler konusunda yardımlarını esirgemeyen Parion Kazısı yeni dönem kazıları, kazı başkanı Doç. Dr. Vedat KELEŞ'e; olumlu eleştiri ve fikirleriyle çalışmamda açık görüşlülük kazanmama yardımcı olan hocalarım sayın Prof. Dr. Mehmet KARAOSMANOĞLU ve Prof. Dr. Hüseyin YURTTAŞ'a; kaynaklar konusunda yardımlarını esirgemeyen Prof. Dr. Gürcan POLAT, Doç. Dr. Yasemin POLAT ve Yrd. Doç. Dr. Davut KAPLAN'a; usta işareti ve

monogramlarla ilgili yardımlarda bulunan Yrd. Doç. Dr. Şengül Dilek FUL ve Doç. Dr. Cumhur TANRIVER'e; 10 yıllık kazı çalışmalarında sorumlu olduğum Nekropol ve Odeion sektörlerinde birlikte çalıştığım ve bu çalışmalar esnasında özverili çalışmalarıyla bana yardımcı olan arkadaşlarım Arkeolog Faruk ÇANKAYA, Arkeolog Adnan KORKMAZ, Arkeolog Yunus BİNGÖL'e; kazı ekibinden arkadaşlarım Yrd. Doç. Dr. Hasan Ertuğ ERGÜRER, Arş. Gör. Alper YILMAZ, Arş. Gör. Ersin ÇELİKBAŞ, Arş. Gör. Mehmet AYAZ, Arkeolog Mustafa YILDIZLI, Arkeolog Ömer YÜKSEL, Arkeolog İsmail AKKAŞ, Mimar Ömer ÖZTÜRK, Arkeolog Kasım OYARÇİN ve Arş. Gör. Michael Deniz YILMAZ'a; çalışmalarım esnasında yardımlarını esirgemeyen Arş. Gör. Mehmet Ali YILMAZ, Arş. Gör. A. Cüneydi HAS ve Arkeolog Hüseyin DÜLGER'e; çok yoğun olmasına rağmen sorularımıza her zaman cevap veren Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sekreteri sayın Mehmet ULUĞ başta olmak üzere diğer enstitü çalışanlarına; tezime Bilimsel Araştırma Projeleri kapsamında destek veren Atatürk Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü'ne ve proje kapsamındaki işlemlerde yardımcı olan Edebiyat Fakültesi satın alma sorumlusu sayın Murat BOSTANCI'ya teşekkür ederim.

Akademik hayatımın çok öncesinden itibaren maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen babam Ahmet KASAPOĞLU ve annem Pamuk KASAPOĞLU nezdinde tüm aile fertlerime sonsuz teşekkür ederim. Son olarak çalışmamın her aşamasında her an yanımda olup, kendisi de akademisyen olduğu halde bütün yoğunluğuna rağmen çalışmam için çok büyük özveride bulunan eşim Arş. Gör. Büşra Elif KASAPOĞLU'na sonsuz şükranlarımı sunarım.

Erzurum - 2015 **Hasan KASAPOĞLU**

GİRİŞ

I. AMAÇ, KAPSAM ve YÖNTEM

Paleolitik Çağ'dan başlayarak, insanların doğada meydana gelen ve sebebini bilmedikleri birçok olgu ve olayı anlamlandırmak, hem tüm bu olayların sorumlusu fizik ötesi varlık ya da varlıklara, bu olaylar karşısındaki şükranlarını belirtmek, hem de bu olaylar karşısındaki korkularını bastırmak amacıyla manevi bir güce duydukları gereksinim sonucunda, din ve buna bağlı olarak tanrı ve tanrıça kavramları, yani yaratıcı bir güç inancı ortaya çıkmıştır. Paleolitik Çağın ardından, insanoğlu göçebe yaşadığı avcı-toplayıcılıktan yerleşik hayata geçip, tarım ve hayvancılıkla uğraşmaya başladığı Neolitik Dönemle birlikte gerek günlük kullanım amaçlı kap kaçak yapmak, gerekse farklı amaçlı basit figürinler yapmak amacıyla toprağı pişirmeye başlamıştır. O'nu konargöçerlikten yerleşik hayata geçmeye zorlayan, toprağa olan bağımlılığını ve toprağın verimini artırması için ona karşı olan kültsel sorumluluğunu yerine getirmek amacıyla, günlük kullanım kaplarını kullanmasını sağlayacak ürünleri elde etmenin daha önemli olduğunu fark etmiş olmalı ki, toprağı pişirmeyi, kap kaçaktan önce figürinler için uygulamıştır[1]. İşte bu yüzden Anadolu'da Neolitik Dönemin başlangıcından itibaren kullanılmaya başlanan pişmiş toprak figürinler, gerek taşınabilirliğindeki kolaylık, gerekse de diğer dinsel içerikli tapınım eşyalarına göre daha ucuz maliyetle elde edilebilirliklerinden dolayı yoğun bir kullanıma ve geniş bir yayılım alanına sahip olmuştur.

Kolay elde edilebilirliği ve çok yoğun üretilmesi pişmiş toprak figürinlerin kullanıldıkları coğrafya ve dönemin sosyo ekonomik ve sosyo kültürel yapısının anlaşılabilirliğine de olanak sağlamaktadır. Antik çağda her hangi bir bölge veya yerleşimde, fazla sayıda pişmiş toprak figürinin üretilmesinin başlıca sebeplerinden en önemlisi bu heykelciklerin sunulacağı tanrı-tanrıça kültlerinin ve kutsal alan veya tapınakların varlığıyla ilgili olmalıydı. Dolayısıyla figürinlerdeki çeşitlilik kentteki kült çeşitliliğini ve buna bağlı olarak kutsal alan ve tapınak yoğunluğu ile ilgili, olası verileri

[1] Jacques Cauvin – Olivier Aurenche – Marie-Claire Cauvin – Nur Balkan Atlı, "Cafer Höyük – Çanak Çömleksiz Neolitik Döneme Ait Bir Yerleşme", (Ed. M. Özdoğan – N. Başgelen), *Türkiye'de Neolitik Dönem, Cilt I Metin, Cilt II Levhalar*, Arkeoloji Sanat Yayınları, İstanbul 2007, 104 (metin), 102 (levhalar) Fig. 26-28.

de sunabilmektedir. Pişmiş toprak figürinlerin bu denli nitelikli veriler elde edilmesine imkân sağlaması ve çalışmaya konu figürinlerdeki zengin çeşitlilik de göz önünde bulundurularak bu çalışmanın özellikle Batı Anadolu ve Troas bölgesiyle ilgili önemli veriler elde edilmesine olanak sağlayacağı düşünülmektedir.

Roma Dönemi'ne tarihlenen, çalışmaya konu pişmiş toprak figürinler, antik kentte bilimsel kazı çalışmalarının yapılmaya başlandığı 2005 yılından 2013 yılına kadar gerçekleştirilen kazı çalışmalarında ele geçen eserler ile 2004 yılında Güney Nekropolisin bulunduğu alandaki okul inşaatı hafriyat çalışmalarında görülen kalıntılar nedeniyle, Çanakkale Arkeoloji Müzesi tarafından gerçekleştirilen kurtarma kazısında açılan mezarlardan ele geçen eserlerdir. Çalışmada ele alınan eser sayısı toplamda 410'u bulan, pişmiş toprak figürin ve figürin parçasından oluşmaktadır.

Pişmiş toprak figürinlerde tipoloji ve stilistik değerlendirmenin yanı sıra öncelikli olarak figürinin yapıldığı kilin özellikleri ve üretim sonrası aldığı fiziksel durumu, bu figürinlerin üretim yeri sorusuna ilişkin tahminlerde oldukça önemli oranda katkı sağlamaktadır. Bu yüzden çalışmaya konu eserlerden, 2005-2013 yılları arasında gerçekleştirilen kazı çalışmalarında ele geçenlerin her birinin kil özellikleri, kazı evinde, açık ve güneşli havada, elde oldukça aynı saatler arasında, incelenmiştir. Bu eserlerden 2004 yılı Müze Kurtarma Kazılarında ele geçen yaklaşık 126 adet envanterlik eser ise, Kültür Varlıklar ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile Çanakkale Arkeoloji Müzesi Müdürlüğü'nden alınan izinler dâhilinde, ilgili müze müdürlüğünün uygun gördüğü tarih aralıklarında, müze bahçesinde gün ışığından faydalanılabilecek saatler arasında incelenmiştir. Çalışmaya konu eserlerden 2005-2007 yıllarında ele geçenlerin dışındakilerde yapılan bu teknik incelemelerde, kil renklerinin belirlenmesinde Munsell Renk Kataloğu kullanılmıştır. Ancak bakan kişiden ışığın durumuna kadar azda olsa çeşitli sapma ve farklılıkların olabileceği de göz önünde bulundurularak her esere ait katalogda eserin gösterildiği ön yüz fotoğrafının çekim özellikleri ve fotoğraf makinası da belirtilerek görsellerde fotoğraf çekimindeki ışık farklılıklarından kaynaklanabilecek ton farklılıklarının anlaşılabilmesi sağlanmıştır. Bu farklılık bazı eserlerin farklı cephe çekimlerinde dahi farklılık gösterdiği için her bir eserin renk farklılığı sadece ön yüz fotoğrafları esas alınarak değerlendirilmelidir.

Pişmiş topak eserlerdeki kil rengi ile birlikte içeriğinin de o eserin yapım yeri konusunda önemli veriler elde edilebilmesine önemli katkı sağlayacağı su götürmez bir gerçekliktir. Bu yüzden çalışmaya konu eserlerden, kil özellikleri ortak bazı gruplar oluşturularak bu gruplara ait yaklaşık 20 eserde paçalarının mikroskobik kamera yardımıyla mikroskobik fotoğraflamaları yapılmıştır. Bu sayede bundan önce yapılmış tüm terrakotta figürin çalışmalarına yeni bir boyut kazandırılarak bugün Türkiye'de yapılamayan Nötron Aktivasyon yöntemiyle gerçekleştirilen ileri düzey kil analizine alternatif hem de tüm araştırmacılar tarafından rahatlıkla fark edilebilecek görsel veriler sunan bir kil tanımlama yöntemi geliştirilmeye çalışılmıştır. Ancak bu yöntem sınırlı sayıda eser üzerinde uygulanabilmiştir.

Terrakotta figürin çalışmalarında ele alınan eserlerin büyük bir çoğunluğunu oluşturan figürin parçaları çalışmayı yapan ve ilgili eserleri bire bir gören kişiler tarafından net olarak anlamlandırılabilmesine karşın, yayınlardaki görseller üzerinden çalışan araştırmacılar tarafından net olarak anlamlandırılmalarının zorluğu tarafımızdan görülen büyük bir eksiklik olarak değerlendirilmiştir. Bu konuyla ilgili olarak da çalışmaya konu eserlerden parçalar halindekiler, kentte ele geçen aynı tipteki diğer figürinler model alınarak, her bir parçayla aynı tipteki figürinlerin görselleri üzerinden yapılan çizimlerle bu parçaların birer restitüsyonu yapılarak, parçalar bu restitüsyonlar üzerindeki orijinal yerlerinde betimlenmiştir. Bu sayede çalışmayı inceleyen araştırmacının her bir parçanın hangi tip figürinin hangi bölümüne ait olduğunu net olarak anlayabilmesi sağlanmıştır.

Çalışmada ele alınan figürinler, betimleniş biçimleri ve ellerinde tuttukları ya da yanlarındaki objeler yardımıyla Tanrısal - Mitolojik ve Dinsel İçerikli Figürinler, İnsan Figürinleri, Hayvan Figürinleri ve Diğer Figürinler olarak 4 ana başlık altında ele alınmıştır. Bu ana grupların yanı sıra aynı gruplar içerisinde ayrıntılı grup ve tipler oluşturularak eserlerin daha anlaşılabilir şekilde ele alınmaları sağlanmıştır. Bu alt grup ve tipler oluşturulurken net olarak görülen özelliklere sahip olmayan bazı figürinlerde kesin adlandırmalar kullanılmayıp, bu figürinler genel gruplar içerisinde ele alınmışlardır. Belirgin özellikler dâhilinde çeşitli grup ve tiplere ayrılan eserlerle ilgili olarak Türkiye'nin büyük arkeoloji kütüphanelerinde ve konuyla ilgili çalışılan en güncel yerli ve yabancı yayınlar ve doktora tez çalışmalarına ulaşılarak yapılan ayrıntılı araştırmaların ardından çalışmaya konu eserlerin kataloğu yapılmıştır. Katalog

çalışmasının ardından Türkiye'de bulunan ve özellikle Myrina ve Tanagra gibi iki önemli terrakotta figürin merkezinden ele geçen eserlerle ilgili çalışmaları bulunan Prof. Dr. Dominique KASSAB TEZGÖR ile görüşmelerde bulunularak eserlerle ilgili önemli değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Çalışmanın giriş bölümünde verilen Parion antik kenti tarihi coğrafyasının ardından birinci bölümünde çalışmaya konu eserlerin ele geçtiği, antik kentin kazı çalışmaları devam eden sektörleri hakkında ayrıntılı bilgi verilmiştir. İkinci bölümde çalışma konusu pişmiş toprak figürinlerin kronolojik gelişim süreci başlangıcından itibaren başlıklar altında ele alınmış; bu bölümdeki ikinci ana başlıkta antikçağ pişmiş toprak figürinleriyle ilgili yapılan çalışmalar topluca verilmeye çalışılmıştır.

Üçüncü bölümde çalışma kapsamında ele alınan ve yukarıdaki ana başlıklar altında değerlendirilen pişmiş toprak figürinlerin tipolojik ve stilistik açıdan değerlendirmesi yapılarak, her bir eser için uygun açıklama ve tarihlendirmeler yapılmış; her bir grubun içerisinde ikonografik gelişimleri ve kullanım amaçlarına da değinilmiştir. Bu bölümde ele alınan her bir figürin grubunda, aynı başlık altında ele alınan figürinlerin ölçüleri göz önünde bulundurularak figürinlerin *jenerasyon*ları, aynı jenerasyonda veya alt jenerasyonda değerlendirilen aynı gruba ait figürinlerin, farklı betimlemelere sahip *prototipleri-versiyonları* belirlenerek şekiller halinde her bir grubun sonunda verilmişlerdir. Burada belirtilen *Jenerasyon* terimi: aynı gruba ait (Örn. Knidos Aphroditesi) figürinlerin ölçü bakımından büyüklük-küçüklüklerine göre yapılan gruplandırma anlamına gelmektedir (Örn. 28 cm ölçülerindeki Knidos Aphroditesi Kat. No. 3 *Jenerasyon n* iken ortalama 16-18 cm arası ölçülerdeki Knidos Aphroditesi Kat. No. 5, her bir alt jenerasyonda kalıptan çıkan eserdeki ortalama %10-20 arası küçülmeden dolayı iki alt jenerasyon olan *Jenerasyon n+2* olmuştur). Belirli tiplerde (Örn. Knidos Aphroditesi) aynı jenerasyon içerisinde değerlendirilen ancak birkaç değişikliğe sahip her bir grup yada örnek (Örn. Knidos Aphroditesi *Jenerasyon n* içerisindeki *Versiyon-Prototip A* Kat. No. 3 ve *Versiyon-Prototip B* Kat. No. 4) de versiyonları-prototipleri oluşturmaktadır. Oluşturulan bu jenerasyon ve versiyon-prototip ayrımında, ilk jenerasyon öncesinin olup olmadığı, bundan sonraki çalışmalarda daha büyük boyutlu bir üst jenerasyonun çıkıp çıkmayacağı belirgin olmadığından bu ilk jenerasyon "*Jenarasyon n*" olarak adlandırılmış; bundan sonraki daha küçük boyutlu alt jenerasyonlar ise "*Jenerasyon n+1*", "Jenerasyon n+2" olarak

devam ettirilmiştir. Gruplandırmalarda kullanılan tüm bu terimler, Muller[2] tarafından Franszıca, İngilizce, Almanca İtalyanca ve Yunanca terrakota figürin terimleri ile ilgili olarak hazırlanmış, ortak terminolojik terimler kapsamında belirlenmiştir. Dördüncü bölümde ise, çalışmaya konu pişmiş toprak figürinlerin teknik ve yapısal açıdan değerlendirmeleri alt başlıklar altında verilmiştir.

Beşinci bölümde terrakotta figürinlerle ilgili önemli konulardan biri olan ve Parion örneklerinde de sık karşılaşılan, usta-atölye işaret ya da isimleri değerlendirmeye alınmış; Batı Anadolu'daki diğer antik merkezlerden ele geçen pişmiş toprak figürinlerde bulunan benzerleriyle karşılaştırmalar yapılmış; Parion ile ilgili koroplast ya da atölye olasılıkları üzerine düşünceler belirtilmiştir. Bu bölümün hemen ardından gelen altıncı bölümde ise, beşinci bölümde elde edilen veriler ve dördüncü bölümdeki teknik detaylarla birlikte her iki bölüm üzerine ortak değerlendirmelerde bulunularak, üretim yeri sorunu üzerine düşüncelere yer verilmiştir.

Yedinci bölümde Parion pişmiş toprak figürinlerinin kullanım yerleri ve kullanım amaçları irdelenmeye çalışılarak, antik kentteki kültsel olgular üzerine gözlemler aktarılmıştır.

Sonuç bölümünde, çalışmada üçüncü bölümden itibaren ayrıntılı ve çok yönlü olarak incelenen eserler ile ilgili, genel değerlendirmeler yapılarak, elde edilen bulgular sonucu antik kentin ticareti, üretimi, kültsel-dinsel yaşantısı ve sosyal yapısı hakkında veriler ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Eserlerle ilgili detaylı teknik bilgilerin verildiği Katalog'da, sağ üst köşede verilen eser fotoğrafıyla, katalogdan alınacak ilk bilgilendirmede görsel destek sağlanmış; eserlerin fotoğraf çekim ortamları, çekilen andaki ışık değişikliği, fotoğraf makinası değişikliğinin etkileri gibi fotoğraflanan görselin renk tonundaki değişikliklerin anlaşılabilmesi için, her bir eserin çekim modu bilgileri verilerek bu yanılgının algılanabilmesi amaçlanmıştır. Eserlerde kullanılan kodlama, 2005 yılından itibaren yapılan uzun süreli kazı çalışmalarının ilk 3 yılında kullanılan envanter numaraları baz alınarak yapılmış, başlangıçtaki Pari'05, Pari'06, Pari'07 şeklindeki numaralandırma eserin çıkarıldığı yılı (Pari: Parion / 05: 2005), devamında gelen numaralandırma ise

[2] Arthur Muller, "Description et Analyse des Productions Moulées - Proposition de Lexique Multilingue Suggestions de Méthode", (Ed. Arhur Muller), *Le Moulage en Terre Cuite dans l'Antique – Création et Production Dérivée Fabrication et Diffusion*, Presses Universitaires du Septentrion, Lille 1997, 437-463.

kazı envanter numarasını belirtmektedir. 2007 yılından itibaren geçilen kazı kod sistemine göre verilen kodlamada ise Pari'07, Pari'08, Pari'09… olarak verilen ilk numaralandırma eserin ele geçtiği yılı (Pari: Parion / 08: 2008), eğer envanterlik ise, devamındaki numaralandırma eserin ele geçtiği yılki kazı envanter numarasını, bu envanter numarası ardından AAT8 gibi üçlü kombinasyon harf ve devamındaki numaralandırma şeklinde verilen kod, eserin kazı kod numarasını belirtmektedir (Örn: Pari'07-42-AAT8 / Parion 2007-Env. No. 42-Kazı kod No. AAT8). Bu üçlü kombinasyondaki harflerden oluşan her bir kod aynı mezar, kontext ya da katman buluntusuna verilip, aynı mezar veya kontextteki eserler devamında verilen rakamlarla sıralanmaktadır (Örn: M97 nolu mezar için verilen AAT kodu aynı mezarda ele geçen serlerde AAT1, AAT2, AAT3…. şeklinde devam etmektedir). 2004 yılı müze kurtarma kazılarında ele geçen eserlerde ise başlangıçta verilen Pari'04 kısaltması eserin ele geçtiği yılı (Pari: Parion / 04: 2004), devamında gelen M.61 şeklindeki kodlama eserin ele geçtiği mezar numarasını (M.64: Mezar64), devamındaki numarlandırma ise kurtarma kazılarında verilen kod numarasını belirmektedir. 2004 yılı müze kurtarma kazılarında ele geçen eserlerde, bu kazı kod numarasının yanısıra, eserlerin müzede verilen müze envanter numaraları da ayrı bir başlıkta belirtilmiştir. Her bir eserin kataloğunda verilen analoji kısmıyla eserin benzerlerinin ve tarihlendirmede kullanılan örneklerin yer aldığı kaynaklar belirtilmiştir.

II. ANTİK ÇAĞDA PARİON

Çanakkale Boğazı'nın Marmara denizi çıkışında, doğuya doğru genişleyen bölümün Anadolu kıyısında yer alan Parion'un kent merkezi bugünkü, Çanakkale İli, Biga İlçesi, Kemer Köyü sınırları içerisinde yer almaktadır[3]. Antik kente, Biga-Lapseki karayolunun 15. km'sinden kuzeye doğru ayrılan 14 km.'lik bir yolla ulaşılır[4] (**Levha 1a**).

Antik Dönem'de, Anadolu'nun açık bir şekilde coğrafi ve politik alt bölgelere ayrılmamış olması[5] ve bölgeler arası sınır ayrımlarının net olarak bilinmemesinden dolayı, Parion da, antik yazarlar tarafından, Marmara'nın güneyi'nde bulunan ya da bu bölge ile sınır bağlantısı olan farklı bölgelerde lokalize edilmiştir. Bu antik yazarlardan Strabon Parion'u Troas'ta[6], Pseudo - Scyclax Phrygia'da[7], Lat. Claudius Ptolemaius Mysia'da[8] göstermiştir. Kent sikke kataloglarında Mysia'da[9] yer almasına karşın, kentin Hellenistik Dönem'de Troas kentlerinin oluşturduğu birliğe üye olması ve özellikle 2005 yılından itibaren kazı çalışmaları gerçekleştirilen Nekropol'den elde edilen veriler doğrultusunda, MÖ. 7 yüzyıl ikinci yarısından MS. 2. yüzyıl sonlarına kadar tarihlenen mezarlardan elde edilen verilerin, Mysia'dan ziyade Troas bölgesinin geleneklerini yansıtması, Parion Antik Kentinin Troas'ta yer aldığının açık birer kanıtını sunmaktadır[10].

---

[3] Walter Leaf, *Strabo on The Troad* , Cambridge at The University Press, London 1923, 81; Bilge Umar, *Troas*, İstanbul 1983, 60; Cevat Başaran, "Parion 1997 Araştırmaları", *AST XVI-I*, Ankara 1998, 349; Cevat Başaran, "Parion'dan İki Gladyatör Steli", (Ed. C. Özgünel, O. Bingöl, V. İdil, S. Doruk), *Günışığında Anadolu, Cevdet Bayburtluoğlu İçin Yazılar*, Ankara 2001, 19; Bilge Umar, *Troya, Bir Tarihsel Coğrafya Araştırması ve Gezi Rehberi*, İnkılap Kitabevi, İstanbul 2002, 318; Cevat Başaran- Ali Yalçın Tavukçu, " Parion Kazısı 2005", *28. Kazı Sonuçları Toplantısı, I. Cilt*, Ankara 2007, 263.

[4] Hasan Kasapoğlu, *Parion Nekropolü 2006 Yılı Seramik Buluntuları* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2008, 11.

[5] Alexandru Avram, "The Propontic Coast of Asia Minor", (Ed. M. H. Hansen, T. H. Nielsen), *An Inventory of Archaic and Classical Poleis, Oxford University Press*, New York 2004, 991.

[6] Strabon, *Geographika, Antik Anadolu Coğrafyası, Kitap XII- XIII- XIV*, (Çev. Adnan Pekman), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul 2000, XIII-1, 92.

[7] Franck Prêteux, "Parion et son territorie a I'epoque hellenistique: un exemple d'organisation de la chora sur le rivage de la Propontide", (Ed. H. Bru – F. Kirbihler – s. Lebreton), *L'Asie mineure dans I'Antiquite : Échanges populations et territoires. Histoire*, Presses Universitaires de Rennes, Rennes 2009, 335, dn. 1; Peter Frisch, *Die Inschfiten von Parion, Inschriften Griecuscher Städte Aus Kleinasien,* Band 25, Bonn 1983, 43.

[8] Ptolemaios, *Geographika Hyphegesis , V*, (Çev. Edward Luther Stevenson), New York 1932, 2.

[9] Ersin Çelikbaş, *Parion Roma Kolonizasyon Sikkeleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2010, 9, dn. 54.

[10] Cevat Başaran, "Parion'dan Persia'ya Yol Gider", (Yay. Haz. İ. Delemen – S. Çokay Kepçe – A. Özdizbay – Ö. Turak), *Euergetes, Prof. Dr. Haluk Abbassoğlu'na 65. Yaş Armağanı*, Cilt I, Suna-İnan

Aisepos Irmağı'nın denize döküldüğü yerden, İda (Kazdağı) Dağı'nın güneyinde yer alan Adramyttium (Edrtemit) Körfezi'ne çizilen hattın batısı arasındaki bölgeyi kapsayan[11], Troas bölgesinin kuzeyinde yer alan Parion, antik çağda doğusunda Priapos (Karabiga), batısında Lampsakos (Lapseki) ve güneyinde Skepsis (Bayramiç - Kurşunlu Tepesi) gibi büyük kentlerle komşudur. Antik kaynaklarda bu komşulardan Lampsakos ile Parion arasında bir sınır mücadelesinden de bahsedilmektedir[12]. Bugüne kadar kurtarma kazıları ve yüzey araştırmaları dışında kazı çalışmaları yapılmayan bu üç büyük antik kentten başka, Parion çevresinde, bazılarının yerleri kesin olarak bilinmeyen, pek çok küçük antik kentten de söz edilmektedir. Bu kentlerden antik kentin doğusunda, Parion ile Priapos arasında yer alan üçü, batıdan doğuya, Pity(e)ia (Aksaz), Linus / Linon (Şahmelek) Adresteia (Azatlı Çiftliği)'dır. Antik çağ'da önemli bir kült merkezi olan Adresteia'da Apollon Aktaios ve Artemis'in tapınaklarının olduğundan bahseden Strabon[13] , Hellenistik Dönem'de Parion'da Hermokreon tarafından inşa edilen sunakta, bu tapınaklardan Apollon Tapınağı'nın mimari parçalarının kullanılmış olduğundan bahseder[14]. Kült merkezi olmasına rağmen küçük bir kent olduğu anlaşılan Adresteia zamanla Parion topraklarına katılmıştır[15]. Pek fazla bahsedilmeyen Pity(e)ia ve salyangozuyla ünlü Linus / Linon ise, Parion ile Priapos arasında kalan iki küçük kıyı yerleşimidir[16]. Bu iki kentin günümüz lokalizasyonları için, Pity(e)ia'nın Aksaz, Linon'un ise Şahmelek sınırları içerisinde yer aldığı önerilmektedir[17]. Parion'un doğusunda bilenen bu üç komşusundan başka, batısında lokalizasyonu bilinen tek komşu kent, yine küçük bir yerleşim olan Paisos

---

Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, Antalya 2008, 134; Hasan Kasapoğlu, "Nekropol", (Ed. Cevat Başaran), *Antik Troas'ın Parlayan Kenti Parion, 1997-2009 Yılları Yüzey Araştırmaları, Kazı ve Restorasyon Çalışmaları*, Ege Yayınları, İstanbul 2012, 107-136.

[11] Strabon, XIII-1-4.

[12] Polyaenus, *Stratagems of War VI (other Greeks and Carthainias),* 24. 1, (Çev. R.Shepherd) London 1793, Antik kaynaklar Parion ile komşusu olan Lampsakos'un sınırları konusunda bir anlaşmaya vardıklarından bahseder. Anlaşmaya göre, her iki şehirde birbirlerine doğru adam gönderecek ve bu kişiler nerede birbirleriyle karşılaşırlarsa sınırları orası olacaktı. Fakat Lampsakoslular kurnaz davranarak denizcileri ikna edip, onlara Parionluları gördükleri zaman balıkları ateşe verip, Poseidon'a sunu yapmak için şaraplar açmalarını söylerler. Parionlular bu oyuna kanar, denizcilerle birlikte balık yiyip şarap içmeye başlarlar. Lampsakoslular ise Hermaion'a daha önce varırlar ve böylece büyük bir toprak parçasını kazanmış olurlar.

[13] Strabon, XIII, I, 13.

[14] Strabon, XIII, I, 13; Hasan Ertuğ Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği,* (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2012, 4.

[15] Prêteux, 341.

[16] Strabon, XIII, I, 5.

[17] Zerrin Aydın Tavukçu, *Parion Nekropolü 2005 Yılı Buluntuları,* (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2006, 4.

(Bayramtaş)'tur[18]. Lokalizasyonları tahmin edilebilen bu yerleşimlerden başka, Parion çevresinde oldukları düşünülen, ancak lokalizasyonları henüz belirlenememiş Iliokolone[19], Hermaion[20] ve Lampsakos tarafında bulunan Abarnis[21] adındaki yerleşimleri de Parion'un uzak komşuları olarak tanımlamak mümkündür.

Parion'un ne zaman ve kimler tarafından kurulduğu konusunda antik kaynaklar arasında birtakım uyuşmazlıklar olmasına karşın, modern kaynaklarda da antik kaynaklarda verilen bilgilere paralel olarak, antik kentin kuruluşu konusunda isimleri ön plana çıkan üç kent, Erythrai, Miletos ve Paros'dan bahsedilmektedir[22]. Eusebius[23], Strabon'a dayanarak kentin MÖ 709'da Paros, Erythrai ve Miletliler tarafından birlikte kurulduğunu söylemektedir. Bu düşünceye göre Parion Troas'daki ilk Ion kolonisidir. Fakat tarihçiler bu kuruluş tarihinin MÖ 680'e düşürülmesi gerektiğini düşünmektedirler[24]. Gorman[25] Parion ismi üzerindeki Paros etkisinin göz ardı edilemeyeceğini; sonuçta Paros'un Parion'un temelini oluşturan isim olması gerektiğini ifade ederek, bu üç kentten Paros olasılığını ön plana çıkarmaktadır. Parion'un kuruluşu konusunda yukarıda da belirtilen bir diğer kent ise, Strabon[26]'un da ifade ettiği üzere, bölgede çok sayıda koloni kurmuş olan Milet'tir. Milet ve Erytrai ile birlikte Samos, Megara ve Phokaia'lıların bulunduğu Grek şehirlerinin çeşitli zorunluluklardan[27] dolayı, Çanakkale Boğazı (Hellespontus) ve Marmara Denizi (Propontis) yoluyla Karadeniz'e

[18] Avram, 991.
[19] Prêteux, 340; Strabon, XIII, I, 19.
[20] Prêteux, 346.
[21] Prêteux, 344.
[22] William Smith, *Dictionary of Greek and Roman Geography, Vol. II*, London 1854, 550; Arnold Hugh Martin Jones, *The Cities of The Eastern Roman Provinces*, Oxford University Press, London 1971, 36.
[23] John Boardman - N. G. L. Hammond, *The Expansion of the Greek World, Eighth to Sixth Centuries B. C.*, The Cambridge Ancient History, Volume III, Part 3, Cambridge University Press, United Kingdom 1982, 119.
[24] Prêteux, 335, dn. 2.
[25] Vanessa B. Gorman, Miletos, the Ornament of Ionia - A History of the City to 400 B.C.E, The Universty of Michigan Press, USA 2001.
[26] Strabon XIII, 14; Vedat Keleş, *Sinop Gümüş Sikkeleri,* (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2003, 5; Oğuz Tekin, *Eski Yunan ve Roma Tarihine Giriş*, İletişim Yayınları, İstanbul 2008, 70.
[27] Yunanistan'da artan nüfusu besleyecek yeterli miktarda verimli toprakların olmaması, çiftlik sahiplerinin ve atölyelerin ucuz köle çalıştırmaları nedeniyle hür vatandaşların işsiz kalması, siyasi parti ve sosyal sınıf kavgaları nedeniyle ekonomik düzenin bozulması yönünden, halk için yeni besin maddeleri bulmak gerekiyordu. Gelişen endüstriyi yaşatmak için ucuz hammadde ve köle ihtiyacı yanında, üretim fazlası malları satacak dış pazarlar da bulunmalıydı. Carl Roebuck, *Ionian Trade and Colonization*, Newyork 1959, 3, 9; Arif Müfid Mansel, *Ege ve Yunan Tarihi*, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1995, 155, 165; Keleş, *Sinop Gümüş Sikkeleri*, 3,4.

açıldıkları ve bu bölgelerde koloni kurdukları ifade edilmektedir[28]. Troas'ın batı ve güney kıyılarına Aioller tarafından yerleşildiği için Miletoslular, Troas'ın kuzey kıyılarına yönelmiş olmalıdırlar[29]. Bununla birlikte, koloni kuran kentlerin içerisinde Milet'in ön plana çıkması ve Parion ile Lampsakos arasında yer alan Pity(e)ia'nın da Milet tarafından kolonize edildiğinin belirtilmesi, Parion'un da bir Milet kolonisi olabileceğini güçlendirmekle birlikte, bu durum arkeolojik bulgularla şu an için desteklenebilmiş değildir[30]. Parion'un önemli bir liman kenti olmasının yanısıra, geniş ve verimli tarım arazileri de bu kolonizasyonda rol oynamış olmalıdır.

Eusebius[31], Parion'un MÖ 709 yılında kurulduğunu belirtmiş olmasına rağmen, şu an için en erken buluntular, Nekropol'de ele geçen, Erken Korinth Dönemi'ne ait, MÖ 625-600 tarihli Korinth aryballosları ve yaban keçisi stilindeki seramik parçalarıdır[32]. Kentin dip tarihi hakkında ayrıntılı çalışmalar yapıldıkça bu konuda daha net veriler elde etmek mümkün olacaktır.

Kentin kuruluşu ile ilgili bu farklı görüşlerle birlikte, fikir birliğinin olmadığı bir diğer konu da, Parion adının kökenidir. Antik kentin kurucusu olabilecek, kurucu kentlerle ilgili görüşlerle paralel olarak, antik kentin adı ile ilgili ortaya konulan, üç farklı görüş vardır. Bunlardan ilki, yukarıda da bahsedildiği ve Gorman tarafından da vurgulandığı gibi, Parion adının "Paroslular'ın Kenti" anlamında kullanıldığıdır[33]. İkinci görüşe göre, kentin adının Erythrai'li göçmen Iason ve Demetria'nın oğlu

---

[28] Adelaide Glynn Dunham, *The History of Miletosus Down to the Anabasis of Alexander*, Universty of London Press, London1915, 57; R. M. Cook, "Ionian and Greece in the Eight and Seventh Centuries B.C." *Journal of Hellenic Studies*, Vol. 66, 1946, s. 71; N.G.L. Hammond, *History of Greece to 322 B.C.*, Oxford at The Clarendon Press, 1967, 115;Robert Drews, "The Earliest Greek Settlements on the Black Sea" *Journal of Hellenic Studies* XCVI, 1976, 22; John Boardman, *The Greek Overseas*, Thomas and Hudson Ltd, London 2000, 246, 4; Adem Işık, *Antik Kaynaklarda Karadeniz Bölgesi*, Türk Tarih Kurumu, Ankara 2001, 2; Keleş, *Sinop Gümüş Sikkeleri*, 6.

[29] Aytun Yazgı, *Troas Bölgesi Arkaik Dönem Yunan Kolonizasyon Hareketleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), On Sekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale 2008, 31.

[30] Vedat Keleş, "Giriş-Coğrafik Özellikler", (Ed. Cevat Başaran), Antik Troas'ın Parlayan Kenti Parion, 1997-2009 Yılları Yüzey Araştırmaları, Kazı ve Restorasyon Çalışmaları, Ege Yayınları, İstanbul 2012, 22.

[31] Boardman - Hammond, 119.

[32] Aydın Tavukçu, 212, Kat. No. 66, 67; Büşra Elif Kasapoğlu, *Parion Korinth Aryballosları (2005-2013)*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2013, 9.

[33] Cevat Başaran, "Parion'dan İki Gladyatör Steli", *Günışığında Anadolu, Cevdet Bayburtluoğlu İçin Yazılar*, Homer Kitabevi, İstanbul 2001, 19; Avram, 991: Frisch, 60.

Parius'dan geldiği[34] belirtilirken; üçüncü görüşle de kentin adının, Troya kralı Priamos'un küçük oğlu Paris'in burada eğitilmesinden dolayı da Paris'in şehri anlamına gelen "Parion" şeklinde kullanıldığı[35] öne sürülmektedir.

Kuruluş tarihi olarak belirtilen MÖ 709 yılından sonra, Kral Gyges (MÖ 680-644 dolayları) ile başlayıp, Kroisos Dönemine (MÖ 560-540 dolayları) kadar, doğuda Halys Nehri'ni de içine alan, bir batı Anadolu imparatorluğu olup, Mısır, Mezopotamya, İran ve Yunanistan la diplomatik ilişkiler kurmuş ve Anadolu'da bulunan Yunan şehir devletlerine saldırgan ve otoriter bir tutum izleyen Lydia Krallığı[36] ile ilişki içinde olması gerektiği düşünülen Parion'dan tarihi bir olay içerisinde bahseden ilk yazar, Herodotos'tur. MÖ 546 yılında Pers kralı Kyros (MÖ 559-529) Lidya Krallığı'na son vermiş ve Batı Anadolu'daki tüm Grek kentleriyle birlikte Parion da Pers egemenliğine girmiştir[37]. Herodot'un bahsettiğine göre bu dönemde Parion'da Heraphantos isminde bir satrap vardı ve Pers döneminde Tyran Heraphantos komutasındaki Parionlu'lar Pers kralı Dareios'un İskit Seferine de (MÖ 513-512) katılmışlardır[38]. Burada özgürlük ve güç arasında seçim yapmak zorunda kalan tyranlar, Dareus'un tarafında kalıp Skythler'i kandırmışlardır[39].

Parion'daki Pers egemenliğinin devamının göstergesi olarak, MÖ 5.yy'da Pers kralı Dareios'un, damadı Daurises'e Parion da dahil birkaç kenti vermesinin[40] ardından, MÖ 497'de, içlerinde Parion'un da bulunduğu İonia isyanı sonucu, Daurises, Hellespontos kıyı kentleri üzerine yürüyerek Dardanos'u almış; Abydos, Perkote, Lampsakos ve Paisos'u birer gün ara ile ele geçirdikten sonra, Parion üzerine yürüdüğü

---

[34] Walter Leaf, *Strabo on The Troad,* Cambridge University Press, London 1923, 83; Nicola Bonacasa, *Princeton Encyclopedia of Classical Sites*, Princeton University Press, New Jersey 1976, 676; Ammianus Marcellinus, *Roman History*, Book XXII, 8/4, 1862 ; Cevat Başaran, " Parion 1997 Araştırmaları", 350;

[35] Cevat Başaran, "Antik Troas Kenti Parion", *Toplumsal Tarih*, Sayı 147, 2005, 20; Cevat Başaran, "Jewellery Center in Antique Era: Parion", *Gold News*, Sayı 153, 2005, 106.

[36] Crawford H. Greenewalt, "Giriş", (Ed. Nicholas D. Cahill), *Lidyalılar ve Dünyaları*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2010, 12, dn. 6.

[37] Veli Sevin, "Anadolu'da Persler", *Anadolu Uygarlıkları Ansiklopedisi 2*, 1982, 269; Cevat Başaran, *Geçmişten Günümüze Bayramiç, Tarihi-Coğrafyası ve Arkeolojisi*, Ankara 2002, 16; Josef Wiesehöfer, *Antik Pers Tarihi*, (Çev. S. Sinanoğlu), Telos Yayıncılık, 2002, 20; Arif Müfid Mansel, 253; Aydın Tavukçu, 4-6.

[38] Herodotos, *Herodot Tarihi*, (Çev. M. Ökmen), IV-138, İstanbul 2004, 238.

[39] Herodotos, IV-137-140.

[40] Keleş, "Giriş-Coğrafik Özellikler", 23.

sırada Karia, İonialılar'a uyarak ayaklanınca, Parion şans eseri kurtulmuştur[41]. Bu ayaklanma bastırıldıktan sonra kent, tekrar Pers yönetimine geçmiştir.

Ege Adaları ve Batı Anadolu'daki Pers hakimiyetinden kurtulmak için, Greklerin, MÖ 479-478 yıllarında kurduğu, "Atika-Delos Deniz Birliği" ne üye Troas kentleri arasında yer alan Parion'un[42], MÖ 431-404 yılları arasında, Atina ile Sparta arasındaki Peloponnessos Savaşları sırasında, kentteki fahri elçisi (=proxeny) olan Parionlu Phanokritas'ın Sparta donanmasının planlarını Atina'ya bildirmesi ile, Atina'nın yanında yer aldığı anlaşılmaktadır[43]. Hatta Ksenophon[44], MÖ 411 yılında Alkibiades komutasındaki 86 gemilik Atina donanmasının Parion limanında toplanarak Sparta seferine çıktığından bahsetmektedir. Bu, Atika ile olan ilişkiyi ispatlarken, Parion limanının büyüklüğü ve konumu ile kazandığı önemini göstermesi açısından da değerli bir bilgidir. Yine Ksenophon, Onbinlerin Dönüşü (Anabasis) adlı eserinde, Parion'dan bir kez daha söz ederek, Parion elçilerinin Odrys Kralı Medokos (MÖ 400-390) ile bir anlaşma yapmak için geldiklerini, kral ve karısına çeşitli hediyeler getirdiklerini belirtmektedir[45]. Bir Trak krallığı ile olan bu tip stratejik jestlerin Parion'un Trak topraklarındaki amaçları doğrultusunda gerçekleştirildiği söylenebilir[46].

MÖ 387/6 yılında, Pers ordularının başaramadığını, diplomasi yoluyla başaran, Pers Kralı Artakserkses'in Greklerle imzaladığı, Kral (Antialkidas) Barışı sonrasında, MÖ 334 yılına kadar, Parion'un tekrar Pers egemenliğine girdiği görülür[47]. Büyük İskender'in Doğu Seferi'nde MÖ 334 yılında Granikos ve MÖ 333 yılında Issos Savaşında Persleri yenmesinin ardından, Anadolu'da başlayan yeni dönemle, bütün Batı Anadolu ile birlikte, Troas ve tabii ki onun bir kenti olan Parion da, Makedon egemenliği altına girmiştir[48]. Makedon hâkimiyetinin olduğu bu süreçte, otuz yıllık dönem boyunca antik kaynaklarda Parion'un adı doğrudan geçmemesine rağmen, Troas

[41] Herodotos, V, 117; Avram, 991; Ergürer, 2012, 6.
[42] Sevin, 223; Mansel, 299; Başaran, Geçmişten Günümüze Bayramiç, Tarihi-Coğrafyası ve Arkeolojisi, s. 16; Cevat Başaran, "Parion: Karanlıktan Günışığına", (Edt. Turan Takaoğlu), Anadolu Arkeolojisine Katkılar - 65. Yaşında Abdullah Yaylalıya Sunulan Yazılar, 2006, 185.
[43] M. H. Hansen, T. H. Nielsen, *An Inventory of Archaic and Classical Poleis,* 2004, 992; Keleş, "Giriş - Coğrafik Özellikler", 23.
[44] Ksenophon, *Yunan Tarihi,* (Çev. S. Sinanoğlu), Ankara 1999, I, I, 13.
[45] Ksenophon, *Anabasis (Onbinlerin Dönüşü)*, (Çev. T. Gökçöl), Sosyal Yayınlar, İstanbul 1998, VII, III, 16.
[46] Préteux, 347.
[47] Avram, 992.
[48] Veli Sevin, *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası I*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 2001, 58.

bölgesinin genel tarihi içinde geçirdiği evreler göz önünde bulundurularak, Büyük İskender, egemenliği altına giren 20 kadar kente bağımsızlık vermesinden[49] dolayı, Parion'un da Hellenistik dönemin başında bir süre bağımsız olduğu düşünülebilir. Büyük İskender'in ölümü sonrasında, Troas'ın, MÖ 323' te, onun generallerinden Antigonas'a bağlanmasının ardından geçen süreçle ilgili olarak, Aeneas Tacticus[50], Iphiades'in MÖ 306'da Parion'u ele geçirmek için gizli hazırlıklar yaptığından bahseder. Parion adının yeniden ortaya çıktığı bu dönemde Parion'un, Büyük İskender'in kurduğu, içerisinde Ilion, Dardanos, Assos, Skepsis, Alexandria Troas, Abydos, Lampsakos ve Gargara'nın yer aldığı, dokuz üyeli, İlion Federasyonu'na üye olduğu da bilinmektedir[51]. Yüzyılın sonuna doğru, Parion MÖ 301 yılında meydana gelen Ipsos Savaşı öncesinde ordusu ile beraber Anadolu'ya gelen Lysimakhos'un hâkimiyetine girmiştir. Antigonas'a karşı birlik oluşturan Lysimakhos ve Seleukos, Ipsos Savaşı'nda Antigonos'u yenmişlerdir[52]. Savaş sonunda Antigonos Monophthalmos ölmüş ve Anadolu'nun batısı Lysimakhos'un hakimiyetine geçmiş olmasına rağmen, Antigonos Monophthalmos'un, savaştan sağ kurtulan oğlu Demetrios, oluşturduğu donanma ile Hellespontos'a gelmiş ve böylece Parion ve Lampsakos'un da içinde bulunduğu bazı kentleri çok kısa süreli olarak hâkimiyeti altına almıştır[53]. Ortak düşmana karşı birleşen Lysimakhos ve Seleukos, sonunda karşı karşıya gelmiş ve MÖ 281 yılında yapılan Kurupedion Savaşıyla Parion Suriye Kralı Seleukos'un egemenliği altına girmiştir[54]. Parion savaş sonrası Seleukosların himayesi altına girse de, Seleukosların bölgedeki hâkimiyetinin zayıf olmasından dolayı, ortaya çıkan otorite boşluğunu Bergama Krallığı doldurmuştur[55]. MÖ 223 yılında Seleukos krallığı tahtına geçen III. Antiokhos'un, bölgedeki hakimiyet gücünü arttırma çalışmalarına başlamasıyla, Anadolu toprakları

---

[49] J. M. Cook, The Troad: An Archaeological and Topographical Study ,London 1973, 364.

[50] Aeneas Tacticus, *Asclepiodotus and Onasander*, (Translated: Illinois Greek Club), Loeb Classical Library, 1923, I, 1-3.

[51] Seton Lloyd, *Türkiye'nin Tarihi, Bir Gezginin Gözüyle Anadolu Uygarlıkları*, (Çev. E. Varinlioğlu), 1997, 172; David Magie, *Anadolu'da Romalılar 3, Batı Anadolu Kent Devletleri*, (Çev. N. Başgelen), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul 2003, 26.

[52] Nezahat Baydur, "Byzantion'da Basılmış Bir Lysimachos Postmus'u", *VIII. Türk Tarih Kurumu Kongresi, I. Cilt*, 1979, 534; H. Ertuğ Ergürer, 7.

[53] Çelikbaş, 22.

[54] Sevin, Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası I, 58; Karsten Dahmen, The Legend of Alexender the Great on Greek and Roman Coins, Routledge, U.S.A. 2007, 16.

[55] Keleş, "Giriş", Coğrafik Özellikler, 24. Hellespontos ve çevresini ele geçiren Eumenes I (MÖ 263-241) ve ardından Attalos I (MÖ 241-197) döneminde Troas Bölgesi de Bergama Krallığı'nın egemenliğine girmiştir.

üzerinde çıkarları bulunan Roma ile III. Antiokhos karşı karşıya gelmiştir[56]. Bu dönemle ilgili olarak ele geçen bir antlaşma yazıtına göre, MÖ 200'lerde Parion ile Lampsakos arasında da bir sınır savaşı yaşanmıştır[57]. Bu yazıt, Parion'un komşuları ile olan ilişkileri ve sınır hareketliliği ile ilgili bilgiler sağlaması açısından önem taşımaktadır. Roma ve Seleukoslar arasında hakimiyet mücadelesinin yaşandığı bu süreçte, MÖ 190 yılında Romalılar ile Seleukos kralı III. Antiokhos arasında yaşanan Magnesia Savaşı'nı Roma'nın kazanmasıyla, yaklaşık yüz yıl sonra Troas yeniden el değiştirir[58]. Savaştan 2 yıl sonra, MÖ 188 yılında, Phrygia'daki Apameia (Dinar) kentinde yapılan, Apameia Barışı sonrası, Romalılar, kendi taraflarında olan Pergamon Krallığı'nı ödüllendirerek, Lykia ve Karia dışında, Batı Anadolu'nun yönetimini onlara vermiştir[59]. Troas'ın Pergamon Krallığı yönetiminde kaldığı bu süreç MÖ 133'de III. Attalos'un (MÖ 139 - 133) ölümüyle son bulmuş, vasiyeti ile Bergama yönetiminin Roma İmparatorluğu'na bırakılmasıyla birlikte Troas bölgesi ve onun bir parçası olan Parion da Roma'nın idaresine geçmiştir[60].

Parion'un Roma idaresinde olduğu süreçte, MÖ 88-85 ve 74-64 yılları arasında meydana gelen Mithridates Savaşları sırasında, özellikle MÖ 73 yılında Kyzikos'a saldıran Pontos ordusu, kış mevsimi boyunca Lampsakos'da konaklarken, donanması da Parion Limanı'nda demirlemiştir[61]. Konumu itibariyle savaşlarda zarar görmesine sebep olan bu gibi durumlar üzerine Roma, Parion ile birlikte Alexandria Troas, Lampsakos ve İlion'a bağımsızlık vererek, Marmara Denizi kıyılarında doğudan batıya doğru Kios, Apameia, Kyzikos, Parion, Lampsakos ve İlion şehirleri ile bir savunma hattı kurmuştur[62]. Böylece Roma'nın Mithridates ile giriştiği savaşlar, Parion'un Roma için

---

[56] Keleş, "Giriş-Coğrafik Özellikler", 25.
[57] Sviatoslav Dmitriev, *City Government in Hellenistic and Roman Asia Minor*, Oxford University Press, Newyork, 2005, 298; Préteux, 346; Ergürer, 7.
[58] Warwick Ball, Rome *in The East: The Transformation of an Empire*, Routledge, London, 2001, 10.
[59] David Magie, *Roman Rule in Asia Minor: To The End of The Third Century After Christ, Vol. I: Text*, Princeton Universty Press, New Jersey, 1950, 19; Halil Demircioğlu, *Roma Tarihi*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1998, 343; Başaran, Geçmişten Günümüze Bayramiç, Tarihi Coğrafyası ve Arkeolojisi, 18; Arthur M. Eckstein, *Rome Enters The Greek East: From Anarchy to Hierarchy in The Hellenistic Mediterranean, 230-179 B.C.*, Blackwell Publishing, U.S.A., 2008, 353; Tekin, *Eski Yunan ve Roma Tarihine Giriş*, 153.
[60] David Magie, Roman *Rule in Asia Minor: To The End of The Third Century After Christ, Vol. I: Text*, 33; Başaran, Geçmişten Günümüze Bayramiç, Tarihi-Coğrafyası ve Arkeolojisi, 2002, s. 18.
[61] Magie, Roman Rule in Asia Minor: To The End of The Third Century After Christ, Vol. I: Text, 326; Keleş, "Giriş-Coğrafik Özellikler", 25.
[62] Hatice Palaz Erdemir, "Roma'nın Küçük Asya'da İdari Bir Meselesi: Bağımsız Şehirler", *Adalya VII*, 2004, 173.

önemini ortaya koymuş ve daha sonra gelen imparatorların kolonizasyon politikaları içerisinde Parion önemli bir yer tutmuştur. Bu düşüncenin doğruluğu, Parion'da ele geçen sikkelerde yer alan CGIP (Colonia Gemella Iulia Pariana) ve CGIHP (Colonia Gemella Iulia Hadriana Pariana) lejandlarından ilki Caesar ya da Augustus; ikincisi ise Hadrian Dönemi'nde olmak üzere kente iki kez koloni statüsü verilmesinden anlaşılmaktadır[63]. Hadrian Dönemi'nde ikinci kez elde ettiği statü ile kentin mimari faaliyetlerinde hızlanma olduğu tahmin edilmektedir. Özellikle kentin en göze çarpan yapılarından ikisi olan Tiyatro ve Odeion bu fikri destekler niteliktedir. MS 2. yüzyıl ikinci yarısına tarihlenen[64] Tiyatro'nun mimari bezemeleri ve kabartmalarındaki zengin işçilik ile aynı dönem içerisinde hem Tiyatro hem de Odeion'unun varlığı, kentin çok yönlü gelişmişliğinin açık birer göstergesini sunmaktadır. MS 2. yüzyıldan itibaren Hristiyan toplulukların bulunduğu bir kent olan Parion'un[65], Doğu Roma - Bizans Dönemi'nde de önemini yitirmeyerek, önemli bir piskoposluk merkezi olduğunu, kente gönderilen rahiplerden anlayabilmekteyiz. Bu rahiplerden Eustathis MS 312-330 yılları arasında, Hessychius MS 431'de, Thalassisus ise MS 451'de Parion'da görev yapmışlardır[66]. Kentin, Bizans İmparatoru Constantine Porphyrogennetos zamanında (MS 911- 959) başpiskoposluk merkezi olması da, kentin Hristiyanlık dönemi ile ilgili bir diğer önemli ayrıntıdır[67].

[63] Çelikbaş, "Parion Roma Kolonizasyon Sikkeleri", 15.
[64] Vedat Keleş, "İlk Bulgular Işığında Parion Tiyatrosu", *Arkeoloji ve Sanat Dergisi 128*, 2008, 54.
[65] Ayşe Ç. Türker, "Myra'da Aziz Nikolaos'un Yağ Kültüyle İlişkili Seramik Kaplar", *Adalya VIII*, 2005, 321, Res. 2.
[66] W.M. Ramsay, *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası*, (Çev. M. Pektaş), Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1960, 173; Çelikbaş, "Parion Roma Kolonizasyon Sikkeleri", 15, dn. 98; Ergürer, 2012, 9.
[67] H. Schliemann, *Ilios, The City and Country of the Trojans*, Harper & Brothers, Newyork 1881, 183; Keleş, "Giriş-Coğrafik Özellikler", 25.

BİRİNCİ BÖLÜM

PARİON ANTİK KENTİ TERRAKOTTA FİGÜRİN BULUNTU YERLERİ

Antik kentte 2005 yılından itibaren kazılara başlanmıştır. Kentin güneyinde, olasılıkla güney surun dışında kalan Güney Nekropolisi'nde başlanılan çalışmalar, 2006 yılından itibaren genişletilerek kentin Roma Dönemi yerleşimi olduğu tespit edilen kent merkezindeki Tiyatro, Odeion, Roma Hamamı, Yamaç Yapısı, Dükkânlar (SDJ1), Hellenistik Kule ile Güney Nekropolisin kuzeyindeki güney sur duvarının hemen dibinde bulunan Oda Mezarlar olarak adlandırılan alanlarda gerçekleştirilmiştir **(Levha 1b - 2)**. Bu alanlardan, çalışmaya konu terrakotta figürinlerin ele geçtiği sektörlerle ilgili veriler aşağıdaki biçimdedir;

1.1. GÜNEY NEKROPOLİS

Bugünkü Kemer Köyü mezarlığından sonraki, sağa doğru girilen ilk sapaktan hemen sonra ulaşılan Parion Güney Nekropolisi'nin kuzeyini, içerisinde yer aldığı vadinin kuzey yamacı ve muhtemelen bu yamacın üst kısmında yer alan antik kentin güney surları sınırlandırırken; güney sınırının bugünkü modern köy mezarlığının bulunduğu kısma kadar uzandığı tahmin edilmektedir. Nekropolün bulunduğu alandaki güneye ve batıya doğru olan sert eğimden dolayı mezarlar, yamaç üzerine açılan küçük çukurlara yerleştirilmişlerdir **(Levha 3a)**.

Bu alanda 2004 yılında yapılmak istenilen okul inşaatı için yapılan temel çalışmaları sırasında kaldırılan hafriyatla, yamacın bir kısmı iş makinesiyle yaklaşık 5-7 m. kadar alınarak bu kısımdaki Geç Roma ve Bizans tabakaları tamamen ortadan kaldırılmıştır. 2005-2013 yıllarında yapılan çalışmalarda birçoğu üst üste gelerek birbirini tahrip etmiş vaziyette, çok sayıda mezar ortaya çıkarılmıştır. Bu mezarlardan elde edilen veriler ise, Parion Antik Kenti'nin ölü gömme gelenekleri ile ilgili önemli bilgiler edinmeye imkân sağlamıştır.

Mezar Tipleri ve Gömü Gelenekleri:

Parion Güney Nekropolisi'nde, 2005-2013 yılları arasında yapılan çalışmalarda, tam anlamıyla mezar olarak nitelendirilebilecek, toplam 200 mezar ortaya çıkarılmıştır. Bu mezarlar için oluşturulan mimari tipoloji ve sınıflandırma, nekropolde 2005 yılından

itibaren yapılan kazılarla ortaya çıkarılan mezarlar ve müze kurtarma kazılarında bulunanlardan oluşmaktadır. Bir kısmı halen nekropolde bulunan mezarların mimari tipolojisi aşağıdaki şekildedir **(Levha 4)**;

1. Anıt Mezar (Sunak?)
2. Lahit
3. Taş Sandık Mezar
4. Moloztaş Örgü Mezar
5. Kiremit Mezar
    a. Düz Semerdam Kiremit Mezar
    b. İçbükey Semerdam Kiremit Mezar
6. Pithos Mezar
7. Amphora Mezar
8. Hydria Mezar
9. Basit Toprak Mezar
    a. Tekli Gömüye Sahip Basit Toprak Mezar
    b. Çoklu Gömüye Sahip Basit Toprak Mezar
10. Ahşap Tabut Mezar
11. Urne Mezar

Yukarıda belirtildiği gibi, 11 ana başlık altında toplanan bu mezarlardan 48'i Düz Semerdam Kiremit Mezar, 54'ü İçbükey Semerdam Kiremit Mezar, 25'i Basit Toprak Mezar, 20'si Ahşap Tabut Mezar, 13'ü Taş Sandık Mezar, 5'i Lahit, 10'u Amphora Mezar, 1'i Hydria Mezar, 4'ü Pithos Mezar, 3'ü Moloztaş Örgü Mezar,17'si Urne Mezar ve son olarak 2'si de Anıt Mezar (Sunak)'dan oluşmaktadır **(Grafik 1.1).**

Ana başlıklar altında verilen bu tipolojide ayrıntıya inilerek alt başlıkların sayısını artırmak mümkündür. Ancak belirgin bir tipoloji için bu ana başlıkların yeterli olacağı kanaatindeyiz.

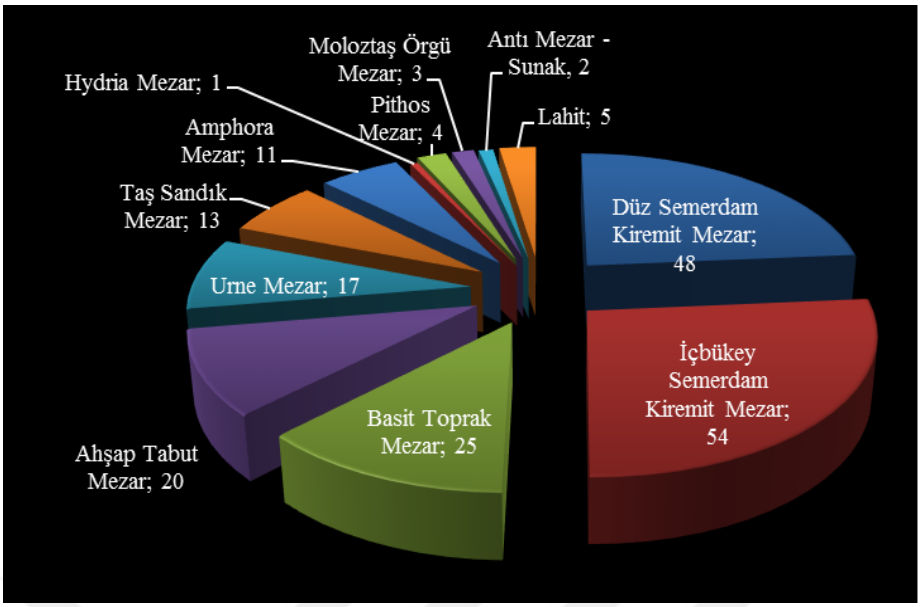

Grafik 1. Mezar Tiplerinin Dağılımı

Bu kadar zengin bir mimari çeşitliliğe sahip olan Parion Güney Nekropolisi'nde, doğrudan ceset gömü anlamına gelen "*inhumasyon*" gömü ve cesedin yakılarak gömülmesi anlamına gelen "*kremasyon*" gömü geleneklerinin her ikisi de hemen her kullanım evresinde bir arada kullanılmışlardır. Ancak, bugüne kadar ele geçen veriler ışığında, kremasyon gömünün en yaygın olarak kullanıldığı dönemler, Parion Güney Nekropolisi için kesinlikle Arkaik Dönem ve Roma Dönemi olmalıdır.

Parion Güney Nekropolisi'ndeki kremasyon gömü uygulamasında iki farklı yöntem kullanılmıştır: Bunlardan ilki olan "*birincil kremasyon*[68]" da, nekropol içerisinde yaklaşık 200x90 cm. ölçülerinde, yanma işlemi sırasında sirkülâsyonu sağlamak amacıyla tabana doğru daralır biçimde açılan çukur içerisine, önce yanmayı sağlayacak kalın ağaç dalları ya da kütükler sonra tutuşmayı kolaylaştıracak çalı çırpı yerleştirilir, daha sonra bu odun yığını üzerine ceset yatırılmıştır. Bu çukur içerisinde ceset yakıldıktan sonra küller mezarın ortasına doğru toplanmış; ölü hediyeleri bırakılarak, üzeri kiremitlerle kapatıldıktan sonra, gömü çukuru tekrar önceden kazılan toprakla doldurulmuştur. Bu mezarlarda "*birincil kremasyon*" yapıldığının kesin kanıtı olarak, gömü çukurlarının kenar kısımlarında yaklaşık 5 cm. kalınlığında yanık toprak

[68] Birincil Kremasyon: Cesedin, nekropolde kendi mezar çukuru içerisinde yakılarak aynı gömü çukurunda kremasyon kalıntılarının üzerinin herhangi bir kapama elemanı ile kapatılması ya da toplanan kalıntıların bir urne (kül kabı) içerisine doldurularak aynı gömü çukuruna gömülmesi olarak tanımlanan kremasyon türüdür.

katmanı izine ve mezar tabanlarında çapları yaklaşık 5-10 cm. olan yanık akşap kütük kalıntılarına rastlanmıştır.

Urne Mezarlarda uygulanan *"ikincil kremasyon*'da ise, nekropol içerisinde belirlenen yakma-kremasyon alanlarında (krematoryum) ceset yakıldıktan sonra, arta kalan küller ve kemikler toplanarak bir urne kabı içerisine konulmakta ve bu urne kabı nekropolde açılan başka bir çukur içerisine yerleştirilip, üzeri toprakla örtülmekteydi. Parion Güney Nekropolisi'nde, dokuz yıllık çalışma sürecinde, bu işlem için kullanılmış 4 alan tespit edilmiştir. Özellikle TSM1-4'ün kuzeybatısında yer alan 220x100x20 cm. ölçülerindeki yanık tabakası içerisindeki, odunların ızgara biçiminde yerleştirildiğini gösteren kalıntılar bu kısmın bir kremasyon alanı (krematoryum) olduğunun açık bir göstergesini sunmaktadır[69]. Ayrıca urne çukurlarında yakma işleminin gerçekleştirildiğini gösterir nitelikte izlerin bulunmayışı da, *ikincil kremasyon*'un belli alanlarda yapıldığını ispatlar niteliktedir.

Parion Güney Nekropolisi mezar tipolojisi, uygulanan gömü tipleri ve gelenekleri ile ilgili dönemsel dağılımlar ise şu şekildedir;

Arkaik Dönem:

Antik kentin nekropolünde 9 yıllık çalışmalar sonucu, ortaya çıkarılan mezarlar ve krematoryumlardan elde edilen verilere göre; alandaki en erken dönem kullanımı, M.Ö 7. yüzyılın son çeyreğine tarihlenmektedir. Arkaik Döneme ait ortaya çıkarılan mezarlardan 1'i Moloztaş Örgü Mezar, 3'ü Basit Toprak Mezar, 5'i Lahit, 4'ü Pithos Mezar, 9'u Amphora Mezar, 1'i Hydria Mezar ve son olarak 2'si de Urne Mezar tipindedir **(Grafik 2).**

MÖ 7. yüzyıl sonları ile MÖ 6. yüzyıla ait çok az sayıda mezar ortaya çıkarılmıştır. Aslında bunun sebebi, bu dönem kullanımının azlığından ziyade, alanda sadece kuzey kesimdeki karolajlarda ve güneybatıdaki kumtaşı plakalı podyumun güneyinde ana toprağa ulaşılabilmiş olması ve sonraki dönem kullanımlarının yoğun tahribatıdır.

[69] Buradaki odunlar Myson Ressamı'nın kırmızı figür tekniğinde yaptığı bir karınlı amphora üzerindeki Kroisos'un yakılma sahnesindeki gibi ızgara sisteminde yerleştirilmiştir. John Boardman, *Kırmızı Figürlü Atina Vazoları*, (Çev. Gürkan Ergin), Homer Kitabevi, İstanbul 2002, Res. 171.

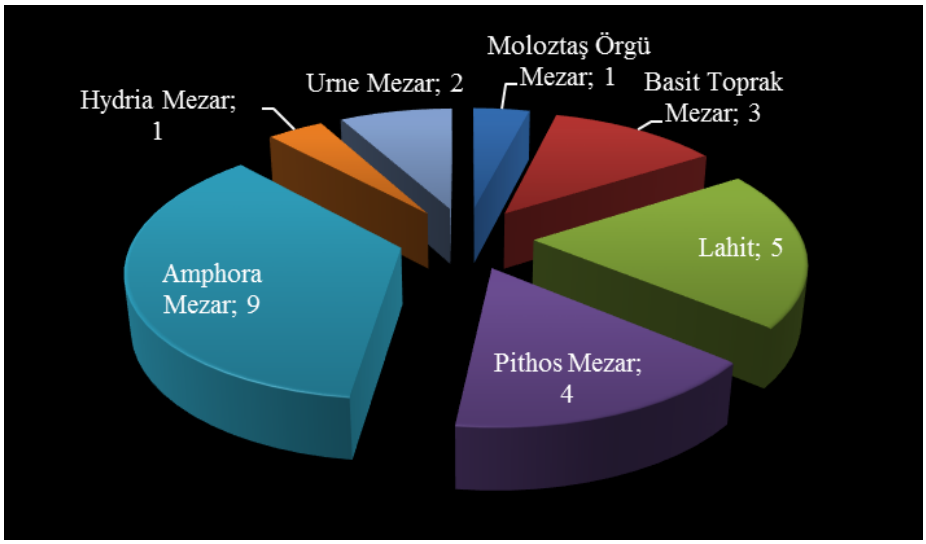

Grafik 2. Arkaik Dönem Mezarlarının Tiplere Göre Dağılımı

Nekropolün sağlam olarak ele geçen ve tarihlendirilmesi için gerekli in situ verilere sahip, en erken dönem mezarı olan M171, Moloztaş Örgü Mezar tipinde olup, içerisinde başucunda ve ayakucunda ele geçen ölü hediyesi aryballoslar ve kırık bir oinochoe ile MÖ 610-580 aralığına tarihlenmektedir[70] **(Levha 3a)**. Mezar içerisinde sırt üstü yatırılmış yetişkin kadına ait olduğu tahmin edilen iskeletin etrafı basit tarzda moloz taşlarla çevrilmiştir. Bunun hemen güney doğusunda, aynı katmanda, ana toprağa gömülmüş, yarısı tahrip olmuş vaziyette ele geçen M170 ise, Basit Toprak Mezar tipinde olup, sırt üstü yatırılmış yetişkin iskeleti dışında buluntusu ele geçmemiştir. Bu iki mezar Parion'da MÖ 7. yüzyıl sonu ile MÖ 6. yüzyıl başlarında yetişkin bireyler için inhumasyon gömünün uygulandığını göstermeleri açısından önemlidirler.

İnhumasyon gömünün uygulandığı erken dönem mezarlarından bir diğer grubu ise, büyük boyutlu pithosların kullanıldığı Pithos Mezarlar oluşturmaktadır **(Levha 5a)**. Bu tipte ortaya çıkarılan 4 mezarın bulundukları katman ve elde edilen veriler ışığında, MÖ 7. yüzyıl son çeyreği ile MÖ 6. yüzyıl ilk çeyreğinde Parion Güney Nekropolisi'nde yetişkin erkek ve çocuklar için inhumasyon gömünün uygulandığı Pithos Mezarların kullanıldığını söylemek mümkündür.

Arkaik Dönemin erken evrelerine ait inhumasyon gömünün uygulandığı diğer mezarlarda "bebek" ya da "cenin" mezarı olarak kullanılmış Amphora ve Hydria

[70] Büşra Elif Kasapoğlu, *Parion Nekropolü Korinth Aryballosları (2005-2013)*, 36, 39, 45, Lev. 35, 45, 79.

Mezarlardır. Parion Güney Nekropolisi'nde bugüne kadar bu tipte ortaya çıkarılmış 10 Amphora Mezar'dan 9'u Arkaik Döneme aittir **(Levha 5b)**. Bu mezarların ise 8'i bebek ya da cenin mezarı; 1'i Köpek mezarı olarak kullanılmıştır. Parion'da köpek kültünün varlığını gösteren AMP2 nolu mezar aynı alandan ele geçen MÖ 7. yüzyıl sonları ile MÖ 6. yüzyıl başlarına tarihlenen diğer amphora mezarlar ile aynı döneme tarihlendirilmiştir. Diğer amphoralardan bazılarında bebeğe ait olduğu düşünülen çok küçük kemik parçaları ele geçerken, bazılarında ise mezara konan bireylerin cenin olabileceğini düşündürecek nitelikte hiçbir kemik parçasına rastlanmamıştır. Bu mezarlardan AMP2 nolu köpek mezarı ile aynı alanda bulunan AMP3, AMP4 ve AMP5 nolu mezarlardan AMP4'te MÖ 608 öncesine tarihli Milet ticari amphorası[71], AMP5'te ise, MÖ 600-590 tarihli Lesbos ticari amphorası[72] kullanılmıştır. AMP2 içerisinden maşrapa ve aryballos türü bir kap ele geçerken, diğer üç amphoranın yanından ise, tek kulplu maşrapa formundaki gri seramik kaplar dışında ölü hediyesi ele geçmemiştir **(Levha 5b)**. Bu kısımdaki mezarların yanı sıra alanın kuzeyinde yine ilk kullanım evresi ana toprağına yerleştirilmiş vaziyetteki AMP6-8-9-10-11 nolu mezarlar da, aynı döneme tarihlenmekte ve kullanılan amphoralar dışında herhangi bir ölü hediyesine sahip değillerdir. Bu Amphora Mezarlar'ın yanı sıra, yine bebek ve ceninler için kullanılan AMP7 nolu Hydria Mezar da, AMP6 ile aynı kısımda ele geçmesinden dolayı aynı döneme tarihlendirilmektedir **(Levha 6a)**. Parion Güney Nekropolisi'nde ortaya çıkarılan bu Amphora ve Hydria Mezarlar, MÖ 7. yüzyıl son çeyreği ile MÖ 6. yüzyılın ilk yarısında, Parion'da bebek ve ceninler için inhumasyon gömü geleneğinin uygulandığı Amphora ya da Hydria mezarların kullanıldığını göstermektedir.

Arkaik Dönemin ilerleyen evrelerine gelindiğinde özellikle MÖ 6. yüzyılın son çeyreğinde, yetişkin kadın ve erkekler ile erişkin yaştaki çocuklarda monolit tekneye ve omurgalı kapağa sahip, kireç taşından yapılmış lahitlerin kullanıldığı görülmektedir. İnhumasyon gömünün uygulandığı bu tipteki mezarlardan L2 den yetişkin bir kadına ait iskelet ile bronz bir iğne, ağırşak ve kandil benzeri bir seramik kap, L3 den ise yetişkin bir erkeğe ait iskelet ile siyah figür tekniğinde boyanmış M.Ö.520-510'lara tarihlenebilen bir lekythos ve ahşap saplı bronz bir kapı anahtarı (?) ele geçmiştir[73]

[71] Yusuf Sezgin, *Arkaik Dönem İonia Üretimi Ticari Amphoralar*, İstanbul 2012, 170, Mil.2.35.
[72] Sezgin, 239, Gles.1.08.
[73] M148'de bulunan Lekythos benzerleri için bkz. Einar Gjerstad, *Greek Geometric and Archaic Pottery found in Cyprus*, 1977, 54, Pl.LXIV-4-5; Mary B. Moore –Mary Zelia Pease Philippides, "Dietrich von

(**Levha 6b)**. L2, L3 ve L5'den ele geçen buluntular, bu dönemde mezar sahibinin cinsiyet ve mesleğine ilişkin ölü hediyelerinin mezarlara bırakıldığını göstermesinin yanı sıra, her üç mezarda ölünün omuz kısmında bulunan küçük bronz iğneler ve kumaş parçaları bu dönemde yetişkin kadın ve erkeklerin elbiseleriyle ya da kefen benzeri bir tür beze sarılarak gömülmüş olabileceklerini göstermektedir. Bu lahit kapaklarının tipolojik olarak benzerlerine Korinth Kuzey Nekropolü'nde[74] ve Çanakkale Çan ilçesinde ele geçen Altıkulaç örneğinde[75] rastlamak mümkündür.

Dönemin aynı evresinde, inhumasyon gömünün uygulandığı yetişkin bireyler için Basit Toprak Mezar olarak tanımladığımız ölünün alan içerisinde açılmış bir gömü çukuruna, toprak dışında herhangi bir örtü elamanı kullanılmadan gömülerek, üzerinin toprakla kapatıldığı mezar tipinde iki mezar bulunmuştur. M148 ve M166 nolu bu mezarların her ikisinde de, sırt üstü; kollar iki yana gelecek şekilde (Dorsal) yatırılmış ölünün yanına birer lekythos bırakılmıştır[76] **(Levha 6a)**.

Arkaik Dönem'de Parion Güney Nekropolisi'nde *inhumasyon* gömünün uygulandığını gösteren bu mezarların yanı sıra, *kremasyon* gömünün uygulandığını gösteren "*krematoryum*[77]"lar da belirlenmiştir. 2005 yılından itibaren gerçekleştirilen çalışmalarda 4 krematoryum tespit edilmiş olup; krematoryumlarda yaklaşık olarak 2x2 m. ölçülerindeki bir alan içerisinde ölülerin yakıldığı, kalın bir tabaka halinde ölüyü yakmada kullanılan odunlardan ve ölünün yakıldıktan sonra toplanan kül ve yanmış kemik parçalarından oluşan kül katmanının üzeri, az miktarda toprakla kapatılarak bir süre sonra tekrar kullanıldığı görülmüştür **(Levha 7a)**.

Parion Güney Nekropolisi'nde ikincil kremasyonun varlığını gösteren bu krematoryumlarda, kremasyon işlemi sonucu arta kalan kemikleri toparlanarak amphora, hydria ya da oinochoe türü bir urne kabına konularak nekropolde açılan farklı bir çukura gömülmüştür. Bugüne kadar yapılan çalışmalarda belirlenen 16 adet Urne

---

Bothmer Attic Black-Figured Pottery" *The Athenian Agora, Vol. XXIII*, Princeton – New Jersey, 1986, 208, Cat. No: 831, Pl. 77.

[74] Carl W. Blegen - Hazel Palmer - Rodney S. Young, *The North Cemetery, Corinth Vol. XIII*, American School of Classical Studies at Athens, Princeton-New Jersey 1964, Pl. 16 Grave 242.

[75]Nurten Sevinç-Reyhan Körpe-Musa Tombul-Charles Brian Rose-Donna Strahan - Henrike Kiesewetter - John Wallrodt, "A New Painted Graeco-Persian Sarcophagus from Çan", *Studia Troica 11*, 2001, 389, Fig.4.

[76] İlknur Özgen-Jean Öztürk, *Heritage Recovered the Lydian Treasure*, İstanbul 1996, 52, Fig. 107; Hayriye Temiz, *Uşak Müzesi'nden Bir Grup Koku Kabı ve Lydia Parfüm Endüstrisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2007, Lev. 4.1.

[77] Krematoryum: Antikçağ'da ölülerin yakıldığı alana verilen isim.

Mezar'dan 2 tanesi de bu krematoryumlarla aynı evre kullanımına aittir. Dalga çizgi bezekli hydria formunda olan bu iki urne UM15 ve UM16, MÖ 6. yüzyıla tarihlenmektedir[78] **(Levha 7b, 8a)**. Dikine yerleştirilen her iki urnenin de ağız üzeri ve etrafı taşla çevrilmiş ve içlerindeki ikincil kremasyonun uygulandığını gösteren yanmış kemikler ve küller dışında ölü hediyesi ele geçmemiştir. Aslında bu durum, Parion Güney Nekropolisi'nde ikincil kremasyonun uygulandığı Arkaik Dönem urne mezarlarıyla ilgili ritüellerde, hediye ya da ölü yemeği türü seramonilerin kremasyon işlemi esnasında yapıldığını, ölü hediyelerinin sadece krematoryumlara bırakıldığı veya kremasyon işlemi sırasında içlerindeki sıvıların krematoryuma dökülmelerinin ardından kırılarak aynı kremasyonun içine atıldıklarını, dolayısıyla gömme esnasında ikinci bir hediyesinin bırakılmadığına işaret etmektedir. Assos Nekropolü'nde Arkaik Dönem'de erkeklerin ve bazen de çocukların pithos içerisine inkumasyon olarak gömülmelerine karşın, kadınların yakıldıkları belirtilirken[79], Parion Nekropolisi'nde Arkaik Dönem ikincil kremasyonlarında cinsiyet farklılığının olup olmadığı konusunda net veriler olmamakla birlikte, *Krm.4*'de bulunan mızrak ucunun bir erkeğe ithafen bırakılmış ölü hediyesi olabileceği[80] ihtimali üzerinden gidilerek, Parion'da bu dönemde kremasyon gömünün erkekler için de uygulandığı kanısına varılabilir.

Klasik Dönem:

Arkaik Dönem mezarlarında olduğu gibi bu döneme ait mezarlar için de, henüz tamamı ortaya çıkarılmamış bir katmanda yer almalarının olumsuzluğu sonucu, sayıca az olduklarını belirtmek gerekmektedir. Bu döneme ait toplam 10 mezar ortaya çıkarılmış olup; bu mezarlardan 5'i Basit Toprak Mezar, 1'i Düz Semerdam Kiremit Mezar, 1'i Ahşap Tabut Mezar, 1'i Amphora Mezar ve 2'si Urne Mezar tipindedir **(Grafik 3)** .

[78] Kasapoğlu, "Nekropol", Res. 142.
[79] Nurettin Aslan, "2006 Yılı Assos Kazı Çalışmaları", *Türk Arkeoloji ve Etnoğrafya Dergisi, Sayı 8*, 2008, 55.
[80] Belki de kadın bir savaşçıyı göstermektedir.

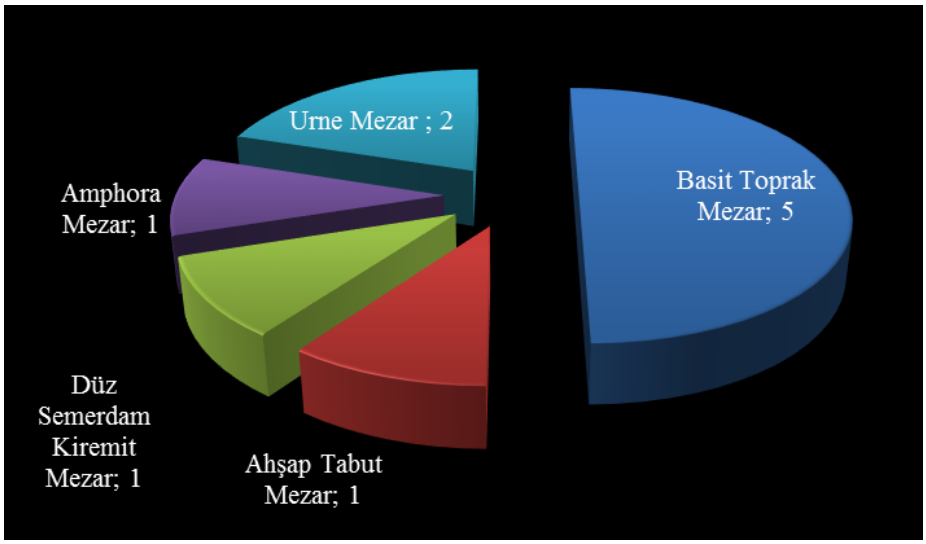

Grafik 3. Klasik Dönem Mezarlarının Tiplere Göre Dağılımı

Bu döneme ait, yetişkin bireyler için kullanılan, inhumasyon gömünün uygulandığı, Basit Toprak Mezar tipindeki 5 mezarın tarihlendirilmesine yardımcı olacak tek in situ buluntu, M129'da ölü hediyesi olarak ayakucuna bırakılan kandildir[81]. Doğu yarısını oluşturan gövde ve baş kısmı, 2009 yılında açılan ve Hellenistik Döneme tarihlenen TSM11-12 tarafından tahrip edilen mezar, MÖ 480-415 aralığına tarihlenmektedir **(Levha 8b).** Antropolojik veriler ışığında yetişkin bir erkeğe ait olduğu belirlenen iskelet bu dönemde yetişkin erkekler için inhumasyon gömü geleneğinin uygulandığını ve ölü hediyesi olarak kullanılan kandilin, ölünün ayakucuna bırakıldığını göstermektedir. Bu mezar dışındaki diğer 4 mezardan 3'ü tam olarak korunurken, diğerleri Hellenistik Dönem Taş Sandık Mezarları tarafından tahrip edilmiştir.

Erken Hellenistik Döneme tarihlenen TSM3-4 nolu taş sandık mezarların terminus ante quem olduğu M94 ise, Düz Semerdam Kiremit Mezar tipinde olup, MÖ 5.-4. yüzyıla tarihlenmektedir **(Levha 9a)**. Nekropolün Klasik Dönemi için yetişkin bireylerde inhumasyon gömünün uygulandığı son mezar tipi olan, Ahşap Tabut Mezar tek örnekle temsil edilir. M167 nolu bu mezar da sırt üstü yatırılmış yetişkin bir erkeğe ait olup, ölü hediyesi bulunmamaktadır.

Yukarıda bahsedilen 7 mezar göz önüne alındığında, Klasik Dönem içerisinde Parion Güney Nekropolisi'nde yetişkin erkekler için inhumasyon gömü geleneğinin

[81] Kandilin benzerleri için bkz. Richard Hubbard Howland, *Greek Lamps and Their Survivals, Athenian Agora Vol. IV*, Princeton-New Jersey, 1958, Pl. 34, 168.

uygulandığını, mezarlarda genel bir yön birliğinin olmadığını ve kandil dışında herhangi bir ölü hediyesinin mezarlara bırakılmadığını söylemek mümkündür.

Klasik Dönem içerisinde çocuk mezarlarında uygulanan mezar tipi ve gömü geleneği hakkında veri sunan tek mezar AMP1 nolu Amphora Mezardır **(Levha 9b).** Gömü için kullanılan amphoranın tarihlendiği MÖ 5. yüzyıl son çeyreği olarak belirlenen tarih aralığı[82] göz önünde bulundurularak, AMP1'in iç kısmında ele geçen küçük kaval kemikleri ile diğer iskelet parçaları, mezarın 1-1,5 yaşlarında bir çocuğa ait olduğunu göstermiştir. Mezardan elde edilen veriler, Arkaik Dönem'de olduğu gibi, Klasik Dönem içerisinde de çocuk-bebek gömüleri için bu tipte kapların ve inhumasyon gömü geleneğinin uygulandığını ve her hangi bir ölü hediyesinin bırakılmadığını belgelemektedir.

Nekropol'ün ikinci kullanım evresi olan Klasik Dönem içerisinde kremasyon gömü geleneğinin de uygulandığını gösteren iki Urne Mezar ortaya çıkarılmıştır. Bu urne mezarların her ikisinde de *ikincil kremasyon* uygulanmış olup; bunlardan UM13 MÖ 5. yüzyılın ortalarına[83], UM14 ise Klasik Dönemin sonları olan MÖ 350-320'lere[84] tarihlenmektedir **(Levha 10a).**

Hellenistik Dönem:

Parion, Güney Nekropolisi'nde 2005-2013 yılları arasında yapılan çalışmalarda, in-situ durumda ve buluntularıyla kesin olarak bu dönem içerisine tarihlendiğimiz toplam 21 mezar ortaya çıkarılmıştır. Bu mezarlardan 12'si Taş Sandık Mezar, 6'sı Düz Semerdam Kiremit Mezar, 1'i Basit Toprak Mezar ve son ikisi ise Urne Mezar tipindedir **(Grafik 4).**

[82] Amphora'nın benzerleri için bkz. Ivaylo Lozanov , "On The Import Amphorae in Thrace (6.-3. Centuries B.C.)", (Edt. Dominuque Kassab Tezgör – Nino Inaishvili), *Patabs I – Production and Trade of Amphorae in The Black Sea, Varia Anatolica XXI*, Paris, 2010, 92, Pl. 51.2-3.

[83] Brian A. Sparkes–Lucky Talcott, "Black and Plain Pottery of the 6th and 5th Centuries B.C." *The Athenian Agora Vol. XII*, Princeton – New Jersey, 1970, Pl. 60, 1445.

[84] Sparkes-Talcott, Pl. 73, 1619,1621; Mezarın bulunduğu alanın, L2 nolu lahidin yaklaşık 70-80 cm. üst seviyesi olması bu tarihlendirmeyi doğrular niteliktedir.

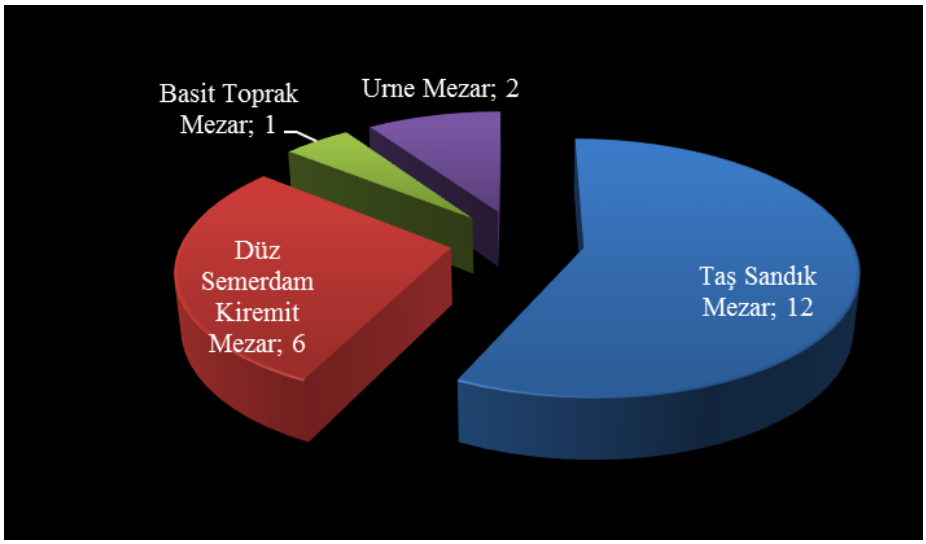

Grafik 4. Hellenistik Dönem Mezarlarının Tiplere Göre Dağılımı

Bu döneme ait mezarlardan büyük bir çoğunluğunu oluşturan Taş Sandık Mezarlar, her biri düzgün şekilde işlenmiş ortalama 11 cm. kalınlığa sahip,TSM11, TSM12, TSM14 ve TSM15'dekiler mermer; diğer sekizi ise, kumtaşı plakalardan iki uzun kenarda yer alanların uçlarındaki 15-20 cm.'lik kısımların yaklaşık 3-4 cm. yontulmasıyla oluşturulan oyuklara, kısa kenar plakalarının geçirilmesiyle oluşturulmuş tekneye sahip, sandık biçimindeki mezarlardır **(Levha 10b)**. Taş sandık mezarları oluşturan kumtaşı ve mermer plakalarda herhangi bir bağlantı elemanı kullanılmamıştır ve yerleştirildikleri alanda dört yandan toprakla desteklenmiştir. Bununla birlikte, bazı taş sandıklar yan yana yerleştirilerek bir kenarlarında ortak malzeme kullanılmıştır[85].

Bu tipteki mezarlardan nekropolde 2005 yılında ilk ortaya çıkarılan grubu oluşturan TSM1-2-3-4 nolu mezarlardan TSM1, ince şerit biçimli uçları oval şekilde sonlanan, üzerinde zeytin yaprağı, mersin yaprağı, baklava dilimi ve yarım baklava dilimi biçimli 169 adet yaprak ve bunların orta kısmında bir rozet yer alan altın bir diadem, iki ucu boğa başı protomlu altın bir kolye, Eros figürlü bir çift altın küpe, kharon sikkesi olarak bırakılmış Helios başı betimli altın bir pul, üç altın iğne, iğ gövdeli bir unguentarium, bir alabastron, bir kapaklı pyksis ve bir kandilden oluşan zengin ölü hediyelerine sahip yetişkin bir kadına aittir. TSM1'in batısında yer alan ve bir diğer kadın mezarı olan TSM3, bir ucu aslan, bir ucu yaban keçisi protomlu altın bir kolye, aslan başı protomlu bir çift altın küpe, akik taşlı altın bir yüzük, kharon sikkesi

[85] Hasan Kasapoğlu, "Parion Nekropolü Mezar Tipleri", (Ed. B. Can – M. Işıklı), *Doğudan Yükselen Işık: Arkeoloji Yazıları*, Erzurum 2007, 485.

olarak bırakılmış Apollon başı betimli altın bir pul ve bronz bir aynadan oluşan ölü hediyelerine sahipken,, bunun hemen kuzey bitişiğinde yer alan TSM4'den ise, herhangi bir buluntu ele geçmemiştir **(Levha 11a)**. Birbirine bitişik bu dört mezar, içlerinden ele geçen buluntularından anlaşıldığı kadarıyla, Hellenistik Dönem başlarında kentin ileri gelenlerinden, hatta olasılıkla da yönetici tabakasından bir aileye ait, "aile mezarlığı" olmalıdır.

2005 yılı çalışmalarında bir arada ele geçen bu dört taş sandık mezardan sonra diğer sekiz çalışma döneminde yapılan çalışmalarda da in situ durumda sekiz taş sandık mezar daha açılmıştır. Dönem içerisinde aynı tarihe ait taş sandık mezarlar olan TSM11 ve TSM12 de, TSM1-2-3-4'de olduğu gibi yan yana gömülmüşlerdir **(Levha 10b).** Ancak bu iki mezarda kullanılan plakalar diğerleri gibi kumtaşı değil, mermer plakalardır. Bu iki mezardan güneydeki kuzeydekinden daha önce gömülmüş olup; mermer plakalardaki işçilik açısından kuzeydeki TSM12'den daha ince bir işçiliğe sahiptir. Mezar içerisinde baş kısmı doğuda; sırtüstü, kollar iki yana gelecek şekilde yatırılmış (Dorsal), baş kısmında çalı yaprağı biçimli yaprakları olan bir altın taçtan oluşan tek ölü hediyesine sahip, yetişkin bir kadın iskeleti ele geçmiştir. Ölü hediyesi olan altın tacın **(Levha 11a orta)** işçiliği göz önünde bulundurulduğunda, MÖ.4. yüzyıl sonları ile MÖ.3. yüzyıl başları aralığında bir döneme ait olduğu anlaşılan mezarın, kuzey kenarına bitişik vaziyetteki TSM11'de ise, yetişkin bir erkek olan asıl mezar sahibine ait iskelet ile "imitasyon" olarak da nitelendirilebilecek bir pazubent ile taca ait olduğu düşünülen parçalar ve demir bir "strigilis" ele geçmiştir. Demir strigilisinden dolayı sporcu bir erkek olduğu anlaşılan mezar sahibinin, ilk gömüsünden çok kısa bir zaman sonra mezarın tek parça halindeki kapağı doğu uçtan kırılarak mezar içerisine bırakılmış MÖ 330-300 yıllarına ait urne kabı olarak kullanılmış bir hydria da mezarın ayakucundan ele geçmiştir[86]. Hellenistik Dönemin zengin geleneğini devam ettiren bir diğer taş sandık mezar, TSM9, farklı büyüklükteki pullar ve aralarına konmuş boru-boncuklardan oluşan altın bir taç, MÖ 3. yüzyıl ortaları ya da ikinci yarısına ait olduğu anlaşılan, Eros figürlü bir çift altın küpe ile sol el yüzük parmağında geniş kaşlı bir altın yüzükten oluşan ölü hediyelerine sahiptir.

Parion Güney Nekropolisi'ndeki Hellenistik Dönemin zengin gömü geleneğini yansıtan bu mezarların yanı sıra, aynı tipi yansıtan ancak içerisinde ele geçen, birer

[86] Hydrianın benzerleri için bkz. Sparkes-Talcott, Pl.74, 1625-1627-1628.

alabastrondan oluşan ölü hediyeleri ile MÖ 2-1 yüzyıla tarihlenen diğer 3 taş sandık mezar ise, Hellenistik Dönemin ilk yıllarındaki zenginliğin azaldığının açık birer göstergesini oluşturmaktadır **(Levha 11b)**.

Hellenistik evre kullanımına ait bu 12 Taş Sandık Mezar'da da asıl olan, ilk kullanımlarında inhumasyon gömü geleneği uygulanılmış olup; mezarlardan TSM2 dışındakilerin tamamı doğu-batı doğrultusunda ve mezardaki bireylerin başları doğuya gelecek şekilde, sırt üstü yatırılarak gömüldüklerini gözler önüne sermektedir. Dolayısıyla genel anlamda Hellenistik Dönemde inhumasyon gömünün uygulandığı taş sandık mezarlarda bir yön birliğinin var olduğunu söylemek mümkündür. Mezarlardan iskelet ve buluntu ele geçen beşi yetişkin kadınlara ait olup; tümünde değerli altın takılar ölü hediyesi olarak bırakılmıştır ve bütün kadın mezarlarında ölülerin baş kısımları doğudadır. Arta kalan 7 mezardan TSM4 den muhtemelen tamamen eridiği için iskelete ait herhangi bir sağlam kemik parçası ele geçmezken; diğer mezarlar; TSM2, TSM11 ve TSM14 yetişkin birer erkeğe; TSM13 ve TSM15 kadın bireylere aittir ve TSM2'de iskeletin başı kuzeyde, TSM11'de batıda, TSM13-14-15'de ise, doğudadır.

Hellenistik Dönemin erken evreleri ve devamında uygulanan, ölü hediyeleri bakımından oldukça zengin olan ancak dönemin sonuna doğru daha sade bir hal alan bu mezarların yanı sıra, bu dönem içerisinde sade ve basit mezarların da varlığını gösteren, 6 Kiremit Mezar ve 1 Basit Toprak Mezar bulunmaktadır. Bu mezarlardan ilki olan M103, Düz Semerdam Kiremit Mezar tipindedir. Klasik Döneme tarihlenen M94'te olduğu gibi zeminine iki düz çatı kiremidi konulmuş ve üzeri ile baş ve ayakucu yine düz çatı kiremitleriyle kapatılmıştır **(Levha 12a)**. İçerisinden ele geçen buluntularıyla MÖ 3. yüzyılın ilk yarısına tarihlenen mezarda, inhumasyon gömü uygulanmıştır[87]. Bu mezarla yaklaşık aynı kottaki M20 nolu mezar da aynı tipte olup; inhumasyon gömü uygulanmış olmasına karşın, bu mezardan herhangi bir ölü hediyesi ele geçmemiştir. Bu iki mezarla aynı tipte fakat zeminlerinde kiremit bulunmayan üç mezar, içlerinden ele geçen iğ gövdeli unguentariumlar ile birlikte MÖ 1. yüzyıla tarihlenmektedirler[88].

[87] Mezardan ele geçen kâsenin benzerleri için bkz. Susan I. Rotroff, *Hellenistic Pottery Athenian and Imported Wheelmade Table Ware and Related Material, Part 2, Athenian Agora Vol. XXIX,* Princeton-New Jersey, 1997, Pl. 75, 985-988.

[88] George H. Mc Fadden, "A Tomb of The Necropolis of Ayios Ermoyenis At Kourion" *American Journal of Archaeology, Vol. 50, No. 4,* 1946, 474, Lev. 38, Res. 25-27; Cevat Başaran - Ali Yalçın

Toplam 6 adet kiremit mezardan burada bahsedilen beşi ve Basit Toprak Mezar tipindeki M138, Hellenistik Dönem içerisinde, MÖ 3-1. yüzyılda, yetişkin bireyler için, inhumasyon gömünün uygulandığı Düz Semerdam Kiremit ve Basit Toprak Mezarların kullanıldığını göstermektedir. Bununla birlikte, mezarlardan M172 içerisinde, iğ gövdeli unguentarium ile birlikte ele geçen misina ve olta ucu Arkaik ve Klasik Dönemde var olan, mezar sahibinin cinsiyeti ve mesleğine uygun ölü hediyeleri bırakılması geleneğinin devamını belirtir niteliktedir. Bu ölü hediyeleri arasında yer alan TSM1-2 ve 3 buluntusu altın pullardan **(Levha 11a)** TSM2'dekinin ölünün baş kısmından çıkması, bunların "*Kharon bahşişi"* amaçlı olarak ölünün ağzına bırakılmış olabileceğini düşündürmesine rağmen, bu altın pulların sikke niteliği göstermediği kanaati yaygındır[89].

İnhumasyon gömünün uygulandığı bu 5 kiremit mezarın yanı sıra, MÖ 1. yüzyıla tarihlenen iğ gövdeli bir unguentariuma[90] sahip olan M86 nolu mezar, bu dönemde *birincil kremasyonun* varlığını gösteren tek örnek olmasından dolayı önemlidir **(Levha 12b)**. Düz Semerdam Kiremit Mezar tipindeki mezar diğer Hellenistik Dönem gömülerinden farklı olarak, kuzey doğu- güney batı yönünde yerleştirilmiştir.

Hellenistik Dönem mezarları içerisinde bağımsız olarak farklı bir alanda tek başına gömülmüş urne mezarlara şimdiye kadar rastlanmamış olmasına karşın; TSM2 içerisinde ölünün ayakucu olan güney uçta, TSM11 içerisinde de yine ölünün ayakucu olan doğu uçta birer urne mezara rastlanmıştır **(Levha 13a)**. Bu iki urne mezar, özellikle Hellenistik Dönemin başlarında inhumasyon gömü ile birlikte *ikincil kremasyonun* da Parion Güney Nekropolisi'nde uygulandığını göstermektedir. Ancak, elde edilen kesin sonuçlardan biri şu ki, Hellenistik Dönemde ağırlıklı olarak kullanılan gömü geleneği *inhumasyon* gömüdür.

Roma Dönemi:

Parion Güney Nekropolisi'nde bugüne kadar gerçekleştirilen çalışmalarda ortaya çıkarılan mezarların büyük çoğunluğunu MÖ 1. yüzyıl sonları ile MS 2. yüzyılın ilk yarısını kapsayan Roma Dönemi mezarları oluşturmaktadır. Aslında bu durumun en

---

Tavukçu - Musa Tombul, "Skepsis Aşağı Kent ve Nekropolü Kurtarma Kazısı Raporu" *VIII. Müze Kurtarma Kazıları Semineri,* 1997, 579, Res. 23.

[89] Vedat Keleş, "Parion Nekropolü'nden Ele Geçen Dört Altın Obje Üzerine Yeni Bir Değerlendirme", *OLBA XXII*, KAAM Yayınları, Zero Production Ltd., Mersin 2014, 117-128.

[90] İğ gövdeli unguentarium benzerleri için bkz. Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği,* Kat. No.1-3.

büyük sebebi bu dönem mezarlarının kendinden önceki 600 yıllık mezarların tamamının üzerini kaplaması ve üstelik çok yoğun bir şekilde neredeyse 15-20 yıllık süreçte dahi birbirini tahrip edecek hızda ilerleyen bir gömü yoğunluğuna sahip olmasıdır. Bu yoğun kullanımın yanı sıra özellikle Klasik ve Arkaik Dönem mezarlarının, nekropolün yer aldığı vadinin güneye doğru alçalan daha alt seviyelerinde yer almaları da erken dönem mezarlarının sayıca azlığındaki etkenlerden biridir. Ancak her ne olursa olsun bu 9 yıllık süreçte elde edilen veriler ışığında, Parion Güney Nekropolis'nin en yoğun kullanım evresinin şimdilik, Roma Dönemi olduğu açıktır. Bu yoğun kullanımın sebeplerinden biri, belki de en önemlisi; kente Augustus ve Hadrian tarafından iki kez koloni statüsü verilmiş olması olsa gerek[91]. Nekropoldeki 9 yıllık çalışma döneminde, Roma Dönemine ait toplam 143 mezar ortaya çıkarılmış olup; bu mezarlardan 41'i Düz Semerdam Kiremit Mezar, 53'ü İçbükey Semerdam Kiremit Mezar,14'ü Basit Toprak Mezar, 19'u Ahşap Tabut Mezar ve 2'si Moloztaş Örgü Mezardır. Bu mezarların yanı sıra, Hellenistik Döneme ait bir taş sandık mezarın kumtaşı plakaların kullanıldığı semerdam biçimli bir mezar ve olasılıkla ilk kullanım evresi Arkaik Döneme ait olan, teknesinin kısa kenarlarından biri kırılarak kullanılmış kalker lahit teknesinden ve bir Hellenistik Dönem taş sandık mezarından (TSM5 ve TSM7) oluşan 3 mezar da, bu döneme ait mezarlar arasındadır **(Grafik 5)**.

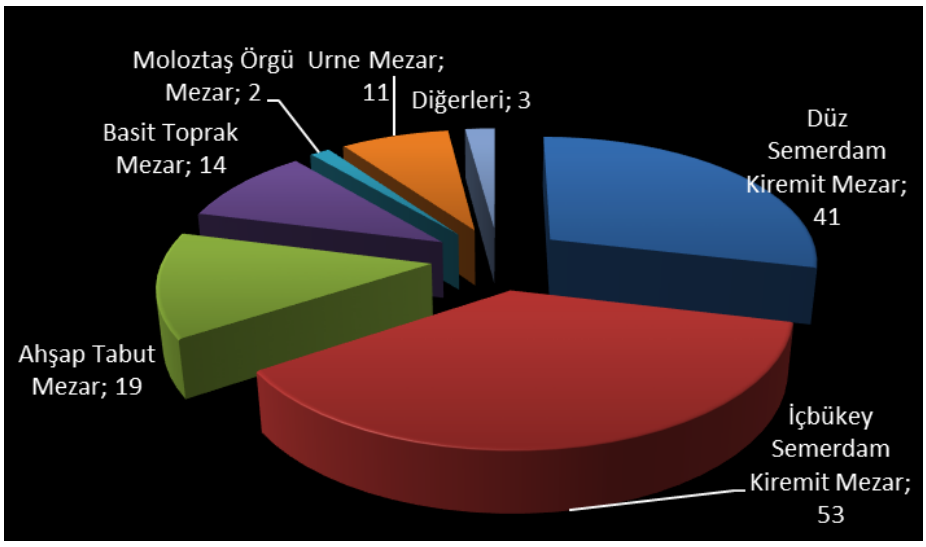

Grafik 5. Roma Dönemi Mezarlarının Tiplere Göre Dağılımı

[91] Keleş, "Giriş – Coğrafi Özellikler, 25.

Parion Güney Nekropolisi'ndeki Roma Dönemi ilk kullanım evresini, MÖ 1. yüzyıl sonları ile MS 1. yüzyılın ilk çeyreği aralığına tarihlenen Düz Semerdam Kiremit Mezarlar oluşturmaktadır **(Levha 13b)**. Bu mezarların tamamında düz çatı kiremitleriyle mezarın üzeri semerdam biçimde örtülecek şekilde kapatılmış olup; doğu – batı ve kuzey doğu – güney batı yönünde yerleştirilmişlerdir. Birincil kremasyon ve inhumasyon gömü geleneğinin bir arada uygulandığı bu mezarların tamamı yetişkin bireylere ait olup, pişmiş toprak ve cam unguentariumlar, lagynos ya da tek kulplu testiler, kandiller, bronz aynalar, mataralar, maşrapa türü tek kulplu kupalar, cam bardaklar ve ölünün ağzına yerleştirilmiş kharon sikkeleri, mezarlardan ele geçen ölü hediyeleri arasında yer almaktadır. Bu evre mezarları Hellenistik Dönem Kiremit Mezarlarının devamı niteliğinde olup; olasılıkla da düz çatı kiremitlerinin kullanımının azalmaya başladığı dönemdir. Çünkü bu evreden sonra ele geçen mezarların büyük çoğunluğunda, artık içbükey olarak ele aldığımız *"trapezoidal"* (ikizkenar yamuk şekilli-iç bükey) çatı kiremitleri kullanılmaya başlayacaktır.

Nekropolün Roma Dönemi kullanımının ikinci evresi olarak nitelendirebileceğimiz MS 25-100 tarih aralığındaki mezarlar için ayırt edici özellik olarak söylenebilecek en önemli nokta, bu evre mezarlarının büyük bir çoğunluğunda trapezoidal çatı kiremitlerinin kullanılmış olmasıdır **(Levha 14a)**. Bu evrede görülen en yoğun gömü geleneği kremasyon gömü olup; "İçbükey Semerdam Kiremit Mezar" olarak adlandırdığımız bu mezarların genelinde birincil kremasyon uygulanmıştır **(Levha 14b)**. Mezarların özellikle alanın doğusunda kalanların büyük bir çoğunluğu kuzeydoğu-güneybatı yönünde yerleştirilmiş olmasına karşın, aynı döneme ait, aynı gömü geleneği ve aynı mezar tipi uygulanmış batı kısımdaki mezarlar, doğu-batı yönünde yerleştirilmişlerdir. Bu mezarlara bırakılan unguentariumlar, lagynos benzeri tek kulplu testiler, maşrapalar, bronz aynalar, kandiller, kharon sikkeleri gibi ölü hediyeleri, her iki kısımdaki mezarlar için de aynı olmasına karşın, bu şekilde bir yön farklılığın olması ilginçtir **(Levha 15a)**. Bu farklılık ise, sadece toplum içerisindeki farklı etnik yapı ya da çeşitlikle açıklanabilir.

Roma Dönemi içerisindeki bir diğer kullanım evresi olan MS 1. yüzyılın sonları ve MS 2. yüzyıl tarih aralığına gelindiğinde ise, yetişkinler için uygulanan yaygın gömü geleneği inhumasyon gömü olup; çoğunlukla İçbükey Semerdam Kiremit Mezar olarak adlandırdığımız mezarlar kullanılmasının yanı sıra, düz çatı kiremitlerinin kullanıldığı

az sayıda Düz Semerdam Kiremit Mezar da uygulanmıştır **(Levha 15b).** Bu evre mezarlarında da dönemin önceki evre mezarlarında ele geçen ölü hediyelerine rastlanılmıştır. Bu son kullanım evresi ve sonrasına ait farklı tipteki Moloztaş Örgü Mezarlar olan M177 ve 2004 yılında açılan tabanı tuğla döşeli Moloztaş Örgü Mezar; mimarileriyle benzer olmalarına karşın, M177 ele geçen buluntularıyla MS 2. yüzyıla tarihlenirken, diğer mezar olasılıkla Geç Roma Dönemi'ne ait olmalıdır.

Roma Dönemi içerisindeki bu üç evrede, hem birincil kremasyon, hem de inhumasyon gömünün uygulandığı, yetişkin kadın ve erkeklerde, en yoğun olarak kullanılan mezar tipi Kiremit Mezarlar olmakla birlikte bu üç evrede de hem Basit Toprak hem de Ahşap Tabut Mezar tiplerinin kullanıldığı yetişkin bireylerin mezarlarına da rastlanılmaktadır **(Levha 16a)**. Bu mezarlardan yukarıda belirtilen 19 Ahşap Tabut Mezardan sadece 8'i yetişkin bireylere ait olup, Basit Toprak Mezar tipindeki mezarlardan TM1 toplu gömüye sahiptir. TM1 ile birlikte, bu dönem içerisinde toplu ya da çoklu gömü olarak nitelendirilecek 3 mezar ortaya çıkarılmıştır. TM1, M161 ve M177 farklı tiplere sahip olsalar da, her üçünde de yetişkin bireylerin yanında birer de çocuk olduğu ve bu çocuklar için bırakıldığı düşünülen terrakotta figürinler içerdikleri tespit edilmiştir. Ancak bu mezarlardan özellikle, savaşçı kukla figürinlerinin ele geçtiği TM1 ve M161'de bireylere ait kafataslarının farklı yönlerdeki duruşları düşündürücü niteliktedir.

Roma Dönemi içerisinde MÖ 1. yüzyıl sonları ile MS 2. yüzyıl başları aralığında yetişkinlerle aynı gömü alanı içerisinde görülebilen çocuk mezarlarında ise, sadece inhumasyon gömü uygulanmıştır **(Levha 16b)**. Bu mezarlarda çocuklar ahşap tabutlar içerisinde, alanda açılan gömü çukurlarına gömülmüşlerdir. Çocuk mezarlarına bırakılan ölü hediyeleri arasında, terrakotta figürinler çoğunlukta olmakla beraber, özellikle kız çocukları için kollarına takılmış vaziyette bronz bilezikler, cam boncuklar, yanı sıra az sayıda cam ve pişmiş toprak kaplar ele geçmiştir. Çalışmaya konu eserlerin büyük bir kısmı da Roma Dönemi'ne tarihlenen bu çocuk mezarlarından ele geçmiştir. Ancak terrakotta figürinlerin ölü hediyesi olarak kullanıldığı mezarlar sadece çocuk mezarlarıyla sınırlı kalmamıştır. Özellikle yetişkin kadın mezarlarında da, genellikle ölünün ayakucuna bırakılmış ve büyük bir çoğunluğunu Aphrodite figürinlerinin oluşturduğu, az sayıdaki farklı tipte pişmiş toprak figürin de çalışmaya konu eserler arasında yer almaktadır **(Levha 16c)**. Yetişkin kadın mezarlarına bırakılan pişmiş

toprak figürinlerin az sayıda olmasına rağmen çocuk mezarlarının bazılarında mezarın etrafını tamamen çevreleyecek şekilde, bazen 70'in üzerinde pişmiş toprak figürinin ölü hediyesi olarak bırakıldığı da görülmektedir. 2004 yılı müze kurtarma kazılarında ortaya çıkarılan mezarların 16'sından, 2005-2013 yılları arasında tarafımızdan yapılan kazılarda ise 19 mezar ve 5 ölü hediyesi grubundan farklı tiplerde pişmiş toprak figürinler ele geçmiştir **(Tablo 1-2)**.

1.2. TİYATRO

Bugüne kadar gerçekleştirilen çalışmalar sonunda gelinen noktada antik kentin, özellikle MS 1. yüzyıl ve sonrasındaki Roma Dönemi yerleşiminin yer aldığı, doğusu ve batısındaki iki yamaçla çevrili, çok geniş olmayan vadinin kuzey batısındaki yamaca yerleştirilmiş olan Parion Tiyatrosu'nda, 2006 - 2013 yılları arasında sahne binasında, sahne binası ve orkestra arasında yapılan Geç Dönem sur duvarında ve caveanın bir bölümünde kazı çalışmaları yapılmıştır[92] **(Levha 17a)**. Konumu açısından, özellikle seyircilerin öğleden sonra oyunu izlediği cavea bölümünün doğuya bakması, doğru bir seçim yapıldığını, güneşin olumsuz etkilerinden daha az etkilenildiğini göstermektedir[93]. Kazı çalışmalarının ilk yıllarında, tüm yapı malzemesini tiyatronun oturma sıraları ve sahne binasından alan Geç Dönem Sur duvarının bir kısmı açığa çıkartılmıştır[94]. Kuzey-güney yönünde uzanan 2.10 m. genişliğindeki bu duvar, güneyde devam ederken, kuzeyde kesintiye uğradığı görülmektedir (**Levha 17b**).

---

[92] Cevat Başaran, "Parion 2007", *30. Kazı Sonuçları Toplantısı,* 1. Cilt, Ankara 2009, 53- 55; Cevat Başaran, "Parion 2008 Kazıları", *31. Kazı Sonuçları Toplantısı* 1. Cilt, Ankara 2010, 396- 398; Cevat Başaran, "Parion 2009 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları, *32. Kazı Sonuçları Toplantısı,* I. Cilt, Ankara 2011, 285- 287; Cevat Başaran – Vedat Keleş – Hasan Kasapoğlu – H. Ertuğ Ergürer, "Parion 2010 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", *33. Kazı Sonuçları Toplantısı,* 1. Cilt, Ankara 2012, 26- 28; Cevat Başaran -Vedat Keleş - Hasan Kasapoğlu - H. Ertuğ Ergürer, "Parion 2011 Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", *34. Kazı Sonuçları Toplantısı*, 2. Cilt, 2013, 350- 351; Hasan Ertuğ Ergürer, "V. MİMARİ – D. Tiyatro" (Ed. C. Başaran), *Antik Troas'ın Parlayan Kenti, Parion, 1997- 2009 Yılları Yüzey Araştırmaları, Kazı ve Restorasyon Çalışmaları*, Ege Yayınları, İstanbul 2013, 77- 86.

[93] Hasan Ertuğ Ergürer – Mustafa Yıldızlı, "Parion Tiyatrosu 2006-2013", (Ed. H. Kasapoğlu – M.A. Yılmaz), Anadolu'nun Zirvesinde Türk Arkeolojisinin 40 Yılı, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü 40. Kuruluş Yılı Armağanı, Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara 2014, 139-158. Ergürer, Tiyatronun konumuyla ilgili olarak, "Parion Tiyatrosunun yeri konusundaki seçimin tüm etkenlerini şu an anlayamasak da, genel açıdan bakıldığında Parion tiyatrosu, Anadolu'daki tiyatroların büyük çoğunluğu gibi arazi eğiminden yararlanılarak kentin merkezi olarak düşündüğümüz bölümde ve topografik özellikler düşünüldüğünde kentin en uygun yerine inşa edilmiştir" demiştir.

[94] Ergürer, "V. MİMARİ – D. Tiyatro", Bu yayında ilk yıl çalışmaları ayrıntılı bir şekilde anlatılmıştır.

Sahne binası ve sur duvarı arasında ortaya çıkan mimari kalıntılar sur duvarından sahne arkasına kadar sırasıyla kısaca tanımlanacak olursa;

Sahne binasına paralel olarak devam eden ***1 Nolu Moloz Taş Duvar*** **(Levha 17b, 1 nolu alan)** 0.60 m genişliğe ve 27 m uzunluğa, doğusunda 11 x 49 cm boyutunda pişmiş toprak künklerle yapılmış kanala sahip olup, sahne binasıyla olası bağını gösteren, doğusundaki sahne binası geçişleriyle aynı doğrultuda geçişlere sahiptir. Sahne binasına paralel olması ve batısında bir merdiven bulunmasıyla proscaenenium duvarı olma ihtimalini akla getirse de, Geç Dönem sur duvarı, sahne ve orkestra arasındaki bağlantının görülmesini engellemekte ve bu duvarın işlevinin tam olarak anlaşılmasını zorlaştırmaktadır[95].

Sahne binası güney girişinin hemen yanından 1 nolu duvara doğru dikey bir şekilde yapılmış ***2 Nolu Moloz Taş Duvar*** **(Levha 17b, 2 nolu alan)**, hemen karşısı, kuzey paralelinde kemerli ve caveaya doğru çıkıntı yapan bölümle aynı mimariye sahip güney paradosun planını değiştirmiş ve üzerindeki mermer plaka kaplı bölüme destek oluşturmuştur. Böyle bir uygulama ile sonraki dönemde burada ikinci bir kat elde edilmiş olabilir[96].

Sahne binası ile 1 nolu duvar arasına yerleştirilen ***Sütun Sırası***'ındaki tamburlar, orijinalde tiyatronun sahne cephesine (Scaenae Frons) ait olmalıdır **(Levha 17b).** Sütunların altına kareye yakın yeşil sabun taşından yapılan basit altlıklar yerleştirilmiştir. Altlıkların ve üzerindeki sütunların yerleştirildiği sahne binası önündeki zemin, orijinalde tiyatronun proscaenium bölümünü oluşturmaktadır. Daha sonra yapı işlevini kaybettikten sonra bu bölüme altlıklar ve sütunlar yerleştirilerek 1 nolu ve 2 nolu duvar ile birlikte yeni bir düzenlemede kullanılmış olmalıdırlar. Bunun yanında sütunların tamamen başka yapıdan taşınıp, 1 nolu duvarla birlikte zeminin yükseltilmesinde kullanılıp, burada bir hyposkaenium[97] oluşturulması da mümkündür[98].

Bu sütun dizisi ve su künkleri arasında, zemin seviyesinde yer alan ***Taş Kanal*** **(Levha 17b)** ise devşirme taşlar kullanılarak yapılmış ve sahne binasının ana girişi altındaki büyük kanala bağlanmıştır.

---

[95] Ergürer – Yıldızlı, 140.
[96] Ergürer – Yıldızlı, 141.
[97] Ergürer – Yıldızlı, Dn. 5 "Grek Mimarisinde hyposkenion olarak adlandırılan sahne altındaki alan"
[98] Ergürer – Yıldızlı, 141-142.

Yukarıda genel özellikleri ile değerlendirilen moloz taş duvarların, sütunların, pişmiş toprak ve taş kanalların mimari özellikleri, birbirleriyle olan bağlantıları, yapının tiyatro işlevini kaybettikten sonraki bir döneme ait olabileceklerini ya da tiyatroda normal seyirlerden ziyade su gösterileri ile ilgili yapılmış bir düzenlemeyi düşündürmektedir. Ne zaman yapıldıkları konusunda net bir şey söylemek mümkün olmamakla birlikte şimdiye kadar elde edilen veriler düşünüldüğünde yapının ikinci evresinden[99] (MS 2. yüzyıl 2. yarısı- MS 3. yüzyıl başlarından) daha sonra yapıldığı, ele geçen sikkeler ve seramikler yardımıyla M.S. 4. yüzyıl ilk yarısına kadar kullanıldığı söylenebilir[100].

Tiyatronun ***Sahne Binası***'nın kapladığı alan yaklaşık 17x42 m'dir. Çalışmalar sırasında açığa çıkartılan bölümleri ise şunlardır:

Scaenae frons, kuzeydeki 3.90 x 7.88 m, güneydeki 3.90 x 7.93 m ölçülerindeki iki podyum üzerine oturmaktadır (**Levha 17b, 3 ve 4 nolu alanlar**). Bu iki podyumun büyük bölümünde taşlarda rustik bosaj kullanılmış olup, bunların üzerine ise düz yüzeyli taşlar yerleştirilmiştir[101]. Podyumların caveaya doğru iki yanında çıkıntı yaptığı görülmektedir **(Levha 17b, 5 ve 6 nolu alanlar)**. Versura olarak adlandırılabilecek bu çıkıntı yapan bölümlerden, güneydekinin önü 2 nolu duvarla kapatılırken, kuzeydeki versura ise planını ve içyapısını tamamen korumuştur. Kuzey versurada bulunan üç giriş birbirinden farklı mimariye sahip olup, kuzey girişin cephesinde oluşturulan kemer yatay ancak içte eğim verilerek tek taş blokundan oluşturulmuş ve kuzey cepheden bakıldığında diğer bloklarla birlikte güçlü bir mimari cephe izlenimi vermektedir. Yine kuzey versura içinde doğu oda olarak adlandırılan bölüm ile bağlantılı giriş diğer bölümlerden farklı olarak kemerli değil, düz bir kesme taş ile kapatılmıştır. Bu odaya

---

[99] Vedat Keleş, "İlk Bulgular Işığında Parion Tiyatrosu", *Arkeoloji ve Sanat Dergisi*, Sayı 128, 2008, 54, Mimari buluntular bezeme yoluyla Severiuslar Dönemi'ne tarihlenmiştir.

[100] Ergürer – Yıldızlı, 4, Dn. 7.

[101] Ergürer – Yıldızlı, s. 141-142, Ergürer yapının podyumundaki taş işçileğinde görülen farklılıkla ilgili olarak, *"Elimize geçen bazı yazıtlar, yapının ilk kez Flaviuslar döneminde yapılmış olabileceğini göstermektedir. Daha sonra yapı M.S. 2. yüzyıl 2. yarısı- M.S. 3. yüzyıl başları arasında onarım görmüştür. Anadolu' da tiyatroların genelinde farklı dönemlerde yapılan benzer onarımlar ve kapsamlı değişimler söz konusudur. Bunlar bazen deprem gibi felaketlerden, bazen de Ferrero' nun belirttiği gibi değişen beğenilerden kaynaklanmaktadır. Parion' da tiyatrodaki yenilemenin nedeni tam olarak bilinmemektedir. Parion' un MS 117' de gerçekleşen ve Kyzikos' ta büyük tahribat yaratan depremden ne kadar etkilendiğini bilmiyoruz; ancak iki kentin birbirine olan yakınlığı düşünülünce tiyatronun M.S. 117' den sonra başlayan bir yenileme geçirmesi mümkündür. Daha kesin verilere ulaşmadan net bir şey söylemek mümkün olmasa da, yukarıda bahsedilen taş işçiliğindeki bu belirgin değişim dönem farklılığından kaynaklanıyor olabilir."* demektedir.

tiyatronun ön kısmı olan doğusunda da bir girişin olduğu, ancak daha sonra, büyük ihtimalle plan değişikliği nedeniyle, kapatıldığı anlaşılmaktadır. Çalışmaya konu eserlerden, Tiyatro'dan ele geçen pişmiş toprak figürinlerin büyük çoğunluğu da, 2013 çalışmalarında ortaya çıkarılan bu oda içerisinden ele geçmiştir **(Levha 17b, 7 nolu alan).**

Kemerli yapıya sahip kuzey versura bölümünün üzerinde de, tiyatronun üst yapısına ait ilk in-situ kalıntılara rastlanılmıştır. Üst yapının taşıyıcıları olan postamentler ve arasındaki parapetlerin üzerine geç dönem sur duvarının bir kısmı oturmaktadır. Bulunan bloklar sayesinde yapının ilk katının yüksek postamentler üzerine oturtulduğu anlaşılmıştır.

Scaenae fronsa ait yukarıda açıklanan in-situ kalıntıların yanında kazı çalışmalarında, kabartmalı friz blokları, farklı düzenlerde işlenmiş sütunlar, sütun altlıkları, sütun başlıkları, tavan kasetleri, korniş blokları, kesme taş bloklar ve arşitrav bloklarından oluşan çok sayıda üst yapı elemanı da açığa çıkartılmıştır. Tiyatronun üst yapısı ve tarihi konusunda önemli bilgiler veren bu mimari elemanlar içinde en önemlileri kabartmalı alınlığa ait parçalardır. Gösterişli cepheye ait bu alınlık, 7 farklı parçanın bir araya getirilmesiyle oluşmaktadır. "Kırık alınlık" olarak adlandırılan[102] uygulamaya sahip alınlıkta Persephone'nin Hades tarafından kaçırılması sahnesi işlenmiştir **(Levha 18a)**. Bu parçaların bir araya getirilmesiyle oluşan büyük merkez alınlığın yanında, kabartmalı ve bitkisel bezemeli küçük bir alınlık da podyumun önünde, kuzeydeki küçük kapının yakınında ele geçmiştir**.** Sahne binasında farklı bölümlerde olsa da**,** kabartmalı süsleme öğelerinin Anadolu'da, Hierapolis, Nysa, Perge ve Side' de de olduğu bilinmektedir[103]. Az sayıda tiyatroda bu tip bir özelliğin bulunması**,** Parion Tiyatrosu'nun çağdaşı tiyatrolar içerisindeki yerini göstermesi açısından önemlidir[104]**.**

Sahne binasının podyum ve doğudaki dış duvarı arasında kalan ve oyuncuların kulisi olarak kullanılan ***Postscaenium*** ise**,** birbiri ile bağlantılı üç bölümden oluşmaktadır **(Levha 17b)**. Bu bölümler, podyumun ve dış duvarın cephesinde bulunan payandalarla birbirinden ayrılmaktadır.

---

[102] Birol Can, "Antoninler Dönemi Baroğu Işığında Aspendos Tiyatrosu Bezemeleri", *ADALYA*, Sayı VIII, 2005, 98.
[103] Ergürer – Yıldızlı, 142, Dn. 116.
[104] Ergürer – Yıldızlı, 142.

Tiyatroda ele geçen eserlerin büyük bölümünü, seramikler ve sikkeler oluşturmaktadır. Tiyatroda yoğun olarak bulunan Çandarlı seramikleri yanında, pişirme kapları, amphoralar, kabartmalı seramikler, maşrapalar, testiler, kandiller ve Bizans Dönemi seramikleri de görülmektedir. Tiyatroda ele geçen yaklaşık 800 sikkenin büyük çoğunluğu MS 4. yüzyıla aittir; bunların içinden, güney küçük kapı içinde mimari kalıntıların arasında toplu olarak bulunan 300' e yakın sikkeden tanımlanabilenlerin büyük çoğunluğu ise, I. Leo (457- 464) dönemindendir. Bu sikkelerin dışında birinci ve ikinci tabakalarda Bizans Dönemi sikkeleri de ele geçmiştir. Mimari kabartmaların dışında, oldukça az sayıda ele geçen bağımsız plastik eserler içinde şüphesiz en göze çarpanı 2012 yılında bulunan Triton heykeliydi. ayrıca metal ve cam eserler, pişmiş toprak figürünler ve kemik eserler de kazı çalışmalarında bulunmuştur. Bu buluntular genel olarak değerlendirildiğinde tiyatronun, MS 2. yüzyıldan, MS 12. yüzyıla kadar kullanım gördüğü ele geçen çok sayıda eserle belgelenmiştir. Pişmiş toprak figürinlerin büyük bir çoğunluğu, 2013 yılı çalışmalarında ortaya çıkarılan, 1285-1260 nolu karolajdaki kuzey versuranın doğu geçişinin devamında yer alan odacıktan ele geçmiştir. Scaenae frons'un tabanını oluşturan tavanı çöktükten sonra olasılıkla çöplük olarak kullanıldığı tahmin edilen bu odacıktan ele geçen buluntular, özellikle seramik parçaları ve sikkeler göz önünde bulundurularak, genel olarak MS 3. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenmektedir.

Farklı dönemdeki değişikliklerle uzun süre kullanılmış olan, Parion Roma Tiyatrosu'nun kullanımının tümü tabi ki tiyatro olarak olmamıştır. Şimdiye kadar ele geçen yazıtlar ve eserler, yapının ilk kez Flaviuslar Dönemi'nde yapıldığını, sonrasında MS 2. yüzyıl ikinci yarısı - MS 3. yüzyıl başlarında büyük bir değişim geçirdiğini, sonrasında MS 4. yüzyıl ortalarına kadar kullanılan yeni eklentilerle muhtemelen işlevini kaybettiğini göstermektedir[105]. Bu evrelerin sonrasında, tiyatroda büyük tahribatı yaratan Geç Dönem sur duvarı yapılmıştır. Sur duvarı için net bir veri olmasa da, kentte diğer yapıların M.5. yüzyıl başlarıyla birlikte insan eliyle tahrip olduğu, bloklarının taşındığı görülmüştür. Aynı dönem ve sonrasında tiyatronun bazı bölümlerinin sökülüp sur duvarı haline getirilmesi mümkündür. Yapıya en son

[105] Ergürer-Yıldızlı, 143, Dn. 20'de Tiyatro'nun tarihlendirilmesiyle ilgili olarak "Yukarıda kazı bilgileriyle de açıkladığımız Parion Tiyatrosunda, Roma öncesine tarihleyebileceğimiz herhangi bir düzenleme ya da in-situ kalıntı şu ana kadar bulunamamıştır. Bu ayrıntı düşünüldüğünde Parion tiyatrosunu Bieber'in Roma Dönemi içinde yapılan 1. Grup tiyatroları içinde değerlendirilebiliriz" demiştir.

eklemeler ise sur duvarına dikey bir şekilde yerleştirilen, bulunan seramikler ve sikkeler yardımıyla MS 10-12. yüzyıla tarihlenebilecek eklentilerdir[106].

1.3. ROMA HAMAMI

Parion Roma Tiyatrosu'nun ön kısmındaki düzlükte, yaklaşık 60 m doğusunda yer alan ve kazı çalışmaları öncesinde tamamen toprak altında kalmış olan Roma Hamamı, 2006 yılında kentin farklı bölgelerinde gerçekleştirilen sondaj çalışmaları kapsamında kazılmaya başlanmış ve ilk yıl elde edilen veriler doğrultusunda alandaki kazılar sürekli hale getirilmiştir. Bu çalışmaların ilk beş yılında yapının işlevi hakkında net veriler olmadığından, çalışmalarda ele geçen postament ve korint sütun başlıklarından yola çıkılarak yapının bir "Roma Villası" olduğu ihtimali üzerinde durulmuştur. Ancak bu beş yıllık çalışmanın ardından elde edilen verilerle birlikte özellikle 2011 ve 2013 yılları arasında gerçekleştirilen çalışmalar sonucu ortaya çıkarılan 3 mekân ile yapının büyük bir Roma Hamamı olduğu, kesin olmasa da şimdilik en akla yatkın fikir olarak düşünülmektedir **(Levha 18b).**

Ortaya çıkarılan bu üç mekândan ilki olan ***1 nolu mekân***, yapının bugüne kadar açığa çıkarılan kısmının kuzey doğu köşesinde yer alıp, hemen kuzeyinde halen kullanılan yol ve modern yapılaşmadan dolayı kuzey devamı tam olarak açılamamıştır. Mekânın açığa çıkarılmış kısmında yer alan ve hamam terminolojisinde *piscina* olarak adlandırılan havuz, etrafında altısı in-situ olarak koruna gelmiş 12 postamente sahip, güneyden iki basamakla inilen, 1.25 m. derinlikte, 5.20 x 5.40 m. ölçülerinde kare planlıdır. Piscinaya girişin sağlandığı güney orta kısımdaki iki postamaentten batıdakine bitişik olarak yer alan mermer ızgara ile havuzdan taşan suyun tahliyesi sağlanmış olmalıdır Bu bölümün güney paralelinde 1 nolu mekândan güneyde henüz tam olarak kazılmamış mekâna geçişi sağlayan kapı açıklığı bulunmaktadır. *Piscina*'yi çevreleyen duvarda belli bölümlerde ele geçen in-situ mermer kaplamalar, tüm duvarların yaklaşık 70 cm yüksekliğe kadar ince mermer levhalar ile kaplandığını gösterirken; duvarların bazı bölümlerinde korunmuş ince sıva parçaları, üst bölümlerin ince ve oldukça kaliteli beyaz sıva ile sıvandığını ortaya koymaktadır[107].

---

[106] Ergürer-Yıldızlı, 143.

[107] Alper Yılmaz, "V. MİMARİ-B. Roma Hamamı", (Ed. Cevat Başaran), *Antik Troas'ın Parlayan Kenti, Parion, 1997- 2009 Yılları Yüzey Araştırmaları, Kazı ve Restorasyon Çalışmaları*, 2013, 59, Res. 36.

Soğuk su havuzu olarak kullanılan *piscina*'nın yer aldığı 1 nolu mekânın batısında yer alan ***2 nolu mekân***ın da kuzey devamı yine kuzeydeki yoldan dolayı tam olarak açılamamıştır. Doğusundaki *piscinalı* mekân ile tek kapı girişine sahip bu mekanın tabanında kare, dairesel ve içi boş yuvarlak *pilaeler* üzerine oturtulmuş asma zemin – *suspansurae* uygulamasına sahip *hypocaust* sistemi yer almaktadır. Mekânın açığa çıkarılan kısmının kuzey batısında sağlam olarak koruna gelmiş *suspansurae*'den elde edilen veriler doğrultusunda *plaeler* üzerine 70 cm. kenarlı, 10 cm. kalınlıktaki kare plakalar olan *bipedales*'lerin yerleştirildiği, *bipedalesler* üzerinin ise yaklaşık 25 cm kalınlıktaki *opus caementicium* olarak tanımlanan harçla kaplandığı bir asma zemin – *suspansurae*'ye sahip olduğu anlaşılmaktadır **(Levha 19a)**. Bu zeminin üzerine ise, mermer plakalar döşenerek zeminin izolasyonu sağlanmıştır. Bu yapısıyla 1 m yükseklikteki *pilaeler* ile birlikte toplam 1.35 m. yüksekliğe sahip bir *hypocaust* sistemi oluşturularak mekân zeminden ısıtılmıştır[108].

2 nolu mekânın güneyinde yer alan ve bu mekânın güney duvarındaki tek kapı girişiyle geçilen ***3 nolu mekân*** Roma Hamamı'nın bugüne kadar tamamı ortaya çıkarılmış tek mekânıdır **(Levha 19b).** Mekânın zemininden ele geçen *pilae* tuğlaları, mekânın kuzeyindeki 2 nolu mekân gibi *hypocaust* sistemine sahip olduğunu gösterirken, kuzey duvarın batı köşesinde ve doğu duvarın orta kısmında yer alan kemerli geçişler sistemin diğer mekânlarla bağlantısını göstermektedir. Bu bağlantılardan doğu duvardaki kemerli ve kanallı geçiş, mekânın *preafurnium* (ocak) ile bağlantısı olup, bu ocaktan gelen ısı kuzey duvardaki kemerli geçişle 2 nolu mekâna aktarılmıştır. Güneydeki 2 nolu mekâna geçişi sağlayan tek kapının iki yanına ve bunların güney duvardaki paraleline yerleştirilen payandalarla, hem mekânın olası tonozlu üst örtüsü taşınmış, hem de mekâna hareketlilik kazandırılmıştır. Mekân güneyindeki henüz kazılmamış alana iki girişle, doğusundaki kısmen kazılmış bölüme ise tek girişle bağlanmış olup; taşıdığı mimari özellikler ışığında hamamın *caldarium* (sıcaklık) kısmı olduğu tahmin edilmektedir. Mekânın kuzeyindeki 2 nolu mekânda ikinci bir preafurnium bağlantısı olmaması ve bu mekânın zemininden aktarılan sıcaklıkla ısıtılmasından dolayı 2 nolu mekânın da hamamın *tepidarium* (ılıklık) bölümü olabileceği düşünülmektedir. Hem bu mekân, hem de 2 nolu mekândan ele geçen *spacer*

[108] Vedat Keleş – Alper Yılmaz, "Parion Roma Hamamı 2006-2013", (Ed. H. Kasapoğlu – M.A. Yılmaz), *Anadolu'nun Zirvesinde Türk Arkeolojisinin 40 Yılı, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü 40. Kuruluş Yılı Armağanı*, 2014 (Baskıda), 160-161..

tube parçaları da göz önünde bulundurularak, Yamaç Yapısı-Hamamı'nda olduğu gibi, bu mekânların da hypocaust sistemi yanında duvarlardan da ısıtıldığını ortaya koymaktadır[109].

Parion Roma Hamamı'nda ele geçen seramik buluntular MS. 2.-7. yüzyıl arasına tarihlendirilirken[110], sikkeler ise MS 2. yüzyıl ile -5. yüzyıl başlarına tarihlenmekte ve MS 5. yüzyıla ait sikkeler, tekil birkaç örnek ile temsil edilmektedir[111]. Bununla birlikte, 1 nolu mekânda ele geçen üç adet yiv/akanthuslu sütun başlığı da MS 2. yüzyıla tarihlenmektedir[112]. Tüm bu buluntu grupları incelendiğinde; Parion Roma Hamamının MS 2 yüzyılda inşa edildiği, MS 5. yüzyıla kadar çeşitli onarımlar geçirerek uzun süre kullanımda kaldığı, bu tarihten sonra tamamen terk edilip işlev değiştirdiği, bazı bölümlerinin ise, çöplük olarak kullanıldığı düşünülmektedir. 2012 kazı sezonunda ortaya çıkartılan, 1, 2 ve 3 nolu mekânların doğusu ve batısında görülen, işlevi tespit edilememiş, sonradan eklenen bölümlerin de bu dönemde inşa edildiği söylenebilir[113].

1.4. YAMAÇ YAPISI – LEJYON HAMAMI

Parion Roma Tiyatrosu karşısında, yaklaşık 200 m. doğusundaki yamaç üzerinde yer alan yapıda 2008 yılından itibaren kazı çalışmaları gerçekleştirilmiştir[114]. Yapıda bugüne kadar yapılan çalışmalar sonucunda, yamacın üst kısmındaki ana yapıya ait yedi bölüm ortaya çıkarılmıştır **(Levha 20a)**. Bu bölümlerden kuzey doğu kısımda yer alan, yamacın doğu istinat duvarına bitişik olan 1 nolu mekan açığa çıkarılan kısmı 8.1 x 8.5 m ölçülerinde olup; az bir kısmı günümüze gelmiş parçalardan dolayı zemininin büyük boyutlu mermer plakalarla kaplı olduğu anlaşılmaktadır. Zeminin altında doğu, batı ve kuzeyini çevreleyen su kanalına sahip olduğu anlaşılan bu mekânın doğu duvarında yaklaşık 2 m aralıklı payandalar yer alırken, kuzey duvarına bitişik yaklaşık 50 cm yüksekliğe sahip bir seki yer almaktadır. Bu bölümün kuzey batısından geçişin olduğu 2

---

[109] Keleş –Yılmaz, 161-162.
[110] Hasan Ertuğ Ergürer, "VIII. SERAMİKLER", (Ed. C. Başaran), *Antik Troas'ın Parlayan Kenti, Parion, 1997- 2009 Yılları Yüzey Araştırmaları, Kazı ve Restorasyon Çalışmaları*, Ege Yayınları, İstanbul 2013, 145.
[111] Kasım Oyarçin tarafından yapılmakta olan doktora çalışması kapsamında bu sikkelerin bir bölümü değerlendirilmektedir.
[112] Alper Yılmaz, *Parion Geç Roma Hamamı Yiv/Akanthus Başlıkları* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Seminer Çalışması), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2011, 35.
[113] Keleş –Yılmaz, 163.
[114] Ersin Çelikbaş, "C. Yamaç Yapısı", (Ed. C. Başaran), *Antik Troas'ın Parlayan Kenti, Parion, 1997-2009 Yılları Yüzey Araştırmaları, Kazı ve Restorasyon Çalışmaları*, Ege Yayınları, İstanbul 2013, 67.

numaralı mekân tamamen ortaya çıkarılmamıştır. 2 numaralı mekânın zemini de 1 nolu alanda olduğu gibi mermer plakalarla kaplı olmalıdır. Doğusunda yer alan eşik taşındaki mil boşluğu ve kapı izlerinden anlaşıldığı kadarıyla, 1 nolu bölümden bu bölüme doğru açılan bir kapı bulunmaktaydı. Sonraki evre kullanımlarıyla alakalı olarak depolama amacıyla kullanıldığı anlaşılan büyük boyutlu bir pithos alt yarısına sahip mekân doğusundaki 1 nolu mekân ile güneyindeki 3 nolu mekân arasında geçiş bölümü niteliğinde olmalıdır.

2 nolu mekânın hemen güneyinde yer alan 3 nolu mekân ise yuvarlak biçimli pilaeler ile taşınan hypocaust sistemine sahip olup; doğusundaki 1 nolu mekân ile kuzeyindeki 2 nolu mekâna birer geçişle bağlanmaktadır. Bu geçişlerden doğudaki yüksek olmayan dar üç basamaklı iken, kuzeydekinde basamak bulunmamaktadır. Mekânın güney doğu köşesinde bir kişinin yıkanabileceği büyüklükte, tek basamakla inilen yuvarlak bir duş yeri bulunmaktadır. 3 nolu mekânın kuzey batısındaki 5 nolu mekân, zeminde yuvarlak biçimli pilaelerin ve suspansurae desteklerinin kullanıldığı hypocaust sistemine sahip olup, bu sistem altta 3 nolu mekânla bağlantılıdır. Yaklaşık 2.5 m. çapında yuvarlak plana sahip mekanın asma zemini ve duvarları mermer plakalarla kaplıdır **(Levha 20b)**. Hem planı, hem de hypocaust sistemiyle, *sudatorium* ya da *laconicum* olabileceği düşünülen mekânın tek bağlantısı güneyindeki küçük bir geçişle, 3 nolu mekâna açılmaktadır[115].

Orijinal zemini korunan mekânlardan bir diğeri olan, 4 nolu mekân, 3 nolu mekânın güneyinde yer almakta ve yapının sıcaklıkla alakalı diğer bölümleri gibi alttan ısıtma sistemi – hypocaust sistemine sahiptir. Mekânın zemininde görülen derz izlerinden anlaşıldığı kadarıyla, zeminde yuvarlak biçimli opus sectilelerin kullanıldığı anlaşılmaktadır. Kuzey doğu köşesinde bulunan, 1.13 x 1.71 m. ölçülerinde elips biçimli havuz–küvet (?) güneyindeki duvarla 3 nolu mekândaki duş yerinden ayrılmakta ve duş yerinde var olan gider deliğine de sahip değildir[116].

Olasılıkla sadece 4 nolu mekândan geçişin olduğu, yapının batı bölümündeki 6 ve 7 nolu mekânların orijinal asma zeminlerinin görüldüğü tabanları, yapının oturtulduğu yamacın batıdan doğuya doğru yükselmesi ve bu duruma istinaden batıda

[115] Vedat Keleş – Ersin Çelikbaş, "Parion Yamaç Yapısı 2008-2013", (Ed. H. Kasapoğlu – M.A. Yılmaz), *Anadolu'nun Zirvesinde Türk Arkeolojisinin 40 Yılı, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü 40. Kuruluş Yılı Armağanı*, 2014 (Baskıda), 175.
[116] Keleş – Çelikbaş, 175-176

kalan bölümdeki dolgu toprağın daha az olmasından dolayı, modern yerleşimdeki tarım arazisinin kullanımına bağlı olarak büyük oranda tahrip olmuş durumdadır. Bu iki mekândan 6 nolu mekânın asma zemini bu tahribat sonucu büyük oranda yok olmuş, günümüze kadar ulaşabilmiş parçalar ise, bu mekânın tabanında pilae olarak üst üste yerleştirilmiş kare plaka-tuğlaların kullanıldığını göstermektedir. Mekânın doğusunda, iç kısımda tabanın altına yerleştirilmiş, tonozlu üst örtüye sahip bir su deposu ile mekanın doğu dış kısmında kalan 3 su kanalı tespit edilmiştir. Su deposu bu kanallardan, yapının doğu duvarına bitişik ve paralel devam eden, 0.52 m. genişliğinde, kuzey-güney uzantılı taş örgü, temiz su kanalıyla bağlantıdır. 6 nolu mekanın güneyinde yer alan, asma zemini tamamen tahrip olmuş durumdaki, 7 nolu mekan, 4.4 x 2.5 m. ölçülerinde, dikdörtgen planlı, küçük bir bölüm olup; iç kısmında rastlanılan yoğun is izlerinden hypocaust sistemiyle alakalı bir bölüm olduğu düşünülmektedir[117].

Yamacın doğu üst kısmında yer alan ve bugüne kadar yapılan çalışmalar sonucu, yukarıda açıklanan 7 mekânı ortaya çıkarılmış bu yapının, elde edilen veriler doğrultusunda bir Lejyon Hamam olduğu anlaşılmıştır.

Bu yapının hemen batısında yamacın daha sığ bölümünde, yapıdaki kazı çalışmalarının başladığı ilk yıllarda çalışılan, farklı bir yapıya ait olabilecek, kısmen açılmış bölüm ise, yamacın eğimine bağlı olarak daha alt seviyede, Yamaç Yapısı'nın bulunduğu terasın batısındaki alt teras da yer almaktadır **(Levha 21).** Üst terastaki yapıyla aralarındaki boşlukta, kuzey-güney doğrultulu taş örgü bir su kanalının yer aldığı iki yapıdan alttaki de doğu sınırını oluşturan bir istinat duvarına sahiptir. Üstteki yapının eklentisi olabileceği de düşünülen bu bölümde birinin tamamı, diğerinin ise kuzey kısmı açılmış iki mekân ile kuzeyde ve batıda bu iki mekâna bağlantılı bölümler ortaya çıkarılmıştır. Kazı çalışmaları sonucu henüz taban seviyelerine ulaşılamamış batı teras mekânlarının doğu istinat duvarı 1.25 m kalınlıkta olup iki farklı teknikte duvar tipine sahip olması açısından iki farklı evre kullanımına da işaret etmektedir. Kuzeydeki 8 no ile adlandırılan 4 x 4 m ölçülerindeki mekân ile güneydeki 9 nolu mekân arasında geçiş bulunmaktadır.

Üst terasta yer alan 7 mekânı ortaya çıkarılmış ve Hamam olduğu düşünülen yapıda, stratigrafiyle bağlantılı şekilde incelenen materyaller yapının ilk olarak MS 2.

[117] Keleş – Çelikbaş, 177.

ve 3. yüzyıllarda faaliyete geçtiğini göstermektedir[118]. Uzun bir süre kullanıldığı anlaşılan yapı, çeşitli dönemlerde tamiratlar ve değişiklikler geçirmiştir. Bu yüzden günümüze kadar gelen kalıntıların büyük kısmı daha sonraki evreye aittir. Yapının en yoğun kullanım evresi hakkında bilgiyi sikkelerden elde etmekteyiz. Ele geçen sikkelerin büyük bir çoğunluğunun MS 3. ve 4. yüzyıllara ait olduğu görülmektedir. Bu durum yapının yoğun kullanım evresinin MS 3. ve 4. yüzyıllar olduğunu ortaya koymaktadır[119].

1.5. SDJ 1 (DÜKKÂNLAR ?)

Roma Tiyatrosu'nun güney doğusunda, Roma Hamamı'nın bulunduğu düz arazinin güneyinde yer alan bölümde, bugün halen kullanılan yolun kenarında görülen mermer blokların ait olduğu yapının kimliğini tespit edebilmek amacıyla,, 2006 yılında başlatılan sondaj sonucunda, ortaya çıkmaya başlayan yapıdaki çalışmalar sürekli hale getirilerek devam ettirilmiştir **(Levha 1b)**.

2006-2012 yılları arasında, 5x5 m ölçülerindeki, 12 açmada gerçekleştirilen çalışmalarda, yapının en az dört kere kullanım gördüğü anlaşılmıştır **(Levha 22)**. Doğu-batı yönünde uzanan ve doğudan batıya eğimli olarak alçalan, yaklaşık 40 m'lik güney cephesi ana kayaya basamaklı bir şekilde yerleştirilen orijinal yapı, farklı dönemlerde değişikliklere uğratılarak yeni girişler; bu girişlerle ulaşılan yan yana odalar ve bu odalar arasında geçişler yapılarak yoğun bir tahribata uğratılmıştır[120]. Yoğun tahribat nedeniyle ilk orijinal evrenin tam olarak ne zamana ait olduğu ve işlevi anlaşılamayan yapıda, doğu- batı yönünde uzanan kesme taş blokların kuzeyine, bu kesme taşlara yapılan düzenlemelerle yeni duvarlar eklenmiştir. Bu duvarların ele geçen seramikler yardımıyla MS 2. yüzyıl sonlarıyla MS 4. yüzyıl başları arasında bir dönemde yapıldığı anlaşılmıştır[121]. Bunun dışında, yapı ana planı yeni eklemelerle sürekli değişmiştir. Ara dönemler şu an tam anlaşılamasa da, MS 5.-7. yüzyılda da eklemelerin olduğu görülmüştür. Yapının MS 11.-12. yüzyılda da kullanıldığı ele geçen sikkeler yardımıyla belirlenmiştir. Ana mekânların altında bulunan Hellenistik duvarlar, onun sonrasında

[118]Ergürer, "Parion Roma Dönemi Seramiği", 16.
[119] Keleş – Çelikbaş, 178.
[120] Ergürer, Parion Roma Dönemi Seramiği, 15; Hasan Ertuğ Ergürer, "V. MİMARİ – E. Sondaj Çalışmaları ve Sondaj Yapısı" (Ed. C. Başaran), *Antik Troas'ın Parlayan Kenti, Parion, 1997- 2009 Yılları Yüzey Araştırmaları, Kazı ve Restorasyon Çalışmaları*, Ege Yayınları, İstanbul 2013, 92.
[121] Ergürer, "V. MİMARİ – E. Sondaj Çalışmaları ve Sondaj Yapısı", 15-16.

kullanılan büyük orijinal Roma Dönemi yapısı yanında, 2. ve 3. evre olarak adlandırılan bu geç dönem yapılarının ikisi de yangın ile tahrip olmuştur. Bu yangının kalıntıları tüm açmalarda ve açma kesitinde net olarak görülmüştür. Tüm kazı dönemleri boyunca, 12 farklı açmada yaklaşık 300 m²' lik alan tümüyle kazılmasına rağmen, insan eliyle ve bitki örtüsü nedeniyle oluşan yoğun tahribat yüzünden, orijinal Roma Dönemi yapısının işlevi henüz anlaşılamamıştır[122]. Bununla birlikte geç dönem eklentilerinin birbirine paralel odalar şeklinde olması, aynı zamanda bugün hala kullanılan, yapının güneyini sınırlayan, köy yolunun karşısında da bu düzende odaların olması, bu alanın yolun kuzey ve güney kenarına doğu-batı doğrultusunda yerleştirilmiş dükkânlar olarak kullanılmış olabileceğini düşündürmektedir.

Eldeki veriler ışığında "Dükkânlar" olarak tanımlanan yapı grubundaki çalışmalarda, çok sayıda Roma seramiği, sikke, kemik eserler, farklı mimari yapı elemanları ve çalışmamıza konu pişmiş toprak figürinler ele geçmiştir. Yapıda, pişmiş toprak figürinlerin yoğun olarak ele geçtiği bölümler ise 1, 2 ve 3 nolu mekânlardır **(Levha 23a)**.

1.6. ODEİON

Antik kentin, özellikle MS 1. yüzyıl ve sonrasındaki Roma Dönemi yerleşiminin yer aldığı, Bodrum Burnu, Kartal Yuvası ve Atom Taşı mevkilerinin arasındaki çok derin olmayan vadinin güney batısındaki yamaç üzerinde, Roma Tiyatrosu'nun yaklaşık 180 m. güney doğusunda yer alan Parion Odeionu, 2009 yılında kazı başkanı Prof. Dr. Cevat Başaran tarafından keşfedilmiştir[123]. Parion Odeionu'nda dört yıllık çalışmalar sonucu elde edilen veriler ışığında yapının kavea, orkestra, sahne binası (scaenae frons), kuzeyindeki analemma duvarı ve tonozları olmak üzere 5 bölümü ile ilgili ilk sonuçlara ulaşılmıştır.

Kavea (cavea); 5 ışınsal merdivenle 4 künei (cunei)'ye ayrılmış, yarım ay biçimli olup; toplam 19 gradusa- oturma basamağına sahiptir **(Levha 23b / 1 nolu bölüm).** Kaveayı 4 bölüme ayıran bu beş sıra merdivenden her biri, 20 şer merdiven basamağına sahip olup; bu basamaklardan oturma sıralarının üzerine denk gelen her bir basamağın iki yanında birer panter ayağı bulunmaktadır. Kaveadaki her bir gradus-oturma

[122] Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, 242.
[123] Başaran-Keleş-Kasapoğlu-Ergürer, "Parion 2010 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", s.28.

basamağı ortalama 40 cm yükseklikte ve yaklaşık 50-55 cm derinlikte olup her bir basamağın alt kısmı, seyircilerin ayaklarının denk geleceği kısımlar da düşünülerek iç bükey bir şekilde oyuk verilmiştir[124]. Kaveanın sahne binası önünde sonlandığı kısımlarda, üzerinde akantus yapraklı çanağa sahip volütlü başlıkların yer aldığı birer köşe konsolu yer almaktadır. Doğudan batıya doğru yaklaşık 50-55°'lik açıyla yükselen kavea ortalama 27x17 m. ölçülerinde yarım daire biçimli plana sahiptir. Yapının ortalama 950-1050 kişilik olduğu tahmin edilmektedir.

Orkestra: Yapının 6.90x4.85 m ölçülerinde, yarım daire planlı orkestrası, merkez odaklı olarak ve geometrik desende yapılmış opus sectilelerle döşelidir[125] (**Levha 23b / 2 nolu bölüm, Levha 24a**). Opus sectile, merkezi iki büyük kare çerçeve oluşturularak ikinci kare çerçeve içi 9 kareye bölünmüş, kareler içinde köşe ve ortada daire olmak üzere bir daire bir kare şeklinde kesilerek düzenlenmiştir. Kare içine alınan daire sectilelerin dört köşesine ise küçük üçgenler yerleştirilmiştir. Dışta yer alan ikinci çerçevenin sağ ve solunda küçük birer kare çerçeve ve farklı renkte, dikdörtgen biçimli, mermer opus sectileyle kaplanmış orkestra zemininin geri kalan kısmı ise, dikdörtgen şekilde kesilerek herhangi bir şekil oluşturmadan tek renk ve basit olarak koyu renk mermerle döşenmiştir. Sectilelerin genel gelişimine bakıldığında geometrik desenlerle başlanan sectilelerde daha sonraları figürlü anlatıma geçildiği bilinmektedir[126]. Bu bağlamda Parion Odeionu orkestrasındaki opus sectileler de bu gelişimin ilk evresi içerisinde değerlendirilebilir.

Sectilelerin restorasyon amacıyla kaldırılması aşamasında, tesadüfen, zemine kaplanan opus sectilelerin arka kısımlarında kabartmalarının olduğu ve kabartmalı panonun başka bir yapıdan alınıp ters çevrilerek burada yeniden kullanıldığı anlaşılmıştır. Devşirme olarak kullanılmış bu kabartma üzerinde, çiçekle sonlanan bir kıvrık dal, bir kuş, bir ağaç, üzüm salkımları ve dallardan sarkmış sarmaşık yaprak zinciri yer almaktadır. Uçları küçük rozetlerle sonlanan yan dalların boydan boya yapısı Hellenistik Dönemin birçok örneğinde görülmekte olup, dallar arasına düzensiz serpiştirilmiş kuş (güvercin, kumru) figürlerine yer verilmektedir. Fakat MÖ 1. yüzyılın

[124] Sear bu uygulamanın Roma Dönemi özelliği olduğundan bahsetmektedir. Frank Sear, *Roman Theatres An Architectural Study*, Oxford Universty Press, Oxford 2006, 38.
[125] Cevat Başaran – Vedat Keleş – Şengül Dilek Ful – Hasan Kasapoğlu – Hasan Ertuğ Ergürer, "Parion 2012 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", *35. Kazı Sonuçları Toplantısı*, 3. Cilt, Muğla 2014, 402.
[126] Katherine M. D. Dunbabin, *Mosaics of The Greek and Roman World*, Cambridge University Press, 1999, 154,156.

ilk üç çeyreği içinde özellikle İtalya yarımadasında karşılaşılan kuşlar Anadolu'da Augustus Dönemi içerisindeki az sayıda örnekle temsil edilir[127]. Bu tanımlamaya uygun özellikler yansıtan Parion örneği de, Thermessos'daki Tholos yapısı ve Efes Mazeus Mithridates Kapısı[128] frizlerindeki kıvrık dal bezemeleri arasına kuş figürlerinin yerleştirilmesi açısından benzerlikler göstermektedir.

***Scaenae frons (Sahne binası)*:** Orkestranın ön kısmında kavea kenarlarından sonraki, yaklaşık 1 m genişlikteki paradostan sonra başlayan kuzey-güney doğrultulu sahne binası – scaenae frons, kaveaya bakan kuzey ve güney uç kısımlarındaki köşe konsollarından itibaren yaklaşık 22.55 m uzunluğa ve ortalama 4.75 m genişliğe sahiptir **(Levha 23b / 3-4-5-6 ve 17 nolu kısımları içine alan bölüm)**. Sahne binasının iki uç kısmındaki konsollardan her biri ortalama 2.25x1.10 m ölçülerinde olup, yaklaşık 5 cm kalınlıktaki mermer plakalarla kaplı ve 1.80 m. yüksekliğindedir **(Levha 23b / 6 nolu bölümler)**. Bu iki köşe konsolundan güneydekinin doğu iç kısmında görülen mermer süpürgelik bu kısımdan sahneye yani pulpituma çıkışın bir rampayla sağlandığını göstermektedir. Proscaeniumun güneyindeki bu rampalı geçişin aksine kuzey konsolun bulunduğu kısımda pulpituma çıkışı gösteren herhangi bir veri bulunmamaktadır. Proscaenium'daki pulpitum-sahne **(Levha 23b / 3 nolu bölüm)** orkestradan ortalama 1 m yükseklikteki proscaenium ön duvarı **(Levha 23b / 5 nolu bölüm)** üzerine oturtulmuş olup; bu duvarın altında yaklaşık 40-50 cm genişlikte bir kanal **(Levha 23b / 3 nolu bölümdeki sarı noktalı kısım)** bulunmakta ve orkestraya bakan yüzünde mermer kaplamalara sahiptir. Bu ön duvar ve arkadaki duvar üzerine atılmış ahşap hatılların taşıdığı ahşap bir zemine sahip olduğu düşünülen pulpitumun arka kısmında, yapının dış cephesinin oturtulduğu yaklaşık 2 m kalınlıktaki duvarın batı iç kısmında her biri ortalama 75 cm. kalınlıkta destek duvarları yer almaktadır **(Levha 23b / 4 nolu kısımdaki destekler)**. Orkestranın tam karşısına denk gelenler ile kavea kanatlarının tam karşısına denk gelen destek duvarlarının arası ortalama 1.85-2.10 m arası genişliğe sahipken; diğerleri ortalama 1.50 m genişliktedir. Bu da, bu üç aralığın arka kısma açılan geçişlere sahip olabileceğini akla getirmektedir **(Levha 23b / 17 nolu bölümler).** *Postscaenium* olarak düşünebileceğimiz bu kısım **(Levha 23b / 4 nolu bölüm)** yaklaşık

[127] Birol Can, "Erken Roma Dönemi Kıvrıkdal (Ranke) Bezemelerinde Hellenistik Etkiler", (Ed. Turan Takaoğlu), *Anadolu Arkeolojisine Katkılar: 65. Yaşında Abdullah Yaylalı'ya Sunulan Yazılar*, İstanbul 2006, 315.

[128] B. Can, "Erken Roma Dönemi Kıvrıkdal (Ranke) Bezemelerinde Hellenistik Etkiler", 318, 319, 327, Res. 9-10.

2 m genişlikte olup, sahne binası doğu-dış kısmında ortalama 3 m aralıklarla yerleştirilmiş 1-1.20 m. genişlikteki payandalara sahiptir. Scaenae frons, dış cephede, biri kuzeyde, diğeri güneyde iki girişe sahiptir **(Levha 23b / 7 ve 8 nolu bölümler).** Bu girişlerden kuzeydeki birinci giriş 2.40 m genişliğinde ve 3 basamaklı bir geçişe sahip olup; olasılıkla seyirci girişi olarak kullanılmış olmalıdır. Güneydeki ikinci giriş ön cephe zemin seviyesine kadar açılmadığından geçişin basamaklı olup olmadığı bilinmemekle beraber, 2.30 m genişlikte ve buradan pulpituma çıkışı sağlayan rampalı geçiş ve zemininin özensiz işçiliğinden dolayı aktör girişi olduğu düşünülmektedir. Bu iki ana girişin devamında, sahne binasının ön yüz iki kenarında, kaveaya geçişin sağlandığı, yaklaşık 1 m genişliğe sahip paradoslar yer almaktadır **(Levha 23b / 18 nolu bölümler).** Sahne binası ve orkestra içerisinden elde edilen mimari parçalar yapının tek katlı bir sahne binasına sahip olduğunu göstermektedir.

Kuzey Tonozlar ve Analemma Duvarı: Yapının oturtulduğu yamacın kuzey kısmındaki topografik yapı göz önünde bulundurularak, yapının kuzey kısmının üç tonoz üzerine oturtulduğu söylenebilir **(Levha 23b / 10-11-12 nolu bölümler)**. Bu tonozlardan en büyük boyutlu olanı ve en sağlam ele geçeni batıdaki 1 nolu tonozdur. Diğer iki tonozdan ortada yer alan 2 nolu tonozun üst kısmı kısmen korunmuşken, doğudaki 3 nolu tonoz büyük oranda tahrip olmuştur. Doğudaki 2 ve 3 nolu tonozlarda, MS 9.-11. yüzyıllarda depolama amaçlı kullanılmış olduklarını gösteren çok sayıda amphora parçası ele geçmiştir.

Yapıyı dış kısımda, kaveanın yarım daire planıyla paralel biçimde çevreleyen, yaklaşık 1.50 m kalınlığındaki bir analemma duvarı, kuzey batı kısımda bir destek payandası ve orta kısımda yer alan 2 nolu tonoza açılan kemerli bir geçiş çevrelemektedir **(Levha 23b / 13 nolu bölüm, Levha 24b)**. Bu kemerli geçişin doğusunda, 3 nolu en küçük tonozun kuzeyinde de yaklaşık 1.80 m genişlikte bir giriş (üçüncü giriş) yer almaktadır **(Levha 23b / 9 nolu bölüm).** Bu girişten geçildikten sonra hemen doğusunda yer alan 1.10 m'lik açıklıkla sahne binasının kuzeyine geçiş sağlanmaktadır. Analemma duvarı üzerindeki bu giriş ve yapının sahne binası ön cephesi kuzey ve güneyindeki iki girişle birlikte üçüncü bir girişinin daha olduğunu göstermektedir. Ancak kuzey analemma duvarı üzerindeki bu iki girişten 2 nolu tonoza açılan giriş daha sonraki bir dönemde yapıda gerçekleştirilen mimari bir onarım veya değişiklikle kapatılmıştır **(Levha 24b)**. Yine aynı tadilat döneminde yapının oturtulduğu

yamacın batı-üst kısmından gelen yağmur sularını tahliye etmek amacıyla üst kısımdan gelerek kuzeyde analemma duvarının dışından aşağıya doğru iki kademeli şekilde alçalarak zemine ulaşan bir drenaj kanalı bulunmaktadır **(Levha 24b)**. Bu drenaj kanalının yapılması esnasında kuzey analemma duvarı üzerindeki, 2 nolu tonoza geçişi sağlayan giriş kapatılarak bu kısımda iki teras oluşturulmuştur[129].

Yapının kavea, orkestra, sahne binası, kuzey tonozlar ve analemma duvarında gerçekleştirilen çalışmalar sonucu elde edilen veriler ışığında özellikle sahne binasındaki güney konsol üzerindeki, pulpitum-sahneye geçişin sağlandığı rampa; sahnenin arkasında yer alan ve postscaeniuma geçişin sağlandığı düşünülen üç geniş açıklık **(Levha 23b / 17 nolu bölümler)**; sahne binası dış yüzünde kuzey ve güneydeki iki ana girişe ek olarak, kuzey analemma duvarının batısındaki üçüncü giriş göz önünde bulundurularak yapının adlandırılmasında kullanılan "Odeion" teriminin şimdilik doğru olduğu düşünülmektedir. Öyle ki Sear'in[130] Odeion ve Bouleuterionlar arasındaki farklılıkları ele aldığı 8 maddeden 2. madde de yer alan, Roma Döneminde kent yönetici tabakası olan "bouleteia" sayısının 80-100 kişiden fazla olamayacağı ve yapının kapasitesinin yaklaşık 950-1050 kişilik olması; 4. Maddede yer alan, genellikle bouleuterionlarda orkestranın ortasında bir altarın bulunması gerekirken, Parion örneğinde olmaması; 6. maddede odeionlar için bir gereklilik olduğu ifade edilen sahneye sahip olması; 7. maddede olduğu gibi yapıya üç girişin bulunması; son olarak 8. Maddede belirtilen sahne arkasında bulunması gereken üç geçişin olabileceğini düşündüren geniş aralıkların varlığı, bu fikrin doğruluğuna ihtimal vermektedir. Bunların yanı sıra genellikle dikdörtgen ya da kare biçimli, köşeli duvarlara sahip bouleuterion örneklerine karşın, Parion örneğinin kaveayı çevreleyen yuvarlak planlı analemma duvarına sahip olması da bu ihtimali güçlendirir niteliktedir[131].

Yapıda dört sezon gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda, yapının, orkestrası, sahne binası iç kısmı ve tonozlarda yoğun bir yangın tahribatı izi göze çarpmaktadır. Bu yangın tahribatı içerisinden ve üzerinden ele geçen çok sayıdaki sikke ve seramikler göz önünde bulundurularak yapının MS 4. yüzyıl sonları ile MS 5. yüzyıl başlarında bu

---

[129] Cevat Başaran – Hasan Kasapoğlu, "Parion Odeionu 2010-2013", (Ed. H. Kasapoğlu – M. A. Yılmaz), *Anadolu'nun Zirvesinde Türk Arkeolojisinin 40 Yılı, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü 40. Kuruluş Yılı Armağanı*, Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara 2014, 197.

[130] Sear, 38-39.

[131] Odeionlar ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz, Margarete Bieber, *The History of The Greek and Roman Theater*, Princeton Universty Press, Princeton – New Jersey, 1961, 220-222; Sear, 39-40.

yangınla tahrip olduğu anlaşılmaktadır **(Levha 25a)**. Kazılarda ele geçen sikke ve seramiklerin yanı sıra, yangın katmanının altından ele geçen MS 2. yüzyıl tarihli sikkeler, seramikler, heykeltıraşlık eserleri ve mimari parçalar yapının olasılıkla MS 2. yüzyıl ortalarında inşa edildiğini göstermektedir. Bu ilk evrenin ardından olasılıkla MS 3. yüzyıl içlerinde yapıda tadilata gidilerek, analemmanın kuzeyine iki teras duvarı yapılıp, toprakla doldurularak, yukarıda bahsedilen drenaj kanalı yapılmıştır. Bu esnada kuzey analemma duvarı üzerindeki 2 nolu tonoza geçişin sağlandığı kapı da kapatılmıştır. İkinci kullanım evresinin ardından, MS 4. yüzyıl sonu ile MS 5. yüzyıl başlarında meydana gelen yangın, yapının uzun bir süre kullanılmamasına neden olmuştur. Bu uzun sürenin ardından, yaklaşık üstten 9-10. basamağa kadar olan kısmı toprak altında kalan kaveanın iç kısmına ve güney doğusuna, temellerinde yapının kavea basamaklarının da kullanıldığı moloz taş duvarlı domuz ahırı ya da depolama amaçlı MS 9.-11. yüzyıl yapıları yapılmıştır[132]. Bu dönemde yapının tonozları ve analemma duvarı kuzey dış kısmı da bazı basit eklentilerle yine depolama amaçlı bir müştemilat olarak kullanılmıştır.

Yapıda gerçekleştirilen çalışmalarda, yukarıda bahsedilen MS 2.-11. yüzyıl seramik ve sikkeleri, heykeltıraşlık eserleri ve mimari parçaların yanı sıra, çatı malzemesi ve kapılara ait çok sayıda metal obje ile çalışmamıza konu pişmiş toprak figürinler ele geçen eserler arasında yer almaktadır.

1.7. ODA MEZARLAR

Kentin MS 1. yüzyıldan sonraki Roma Dönemi yerleşiminin konumlandığı, bugünkü çalışma alanlarını içine alan çekirdek bölgenin yaklaşık 1.2 km. güney doğusunda, Güney Nekropolis'in kuzey doğusunda ve olasılıkla da kenti çevreleyen sur duvarının hemen dışında yer alan, ikisi daha önce kaçak kazılar sonucu tahrip edilen oda mezarlarda sadece 2011 sezonunda çalışmalar gerçekleştirilmiştir[133]. Alanda bulunan 3 oda mezardan OM1 ve OM2 olarak adlandırılan ikisi kaçak kazılar sonucu tahrip edilmiş olup; ortalama 2.20 m yüksekliğe ve 2.15x1.70 m ölçülerinde iç mekâna sahiptirler **(Leva 25b)**. Tonozlu üst örtüye sahip her iki mezar da doğu batı doğrultulu ikişer arcosoliuma sahip olup; iç ve dış kısımları sıvalıdır. İç kısımlarındaki, kaçak

[132] Başaran-Keleş-Kasapoğlu-Ergürer, "Parion 2011 Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", 360, Resim: 8.
[133] Başaran-Keleş-Kasapoğlu-Ergürer, "Parion 2011 Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", 353.

kazılar sonrası oluşan dolgu içerisinde, OM2'den Roma Dönemine tarihlenen 2 bronz kharon sikkesi, 1 adet kırık cam unguentarium, 1 kandil parçası ile çalışmamıza konu eserler içerisinde yer alan 1 adet boyundan kırık pişmiş toprak anthropoid-antropomorfik kap ele geçmiştir.

OM1 ve OM 2'nin arasında yer alan ve kazı ekibi tarafından açığa çıkarılan, üçüncü oda mezar OM3, 2.69 m. yüksekliğe, 2.12x1.73 m. ölçülerinde bir iç mekâna sahip olup; iç kısmındaki iki arcosoliumunun kuzey-güney yönünde bölünmüş olmasıyla OM1 ve OM2'den farklı bir mimari yapı yansıtmaktadır. İç kısmında zemine yakın seviyede 2 bronz kharon sikkesi, 1 kırık cam unguentarium, 1 kandil ile kırık bir kandile ait parçalardan oluşan az sayıda ölü hediyesi ele geçmesinin yanı sıra, asıl mezarın üstünde farklı kodlarda iki iskeletin daha bulunması, OM3'ün değişik zamanlarda farklı gömüler için de kullanılmış olabileceğini ve belki de mezar hediyelerinin antik çağda alınmış olabileceğini düşündürmektedir[134]. Bu üç oda mezardan elde edilen veriler ile bunların güneyinde açılan İçbükey Semerdam Kiremit Mezar tipindeki mezardan ele geçen buluntular yardımıyla bu mezarların, MS 2.-3. yüzyıla ait oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

[134] Başaran-Keleş-Kasapoğlu-Ergürer, "Parion 2011 Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", 353.

İKİNCİ BÖLÜM

ANTİKÇAĞ TERRAKOTTA FİGÜRİNLERİ

2.1. KRONOLOJİK GELİŞİM

2.1.1. Prehistorik Dönem

Anadolu'da Akeramik Neolitikten bu yana (MÖ 8480 ±140 – 7900 ± 190) üretilen pişmiş toprak figürinler[135], özellikle Çatal Höyükteki Neolitik Dönem ana tanrıça betimlemeleriyle[136] dikkatleri üzerlerine çekmişlerdir. Tahta oturmuş, bağdaş kurmuş ve yan yatmış vaziyetteki, farklı betimlemelere sahip şişman doğurgan kadın-ana tanrıça olarak adlandırılan bu ilk örneklerin[137], bazen iyiden iyiye şematize olanları da Geç Neolitik Dönem örneklerini temsil etmektedir[138].

Anadolu'nun Kalkoloitik Dönem (MÖ 5500-3000) figürinleri başlangıçta bu ilk dönem figürinlerinin iri kalça ve iri göğüslü, doğurur pozisyonda betimlenmiş örnekleri[139] ile geç döneme ait şematize örneklerinin, ana şemasını devam ettirirken[140]; dönemin sonları ve Tunç Çağları (MÖ 3000-1200)'nın ilk bin yıllık süreciyle birlikte önceki iki dönemin plastik biçimli şişman figürinlerinin oturan (oturakta, çömelmiş, bağdaş kurmuş) ve ayakta duran temel biçimlerinin yerini, dönemin ilerleyen evrelerinde daha zarif ve ince bedenli, elleri ve kolları iki yana, başı ise yukarı doğru çekilmiş çok uzun olmayan birer çıkıntı biçiminde uzanan, bazen alt kısımları yuvarlatılmış, idol tipli figürinler ve benzer teknikle yapılmış genellikle boğa olduğu

---

[135] Cauvin–Aurenche –Cauvin –Balkan Atlı, s. 104 (metin), 102 (levhalar) Fig. 26-28.
[136] Belma Kulaçoğlu, "Anadolu'da Neolitik Dönem Tasvir Sanatı I", *Anadolu Medeniyetleri Müzesi 1991 Yıllığı*, T. C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1992, 75, 87-88, Fig. 44-55; Lynn Meskell – Carolyn Nakamura, "Çatalhöyük Figürinleri - Çatalhöyük Figurines", (Ed. Mine Haydaroğlu), *ÇATALHÖYÜK Topraktan Sonsuzluğa – From Earth to Eternity*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2006, 108-136; Gülsün Umurtak, "Neololitik Çağ-Devrimlerin Atası / Anadolu Figürinleri", (Ed. Necmi Karul), *ARKEOATLAS Tarih Öncesinden Demir Çağı'na Anadolu'nun Arkeoloji Atlası*, Doğan Burda Yayıncılık, İstanbul 2011, 98-99.
[137] Belma Kulaçoğlu, *Museum Of Anatolian Civilizations – Gods And Goddesses*, Anabasım A. Ş., İstanbul 1992, 36-61, Fig. 22-61.
[138] Refik Duru – Gülsün Umurtak, *HÖYÜCEK 1989-1992 Yılları Arasında Yapılan Kazıların Sonuçları*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2005, 92-108, Lev. 156-170.
[139] Müze Kataloğu, Gönül Paksoy Koleksiyonu – Anadolu'da Pişen Toprak / Gönül Paksoy Collection - Earth Fired in Anatolia, Kadir Has Üniversitesi – Rezan Has Müzesi, İstanbul 2007, 32-35.
[140] Kulaçoğlu, Museum Of Anatolian Civilizations – Gods And Goddesses, 64-71, Fig. 62-78.

düşünülen hayvan figürinleri almıştır[141]. Tunç Çağların başlangıcından hemen sonraki evrelerde, Troya II tabakasını temsil eden dönemle (MÖ 2600-2450) birlikte Troya'nın pişmiş toprak figürin niteliğindeki insan biçimli ya da aplike insan bezemeli kaplarıyla sıkça karşılaşılmaktadır[142]. Yine Tunç Çağı içerisinde, Orta ve Son Tunç Çağını kapsayan süreçte, Anadolu'da varlık gösteren Assur Ticaret Kolonileri Dönemi, Hatti-Hitit Beylikleri ve Anadolu'nun ilk imparatorluğu olan Hitit İmparatorluk Dönemi'nde (MÖ 2. bin) üzerleri boyalı, sunu-libasyon kabı ya da ritüel amaçlı yapılmış aslan, boğa, antilop gibi hayvan biçimli kaplar ve keçi, koyun ve at türü hayvanlara ait daha küçük boyutlu figürin başları, dönemin pişmiş toprak figürin tipleri olarak karşımıza çıkmaktadır[143]. Hitit İmparatorluk Dönemi'nin bu yaygın hayvan betimlerine karşın insan ya da tanrı-tanrıça betimlerine ait pişmiş toprak figürin sayısı yok denecek kadar azdır. Bu tip pişmiş toprak figürinlere, Hattuşa yakınlarındaki Sarıkale (Çorum – Boğazkale)'de ele geçen iki baş ve bir kardan adam tipini anımsatır figürin örneği[144] ile, Kültepe, Eskiyapar ve İnandık'tan ele geçmiş, MÖ 2. bin'in ilk yarısına tarihlenen birkaç pişmiş toprak figürin[145] ile temsil edilmektedir.

Tunç Çağı sonları ile Demir Çağı başlarında Anadolu'daki Hitit İmparatorluğu egemenliğinin zayıflaması ve ardından gelen Geç Hitit Beylikler Dönemi sonrasında,

---

[141] Kulaçoğlu, *Museum Of Anatolian Civilizations – Gods And Goddesses*, 74-81, Fig. 79-93. Refik Duru, KURUÇAY HÖYÜK II 1978-1988 Kazılarının Sonuçları – Geç Neolitik ve İlk Tunç Çağı Yerleşimleri, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1996, 51-52, Lev. 145-146; U. Bahadır Alkım – Handan Alkım – Önder Bilgi, İKİZTEPE II Üçüncü, Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Dönem Kazıları (1976-1980), Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2003, 307-308, Lev. CXXIII, CXXXIV; Şengül Gündoğan Aydıngün, Eski Tunç Çağında Anadolu Pişmiş Toprak Figürin ve İdolleri, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2003, 115; Refik Duru, GEDİKLİ KARAHÖYÜK II Prof. Dr. U. Bahadır Alkım'ın Yönetiminde 1964-1967 Yıllarında Yapılan Kazıların Sonuçları, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2010, 84, Lev. 169, 171.

[142] Manfred Korfmann, "Son Kalkolitik ve İlk Tunç Çağı – Kırılma Noktası / Denizsel Troya Kültürü", *ARKEOATLAS Tarih Öncesinden Demir Çağı'na Anadolu'nun Arkeoloji Atlası*, Doğan Burda Yayıncılık, İstanbul 2011, 237.

[143] Ekrem Akurgal, *Anadolu Kültür Tarihi*, TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları, Ankara 2000, 45, 46, 130, Res. 22a-b, 23, 130; Tahsin Özgüç, "Kültepe – Kanis Assur Ticaret Kolonileri", (Ed. Necmi Karul), *ARKEOATLAS Tarih Öncesinden Demir Çağı'na Anadolu'nun Arkeoloji Atlası*, Doğan Burda Yayıncılık, İstanbul 2011, 245,248; Andreas Müller Karpe – Vuslat Müller Karpe, "Kuşaklı Sarissa", (Ed. Meltem Doğan Alpaslan – Metin Alpaslan), *HİTİTLER-HITTITES Bir Anadolu İmparatorluğu-An Anatolian Empire*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2013, 223, Fig. 3; Ulf Dietrich Schoop, "Gündelik Hayatın ve Ayrıcalığın Nesneleri: Hitit Çanak Çömleği", (Ed. Meltem Doğan Alpaslan – Metin Alpaslan), *HİTİTLER-HITTITES Bir Anadolu İmparatorluğu-An Anatolian Empire*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2013, 363, Fig,7; Andreas Schachner, "Hitit Sanatının Gelişimi ve Toplumsal İşlevlerine Dair", (Ed. Meltem Doğan Alpaslan – Metin Alpaslan), *HİTİTLER-HITTITES Bir Anadolu İmparatorluğu-An Anatolian Empire*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2013, 550-553, Fig. 20-25.

[144] Schachner, 554-555, Fig. 26-28.

[145] Kulaçoğlu, *Museum Of Anatolian Civilizations – Gods And Goddesses*, 112, 114, 115-117, Fig. 130, 132, 134-136.

kuzeyden gelen bir göç dalgasıyla ilişkilendirilen Frigler Dönemi'nde, bazılarına çocukların da gömüldüğü Tümülüslere bırakılmış, hayvan figürinleri ile boyalı hayvan başı biçimli ritonlar ve hayvan biçimli kaplardan oluşan pişmiş toprak figürin niteliğindeki eserler, MÖ 8. – 7. yüzyıllara tarihlenmektedir[146]. MÖ I. bin başlarındaki Batı Anadolu pişmiş toprak figürinleri arasında primitif insan figürinleri de görülmektedir[147].

Anadolu'nun Neolitik ögelerinin, MÖ 6. binlerden itibaren Batıya, özellikle Ege ve Balkanlar'ın yakın kesimlerinde, Yunanistan ve Makedonya'dan Büyük Macar Ovası'na kadar olan bölgeye yayılmasıyla, bu bölgelerdeki, en iyi bilinenleri Sesklo, Karanova ve Starçevo olarak adlandırılan, Neolİtik Dönem yerleşimleriyle birlikte Anadolu'nun bu ilk kuşak figürinleri olan Neolotik Dönem figürinlerinin benzerleri bu merkezlerde de görülmeye başlamıştır[148]. Bununla birlikte Higgins[149] Yunan Anakarası'ndaki en erken pişmiş toprak figürinin, Makedonya'daki Nea Nikomedia'dan ele geçmiş, Anadolu ile bağlantısı olduğu düşünülen iri kalçalı bereketi temsil eden tanrıça figürini olduğundan bahseder. Higgins'in MÖ 7000-6000 lere tarihlendiğini belirttiği figürin gerçek anlamıyla bölgenin ilk terrakotta figürini olduğunu kabul edersek; her halükarda Yunan Anakarası ile Anadolu arasındaki ilk pişmiş toprak figürin örneklerinin ortaya çıkışında yaklaşık olarak 1500-2000 yıllık bir zaman farkı bulunmaktadır. Bu bölgede Neolitik Dönemin (MÖ 4000-3000) sonlarına kadar bu tip figürinlerin kullanımına devam edilirken; Gritteki en erken figürinler de, yine bu dönem içerisinde; Girit'in Orta ve Geç Neolitiğine denk gelen MÖ 5000-3000 yılları arasındaki önden ve arkadan basık stilize düz mermer kadın idoller ile tüm Ege kıyılarında kısmen de Anadolu'da yaygınlaşmış, kolları dirsekten kırıp göğsünde birleştirmiş, diz çöküp

---

[146] Anne Maria Wittke, "Phrygia Kayaların Efendileri", (Ed. Necmi Karul), *ARKEOATLAS Son Tunç Çağı'ndan Hellenistik Döneme Anadolu'nun Arkeoloji Atlası*, Doğan Burda Yayıncılık, İstanbul 2012, 15-16; Mary M. Voigt, " Yassıhöyük Başkent Gordion", (Ed. Necmi Karul), *ARKEOATLAS Son Tunç Çağı'ndan Hellenistik Döneme Anadolu'nun Arkeoloji Atlası*, Doğan Burda Yayıncılık, İstanbul 2012, 35; Keith Devries, "Midas'ın Ülkesi", (Ed. Necmi Karul), *ARKEOATLAS Son Tunç Çağı'ndan Hellenistik Döneme Anadolu'nun Arkeoloji Atlası*, Doğan Burda Yayıncılık, İstanbul 2012, 49.

[147] Elçin Doğan Gürbüzer, *Klaros Kazılarında Bulunmuş Olan Pişmiş Toprak Figürinler ve Kültler Açısından Değerlendirilmeleri*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2012, 13-18, Lev. 4, Kat. No. 1-10.

[148] Mehmet Özdoğan, "Neololitik Çağ-Devrimlerin Atası / Çanak Çömlekli Neololitik - Fikirtepe Kültürü", (Ed. Necmi Karul), *ARKEOATLAS Tarih Öncesinden Demir Çağı'na Anadolu'nun Arkeoloji Atlası*, Doğan Burda Yayıncılık, İstanbul 2011, 94.

[149] Reynold Alleyne Higgins, *Greek Terracottas*, Butler&Tanner Ltd., London 1967, 7, Fig. 4.

oturan, bodur, iri kalçalı kadın figürinleri yaygın figürin tipleridir[150]. Kiklad adalarında ise, birkaç hayvan biçimli kap dışında, bu dönemlerde figürin kulllanımı henüz görülmemektedir[151]. Yunan Anakarası'nda Erken Hellas Dönemine denk gelen MÖ 3000-2000 aralığındaki figürinler ise, az sayıda ele geçmiş ve Neolitik Dönem figürinlerden biraz daha iyi durumdaki pirimitif kadın figürinleridir[152].

Girit'te pişmiş toprak figürinlerin yaygın olarak kullanılmaya başladığı dönem, Bronz Çağa denk gelen Orta Minos Dönemi (MÖ 2000-1550) dir. Özellikle Orta Minos I'de (MÖ 2000-1700) yaygınlaşan pişmiş toprak figürinler genellikle ayakta duran erkek ve kadın figürinleridir[153]. Bu insan figürinlerinden, erkekler genital bölgelerini kapatır bir tür giysi, bellerinde kemer ve bir hançerle, kollar dirsekten kırılıp göğüsler üzerine getirilmiş vaziyette betimlenirken; kadınlar ise alçak bir başlıklı ve uzun etekli, kollar öne ve yukarı doğru kalkık vaziyette betimlenmişlerdir. Bu kadın figürinlerinin Orta Minos III (MÖ 1700-1550) örnekleri ise ellerinde ya da kollarına sarılı olarak verilmiş yılanlar tutan, göğüsleri açıkta bırakan, ince belden aşağıya doğru genişleyen uzun etekli birer giysi giymiş, farklı tiplerde başlık ya da taçlara sahip kadın – tanrıça betimleridir[154]. Bu dönemde keçi, köpek, kaplumbağa ve gelincik gibi hayvan figürinleri ile üzerleri Girit'e özgü Kamares stilde boyalı boğalar da yaygın hayvan figürinleridir[155]. Aynı dönemde Kikladlarda yine pişmiş toprak figürinlere rastlanılmazken; Yunan Anakarası'nda ele geçen birkaç boğa başı biçimli ryton, pişmiş toprak figürin niteliğinde değerlendirilmektedir[156].

Girit'te Geç Bronz Çağa denk gelen Geç Minos Dönemi (MÖ 1550-1100)'nin yaygın pişmiş toprak figürin tipi, alt yarıları, çark yapımı silindirik gövdeli, kolları dirsekten kırarak yukarı doğru kaldırmış "Ev Tanrıçası" olarak tanımlanan, yaklaşık 0.70 m veya daha büyük ölçülü ayakta duran tanrıça figürinleridir[157]. Genellikle sitilize olarak biçimlendirilmiş bu figürinlerde, yüz ve giysi gibi bazı detaylar kırmızı astar ile

[150] Higgins, *Greek Terracottas*, 6, Pl. 2 A-B.
[151] Higgins, *Greek Terracottas*, 6, Fig. 3.
[152] Higgins, *Greek Terracottas*, 6-7.
[153] Spyridon Marinatos, *Kreta, Thera und Das Mykenische Hellas*, Hirmer Verlag München, München 1973, Fig. 15-17.
[154] Marinatos, Fig. 70, XXV.
[155] Higgins, *Greek Terracottas*, 9, Pl. 3 A-E; Marinatos, Fig. 14, 19.
[156] Higgins, *Greek Terracottas*, 10.
[157] Higgins, *Greek Terracottas*, 11, Pl. 5 D.

belirtilmiş, başlarında ise taç benzeri birer başlık taşımaktadırlar[158]. Aynı dönemde Hellas kronolojisindeki Geç Hellas I-II-III evrelerini yaşayan Yunan Anakarası'nda, Geç Hellas II'de (MÖ 1500-1400) Girit'in bu büyük boyutlu silindirik alt gövdeli figürinlerinden çok daha küçük boyutlu, ancak yine alta doğru çok az genişleyen silindirik gövdeli, dirsekten kırılan kolları göğüslere doğru betimlenmiş, uzun boyunlu ve şematik yüzlü, üzerleri boyalı ayakta kadın figürinleri kullanılmıştır. Geç Hellas III (1400-1050) ile devam eden süreçte bu evrenin ilk safhası olan Geç Hellas III A (MÖ 1400-1300) ile başlayan, önceki dönem silindirik gövdeli ayakta duran kadın figürinlerinin üst gövde kısmı, kolların bulunduğu iki yandan dışa taşmış yuvarlak üst gövdeli Phi - F tipi figürinlere dönüşmesiyle süren değişim, Geç Hellas III B (MÖ 1300-1200)'de Phi – C tipi ile devam etmiş; son olarak Geç Hellas III C (MÖ 1200-1050)'de kolların tam manasıyla iki yana birer çıkıntı yaptığı Tau – T tipi ile son bulmuştur[159]. Tüm bu figürinlerde yüz, başın ön kısmının iki parmak arasında sıkılmasıyla öne doğru oluşan çıkıntı ve iki yandaki çukurluktan oluşan çok basit bir düzenlemeye sahiptir. Bu üç safha figürinlerinin hemen hepsinde de özellikle giysi ve bazı yüz ayrıntılarında kırmızı astar boya kullanılmıştır[160]. Bu dönemde bir terrakotta figürin endüstrisinden bahsedilebileceğini belirten Higgins[161], bu dönem terrakotta figürinlerinin, aynı döneme ait freskler, kabartmalar ve fildişi eserlere oranla basit ve seri bir biçimde üretilerek oldukça ucuza satıldıklarını belirtmektedir. Geç Hellas'ın hayvan figürinleri arasında yer alan at, koyun, koç, aslan, domuz gibi, durağan olarak işlenmiş dört ayaklı hayvanların en belirgin özellikleri boynuz, kulak, burun, kuyruk ve bacaklar gibi uzuvlarının belirgin bir şekilde işlenmesi ve üzerlerinin nokta ya da yatay ve dikey çizgi-bantlarla monokrom bir şekilde boyanmış olmasıdır[162].

[158] Reynold Alleyne Higgins, *Greek Terracotta Figures*, The Trustees of The British Museum, London 1969, 12; Marinatos, Fig. 133-138.
[159] Elizabeth French, "The Development of Mycenaean Terracotta Figurines", *The Annual of the British School at Athens, Vol. 66*, British School at Athens, 1971, 108,109, Fig. 1.
[160] Higgins, *Greek Terracotta Figures*, 12.
[161] Higgins, *Greek Terracotta Figures*, 13.
[162] French, 151-164, Pl. 24-26.

2.1.2. Protogeometrik ve Geometrik Dönem

Higgins[163] olası Dor istilası sonucu meydana gelen, Karanlık Çağ olarak adlandırılan dönem boyunca muhtemel bir gelişim sürekliliği olduğu düşünülen Girit dışında, tüm Ege dünyasında MÖ 1100'den çok kısa bir süre sonra pişmiş toprak figürin üretiminin kesintiye uğradığından ve MÖ 9. yüzyılda son bulan bu kesintinin ardından figürin üretiminin tekrar devam ettiğinden söz etmektedir. Ancak Protogeometrik olarak adlandırılan bu dönemde de (MÖ 1050-900), çok az sayıda da olsa, "Ayı Adam" olarak tanımlanan, ayrıntısız baş, uzun boyun, uzun gövdeli, kısa kollu ve kısa bacaklı İdol tipli figürinlere rastlamak mümkündür. Ama genel olarak bakıldığında, MÖ 1050-800 aralığını kapsayan dönemde Girit, Yunan Anakarası ve Ege adalarında pişmiş toprak figürin üretiminin oldukça az seviyede olduğu izlenmektedir. Bu sürecin ardından devam eden Geometrik Dönemin geç evresiyle (MÖ 760-700) beraber, önceki dönemlerin ayı adam olarak tanımlanan tiplerinin uzayan bacaklar, belirginleştirilmeye başlanan yüz hatları ve gazoz kapağı bastırılmışçasına belirtilmiş göbek deliği ve göğüsleriyle anatomik gelişimin aşama aşama devam ettiği örnekler olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Yunan Anakarası'nda MÖ 8. yüzyılda yaşanan refahın sonucu oluşan pişmiş toprak figürinlerdeki bu artışla birlikte ortaya çıkan, kaba yapılı, elle şekillendirilmiş bu insan ve hayvan figürinlerinin yanı sıra, daha yüksek standartlarda çark üretiminin de kısmen uygulandığı birkaç hayvan figürini ve üzerleri insan ya da hayvan resimleriyle bezeli, çan gövdeli, kukla bacaklı oyuncak olabilecek insan figürinleri de bulunmaktadır[164].

2.1.3. Dedalik ve Arkaik Dönem

Yaklaşık MÖ 725 yılı ile birlikte, özellikle ticari ilişkiler nedeniyle, Ege dünyasının sakinleri Yakın Doğu'nun zengin kültürü ve uygarlıkları ile tanışmaya başlar. Böylece hayal ve düşünce âlemlerinin genişlediği "Orientalizan" ismi verilen bir ara döneme girilir. Ege dünyasında hayal ve düşünce zenginliğine bir de demokratik ortam dâhil olunca, sanatın gelişmesinin önü açılmıştır.

---

[163] Higgins, *Greek Terracottas*, 17.
[164] Higgins, *Greek Terracottas*, Pl. 8-9; Higgins, *Greek Terracotta Figures*, 13.

Yaklaşık olarak MÖ 8. yüzyılın ikinci yarısından itibaren, Grekli sanatçılar olasılıkla Suriye ve Fenike sahilindeki doğulu ustalardan-koroplastlardan kalıp yapım tekniğini öğrenirler. Böylelikle bu yeni teknik MÖ 8. yüzyıl sonları ile MÖ 7. yüzyılın ilk çeyreğinde Akdeniz'e kıyısı olan tüm bölgelerde, Ionia, Yunan Anakarası, Güney İtalya, Kıbrıs ve Girit'te kullanılmaya başlar[165]. Grek sanatında özellikle Kuzey Suriye ve Fenike gibi doğu ülkelerinden etkilenilerek başlayan bu yeni sanat akımında, adını Giritli bir sanatçı olan Daedalos'tan alan Dedalik Stilin uygulanılmaya başladığı Dedalik Dönem (MÖ 700-620) ile birlikte, kalıbın kullanılması gerçek anlamıyla bir pişmiş toprak figürin endüstrisinin ortaya çıkmasına olanak sağlamıştır[166]. Başlangıçta sadece başlar için kullanılan bu kalıplarla yapılan Dedalik özellikli, alt gövdeleri elle yapılmış, silindirik biçimli gövdeye sahip figürinlerin genel yüz yapısı, sadece ön yüzden bakılacak şekilde betimlenmiş, alından çeneye doğru daralan üçgenimsi biçimli yüzün iki yanından omuzlara kadar inip, omuzlar üzerinde küt biçimde kesilmiş, İngiliz yargıçlarının peruklarını anımsatır saçları bulunan, hantal ama önceki dönem figürinlerine göre daha gerçekçi ve etkili görüntü yansıtan bir yapıya sahiptir[167].

Dedalik Dönemin başlangıcından itibaren süren iki yüz yıl boyunca, Arkaik Dönemi (MÖ 620-490)'de içine alan sürecin en önemli özelliği yerel stillerin hâkim olmasıdır. Öyle ki bu süreçte her büyük topluluk ya da kent, Miken sanatındaki tek tipliliğin aksine, kendi yerel özelliklerini ortaya koymuştur[168].

MÖ 7. yüzyılın en önemli üretim merkezleri Rodos, Girit, Korint ve Sparta'dır[169]. Bu merkezlerden Rodos'ta MÖ 7. yüzyıl başlarından yüzyılın sonlarına kadar yaygın olan tip, Dedalik stilin sivri yüzlü ve yüzün iki yanından omuzlara inen İngiliz Yargıç Peruğu tipli saçlarına sahip; kalıp yapımı baş ve çoğunluğu silindirik el yapımı gövdelere sahip figürinler yaygın pişmiş toprak figürin tipidir[170]. Bu sivri yüz tipi

---

[165] Rebecca Miller Ammerman, "A Group of Archaic Teracotta Figurines from Paestum", *Journal of American Archaeology,* Vol. 95, No. 2, Archaeological Institute of America, 1991, 208.
[166] Higgins, *Greek Terracottas*, 25; Higgins, *Greek Terracotta Figures*, 14.
[167] Higgins, *Greek Terracottas*, 26, Pl. 11; Gisela Richter, *Yunan Sanatı*, (Çev. Beral Madra), Cem Yayınevi, İstanbul 1969, 194.
[168] Higgins, *Greek Terracotta Figures*, 14.
[169] Higgins, *Greek Terracotta Figures*, 14.
[170] Reynold Alleyne Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1-Text and Plates Greek 730-330 B.C.*, Order of The Trustees of The British Museum, London 1954, 33-42, Pl. 1-6, Fig. 1-39.

yüzyılın sonları ile MÖ 6. yüzyılın başlarına doğru ovalleşmeye başlayarak, daha plastik ve dolgun bir yapı kazanır[171].

Higgins[172]'e göre MÖ 6. yüzyılın önemli üretim merkezleri Doğu Grek'te belirlenemeyen bir merkez, Korint, Argos, Attika ve Boeotia'dır. Yüzyılın başlarında yaygın tipler arasında Rhodos'un alt yarısı parfüm şişesi biçimli, başları kalıp yapımı bir elleri göğüs ortasında kuş tutan Aphrodite Grubu parfüm şişesi biçimli figürinleri[173]; Boeotia'nın, Dedalik saç tipi gibi ayrıntılarda boyanın kullanıldığı, bazıları tamamen elle yapılmış, silindirik gövdeli kollarını iki yana açmış ayakta druan kadın figürinleri ile başlarında kalıp, diğer kısımlarında el yapımının uygulandığı, ayrıntıda yine boyanın kullanıldığı oturan kadın figürinleri[174]; Korint'in, Dedalik saç stilinin uygulandığı başları kalıpta, gövdeleri ise elle yapılmış, oturan tanrıçaları ve ayakta duran kadın figürinleri[175] yer almaktadır. Yüzyılın bu ilk yıllarındaki figürinlerde peruka tipi saçın omuzlara dökülen uçlarındaki küt kesim, yüzyılın ortalarına doğru yerini yavaş yavaş açılmaya bırakmıştır.

MÖ 6. yüzyılın ortalarından itibaren oldukça yaygınlaşan kalıp tekniğinde yapılan figürinlerin bazıları içi boş üretilmiş olmalarına karşın, yaygın olan teknik içi dolu-masif yapım tekniği olmuştur. Seri üretimin arttığı bu dönemde ön ve arka yüz olmak üzere iki kalıptan çıkarılan figürinlerin arka yüzleri ayrıntısız bırakılıp bazen bir buhar deliği açılırken; bazen de içi dolu kalıpla yapılmış sadece ön yüzden ibaret figürinler olarak üretilmişlerdir[176]. Bu dönemde görülen figürinler arasında boğa, aslan gibi hayvan başları, kadın büstü, savaşçı başları ve hayvan ya da Gorgo (daha sonraları Gorgoneion Grubu olarak adlandırılmıştır), Siren ve Silen türü mitolojik yaratık gövdesi biçimli kalıp yapımı koku şişeleri yer almaktadır[177]. Bu tip figürinler Attika[178], Doğu Grek[179], Rhodos[180], Neandria[181], Thymbria[182], Tavolia[183], Troya[184] gibi merkezlerde

---

[171] Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1*, Pl. 7-8.
[172] Higgins, *Greek Terracotta Figures*, 15.
[173] Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum, Vol. 1*, Pl. 9, Fig. 47-48.
[174] Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1*, Pl. 100-101, Fig. 761-774.
[175] Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1*, Pl. 130, Fig. 897-898.
[176] Richter, *Yunan Sanatı*, 195-196.
[177] Higgins, *Greek Terracotta Figures*, 16.
[178] Higgins, *Greek Terracottas*, Pl. 16.
[179] Higgins, *Greek Terracottas*, Pl. 12A-C.

görülmektedir. Bununla birlikte Aphrodite Grubu, Kuşlu Kore ya da Kore olarak adlandırılan ve bazen koku kabı biçiminde yapılan, bir eli ile göğsünde kuş (güvercin) ya da farklı bir hayvan tutan ayakta kadın figürinlerinde giysiye kıvrım detayı gelmiş, bu kıvrım detayları MÖ 6. yüzyıl sonları ve MÖ 5. yüzyıl başlarında gövdenin üst yarısından alt yarısına kadar inmiş, dönem ilerledikçe plastiklik artarak yüz hatlarında yumuşama belirmiş, hatta bunlar bazen içi boş, tam birer figürin olarak üretilmişlerdir[185]. Dönemin heykeltıraşlık örnekleri içerisindeki Kore heykelleri ile paralel gelişim yansıtan bu kadın figürinlerinin yanı sıra, yine dönemin Kouros heykelleri ile paralel gelişim yansıtan ayakta duran çıplak ya da giysili erkek (bazen elinde tuttuğu atribü ile tanrı olarak betimlenen) figürinleri de üretilmiştir[186]. Aynı dönemde yaygın olarak kullanılan bir başka yeni figürin tipi de öncüllerini Boeotia'da hacimsiz ve boya ile detaylandırılmış olarak, arkalıksız bir tabureye oturur vaziyette betimlenmiş örneklerde[187] gördüğümüz bir taht ya da tabureye oturan kadın figürinleridir. Bazılarının oturdukları tahtın biçimi ve yanlarında bulunan atribüleri sayesinde bir tanrıçayı temsil ettikleri (Kybele, Athena gibi) anlaşılan bu figürinlerin MÖ 6. yüzyılın ikinci yarısı ve sonlarına tarihlenen örneklerinde figürün üzerindeki uzun giysinin dönem ilerledikçe azda olsa belirginleşen kıvrım yapısı ve yüz ifadesindeki Arkaik gülümseme tarihlendirmede belirleyicidir[188]. MÖ 5. yüzyılın ilk

---

[180] Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1*, Pl. 11, Fig. 51-55, Pl. 12, Fig. 59, Pl. 16, Fig. 75-78; Pl. 24, Fig. 159-165.

[181] Davut Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Ankara 2011, Lev. 13, Kat. No. 44-47.

[182] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Lev. 25, Kat. No. 85.

[183] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Lev. 23, Kat. No. 79, Lev. 24, Kat. No. 81-84.

[184] Ali Yalçın Tavukçu, *Troas Bölgesi Terrakotta Figürinleri (İÖ 1375-İS 395)*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 1999, Lev. 15, Kat. No. 58.

[185] Higgins, *Greek Terracotta Figures*, 16, Pl. 4; Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1*, Pl. 10, Fig. 49, Pl. 12-13, Fig. 57, 58, 62; Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Lev. 7, 26, Kat. No. 25, 88; Fahri Işık, *Uygarlık Anadolu'da Doğdu,* Ege Yayınları, İstanbul 2012, 159-173, Lev. 20-22, Res. 122-138.

[186] Bat Anadolu Klaros örnekleri içn Bkz. Gürbüzer, Lev. 22,33, Kat. No. 155-159, 259-264.

[187] Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1*, Pl. 101, Fig. 767, 769.

[188] Rodos ve Attika örnekleri için Bkz. Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1*, Pl. 13-15, Fig. 64-73, Pl. 84, Fig. 648; Troas Bölgesi örnekleri içn Bkz. Tavukçu, Lev. 1-2, kat. No. 4-8; Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Lev. 34, Kat. No. 116; Klaros örnekleri için Bkz. Gürbüzer, Levha 11, Kat. No. 47-48.

çeyreğinde kullanılmaya devam eden ayakta duran kadın (Kore, Aphrodite) ve erkek (Kouros) figürinleri ile oturan kadın – tanrıça figürinleri içi boş kalıp üretimi olarak yapılmışlar ve çağdaşları Geç Arkaik Dönem heykeltıraşlık eserleriyle paralel özellikler yansıtmışlardır[189]. Dönemin sonları olan MÖ 5. Yüzyıl başlarında yaygın olan bir diğer tip ise, arka yüzleri boş, kalıp yapımı, büst biçimli kadın protomları olup; bunlar genellikle Demeter ile ilişkilendirilmektedirler[190].

Arkaik Dönemin sonlarında, MÖ 5. yüzyılın başlarında ortaya çıkan ilginç bir grup ise, Boeotia'da görülmeye başlayan günlük yaşamdan konuların ele alındığı el yapımı figürinlerdir[191]. El yapımı olmalarına karşın uygulanan ince işçilik sayesinde oldukça güzel işlenen bu figürinler arasında berber, marangoz, çamaşır yıkayan ya da ekmek yapan kadınlar gibi betimlemeler yer almaktadır[192].

2.1.4. Klasik Dönem

Kalıbın kısmi olarak kullanılmaya başlandığı Arkaik Dönemin ardından MÖ 490-480 yıllarını kapsayan süreç Arkaik Dönem'den Klasik Döneme geçiş aşamasını temsil etmektedir. Bu dönemde yapılan pişmiş toprak figürinlerde görülen stilistik gelişimin Geç Arkaik'ten, Erken Klasiğe geçiş aşaması, dönemin heykeltıraşlık eserlerine göre biraz daha yavaş olmuştur. MÖ 5. yüzyılın ilk çeyreğini kapsayan süreçteki pişmiş toprak figürinler Arkaik Dönem figürinlerindeki genel tip ve stili devam ettirmiştir.

---

[189] Higgins, *Greek Terracottas*, 57; Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1*, Rhodos Pl. 22-24, Fig. 125-132 (Oturan Kadın Figürinleri), Pl. 21-21, Fig. 110-119 (Ayakta duran giysili kadın-Kore figürinleri), Attika Pl. 85-86, Fig. 654-662 (Oturan kadın – Tanrıça figürinleri); Veysel Tolun, *Assos Batı Nekropolü 1988-1994 Kazılarında Bulunan Pişmiş Toprak Heykelcikler*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2002, Lev. XXXV-XXXVI, Kat. 62-64; Veysel Tolun, "Assos Batı Nekropolü'nde Bulunan Terrakotta Heykelcikler", *Arkeoloji ve Sanat Dergisi*, Sayı 130, 48, res. 12-14 (Assos, Oturan kadın figürinleri);

[190] Hetty Goldman – Frances Jones, "Terracottas from Necropolis of Halae", *Hesperia*, Vol. 11, No. 4, *American School of Classical Studies at Athens*, 1942, Pl. XVI-XIX; Higgins, *Greek Terracottas*, 57; Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1*, Rhodos Pl. 25-28, Fig. 134-148, Sicilya Pl. 154, Fig. 119-126, Olynthus Pl. 146, Fig. 1061-1062; Assos örnekleri için Bkz. Tolun, *Assos Batı Nekropolü 1988-1994 Kazılarında Bulunan Pişmiş Toprak Heykelcikler*, Lev. XLIII, Kat. 78; Tolun, "Assos Batı Nekropolü'nde Bulunan Terrakotta Heykelcikler", 49-50, Res. 16-18; Tavukçu, Lev. 17, Kat. No. 67-68; Diğer Troas Bölgesi örnekleri için Bkz. Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Lev. 44, Kat. No. 151-154.

[191] Higgins, *Greek Terracotta Figures*, 17; Richter, *Yunan Sanatı*, 196, Res. 336.

[192] August Köster, *Die Griechischen Terrakotten*, Hans Schoetz&Co. G.M.B.H, Berlin 1926, Taf. 9, 11; Higgins, *Greek Terracottas*, Pl. 32A-G; Elisabeth Rohde, *Griechische Terrakotten*, Verlag Ernst Wasmuth Tübingen, Tübingen 1969, Fig. 14-16;

Klasik dönemle birlikte oldukça yaygınlaşan kalıp tekniğinde yapılan figürinler genellikle ön ve arka yüz olarak çift kalıbın kullanıldığı içi boş figürinler olarak üretilmiş olmalarına karşın, bazen içi dolu-masif yapım tekniğinin de uygulandığına tanık olunmaktadır. Seri üretimin arttığı bu dönemde ön ve arka yüz olmak üzere iki kalıptan çıkarılan figürinlerin genelinde arka yüzleri ayrıntısız bırakılıp bazen bir buhar deliği açılırken, ön yüz kalıbıyla masif-içi dolu yapılan figürinlerin arka yüzleri düz bırakılmıştır[193].

Grek heykeltıraşlığında Geç Arkaik Dönemin zengin stili (MÖ 500-475) ile Erken Klasik Dönemin olgunluğu arasında var olan en önemli farklılıklardan ilki Klasik heykellerde insana ya da tanrılara özgü ideal görünümün ve ruh halinin yansıtılması; ikincisi ise kadın figürlerinde yeni bir elbise türü olan peplosun süslü Arkaik khitonun yanında yerini alması ve tek kıvrımındaki basit bir kırılışla duruşun inceliğinin kolayca verilmesidir[194]. Bu ayırt edici özelliğin pişmiş toprak figürinlerde görülmesi ise heykeltıraşlıkta var olan uygulamanın yansıması sonucu oluşan ikinci evrede olmuştur. Klasik Dönemin başlarında, MÖ 480 civarında başlayan ve MÖ 5. yüzyıl ortalarına kadar devam eden ve "Ciddi Stil" adı verilen stille birlikte, figürlerin yüz ifadelerindeki Arkaik gülümsemenin yerini ciddi ifade almış, giyimli figürinlerde elbise kıvrımları daha plastik ve gerçekçi bir yapı kazanmış, yüzyılın ilk çeyreğinde ayakta duran giysili figürinlerde sadece öne doğru atılan bir ayak, yüzyılın ortalarında giysi altından belirginleşmeye başlamış, özellikle genelde bir tanrıçayı temsil eden kadın figürinleri[195] daha büyük boyutlu yapılmıştır. Bu dönemin tipik figürinleri arasında yarı uzanmış çıplak ya da yarı çıplak olarak betimlenmiş, geç örneklerinde ayağın birinin dizden kırılarak hareketlendirildiği Silen ya da insan figürinleri[196]; ayakta duran ve bir ayağını hafif öne doğru atmış, bir eli Arkaik örneklerdeki gibi gövdeye bitişik, diğeri dirsekten kırılarak bel, karın ya da göğüs hizasına çekilmiş, giyimli ya da çıplak tanrı-tanrıça ya

[193] Higgins, *Greek Terracottas*, 17
[194] Higgins, *Greek Terracotta Figures*, 18; John Boardman, *Yunan Heykeli: Klasik Dönem,* (Çev. Gürkan Ergin), Homer Kitabevi, İstanbul 2005, 22.
[195] Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1,* Pl. 36-38, Fig. 204-213, 223.
[196] Attika örnekleri Bkz. Rohde, Fig. 13; Rhodos ve Aeolis bölgesi ve Sicilya örnekleri için Bkz. Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1,* Pl. 44, 74, 155, Fig. 252, 566, 1133 ; Assos örnekleri için Bkz. Tolun, *Assos Batı Nekropolü 1988-1994 Kazılarında Bulunan Pişmiş Toprak Heykelcikler*, Lev. IX, Kat. 5-6; Tavukçu, Lev. 38-39, Kat. No. 152-153.

da insan figürinleri[197]; Arkaik Dönemin sonlarına doğru ortaya çıkarak Klasik Dönemin ortalarına doğru, özellikle de bacaklar arasında elbise kıvrımlarında plastikliğin görüldüğü, bazı örneklerde göğüste tuttukları ellerinde kuş ya da tomurcuk benzeri nesneler tutan giyimli oturan kadın ya da tanrıça figürinleri[198]; Arkaik Dönem sonlarına ait örneklerdeki[199] karın üzerinde bağlanan ellerin dizler üzerine konulduğu çömelmiş çıplak Silen figürinleri ile yere oturan çıplak çocuk ya da Tapınak Oğlanı figürinleri[200] yer almaktadır. Yüzyılın ortalarına kadar devam eden bu sitilin diğer figürinleri arasında Arkaik Dönemin sonlarında ortaya çıkan ve MÖ 4. yüzyıl ortalarına kadar yüz yapıları ve başlarındaki polos ya da stephane türü başlıkları ile saçlarında olan gelişimle devam eden büst biçimli kadın protomları[201]; öncülleri MÖ 10. - 8. yüzyıl Grek terrakotta figürinleri içerisinde yer alan çan gövdeli örnekler[202] olan, eklenebilir bacak ve kollara sahip giyimli ya da çıplak oyuncak kuklalar[203] önemli bir yer tutmaktadır.

---

[197] Rhodos, Halikarnassos, Attika, Boeotia ve Sicilya örnekleri için Bkz. Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1,* Pl. 36-37, 54-55, 88, 112, 114, 157, Fig. 205-221, 357, 359-365, 669, 673-674, 813-814, 822, 823-825, 1148 ; Rohde, Fig. 17a, 18a-b, 22; Assos örnekleri için Bkz. Tolun, *Assos Batı Nekropolü 1988-1994 Kazılarında Bulunan Pişmiş Toprak Heykelcikler,* Lev. XII-XIII, Kat. 13-16; Sigeion örneği için Bkz. Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Lev. 26, Kat. No. 89; Klaros'ta ele geçen Apollon örnekleri için Bkz. Doğan Gürbüzer, Lev. 24-26, Kat. No. 160-181.

[198] Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1*, Rhodos Pl. 38, Fig. 224-228, Attika Pl. 88, Fig. 675-677, Boeotia Pl. 113, Fig. 820; Assos örnekleri içn Bkz. Tolun, *Assos Batı Nekropolü 1988-1994 Kazılarında Bulunan Pişmiş Toprak Heykelcikler,* Lev. VII, Kat. 1 (Tahtta oturan Kybele), Lev. XXXVI, Kat. 66 (Oturan kadın); Klaros örnekleri için Bkz. Doğan Gürbüzer 2012, Lev. 7, 12-13, Kat. No. 24-25, 51-65;

[199] Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1*, Rhodos Pl. 31, Fig. 159-165.

[200] Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1*, Rhodos Pl. 45-46, Fig. 257-269 (Oturan çıplak çocuk figürinleri), Pl. 46, Fig. 270-272 (Çömelmiş çıplak Silen figürinleri), Boeotia Pl. 115, Fig. 838-840 (Çömelmiş çıplak Silen figürinleri), Fig. 835-837 (Oturan çıplak çocuk figürinleri); Assos örnekleri için Bkz. Tolun, *Assos Batı Nekropolü 1988-1994 Kazılarında Bulunan Pişmiş Toprak Heykelcikler,* Lev. LXII, Kat. 130-134 (Oturan çıplak çocuk yada Tapınak Oğlanı figürinleri); Tavolia örnekleri için Bkz. Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Lev. 24, Kat. No. 81-84 (Çömelmiş çıplak Silen figürinleri), Lev. 54-55, Kat. No. 188-191 (Oturan çıplak çocuk figürinleri);

[201] Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1*, Rhodos Pl. 40-41, Fig. 237-244, Boeotia Pl. 115, Fig. 841, Olynthus Pl. 146, Fig. 1063-1068; Troas Bölgesi örnekleri için Bkz. Tolun, *Assos Batı Nekropolü 1988-1994 Kazılarında Bulunan Pişmiş Toprak Heykelcikler,* Lev. XLIII-L, Kat. 79-92; Tavukçu, Lev. 18-19, Kat. No. 69-74.

[202] C. A. Hutton, *Greek Terracotta Statuettes,* The Macmilan Company, Newyork 1899, Fig.2; Higgins, *Greek Terracotta Figures*, 20; Higgins, *Greek Terracottas*, Pl. 9 E.

[203] Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1*, Attika Pl. 97, Fig. 734 (MÖ Erken 4. Yüzyıl), Korinth Pl. 132-133, Fig. 909, 913, 924, 930 (MÖ 5. yüzyıl sonları ile ortaları), Pl. 135, Fig. 959 (MÖ Erken 4. yüzyıl), Pl. 137, Fig. 973 (MÖ 4. yüzyıl ortaları); Tolun, *Assos Batı Nekropolü 1988-1994 Kazılarında Bulunan Pişmiş Toprak Heykelcikler,* Lev. LXVI, Kat. 138-140 (MÖ 470-430).

Klasik Dönemin ilerleyen evrelerinde kalıbın ön ve arka yüz olarak, daha yaygın bir şekilde kullanılmasıyla, MÖ 5. yüzyıl sonları ile MÖ 4. yüzyıl içlerinde, yukarıda bahsedilen tahtta oturan kadın ya da tanrıça olarak tanımlanan figürinler, kolların her ikisinin de hareketlendirilmesiyle alt gövdenin yanı sıra üst gövdeye de hareketin daha net yansıtıldığı, bu sayede elbise kıvrımlarında önceki dönem örneklerine göre daha zengin bir yapının elde edildiği, ayakta duran, giyimli, yarı çıplak ya da çıplak kadın ve erkek figürinleri üretilmeye devam etmiştir[204].

Klasik Dönem içerisinde ortaya çıkan önemli bir figürin grubunu ise MÖ 4. yüzyıl başlarında başlayıp yüzyılın ortalarında yoğunlaşan "masklı tiyatral figürinler" oluşturmaktadır[205].

2.1.5. Hellenistik Dönem

MÖ 331'deki Gaugamela Savaşı (bazı kaynaklarda MÖ 334 tarihli Granikos Savaşı baz alınmaktadır) ile başlayıp, MÖ 30'daki Aktium Savaşı ile sona erdiği kabul edilen Hellenistik Dönem'de görülen Hellenistik geleneğin izleri Batı Anadolu'da daha öncesinde, MÖ 4. yüzyılda Halikarnassos ve çevresindeki Hekatomnidler yönetiminde özellikle de Mausollos Dönemi'ndeki kültür akımı sonucunda oluşmaya başlamıştır. Mausolleion'da Atina ve Attika ekollerini iyi bilen sanatçıların çalışması sonucunda Anadolu ile Attika arasında ortaya çıkan sanat ilişkisi, MÖ 3. yüzyıldaki siyasi ve kültürel gelişimlerin sonucu heykeltıraşlık sanatında da görülmeye başlamıştır[206]. Dolayısıyla hem Batı Anadolu, hem de bütün Grek Dünyasında heykeltıraşlık eserlerde görülen bu değişim pişmiş toprak figürin endüstrisine de yansımıştır.

---

[204] Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1*, Rhodos Pl. 48-49, Halikarnassos Pl. 57-66; Attika Pl. 91-96, Boeotia Pl. 117-119, 122-124, 127-129, Korinth Pl. 137, Tegea Pl. 140, Fig. 997-999, Taras Pl. 186, Cyreneica Pl. 198-200, 203; Cevat Başaran, "Eine Gruppe Terrakottastatuetten aus Evciler-Pınarlıtaş", *Festschrift für Jale İnan – Jale İnan Armağanı*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul 1991, 115 – 122, Lev. 48-50, Abb. 2, No. 1-4 (Oturan Kybele Figürinleri MÖ 4. yüzyıl); Doğan Gürbüzer, Lev. 6, Kat. No. 20-22 (Kourotrophos), Lev. 27-30, Kat. No. 184-226 (Apollon).

[205] Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1*, Attika Pl. 97-98, Fig. 737-743, Korinth Pl. 135, Fig. 963, Cyrenaica Pl. 206, Fig. 1529-1531; Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Lev. 51-52, Kat. No. 178-79; Juliette Becq, "Theatre Figures" (Director, Violine Jeammet), Tanagras-Figurines For Life And Eternıty-The Musée Du Louvre's Collectıon Of Greek Figurines, Fundacion Bancaja, Paris 2010, 73, Fig. 32-34.

[206] Fatma Bağdatlı, *İÖ. 3. Yüzyılda Batı Anadolu ve Adalarda Heykeltıraşlık Faaliyetleri*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 2009, 1-3.

Pişmiş toprak figürin endüstrisinin büyük bir ivmeyle, çok hızlı ve ani bir şekilde geliştiği bu dönemde, çoklu kalıbın artık çok daha deneyimli bir şekilde kullanılabilmesi sonucunda özellikle Boeotia bölgesi ve onun en gözde üretim merkezi olan Tanagra ile bağlantı içerisinde olan, Akdeniz ortak paydalı antik merkezlerde birbirine benzer tipte çok sayıda pişmiş toprak figürin tipi belirlenmiştir. Öyle ki Tanagra'nın mantolu kadın betimlemesinin, Smyrna, Myrina, Alexandria gibi birçok merkezde ele geçen benzer örnekleri, bu tipin prototipinden süre gelen alt tip ya da jenerasyonları niteliğinde değerlendirilebilirler. Ancak bu jenerasyonlar hiçbir zaman tek tiplilik göstermeden her bölgede sürekli değişime uğramışlardır. Bu değişimi açıklayacak olursak; her hangi bir prototipten alınan kalıptan yapılan ilk jenerasyon örnekler, bu ilk jenerasyondan alınan ikinci bir kalıp ve bu kalıptan çıkarılan ikinci jenerasyon ve bu şekilde devam edebilecek alt jenerasyonlar oluşturulabildiği gibi; her alt jenerasyonda da doğrudan kalıp üzerinde yapılan küçük değişikliklerle ya da çoklu kalıplarla oluşturulup sonradan ana gövdeye eklenen baş, kol, kanat gibi uzuvlar ya da çelenk, ayna, elma gibi değişik türde aksesuarlarla yapılan eklemeler ile figürinin alt tiplerinin oluşturulması mümkün olmuştur. Bu mantıkla düşünüldüğünde çok sayıda alt tip ve jenerasyonları olabilecek figürinler ister doğrudan ticaret yoluyla bire bir, isterse de sadece kalıplarının götürülmesiyle sağlanan tip ihracıyla olsun bu şekilde geniş bir alana yayılabilmişlerdir. Bununla birlikte kalıp aktarımının dışında doğrudan ithal edilen figürinler üzerinden de yeni jenerasyon veya alt tiplerin, yine belki de farklı ekleme ve rötuşlarla değişiklikler yapılarak, ortaya çıkarılacağı da göz ardı edilmemelidir[207].

Hellenistik Dönemle birlikte pişmiş toprak figürin sanatında görülen en büyük yeniliklerden biri, yukarıda da bahsedildiği gibi çoklu kalıbın yaygın olarak kullanılması, bir diğeri ise daha önceki dönem figürinlerinde görülen sınırlı harekete sahip, Klasizmin idealist figürin tipolojisinin yerini, MÖ 4. yüzyılın ortalarından itibaren görülmeye başlayan, dönemin heykeltıraşlık eserlerinin de etkisiyle, anatomik yapının oldukça başarılı bir şekilde yansıtıldığı barok yapı ve realizmin hâkim olmasıdır. Döneme damgasını vuran, Boeotia Bölgesi kentlerinden Tanagra'dan ele geçen figürinler içerisinde görülen en yaygın tip olan mantolu kadın figürinleri dönemin

[207] Arthur Muller, "The Tecnique of Tanagra Coroplasts.. From local craft to global industry", (Directed, Violine Jeammet), *Tanagras-Figurines For Life And Eternity-The Musée Du Louvre's Collectıon Of Greek Figurines*, Fundacion Bancaja, Paris 2010, 100-108.

heykeltıraşlık eserleri olan Sophokles ve Büyük Herculaneumlu Kadın heykellerinden esinlenilerek yapılmış "Sophoclean Lady" (Sophokles Kadını) ve "Lady in Blue" (Mavili Kadın) adlı iki ana tipi yansıtmışlardır[208]. Tanagra'nın bu iki ana tipi yansıtan figürinlerin yanında bazen oturur, bazen dans eder, bazen de oyun oynar vaziyette çok değişik biçimlerde yansıtılmış kadın figürinleri yer almaktadır[209]. Böylelikle artık figürinler arasında günlük yaşantısı içerisinde betimlenmiş insanların da yer aldığı görülmektedir[210].

MÖ 3. yüzyılda Anadolu'da özellikle Bergama Krallığı'nın kurulmasıyla devam eden siyasi ve kültürel yapılanmanın ardından, Batı Anadolu'nun zenginlikleri ve kültüründen etkilenen Attika ve Boeotialı sanatçılar Bergama Krallığı sınırları içerisindeki kentlere göç etmişlerdir[211]. İşte bu süreç içerisinde, MÖ 330'dan MÖ 3. yüzyıl sonlarına kadar yoğun üretimin olduğu Tanagra'nın yerini, MÖ 2. yüzyılda Batı Anadolu'da Myrina almıştır[212]. Tanagra stilini devam ettiren kadın figürinlerinin yanı sıra Nike, Eros, Aphrodite, Apollon, Muse ve Ephebe figürinleri gibi geniş bir tipolojiye sahip olan Myrina figürinleri[213] 1880-1883 yıllarında Fransız arkeologlar tarafından yapılan nekropol kazılarından ve daha öncesinde köylüler tarafından kaçak kazılarla çıkarılmışlardır. Rotroff'a[214] göre, Hellenistik Dönem sanatının en yüksek safhaya ulaştığı, MÖ 2. yüzyıl'da Bergama Zeus Sunağı heykeltıraşlık eserleri ve Bergama heykeltıraşlık okulunun etkisiyle figürinlerde anıtsal stil ortaya çıkmış, Myrina gibi dönemin önemli pişmiş toprak figürin üretim merkezlerindeki çok sayıda figürin de bu stilde üretilmiş olmalıdır. Uhlenbrock'a[215] göre de vücut uzuvları hareketli ve barok yapıya uygun olarak abartılmış bu stildeki figürinlerde, başlar vücuda göre küçük,

---

[208] Violaine Jeammet, "Tanagra Figurines from Boeotia (Fourth to Third century) -Tanagran and Theban workshops", (Director, Violine Jeammet), *Tanagras-Figurines For Life And Eternıty-The Musée Du Louvre's Collectıon Of Greek Figurines*, Fundacion Bancaja, Paris 2010, 112-118

[209] Eberhard Paul, *Tanagra Figuren Aus den Staalichen Museen*, im Prisma-Verlag, Leipzig 1962, Taf. 2-7, 12-23, 27-32; Higgins, *Greek Terracotta Figures*, Pl. 13; Gerhard Kleiner, Tanagrafiguren: Untersuchungen zur hellenistischen Kunst und Geschichte, Berlin: W. de Gruyter, 1984, Taf. 1 ve diğ.

[210] Richter, *Yunan Sanatı*, s. 202.

[211] Murat Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014 Aydın, 194-195.

[212] Higgins, Greek Terracotta Figures, 15-16.

[213] Simone Mollard - Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romains. II, Myrina*. Paris: Editions des musées nationaux, 1963, Pl. 1 ve diğ.

[214] Susan I. Rotroff, "Bulding a Hellenistic Chronology", (Ed. J. P. Uhlenbrock), *The Coroplast's Art – Greek Terracottas of The Hellenistic World*, Newyork 1990, 24, 28-29.

[215] Jaimee P. Uhlenbrock, "East Greek Coroplastic Center in The Hellenistic Period", (Ed. J. P. Uhlenbrock), *The Coroplast's Art – Greek Terracottas of The Hellenistic World*, Newyork 1990, 73-75.

tebessümün hâkim olduğu tombul yapılı yüzde çene dışa çıkık, gözler küçük, göz kapakları ve elmacık kemikleri şişkindir.

Her iki kentte de figürin üretimine dair kesin veriler bulunmamakla birlikte genel kil özellikleri göz önünde bulundurularak üretim merkezi oldukları belirtilmektedir. Hellenistik Dönem figürinlerinin ele geçtiği diğer önemli merkezler arasında Aigai[216], Alexandria[217], Ainos[218], Amissos[219], Daskyleion[220], Efes[221], Eretria[222], Kyme[223], Pergamon[224], Patara[225], Priene[226], Smintheion[227], Smyrna[228], Tarsus-Gözlükule[229], Tralleis[230], ve Troya[231] yer almaktadır.

[216] Emel Dereboylu, *Aigai Pişmiş Toprak Figürinleri*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2012.
[217] Dominique Kassab Tezgör, *Tanagréennes d'Alexandrie - Figurines de terre cuite hellénistiques des nécropoles orientales, Etudes Alexandrines 13*, Institut Français D'Archéologie Orientale, Le Caire 2007.
[218] Veli Köse, *Ainos Pişmiş Toprak Heykelcikleri (Oturan Kollu Aphroditler ve Adak Grubu Eserleri)*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1993.
[219] Latife Summerer, Hellenistische Terrakotten aus Amisos - Ein Beitrag zur Kunstgeschichte des Pontosgebietes, Geographica Historica 13, Franz Steiner Verlag GMHB, Münich 1999.
[220] Figen Çevirici, *Kültler Açısından Daskyleion Terrakottaları*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 1998.
[221] Claduia Lang-Auinger, "Terrakotten", (Ed. C. Lang-Auinger), *Das Hanghaus 1 in Ephesos, Funde und Ausstattung, Forchungen in Ephesos 8/4*, Verlag Der Österreischischen Akademie Der Winsenschaften, Wien 2003, 209 – 251, Taf. 122-133.
[222] Caroline Huguenot, "Les Erotes Volants: Recherche sur la Signification D'Un Groupe de Terres Cuites Hellenistiques D'Eretrie", *Antike Kunst 44*, Basel 2001, 92-114; Nina Mekacher, "Matrizengeformte Hellenistische Terrakotten Grabungen 1965-2001", *Eretria: Ausgrabungen und Forschungen XII*, Infolio Éditions, Gollion 2003, 9-109.
[223] Sebastiana Lagona, *Studi su Kyme Eolica III*, Università di Catania, Missione Archeologica Italiana di Kyme, Catania 2006.
[224] Eva Töpperwein, *Terrakotten von Pergamon*, Walter de Gruyter, Berlin 1976.
[225] Gül Işın, *Patara Terakottaları Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri*, Patara V.1, Ege Yayınları, İstanbul 2007.
[226] Frank Rumscheid, *Die figürlichen Terrakotten von Priene: Fundkontexte, Ikonographie und Funktion in Wohnhäusern und Heiligtümern im Licht antiker Parallelbefunde, Wiesbaden: Reichert, Germany 2006.*
[227] Erhan Öztepe, *Smintheion Pişmiş Toprak Heykelcikleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1991.
[228] Paula G. Leyenaar-Plaisier, Les Terres Cuites Grecques de la Collection du Musée National des Antiquités a Leiden, Tome I-II-III, Leiden 1979, Pl. 47-92; Gözde Şakar, *Smyrna Antik Kentinde Bulunan Pişmiş Toprak Figürinler*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2009.
[229] Hetty Goldman, "VI. The Terracotta Figurines", (Ed. H. Goldman), *Excavations at Gözlükule, Tarsus-The Hellenistic and Roman Periods*, Princeton University Press, Princeton-New Jersey 1950, 297-383.
[230] Çekilmez, Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri.
[231] Dorothy Burr Thompson, *Troy - The Terracotta Figurines of The Hellenistic Period* - Suplementary Monograph 3, Princeton University Press, Princeton-New Jersey 1963.

2.1.6. Roma Dönemi

Hellenistik Dönem'in ardından başlayarak, MÖ 30'dan MS 395'teki ikiye ayrılma ve etkilerinin devam ettiği MS 5. yüzyıla kadar süreci kapsayan Roma Dönemi ile birlikte mimari ve plastik sanatlarda çok çeşitli teknik ve üslupları uygulayan okul ve atölyeler ortaya çıkar. Kısmen pişmiş toprak figürinler üzerinde de görülen bu yeniliklerden biri alçı kalıbın da kullanılmaya başlaması olmuş; Hellenistik Dönem'deki çoklu kalıbın yerini, genel olarak kullanılan yekpare ön ve arka yüz kalıpları alır, kol bacak, kanat vs. gibi eklemeler çok yapılmaz[232]. Bunun sonucu olarak da, Hellenistik Dönem'in sonlarına doğru MÖ 1. yüzyılın ikinci yarsından itibaren dönemin zengin yapısını yavaş yavaş kaybeden pişmiş toprak figürinler de özellikle Roma İmparatorluk Dönemi'nden itibaren elbisede ve vücut ayrıntılarında şematikleşme, yüzeysellik ve katı görünüm oluşmaya başlamıştır. MS 1. yüzyıl sonlarından itibaren artarak, MS 2. yüzyıl sonlarında iyice belirginleşen bu yüzeyselliğin ve standartlardaki düşüşün en önemli sebeplerinden biri de, bronzun zamanla ucuz bir malzeme haline gelmesi olmuştur. Ancak Hellenistik Dönemin ardından Roma imparatorluk Dönemi'nde en az 400 yıl boyunca üretimi olan pişmiş toprak figürinler MS 4. yüzyılda iyiden iyiye kabalaşan işçiliğin ardından, MS 5. yüzyılda Hristiyanlığın da etkisiyle tamamen ortadan kalkmıştır[233].

Dönemin başlarında üretilen en önemli grubu, Klasik ve Hellenistik Dönem heykeltıraşlık eserlerinin küçültülmüş kopyaları niteliğindeki pişmiş toprak figürinler oluşturmaktadır. Bu figürinlerden en önemli grup ise Aphrodite figürinleri olmakla birlikte, Herakles, Hermes, Demeter, Athena, Dionysos gibi tanrı ve tanrıça figürinleri ile çocuk ve genç betimlemeleriyle Eroslar, hierodoluslar, diptikoslu çocuk ve kadınlar, olasılıkla Romalıların iyi birer savaşçı ve asker oldukları düşüncesi sonucu gladyatör figürinleri ve savaşçı kukla askerler, at, horoz, köpek, güvercin ve domuz gibi hayvan figürinleri yaygın olarak kullanılan tipler arasındadır[234].

---

[232] Sedef Çokay Kepçe – Senem Özden Gerçeker, K*ilden Suretler, Sadberk Hanım Müzesi Koleksiyonundan Antikçağ Terrakotta Figürinleri*, Vehbi Koç Vakfı, İstanbul 2011, 46.
[233] Higgins, *Greek Terracotta Figures*, 27-28; James Chesterman, *Classical Terracotta Figures*, William Clowes&Sons Limites, London 1974, 77.
[234] Chesterman, 77-78.

2.2. ARAŞTIRMA TARİHÇESİ

Antikçağ terrakotta figürinlerinden özellikle Yunan Anakarası ve Batı Anadolu pişmiş toprak figürinleri ile ilgili, 1998 yılına kadar olan süreci kapsayan ayrıntılı bir araştırma tarihçesi Tavukçu[235] tarafından verilmiştir. Bu nedenle bu bölümde ele alınan yayınlar 1998 yılından sonrakiler esas alınarak değerlendirilmiştir.

Bu kapsamda ele alınacak yayınlardan ilk grubu son yirmi yıl içerisinde Batı Anadolu pişmiş toprak figürinleri ile ilgili yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmaları oluşturmaktadır. En erken tarihli olanından kronolojik olarak ele alınacak olursa; 1990 yılında Karia Bölgesi kentlerinden Stratonikeia antik kenti nekropol buluntularının tamamıyla birlikte, Stratonikeia figürinleri Baldıran[236]; 1991 yılında Troas Bölgesi'nin önemli antik kentlerinden Simintheion figürinleri Öztepe[237]; 1993 yılında Ainos figürinleri Köse[238]; 1998 yılında Daskyleion figürinleri Çevirici[239]; Çanakkale Arkeoloji Müzesi'nde bulunan Troas Bölgesi figürinleri Tavukçu[240] tarafından değerlendirilmiştir. Lykia Bölgesi kentlerinden Patara antik kenti figürinleri Işın[241]; Troas Bölgesi kentlerinden Assos kenti Batı Nekropolü'nde 1988-1984 yılları arasında ele geçen figürinler 2002 yılında Tolun[242]; Kilikya Bölgesi Arkaik Dönem figürinlerini ele alarak bu eserler üzerinden Kilikya, Kıbrıs ve Ionya ilişkileri üzerine önemli fikirlerin öne sürüldüğü doktora tez çalışması 2004 yılında Özhanlı[243] tarafından çalışılmıştır. İzmir'in Aliağa ilçesindeki kurtarma kazılarında ele geçen ve olasılıkla Kyme ya da Myrina ile bağlantılı olan, bir grup pişmiş toprak figürin, 2004 yılında Fırat[244]; Troas Bölgesi'nin önemli antik kentlerinden Parion'da ilk kazı sezonunda, Güney Nekropolis'den ele geçen 2005 yılı buluntularının tamamının ele alındığı doktora tezi kapsamında değerlendirilen 40 adet figürin, 2006 yılında Aydın

---

[235] Tavukçu, 6-12.
[236] Asuman Baldıran, *Stratonikeia Nekropol Buluntuları*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 1990.
[237] Öztepe, *Smintheion Pişmiş Toprak Heykelcikleri*.
[238] Köse, *Ainos Pişmiş Toprak Heykelcikleri* (Oturan Kollu Aphrodite ler ve Adak Grubu Eserleri).
[239] Çevirici, *Kültler Açısından Daskyleion Terrakottaları*.
[240] Tavukçu, *Troas Bölgesi Terrakotta Figürinleri* (İÖ 1375-İS 395).
[241] Gül Işın, *Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri'nde Patara Terakottaları,* (Doktora Tezi), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya 1998.
[242] Tolun, Assos Batı Nekropolü 1988-1994 Kazılarında Bulunan Pişmiş Toprak Heykelcikler.
[243] Mehmet Özhanlı, *Arkaik Dönem Kilikya Pişmiş Toprak Figürinleri Kilikya-Kıbrıs ve Ionya İlişkileri*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya 2004.
[244] Murta Fırat, *Aliağa Kurtarma Kazısından Ele Geçen Pişmiş Toprak Figürinler*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2004.

Tavukçu[245]; Trakya'da Tekirdağ ve çevresinden ele geçmiş müze envanterindeki eserlerden bir kısmı, 2006 yılında Güçlü[246]; Kyme antik kenti yakınlarındaki Ege Gübre Fabrikası sınırları içerisinde yapılan kurtarma kazılarından ele geçen figürinler ise, 2007 yılında Çokoğullu[247] tarafından çalışılmıştır. Milet'in Klasik ve Hellenistik Dönem figürinleri, Almanya Bochum'daki Ruhr Üniversitesi'nde, doktora çalışması olarak, 2007 yılında Özcan[248]; Efes Müzesi envanterindeki bir grup figürinin ele alındığı, Efes ve civarından ele geçmiş figürinler Öztürk[249]; Assos'un bu kez 1985-2006 yılları arasında ele geçen mitolojik tasvirli figürinlerini içeren bir grup figürin, 2008 yılında Çelikel[250]; 2009 yılında, Smyrna antik kenti figürinleri Şakar[251]; önemli heykeltıraşlık ve sanat merkezlerinden biri olan Bergama antik kentinde, son yıllarda ele geçen figürinler, Kielau[252]; 2001 yılı yüzey araştırması ve 2007-2008 yılı kazılarında ele geçen terrakotta örnekleri kapsayan Pedesa figürinleri, 2010 yılında Kasar[253] tarafından ele alınmıştır. Aynı yıl yapılan bir diğer yüksek lisans çalışması olan, sadece İstanbul Arkeoloji Müzeleri'ndeki örneklerin ele alındığı, Pitane figürinleri Hekimoğlu[254]; Çanakkale Arkeoloji Müzesi'nde yer alan Troas Bölgesi figürinlerinden Calvert Koleksiyonu'nda bulunanlar, 2011 yılında Kaplan[255]; Klaros Kutsal Alanı'ndan ele geçen pişmiş toprak figürinlerin ele alındığı doktora tez çalışması 2012 yılında Doğan

---

[245] Aydın Tavukçu, Kat. No. 26-65. 2005 yılında nekropolisde ele geçen bütün buluntularla birlikte değerlendirilen bu figürinler, çalışmamızın kapsamını bozmamak amacıyla, Parion'da 2004-2013 yılları arasında gerçekleştirilen çalışmalarda ele geçen bütün pişmiş toprak figürinleri değerlendirdiğimiz bu çalışmaya da dâhil edilmiştir.

[246] Hüsniye Güçlü, *Tekirdağ Çevresi Pişmiş Toprak Figürinleri*,(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne 2006.

[247] Zeynep Çokoğullu, *Ege Gübre Kazısı'ndan Ele Geçen Pişmiş Toprak Heykelcikler*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2007.

[248] Fikret Özcan, *Die Figürlichen Terrakotten von Milet aus Klassicher und Hellnistischer Zeit*, (Inauguraldissertation), Fakultät Für Geschichtswissenschaft, Ruhr Universität, Bochum 2007.

[249] Filiz Öztürk, *Efes Müzesi'nden Bir Grup Terrakotta Figürin*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın 2007.

[250] Zeynep Özgü Çelikel, *1985-2006 Yılları Arasında Assos Kazılarında Ele Geçen Mitolojik Tasvirli Terrakottalar*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale 2008.

[251] Şakar, Smyrna Antik Kentinde Bulunan Pişmiş Toprak Figürinler.

[252] Sven Kielau, *Terrakotten aus Pergamon Tonfiguren aus Wohnhäusern der Stadtgrabung*, (Erlangung des Doktorgrades), Philosophischen Fakultät der Westfälischen Wilhelms-Universität, Münster 2009.

[253] Özgür (Alpdoğan) Kasar, *Pedesa Buluntusu Pişmiş Toprak Figürinler*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla 2010.

[254] H. Aslı Hekimoğlu, *İstanbul Arkeoloji Müzeleri'ndeki Pitane Pişmiş Toprak Figürinleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla 2010.

[255] Kaplan, Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri.

Gürbüzer[256]; Aigai kazılarında ele geçen figürinler, 2012 yılında Dereboylu[257]; Kyme antik kentinin güney doğusunda yer alan ve olasılıkla bu antik kentle bağlantılı olan, İzmir Demir Çelik liman işletmeleri arazisindeki kazılarda 2009-2011 yılları arasında mezar dışından ele geçen figürüinler, 2013 yılında Lebe[258] tarafından çalışılmıştır. Son olarak 2014 yılında Tralleis Güney Nekropolü'ndeki oda mezarlardan ele geçen figürinler, Çekilmez[259] tarafından yine bir doktora tezi kapsamında değerlendirilmiştir.

Yukarıda bahsedilen yüksek lisans ve doktora tezlerinden sonra 1998 sonrası çıkarılan pişmiş toprak figürin yayınları arasından, basılmış kitaplar ve önemli olduğu görülen kitapta bölümlerin burada, araştırma tarihçesi içerisinde verilmesi uygun görülmüştür. Bu yayınlardan ilki olan 1999 yılında basılmış ilk yayın olan Geographica Historica'nın 13. cildindeki çalımada, Summerer[260] tarafından, Amisos figürinleri ele alınmıştır. Son yıllarda yapılan önemli yayınlardan biri olup, aslında içeriğindeki zengin çeşitlilikte bu alanda çalışan birçok araştırmacıya faydası olan British Museum serisinin 2000 yılında Burn ve Higgins[261] tarafından çıkarılan üçüncü serisinde, Batı Anadolu'nun değişik merkezleri, Yunan Anakarası'nda Tanagra, Eretria gibi merkezler, Ion adaları, Cyreneica, Kıbrıs Tarsus gibi Akdeniz ortak paydalı merkezlerden ele geçen Hellenistik ve Roma Dönemi figürinleri; Lang-Auinger[262]'in 2003 ve 2007 tarihli yayınlarında, Yamaçev 1 ve 2'den ele geçen Ephesos figürinleri; Tanagra'nın kuzey doğusunda yer alan Eretria kazısı yayınlarının 2003 yılında çıkarılan XII. serisinde, Mekacher[263] tarafından, antik kentin Hellenistik Dönem figürinleri; Kyme serilerinden üçüncüsü olan ve Lagona[264] tarafından editörlüğü yapılan 2006 baskılı, "*Studi su Kyme Eolica III*" adlı yayında altı yazar tarafından sekiz bölüm halinde Kyme pişmiş toprak figürinleri; Rumscheild[265]'ın 2006 tarihli yayınında, Priene sivil yapılarında ve evlerde

---

[256] Doğan Gürbüzer, *Klaros Kazılarında Bulunmuş Olan Pişmiş Toprak Figürinler ve Kültler Açısından Değerlendirilmeleri*.
[257] Dereboylu, *Aigai Pişmiş Toprak Figürinleri*.
[258] Fuat Lebe, *İDÇ Nekropolü'nde 2009-2011 Yılları Arasında Mezar Dışından Gelen Figürinler,* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2013.
[259] Çekilmez, Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri.
[260] Summerer, Hellenistische Terrakotten aus Amisos.
[261] Lucilla Burn and Reynold Alleyne Higgins. *Catalogue of Greek Terracottas in the British Museum. Volume III*, British Museum Press, London 2001
[262] Lang-Auinger, "Terrakotten", *Das Hanghaus 1 in Ephesos, Funde und Ausstattung;* Claduia Lang-Auinger, "Die Terrakotten", (Ed. Friedrich Krinzinger), *Hanghaus 2 in Ephesos. Wohneinheit 1 und 2. Forschungen in Ephesos 8/8,* Wien 2010, 343-356, Taf. 156-162.
[263] Mekacher, "Matrizengeformte Hellenistische Terrakotten Grabungen 1965-2001".
[264] Lagona, *Studi su Kyme Eolica III*.
[265] Rumscheid, *Die figürlichen Terrakotten von Priene*.

yapılan kazılarda bulunan çeşitli tipteki figürinler; 2007 yılında Hübinger ve Menninger[266] tarafından, Bonn Üniversitesi Akademik Sanat Müzesi'nde yer alan Batı Grek ya da daha açık ifadeyle Aşağı İtalya ve Sicilya bölgelerinden ele geçen figürinler; Duchêne ve Mathieux[267] tarafından 2007 yılında yayınlanan eserde, 1880-1882 Myrina nekropolü kazılarında, Fransız arkeologlar tarafından açılan 51 ve 60 nolu mezarlar ile bir çocuk mezarından çıkarılmış ve bugün Louvre Müzesi'nde bulunan Hellenistik Döneme ait bir grup pişmiş toprak figürin yayınlanmıştır.

Alexandria'da bulunan Erken Hellenistik Dönem Tanagra figürinlerini değerlendiren Kassab-Tezgör[268], 2007 tarihli bu yayında, Alexandria'daki Chatby, İbrahimieh, Hadra, Ezbet-el Makhlouf gibi merkezlerde bulunan figürinleri kronolojik olarak stilleriyle birlikte irdelemiş; karşılaştırmalı olarak Atika ve Boeotia Bölgesi (Tanagra), figürinleri ile Batı Anadolu'da Myrina figürinlerine değinerek bu merkezlerin kullanmış olabileceği ortak prototipler ve bu prototiplerden süre gelen her merkezdeki farklı jenerasyonlara dikkat çekmiştir.

Louvre Müzesi'ndeki Tanagra figürinlerinden hareketle, 2010 yılında Jeammet[269] editörlüğünde hazırlanan, "*Tanagras-Figurines for Life and Eternıty-The Musée Du Louvre's Collectıon of Greek Figurines"* adlı yayın, Tanagra pişmiş toprak figürinleri ile ilgili çok yönlü bir çalışma olup, içerisinde belirli başlıklarda Tanagra figürinlerinin kökeni, Atina ve Boeotia bölgesi figürinleri, Tanagra figürin tipleri ve yayılımı, kil özellikleri ve boyaması ile ilgili bilgilerin verildiği bölümler, Kassab Tezgör, Jeammet ve Muller gibi çok sayıda uzman bilim insanı tarafından geniş kapsamlı olarak değerlendirilmiştir. Aynı yıl yayınlanan bir diğer önemli yayın ise Paris Louvre Müzesi ile İzmir Arkeoloji Müzesi'nde bulunan Smyrna antik kenti buluntusu, heykeltıraşlık eserleri ve pişmiş toprak figürinleri ile ilgili kapsamlı bir çalışma olan, Rous, Ludovic ve Martinez[270]'in editörlüğünde, Fransız ve Türk bilim insanlarının ortak çalışmaları sonucu çıkan yayındır. İzmir ve Louvre Müzeleri'ndeki gibi belirli grup eserlerin

---

[266] Ulrich Hübinger and Michael Menninger, *Terrakotten der Westgriechen im Akademischen Kunstmuseum der Universität Bonn*, Verlag Marie Leidorf GmbH, Rahden/Westf 2007.
[267] Hervé Duchêne - Mathieux Néguine, *La lettre et l'argile: Autour d'une semaine de fouilles à Myrina*, Édition universitaires de Dijon, Dijon 2007.
[268] Kassab Tezgör, Tanagréennes d'Alexandrie - Figurines de terre cuite hellénistiques des nécropoles orientales - Musée gréco-romain d'Alexandrie.
[269] Violaine Jeammet, *Tanagras-Figurines for Life and Eternıty-The Musée Du Louvre's Collectıon of Greek Figurines*, Fundacion Bancaja, Paris 2010.
[270] Isabella Hasselin Rouse – Ludovic Laugier – Jean-Luc Martinez, *d'Izmir à Smyrne Découverte d'une cite antique*, Museé Louvre Edition, Paris 2010.

yayınlandığı bu tip yayınlardan bir diğeri ise Sadberk Hanım Müzesi pişmiş toprak figürinlerinin ele alındığı, 2011 baskılı, "*Kilden Suretler*" adlı kitap olmuştur. Çokay Kepçe ve Gerçeker[271] tarafından gerçekleştirilen çalışmada, müze kapsamındaki Arkaik, Klasik, Hellenistik ve Roma Dönemi figürinlerinin tamamı yayınlanarak bilim dünyasına sunulmuştur.

Son yıllardaki yayınlardan, Metropolis Ana Tanrıça Kutsal Mağaraları'nın ele alındığı, 2013 yılından yayınlanan, Metropolis yayınlarının III. serisinde, kutsal alanda bulunan, çoğunluğu Kybele figürinlerinden oluşan eseler de Meriç[272] tarafından ele alınmıştır.

1998 yılından sonra yayınlanmış bu yayınların yanısıra 1996 yılında Arthur Muller[273] editörlüğünde yayınlanan eser, antikçağ pişmiş toprak figürin çalışmalarında, üretim teknikleri, tipler ve tanımlamalar gibi ana konularda tüm pişmiş toprak figürin çalışan akademisyen ve araştırmacıların kullanabileceği ortak bir terminoloji çıkarmayı amaç edinmiştir.

---

[271] Sedef Çokay Kepçe – Senem Özden Gerçeker, *Kilden Suretler, Sadberk Hanım Müzesi Koleksiyonundan Antikçağ Terrakotta Figürinleri*, Vehbi Koç Vakfı, İstanbul 2011.

[272] Aygün Ekin Meriç, *Metropolis Ionia III Ana Tanrıça Kutsal Mağaraları*, Homer Kitabevi, İstanbul 2013, 47-50, Lev. 101-116.

[273] Muller, "Description et Analyse des Productions Moulées - Proposition de Lexique Multilingue Suggestions de Méthode", 437-463.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

PARİON ANTİK KENTİ TERRAKOTTA FİGÜRİNLERİ - TİPOLOJİ VE TARİHLENDİRME

Parion pişmiş toprak figürinlerinin büyük bir çoğunluğu antik kentin nekropolislerinden biri olan, Parion Güney Nekropolisi'nde açılan mezarlardan ele geçmiş; bir şekilde ritüellerle alakalı figürinler olmakla birlikte, yansıtmış oldukları tip, sahip oldukları atribüler ve ölü gömme ritüeli öncesi kullanımlarıyla ilgili yapılış amaçları göz önünde bulundurularak Tanrısal-Mitolojik ve Dinsel İçerikli Figürinler, İnsan Figürinleri, Hayvan Figürinleri, Kap Formlu Figürinler ve son olarak da Diğer Figürinler olmak üzere 5 ana başlık altında ele alınacaktır.

3.1. TANRISAL - MİTOLOJİK ve DİNSEL İÇERİKLİ FİGÜRİNLER

Bu başlık altında ele alınan figürinler Tanrıça Figürinleri, Tanrı Figürinleri ve Diğer Dinsel İçerikli-Mitolojik Figürinler başlıkları altında ele alınmış, bu ana başlıklar altında değerlendirilen figürinlerde ise, alfabetik dizin öncelikli olarak dikkate alınarak; başlık içerisindeki değerlendirmelerde, tiplerin alt grupları ve kronolojik dizin göz önünde bulundurulmuştur.

3.1.1. Tanrıça Figürinleri

Öncelikli olarak özgün yapıları ve taşıdıkları atribüleri göz önünde bulundurularak tanımlanan Tanrıça Figürinleri, kentte ele geçen diğer sağlam figürinlerden de faydalanılarak tipi belirlenmiş parçaların da tanımlanması yoluyla, her tanrıçanın kendi adını taşıyan alt başlıklar altında değerlendirilmiştir.

3.1.1.1. Aphrodite

Roma'da tanrıça Venüs'le özdeşleştirilen aşk tanrıçası, Hesiodos'a göre Kronos'un, babası Uranos'un hayalarını kesip, denize atmasıyla deniz köpükleri arasından doğduğu için, köpük anlamına gelen "Aphros" dan türetilmiş Aphrodite

ismine sahip olup; annesiz dünyaya gelmiştir[274]. Bir sedef-midye kabuğu içerisinde doğan tanrıçanın, önce Kythera adasına uğradığı, ardından Kıbrıs adasında karaya ayak bastığı anlatılır. Tanrıçaya, Uranos'un penisinden doğduğu için *Philiomedia*, denizden doğduğu için de *Anadyomene, Aligena, Epipontia, Limnesia, Saligenia* ve *Thalassia* adları verilmiştir[275]. Bununla birlikte tanrıçanın doğumuyla ilgili olarak Homeros, İlyada'da, tanrıçanın Zeus ve Dione'nin kızı olduğundan da bahsetmektedir[276]. Virgilius, Aenias adlı eserinde Aphrodite'nin, Troya savaşından kaçarak İtalya'ya gelen, Anchises'ten olma oğlu, Aenias'a yol gösterdiğinden bahsettiği için Roma pantheonunda tanrıçaya özel önem ve statü verilmiş ve Aenias soyundan olan imparator Julius Claudius, Aphrodite/Venus Genetrix (Venus Begetter: Soyundan gelinen Venüs)'e forumda bir tapınak inşa ettirmiştir[277]. Zeus kültünün MÖ 2. binde Yunanistan'a gelmesiyle, kültün en erken görüldüğü yerlerden Dodona'da Zeus'un kızı Aphrodite'nin annesi olarak Dione kabul edilmekteydi.

Tanrıça doğar doğmaz, aşk ve cazibe işlerinde ona yardım edecek soyut kavramların şahıslandırılmasıyla oluşmuş, Eros (Roma'daki adıyla Cupid – sevgi, aşk, arzu), Himeros (istek), Pothos (aşk arzusu) ve Peitho (ikna etme, kandırma) peşine takılırlar. Bu yardımcılarının yanı sıra denizden çıktıktan sonra onu kurulayıp giydiren Horalar, güzel ve alımlı olmasını sağlayıp, onu süsleyen Kharitler ve kader tanrıçaları Moiralar da yardımcıları arasındadır[278]. Ömür ipliğini eğirmek, yumak yapmak ve ilgili ömrün sonu geldiğinde kesmek ile görevli Moiraların Aphrodite ile ilgili bağlantısı olarak Pausanias, Atina'da, Bahçeler ve Aphrodite Tapınağı olarak adlandırılan yerde bir kitabenin bulunduğundan ve üzerinde "Aphrodite Urania Moiraların en yaşlısıdır" yazdığından söz etmektedir[279]. Persephone ile aralarında geçen Adonis mitosunun da olduğu tanrıça, Persephone gibi, ölüler diyarının kraliçesi olarak, *Persephasse*

[274]Hesiodos, *Theogonia-İşler ve Günler*, (Çev. S. Eyüboğlu-A. Erhat), Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1977, 110-113, Böl, 160-210; Pierre Grimal, *Mitoloji Sözlüğü – Yunan ve Roma*, (Çev. Sevgi Tamgüç), Sosyal Yayınlar, İstanbul 1997, 76-77; William Hansen, "Foam- Born Aphrodite and Mythology of Transformation", *American Journal of Philology*, Vol 12. No.1, John Hopkins University Press, 2000, 5; Mehmet Karaosmanoğlu, *Mitoloji ve Ege'nin Tanrıları*, Eser Ofset Matbaacılık, Erzurum 2005, 93.

[275] Karaosmanoğlu, 93.

[276] Kathleen N. Daly - Marian Rengel, *Greek and Roman Mythology A to Z*, (Third edition), Newyork 2009, 13.

[277] İlhan Akşit, *Mitoloji-Ege'nin İki Yakasının Öyküsü*, Akşit Kültür ve Turizm Yayıncılık, İstanbul 2003, 52; Luke Roman – Monica Roman, *Encyclopedia of Greek and Roman Mythology*, Fact on File Inc., Newyork 2010, 72-73;

[278] Şefik Can, *Klasik Yunan Mitolojisi*, İnkılap Kitabevi, İstanbul 1970, 93; Karaosmanoğlu, 95.

[279] Karaosmanoğlu, 95-96.

ünvanıyla da saygı görmüştür. Orta Doğu'daki Adonis efsanesinin etkisiyle ölüm ve yer altı tanrıçası olarak da tapınım gören tanrıçanın, *Androphonos* (insanları öldüren), *Tymborykhos* (mezar kazıcı) ve *Anasia* (insafsız-zalim) gibi sıfatları uğursuz ve tehlikeli yönüne işaret etmektedir[280].

Tanrıça aşkın, cinselliğin, romantikliğin, şehvetin, evliliğin, güzel kokuların, uyum içerisinde yürütülen ilişkilerin, empati ve sempati geliştirmenin ve bereketin tanrıçası olmasının yanı sıra, bazen de öfke ve lanetiyle ün salmıştır. Serçeler ve sürüler halinde uçarak arabasını çeken güvercinler ile koç, teke, tavşan, yunus balığı, kaplumbağa, kaz ve kuğu onun kutsal hayvanlarıdır. Gül, mersin ağacı, gelincik, zambak, elma ve nar ise, tanrıçanın sevdiği kutsal bitkilerdir[281].

Neolitik Dönemden itibaren, topraktaki bereketi, cinsellikle bir tutan Anadolu insanı, bereketi ve üretmeyi sembolize etmek için ana tanrıçayı betimlediği çıplak kadın figürinlerini kullanmıştır. Hititlere kadar devam eden bu gelenek, daha sonraları toprağın üretkenliğini sembolize etmenin dışında kadın erkek arasındaki ilişkilere dönüşmüştür. Tanrıçanın denizden çıkıp karaya ayak bastığında, bastığı yerlerde yolların çiçeklenmesi ve bitkilerin bereketinin artması da başlangıçta yer tanrıçası olarak görülmesine sebep olmuştur[282].

Zeus'u birçok kişiyle yatmak zorunda bıraktığından, baş tanrı tarafından, Olympos'lu tanrıların en çirkini olan Hephaistos'la evlendirilerek öç alınan tanrıça, Ares'i kendisine sevgili olarak seçmişti. Şehvet düşkünü Aphrodite'nin birçok kişiyle olduğu birlikteliklerden doğan çocukları arasında, Hermes'le olan ilişkisinden doğan Hermaphrodite, Dionysos'la olan ilişkisinden doğan Priapos bulunmaktadır. Tanrıça *Aphrodite Urania* sıfatıyla saf, ideal ve tanrısal aşkı simgelerken; *Aphrodite Pandemos* sıfatıyla da çekiciliğini ön plana çıkarmaktadır. Praxiteles'in Knidos'taki Aphrodite Eupleia (iyi seferler) tapınağı için yaptığı heykel de, tanrıçanın bu sıfatının ön planda olduğu eserlerden en önemlisi olup; diğer heykeltıraşlar tarafından bu heykelden esinlenilerek yapılmış birçok eserde, tanrıça cinsel çekiciliği ön planda tutacak şekilde,

[280] Karaosmanoğlu, 99.
[281] Grimal, 77; Akşit, *Mitoloji-Ege'nin İki Yakasının Öyküsü*, 54; Karaosmanoğlu, 94, 99, 100;
[282] Karaosmanaoğlu, 95.

dikkat çekici kalçalı olarak yapılmış ve bu yönüyle de *Kalliglouto* ya da *Kallipygos* sıfatlarıyla da anılmıştır[283].

Tanrıça Sümerli İanna, Babilli İştar ve Hititlerdeki Şauşga'nın etkisiyle, MÖ I. bin'de Ege'de, savaşçılığının ön planda tutulduğu ibadet yerlerine de sahipti. Aphrodite *Areia* ya da latince adıyla *Armata* olarak tapınım gördüğü bu yerlerden biri de Spartaydı[284]. Aslında tanrıçanın bu yönünü vurgulayan durumlardan biri de savaş tanrısı Ares'i kendine sevgili olarak seçmesi olmalıydı. Tanrıçanın Ares'le olan ilişkisinden Phobos (bozgun), Deimos (korku-yılgı) ve Harmonia (ahenk-uyum) doğmuştur[285].

Anadolu kıyılarında Efes, Kaunos, Abydos, Sestos ve Lesbos'ta tapınım merkezleri bulunan tanrıçanın en ünlü tapınakları Karia bölgesinde yer alan Knidos'ta ve Kos Adası'nda bulunuyordu[286]. Yukarıda bahsedilen iki Troas kenti Abydos ve Sestos'ta tapınım merkezleri bulunmasının yanı sıra; içlerinde tanrıçanın da yer aldığı, Paris'in hakemlik yaptığı güzellik yarışmasının da aynı bölgedeki İda Dağı'nda geçmesi, Paris'in onu seçmesinden dolayı Troya savaşında tanrıçanın Troya tarafında yer alması, tanrıçanın bölgede olası yaygın kültünün önemli sebepleri arasında olsa gerek.

Parion'da yansıtmış oldukları tip ve bulundurduğu atribüler sayesinde, yukarıda mitolojik kimliği kısaca açıklanan Aphrodite'ye ait toplam 28 adet figürin ele geçmiştir. Bu figürinlerin biri dışında tamamı, kentin Güney Nekropolisi'nde ortaya çıkarılan mezarlar ve bu mezarlardan tahrip olmuş ve dağılmış olanlara ait kontekst dışı figürinlerden oluşmaktadır. Aphrodite figürinleri yansıtmış oldukları tiplere göre 4 ana grupta ele alınacaktır. Bu ana gruplardan ilk üçü tanrıçanın heykeltıraşlık eserlerden de bilinen 3 ana tipi olan *Venüs Genetrix, Knidos* ve *Anadyomene* tiplerini oluşturmaktadır. *Diğer Aphrodite Figürinleri* olarak belirtilen son ana başlıkta ise, bu ilk 3 ana tip dışında kalan, tanrıçanın giyimli ve çıplak figürinleri belirgin atribü, eşya veya giysilere göre alt başlıklarda değerlendirilmiştir.

---

[283] R. R. R. Smith, *Hellenistik Heykel*, Homer Kitabevi, İstanbul 2002, 84-85, Res. 98.1-2; Karaosmanoğlu, 98,99.
[284] Mark P. O. Morford – Robert J. Lenardon, *Classical Mythology*, London, 1985, 116; Karaosmanoğlu, 99.
[285] Akşit, Mitoloji-Ege'nin İki Yakasının Öyküsü, 51.
[286] Karaosmanoğlu, 98.

3.1.1.1.1. Aphrodite Venüs Genetrix

Aphrodite figürin gruplarının ilki olan Aphrodite-Venüs Genetrix grubu hem boyutları hem de yansıtmış oldukları zengin işleniş tarzıyla tanrıçanın en görkemli figürin betimlemesini oluşturmaktadır. Aphrodite - Venüs Genetrix'in orjinali ile ilgili çeşitli araştırmacılar tarafından öne sürülen farklı fikirler bulunmaktadır. Bunlardan en ön plandaki fikirlerden ilki, eserin MÖ 420-410'larda Kallimachos[287] tarafından yapılan ve orijinali ele geçmeyen bronz heykelden esinlenilerek yapıldığı[288]; ikincisi ise, ünlü heykeltıraş Phidias'ın öğrencisi Alkamenes tarafından yapılan Bahçelerde Aphrodite heykelinden esinlenildiği yönündedir[289]. Heykelin kökeni konusundaki bu iki farklı görüşün ardından bugün birçok müzede kopyası bulunan Aphrodite-Venüs Genetrix heykelinin özellikle en sağlam vaziyette ele geçen örneği, bugün Paris Louvre Müzesi'nde bulunmaktadır[290]. Aphrodite heykellerinden Venüs Genetrix tipini yansıtan bu tiple ilgili genel kanı, Aphrodite-Venüs Genetrix heykelinin, heykeltıraş Alkamanes[291]'in yaptığı Bahçelerde Aphrodite heykelini model alarak, Arkesilaos tarafından MÖ 46 yılında, İmparator Julius Caesar Forumu için yapılan Venüs Genetrix heykelinin kopyası olduğu yönündedir[292]. Heykelin Venüs Genetrix olarak adlandırılmasının sebebi olarak, yukarıda da bahsedildiği gibi, Virgilius'un, Aenias adlı eserinde Aphrodite'nin, Troya savaşından kaçarak İtalya'ya gelen, Anchises'ten olma oğlu, Aeniasa yol gösterdiğinden bahsetmesinden dolayı Roma pantheonunda tanrıçaya özel önem ve statü verilmiş ve Aenias soyundan olan imparator Julius Claudius, "Soyundan gelinen Venüs" anlamına gelen Aphrodite-Venus Genetrix (Venus Begetter)'e forumda bir tapınak inşa ettirmesi[293]; ayrıca Sabina'ya ait denariusların arka yüzlerinde yer alan, aynı betimlemeye sahip kadın figürünün etrafındaki VENERI GENETRICI lejandı[294] gösterilmektedir. Aynı tip heykellere "Aphrodite Fréjus"

---

[287] Cevat Başaran, *Arkeolojiye Giriş*, Akademik Araştırmalar Yayınevi, Erzurum 1998, 224-225.
[288]Cornelia G. Harcum, "A Statue of the Type Called the Venus Genetrix in the Royal Ontario Museum", *American Journal of Archeology,* Vol. 31, No. 2, 1927, 145; Werner Fuchs, *Die Skulptur der Griechen,* Hirmer Verlag, München 1969, 227-228; Cornelius Clarkson Vermeule, *Greek Sculpture and Roman Taste,* The University of Michigan Press, Michigan, 1977, 31.
[289] Vermeule, 31; Harcum, 144.
[290] Fuchs, 209, Fig. 224; Boardman, *Yunan Heykeli: Klasik Dönem*, 219, Res. 197.
[291] Başaran, *Arkeolojiye Giriş*, 223-224.
[292] Harcum, 146.
[293] İlhan Akşit, *Mitoloji-Ege'nin İki Yakasının Öyküsü*, Akşit Kültür ve Turizm Yayıncılık, İstanbul 2003, 52; Luke Roman – Monica Roman, *Encyclopedia of Greek and Roman Mythology*, Fact on File Inc., Newyork 2010, 72-73.
[294] Harcum, 143.

denilmesinin sebebi ise, sonraları Napoli yakınlarından ele geçtiği bilinmesine karşın, başlangıçta Fréjus yakınlardan geldiği belirtilen Louvre Müzesi örneğidir[295]. Orijinaline ithafen Phidias stili etkisinin görüldüğü belirtilen bu tip, Roma Dönemi'nde sıkça kullanılmış olup; bazen sadece küçük değişiklikler yapılarak diğer heykeltıraşlık eserlerde de uygulanmıştır[296]. Tanrıçanın, yukarıda bahsedilen Aenias mitolojisindeki *soyundan gelinen/ana* sıfatını alarak Roma pantheonunda Aphrodite-Venüs Genetrix sıfatıyla önemli bir yere sahip olması ile bir elinde elma ile betimlenmesi arasındaki bağlantı ise, tanrıçanın İda-Kaz Dağlarında geçen üç güzeller yarışmasında Paris'den aldığı elma ile betimlenerek Roma soyunun geldiği yerin belirtilmesi amacı güdülmüş olsa gerek[297].

Bu özellikler dâhilinde Parion pişmiş toprak figürinleri içerisinde, iki örnekle temsil edilen Aphrodite-Venüs Genetrix figürinlerinden her biri bu tipin farklı bir versiyonuna sahiptir. **Kat. No. 1**[298], 2005 yılı kazı çalışmalarında ortaya çıkarılan M4 nolu mezardan ele geçmiştir (Levha 26)[299]. İçbükey Semerdam Kiremit Mezar tipindeki M4, yetişkin bir kadına ait olup, kremasyon gömü uygulanmıştır. Doğu – batı doğrultusunda yerleştirilmiş mezarda, ayakucu olduğu düşünülen doğu uca Kat. No. 1 ile birlikte konulmuş diğer ölü hediyeleri arasında 1 tek kulplu testi, 1 maşrapa, 7 unguentarium, 2 kandil ve 1 kemik kaşık bulunmaktadır (Tablo 1). Yüksek dikdörtgen altlığıyla birlikte 24 cm yüksekliğinde olan figür sağ eliyle elbisesini omzundan yukarı doğru çekerken, sol elinde olasılıkla Üç Güzeller Yarışması'nda Paris tarafından verilen elmayı temsil eden bir elma tutmaktadır. Figürün başı dik vaziyette ancak çok hafif kendi soluna dönük olup; alın üzerinde toplanan nodus tipi saç, yanlara dalgalı inmekte ve bir kısmı alın üzerindekilerle birlikte arkada toplanarak topuz yapılırken, bir kısmı da boynun iki yanından omuzlara inmektedir. Figürinde yüz uzuvları ayrıntılı olarak işlenmiştir. Gözler az derin çukurlu, burun küçük ve ucu kalkık, elmacık kemikleri az belirgin, ağız küçük ve dudaklar dışa büküktür. Aphrodite'nin kulaklarında, bu tipteki diğer birçok örnekte görüldüğü gibi, küpe takılıdır. Sağ omuzdan, sol göğüs altına

[295] Boardman, *Yunan Heykeli: Klasik Dönem*, 219, Res. 197.
[296] Vermeule, 31, Fig. 23, 24, 26, 27; D. V. Gravmenos, *The Archeological Museum of Thessaloniki*, Athens, 2004, 360, Sarapeion'dan Aphrodite/Venüs Genetrix Heykeli, MS 1-2. yüzyıl.
[297] Üç Güzeller yarışması ve Paris'in kararıyla ilgili Bkz. Azra Erhat, *Mitoloji Sözlüğü*, Remzi Kitabevi, İstanbul 1999, Paris Maddesi, 237-238.
[298] Aydın Tavukçu, 49, Lev. 28, Res. 72, Kat. No. 37.
[299] Başaran – Tavukçu, "Parion Kazısı 2005", 612, 625, Res. 3.

çapraz inerek, sol omzu ve göğsü açıkta bırakan, ayakucuna kadar inen, sol omuzun biraz altında bağlama kopçasına sahip, ince khiton[300] üzerine himation giyen figürinde, sağ kol dirsekten kırılarak yukarı kaldırılmış ve sağ el omuz üzerinden giysiyi tutup yukarıya kaldırmaktadır. Sol kol dirsekten öne doğru bükülmüş, elde elma tutmakta, ağırlığı taşıyan sol bacağı yere dik basmış, sağ ise, dizden bükülerek öne, topuktan ise geriye ve yana çekilerek sanki geriye adım atar gibi, ayak parmak uçları yere dokunur şekilde verilmiştir. Bu hareket sonucu çok az kendi soluna kaykılmış olan figürinin bu hareketi sonucu giysili olmasına karşın, azda olsa S hareketi hissedilmektedir. Sağ omuzdan inerken göğüslerin altında bollaşarak çapraz kalın kıvrım oluşturan khiton, göbek ve bacaklar üzerinde kumaşının inceliğinden kaynaklanan transparan yapıya dönüşmüş; bacaklar arasındaki yığılma tekrarıyla da yeniden derin kanallı kalın, dikey kıvrımlı bir yapı kazanmıştır. Aphrodite'nin omzuna alarak, sağ eli ile yukarı çekip, sol koluna sardığı himation ise, iki yandan aşağı inerken sayıca az, kalın kıvrımlarla inerek bitiş kısımlarında zikzak kıvrımlarla betimlenmiştir. Çok yüksek olmayan, tabanı açık, dikdörtgen bir kaide üzerinde yer alan figürinin arka yüzü ayrıntı verilmeden işlenmiş ve sırt kısmına elips biçimli bir buhar deliği açılmıştır. Kaide ile birlikte kalıplanmış figürinin sol eli sonradan eklenmiş olmalıdır. Bu yönüyle Hellenistik Dönemin çoklu kalıp kullanımının son aşamalarına işaret etmektedir. Figürinin ön yüzünde elbisede belirgin pembemsi iz, mavi ve kahverengi boya izleri, açıkta kalan gövde ve ten renginin ise, sarımsı krem renkli olduğu görülmektedir. Bu boya izlerine göre eserin elbiseleri maviye; teni, eldeki elma ve saçı sarımsı krem renge boyanmış, arka yüz ve kaide ise boyanmamıştır. Ağırlığın sol bacak üzerine verilmesi ve sağ bacağın dizden kırılarak elbise altından belirginleşmesiyle Klasik Dönem geleneğine bağlı kalınırken, diğer yandan hareketlilik de sağlanmıştır. Bu yönüyle düşünüldüğünde de bu tipin esin kaynağı ile ilgili Klasik Dönem sanatçıları Alkamenes ya da Kallimachos önerilerinin doğruluğuna işaret edilmekle birlikte, Augustus Dönemi Klasizmine de uygunluk gösterdiği anlaşılmaktadır. Bu geleneğin ispatı niteliğindeki benzer betimlemeye sahip figürinlerin varlığı MÖ 4. yüzyılda da bilinmektedir[301]. Bu tipin değişik varyasyonlarını

[300] J. Moyr Smith, Antik Yunan Kadın Kıyafetleri, (Çev. İpek Dağlı), Midas Kitap, Ankara 2013, 19-20.
[301] H. B. Walters, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities, British Museum*. British Museum Trustees, London 1903, 193, Pl. XXIV, C 51 (Korfu'dan ele geçmiş Peploslu Hera).

içeren örnekler, Winter[302] tarafından Jüngere Typen (Yeni Tipler) başlığı altında ele aldığı tiplemede, Tip V içerisinde ele alınmıştır.

Klasik Dönem geleneğinde vücudu saran elbiseye sahip bu tipin bilinen en iyi örneklerinden biri Myrina üretimi olan, Diphilos atölyesi tarafından üretildiği belirtilen Louvre Müzesi MYR28 nolu örnektir[303]. MS 1. yüzyılın başlarına tarihlenmesine karşın, Higgins[304] tarafından eserin MÖ 400 civarına ait Alkamanes'in ünlü Bahçelerde Aphrodite heykelinden esinlenilerek yapıldığını belirttiği bölüm göz önünde bulundurulup, bu yayının levhalar listesi bölümündeki tanımlama ve tarihlendirmeler dikkate alınmadığından, Tavukçu tarafından değerlendirilen Perkote örneği[305] için de MÖ 5. yüzyıl sonu tarihlendirmesi yapılmıştır. Ancak bugüne kadar yayınlanmış hiçbir Aphrodite/Venüs Genetrix ya da Aphrodite Fréjus tipi için MÖ. 1. yüzyıl ikinci yarısı ya da sonlarından öncesine dair tarihlendirme bulunmamaktadır.

Aynı tipi yansıtan bir diğer örnek ise yine Mendel tarafından tarihlendirme belirtilmeyen ancak, MÖ 5. yüzyıl özelliklerini yansıttığı belirtilen Myrina[306] örneğidir. Myrina'dan ele geçen 35 cm yüksekliğinde, arka yüzünde **Ουαριο** yazıt-usta-atölye işareti olan, MYR27 nolu, kaidesiz figürin[307] MS 40 civarına; yine Myrina'dan bir diğer örnek[308] Tiberius Dönemi'ne tarihlenirken; MÖ 1. yüzyıl sonları ile MS 1. yüzyılın ilk yarısı aralığına tarihlenen, boyları 42.5 cm ile 14 cm arasında değişen diğer Myrina

---

[302] Franz Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, *Die Antiken Terrakotten Band III-Teil 1-2*, Verlag von W. Spemann, Berlin-Stuttgart 1903, Jüngere Typen - Type V, 214.

[303] Edmond Pottier, *DIPHILOS et les Modeleurs de Terres Cuites Grecques*, Librairie Renouard, Paris 1909, 100, 105, Pl. XX, Fig. 45, MYR 28 Aphrodite Venüs Genetrix; Dorothy Burr, *Terra-cottas from Myrina in The Museum of Fine Arts, Boston*, Holzhausen, Vienna, 1934, 15, Fig. 10; Jean Charbonneaux, *Les terres cuites grecques*. Librairie d'Art Louis Reynaud, Paris 1963, 21, Pl. 82, Fig. 92 (29 cm); Simone Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina*. Editions des Musées Mationaux, Paris 1963, 15, Pl. 12.a MYR28; Higgins, *Greek Terracottas*, 115, Pl. 54.B. (29 cm); Dominique Kassab, *Statuettes en Terre Cuite de Myrina – Corpus des Signatures, Monogrammes, Lettres et Signes*, Instıtut Français D'Études Anatoliennes D'Istanbul, Paris 1988, Pl. 35, Fig. 173; Rouse –Laugier – Martinez, 206, Fig. 119 (2010 yılında yapılan bu son yayında da eser için MÖ 50 - MS 50 tarihlendirmesi uygun görülmüştür).

[304] Higgins, *Greek Terracottas*, XXXVIII, 115, Pl. 54.B.

[305] Gustave Mendel, *Catalogue des Figurines Grecques de Terre Cuite*, *Musées Impériaux Ottomans,* Constantinople 1908, 186, No. 1891, Pl. XIII.9; Tavukçu, 83, Lev. 10, Kat. No. 40;

[306] Mendel, Catalogue des Figurines Grecques de Terre Cuite, Musées Impériaux Ottomans, 279, No. 2274, Pl. VIII.4.

[307] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina*, 15, Pl. 12; Ute Mrogenda, Die Terrakottefiguren von Myrina, Eine Untersuchung ihrer möglichen Bedeutung und Funktion im Granzusammenhang, Peter Lang GmbH, Frankfurt am Main 1996, 23, Taf. 4, Fig. 100/9;

[308] Leyenaar-Plaisier, 254, Pl. 94, Fig. 670 (21.3 cm).

örneklerine rastlamak mümkündür[309]. Tüm bu Myrina örneklerinde, giysi altından belirgin vücut hatları ile ortaya konan transparan yapı ve bacaklar arasından birbirine paralel inen dikey kıvrımlar ile Genetrix tipinin ana betimleme şeması aynıdır. Ancak başlar ve kaide yapıları hepsinde birbirinden farklıdır. Ayrıca, bu figürinlerin hiçbiri aynı kalıp üretimi de değillerdir.

Eserin ölçüleri, elbise kıvrım yapısı ve betimlemesi yönünden yakın benzerlerinden biri olan Myrina 964 nolu eser[310], kırık durumda ancak birleştirilmemiş başıyla birlikte değerlendirildiğinde, daha ince yapılı ve daha transparan bir yapı yansıtan khitonu dışında, özellikle de yüz hatları ve noduslu saç yapısıyla Parion örneğiyle yakın benzerlik ortaya koymakta ve MÖ 1. yüzyıl sonlarına tarihlenmektedir. Aynı saç tipine sahip olan Myrina örneklerinden, Lyon koleksiyonunda bulunan örnek[311] ise, Mollard-Besques tarafından Livia tipi saç yapısı olduğu belirtilen noduslu saç yapısına sahip olması, yüz hatlarının işlenişi, khiton bağlama kopçaları, çok yüksek olmayan dikdörtgen altığıyla, bir önceki Myrina 964 örneği gibi Parion örneğiyle yakın benzerlikler yansıtmaktadır. Tiberius Dönemi'ne ait olduğu belirtilen bir diğer Myrina örneği[312] ise, iki yandan sarkan himationun zikzak kıvrımlı yapısıyla Kat. No. 1'i anımsatmaktadır.

Kat. No.1'in aynı bölge ya da civarından ele geçen iki benzerinden, biri Troas Bölgesi kenti olan Perkote'den ele geçen örnek, Mendel[313] tarafından, tipin kökeni ile ilgili heykeltıraşlık eserler de göz önünde bulundurularak, MÖ 400 civarı sitilinde olarak belirtilmiş, ancak tarihlendirme yapılmamıştır. Daha sonra Tavukçu[314] tarafından da değerlendirilen Perkote eseri yukarıda da bahsedildiği gibi tarihlendirmede başvurulan MYR28 nolu Myrina figürini için yapılan açıklamadaki, bu tipin MÖ 400 civarına tarihlenen Bahçelerde Aphrodite heykelinden esinlenilerek yapıldığı açıklaması baz alınarak, yapılan tarihlendirme ile MÖ 5. yüzyıl sonlarına tarihlendirilmiştir. Ancak

---

[309] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II*, 15, Pl. 13.a MYR 26 (42.5 cm, MS 1. yüzyılın ilk yarısı); s. 153, Pl. 276.a,c, LY 1650 (26.5 cm, MS 1. yüzyıl başlarına ait Diphilos ürünü); s. 15, Pl. 14.d, MYRINA 672 (14 cm, MS 40 civarı).

[310] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II*, 16, Pl. 14.b MYRINA 964 (baş hariç 17 cm, MÖ 1. yüzyıl sonları);

[311] Mollard-Besques, Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, 16, Pl. 14.a, LY 1587.

[312] Leyenaar-Plaisier, 254, Pl. 94, Fig. 670 (21.3 cm).

[313] Mendel, 186, No. 1891, Pl. XIII.9.

[314] Tavukçu, Lev. 10, Kat. No.40.

ilgili Myrina örneğinin de, başvurulan yayında Higgins[315] tarafından stil olarak MÖ 400 civarı stilini yansıtmakla birlikte, MS 1. yüzyıl başlarına tarihlendirildiği göz önünde bulundurularak, Perkote örneğinin de MÖ 1. yüzyıl sonları ile MS 1. yüzyıl ilk yarısına ait olduğu düşünülmektedir. Gökçeada'nın güney ucundaki Eleonte-Elaious'dan ele geçen örnek[316], üst yarısındaki eksikliklere karşın, kaidesi, figürün giydiği khiton ve himationdaki kıvrım yapısı ile Parion örneğine yakın benzerliklere sahip olup; MÖ 1. yüzyılın ikinci yarısına ait olduğu belirtilmiştir. Bu iki örneğin tam hallerinin ortalama olarak 20-22 cm civarında olabilecekleri düşünülerek, Parion örneğinden alınmış bir sonraki jenerasyon kalıplardan üretilmiş olabilecekleri ihtimali düşünülebilir. Bölge kentlerinden Thymbra'dan ele geçmiş daha küçük boyutlu jenerasyonlardan olan, MÖ 1. yüzyıla ait olduğu belirtilen örnek[317], genel betimlemesiyle Genetrix tipini yansıtmasına rağmen, sol elinde patera tutmasıyla diğer örneklerden ayrılır. MÖ 1. yüzyılın ikinci ya da üçüncü çeyreğine ait olduğu belirtilen Smintheion örneği[318] ile bölgenin batısındaki Mysia Bölgesi kentlerinden Daskyleion'dan ele geçen MS 1. yüzyıla ait diğer iki örnek[319], bu tipin değişik versiyonlarının bölge genelinde kullanılmış olduğunu göstermesi açısından önemlidir. Bu tipin benzerlerinden bir diğeri de Balıkesir'in Susurluk ilçesi, Buzağılık Köyü buluntusu olup, satın alma yoluyla İstanbul Arkeoloji Müzesi'ne kazandırılan örnektir[320]. Erken Roma Dönemi - MS 1. yüzyıla tarihlendirilen örnek, özellikle göbek üzerinde transaparan etki yansıtan elbisesi, vücut yapısı ve duruşuyla Parion örneğine benzerlik yansıtsa da; uzun boynu, omuzlara dökülen burgulu saç yapısı ve 48.8 cm'lik büyük boyutluluğuyla düşündürücüdür.

Eserin Batı Anadolu'daki diğer benzerlerine Aigai[321], Pergamon[322], Smyrna[323], Metropolis[324] ve Sadberk Hanım Müzesi Koleksiyonu[325]'nda rastlanırken; Mollard-

---

[315] Higgins, *Greek Terracottas*, XXXVIII, 115, Pl. 54.B.
[316] Simone Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III. Époques Hellénistique et Romaine Grèce et Asie Mineure*, Éditions des Musées Nationaux, Paris 1972, 47, No. D 272, Pl. 56.a.
[317] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, 54-55, Lev. 9, Kat. No. 31.
[318] Öztepe, Lev. 5, Kat. No. 5.
[319] Çevirici, Lev. 9-10, Kat. No. 19-20.
[320] Müge Karalom, Boncuk: *İnanç, Güç ve Güzellik – Beads: Faith, Power and Beauty*, Rezan Has Müzesi-İstanbul Arkeoloji Müzeleri, İstanbul 2007, 229, Aphrodite Heykelciği, 48.8 cm.
[321] Dereboylu, *Aigai Pişmiş Toprak Figürinleri*, 96-97, Lev. 19, K.18 (Venüs Genetrix sağ omuz ve kol parçası).
[322] Kielau, 47-48, Kat. No. 59-64, Taf. 6B-7A.
[323] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 157, Pl. 215.a-c, MS 1. yüzyıl ilk çeyreği; Kassab, *Statuettes en Terre Cuite de Myrina – Corpus des*

Besques[326], tanrıçanın bu tipteki figürinlerinin Yunanistan, Güney Rusya, Batı Anadolu ve Mısır'da yaygın olarak kullanıldığından bahsetmektedir. Bu bağlamda Anadolu dışındaki örneklerden biri bugün Thessaloniki-Selanik Arkeoloji Müzesi'nde bulunan Thessaloniki Neapolisi'ndeki bir sandık mezardan ele geçtiği belirtilen örnek[327], "Bahçelerde Aphrodite" figürini tipinde tanımlanmış ve MS 1. yüzyıla ait olduğu belirtilmiştir. Ön yüzünde kabartma Eros figürü bulunan yüksek kaidesi, bacağa bitişik olarak himation tutan sol eli, sağ omuz üzerinden himationu tutan sağ elinin bilekten kırmadan betimlenmesi gibi bazı farklılıkları bulunan Thessaloniki Neapolisi örneği, özellikle alt yarısındaki elbise kıvrım yapısı ve bacak yapısı, elbisenin pembemsi mavi, ten renginin beyazımsı krem renkte boyalı olmasıyla Kat. No. 1'e yakın benzerlikler göstermektedir. Kaide arka kısmında MONOMACHOS yazıtının var olduğu belirtilen Thesssaloniki Neapolisi örneği, bu tipin Batı Anadolu'dan Makedon şehirlerine geçişi ile ilgili önemli bir ipucu vermesinin yanısıra; Kuzey Troas kentlerinin Makedonya ile olan olası etkileşiminin göstergesi niteliğindedir.

Bu tipin MS 65-85'e tarihlenen Smyrna[328] ve MS 1. yüzyıl (olasılıkla geç evreler) tarihli Corfu[329]'dan ele geçen khiton olmadan sadece himation ile betimlenmiş örnekleri ise, Tavukçu[330]'nun Aphrodite figürinleri için önerdiği MÖ 2. yüzyılda başlayıp MÖ 1. yüzyılda tam çıplaklığa giden gelişime uymasa da, yukarıda değinilen örneklerle birlikte, MÖ 1. yüzyıl sonlarında tek göğsün açılmasıyla başlayan çıplaklığa gidişin ikinci aşamasını oluşturur niteliktedir.

Saçın alın üzerinde bir tutam halinde toparlandığı noduslu saç tipi ilk olarak Marcus Antonius'un dördüncü karısı Octavia'nın betimlendiği MÖ 40 civarına tarihlenen sikkeler üzerinde görülür[331]. Daha sonra Augustus'un karısı Livia portreleriyle yaygın hale gelen bu saç tipi, Iulius Claudiuslar Dönemi boyunca (MÖ 27-

---

Signatures, Monogrammes, Lettres et Signes, 86, Pl. 50, Fig. 259; Rouse –Laugier – Martinez, 194, Fig. 112.

[324] Meriç, 129, 262, Lev. 111, TK 103.

[325] Çokay Keğçe – Gerçeker, 168, Kat. No. 92, Aphrodite Benüs Genetrix, MS 1. yüzyıl.

[326] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina*, 15.

[327] Gravmenos, 325, Terracotta figurine of Aphrodite "in the gardens".

[328] Leyenaar-Plaisier, Pl. 47, Fig. 275.

[329] Burn and Higgins, 98, Pl. 40, Fig. 2220.

[330] Tavukçu, 95.

[331] Diana E. E. Kleiner, *Roman Sculpture*, Yale University Press, New Haven&London 1992, 39; Ramazan Özgan, *Roma Portre Sanatı I*, Ege Yayınları, İstanbul 2013, 136, 141, 204-205, Res. 92, 97, 129-131; Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 140.

MS 68) kadın portrelerinde yaygın olarak kullanılmıştır. Töpperwein[332] Pergamon'da bulunan benzer saç tiplerine sahip başlar için, bu saç tipinin Augustus Dönemi (MÖ 27-MS 14) stilinde olduğundan; ancak, Batı Anadolu'da biraz daha sonra kullanıldığından bahseder. Bu saç tipi Julius Claudiuslar Dönemi kadın portrelerinde özellikle Livia ve Octavia'da görülmektedir[333]. Bu bağlamda yukarıda tipolojik açıdan ele alınan eserin saç yapısındaki bu belirgin özellikler ile birlikte, figürinin ele geçtiği Parion Güney Nekropolisi M4 nolu mezarda bulunan MS 25-100 aralığında kullanılan seramikler ve diğer ölü hediyeleri[334] de göz önünde bulundurularak, Kat. No. 1'in MS 1. yüzyıl başları ile MS 40 civarına tarihlenmesi gerektiğini söylemek mümkündür.

Kat. No. 1'de olduğu gibi tanrıçanın Venüs Genetrix/Frejus tipini yansıtan ikinci örneğimiz olan **Kat. No. 2** (Levha 26), 2004 yılı müze kurtarma kazılarında M63 nolu mezardan, geniş ağızlı bir testi ile birlikte ele geçmiştir (Tablo 1)[335]. Figür, aşağı doğru genişleyen altta ve üstte dışa taşkın profilli yuvarlak kaide üzerinde, kaide ile gövde birleşim yerindeki kötü birleştirmenin de etkisiyle üstten öne doğru eğilen gövdeye sahiptir. Kaide, ayak bilek kısmı ve boyun kısmında birleştirmeden kaynaklı geniş aralıklı çatlaklar, etek arka kısmında ve kaidesinde kısmen kırık ve eksik kısımlar da bulunmaktadır. Hafif kendi soluna yatkın başta, alın ve şakaklar üzerini kaplayarak kulaklara kadar inen üçgenimsi yapılı çember benzeri ince şerit biçimli saç demeti üzerinde ortadan ayrılarak, üst üste kalın iki sıra halinde kabartılmış saç, yanlardan ve bu kabarıklığın arkasından toplanarak başın arkasında küçük bir topuz yapmıştır. Saçın iki yanda kulaklar arkasından düşen az birer öbeği de, boynun üzerinden omuzlara dek indirilmiştir.

Hafif dolgun ve sivri yüzde, çok derinde olmayan gözler, kısmen kapalı şişkin göz kapaklarına sahipken, ince az kemerli burun, küçük ve kapalı ağız, az dışa çıkık çene

---

[332] Töpperwein, 81-82, Taf. 52, Fig. 371-372.

[333] Jale İnan – Elisabeth Rosenbaum, *Roman and Early Byzantine Portrait Sculpture in Asia Minor*, Oxford University Press, London 1970, 60, Pl. VII Livia, 61, Pl. VIII Octavia, 108, Pl. LXIV, Balıkesir civarından Julius Claudiuslar Dönemi özel portre, Augustus Dönemi; Diana E. E. Kleiner, 76-77, Fig. 53-54 Livia;

[334] Aydın Tavukçu, Kat. No. 82, 86, 99, 131, 134,-139, 210, 211, 240; Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, 40-44, Lev. 35-42, Unguentariumlar Tip 5A-B-C.

[335] Çanakkale Arkeoloji Müzesi tarafından Parion'da 2004 yılında gerçekleştirilen kurtarma kazılarına dair, yayınlanmış herhangi bir kazı raporu bulunmadığından, Müze envanter defterinde yer alan eserler esas alınarak pişmiş toprak figürinlerin ele geçtiği mezarların figürinler dışındaki kontekst malzemelerine ulaşılmaya çalışılmıştır. Ancak bu sadece envanter defteri ile sınırlı kaldığından mezar kontekstlerinin tamamına ulaşmak mümkün olmamıştır.

figürine minyon bir tip görünümü kazandırmıştır. Kulaklarda iri küpeler bir önceki örneğimiz ve değinilen bütün Aphrodite-Venüs Genetrix figürinlerinde görülen karakteristiklerdendir. Sağ el ile omzu üzerinde yukarı doğru çektiği himationu tuttuğu kısım kütlesel bir yapıda ve doğal bir giysi kumaşından uzaktır. Bununla birlikte kumaşı tuttuğu elin duruşu anatomik yapıyı zorlar tarzda ve Kat. No. 1'deki doğallığın çok uzağındadır. Dirsekten bükülerek öne doğru uzatılan, dirsek önünden itibaren kırık sol elde önceki örneğimiz ve diğer benzer örneklerde görüldüğü gibi elma tutuyor olmalıydı. Sol göğsü açıkta bırakan, peplosu andırır tarzda, önde bacaklar üzerinde toplanmış, ayak bileklerine kadar uzanan ince khiton üzerine sırtta bel hizasında sonlanan himation giymiştir. Yukarıda da değinilen himationun kütlesel uç kısmının yanında sırtta kalça üzerinde bitişi de alışılmış himationlardan farklı olmakla birlikte, dıştan içe ve yukarıdan aşağıya daralan içiçe girmiş U biçimli, derin kanallı kıvrım yapısı katı ve şematik bir yapı yansıtmaktadır. Himationdaki bu katı ve olması gerekenden uzak, yapmacık yapı khitonda da görülmektedir. Öyle ki, tüm diğer Aphrodite/Venüs Genetrix figürinlerinde olduğu gibi, burada da tanrıçanın çekiciliğini gösterir nitelikte tek göğsün açıkta, elbise kumaşının da transparan görüntü sağlayacak tarzda ince yapılı verilmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Ancak Kat. No. 1 ve diğer erken örneklerden farklı olarak, eserimizde omuz değil; sadece göğüs, kısmen açıkta bırakılmış, üstelik göbeğin belirginliği dışında khitondaki kalın şematik kıvrımlar transparanlığı vermek bir yana, figürü daha katı bir yapıya büründürmüştür. Üst gövdede sol omuzdan gelerek göğüs altından geçip sağ omuz üzerinden aşağı dönen halat biçimli kıvrımın kumaşla anlamsız uyumsuzluğu dışında, göğüslerin altından çıkıp karın hizasında içe çöküp, kalçalara doğru genişledikten sonra göbeğe doğru dönen kıvrımlar, ince kumaşın bolluğundan kaynaklanan toparlanma sonucu oluşmuştur. Kalçaların iki yanından sarktığından, önde içe sokulmuş kumaş khtiona bir peplos havası katmıştır. Gövde alt yarısında bacaklar üzerindeki V kıvrım yapısı ve ayaklar üzerinde, bilek hizasında nerede bittiği belirgin olmayan etek yapısı da gövdenin üst yarısında görülen doğallık dışı yapıyı devam ettirmiştir. Arka kısımda alt yarıda dikey inen geniş kanallı dört kıvrımla da, üst yarıdaki katı ve şematik yapı arttırılmıştır. Ağırlığın bindiği sağ ayak sabit, sol ise, dizden öne, bilekten hafif yana ve geriye çekilmiştir. Bu yapısıyla MÖ 1. yüzyıl sonu ile MS 1. yüzyıl aralığına tarihlenen genel Venüs Genetrix tipinin dışında bir uygulamayla; sağ ayak yerine, sol ayak geriye

çekilmiştir. Son olarak çıplak ayakların tamamının giysi dışında belirgin verilmesi de bu farklılıklardan bir diğeridir.

Tanrıçanın sadece göğüs kısmını açıkta bırakan tuhaf yapı, Rezan Has Müzesi, Gönül Paksoy Koleksiyonu'nda yer alan ve "Giyimli Aphrodite" olarak tanımlanan örnek[336]te karşımıza çıkmaktadır. Gerek açıkta bırakılan göğüs; gerekse elbise üzerindeki kıvrım yapısıyla, Kat. No. 2'yi andıran bu eser, kollarının verilişi ile farklılık gösterse de, önerilen MÖ 1. – MS 1. yüzyıl tarih aralığından ziyade daha geç bir döneme işaret ediyor olmalıdır. MS 1. yüzyıla ait üst yarısı ele geçen Smyrna örneği[337] özellikle elbise kıvrımlarındaki katı ve şematik yapıyla, Parion örneğine yakın bir yapı yansıtmakla birlikte, sağ elinde tuttuğu himationun kütlesel kumaş demeti fazlalığıyla da benzerlik göstermektedir. Aynı kütlesel yapıyı MS 1. yüzyıl civarına tarihlenen Ionia kıyıları örneği[338] ile Sadberk Hanım Müzesi örneği[339]'nde görmekle birlikte, bu iki örnekten Sadberk Hanım Müzesi örneği katı ve şematik kıvrım yapısıyla Kat. No. 2'dekinden biraz daha plastik yapı yansıtarak, Parion örneğinden hemen öncesine işaret ediyor olmalıdır. Eserde görülen metalik kıvrım yapısını andırır yapı ile özellikle alttan ve üstten dışa taşkın profilli yuvarlak kaide, MS 2. yüzyıldan itibaren yaygınlaşan bronz Aphrodite figürinlerini[340] anımsatır niteliktedir. Bu da MS 1. yüzyıl sonlarından itibaren, pişmiş toprak figürinlerden, bronzun daha kolay elde edilebilirliğinin etkisiyle gelişen, bronz döküm figürinlere geçişin bir göstergesi durumundadır. Eserin çok yakın bir benzeri olarak, sadece gövde parçası halinde, Knidos Yuvarlak Tapınak terasından ele geçmiş Knidos örneği[341], ortalama 10-11 cm boyundaki parçanın tamamı düşünüldüğünde Parion örneğine çok yakın ölçülerde olması gerektiği anlaşılmaktadır. Şahin[342] tarafından, MÖ 3. yüzyıla tarihlendirilmiş olmasına rağmen, Kat. No. 2 ile aynı kalıp ürünü olabilecek kadar yakın benzerliğe sahiptir.

---

[336] Rezan Has Müze Kataloğu, *Gönül Paksoy Koleksiyonu*, 270, Env. No. 1165.
[337] Leyenaar-Plaisier, Pl. 148 1143, 412, Aphrodite Genetrix Type, Smyrna MS 1. yüzyıl
[338] Leyenaar-Plaisier, Pl. 148 1142, 411, Aphrodite Genetrix Type, Ionia kıyıları MS 1. yüzyıl, ΚΑΛΛΓΡΑΦΟΥ yazıtlı.
[339] Çokay Kepçe – Gerçeker, 170-171, Fig. 93, Aphrodite Genetrix MS 1. yüzyıl.
[340] LIMC II. 2, 168-169, Aphrodite (in per. Or.) 210, 217, 220, 221, Suriye ve civarından ele geçen bronz Aphrodite örnekleri.
[341] Mustafa Şahin, "Terrakotten Aus Knidos: Erste Ergebnisse, Die Kulte auf der Rundtempelterrase", *Istanbuler Mitteilungen*, Band 55, AZ Druck und Datentechnik GmbH, Germany 2005, 87, Abb. 6. d.
[342] Şahin, 88.

Kat. No. 2 ile benzer saç yapısına sahip Smyrna örnekleri[343] MS 115-130, Pergamon örneği[344] ise, MS 100-130 yılları arasına verilmektedir. Bu tipte saç yapısına sahip örneklerden biri de Özyiğit[345] tarafından Avrupa koleksiyonlarındaki Batı Anadolu kökenli sahte terrakotta figürinler kapsamında ele alınıp, daha sonra bu eserlerden 4'ü üzerinde yapılan termolüminesans analizleri sonucu sahte olmadıkları belirtilen örnekler arasında yer alan, Saarland Üniversitesi Klasik Arkeoloji Enstitüsü Antik Eserler koleksiyonunda yer alan örnek[346], alın üzerindeki kademeli olarak yükselen saç yapısıyla, Kat. No. 2 ile aynı saç yapısını yansıtmakta ve Hadrian Dönemi'ne (MS 117-138) tarihlendirilmektedir. Roma İmparatorluk Dönemi heykeltıraşlık eserlerinden, Hadrian Dönemi (MS 117-138) kadın portrelerinde Ulpia Marciana'nın portelerinde, kulaklar arasında yüzeysel bir çember gibi yüzü çevreleyen ilk saç sırası üzerinde yukarıya doğru yükselen helezonik saç demetleri bulunmaktadır[347]. Kat. No. 2 ile birlikte M63 nolu mezardan ele geçen geniş ağızlı testiyi, sonraki dönem çalışmalarında M105 nolu mezardan ele geçen aynı tip benzeriyle MS 117-150 aralığına tarihlendirmek mümkündür[348]. Tüm bu veriler göz önünde bulundurularak, eserin özellikle saç yapısının heykeltıraşlık eserler ve figürinler içerisinde bulunan yakın benzerleriyle karşılaştırarak, MS 115-140 yılları arasına ait olduğunu söyleyebiliriz.

İki örnekle temsil edilen Parion Aphrodite-Venüs Genetrix örnekleri MS 1. yüzyıl başları ile MS 2. yüzyılın ilk yarısı aralığında kullanım görmüş bu tipin 2 versiyonu olarak karşımıza çıkmaktadır Bu versiyonlardan ilki olan Kat. No. 1, tanrıçanın bu tipte betimlenen heykeltıraşlık örneklerine en yakın örnektir. Kat. No. 2 ise, Roma Dönemi içlerinde terrakotta figürinlerdeki şematik yapının arttığı dönem içerisinde, MS 115-140'a tarihlenerek bu tipin, Parion örnekleri içerisindeki en geç örneğini

---

[343] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 204, Pl. 286 b-E 74, 212, Pl. 293 b-e-E 106-107.

[344] Kielau, 171, Kat. No. 664, Taf. 69 B, Grotesk kadın başında alın üzerinde aynı tip saç uygluması bulunmaktadır.

[345] Ömer Özyiğit, "Avrupa Koleksiyonlarındaki Batı Anadolu Üretimi Sahte Terracottalar", *Araştırma Sonuçları Toplantısı*, VI, Ankara 1998, 411-450.

[346] Elif Kiraz, "Aphrodite – Statuetten aus Kleinasien: Zu Ikınographie, Funktion und Deutung", *Istanbuler Mitteilungen*, Band 57, Ernst Wasmuth Verlag, Tübingen 2007, 509, 524, 540-541, Abb. 2, Inv. Nr. 198, Kat. 5; Bahse konu eserlerden ele alınan, 4 eserde yapılan incelemeler tamamının sahte olmadığı anlamına gelmeyeceği gibi, dipnotta verilen Kat. 5 dışında, özellikle elinde tarak tutan Aphrodite tiplerinin Batı Anadolu'da görülmeyen tipler olduğu, göz ardı edilmemelidir.

[347] Ramazan Özgan, *Roma Portre Sanatı II*, Ege Yayınları, İstanbul 2013, 98-99, Res. 101 a-b, Res. 102.

[348] Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, 78, Kat. No. 141, Geniş ağızlı testi, MS 117-150.

oluşturmaktadır. Bununla birlikte, tarihi konusunda Parion örneğinin tam olarak ele geçmesinden kaynaklanan daha gerçekçi sonuca ulaşabilme olanağı ile yukarıda bahsedilen Knidos örneğinin de, Kat. No. 2 ile aynı tarihten olması gerektiği düşünülmektedir. Bu yönüyle Knidos örneğinin aynı kalıp ürünü olma ihtimalinin yüksekliği göz önünde bulundurularak, Parion'un MS 2. yüzyılın ilk yarısında Batı Anadolu'nun güneyi olan ilişkileri ile ilgili bilgi sahibi olabilmekteyiz.

3.1.1.1.3. Knidos Aphroditesi

Tanrıçanın *Aphrodite Pandemos* sıfatıyla çekiciliğinin ön planda olduğu eserlerden en önemlisi olan Knidos Aphroditesi heykelinin orijinali Praxiteles (MÖ 370-330) tarafından Knidos'taki, yuvarlak planlı Aphrodite Eupleia (iyi seferler) tapınağı için yapılmıştır[349]. Praxiteles'in, Alexandria'lı Phyrne'yi model alarak yaptığı heykel, tanrıçanın tamamen çıplak olarak betimlendiği ilk heykelidir[350]. Başaran'ın aktardığına göre[351], Plinius, Praxiteles'in yaptığı bu çıplak heykelin Kos Adası tarafından sipariş edildiğini, ancak çıplaklığından dolayı Kos'lular tarafından kabul edilmeyip, heykeltıraşın yaptığı diğer giyimli bir tipin alındığını, çıplak olan bu heykeli ise Knidos'luların satın aldığını, dünyanın en güzel eseri olduğu için gemicilerin onu görnek için teknelerini Knidos'a doğru sürdüklerini belirtmektedir. Knidos'ta kentin her tarafından görülebilecek şekilde dikilen heykelin çok kısa sürede yayılan ünü sonucunda, Bithynia Kralı II. Nikomedes (MÖ 90-74) Knidoslulardan kendisine olan borçlarına karşılık Aphrodite heykelini isterse de Knidoslular, borçlarını hemen ödeyerek heykeli vermezler[352]. Bir yıkanma öncesi veya sonrasında giysilerini çıkarır veya giyinir durumda betimlenen[353] tanrıçanın bu tipiyle birlikte ilk defa çıplak, anıtsal formlu ve üç boyutlu bir kadın betimlemesi ortaya çıkmıştır[354].

Tanrıçayı çıplak olarak, kadınlığın bütün özelliği ve güzelliği içerisinde betimleyen Praxiteles, mermeri bir kadın vücudu kadar yumuşatmış ve canlılık

---

[349] Karaosmanoğlu, 98,99; Elif Özer, "Heykeltraş Praxiteles", *Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı 3, Eskişehir 2002, 381;
[350] Başaran, *Arkeolojiye Giriş*, 228.
[351] Başaran, *Arkeolojiye Giriş*, 228; R. R. R. Smith, *Hellenistik Heykel*, Homer Kitabevi, İstanbul 2002, 81; Özer, 381.
[352] Başaran, *Arkeolojiye Giriş*, 228.
[353] Smith, 82.
[354] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, s 54.

kazandırmıştır. Tanrıça duruş olarak geriye doğru attığı sol bacağını dizden hafifçe kırarak diğerine yaklaştırmış, hamamda çıplak yakalanmanın mahcupluğuyla sağ elini öne doğru çekerek çıplaklığını kapatmaya çalışmıştır. Çıplak bir kadının aniden yakalanması sırasında yapacağı bu doğal hareket sonucu kompozisyonda oluşan "S" hareketi belirginleşmiş; yüzde ise, Praxiteles'in eserlerinde görülen tatlı bir *etos* egemen olmuştur[355].

Tanrıçanın orijinali Praxiteles'e ithaf edilen bu tipinin bugün Vatikan Pio-Clementino, Sion, Louvre, Torlonia, Palazzo Pitti, Münich Glyptotek, Ostia, Tivoli, British, Roma National, Paul Getty ve New York Metropolitan müzeleri gibi dünyanın birçok müzesinde yer alan kopyalarının büyük bir çoğunluğunda tanrıça sağ eliyle genital bölgesini kapatmakta, başı sola dönük, sol ayağını dizden kırıp hafif geri çekmiş olarak, sol yanında bir hydria ya da amphora ve bu kabın üzerinde duran, ya da tanrıçanın elinden kabın üzerine sarkan vaziyette bir tür kumaş-elbise ile betimlenmiştir[356]. Tanrıçanın genital bölgesini kapattığı bu duruş, kelime anlamı alçak gönüllülük-sadelik olan "*pudica*" olarak adlandırılır[357].

Hellenistik ve Roma Dönemi'nde oldukça sevilerek işlenen bir heykel betimlemesi olan Knidos Aphroditesi'nin orijinaline en yakın örneklerinden biri, MÖ 2. yüzyıla tarihlenen, Tralleis buluntusu olan *Kaufmann Başı*'dır[358]. Bununla birlikte, Delos buluntusu A 4049 nolu eser[359] ile Louvre Müzesi'nde korunan MA 2595[360] nolu örnekler de tipin Geç Hellenistik Dönem örnekleri arasındadır. Tipin Roma İmparatorluk Dönemi'ne tarihlenen, orijinaline en yakın kopyası ise, bugün Vatikan Müzesi'nde bulunan 812 envanter numaralı "*Venüs Colonna"* ve 4260 envanter numaralı *"Venüs Belvedere"* heykelleridir[361].

---

[355] Başaran, *Arkeolojiye Giriş*, 228.
[356] Tanrıçanın bu betimlemeye sahip örnekleri için Bkz. Fuchs, 217, Fig. 234; Gisela M. A. Richter, *The Sculpture and Sculptors of The Greeks*, Yale University Press, London 1970, Fig. 715-717; Leonard Closuit, *L'Aphrodite de Cnide: Etude typologique des principales repliques antiques de l'Aphrodite de Cnide de Praxitéle*, Imrimerie Pillet, Martigen 1978, 39-81; Christine Mitchell Havelock, *The Aphrodite of Knidos and Successors – A Historical Review of the Female Nude in Greek Art*, The University of Michigan Press, USA 1999, Fig. 17; Brunilde Sismondo Ridgway, *Hellenistic Sculpture I – The Styles of ca. 331-200 B.C.*, The University of Wisconsin Press, USA 2001, Pl. 179-180.
[357] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 54. Dn. 284.
[358] Havelock, Fig. 16; Bugün Paris Louvre Müzesi'nde bulunan eser, MA 3518 envanter numarasına sahiptir.
[359] LIMC II. 1-2, 51, Aphrodite Nr. 396.
[360] Closuit, 40-41; LIMC II.1-2, 51, Aphrodite Nr. 397.
[361] LIMC II. 1-2, 50, Aphrodite Nr. 391; Havelock, Fig. 1-2; Smith, 93, Res. 98.1-2;

Tanrıçanın alın üzerinde ikiye ayrılarak içe döndürülmüş kalın, dalgalı ve uzun saçları, kulaklara kadar alnı ve şakakları çevreledikten sonra, kısmen kulakları örterek, arkada ensenin hemen üzerinde topuz oluşturmuştur. MS 3. yüzyıl ilk yarısına ait Knidos sikkeleri üzerindeki betimlerde de görülen bu saç tipi, *Knidos'lu saç stili*'nin çıkış noktası olmuştur[362].

Parion Aphrodite leri içerisindeki ikinci önemli grubu oluşturan Knidos Aphroditesi'nin tüm özelliklerini yansıtarak tam anlamıyla bu tip altında ele alınabilecek, 2 örneğimiz bulunmaktadır.

Parion Knidos Aphrodite'lerinin ilk örneği olan, **Kat. No. 3**[363], Kat. No. 13 ve Kat. No. 17 ile birlikte, yetişkin bir kadın bireye ait, M25 nolu mezardan ele geçmiştir[364] (Levha 27, Tablo 3.1). Tanrıçanın Knidos Aphroditesi tipinin tam betimlemesine sahip olan figür sağ kolundan sarkan elbise-kumaş dışında tamamen çıplak olarak betimlenmiştir. Hafif kendi sağına dönük ve yukarı kalkık başta, alın üzerinde yüksekçe kabartılarak, alın üzeri ve şakakları kaplayıp, bir kısmı kulaklar üzerinden boyna ve omza kadar inen saçların bir kısmı da geriye doğru taranarak ensede topuz yapmıştır. Saç alın üzerinde noduslu saç tipine sahip olmasına karşın, aşınmadan dolayı ön cepheden net olarak görülmese de, profilden görülebilmektedir. Özellikle çene altından dolgun olan yüzde aşınmadan dolayı silikleşen yüz uzuvlarından anlaşılabildiği kadarıyla, çok derinde olmayan ve biribirinden uzak gözler, iri burun, iki yandan hafif çökük küçük ağız, dışa çıkık dolgun çene belirgin yüz özellikleridir. Dolgun çene altından kalın devam eden uzun boynun devamındaki çıplak vücutta az belirgin küçük ve kalkık göğüsler bulunmaktadır. Dirsekten kırılarak yukarı ve öne doğru kaldırılan sağ koluna dolanmış ve ucunu sağ eliyle tuttuğu elbise, kol üzerinden dökülerek hemen sağ bacağına bitişik duran ve kalçasına kadar yükselen hydrianın üzerine ve arkasına dökülmektedir. Sol eli ile genital bölgesini kapatan figürde ağırlığın sağ bacağa verilmesi ve sol bacağın dizden kırılarak öne, topuktan yukarı kaldırılarak hafif geriye ve yana doğru çekilmesi sonucu sağ kalça hafif yukarı kalkmış, sağ omuz aşağı düşüp, sol omuz yukarı kalkarak, üst gövde çok az sola-geriye kaykılmış ve sonuçta vücutta S hareketi oluşmuştur. Baş, sol karın boşluğu ve sol diz öne ve sola doğru

[362] Margareta Bieber, *The Sculpture of The Hellenistic Age*, Columbia University Press, New York 1967, Fig. 24-25, Vatikan Müzesi örneği ve baş ayrıntısı; Closuit, 24-25;
[363] Aydın Tavukçu, 47, Kat. No. 34.
[364] Başaran – Tavukçu, "Parion Kazısı 2005", 617, 628, Res. 10.

hareketlenirken; kollar ve sağ kalça sağa doğru hareketlendirilerek kontrapost yapı verilmiştir. Arka yüzde de ayrıntının verilmesiyle belirginleşen bel çukuru ve kalça çıkıklıkları ile cepheden görülen bu S hareketli yapı profilden de net olarak görülebilmektedir. Bu yönüyle esere hareketlilik kazandırılmaya çalışılmıştır. Ancak figürdeki en büyük anatomik bozukluk, sol kol ve elin diğer uzuvlara göre oldukça büyük verilmesidir. Bu yapısıyla sol kol sanki sonradan eklenmiş gibidir. Bu durumu açıklayacak en önemli unsur Aphrodite Anadyomene tipinde ele alacağımız, Kat. No. 13 olacaktır. Şöyle ki 28.5 cm boyundaki Kat. No. 13'ün baş ve kollar dışındaki vücut yapısı Kat. No. 5 ile hemen hemen aynıdır. Bu durumda pişmiş toprak figürinlerdeki bir kalıptan çıkan eserler üzerinde yapılan küçük değişikliklerle farklı tipte figürinlerin üretildiğini bilmekteyiz. Dolayısıyla 27.5 cm ölçülerindeki Kat. No. 5 ve Kat. No.4'ün de çıkarıldığı bir üst jenerasyon Aphrodite (?) kalıbından çıkarıldıktan hemen sonra, genital bölgeyi kapatan sol el ve yeni bir baş tipi eklenerek yeni bir versiyonun oluşturulmuş olabileceğini belirtebiliriz. Eserin, üst yarısında ayrıntı verilen arka yüzünde, tanrıçanın yaslandığı kayalık benzeri kısım ayrıntısız ve hafif dışa bombeli bırakılmış, kalçanın hemen altına badem biçimli buhar-askı deliği açılmıştır. Kaidesi, başı ve sağ koluyla birlikte ön ve arka yüz, baskı kalıp olarak çekilen figürde, sağ koldan başlayıp, amphoranın üzeri ve sağ kenarından aşağı inen kumaşta kıvrım ve katlanma detayı kalıptan çıkarıldıktan sonra koroplast aletiyle basitçe belirtilmeye çalışılmıştır.

Kat. No. 4'de ele alınan kaide ve üzerindeki ayak, hydria-amphora altlığı ve çok az elbise kıvrımı belirgin olan parça da, Kat. No. 3 ile aynı tipi yansıtıyor olmalıdır (Levha 28). Kat. No. 3 esas alınarak yapılan tamamlamaya göre, Kat. No. 3 ile aynı betimlemeye uygun ölçülere sahip olup, olması gereken kısma tam olarak yerleşen parçanın diğer örnekten farklı bir yönü vardır. Bu farklılık figürün sağ ayağının iç kısmına dökülen kumaş parçasıdır. Olası tamamlama denemesiyle birlikte bu parçanın yine bir Knidos Aphroditesi figürüne ait olabileceği, ancak Kat. No. 3 ve daha sonra Aphrodite Anadyomene grubunda ele alacağımız Kat. No. 14 arasındaki farklılık gibi burada da küçük bir farklılıkla, sağ koldan sarkıp sağ yandaki hydria-amphoranın üzeri ve arkasından aşağı dökülen elbisenin sağ bacağın arkasından geçerek iki ayak arasında belirgin olmasıdır. Bu ayrıntı farklılığından dolayı Kat. No. 4 Knidos Aphrodite leri içerisinde farklı bir versiyon olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu iki örnek Knidos

Aphroditesi'nin ilk jenerasyonunda 2 farklı versiyonda üretimin olabileceğini göstermektedir (Şekil 1). Bu iki örneğin, ilerleyen bölümlerde ele alınacak kil yapıları da birbirine çok yakın içerik yansıtmaktadır.

Tanrıçanın Kat. No. 3 ve 4 nolu Parion örneklerinde verilen Knidos tipinin başta Myrina[365] olmak üzere, Aydın Ayaklıdere[366], Dardanos Tümülüsü[367], Ionia kıyıları[368], Malkara Kermeyan[369], Patara[370], Pergamon[371], Smyrna[372], Stratonikeia[373], Tarsus[374], Tralleis[375], Capua[376] ve Demetrias[377] gibi birçok merkezde ele geçen ve Sadberk Hanım Müzesi[378] ile İzmir Arkeoloji Müzesi[379]'nde yer alan örnekleri bulunmaktadır. Ancak bu örneklerin hiçbiri birbirinin aynı olmayıp her biri farklı birer betimleme yansıtmaktadır. Bu örneklerden Myrina'dan ele geçen, solda hydria-amphora, sağ el genital bölgeyi kapatan örnekler ile sağda hydria-amphora, sol el genital bölgeyi kapatan örnekler olarak iki farklı gruba ayrılmaktadırlar. Myrina örneklerinin tamamında görülen ortak özellik ise, Tavukçu[380]'nun Dardanos Tümülüsü örneği için yaptığı tanımlamasıyla, " *omuzlardan gelip iki göğüs arasında birleşerek düğüm oluşturan ve göbek deliği üzerinde tekrar ayrılıp kalçaların üzerinden arkaya dolanan"* gerdanlık türü takı olan *kastula*'nın, bu tanımlamada bahsedilen göğüs üzerindeki düğüm olan küçük kopça-

[365] Simone Mollard-Besques, *Les Terre Cuites Grecques*, Presses Universitaires de France, Paris 1963, Pl. XXV.1; Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina*, 16, Pl. 15, a- LY 1546, b- MYRINA 1033, c- LY 1588, d- B 127, e- B 80, f. MYRINA 965; s. 16-17, Pl. 16, a- MYR 19, b- MYRINA 953, c- MYRINA 1032, d- B 92, e- M 9, f- M8; s. 17, Pl. 17, a-LY 1533, b- MYRINA 1026, c- B 95, d- MYR 20, e- M 10, f- B 53; Leyenaar-Plaisier, 253, Pl. 93, No. 669.

[366] Mendel, 456, No. 3049, Pl. XIII, Fig. 4.

[367] Tavukçu, Kat. No. 47.

[368] Leyenaar-Plaisier, Pl. 138, No. 1148.

[369] Güçlü, 43, Lev. 4, Res. 7a-c.

[370] Işın, *Patara Terakottaları Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri*, Patara V.1, 40, K 16.

[371] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten, Band III-Teil 2*, Jüngere Typen- Type V, 216, Fig. 10; Kiealu, 50, Taf. 9 A, Kat. 76.

[372] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, *Band III-Teil 2,* Jüngere Typen- Type V, 209, Fig. 4; s. 216, Fig. 3-4; Leyenaar-Plaisier, Pl. 213, No. 1605.

[373] A. Mete Tozkoparan, *Stratonikeia Akdağ Nekropolünde 7 Mezar ve Buluntuları*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 1998, 20, Res. 30, STR 96 AM2/13-41.

[374] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen- Type V, 216, Fig. 1.

[375] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, Kat. No. 1-6.

[376] Winter, Die Typen Der Figürlichen Terrakotten, Band III-Teil 2, Jüngere Typen- Type V, 216, Fig. 7.

[377] Karin Hornung-Bertemes, "Terrakotten aus Demetrias", *Demetrias 7*, Herausgegeben von Andreas Furtwangler, Ergon Verlag 2007, 126, Taf. 10, Fig. 62.

[378] Çokay Kepçe – Gerçeker, 152-153, Kat. No. 78.

[379] Ayşen Coşkuntuna, *İzmir Arkeoloji Müzesinde Bulunan Terracotta Figürinler*, (Yayınlanmamış Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü, Konya 2005, 14, Figürin 38, Res. 38.

[380] Tavukçu, 94, Kat. No. 47.

topuzun belirgin bir şekilde var olmasıdır[381]. Yukarıda bahsedilen Parion örnekleri, Kat. No. 3'ün göğsünde *kastula- kestos*[382] kopçasının olmamasıyla Myrina örneklerinden ayrılırlar. Göğsünde kastula kopçası bulunan Myrina örneklerinden Diphilos atölyesi ürünü olup, MÖ 1. yüzyıl sonlarına tarihlendirilen MYR 19[383], noduslu saç yapısı, sağ bacağı yanındaki hydria-amphora, yukarı kalkık sağ kolundan dökülen elbise, genital bölgeyi kapatan sol el ve dizden kırılarak geri çekilmiş sol bacak yapısıyla, Parion Kat. No. 3 ile yakın benzerlikler taşımaktadır. Ancak göğüsler arasındaki kastula kopçası, sağ kol ve gövde, hydria-amphora ile sağ bacak arasının boş verilmesiyle ve özellikle omuz, kol ve bacaklarının daha ince yapılı gösterilmesiyle Kat. No. 3'den biraz daha öncesinde, Hellenistik Dönemin narin yapısı ve ince işçiliğinin Geç Hellenistik Dönem'deki son evrelerini yansıtmasıyla Parion örneğinden farklıdır. Yine Myrina'da bulunan başsız bir örnek olan B 95, soldaki hydria-amphora, vücut yapısı, vücut uzuvları ile yanındaki hydria-amphora arasının dolu olarak verilmesi ve çok yüksek olmayan dikdörtgen kaidesiyle Kat. No. 3'e yakın özellikler yansıtmaktır. Alın üzerinde kabartılmış, noduslu saç yapısıyla Augustus Dönemi'ne tarihlenen Smyrna örneği ise; hem saç yapısı, hem kolların duruşu hem de sol ayağın içe çekilmesi sonucu oluşan S hareketiyle Kat. No. 3'ü andırmaktadır. 32.5 cm'lik boyuyla Parion örneklerinden daha büyük boyutlu olan Malkara Kermeyan Köyü buluntusu Knidos Aphroditesi[384]'nde tahrip olan yüzde ayrıntı olmamasına karşın yukarı kalkık sağ kol, genital bölgeyi kapatan sol el, sağ bacağa bitişik yapılmış hydria-amphora, sol kalçasıyla kayalık türü bir yere yaslanmış arka yüzde belirgin bel çukuru ve dışa çıkık kalçalar ve son olarak da çok yüksek olmayan dikdörtgen kaide özellikleriyle Kat. No. 3 ile aynı yapıyı yansıtmaktadır. Buradaki önemli bir ayrıntı da, Pairon örneğinde olduğu gibi, Kermeyan örneğinde de kastula kopçası yoktur. Yüksek dikdörtgen kaidesi, daha küçük boyutlu hydriası ve saç yapısıyla birlikte 20 cm ölçüsüyle Parion örneklerinden ayrılan Aydın

[381] Kastulalı Myrina örnekleri içn Bkz. Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten, Band III-Teil 2*, Jüngere Typen - Type V, 216, Fig. 9; Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina*, 16, Pl. 15, a- LY 1546, d- B 127, e- B 80, f. MYRINA 965; s. 16-17, Pl. 16, a- MYR 19, b- MYRINA 953, c- MYRINA 1032, d- B 92, e- M 9, f- M8; s. 17, Pl. 17, a- LY 1533, b- MYRINA 1026, d- MYR 20, e- M 10; Leyenaar-Plaisier, 253, Pl. 93, No. 669;

[382] Mireille M. Lee, Body, *Dress and Identity in Ancient Greece*, Camridge University Press, New York 2015, 137-139.

[383] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina*, 17, Pl. 16a, 239b, MYR 19.

[384] Güçlü, 43, Lev. 4, Res. 7a-c.

Ayaklıdere örneği[385] ise, yine kastula kopçası olmayan, aynı dönemin farklı versiyonlarından biri olmalıdır. Sağ tarafındaki hydria-amphora, genital bölgeyi kapatan sol eli ile, Parion örnekleri ile aynı betimlemeye sahip, daha küçük boyutlu benzerleri arasında yer alan İzmir Arkeoloji Müzesi'nde bulunan, 15 cm yüksekliğindeki Knidos Aphroditesi figürini de Roma Dönemine tarihlenmektedir. Başın tepe-üst kısmında toplanmış saç yapısıyla Parion örneklerinden farklı olmasına karşın, İzmir örneğinin, sağ yandaki hydria-amphora ve genital bölgeyi kapatan sol el betimlemesi açısından Parion örnekleriyle aynı tiptedir. Saç yapıları ve şematik işlenişleriyle MS 1. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen, Tralleis örnekleri[386] ise Batı Anadolu'da çok yaygın olarak kullanılan bu tipin geç örnekleri arasında olup, hydria-amphoranın konumu ve genital bölgeyi kapatan sağ ile Parion örneklerinin zıttı yönde bir betimlemeye sahiplerdir.

Parion Kat. No. 3'deki, tanrıçanın Knidos tipinin pişmiş toprak figürinler içerisindeki benzerleri dışında yukarıda ayrıntılı olarak değindiğimiz, Praxiteles'in orijinal Knidos Aphroditesi'nin kopyası olarak yapılan Roma Dönemi kopyalarının tümüne göz attığımızda dünyanın dört bir yanında, yukarıda da isimlerini belirttiğimiz müzelerde bulunan örneklerin çok büyük bir çoğunluğunda[387], orijinaline en yakın örnek olarak kabul edilen Vatikan 812 nolu *Venüs Colonna*[388] heykeli de dâhil, hydria-amphora tanrıçanın solunda, öne doğru getirilerek genital bölgeyi kapatmaya çalışan el ise sağ eldir. Ancak Kat. No. 3'de hydria-amphora sağ bacağa bitişik, elbisenin sarıldığı kol sağ, genital bölgeyi kapatan el ise sol eldir. Bu durumda Roma Dönemi kopyaları olan heykeltıraşlık eserlerin tam tersi bir betimlemeye sahip olan Parion örnekleri mi yoksa bu heykeltıraşlık eserleri mi Praxiteles'in Knidos Aphroditesi'nin gerçek duruşunu yansıtmaktadır?

Bu soruya cevap vermek için öncelikli olarak Parion örneklerinin benzeri, pişmiş toprak figürinler içerisindeki en erken tarihli olanı Dardanos Tümülüsü Knidos Aphroditesi[389]'ne değinecek olursak; MÖ 1. yüzyıla tarihlenen Dardanos örneği, gerek anatomik yapı, gerekse ayrıntıdaki incelik göz önünde bulundurulduğunda, yukarıda değindiğimiz birçok merkezden ele geçen Knidos Aphroditesi örneklerinin hiçbirinde

[385] Mendel, 456, No. 3049, Pl. XIII, Fig. 4.
[386] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, Kat. No. 1-6.
[387] Fuchs, 217, Fig. 234; Richter, *The Sculpture and Sculptors of The Greeks*, Fig. 715-717; Closuit, 39-81; Havelock, Fig. 17; Ridgway, *Hellenistic Sculpture I – The Styles of ca. 331-200 B.C.*, Pl. 179-180.
[388] LIMC II. 1-2, 50, Aphrodite Nr. 391; Havelock, Fig. 1; Smith, 93, Res. 98.1-2.
[389] Tavukçu, 92-96, Kat. No. 47.

görülmeyen mükemmellikte bir yapı sergilemektedir. Knidos Aphroditesi'nin bilinen en erken örneği olan Tralleis'den ele geçmiş fakat bugün Paris Louvre Müzesi'nde bulunan MA 3518 envanter numaralı, "Kaufman Başı"[390] olarak adlandırılan Knidos Aphroditesi heykeline ait baş, MÖ 2. yüzyıla tarihlenmektedir. Orijinalinin saç yapısı hakkında bilgi verici olmasına rağmen, gövde yapısı ve duruşu hakkında bilgi edinilemeyen bu eserle birlikte Dardanos Tümülüsü örneğinin Kaufman Başı ile olan uyumluluğu da göz önünde bulundurularak, Troas Bölgesi örneğinin Praxiteles'in orijinal eserini tanımlayabilecek en erken tarihli eser olduğu anlaşılmaktadır. Bu savımızı destekleyecek önemli verilerden biri de yukarıda bahsettiğimiz Knidos Aphroditesi heykelinin Bithynia Kralı II. NİkomedeS (MÖ 90-74) tarafından, borçlarına karşılık Koslulardan alınmak istemesidir. Öyle ki MÖ 1. Yüzyılın ilk yarısına tarihlenen Dardanos örneğinin yapıldığı dönemde Knidos Aphroditesi heykelinin, orijinali hala bilinen ve ayakta olan bir örnekti. Dolayısıyla Dardanos örneğini yapan koroplast orijinal heykeli görmüş olmalıydı, ya da nasıl olduğunu bilmemesi imkânsızdı.

Tüm bu veriler toparlanarak bir sonuca varılmak istenirse, Paraxiteles'in Knidos Aphroditesi'nin tamamı ile ilgili bilinen en erken tarihli eser, MÖ 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlenen Dardanos Tümülüsü örneği olduğu için, bu örnekte verilen betimleme eldeki verilere göre orijinale en yakın betimleme olmalıdır. Dolayısıyla bizim Kat. No. 3'de ele aldığımız Parion örneğindeki hydria-amphoranın sağda, sol ayağın geriye çekildiği, dirsekten kırılarak öne ve yukarı kalkık sağ kolun verildiği yapı da doğru olan betimlemeye yakın bir şekildedir.

Özellikle Kat. No. 3 ile yansıtılan betimlemenin orijinaline uygunluğu ile ilgili elle tutulur verilerle ulaşılan bu sonuç ve yukarıda değinilen benzer örneklerle birlikte, Kat. No. 3'ün ele geçtiği M25 nolu mezar konteksti (Tablo 1) ve Claudiuslar Dönemi'nin yaygın saç yapısı olup, özellikle Livia portrelerinden bilinen noduslu saç tipiyle[391] örneğimiz, MS 1. yüzyıl başları ile MS 40 aralığına tarihlenmektedir[392]. Bu

[390] LIMX II. 1-2, 51, Aphrodite 395; Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 54, Dn. 286-287.
[391] İnan – Rosenbaum, *Roman and Early Byzantine Portrait Sculpture in Asia Minor*, 60, Pl. VII Livia, 61, Pl. VIII Octavia, 108, Pl. LXIV, Balıkesir civarından Julius Claudiuslar Dönemi özel portre, Augustus Dönemi; Diana E. E. Kleiner, 39; Özgan, *Roma Portre Sanatı I*, 136, 141, 204-205, Res. 92, 97, 129-131.
[392] İnan – Rosenbaum, *Roman and Early Byzantine Portrait Sculpture in Asia Minor*, 60, Pl. VII Livia, 61, Pl. VIII Octavia, 108, Pl. LXIV, Balıkesir civarından Julius Claudiuslar Dönemi özel portre, Augustus Dönemi; Diana E. E. Kleiner, 76-77, Fig. 53-54 Livia.

örnekle aynı yapı ve yakın boyutlara sahip olan Kat. No. 4 de, bu eserle aynı döneme ait olmalıdır.

Kil yapıları birbirinin aynısı olan bu iki örneğin üretim yeri ile ilgili bir öneri de bulunacak olursak[393]; Myrina örneklerinin tamamında görülen göğüsler arasındaki kastula-kestos kopçasının olmayışı, bu tipin genel betimlemeleri içerisinde, Parion Kat. No. 4'deki gibi, ayaklar arasında görülen elbise ya da kumaşın başka hiçbir örnekte bulunmaması, aynı tipin iki farklı versiyonunu yansıtan bu iki örneğin Parion üretimi olabileceği ihtimalini güçlendirmektedir. Ayrıca, Batı Anadolu'da ele geçen örnekleri de göz önünde bulundurarak, en erken tarihlisi Dardanos Tümülüsü'nde ele geçen, Knidos Aphroditesi pişmiş toprak figürinlerinin yoğun olarak Myrina'da üretildiğini; Anadolu'ya özgü bir tip olarak Batı Anadolu'nun farklı merkezlerinde de üretilmiş olduklarını söyleyebiliriz. Tabii Myrina'daki bu seri üretim neticesinde yukarıda da belirttiğimiz Demetrias ve Capua gibi merkezlere kadar götürülmüştür.

Knidos tipinin yukarıdaki 2 örnekten Kat. No. 3 ile benzer betimlemeye sahip olup, sağ kolun duruşu yönünden farklılık gösteren, daha küçük boyutlu alt jenerasyanlardan *Jenerasyon n+2* olarak değerlendirilen Parion **Kat. No. 5**, Güney Nekropolis'de 2011 yılı çalışmalarında, ALU kodlu serinin diğer örnekleriyle birlikte çoğunluğu parçalardan oluşan dağılmış vaziyetteki bir ya da birkaç mezara ait olabileceği düşünülen buluntu grubu ile birlikte ele geçmiştir[394] (Levha 28 - Tablo 1). Kat. No. 5 esas alınarak yapılan tamamlama doğrultusunda ortalama 16-18 cm arası yüksekliğe sahip olan figürinin ele geçen üst yarısından anlaşıldığı kadarıyla sol eliyle genital bölgeyi kapatmakta, sağ eli ise dirsekten kırılarak omuz hizasında kaldırılıp sırtından aşağı inen elbisenin ucunu tutmaktadır. Sağ omuz ve kol üzerindeki kumaş birikintisi göz önünde bulundurularak öne sürülen bu betimlemeye uygun olan duruş şeklinde sırtından aşağı inen elbisenin, kalça hizasında sağ kenardan hydria-amhporanın üzerine ve arkasına döküldüğü düşünülmektedir. Ancak arka yüzün ayrıntısız işlenişi dolayısıyla elbisenin sırt kısmındaki devamı net olarak görülememektedir. Alın üzerinde iki yandan ortaya doğru yukarı kabartılarak, abartılı işlenmiş noduslu saç, iki yanda kulakları kapatacak şekilde geriye doğru taranmış, kalan kısmı ise, iki yandan boyun üzerinden omuzlara dökülmüştür. Ancak aşınmadan dolayı ayrıntı net değildir.

[393] Eserlerin kil özellikleri ayrı bir başlık altında ele alınmıştır.
[394] Başaran – Keleş – Kasapoğlu – Ergürer, "Parion 2011 Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", 348

Dar tutulan alnın altında az belirgin göz çukurları, uç kısmı geniş tutulmuş az belirgin burun, burun kanatlarından başlayıp alt dudağı çevreleyen çukurlukla belirginleştirilmiş kalın dudaklı, kapalı ağız ve yuvarlak çeneli dolgun yüz yapısına sahiptir. Omuzlara dökülen saç tutamları ve sağ omuzdaki kumaşla bitişik kabartma tarzında betimlenmiş uzun boynun devamında az belirgin küçük göğüslerden hemen sonraki, karın kısmı üzerinden kırık, çıplak gövdenin arka yüzünde de eksik kısımları vardır. Ölçüleri dolayısıyla Kat. No. 3'ün alt jenerasyonu olarak düşünülen ve sağ kolunun duruşundan kaynaklanan farklı betimlemesiyle Knidos Aphrodite leri içerisinde *Knidos Aphroditesi Jenerasyon n+2, Versiyon A* olarak değerlendirilen figürinin, Knidos ana betimlemesi altında, başta Myrina[395] olmak üzere, Aydın Ayaklıdere[396], Dardanos Tümülüsü[397], Ionia kıyıları[398], Malkara Kermeyan[399], Patara[400], Pergamon[401], Smyrna[402], Stratonikeia[403], Tarsus, Tralleis[404], Capua[405] ve Demetrias[406] gibi birçok merkezde ele geçen ve Sadberk Hanım Müzesi[407]'nde yer alan örnekleri bulunmakla birlikte, sağ kolunu omuz hizasına kadar kaldırmasıyla tüm bu benzer örneklerden farklı bir yapı yansıtır. Kollarının duruşu ve gövde yapısı bakımından yakın benzerlik gösteren örneklerinden biri Karadenizin kuzeyinde, Kimmer boğazının batı yakasındaki Myrmekion antik kentinde ele geçen, yine eksik parçalı bir Aphrodite figürini[408] MS 1. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Sol koluna sarılıp, sol yanından aşağı inen elbise dışında, yakın benzerliğe sahip bu örnek, sadece Aphrodite olarak betimlenmiş, tipi hakkında

---

[395] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina*, 16, Pl. 15, a- LY 1546, b- MYRINA 1033, c- LY 1588, d- B 127, e- B 80, f. MYRINA 965; s. 16-17, Pl. 16, a- MYR 19, b- MYRINA 953, c- MYRINA 1032, d- B 92, e- M 9, f- M8; s. 17, Pl. 17, a- LY 1533, b- MYRINA 1026, c- B 95, d- MYR 20, e- M 10, f- B 53; Leyenaar-Plaisier, 253, Pl. 93, No. 669.

[396] Mendel, 456, No. 3049, Pl. XIII, Fig. 4.

[397] Tavukçu, Kat. No. 47.

[398] Leyenaar-Plaisier, Pl. 138, No. 1148.

[399] Güçlü, 43, Lev. 4, Res. 7a-c.

[400] Işın, *Patara Terakottaları Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri*, Patara V.1, 40, K 16.

[401] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten, Band III-Teil 2*, Jüngere Typen - Type V, 216, Fig. 10.

[402] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, *Band III-Teil 2*, Jüngere Typen- Type V, 209, Fig. 4; s. 216, Fig. 3-4; Leyenaar-Plaisier, Pl. 213, No. 1605.

[403] A. Mete Tozkoparan, *Stratonikeia Akdağ Nekropolünde 7 Mezar ve Buluntuları*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 1998, 20, Res. 30, STR 96 AM2/13-41.

[404] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, Kat. No. 1-6.

[405] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten, Band III-Teil 2*, Jüngere Typen - Type V, 216, Fig. 7.

[406] Karin Hornung-Bertemes, "Terrakotten aus Demetrias", *Demetrias 7*, Herausgegeben von Andreas Furtwangler, Ergon Verlag 2007, 126, Taf. 10, Fig. 62.

[407] Çokay Kepçe – Gerçeker, 152-153, Kat. No. 78.

[408] V. I. Denisova, *Koroplastika Bospora* (Коропластика Боспора), Leningrad 1981, Taf. XVI. M-123.

bilgi verilmemiştir. Ancak, elbisenin sağ omuz üzerinden gelip, sol yanından aşağı inişini gösteren yapı, Parion Kat. No. 5'in sağ omzu üzerinden tuttuğu elbiseyi andırmaktadır. Yine aynı bölgede, Pantikapeia'dan ele geçen ve Kobylina[409] tarafından, yerel üretim figürinleri arasında ele alınan, bir diğer örnek ise, Kat. No. 5'in zıttı yönde, sol kol yukarıda, sağ kol genital bölgeyi kapatır vaziyette verilen bire bir aynı betimlemeye sahiptir. MÖ 1. yüzyıla ait bu eserde hareketli kolun sol kol olması dışında, Parion örneğine yakın benzerlik göstermesi, Knidos Aphroditesi'nin bu tarzda betimlemelerinin sadece bu iki kentte görülmesi, bu versiyonun Karadenizle bir şekilde bağlantı içersinde olan bu iki kente özgü olabileceğini ve olası bağlantılarını gözler önüne sermesi açısından önemlidir. Louvre Müzesi'ndeki Myrina örnekleri arasında yer alan LY 1553 nolu Lyon koleksiyonu örneği[410] saç yapısı, sağ kolu ve koldan sarkan giysi yapısıyla Parion örneğinden farklı olsa da, başın arkasından inip, boynun iki yanından omuzlara dökülen giysi betimlemesi, vücut yapısı ve 16 cm boyu ile Kat. No. 5'e benzerlikler göstermektedir. Ancak, MS 1. yüzyıl başlarına tarihlenen Lyon koleksiyonu örneği saç yapısıyla, Parion örneğinden biraz daha öncesine işaret eder. Louvre Müzesi'ndeki Myrina örnekleri arasında yer alan bir başka eser, M 9 nolu Montpellier koleksiyonu örneği[411] de omuzları üzerinde sınırlanan giysi yapısıyla Kat. No. 5 ile benzer bir yapı sergilemektedir. Tabii bu iki Myrina örneğinin Kat. No. 5'den ayıran ortak özelliklerinden biri de göğüsleri arasında kastula kopçasınn olmasıdır. Hydria-amphoranın sol yanda yer aldığı, Kat. No. 5'e göre, ters yönlü betimlemeye sahip, bir başka Myrina örneği de bugün Kopenhag Ulusal Müzesi'nde bulunmaktadır[412]. MÖ 1. Yüzyıla ait olduğu belirtilen örnek, minyon vücut yapısıyla Parion örneğini andırmasına karşın, yüz uzuvları, kumaşın sarktığı kolun dirsek hizasına kadar gövdeye bitişik olmasıyla farklı bir yapı yansıtmaktadır. Parion örneğinin sağ kol duruşu dışında, vücut yapısı ve başın arkasından omuzların üzerine inen giysi yapısıyla benzer örneklerinden biri de MS 65-85'e ait olduğu belirtilen, Balıkesir civarından ele geçen örnektir[413]. Balıkesir örneğinde sağ elden inen elbise, sağ bacağın yanındaki Eros

[409] M. M., Kobylina,*Terrakotovye statuėtki. III, Pantikapeĭ (Pantikapeia)*. Moskova: Nauka 1974, Taf. 64, No.2.
[410] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II*, 18, Pl. 17.a, LY 1553.
[411] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II*, 18, Pl. 16.e, M 9.
[412] LIMC 2.II, 38, Aphrodite 404.
[413] Leyenaar-Plaisier, 387, Pl. 138, Fig. 1071.

ve göğüsteki kastula, Parion örneğinden farklı yönler gösterse de; üst gövde yapısı, sol kolun işlenişi, başın arkasından gelip omuzlar üzerine dökülen, fakat sol yandan dışa taşmayan elbisesiyle, örneğimize benzerlikler göstermektedir.

Kat. No. 5'in alın üzerinde abartılı kabartılmış saç yapısı, Claudiuslar Dönemi noduslu saç yapısının, Flaviuslar Dönemi'ndeki alın üzerine oturtulmuş kütlevi, ancak bir o kadar da zengin çeşitlilikteki ilginç görünümlerinden dolayı ayrıcalıklı bir yere sahip, abartılı saç yapısı[414]na geçişi göstermektedir. Traian Dönemi'ne ait Smyrna örneklerinde alın üzerinde toparlanarak abartılı kabartılmış saç yapısına sahip figürin başları[415], Kat. No. 5'in bir adım ilerisini yansıtır niteliktedir. Bununla birlikte, yine Smyrna'dan ele geçen ve MS 1. yüzyılın üçüncü çeyreğine tarihlenen, iki figürin başı[416]nda, ağzın etrafında oluşturulmuş çukurluk, Parion örneğini anımsatır niteliktedir. Parion Kat. No. 5'in bulunduğu kontextte ele geçen diğer malzemeler, genel olarak MS 1. yüzyılın ilk yarısı ve ortalarına işaret eden 1 tek kulplu testi, 1 çift kulplu kaseden oluşmaktadır. Bununla birlikte, yukarıda, gövde yapılarıyla değinilen örnekler ve son olarak verilen saç tipleri ve yüz yapısı açısından ele alınan Smyrna örnekleri göz önünde bulundurularak, Kat. No. 5, Claudiuslar Dönemi'nden Flaviuslar Dönemi'ne geçiş evresindeki örnekler içerisinde değerlendirilerek, MS 1. yüzyıl ortalarına tarihlendirilmiştir.

Toplam 3 örnekle ele alınan Parion Knidos Aphrodite'leri, MS 1 yüzyıl başlarından MS 1. yüzyıl ortalarına kadar süren 3 farklı jenerasyon ve 2 versiyon-prototip ile kullanım gördüğü anlaşılmış olup; Şekil 1 ve 2'de belirtilmiştir. Bu şekillerde belirtilen ilk 2 örnek Kat. No. 3 ve 4 nolu tanrıçanın, Knidos tipini yansıtan bir jenerasyondan alınan iki farklı örnekte, kalıptan çıkarıldıktan sonra, hamur henüz yaş iken yapılan değişikliklerle oluşturulmuş yeni jenerasyonun (*Jenarasyon n*) iki farklı örneği oluşturularak elde edilmiş versiyonlarıdır. "*Jenerasyon n"* olarak adlandırılan bu yeni jenerasyonun devamındaki *Jenarasyon n+1*'e ait henüz bir örnek bulunmamakla birlikte, bu ilk jenerasyondaki "*Versiyon A"* olarak belirtilen Kat. No. 3'den alınan iki alt jenerasyon kalıpla yapılmış Kat. No. 5, 16-18 cm arası ölçüsüyle

[414] Jale İnan – Elisabeth Alföldı-Rosenbaum, *Römische und Frühbyzantische Portratplastik aus der Türkei*, Verlag Philipp von Zabern, Mainz am Rhein 1979, Taf. 199.1-4, Nr. 281, İstanbul Arkeoloji Müzesi'nden Flaviuslar Dönemi kadın başı; Özgan, *Roma Portre Sanatı II*, 103.
[415] Leyenaar-Plaisier, 179, Pl. 69, Fig. 430, 432.
[416] Leyenaar-Plaisier, 179, Pl. 67, Fig. 419-420.

%20'ye yakın bir küçülmeyle aynı versiyonun "*Jenerasyon n+2"* örneğini oluşturmaktadır. Bu yönüyle değerlendirildiğinde, Kat. No. 3 ile başlayan üretim süreci, Kat. No. 5'e kadar değişen 2 kalıpla birlikte alt jenerasyonlarda devam ettiği için, kentte olası bir seri üretimden söz etmek mümkündür.

JENERASYON n

Versiyon A **Kat. No. 3**

Dirsekten kırılarak, karın hizasında yukarı kalkık,
giysiyi taşıyan sağ kol.
Ağırlığı taşıyıp dik duran sağ bacağın yanında
hydria-amphora.
Genital bölgeyi kapatan sol el.
Dizden öne, topuktan geriye ve yana çekilmiş sol bacak.
Boy: 28 cm
MS 1. yüzyıl başları - MS 40

Versiyon B **Kat. No. 4**

Kat. No. 3 ile yakın betimlemeye sahip olduğu, düşünülen
figürin parçasından anlaşıldığı kadarıyla;
sağda amphora, arkadan iki bacağın arasından inen giysi kumaşı.
Boy: 27.5 cm (Tahmini)
MS 1. yüzyıl başları - MS 40

JENERASYON n+1

Henüz bu jenerasyona ait figürin ele geçmemiştir.

?

JENERASYON n+2

Versiyon A **Kat. No. 5**

Omuz hizasında yukarı kalkık, sırtından aşağı inen elbiseyi
çeken sağ el.
Ağırlığı taşıyıp dik duran sağ bacağın yanında
hydira-amphora (?)
Genital bölgeyi kapatan sol el
Dizden öne, topuktan geriye ve yana çekilmiş olabileceği düşünülen
sol bacak (?)
Boy: 16-18 cm (Tahmini)
MS 1. yüzyıl ortaları

Şekil 1. Parion Knidos Aphroditesi Versiyonları

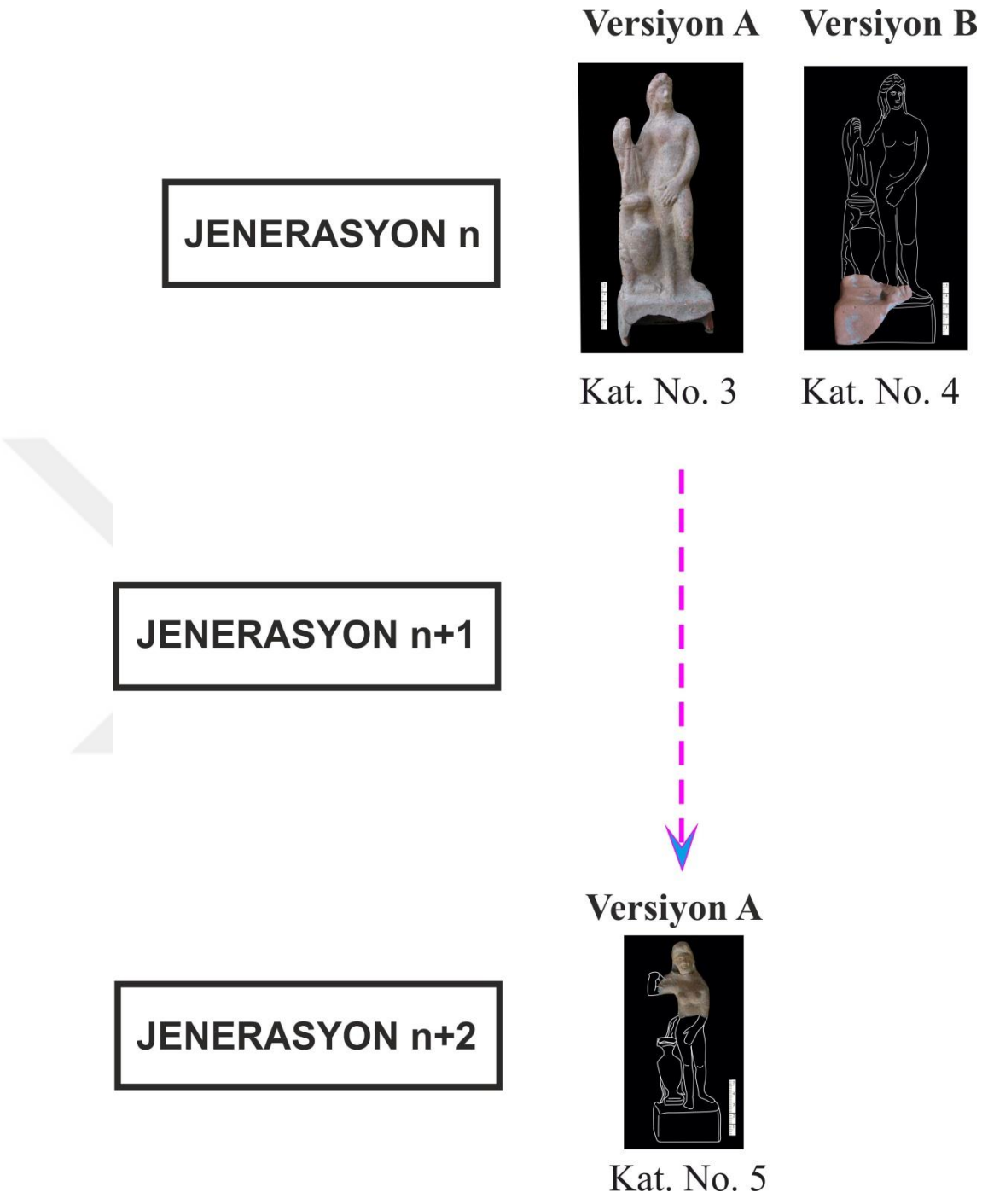

Şekil 2. Parion Knidos Aphroditesi Versiyonları

3.1.1.1.3. Aphrodite Anadyomene

Tanrıçaya, denizden doğduğu için *Anadyomene, Aligena, Epipontia, Limnesia, Saligenia* ve *Thalassia* sıftaları verilmiştir[417]. Tanrıça Aphrodite'ye verilen bu sıfatlardan biri olan *Anadyomene, "su yüzüne çıkan, dalgalardan doğan"* anlamına gelmektedir. Tanrıçanın Kıbrıs Adasında, denizde dalgaların içerisinden çıkıp, adının kökeninde de saklı olan, saçındaki köpükleri elleriyle sıkmasını anlatan bu betimleme, ayakta durur vaziyette yarı çıplak[418], ayakta durur vaziyette çıplak[419] ve çömelmiş çıplak durumda[420] olmak üzere kendi içinde üç farklı betimleme yansıtmaktadır. Ridgway[421], tanrıçanın bu şekilde tamamen çıplak olarak betimlendiği anlatım biçiminin Ptolemaioslar Döneminde oldukça yaygın olarak kullanıldığından bahseder.

Hellenistik ve Roma İmparatorluk Dönemi'nde oldukça yaygınlaşan Anadyomene tipinin kökeninin, MÖ 4. yüzyıl resim sanatına dayandığı düşünülmektedir. Antik yazarlardan Athenaus'un belirttiğine göre, Praxiteles ve onunla çağdaş olan ressam Apelles, Aleksandria'lı Phyrne'yi elbiselerini çıkarıp, saçlarını tutarak, Eleusis denizine girerken; ya da çıkarken görüp, izlemişlerdir[422]. Bu iki sanatçıdan, heykeltıraş Praxiteles, daha önce de belirttiğimiz gibi, Phyrne'nin elbisesini çıkardığı anı, heykeltıraşlık eseri Knidos Aphroditesi'nde betimlerken; ressam Apelles de, Phyrne'nin saçlarını tuttuğu andan ilham alarak, MÖ 340 civarında, Kos Adası'nda Asklepios Kutsal Alanı'na yerleştirilen resimli panelinde Aphrodite Anadyomene (denizden çıkan)'yi tasvir etmiştir[423]. Bu resimli panel, daha sonra MÖ 20'li yıllarda İmparator Augustus tarafından Roma'daki Caesar Tapınağı'na getirtilmiştir. Burada alt kısmı zarar gören resim, daha sonra İmparator Nero tarafından, Dorotheus'a bir kopyası

---

[417] Karaosmanoğlu, 93.
[418] Dericksen Morgan Brinkerhoff, *Hellenistic Statuettes od Aphrodite – Studies in the History of Their Stylistic Devolopment*, Garland Publishing, New York – London 1978, Pl. XL, Vatikan Müzesi.
[419] Brinkerhoff, Pl. XI, British Museum.
[420] Brinkerhoff, Pl. XII, H-Rhodos Müzesi; Ridgway, *Hellenistic Sculpture I – The Styles of ca. 331-200 B.C.*, Pl. 113, aynı eser, Ridgway, Rhodos örneği üzerinden yaptığı değerlendirmede, Anadyomene tipte saçlarını tutan tanrıçanın çömelmiş pozdaki bu tipi (Crouching type) için orijinalinin MÖ 200'den önce yapıldığını belirtmektedir; Brunilde Sismondo Ridgway, *Hellenistic Sculpture III – The Styles of ca. 100-31 B.C.*, The University of Wisconsin Press, USA 2002, 116-117, Pl. 40.
[421] Brunilde Sismondo Ridgway, *Hellenistic Sculpture III – The Styles of ca. 100-31 B.C.*, The University of Wisconsin Press, USA 2002, 117 vd.
[422] Havelock, 86.
[423] Havelock, 86, (Plinius Natural History 35.91); Işın, *Patara Terakottaları Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri*, Patara V. 1, 38.

yaptırılarak onun yerine yerleştirilmiştir[424]. Augustus döneminde bu tipe olan ilginin sebebi, Virgilius'un, Aenias adlı eserinde Aphrodite'nin, Troya savaşından kaçarak İtalya'ya gelen, Anchises'ten olma oğlu, Aeniasa yol gösterdiğinden bahsetmesinden de anlaşıldığı gibi, Aphrodite'nin, Julius Claudius'lar sülalesinin kurucusu olarak kabul edilmesi ve sülalenin, kökenini tanrıçaya dayandırmak istemesi olup; Roma pantheonunda tanrıçaya özel önem ve statü verilmiştir[425]. MÖ 4. yüzyıl resim sanatına dayanan tipin orijinal durumu hakkında sadece kopyalardan bilgi elde edilmektedir[426]. Heykeltıraşlık eserler içerisinde tipin köken tespiti genellikle, MS 2. yüzyıl repliği olan Vatikan 807 nolu esere[427] göre yapılır. Bu örnek doğrultusunda heykeltıraşlık köken ile ilgili öne sürülen tarihlendirmelerden en yaygın olan görüş, bu tipteki ilk heyketıraşlık örneğin, Geç Hellenistik Dönem içerisinde yapılmış olduğudur[428]. Tanrıçanın önceki versiyonunda ele aldığımız Knidos tipinde olduğu gibi, Anadyomene tipinde de, duruşundan kaynaklı S hareketi ve farklı kol işlenişlerinden kaynaklı kontrast yapı bu iki tipin çok sayıdaki türevinde görülebilmektedir. Gardner[429] tanrıçanın yanındaki yunus balıkları ile ilgili olarak; tanrıçanın Anadyomene tipinin yansıtıldığı, MÖ 4. yüzyıla ait, ressam Apelles'in yaptığı resimde, tanrıçanın etrafını saran yunus balıklarından söz eder. Dolayısıyla, tanrıçanın Anadyomene tipinde, yanında bulunan yunus balığı, tanrıçanın kutsal hayvanlarından biri olup, denizden çıkışını simgelemektedir.

Tanrıçanın Anadyomene tipindeki Parion örnekleri, öncelikli olarak yarı çıplak, daha sonra da tamamen çıplak figürinler olarak incelenecektir.

Aphrodite Anadyomene'nin yarı çıplak olarak betimlendiği ilk örneğimiz **Kat. No. 6** (Levha 28), 2004 yılı müze kurtarma kazılarında, bir mermer figürin ve cam bir unguentarium ile birlikte M61 nolu mezardan ele geçmiştir[430] (Tablo 2). Bacak alt

---

[424] Brinkerhoff, 56-57; Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 59, Çekilmez Dn 323'te, Richter'in 1955 yılı yayınını dipnot vererek, "İmparator Nero heykeltraş Dorotheus'a yıkılmış olan Aphrodite Anadyomene tipindeki heykelin bir kopyasını yaptırarak onun yerine yerleştirmiştir" şeklinde ifade etmektedir; Gardner ise, Nero döneminde, Apellesin yaptığı resmin taşındığından bahsetmektedir, Bkz. Ernest A. Gardner, "The Aphrodite form Cyrene", The Journal of Hellenic Studies, Vol. 40, 1920, 203.

[425] Akşit, *Mitoloji-Ege'nin İki Yakasının Öyküsü*, 52; Roman –Roman, 72-73;

[426] Gardner, 203-204.

[427] Havelock, Fig. 28.

[428] Işın, *Patara Terakottaları Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri*, Patara V. I, 38;

[429] Gardner, 204.

[430] Çanakkale Arkeoloji Müzesi, Parion 2004 Kurtarma Kazısı Envanter Defteri, Env. No. 10218.

yarısından itibaren olan ayak kısmı ile sağ kolu eksik olarak ele geçen figürinde ön ve arka yüzde yer yer birleştirme çatlakları bulunmaktadır. Hafif kendi soluna yatık başta, alın üzerinde ve tepede ortadan ikiye ayrılarak, şakaklardan kulaklar üzerine kadar ön kısımda kabartılıp, tel tel üç öbek halinde geriye taranan saç, tipik Knidos saç stilini[431] yansıtmaktadır. Göz kapağı ayrıntısı verilmeyen, derinde göz çukurları, küçük burun, hafif aralık, plastik küçük dudaklı, iki yandan hafif içe çökük ağız ve ortası çukur, küçük sivri çeneye sahip hafif dolgun sivri yüzde hafif bir tebessüm ifadesi bulunmaktadır. Alta doğru genişleyen uzun boynun devamında, fazla geniş olmayan omuz, birbirinden ayrık, dolgun ve dik göğüslü, kalın belli bir üst gövdeye sahip figürinde, sol ayağını dizden öne kırıp, topuktan yana ve geriye çekmesi sonucu ağırlık dik duran sağ bacağa binmiştir. Ağırlığın bindiği sağ bacakta üst kısımda, kalçanın yukarı ve dışa doğru kayması sonucu, vücutta S hareketi oluşmuştur. Dirsekten kırılıp, göğüs hizasında kaldırılarak omuz üzerinde saçı tutarmışçasına verilmiş sağ el ile birlikte, omuz birleşim yerinin az ilerisinden kırık olmasına karşın, yine yukarı kaldırılarak saçı tutmuş olabileceği düşünülen sol el birlikte, figürde bir alan oluşturma çabasına gidilerek, hareket anındaki durağanlık verilmiştir. Arkada kalçanın hemen altından, önde ise biraz daha üstten genital bölgenin hemen altından başlayıp, önde düğüm yaparak toparlanmış, ayaklar üzerine doğru inen giyside üstte toparlanan kumaş demeti kalın bir halat gibi bacakları çevrelerken; ortadaki toplama düğümünden bacaklara doğru çapraz inen kıvrımlar yanda yukarı doğru bükülerek bacağın arkasına doğru devam etmektedir. Ön ve arka yüz kalıbı olarak içi boş baskı kalıp tekniğinde yapılmış figürinde, baş ve kollar ayrı ayrı kalıplanarak gövdeye eklenmiştir. Hem gövde hem de elbisede beyaz astar izleri belirgin olan figürde, kalça altından itibaren başlayan giysinin sol bacak üzerindeki kalın tomarlı kısmında çok az belirgin mor boya izleri görülmektedir. Bu izler dolayısıyla elbisenin mora yakın bir renge, vücudun çıplak kalan kısımlarının beyaza boyandığı anlaşılmaktadır. Arka yüzde, sırt kısmında yuvarlak buhar-askı deliğine sahip figürinde, bu yüzde de beyaz astar izleri görülmesinin yanısıra, ayrıntılı işleniş eserdeki Praxitelesin Knidos Aphroditesi[432]'nde görülen üç boyutlu yapıyı anımsatır niteliktedir.

[431] Bieber, *The Sculpture of The Hellenistic Age*, Fig. 24-25.
[432] Fuchs, 217, Fig. 234; Richter, *The Sculpture and Sculptors of The Greeks*, Fig. 715-717; Closuit, 39-81; Havelock, Fig. 17; Ridgway, *Hellenistic Sculpture I – The Styles of ca. 331-200 B.C.*, Pl. 179-180.

Tanrıçanın Anadyomene tipindeki terrakotta figürin örnekleri, Batı Anadolu'da başta Myrina[433] olmak üzere, Kyme[434], Pergamon[435], Thyateira[436], Erythrai[437], Smyrna[438], Sardes[439], Tralleis[440], Stratonikeia[441], Efes[442], Patara[443] gibi merkezler ve daha kuzeyde, Troas Bölgesi sınırları içerisinde, Dardanos[444], Troya[445], Madytos[446], Eleonte[447] ile buluntu yeri kesin bilinmeyen, Ionia kıyıları [448] ve Batı Anadolu[449]'da bulunmuştur. Batı Anadolu'da bulunan diğer figürinler arasında Afyon Müzesi[450], İzmir Müzesi[451] ve Rezan Has Müzesi[452]'nde satın alma yoluyla elde edilmiş figürinleri de saymak mümkündür. Bu tipin Anadolu'da ele geçen diğer örnekleri arasında, Eskişehir Kocakızlar Tümülüsü[453] ve Tarsus-Gözlükule[454] örnekleri de bulunmaktadır.

---

[433] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten, Band III-Teil 2*, Jüngere Typen -Type V, 209, No. 6-7; s. 211, No. 8, S. 212, No. 3; Mollard-Besques, Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina, l. s. 19-20, Pl. 19.a-f; Leyenaar-Plaisier, 254-255, Pl. 94, Fig. 673; Kassab, Statuettes en Terre Cuite de Myrina – Corpus des Signatures, Monogrammes, Lettres et Signes, Pl. 37, Fig. 179-180;

[434] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten, Band III-Teil 2*, Jüngere Typen-Type V, 209, No. 5.

[435] Töpperwein, Taf. 34, Fig. 205, 207, 209.

[436] Leyenaar-Plaisier, 380-381, Pl. 136, Fig. 1058.

[437] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten, Band III-Teil 2*,, Jüngere Typen-Type V, 209, No. 3.

[438] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, *Band III-Teil 2*, Jüngere Typen-Type V, 211, No. 9; Leyenaar-Plaisier, 134, Pl. 157, Fig. 283.

[439] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 127, Pl. 156.c, D 852.

[440] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, Kat. No. 8-12.

[441] Baldıran, 44-45, Res. 209.

[442] Lang-Auinger, "Terrakotten", *Das Hanghaus 1 in Ephesos, Funde und Ausstattung*, Taf. 127, TK 51; Öztürk, Lev. I-II, K1-K3.

[443] Işın, *Patara Terakottaları Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri*, Patara V.1,s. 37-38, K.14.

[444] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten, Band III-Teil 2*, Jüngere Typen-Type V, 211, No. 4.

[445] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, *Band III-Teil 2*, Jüngere Typen-Type V, 211, No. 5; Tavukçu, Lev. 12, Kat. No. 48.

[446] Johannes Sieveking, *Bronzen, Terrakotten, Vasen der Sammlung Loeb*, A. Buchholz, München 1930, 16, Taf. 14; Brinkerhoff, Pl. XLVI, Bu yayında, Sieveking'in Loeb Koleksiyonuna atıfta bulunularak verilen eser için *Madyos*'dan olduğu belirtilmesine rağmen, eserin ele geçtiği yer, Sieveking'in yayınında, Abydos'un karşı kıyısındaki, *Madytos* olarak belirtilmektedir. Aynı yayını dipnot vererek kullanan Çekilmez'de eserden *Madyos* örneği olarak bahsetmektedir. Bkz. Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri,* 263, Dn. 1688.

[447] Besques, Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III, 47, Pl. 56.b, 57.b, D 273.

[448] Leyenaar-Plaisier, 412, Pl. 148-149, Fig. 1144-1145.

[449] Winter, Die Typen Der Figürlichen Terrakotten, Band III-Teil 2,, Jüngere Typen-Type V, 211, No. 3.

[450] Savaş Açıkgöz, *Afyon Arkeoloji Müzesinde Bulunan Pişmiş Toprak Figürinler*, (Yayınlanmamış Lisans tezi), Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü, Konya 1996, Foto. No. 1-34.

[451] Ercan Aktaş, İzmir Arkeoloji Müzesi'ndeki Hellnistik Dönem Kadın Heykelcikleri, (Yayınlanmamış Lisans tezi), Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü, Konya 1998, Res. 8.

[452] Rezan Has Müze Kataloğu, *Gönül Paksoy Koleksiyonu,*s. 278, 284-285, Env. No. 1505, 688.

[453] Sümer Atasoy, "The Kocakızlar Tumulus in Eskişehir, Turkey", *American Journal of Archeology*, Vol. 78, No. 3, 1974, Pl. 53, Fig. 15.

[454] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, *Band III-Teil -2*, Jüngere Typen-Type V, 211, No. 1; H. Goldman, , "VI. The Terracotta Figurines", 308, Pl. 212, Fig. 9, 11, 13; Besques, *Catalogue Raisonné*

Aphrodite Anadyomene figürinlerinin, Anadolu dışındaki benzer örneklerine, Karadenizin kuzeyinde, Kerch-Kimmer Boğazı[455]'nın doğu ve batı yakasındaki antik kentlerden Pantikapeia[456], Phanagoreia[457], Myrmekion[458], Tyrambe[459] ve Gorgippia[460]'da; Güneyde Kıbrıs[461], Mısır[462], Cyreneica[463], Sidon[464] ve Fayum[465]'da; Ege'de Delos[466] adasında; Akdeniz'de İtalya[467], Pompei[468], Catania-Kentoripa[469] ve Sicilyanın güney batı karşı kıyısındaki Hadrumete[470]'de rastlamak mümkündür.

Çok geniş bir coğrafyaya yayılmış bu tipin, Parion örnekleri arasındaki Kat. No. 6'nın, alt yarısını örten giysi-kumaşın var olduğu benzer örneklerden biri Winter tarafından, Jüngere Typen (Yeni Tipler) serisi içerisinde, V. Tip figürinler başlığı altında ele alıp, tarihlendirme yapmadığı, Megara'dan ele geçmiş Myrina örneğidir[471]. Sol yanında Eros ile betimlenen Myrina örneği, hareketli bacağın sağ, eğilen kolun sol kol olmasından kaynaklı ters yönlü S hareketi dışında, arkada kalça, önde genital bölge altından başlayan, ortada düğüm yapmış elbise yapısı, üst gövde, kolların duruşu ve

---

Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III, 271-272, Pl. 339.g, e, E/D 2158, D 2159.

[455] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, *Band III-Teil 2*, Jüngere Typen-Type V, 210, No. 1, 4, 8.

[456] M. M. Kobylina, *Terrakotovye statuėtki Pantikapei Phanagorii*, Izd-vo Akademii nauk SSSR, Moskova 1961, Taf. X. 1-2; Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. III, Pantikapeĭ*,Taf. 23. 1-2, Taf. 61. 7;

[457] Kobylina, *Terrakotovye statuėtki Pantikapei Phanagorii*, Taf. IX. 1.

[458] Denisova, Taf. XVI. M153.

[459] M. M. Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. IV, Pridon'e i tamanskij poluostrov*, Izd-vo Akademii Nauka, Moskova 1974, Taf. 6. 5.

[460] Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. IV, Pridon'e i tamanskij poluostrov*, Taf. 57. 1-3.

[461] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten, Band III-Teil 2*,, Jüngere Typen-Type V, 211, No.6.

[462] Jutta Fischer, *Griechisch-römische Terrakotten aus Ägypten: die Sammlungen Sieglin und Schreiber: Dresden*, Leipzig, Stuttgart, Tübingen, E. Wasmuth, Tübingen 1994, Taf. 97, Nr. 918, 919, 920, 922.

[463] Jean Charbonneaux, *Les Terres cuites Grecques*. Librairie d'Art Louis Reynaud, Fransa 1936, 20, Pl. 66, Fig. 73.

[464] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten, Band III-Teil 2*, Jüngere Typen-Type V, 212, No. 4.

[465] Eva Bayer-Niemeier, *Griechisch-Römische Terrakotten. Wissenschaftliche Kataloge / Liebieghaus - Museum Alter Plastik, Bildwerke der Sammlung Kaufmann. Band. 1*, Verl. Gutenberg, Melsungen 1988, 172-174, Taf. 63.7, Kat. No. 353, Taf. 64.2-4, Kat. No. 355-357.

[466] Alfred Laumonier, *Exploration Archéologique de Délos Fascicule XXIII, Les Figurines de Terre cuite*, Ecole Française d'Athènes, Athènes 1956, Pl. 51, No. 485-487.

[467] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten, Band III-Teil 2*,, Jüngere Typen-Type V, 213, No. 1, 7.

[468] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten,* Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 213, No. 2.

[469] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 213, No. 4-5.

[470] Simone Besques, Ca*talogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains IV-2, Époques Hellénistique et Romaine, Cyrénaique, Egypte Ptolémaique et Romaine, Afrique* du Nord et Proche-Orient, Édition de la Réunion des Musées Nationaux, Paris 1992, 148, Pl. 90.e, E 415, MS 1-2. yüzyıl.

[471] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten, Band III-Teil 2*, Jüngere Typen-Type V, 209, No. 8.

31.5 cm lik boyuyla Kat. No. 6'ya en yakın örneklerden biridir. Eserin gövde yapısı ve özellikle sol ayağı geri çekip ağırlığı sağ ayağa yüklemesi sonucu oluşan S hareketi ve bu hareketin üst gövdede sağ kalça üzerinde yaptığı kas birikmesi ve sağa kayık yapı, MÖ 3. yüzyıla ait Cyreneica[472], MÖ 2-1 yüzyıla tarihlenen Priene[473], MÖ 2. yüzyılın ikinci yarısına ait Pergamon[474] MÖ 1 yüzyıl sonlarına ait Smyrna[475] ve Hellenistik Dönem stilini yansıttığı belirtilen Madytos[476] örnekleri ile benzer vücut yapısı göstererek, Parion örneğinde görülen Hellenistik dönem etkilerini gözler önüne sermektedir. Myrina figürinleri arasında yer alan ve Leyenaar-Plaisier[477] tarafından, saç yapısı göz önünde bulundurularak Tiberius dönemine ait olduğu belirtilen "Pythodoros" yazıtlı, yunuslu Aphrodite figürininde vücuttaki S hareketli yapı, ön yüz gibi arka yüzün de ayrıntılı işlenmesi sonucu esere yansıtılan üç boyutlu işleniş ve son olarak sırttaki yuvarlak buhar-askı deliği, Kat. No. 6 ile Myrina örneğinin yakın benzer teknik detayları arasındadır. Kat. No. 6'nın daha küçük boyutlu ve alt yarısı giyimli örnekleri arasında yer alan Efes[478], örneğinde arkada kalçanın, önde genital bölgenin altından itbaren başlayan giysi yapısı ve Parion örneğinin zıttı bir betimlemeyle sağ ayağın geriye çekildiği, ağırlığın sol bacağa bindiği, S hareketli gövde yapısına sahip olup; MS 1. yüzyıla aittir. Eserin küçük boyutlu benzerleri arasında Ionia kıyıları[479], Sardes[480], Eleonte[481], Thyateira[482], Tarsus[483], Afyon Müzesi[484], İtalya[485] ve Sidon[486] örneklerinin tamamında Aphrodite yukarı kaldırdığı elleriyle başın iki yanından gelen saçlarını tutmaktadır. MÖ 1. yüzyıl sonları ile MS 1. yüzyıl başlarına tarihlenen bu örneklerin aksine, Kat. No. 6'da Aphrodite sağ elini omzu üzerine kaldırmış olmasına karşın, başın iki yanında sonlandırılan saçlar ellerine kadar uzatılmamış, dolayısıyla da saçlarını tutar

[472] Charbonneaux, 20, Pl. 66, Fig. 73.
[473] Rumscheid, Taf. 27, Kat. Nr. 59.
[474] Töpperwein, 54, Taf. 34, Fig. 205.
[475] Leyenaar-Plaisier, 134, Pl. 157, Fig. 283.
[476] Sieveking, *Bronzen, Terrakotten, Vasen der Sammlung Loeb*, 16, Taf. 14.
[477] Leyenaar-Plaisier, 254-255, Pl. 94, Fig. 673.
[478] Öztürk, Lev. II, K3.
[479] Leyenaar-Plaisier, 412, Pl. 148-149, Fig. 1144.
[480] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 127, Pl. 156.c, D 273;
[481] Besques, Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III, 47, Pl. 56.b, 57.b, D 273.
[482] Leyenaar-Plaisier, 380-381, Pl. 136, Fig. 1058.
[483] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 271-272, Pl. 339.g, E/D 2158.
[484] Açıkgöz, Foto. No. 4, Env. No. 4932.
[485] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2,, Jüngere Typen-Type V, 213, No. 7.
[486] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2,, Jüngere Typen-Type V, 212, No. 4.

pozisyonda olmasına karşın, aslında saçlarını tutmamaktadır. Bu yapısı itibariyle de, üstteki küçük boyutlu örneklerin tamamında saçları tutan eller ve baş arasında kalan kısım doldurulmuş olmasına karşın, Kat. No. 6'da boş bırakılarak ayrıntılı bir işçilik sergilenmektedir.

Kat. No. 6'da Aphrodite'nin alın üzerinde ikiye ayrılarak, kulaklara kadar, alnı ve şakakları kaplayan bir kabartı şeklinde tel tel geriye taranan, başın tepe kısmında da ikiye ayrılarak arka kısımda topuz yapan "Knidos tipi" saç yapısı genel olarak yukarıdaki örnekler arasında da görülen Tiberius Dönemi saç yapısını[487] anımsatmakla birlikte; ayrıntıdaki ince işçilik ile biraz daha erkene işaret etmektedir. Saç yapısıyla birlikte, MÖ 1. yüzyıl örnekleri[488]nde sıkça karşılaşılan uzun boyunlu yapının son evrelerine işaret eden, uzun ama aynı zamanda alta doğru genişleyen, kalın boyun yapısıyla ve yukarıda ele alınan örnekler göz önünde bulundurulup, anatomik yapıda izlenen Hellenistik Dönemin detaycı işlenişinin son safhaları içerisinde değerlendirilerek, Kat. No. 6'nın, aynı mezardan ele geçen cam unguentarium ile birlikte, MÖ 1. yüzyıl ikinci yarısı ile MS 1. yüzyıl başlarına ait olduğu anlaşılmaktadır. Ancak eserdeki baskın Hellenistik etki, Kat. No. 6'nın kontekst içerisinde, daha çok, Geç Hellenistik Dönem içerisine ait olması gerektiğini düşündürmektedir.

Kat. No. 6 ile aynı betimlemeye sahip olup, 13 cm boyuyla (kaide hariç 10.7 cm) bu versiyonun alt versiyonları içerisinde, değerlendirilen Parion **Kat. No. 7** ve **Kat. No. 8** (Levha 29), çalışmaya konu toplam 70 terrakotta figürin, bir pişmiş toprak tek kulplu testi ve bir kâse ile birlikte, 2004 yılı kurtarma kazılarında açılan M100 nolu mezarda ele geçmiştir (Tablo 2). Parion Güney Nekropolisi'nde ortaya çıkarılan en çok ölü hediyesi-terrakotta figürine sahip mezar da, çok sayıda terrakotta figürin mezarın etrafını çevreleyecek biçimde yerleştirilmiştir. Ancak bu ölü hediyesi terrakotta figürinlerin toplam sayısı tam olarak bilinmemekle birlikte, eldeki veriler sadece envanterlik eser olarak değerlendirilmiş, çalışmaya konu 72 adet terrakotta figürin ve envanter defterinden belirlenen aynı mezara ait tek kulplu testi ve kase ile sınırlıdır. Aynı kalıp üretimi olan Aphrodite Anadyomene tipindeki bu iki figürinde (Levha 29), alın üzerinde kabartılıp nodus yapan, ancak diğer noduslu saçlardan farklı olarak

[487] Benzer saç yapısındaki Smyrna örnekleri için Bkz. Leyenaar-Plaisier, Pl. 65, Fig. 404.

[488] Eberhad Paul, *Antike Welt in Ton: Griechische und Römische Terrakotten des Archäologischen Institutes in Leipzig*, Seemann, Leipzig 1959, Taf. 49, Fig. 183-184.

nodusun devamında kalın iki halat biçiminde tepeye doğru devam eden, kulak bitimine kadar şakakları kaplayacak şekilde aşağı inen saçın bir kısmı, omuzlar üzerine kadar kaldırılmış ellere kadar uzanmakta, bir kısmı ise tepeden inenlerle birlikte toparlanarak ensede topuz yapılmıştır. Aşınmadan dolayı ayrıntı vermeyen hafif köşeli yüzün devamında kollar arasında kalan kısım tamamen doldurulduğu için boyun ve omuzlar stilize olmuştur. Biribirinden ayrık az belirgin küçük, kalkık göğüsler, hafif şişkin karın ve sağa kayık üst gövde de, dirsekten kırılarak omuz hizasında yukarı kaldırılmış kollardan sağdaki daha altta soldaki ise daha üstte, başın iki yanından gelen saç demetlerini tutarak tanrıçanın Anadyomene tipine özgü olarak saçlarının köpüğünü-suyunu sıkar pozisyonda betimlenmiştir. Arkada kalça üzerinden, önde ise göbek altından toparlanıp, ön kısımda düğüm kopçası oluşturup ayaklar üzerine kadar inen giysininin bağlanan kısmı iki bacak arasından tek kalın kıvrım şeklinde ayaklara kadar inmektedir. Kalın giysi altından anlaşıldığı kadarıyla, tanrıça sol ayağını, dizden öne, topuktan geriye ve yana doğru çekerek, ağırlığı sağ bacağı üzerine vermiştir. Bu duruş sonucunda sağ kalça yukarı ve yana doğru kaymıştır. Alt gövdede sol ayakla sola doğru yapılan bu hareketin zıttı ise, üstte kollardan sağdaki alt öne, soldaki ise üst geriye hafif çekilerek kontrast yapı oluşturulmaya ve az belirgin de olsa S hareketi yansıtılmaya çalışılmıştır. Ancak arka yüzde saç topuzu ve kalça üzerindeki toparlanmış halat biçimli giysi tomarı dışında ayrıntı verilmemesinin yanısıra, bacakların kalça ile aynı hizadan kapatılarak verilmesi sonucu kütlevi bir yapı oluşturulmuştur. Bu kütlevi yapıya ayrıntıdaki sadelik ve tek düzelik, özensiz ve yüzeysel işleniş tarzı eklenince; Geç Hellenistik'de azda olsa devam eden Hellenistik özen neredeyse tamamen kaybolmuştur. Elbise altında sadece sol ayağın uç kısmı belirgin olup, yüksek kübik bir altlık üzerindeki Aphrodite'nin alt yarısını örten giysisi ayak bitiminde kaide ile birleşmiş gibidir. Figürinlerin tabanları açık olup, arka yüzde kalın bir şerit şeklinde buhar-askı deliği, kaide arka yüzünde, Kat. No. 7 , Kat. No. 8 ise şeklinde okunabilen, kazıma çizgi, usta-atölye ismi-işareti bulunmaktadır. Her iki figürinde de aynı yerde bulunup, aynı karakteri yansıtan, bu isim-işaretler, figürinlerin çıkarıldığı kalıba işlenmiş kabartma-pozitif isim-işaretin, figürinlerin kaide arka yüzeyine çıkmış kazıma çizgi-negatif hali olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla usta-atölye isim-işaretinin kalıba işlendiği anlaşılmaktadır. Baş ve kaide ile birlikte ön ve arka yüz kalıbı olarak içi boş baskı kalıp tekniğiyle üretilmiş figürinlerin yüzeylerinde ara ara görülen beyaz astar

izlerinin yanısıra, dudak, göğüs altı, giysi ve kaide de yatay şerit şeklinde pembe boya izleri görülmektedir. Bu boya izlerinden anlaşıldığı kadarıyla, Aphrodite'nin çıplak kısımlarında ten rengi beyaz astarla belirtilmiş, dudak ve elbise beyaz astar üzerine pembe boyanmış, kaidede ise, yatay şekilde pembe şerit yer almaktadır.

Kat. No. 7 ve 8'deki, alt yarısı giyimli Aphrodite Anadyomene örneklerinin benzerlerine, Myrina[489], Eleonte[490], Kilia[491], Pergamon[492], Thyateira[493], Sardes[494], Efes[495], Ionia kıyıları[496], Patara[497], Afyon[498], Eskişehir[499], Tarsus[500], İtalya[501] ve Sidon[502]'da olmak üzere ağılıklı olarak Batı Anadolu terrakotta figürinleri arasında ve nadiren Akdeniz ortak paydalı diğer merkezlerde rastlamak mümkündür.

Işın'ın Patara terrakotta figürinleri içerisinde, K. 15 katalog numarası ile ele aldığı, Aphrodite Anadyomene örneğinde[503], Hellenistik Dönem uyumunun devam ettiği belirtilerek, MS 1. yüzyıl başlarında Diphilos atölyesinin çalışma dönemiyle birlikte yavaş yavaş bu uyumun kaybolduğundan bahsedilmektedir[504]. Patara örneğinde[505] vücut hatlarının daha belirgin olması ve Parion örneklerindeki gibi, kollar ile baş arasında doldurmadan kaynaklanan boyun ve omuz stilizasyonun olmaması, MÖ 1. yüzyıl sonlarına tarihlenen Patara örneğine göre Kat. No. 7 ve 8'in bu uyumun kayboluş sürecine doğru ilerlediğini gösterir. MÖ 1. yüzyıl sonlarına tarihlenen, gövde

[489] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romains. II, Myrina*, Pl. 19.e, Myrina 961, MÖ 1. yüzyıl sonu.
[490] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, Pl. 56.b, D 273, Livia tipi saç.
[491] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Lev. 10, Kat. No. 34, MÖ 1. yüzyıl sonu – MS 1. yüzyıl başı.
[492] Töpperwien, Taf. 34, Fig. 207-208, MÖ 1. yüzyıl.
[493] Leyenaar-Plaisier, 380-381, Pl. 136, Fig. 1058, Roma İmparatorluk Dönemi.
[494] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 127, Pl. 156.c, D 852; MS 1. yüzyıl civarı.
[495] Öztürk, Lev. II, K3, MS 1. yüzyıl.
[496] Leyenaar-Plaisier, 412, Pl. 148, Fig. 1144, Augustus Dönemi.
[497] Işın, *Patara Terakottaları Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri*, Patara V. I, 37, K. 15.
[498] Açıkgöz, Foto. No. 4, Env. No. 4932, Roma Dönemi.
[499] Atasoy, Pl. 53, Fig. 15, Geç Hellenitik – Erken Roma Dönemi.
[500] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 271-272, Pl. 339.g, e, E/D 2158, MÖ 1. yüzyıl ilk yarısı.
[501] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 213, No. 7.
[502] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 212, No. 4.
[503] Işın, *Patara Terakottaları Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri*, Patara V. I, 37, K. 15.
[504] Işın, *Patara Terakottaları Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri*, Patara V. I, 39.
[505] Işın, *Patara Terakottaları Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri*, Patara V. I, 37, K. 15

alt yarısı ele geçmiş, Myrina[506] örneğinde, geriye çekilen bacağın giysi altından belirgin olması ve üst kısımdaki giysi bağlama kopçasının devamındaki kıvrım yapısıyla ve bacakların arka ve yan kısımlarının da giysi altından belirgin olmasıyla, Parion örneklerindeki katı ve kütlesel yapıdan hemen önceye, dolayısıyla da Hellenistik Dönemin sonlarında başlayan şematik yapının ilk evrelerine işaret etmektedir. Bu gelişim sürecindeki ikinci veya üçüncü adımı oluşturan Kat. No. 7 ve 8 ise, Myrina örneğinden yaklaşık 30-40 yıl sonrasını göstermektedir. Noduslu saç yapılarıyla Augustus Dönemi'ne (MÖ 27-MS 14) tarihlenen Ionia[507] örneği ve MÖ 1. yüzyılın son çeyreğine tarihlenen Eleonte[508] örneğinde, iki yandan tutulan saçlar ve kollar arasındaki kısmın boş bırakılması sonucu belirgin verilen boyun ve omuz yapıları ile gövde alt yarısında giysi altından belirgin ileri atılmış bacaklar, Parion örneklerindeki stilize ve kütlesel yapının bir önceki adımına işaret etmektedir. Gövde alt yarısında elbise olmadan, tamamen çıplak olarak betimlenen Tralleis[509] örneğinde, Parion örneklerinde görülen boyun ve omuzların stilize olarak verildiği yapının aynısını görmek mümkündür. Tralleis örneğindeki şematik yapı göz önünde bulundurularak yapılan, MS 1. yüzyılın ilk yarısı olarak belirtilmiş tarihlendirme, Parion örnekleri için de uygun görülmektedir. Yukarıda belirtilen Eleonte[510] ve Ionia[511] örnekleri ile Kat. No. 7 ve Kat. No. 8'in saç yapılarındaki benzerliklere karşın, şematik ve özentisiz yapısıyla Julius Claudiuslar Dönemi boyunca kullanılan noduslu saç yapısı ve aynı mezarda ele geçen diğer ölü hediyeleri de göz önünde bulundurularak, Parion örnekleri, MS 1. yüzyılın ilk yarısı içerisine tarihlenmekle birlikte, bu tarih aralığının sonlarına daha yakın oldukları düşünülmektedir.

Tanrıçanın Aphrodite Anadyomene tipinde, Parion Kat. No. 6, 7 ve 8'de verilen yarı çıplak olarak betimlendiği figürinler ile Vatikan 807 envanter numaralı heykel[512] bu tipin günümüze ulaşan en özgün ve orijinaline en yakın örnekleridir. Havelock[513] son

[506] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romains. II, Myrina*, Pl. 19.e, Myrina 961, MÖ 1. yüzyıl sonu.
[507] Leyenaar-Plaisier, 412, Pl. 148, Fig. 1144, Augustus Dönemi.
[508] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, Pl. 56.b, D 273, Livia tipi saç.
[509] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, Kat. No. 9, MS 1. yüzyıl ilk yarısı.
[510] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, Pl. 56.b, D 273, Livia tipi saç.
[511] Leyenaar-Plaisier, 412, Pl. 148, Fig. 1144, Augustus Dönemi.
[512] Havelock, Fig. 28.
[513] Havelock, 88-91.

eser üzerinden hareketle, MÖ 4.-3. yüzyıl resim sanatından kaynaklı bu tipin heykeltıraşlık örneklerinin MÖ 1. yüzyıldan itibaren yapılmaya başlayıp, ilk örneklerin yarı çıplak olarak yapıldığını, daha sonra ise tamamen çıplak olarak betimlendiğini belirtmektedir. Ancak, yarı çıplak betimlenmiş Parion örneklerini göz önünde bulundurarak, çıplaklıkla bağlantılı bu gelişimin, en azından, pişmiş toprak figürinler için geçerli olmadığını söylemek mümkündür. Tanrıçanın Anadyomene tipindeki, bu üç örnekte gördüğümüz yarı çıplak tasvir edilmiş örneklerinin MS 2-3. yüzyıllara ait bronz örnekleri de bulunmaktadır[514].

Aphrodite Anadyomene'nin yarı çıplak betimlenen bu üç örneği ardından ele alınacak çıplak ve yunus balığıyla betimlenmiş ilk örneğimiz olan, **Kat. No. 9**, *Aphrodite Anadyomene – Çıplak ve Yunuslu Tip* içerisinde değerlendirilmiştir (Levha 30). 2007 yılı çalışmalarında, Güney Nekropolis'de açılan M96 nolu mezardan, 1 Aphrodite Anadyomene, 1 Eros ve Pyskhe ve 1 güvercin figürini ile 4 pişmiş toprak unguentarium, 2 cam unguentarium, 1 maşrapa, 1 biberon ve bir kaç kemik tokadan oluşan diğer ölü hediyeleri ile birlikte ele geçmiştir[515] (Tablo 1). Ahşap Tabut Mezar[516] tipindeki M96 içerisinde sadece birkaç küçük kemik parçası dışında iskelete ait kemik ele geçmemekle birlikte, olasılıkla 10 yaş üzerinde erişkin bir kız çocuğuna ait olduğu ve diğer bu tür çocuk mezarlarında olduğu gibi bireye ait kemiklerin büyük bir kısmının, yoğun nem sonucu eridiği tahmin edilmektedir[517]. Kısmen bacakları ve kaidesi korunmuş olan Kat. No. 9, Kat. No. 10 ve 11 ile benzer yunus balıklı tasvir göz önünde bulundurularak tamamlanmıştır. Sırtından aşağı inerek, sol yanından ayaklara kadar uzanan himation ile betimlenmesine karşın, ön yüzünün tamamen çıplak olduğu tahmin edilmektedir. Bacak alt yarısından itibaren, kaidesiyle birlikte ele geçen figürinin bacak duruşuna göre, sağ bacak sabit ve vücut ağırlığını taşırken, sol bacak dizden öne, topuktan geriye ve hafif yana doğru çekilmiştir. Alt gövdedeki bu harekete göre üst gövde hafif kendi soluna yatık işlenmiş olmalıdır. Sağ bacağa bitişik yunus balığının kuyruğu arkada kalçaya doğru uzayıp arkadan figürü desteklemekte, sağ

[514] İsa Kızgut, *Türkiye'nin Seçilmiş Bazı Müzelerinden Hellenistik ve Roma Dönemi Bronz Heykelcikleri*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya 2004, 251, Lev. 87..a-c, İst-090.
[515] Başaran, "Parion 2007", 57, Res. 12.
[516] Kasapoğlu, "Parion Nekropolü Mezar Tipleri", 484, 492.
[517] Mezarda bulunan biberon, çocuğun daha küçük yaşlardaki eşyalarından biri olarak mezara bırakılmış olmalıdır.

yandan aşağı dökülen giysi ise, kalın kırlangıçkuyruğu biçimli kıvrımla sonlanmaktadır. Yüksek kare kaidenin, kalın çerçeveli ön yüzünde, olasılıkla Erosları temsil eden üç çıplak çocuk figürü, alçak kabartma tekniğiyle işlenmiştir. Kaideyle birlikte, içi boş baskı kalıp tekniğiyle yapılmış eserin tabanı açık olup; sağlam olarak ele geçen alt yarı göz önünde bulundurularak, arka yüzde ayrıntı verilmeden, sadece yuvarlak buhar deliğinin yer aldığı hafif dışa bombeli olarak kabaca rötuşlandığı anlaşılmaktadır. Kat. No. 9'daki gibi yunus balığıyla betimlenmiş Anadyomene tipindeki çok sayıda örnek, Batı Anadolu'da Myrina[518], Smyrna[519], Dardanos[520], Efes[521] ve Afyon[522] gibi merkezlerde; Karadeniz'in kuzeyindeki Kerch-Kimmer Boğazı[523]'nın doğu ve batı yakasında olup; buradaki antik kentlerden Pantikapeia[524], Phanagoreia[525], Myrmekion[526], Tyrambe[527] ve Gorgippia[528]'da bulunmaktadır. Anadolu dışında örneklerin ele geçtiği bir diğer merkez olan Kıbrıs[529]'da ele geçen örnekte, tanrıça yunus balığı ve ayna tutan Eros figürleriyle birlikte betimlenmiştir. Genel betimleme ile benzer olan bu örneklerden yukarıda belirtilen Batı Anadolu örneklerinin hiç birinde tanrıçanın yanındaki yunus balığının kuyruğu arka kısma doğru uzatılmamış; hepsinde önde genital bölgeyi kapatır şekilde gösterilmiştir. Bununla birlikte Karadeniz'in kuzeyindeki Kerch-Kimmer Boğazının iki yanında bulunan antik kentlerden, Pantikapeia[530]'dan ele geçen parçada, Kat. No. 9'daki gibi sağ bacağın yanındaki yunus balığının kuyruğu arkada kalçaya doğru uzatılmıştır. Kat. No. 9'da olduğu gibi Pantikapeia örneğinde de solda aşağı doğru inen elbiseye yer verilmesiyle birlikte, hareketli bacağın, yunus balığının bulunduğu sağ bacak olmasıyla Parion örneğinden

---

[518] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina*, l. s. 19-20, Pl. 19.c, d, f; Leyenaar-Plaisier, 254-255, Pl. 94, Fig. 673; Kassab, *Statuettes en terre cuite de Myrina: corpus des signatures, monogrammes, lettres et signes*, Pl. 37, Fig. 179-180.

[519] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 211, No. 9.

[520] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 211, No. 4.

[521] Lang-Auinger, "Terrakotten", Das Hanghaus 1 in Ephesos, Funde und Ausstattung, Taf. 127, TK 51.

[522] Açıkgöz, Foto. No. 11, Env. No. 4941.

[523] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 210, No. 1.

[524] Kobylina, *Terrakotovye statuėtki Pantikapei Phanagorii*, Taf. X. 1-2; Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. III, Pantikapeĭ*,Taf. 23. 1-2.

[525] Kobylina, *Terrakotovye statuėtki Pantikapei Phanagorii*, Taf. IX. 1.

[526] Denisova, Taf. XVI. M153.

[527] Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. IV, Pridon'e i tamanskij poluostrov*, Taf. 6. 5.

[528] Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. IV, Pridon'e i tamanskij poluostrov*, Taf. 57. 1-3.

[529] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 211, No. 6.

[530] Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. III, Pantikapeĭ,* Taf. 61. 7.

farklı bir yapı izlenmektedir. Kobylina[531]'nın MÖ 1. – MS 1. yüzyıl civarına tarihlediği bu örnek, ender bulunan bir betimlemenin, bu iki kent figürinlerinde yer almasından dolayı, Parion'un bulunduğu coğrafi konum da göz önünde bulundurularak; bu dönemde, Karadeniz'in kuzeyi ile Parion arasında olası etkileşimi gözler önüne sermektedir. Kat. No. 9'un bacak duruşundan anlaşılan vücuda hafif "S" hareketi veren yapıda, ağırlığın dik duran sağ bacağa yüklendiği, sol bacağın ise dizden öne topuktan geriye ve hafif yana çekildiği, tanrıçanın denizden çıkış anındaki, anlık bir betimlemesini çizen yapı, Kat. No. 3'deki Knidos Aphroditesi'yle aynı tarzda verilmiştir. Kalın çerçeve içerisinde ön yüzde kabartma figür ya da figürlere sahip kaide örneklerine Sadberk Hanım Müzesi[532]'ndeki, MS 1. yüzyıla tarihlenen, farklı Aphrodite örneklerinde de rastlamak mümkündür. Eserin ele geçtiği mezarda yukarıda belirtilen kontekst buluntular arasında yer alan seramik ve cam kaplar genel olarak MS 25-100 tarih aralığında kullanılan formlar olmakla birlikte, eserin yansıttığı özellikler ve kontekst malzeme bir arada değerlendirilerek, Kat. No. 9 için de MS 1. yüzyılın ilk yarısı, uygun bir tarih aralığı olarak görülmektedir[533].

Aphrodite Anadyomene'nin tamamen çıplak ve yunus balığı ile tasvir edildiği Parion örneklerinden **Kat. No. 10-11** (Levha 31), 2009 yılı çalışmalarında ortaya çıkarılan M136 nolu erişkin kız çocuk mezarından ele geçmiştir[534]. Ahşap Tabut Mezar[535] tipindeki mezarın güney ucunda, 2005 yılında açılan iki ölü hediyesi grubu (F3c 1 ve F3c 2 ölü hediyesi - adak grubu)'nun da bu mezarın ayakucuna yerleştirilmiş ölü hediyeleri oldukları anlaşılmıştır[536]. Ayakucundaki ölü hediyeleri de göz önünde bulundurularak, M136 nolu mezarda, Kat. No. 10-11 ile birlikte 1 Strophionlu Aphrodite, 5 Kuşlu Oturan Kadın, 1 Tahtta Oturan Kadın, 1 Horoz Taşıyan Çocuk, 3 Heirodoulos, 1 Güvercin, 1 Köpek-Kurt'tan oluşan terrakotta figürin ile 1 tek kulplu testi, 1 unguentarium, 1 çift kulplu kâse ve 1 kandil ele geçmiştir (Tablo 1). Her iki örnekte aynı kalıp üretimi olmalarıyla birlikte, Kat. No. 11'in boyun ve omuz kısımlarında eksik parçalar olduğundan, eser geçici olarak, plaster yardımıyla

[531] Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. III, Pantikapeĭ,* Taf. 61. 7;
[532] Çokay Kepçe – Gerçeker, 91-93.
[533] M96'da ele geçen seramikler ve benzerleri için Bkz. Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat.No. 82-85, 183, 185.
[534] Başaran, "Parion 2009 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", 285, Res. 5.
[535] Kasapoğlu, Hasan, "Nekropol", 111, Çiz. 6b.
[536] Başaran – Tavukçu, " Parion Kazısı 2005", 617.

bütünleştirilip bu haliyle fotoğraflanmıştır. Alın üzerinde ikiye ayrılarak, alnı ve şakakları çevreleyerek kulaklar üzerinde son bulan kabartı şeklinde geriye doğru taranmış, bir kısmı başın arkasında küçük bir topuz, bir kısmı ise, birer tutam halinde başın iki yanından uzatılarak, omuzlar üzerindeki ellerde tutulan saç yapısına sahip baş; çok az kendi sağına dönüktür. Ayrıntıda çok net olmayan yüzde, hafif içe çökük göz çukurları, iri burun, kapalı küçük ağız ve hafif sivri yapı, belirgin özellikler olup, az da olsa Praxiteles'in etos[537]'unu yansıtmaktadır. Başın iki yanından inip omuzlar üzerinde ellerle tutulan saçın omuzlar üzerinde yansıttığı doldurulmuş kısmı, figürinin boynu ve omuzlarının stilize olmasına sebep olmuştur. Dirseklerden kırılarak karın hizasında yukarı kaldırılan kollardan soldaki, hafif kendi soluna yatkın üst gövde yapısıyla paralel olarak daha aşağıda, sağdaki ise daha yukarıdadır. Birbirinden ayrık küçük ve dik verilmiş göğüslerin altında dar bir şerit halinde *strophion*[538] bağlanan figürinde, göğsün alt kısmı iki yandan ince verilmiş olmasına karşın, kalçalara geçişte ani bir genişleme yapmış ve karın hafif şişkindir. Alt gövdede sağ bacağın dizden kırılarak öne, topuktan geriye ve çok az kendi sağına çekmesi sonucu ağırlığın bindiği sağ bacak, tam dik olarak verilmemiş, dizden hafif öne öne doğru kırılmıştır. İki bacakta gözlenen bu yapıyla tanrıçanın denizden çıkarken, sol bacağa ağırlığını vererek, saçlarındaki köpük ya da deniz suyunu sıkıp, doğrulmak üzere olduğu anın sona en yakın safhası betimlenmiş gibidir. Bu hareket sonucu sağ kalça yukarı ve dışa taşkın olarak betimlenmiş, alttaki bu hareketin devamı olarak da, üst gövde karın boşluğundan kendi soluna yatkın olarak gösterilmiştir. Bu hareketten dolayı vücutta oluşan "S" hareketi ile sağlanmaya çalışılan hareketli yapıya karşın, kalçalardan itibaren olması gerekenden kalın verilmiş hantal yapıdaki bacaklar, gövde üst yarısındaki ince yapıyla uyumsuzdur. Tanrıçanın sol bacağına bitişik, yüz üstü, kaideye yerleştirilmiş yunus balığının kuyruğu dizin hemen üst kısmından bacak üzerine doğru bükülerek genital bölgeyi kapatmıştır. Gardner[539] tanrıçanın yanındaki yunus balıkları ile ilgili olarak; tanrıçanın Anadyomene tipinin yansıtıldığı, MÖ 4. yüzyıla ait, ressam Apelles'in yaptığı resimde, tanrıçanın etrafını saran yunus balıklarından söz eder. Dolayısıyla tanrıçanın Anadyomene tipinde, yanında bulunan yunus balığı, tanrıçanın kutsal hayvanlarından biri olup, denizden çıkışını simgelemektedir. Yüksek kare, küçük bir altık üzerinde yer alan figürinin arka

[537] Başaran, *Arkeolojiye Giriş*, 227.
[538] Norma Goldman, "Reconstructing Roman Clothing", 233-235, Fig. 13.26; Karatağ, 381; Tekçam, 212.
[539] Gardner, 204.

yüzünde sırttaki strophion ve dışa çıkık kalçalar dışında ayrıntı verilmemiş, kalça bitiminden itibaren bacaklar ve yunus balığı bitişik bir kütle halinde betimlenmiştir.

Kat. No. 10 ve Kat. No. 11'de ele alınan bu iki Aphrodite Anadyomene figürinin Batı Anadolu'daki benzerlerine Myrina[540], Smyrna[541], Dardanos[542], Efes[543] ve Afyon[544]'da rastlanmaktadır. Anadolu dışında en yoğun bulunduğu bölge ise, Karadeniz'in kuzeyindeki Kerch-Kimmer Boğazı[545]'nın doğu ve batı yakası olup, buradaki antik kentlerden Pantikapeia[546], Phanagoreia[547], Myrmekion[548], Tyrambe[549] ve Gorgippia[550]'da ele geçen Aphrodite Anadyomene örneklerinin büyük bir çoğunluğunda tanrıça yanında yunus balığı, göğsünde *kastula*[551]*-kestos*[552] kopçası ile betimlenmiştir. Anadolu dışında örneklerin ele geçtiği bir diğer merkez olan Kıbrıs[553]'da ele geçen örnekte tanrıça yunus balığı ve ayna tutan Eros figürleriyle birlikte betimlenmiştir.

Yukarıda behsedilen yunus balıklı Aphrodite Anadyomene örneklerinden, Louvre Müzesi'nde yer alan, MYR 37 nolu Myrina örneği[554], hareketli sağ bacağı, karın hizasında yukarı kaldırılıp omuzlar üzerinde saçları tutan elleri ile Kat. No. 10 ve 11 ile yakın bir betimlemeye sahip olmasına karşın, eller ve boyun arasında saçın alt kısmının boş bırakılmasıyla daha belirgin olan boyun, omuz ve kolları; vücut ağırlığının yüklendiği, dik duran sol bacağı ve genital bölgeyi kapatan yunus balığının çapraz duran kuyruk yapısıyla Parion örneklerinden ayrılarak, Kat. No. 10 ve 11'de gövde alt

---

[540] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina*, 19-20, Pl. 19.c, d, f; Leyenaar-Plaisier, 254-255, Pl. 94, Fig. 673; Kassab, *Statuettes en Terre cuite de Myrina: Corpus des Signatures, Monogrammes, Lettres et Signes*, Pl. 37, Fig. 179-180.

[541] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 211, No. 9.

[542] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 211, No. 4.

[543] Lang-Auinger, "Terrakotten", *Das Hanghaus 1 in Ephesos, Funde und Ausstattung*, Taf. 127, TK 51.

[544] Açıkgöz, Foto. No. 11, Env. No. 4941.

[545] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 210, No. 1.

[546] Kobylina, *Terrakotovye statuėtki Pantikapei Phanagorii*, Taf. X. 1-2; Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. III, Pantikapeĭ,*Taf. 23. 1-2, Taf. 61. 7;

[547] Kobylina, *Terrakotovye statuėtki Pantikapei Phanagorii*, Taf. IX. 1.

[548] Denisova, Taf. XVI. M153.

[549] Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. IV, Pridon'e i tamanskij poluostrov*, Taf. 6. 5.

[550] Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. IV, Pridon'e i tamanskij poluostrov*, Taf. 57. 1-3.

[551] Tavukçu, 94, Kat. No. 47, "Omuzlardan gelip iki göğüs arasında birleşerek düğüm oluşturan ve göbek deliği üzerinde tekrar ayrılıp kalçaların üzerinden arkaya dolanan gerdanlık türü takı"

[552] Lee, 137-139.

[553] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 211, No. 6.

[554] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina*, l. s. 19-20, Pl. 19.c; Kassab, *Statuettes en terre cuite de Myrina: corpus des signatures, monogrammes, lettres et signes*, Pl. 37, Fig. 179.

yarısında görülen, anatomik yapıdaki kütlesel ve hantal yapının öncesine işaret ederek, MÖ 1. yüzyılın sonlarına tarihlendirilmiştir. Arka kısmında Papias ve Diphilos atölye işaretlerinin her ikisini de bulunduran MYR 37'nin üst gövdede eksik kısımları bulunan aynı atölye işaretleri ve anatomik özellikleri yansıtan Myrina 1034 nolu eserde[555] benzer özellikler ve genital bölgeyi kapatmış, yunus balığının çapraz duran kuyruğu ile yine Parion örneklerinden daha erkene ait özellikler yansıttığı görülmektedir. Leiden Müzesi örnekleri içerisinde yer alan ve Augustus Dönemi (MÖ 14- MS 27) sonlarına tarihlendirilen, Ionia kıyıları örneği[556]nde baş, kol ve el yapısı, sol yandaki yunus balığının dizin hemen üzerinden içe doğru kıvrılarak dikey vaziyette genital bölgeyi örten kuyruğu ve 14.7 cm boyuyla, 9.2 cm boyundaki Parion örneklerinin üst jenerasyon kalıbı olacak kadar yakın bir benzerlik içerisinde olduğu görülür. Tanrıçanın yanında yunus balığı bulunan, bu iki Parion örneğinin, Myrina[557] ve Smyrna[558]'dan ele geçen benzerlerinin tamamında sağ ya da sol yanda bulunan yunus balıklarının genital bölgeyi kapatan kuyrukları hafif çapraz durmakta ve göğüs ortasında kastula kopçası bulunmaktadır. Ancak Kat. No. 10-11 ile birlikte, Ionia kıyıları[559], Dardanos[560], Efes[561] ve Afyon[562] örneklerinde diz üzerinden net belirgin bir "S" çizerek genital bölgeyi kapatan kuyruk dik durmakta ve tamamında göğüsler arasında kastula kopçası bulunmamaktadır. Bu yönüyle Myrina dışındaki az sayıda da olsa, bu birkaç merkezden ve Parion'dan ele geçen örneklerde bu tipte ortak noktaların olması, MÖ 1. yüzyıl sonlarından itibaren üretimin azalmaya başladığı Myrina atölyelerinden esinlenerek, MS 1. yüzyıl ilk yarısında Aphrodite Anadyomene tipini yapan, farklı bir merkezdeki atölye ya da atölyelerin var olabileceği; bu atölyenin de Parion olabileceği ihtimali akla gelmektedir. Bununla birlikte, genel olarak MÖ 1. yüzyıla tarihlendirilen Kerch-Kimmer Boğazı[563], Pantikapeia[564], Phanagoreia[565], Myrmekion[566], Tyrambe[567] ve

---

[555] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina*, l., 19-20, Pl. 19.f; Kassab, *Statuettes en terre cuite de Myrina: corpus des signatures, monogrammes, lettres et signes*, Pl. 37, Fig. 180.
[556] Leyenaar-Plaisier, 412, Pl. 149, Fig. 1145.
[557] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina*, l., 19-20, Pl. 19.c, d, f; Leyenaar-Plaisier, 254-255, Pl. 94, Fig. 673; Kassab, *Statuettes en Terre cuite de Myrina: Corpus des Signatures, Monogrammes, Lettres et Signes*, Pl. 37, Fig. 179-180.
[558] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 211, No. 9.
[559] Leyenaar-Plaisier, 254-255, 412, Pl. 149, Fig. 1145.
[560] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 211, No. 4.
[561] Lang-Auinger, "Terrakotten", *Das Hanghaus 1 in Ephesos, Funde und Ausstattung*, Taf. 127, TK 51.
[562] Açıkgöz, Foto. No. 11, Env. No. 4941.
[563] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 210, No. 1.

Gorgippia[568]'da ele geçen kuzey Karadeniz örneklerinde Aphrodite Anadyomene örneklerinin büyük bir çoğunluğunda tanrıça yanında yunus balığının hilal biçimli kuyruğu ya çapraz olarak genital bölgeyi kapatmakta, ya da kuyruk genital bölgeyi kapatmadan bacak üzerinde durmakta; göğsünde ise *kastula*[569]*-kestos*[570] kopçası yer almaktadır. Dolayısıyla Parion, Ionia kıyıları[571], Dardanos[572], Efes[573] ve Afyon[574] örneklerinin, güneydeki Myrina ve Smyrna örnekleri ile kuzeydeki Kerch-Kimmer boğazı örneklerinden farklı bir yapı yansıttığı söylenebilir.

Alın üzerinde ortadan ikiye ayrılarak, başın arkasında topuz yapan saç yapısı ile genel olarak Tiberius Dönemi, Roma kadın portreleri ile benzer bir saç yapısı yansıtan eser, yukarıda değinilen örnekler ve ele geçtiği M136 nolu mezar ve bu mezarın güney ucundaki iki ölü hediyesi grubundaki kontextte bulunan seramikler de göz önünde bulundurularak, Kat. No. 10-11'i, MS 1. yüzyıl başları ile MS 40 aralığına tarihleyebilmekteyiz[575].

Aphrodite Andyomene'nin çıplak ve yunuslu tipinin son örneği olan **Kat. No. 12** (Levha 32), 2004 yılı müze kurtarma kazılarında açılan M111 nolu mezardan; Kat. No. 15'de ele alınan Aphrodite Anadyomene figürini, 1 cam unguentarium ve 1 cam sürahi ile birlikte ele geçmiştir (Tablo 2). Hafif kendi sağına yatık ve yukarı kalkık başında saç ve yüz ayrıntıları net olarak görülmeyen figürinde, dirsekten kırılarak, omuz hizasında yukarı kaldırılan sol el başın yanından çıkan saç demetini ve başın arka kısmından

---

564 Kobylina, *Terrakotovye statuėtki Pantikapei Phanagorii*, Taf. X. 1-2; Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. III, Pantikapeĭ,*Taf. 23. 1-2, Taf. 61. 7;

565 Kobylina, *Terrakotovye statuėtki Pantikapei Phanagorii*, Taf. IX. 1.

566 Denisova, Taf. XVI. M153.

567 Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. IV, Pridon'e i tamanskij poluostrov*, Taf. 6. 5.

568 Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. IV, Pridon'e i tamanskij poluostrov*, Taf. 57. 1-3.

569 Tavukçu, 94, Kat. No. 47, "Omuzlardan gelip iki göğüs arasında birleşerek düğüm oluşturan ve göbek deliği üzerinde tekrar ayrılıp kalçaların üzerinden arkaya dolanan gerdanlık türü takı"

570 Lee, 137-139.

571 Leyenaar-Plaisier, 254-255, 412, Pl. 149, Fig. 1145.

572 Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 211, No. 4.

573 Lang-Auinger, "Terrakotten", *Das Hanghaus 1 in Ephesos, Funde und Ausstattung*, Taf. 127, TK 51.

574 Açıkgöz, Foto. No. 11, Env. No. 4941.

575 Mezarda ele geçen seramikler ve benzerleri için Bkz. Aydın Tavukçu, Kat. No. 97, 202; Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 125. M136 nolu mezar ve güney ucundaki, F3c 1 ve F3c 2 nolu iki ölü hediyesi grubunda bulunan seramikler için MÖ 1. yüzyıl sonları ile MS 1. yüzyıl aralığını kapsayan geniş bir tarihlendirme verilmektedir. Bu geniş tarih aralığına ait seramik kapların varlığı ise günlük kullanımda yer alan kapların ilerleyen süreçte mezarlara bırakılabildiklerini, dolayısıyla eserler arasında bu şekilde bir tarih farklılığının olabileceğini göstermektedir.

başlayıp sırttan aşağı inerek, sol kalçanın yanından çıkıp, bir kütle halinde ayaklara kadar uzanan himationu tutarken, gövdeye bitişik sağ el, sağ bacak üzerinde yunus balığının kuyruğunu tutmaktadır. Başın iki yanından omuzlara inen saç demeti ve himationun fon oluşturduğu boyun, az belirgin olmakla birlikte, kısa olarak verilmiştir. Kendi soluna ve hafif geriye yatkın üst gövdede az belirgin küçük göğüsler bulunmaktadır. Dizden öne topuktan yukarı çekilen sol ayağa bitişik yunus balığının kuyruğu yatay şekilde genital bölgeyi kapatmıştır. Ağırlığı taşıyan sol bacak dik verilmiş, bu hareket sonucu sol kalça yukarı ve dışa doğru kayıktır. Alt ve üst kenarları dışa taşkın profilli, yuvarlak kaidenin alt kısmı açıktır. Dışa bombeli ve ayrıntısız verilmiş arka yüzde, figürinin sırt kısmında göz biçimli buhar-askı deliği yer almaktadır. Sol kol ve eldeki kötü düzeltme izleri ile sol yanda kalça hizasından dışarı çıkan himation kumaşı göz önünde bulundurularak, eserin baştan sırta inip, sırtın iki yanından dışa taşıp, gövdeye fon oluşturmuş bir himation giyen farklı bir versiyondaki figürin kalıbından alınan örnekte yapılan değişkliklerle oluşturulmuş yeni bir tip olduğu açıkça görülmektedir. Ancak bu üst versiyon figürin olabilecek örnek henüz ele geçmemiştir. Yukarıda verilen çıplak ve yunuslu tip Aphrodite Anadyomene figürinleri için verilen Batı Anadolu'daki Myrina[576], Smyrna[577], Dardanos[578], Efes[579] ve Afyon[580]; Karadeniz'in kuzeyindeki Kerch-Kimmer Boğazı[581]'nın doğu ve batı yakasındaki antik kentlerden Pantikapeia[582], Phanagoreia[583], Myrmekion[584], Tyrambe[585] ve Gorgippia[586] gibi merkezlerden ele geçen örneklerin hepsinde tanrıçanın sağ ya da sol bacağının yanında bulunan yunus balığı Kat. No. 12 ile benzer genel tipolojiyi yansıtsa da, bu merkezlerdeki örneklerin hiçbirinde tanrıça tek eliyle saçını tutmaz. Bununla birlikte yukarıda verilen Anadolu örneklerinin tamamında tanrıçanın başının arkasından inen

---

[576] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina*, l. s. 19-20, Pl. 19.c, d, f; Leyenaar-Plaisier, 254-255, Pl. 94, Fig. 673; Kassab, *Statuettes en Terre cuite de Myrina: Corpus des Signatures, Monogrammes, Lettres et Signes*, Pl. 37, Fig. 179-180.

[577] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 211, No. 9.

[578] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 211, No. 4.

[579] Lang-Auinger, "Terrakotten", *Das Hanghaus 1 in Ephesos, Funde und Ausstattung*, Taf. 127, TK 51.

[580] Açıkgöz, Foto. No. 11, Env. No. 4941.

[581] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 210, No. 1.

[582] Kobylina, *Terrakotovye statuėtki Pantikapei Phanagorii*, Taf. X. 1-2; Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. III, Pantikapeĭ,*Taf. 23. 1-2, Taf. 61. 7;

[583] Kobylina, *Terrakotovye statuėtki Pantikapei Phanagorii*, Taf. IX. 1.

[584] Denisova, Taf. XVI. M153.

[585] Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. IV, Pridon'e i tamanskij poluostrov*, Taf. 6. 5.

[586] Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. IV, Pridon'e i tamanskij poluostrov*, Taf. 57. 1-3.

himation ya da stola türü bir giysi de bulunmamaktadır. Tüm bu farklılıklarla birlikte Kat. No. 12'nin genelinde görülen silik yapı, sol koldaki basitçe yapılmış düzeltme ve gövdenin sol yanında kalça hizasından aniden çıkan kumaş göz önünde bulundurularak, eserin faklı bir betimlemeye sahip Aphrodite figürinine ait bir kalıptan çıkarılmış örnekte, hamur henüz yaş iken yapılan düzeltmelerle oluşturulmuş, alt jenerasyon örneklerden biri olduğu anlaşılmaktadır. Eserdeki aşırı ayrıntısız, silik yapı da bu üst jenerasyon kalıbın birden fazla alınmış alt jenerasyon kalıplardan biri olduğunu göstermektedir. Kat. No. 12'de vücut hatları ve diğer unsurlarda görülen ayrıntısız işçilik Roma Dönemi'nde MS 1.yüzyılın ikinci yarısından itibaren artan şematik yapıyı yansıtmaktadır. Bu tarzda şematik yapıyla, Parion örneğine benzerlikler gösteren, Mısır[587] ve Fayum[588] örnekleri genel olarak MS 2.-3. yüzyıla tarihlenmektedirler. Eserle birlikte aynı mezardan ele geçen diğer ölü hediyeleri arasında bulunan, çan gövdeli-şamdan biçimli cam unguentarium ve uzun konik gövdeli cam sürahi de göz önünde bulundurulduğunda Kat. No. 12, için MS 1. yüzyıl sonları uygun bir tarih olarak ortaya çıkmaktadır[589]. Parion Kat. No. 12 için uygun görülen bu tarihlendirmeyle birlikte, yunuslu ve çıplak Aphrodite Anadyomene tipinin, Parion'da, MS 1. yüzyıl sonlarına kadar kullanıldığı söylenebilir.

Sağ kol ve sağ bacağının yanındaki hydria-amphora ile genel Knidos Aphroditesi betimlemesini andırarak, Kat. No. 3 ile benzer özelliklere sahip **Kat. No. 13**[590] (Levha 32) ve bu eserden sonra ele alınacak Kat. No. 14, 15 ve 16 ile birlikte Knidos Aphroditesi özelliklerini andıran örnekler olarak *Aphrodite Anadyomene / Knidos etkili Tip* olarak ele alınmıştır. Parion Kat. No. 13, yukarıda Kat. No. 3'ün açıklamasında da değinilen, M25 nolu, yetişkin kadın mezarından ele geçmiştir[591] (Tablo 1). Sol kolu kırık ve eksik, sol kolun kırık kısmının devamında sol omuzda da eksik kısımları vardır. Boyundan hafif yana doğru bükülerek 1/4 oranında kendi sağına dönük başta alın üzerinde kabartılmış noduslu saç ve bu nodusun iki yanından içe bükülerek şakakları kaplayıp, kulaklar üzerinden bir kısmı üsttekilerle birleşip arkada topuz yapan, bir kısmı

[587] Fischer, Taf. 97, No. 919-921.
[588] Bayer-Niemeier, 172-174, Taf. 63.2-3, Kat. No. 356-357.
[589] Eserlerin benzerleri için Bkz. Fevziye Eker, *Kahramanmaraş Müzesi'ndeki Cam Eserler*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2014, Kat. No. 271-272.
[590] Aydın Tavukçu, 47, Kat. No. 35'de aynı eseri, Knidos Aphroditesi olarak değerlendirmiştir.
[591] Başaran – Tavukçu, "Parion Kazısı 2005", 617, 628, Res. 10.

yanlarda boyna ve omuzlara dökülen yapıya sahiptir. Bu yapısıyla da Kat. No. 1'i anımsatmaktadır. Saç altında belirgin olmayan kulak uçlarında iri top-boncuk biçimli küpeleri bulunan figürde çok kısa tutulmuş alnın altında, plastik belirgin göz kapaklarına sahip birbirinden uzak küçük gözler, yukarı kalkık yay biçimli plastik kaşlar, kök kısmı az belirgin uç kısmı hafif iri burun, hafif aralık dışa çıkık plastik yapılı dudaklar, dolgun elmacık kemikleri, az belirgin yayvan çene ve bu yüz uzuvlarına uygun dolgun yuvarlak, tebessüm ifadesi hâkim olan bir yüz yapısı görülmektedir. Dolgun çene altından devam eden kalın ve uzun yapılı boyundaki az belirgin *Venüs halkaları* Hellenistik geleneğin devamı niteliğindedir[592]. Sağ kolundan sarkan elbise dışında tamamen çıplak olarak betimlenmiş figürde, küçük ve kalkık verilmiş göğüsler ve az belirgin göbek çıkıntısı dikkati çekmektedir. Kırık olan sol kolun omuz birleşme kısmı dışında gövdeye bitişme izi olmadığından omuz hizasından yukarı kalkık ve saçını tutar vaziyette olabileceği düşünülen figürün dirsekten kırılarak öne ve yukarı doğru kalkık verilmiş sağ koluna sarılı giysi gövdeye bitişik olarak sağ yanda yine bitişik verilen hydria-amphoranın üzerine ve arkasına dökülmektedir. Sağ elde ise ayna tutmaktadır[593]. Sol ayak dizden kırılarak öne, topuktan yukarı kaldırılıp geri getirilerek de arkaya ve hafif yana doğru çekilmiş, buna karşılık vücut ağırlığını taşıyan sağ bacak üzerinde, kalça üzeri ve karın boşluğu arasında bir yığılma olmuştur. Hareketin gövde üst yarısındaki etkileşimi sonucu gövde üst yarısı çok az geriye ve kendi soluna kaykılmış, bu yapı da sağ karın boşluğundaki kaymayla belirgin bir şekilde yansıtılmıştır. Bir ayağın kaldırılıp hafif geri çekilmesi sonucu başlayıp tüm gövdeye yansıyan bu S hareketiyle de, eserde hareket serbestliği yansıtılmaya çalışılmıştır. Sağ bacağın hemen yanına bitişik olarak verilen hydria-amphora, köşeli bir altlık üzerine oturtulmuş ve arka yüzü ve etrafı tanrıçanın kolundan inen elbise kumaşıyla kaplanmıştır. Ayrıntılı işlenen ön yüz ile birlikte arka yüzde de ayrıntı verilmiştir. Arka yüzde, sağ ayağını kapatır şekilde sağ kalça altına kadar devam eden kayalık türü bir yere sağ kalçası üzerine hafif oturmuş-yaslanmış olarak betimlenen tanrıçanın kalçaları

[592] Burr Thompson, *Troy - The Terracotta Figurines of The Hellenistic Period*, 30, 31, Thompson'a göre, MÖ 4. yüzyıl Aphrodite heykellerinden esinlenilerek figürinler üzerinde de yapılan bu ayrıntı, MÖ 3. yüzyılda dikkatli ve belirgin, MÖ 2. yüzyılda daha yüzeysel işlenmiş, daha sonraki dönemde ise, tamamen ortadan kalkmıştır.

[593] Aydın Tavukçu da, figürinin sağ elindeki nesneyi ayna olduğu yorumunda bulunmaktadır. Bkz. Aydın Tavukçu, 47, Kat. No. 35; Ancak, iç kısmındaki oyukluk bunun patera türü bir kap olabileceği ihtimalini de düşündürmekte; genel bir tanımlamayla tanrıçanın yıkanma anı öncesi ya da sonrası ile ilgili bir betimleme verilmeye çalışıldığı da göz önünde bulundurularak, bu nesnenin patera olabileceği ihtimali de göz ardı edilmemelidir.

ve bel çukuru belirgin olarak verilmiştir. Bel kısmındaki çöküklük ve kalçalarındaki çıkıntılı yapı, ön cephede hissedilen S hareketinin profilden de verilmiş olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla tanrıçanın ilk orijinal betimlemeye sahip Praxiteles'in Knidos Aphroditesi'nde verilmeye çalışılan üç boyutlu yapı, burada da verilmeye çalışılmıştır. Etrafındaki kalıp birleşim yerlerindeki çatlak izlerinden anlaşıldığı kadarıyla, ön ve arka yüz kalıbı olarak kaidesiyle birlikte kalıplanan figürinin, bileğin biraz gerisinden itibaren sol eli ve tuttuğu ayna, baş ve sol kol sonradan eklenmiştir. Tabanı açık verilen figürinde arka yüzde buhar-askı deliğine yer verilmemiştir. Aphrodite Anodyomene grubu içerisine dâhil olan figürinde, Knidos Aphroditesi tipindeki, Kat. No. 3 ile çok benzer yapıya sahip ön ve arka yüz işlenişi göz önünde bulundurularak, dizden öne, topuktan geriye ve hafif yana çekilmiş sol ayak ve ağırlığı taşıyan sabit sağ ayak yanında hydria-amphora bulunan bir üst jenerasyon kalıbından alınan örnekte, kollar ve başta yapılan değişikliklerle oluşturulmuş iki yeni tip figürinin yapıldığı açıkça anlaşılmaktadır (Şekil 3). Kat. No. 13'de, sol kol eklendikten sonra, başın sol yanından gelen saç bir tutam halinde uzatılarak bu sol ele tutturulup, figürinin sol tarafında kalıp birleşme yerine denk gelen kısım ve arka yüzeyi koroplast aletiyle düzeltilmiştir. Bu düzeltme izleri figürinin sol yanında net olarak izlenebilmektedir. Kat. No. 3 ile aynı kalıptan çıkarılmış fakat sonradan birkaç değişikliğe uğratılmış Kat. No. 13'ün arka yüzünde, sırt kısmına açılmış badem biçimli buhar deliği, figürindeki teknik farklılıklardan bir diğeridir.

Aynı üst jenerasyon kalıptan çıkarılarak değişiklik yapıldığı anlaşılan her iki figürinin de kaide tabanı açık olmasına karşın, birinde buhar-askı deliğinin olup, diğerinde olmaması, iki farklı soruyu akla getirmektedir. Bunlardan ilki, bu badem biçimli delik, pişme esnasında iç kısımda oluşan buhar basıncını engellemek amacıyla açıldıysa; Kat. No. 3'de neden açılmamıştır? Bu bağlamda düşünüldüğünde ise, bu deliklerin Higgins[594] ve Muller[595]'in de belirttiği gibi koroplastın figürini fırına yerleştirip, alması için ya da, kullanım amacına yönelik bir yere asılması için açılma ihtimali akla gelmektedir. İkinci soru ise, aynı üst jenerasyon kalıp kullanılarak çıkarılan iki örnekte değişiklik yapıldıktan sonra, iki farklı tip üretimi yapıldığı ortada olduğuna göre, birinin arkasında buhar-askı deliği açılıp diğerinde açılmaması ya aynı

[594] Burn and Higgins, 19.
[595] Arthur Muller, *Les Terres Cuites Votives du Thesmophorion de l'atelier au sanctuaire,* Volume 1 Texte, De Boccard Édition-Diffusion, Paris 1996, 38-39.

atölyede, aynı üst jenerasyon kalıbı kullanan iki farklı koroplasta, ya da aynı jenearasyon-prototipten çıkarılıp, iki farklı tipin oluşturularak gönderildiği iki farklı atölyeye işaret etmektedir. Dolayısıyla bu durum Parion'da üretimin var olabileceği ihtimalini de akla getirmektedir.

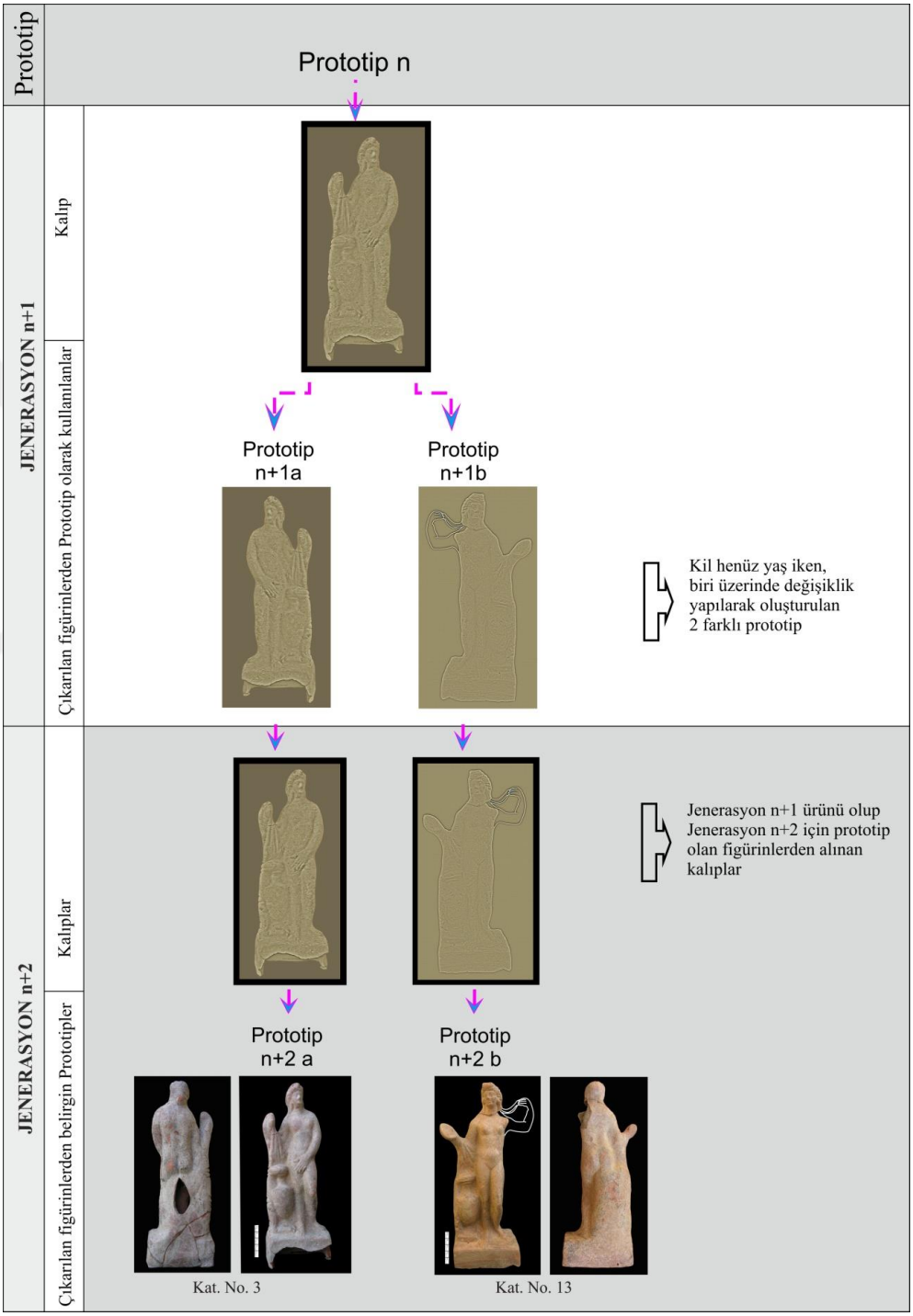

Şekil 3. Parion Knidos Aphroditesi ve Knidos Aphroditesi etkili Aphrodite Anadyomene figürinleri arasındaki seri üretim şeması.

Genel betimlemede sol kolun saçı tutar yapısı dışında Knidos tipini yansıtan Kat. No. 13'ün sol kol betimlemesi ve sağ kısımdaki Knidos tipi özelliklerin bir arada olduğu, benzer yapıda örneği bulunmamaktadır. Bununla birlikte, sağ yanındaki amphora ve dirsekten kırılarak karın hizasından öne ve yukarı kalkık sağ koldan aşağı dökülen elbise yapısıyla andırdığı Knidos tipi özelliklerini yansıtan örnekler, başta Myrina[596] olmak üzere, Aydın Ayaklıdere[597], Dardanos Tümülüsü[598], Ionia kıyıları[599], Malkara Kermeyan[600], Patara[601], Pergamon[602], Smyrna[603], Stratonikeia[604], Tarsus[605], Tralleis[606], Capua[607] ve Demetrias[608] gibi birçok merkezde ve Sadberk Hanım Müzesi[609] ile İzmir Arkeoloji Müzesi[610]'nde bulunmaktadır. Bu örneklerin hemen hepsinde, vücudun hydria-amphoranın bulunduğu yarısı, Kat. No. 13 ile benzer yapıya sahip olup; genel olarak MÖ 1. yüzyıl sonları ile MS 1. yüzyıl ilk yarısına tarihlenmektedirler. Vücudun hydria-amphora bulunmayan diğer yarısında Kat. No. 13'dekine benzer yapıda, Anadyomene özelliği yansıtarak saçı tutan tek örnek, yanında luterion ile betimlenen Tralleis[611] örneğidir. Ancak, Parion örneğine göre, ters yönlü işlenerek, hydrai-amphora olan kısmın sol taraf olduğu Tralleis örneğinde bu taraftaki kol, aşağı

---

[596] Mollard-Besques, *Les Terre Cuites Grecques*, Pl. XXV.1; Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina*, 16, Pl. 15, a- LY 1546, b- MYRINA 1033, c- LY 1588, d- B 127, e- B 80, f. MYRINA 965; s. 16-17, Pl. 16, a- MYR 19, b- MYRINA 953, c- MYRINA 1032, d- B 92, e- M 9, f- M8; s. 17, Pl. 17, a-LY 1533, b- MYRINA 1026, c- B 95, d- MYR 20, e- M 10, f- B 53; Leyenaar-Plaisier, 253, Pl. 93, No. 669.

[597] Mendel, 456, No. 3049, Pl. XIII, Fig. 4.

[598] Tavukçu, Kat. No. 47.

[599] Leyenaar-Plaisier, Pl. 138, No. 1148.

[600] Güçlü, 43, Lev. 4, Res. 7a-c.

[601] Işın, *Patara Terakottaları Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri*, 40, K 16.

[602] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen- Type V, 216, Fig. 10.

[603] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten,* Band III-Teil 2, Jüngere Typen- Type V, 216, Fig. 3-4; Leyenaar-Plaisier, Pl. 213, No. 1605.

[604] A. Mete Tozkoparan, *Stratonikeia Akdağ Nekropolünde 7 Mezar ve Buluntuları*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 1998, 20, Res. 30, STR 96 AM2/13-41.

[605] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen- Type V, 216, Fig. 1.

[606] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten, Band III-Teil 2*, Jüngere Typen- Type V, 209, Fig. 4; Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, Kat. No. 1-6.

[607] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen- Type V, 216, Fig. 7.

[608] Karin Hornung-Bertemes, "Terrakotten aus Demetrias", *Demetrias 7*, Herausgegeben von Andreas Furtwangler, Ergon Verlag 2007, 126, Taf. 10, Fig. 62.

[609] Çokay Kepçe – Gerçeker, 152-153, Kat. No. 78.

[610] Ayşen Coşkuntuna, *İzmir Arkeoloji Müzesinde Bulunan Terracotta Figürinler*, (Yayınlanmamış Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü, Konya 2005, 14, Figürin 38, Res. 38.

[611] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten,* Band III-Teil 2, Jüngere Typen- Type V, 209, Fig. 4; Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 271, Kat. No. 12.

doğru salınmıştır. Çekilmez[612] tarafından MS 1. yüzyıla tarihlenen bu örnek, Kat. No. 13'de olduğu gibi, tanrıçanın Knidos tipi etkisindeki Anadyomene tipi örnekleri arasında değerlendirilebilir. Eserin Kat. No. 3 ile birlikte ele geçtiği M25 nolu mezar konteksti (Tablo 1) ve Claudiuslar Dönemi'nin yaygın saç yapısı olup, özellikle Livia portrelerinden bilinen noduslu saç tipiyle[613] örneğimiz, MS 1. yüzyıl başları ile MS 40 aralığına tarihlenmektedir[614].

Tanrıçanın Knidos tipi etkisindeki Anadyomene örnekleri arasında yer alan bir diğer örnek, *Aphrodite Anadyomene / Knidos etkili Tip'* in ikinci versiyonu olan, **Kat. No. 14** (Levha 33), 2004 yılı kurtarma kazıları sırasında açılan M23 nolu mezardan ele geçmiştir (Tablo 2). Kat. No. 13'de sol kolun saçı tutmasıyla Knidos tipinden Anadyomene tipine geçişin sağlandığı betimlemeye, Kat. No. 14'de Knidos Aphroditeleri'nde dirsekten kırılarak, karın hizasından öne ve yukarı kalkık vaziyette, elbiseyi taşıyan sağ kolun aşağı doğru sarkıtılması da eklenerek Knidos tipi özelliklerinden bir adım daha uzaklaşılmıştır. Yukarı doğru hafif daralan, yüsek bir kaide üzerinde yer alan figürin, alın üzerinde ikiye ayrılarak, şakakları kaplayıp, kulaklar üzerinden tel tel geriye taranan saçın hemen devamında, başın tepe kısmını örtüp, arkadan omuzlar üzerinden, sağ bacağın yanındaki hydria-amphoranın arkasını kaplayacak şekilde, topuklara kadar inen stola benzeri bir tür giysiye sahiptir. Hafif kendi soluna dönük başta, saç ve yüz ayrıntıları aşınmadan dolayı çok net olmamakla birlikte, saç altından belirgin iri top boncuk biçimli küpeleri genel Aphrodite figürinlerinin vazgeçilmez ögelerindendir. Omuzlara geçişte yumuşak hatlı, çok uzun olmayan boynun devamındaki hafif düşük omuzlar, biribirinden ayrık; küçük, dik göğüsler, hafif belirgin göbek, sol ayağın dizden öne, topuktan geriye ve hafif yana doğru çekilip, ağırlığın sağ bacağa verilmesi sonucu, sağ kalça üzerinden kendi sağına doğru kaykılmış gövdeye sahiptir. Sağ kol, hafif gövdeden ayrılarak, sağ bacağın yanında dize kadar yükselen hydria-amphoranın üzerine doğru indirilerek, sırttan inen elbiseyi tutmuştur. Sol kol dirsekten kırılarak omuz hizasında yukarı kaldırılmış, sol el

[612] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 271-272.
[613] İnan – Rosenbaum, *Roman and Early Byzantine Portrait Sculpture in Asia Minor*, 60, Pl. VII Livia, 61, Pl. VIII Octavia, 108, Pl. LXIV, Balıkesir civarından Julius Claudiuslar Dönemi özel portre, Augustus Dönemi; Diana E. E. Kleiner, 39; Özgan, *Roma Portre Sanatı I*, 136, 141, 204-205, Res. 92, 97, 129-131.
[614] İnan – Rosenbaum, *Roman and Early Byzantine Portrait Sculpture in Asia Minor*, 60, Pl. VII Livia, 61, Pl. VIII Octavia, 108, Pl. LXIV, Balıkesir civarından Julius Claudiuslar Dönemi özel portre, Augustus Dönemi; Diana E. E. Kleiner, 76-77, Fig. 53-54 Livia.

başın yanından gelen saç demetini tutmaktadır. Sol eliyle tuttuğu bu saç demeti ile omuz arası doldurularak betimlenmesiyle Kat. No. 7 ve 8'i andıran figürin, Kat. No. 6'da verilen yapının daha sonrasına işaret etmektedir. Ağırlığın sağ bacağa verilmesiyle sağa doğru kayan kalça yapısı sayesinde, vücutta hafif bir "S" hareketi oluşturulmuştur. Kaidenin arka kısmında, şeklinde kazıma çizgiyle belirtilmiş usta-atölye ismi-işareti yer almaktadır[615].

Eserin, 15.1 cm boyu, sağ kolunun, hemen sağ bacağı yanındaki hydria-amphora üzerine doğru salınması ve ileriki gruplardan "Diğer Aphrodite'ler" başlığı altında, *Çıplak Aphrodite'ler* grubunda ele alacağımız Kat. No. 22 (05-34) ile aynı tipteki vücut ve kaide yapısıyla birebir aynı olmasından dolayı, Kat. No. 22 ile aynı kalıptan çıkarılmış fakat hamur henüz yaş iken yapılan sol kol değişikliği ve başın hafif geriye çekilerek daha dik verilmesiyle oluşturulmuş yeni bir tip olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu iki figürinden Kat. No. 22'nin, kırık ve eksik parçalı kaide arka kısmındaki şeklindeki kazıma çizgi usta-atölye ismi-işaretinin son harfleri ile Kat. No. 14'ün 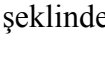 şeklindeki usta-atölye ismi-işareti, bu iki figürinin çok büyük bir olasılıkla, aynı atölyede, aynı kalıptan çıkarıldığı fikrimizi desteklemektedir. Bu yönüyle değerlendirildiğinde, aynı atölye ya da koroplastın, aynı kalıptan çıkardığı figürinlerde yaptığı küçük değişikliklerle yeni bir tipi ortaya koyduğu açıkça görülmektedir (Şekil 4).

[615] Usta-atölye işareti, yazıt ya da monogramlar, epigrafik incelemeleriyle birlikte tez çalışması dışında ayrıca ele alınacağından ayrıntıya girilmemiştir.

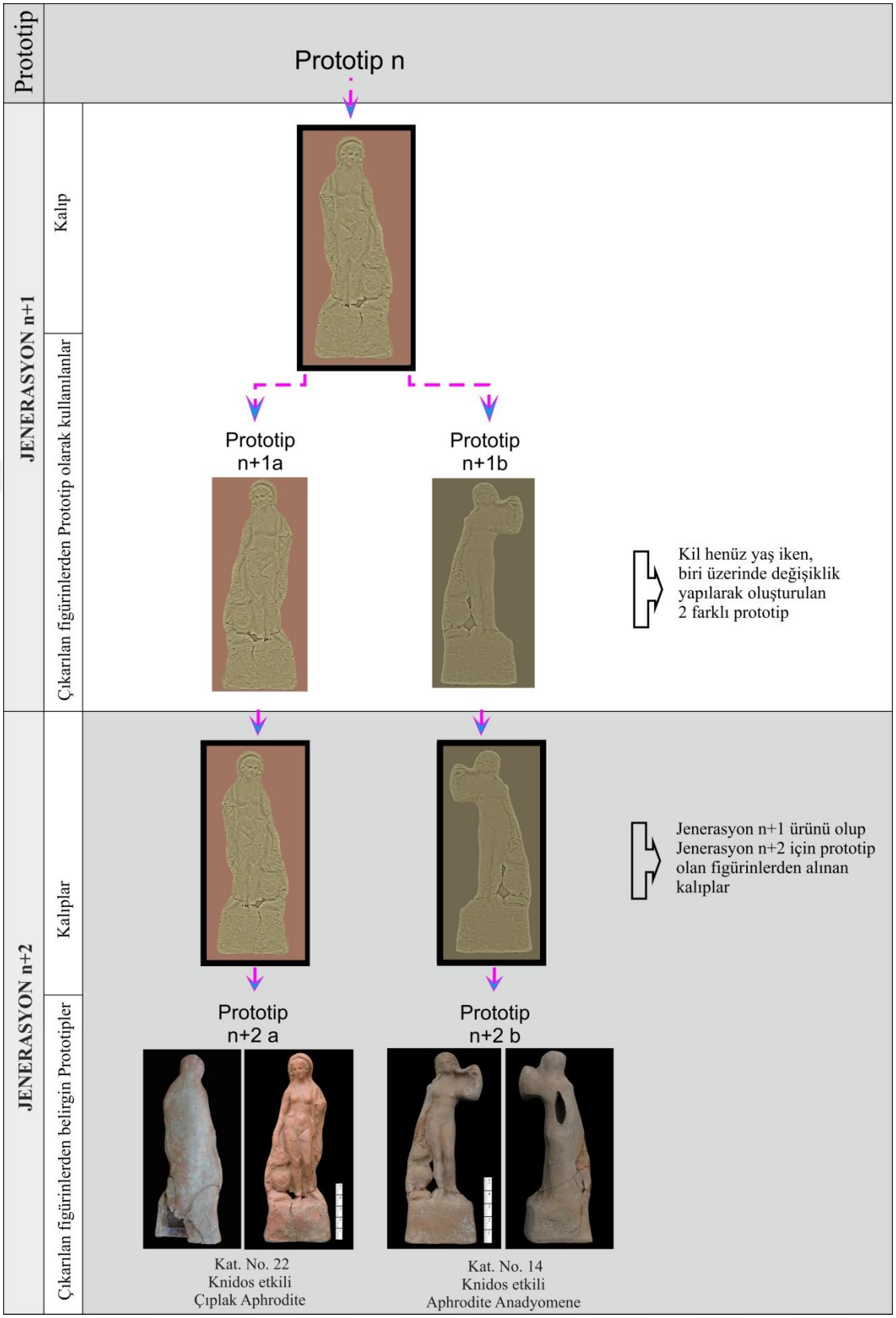

Şekil 4. Pairon Knidos etkili Aphrodite Anadyomene ile Knidos etkili Çıplak Aphrodite figürinleri arasındaki seri üretim şeması.

Aynı kalıptan çıkarılmış iki figürinden biri ya da her ikisinde de yapılan değişiklikler sonucu oluşturulmuş aynı alt jenerasyona sahip bu iki figürinden, Kat. No. 14'ün arka yüzünde, sırt kısmına açılmış badem biçimli buhar deliği, figürindeki teknik farklılıklardan bir diğeridir. Aynı kalıptan çıkarıldığı anlaşılan bu iki figürinin, her ikisinin de tabanının açık olmasına karşın, birinde buhar-askı deliğinin olup, diğerinde olmaması, Kat. No. 3 ve Kat. No. 13 için yapılan değerlendirmeyle aynı sonucu yansıtmaktadır. Bununla birlikte kalıptan çıkan aynı usta-atölye ismi-işaretinin olduğu iki figürinden, birinin farklı, diğerinin farklı bir versiyona işaret etmesi ve birinde buhar-askı deliğinin olup, diğerinde olmaması en azından bu iki figürinin iki farklı usta elinden çıkmış olduğunu göstermekle birlikte, arka yüzdeki işaret-ismin de ustayı değil atölyeyi temsil ettiği ihtimalini güçlendirmektedir.

Kat. No. 14'ün, birebir benzerine rastlanılmamakla birlikte, en yakın benzerleri Myrina örnekleri içerisinde ele alınan, MYR 20, B 53 ve B 95 nolu Knidos Aphroditeleridir[616]. Boyları ortalama 14 cm ile 22 cm arasında değişen bu üç örnekte de, Parion örneğinde olduğu gibi, sağ kol hydria-amphora üzerine doğru sarkıtılmış, geriye çekilen ayak ise sol ayaktır. Ancak her üç örnekte de, sol kol öne doğru getirilerek genital bölgeyi kapatmıştır. Knidos Aphroditeleri'ndeki ana betimlemeye uygun olan bu duruşlarıyla Kat. No. 14'den ayrılan Myrina örnekleri diğer Knidos Aphroditeleri ile birlikte MÖ 1. yüzyıl sonları ile MS 1. yüzyıl aralığında değerlendirilmişlerdir. Sol yanındaki hydria–amphora, saçı tutan sağ el ve hareketli bacağın sağ ayak olduğu, Parion örneğine göre ters bir betimlemeye sahip olan Tralleis örneği[617], bu ters yönlü tasvir edilme dışında, bir kolun yanındaki amphoraya doğru sarkıtılması, diğer kolun ise omuz hizasında saçı tutması ile Kat. No. 14 ile aynı temayı yansıtmaktadır. Kat. No. 17'nin Knidos Aphroditesi etkili yapısı, MS 1. yüzyıla tarihlenen Tralleis örneği için de geçerlidir. Yine ters yönlü bir betimlemeyle sağ elin saçı tuttuğu örneklerden biri olan Kilia örneği[618] ise, başın sadece bir yanında saçı tutan yapısıyla Kat. No. 14'deki ile benzer bir Anadyomene tipi yansıtmaktadır. Ancak MÖ 1. yüzyıl sonları ile MS 1. yüzyıl başlarına tarihlenen örneğin, yarı çıplak betimlenmesi

[616] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina*, 18, Pl. 17.c-d-f.
[617] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten,* Band III-Teil 2, Jüngere Typen- Type V, 209, Fig. 4; Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 271, Kat. No. 12.
[618] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Lev. 10, Kat. No. 34.

ve yanında amphoraya yer verilmemesi Parion örneği ile olan temel farklılığıdır. Samos adasından ele geçen, 28 cm yüksekliğindeki, D 345 nolu Louvre Müzesi örneği[619], ana betimlemenin ters yönlü işlenişi dışında, hydria-amphora üzerine sarkıtılan kol, baş üzerinden inip sırtı kapatarak, ayakuçlarına kadar inen, stola benzeri elbisesini sağ omuz üzerinde tutmasıyla, Kat. No. 14'e benzer bir yapı yansıtmaktadır. Ancak iki yanda tüm vücuda fon oluşturur tarzda duran elbise ve Kat. No. 14'de elbiseyi değil saçı tutmasıyla farklılıklara da sahiptir. Hem aynı bölgedeki, hem de batı Anadolu'da Myrina ve Tralleis gibi merkezlerden ele geçen bu tip figürinlerin tamamını değerlendirecek olursak; tanrıçanın Knidos ve Anadyomene tiplerinin belirgin özelliklerinin, bazen bir arada, bazen de ayrı ayrı kullanıldığı çok çeşitli betimlemelere sahip örneklerinin olduğu anlaşılmaktadır. Kat. No. 14'de yukarıda belirtilen Myrina örneği Knidos Aphroditelerinin, bacağın yanında duran hydria-amphora üzerine sarkıtılmış sol el yapısı ile Anadyomene tipli örneklerde görülen saçı tutar vaziyetteki duruş harmanlanarak yeni bir betimleme ortaya çıkarılmıştır. Ancak farklı tasvirlerde Knidos tiplerinde genital bölgeyi kapatan el; Anadyomene tipinde ise başın iki yanında saçı tutar vaziyetteki duruş, ana belirleyici unsurlar olmalıdır. Dolayısıyla Kat. No. 14'de de sol eliyle saçını tutan tanrıça, Anadyomene tipini yansıtmaktadır. Yukarıda belirtilen örnekleri genel olarak MÖ 1. yüzyıl sonları ile MS 1. yüzyıl aralığına tarihlenen eserle aynı jenerasyonda değerlendirilen Kat. No. 22'deki Knidos etkili, Çıplak Aphrodite'de görülen Tiberius Dönemi (MS 14-37) saç yapısı da göz önünde bulundurularak, Kat. No. 14, Kat. No. 22 ile birlikte MS 1. yüzyıl başları – MS 40 aralığına tarihlendirilmişlerdir.

Knidos Aphroditesi etkili Aphrodite Anadyomene figürinlerinden diğer ikisi olan **Kat. No. 15 ve 16**'ya (Levha 33-34) gelindiğinde ise, tanrıçanın Knidos tipinden gelen sağ bacak yanında, üzerine elbisenin bırakıldığı hydria-amphoranın varlığı devam ederken, tamamen çıplak olarak betimlenmiş tanrıça omuz hizasında yukarı kaldırdığı her iki eliyle de başın iki yanında, omuzlar üzerinde saçlarını tutmaktadır. Böylelikle tanrıçanın Parion örnekleri içersindeki, Knidos tipinin etkisinde yapılmış üçüncü versiyon, *Aphrodite Anadyomene / Knidos etkili Tip* figürinleri ortaya çıkmıştır (Şekil 5)

[619] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 61, Pl. 75.c, D 345.

Şekil 5. Parion Knidos Aphroditesi etkili Aphrodite Anadyomene versiyonları

Bu iki figürinden **Kat. No. 15** Güney Nekropolis'de 2007 yılında gerçekleştirilen çalışmalarda ortaya çıkarılan, M96 nolu mezardan; Kat. No. 9'da ele alınan Aphrodite Anadyomene, 1 yarı çıplak kadın, 1 Eros ve Pyskhe ve 1 güvercin figürini ile 4 pişmiş toprak unguentarium, 2 cam unguentarium, 1 maşrapa, 1 biberon ve bir kaç kemik tokadan oluşan diğer ölü hediyeleri ile birlikte ele geçmiştir[620] (Tablo 1). Mezardaki diğer figürinlerden birçoğu gibi kırık vaziyette ele geçen Kat. No. 15'in başının üst kısmı ile arka yüzünün tamamı kırık ve eksiktir. Hafif kendi sağına yatık başı ve yüzünde ayrıntı belirgin olmayan figürin, iki kolunu dirsekten kırarak, karın hizasında yukarı kaldırdığı iki eliyle, başın iki yanından omuzlara doğru dökülen saçlarını tutmaktadır. Birbirinden ayrık ve az belirgin küçük göğüslü, göğüs altından bele doğru daralıp, kalçalar üzerinde tekrar genişleyen üst gövde sağ karın boşluğundan içe çökük, sol omuzdan ise, kendi soluna ve geriye çekilmiş, ağırlığı taşıyan sağ bacak kalçadan itibaren yukarı kalkık ve kendi sağına kayık sol bacak ise dizden kırılarak öne, topuktan geriye ve hafif yana doğru çekilmiştir. Üst ve alt gövdedeki bu hareketlenme tanrıçanın denizden çıkıp sağ ayağı üzerine yüklenerek, ayağa kalktığı anın son bölümünü yansıtmaktadır. Bu hareket sonucu, başın sağa, sol omuzun sola, sağ kalçanın tekrar sağa, sol ayakucunun da tekrar sola doğru hareketlendiği, tamamen çıplak betimlenen vücuttaki "S" yapısı net bir şekilde yansıtılmıştır. Sağ bacağa bitişik vaziyetteki, tanrıçanın Knidos tipindeki eserlerle ilişkili, hydria-amphora kısmen tahrip olmuştur. Altta ve üstte dışa taşkın profilli, köşeli kaidenin tabanı açıktır. İç kısmında belirgin izlerden anlaşıldığı kadarıyla eser, baskı kalıp tekniğinde, ön ve arka yüzden oluşan, içi boş, çift kalıpla üretilmiş olmalıdır.

Knidos tipinin etkisinde yapılmış üçüncü versiyon, *Aphrodite Anadyomene / Knidos etkili Tip* altında ele alınan diğer örneğimiz, **Kat. No. 16** (Levha 33) müze kurtarma kazılarında ortaya çıkarılan M111 nolu mezardan, Kat. No. 12 ve diğer ölü hediyesi cam unguentarium ve cam sürahi ile birlikte ele geçmiştir (Tablo 2). Figürin, kolların duruşu, gövde yapısı, sağ yanındaki, üzerine elbisenin bırakıldığı hydria-amphora ve kaidesiyle Kat. No. 15 ile aynı betimlemeye sahiptir. Bununla birlikte, bir önceki örneğimizde tahrip olmuş durumdaki baş ve arka yüzey yerine Kat. No. 16 tamamen sağlam olarak ele geçmiştir. Ancak betimlemedeki birebir aynılık ölçülerde farklılık göstererek, Kat. No. 15'de korunan boy uzunluğu 15 cm, ortalama tam boy

[620] Başaran, "Parion 2007", 57, Res. 12.

uzunluğu 15.5 cm iken, Kat. No. 16'nın boyu 13.7 cm dir. Bu ölçüler ve betimlemedeki bire bir benzer yapı dikkate alındığında, eserimizin, Kat. No. 16 versiyonundan bir örnekten alınmış kalıptan çıkarılmış bir alt versiyonu olduğu anlaşılmaktadır. Terrakotta figürinlerde bir alt versiyon kalıptan çıkarılmış figürinlerde oluşan % 10-20 cm arası küçülme oranı[621]nın iki figürin arasındaki 1.8 cm lik boy farkına uyum sağlaması bu görüşümüzü destekleyen önemli ilk unsurdur. Kat. No. 16'nın yüz uzuvları ve gövdesindeki silik yapı ile gövdede, özellikle kalça kısmındaki daralma ve vücut ağırlığını taşıyan sağ bacak üzerinde, sağ kalçanın dışa taşkınlığındaki azalma ise, bu görüşümüzü destekleyen ikinci unsurdur. Kol, gövde, bacaklar ve kaide yapısı Kat. No. 15 ile aynı yapıyı yansıtan figürinde, kalıp farklılığı ve alt jenerasyon olmasından kaynaklı vücut uzuvlarındaki daha az belirgin yapının yanında, az belirgin, birbirinden ayrık, fazla derinde olmayan gözler, hafif iri burun, az belirgin küçük ağız ve hafif yuvarlak, dolgun yapı belirgin yüz özellikleridir. Yine silik durumdaki saçlar alın üzerinden ikiye ayrılarak iki yanda, kulaklar üzerinden omuzlara dökülmüş, buradan uzatılarak omuzlar üzerinde ellere tutturulmuştur. Sağ kulak altındaki iri top-boncuk biçimli küpesi belirgindir. Eserde saçı tutan ellerde ayrıntı işlenmemiştir. Alt jenerasyon kalıptan alınmış olmasından dolayı vücut uzuvlarına yansıyan iyice şematik ve belirsiz yapı nedeniyle, gövdedeki "S" hareketli yapı oldukça azalmıştır. Kat. No. 16'da olduğu gibi altta ve üstte dışa taşkın profilli köşeli kaidenin tabanı açıktır. Az dışa bombeli ve yüzeysel işlenmiş arka yüzde, bacakların arka kısmında badem biçimli buhar-askı deliği bulunan figürinin iki yanında kalıp birleşim yerlerinde, usta aletiyle yapılmış düzeltme ve sağ yanındaki amphoranın yan kısmında yine usta aletiyle basit çentikler halinde yapılmış giysi kıvrım izleri bulunmaktadır. Kaidenin arka yüzünde çok az belirgin olan, 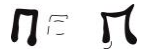 şeklinde, kabartma, usta-atölye ismi-işareti yer almaktadır. Kabartma olarak görülen bu isim-işaret kalıba kazıma-negatif yapılmış olduğundan eser üzerinde kabartma-pozitif olarak çıkmıştır. Kat. No. 15'in arka yüzeyi sağlam olarak ele geçmediği için, aynı usta-atölye ismi-işaretinin olup olmadığını anlayamasak da, bu iki eserin aynı atölye ürünü olabileceği ya da Kat. No. 16'yı yapan atölye ya da Kat. No. 16'yı satın alıp bundan çıkardığı kalıptan Kat. No. 15'i yapan bir atölye ya da ustanın varlığından söz etmek mümkündür. Tabii bu birkaç ihtimalden ağır basan herhangi

[621] Kassab Tezgör, *Tanagréennes d'Alexandrie - Figurines de terre cuite hellénistiques des nécropoles orientales - Musée gréco-romain d'Alexandrie*, 261, 284, 290, Tablaeu 2.1-2.II; Arthur Müller, "L'atelier du coroplathe: un cas particulier dans la production céramique grecque", *Perspective*, 1, 2014, 67.

birini belirleyebilmek zor olsa da, yukarıda farklı örneklerde de belirttiğimiz gibi, bu veriler Parion'da olası bir seri üretimin kanıtlarından bir diğeridir.

Kat. No. 15 ve 16'da tanrıçanın başın iki yanında saçı tutan, Anadyomene özelliklerine sahip benzerlerine Myrina[622] başta olmak üzere, Kyme[623], Pergamon[624], Thyateira[625], Erythrai[626], Smyrna[627], Sardes[628], Tralleis[629], Stratonikeia[630], Efes[631], Patara[632] gibi merkezler ve daha kuzeyde, Troas Bölgesi sınırları içerisinde, Dardanos[633], Troya[634], Madytos[635], Eleonte[636] ile buluntu yeri kesin bilinmeyen, Ionia kıyıları [637] ve Batı Anadolu[638]'da rastlamak mümkündür. Batı Anadolu'da bulunan diğer figürinler arasında Afyon Müzesi[639], İzmir Müzesi[640] ve Rezan Has Müzesi[641]'nde satın alma yoluyla elde edilmiş figürinleri de saymak mümkündür. Bu tipin Anadolu'da ele geçen diğer örnekleri arasında, Eskişehir Kocakızlar Tümülüsü[642] ve Tarsus-Gözlükule[643] örnekleri de bulunmaktadır. Anadolu dışındaki benzer örneklere ise,

---

[622] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten, Band III-Teil 2*, Jüngere Typen-Type V, 209, No. 6-7; s. 211, No. 8, S. 212, No. 3; Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina*, l. s. 19-20, Pl. 19.a-f; Leyenaar-Plaisier, 254-255, Pl. 94, Fig. 673; Kassab, *Statuettes en Terre cuite de Myrina: Corpus des Signatures, Monogrammes, Lettres et Signes*, Pl. 37, Fig. 179-180;

[623] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 209, No. 5.

[624] Töpperwein, Taf. 34, Fig. 205, 207, 209.

[625] Leyenaar-Plaisier, 380-381, Pl. 136, Fig. 1058.

[626] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 209, No. 3.

[627] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten,* Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 211, No. 9; Leyenaar-Plaisier, 134, Pl. 157, Fig. 283.

[628] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 127, Pl. 156.c, D 852.

[629] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, Kat. No. 8-12.

[630] Baldıran, 44-45, Res. 209.

[631] Lang-Auinger, "Terrakotten", *Das Hanghaus 1 in Ephesos, Funde und Ausstattung*, Taf. 127, TK 51; Öztürk, Lev. I-II, K1-K3.

[632] Işın, *Patara Terakottaları Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri*, ,s. 37-38, K.14.

[633] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 211, No. 4.

[634] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten,* Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 211, No. 5; Tavukçu, Lev. 12, Kat. No. 48.

[635] Sieveking, *Bronzen, Terrakotten, Vasen der Sammlung Loeb*, 16, Taf. 14; Brinkerhoff, Pl. XLVI.

[636] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 47, Pl. 56.b, 57.b, D 273.

[637] Leyenaar-Plaisier, 412, Pl. 148-149, Fig. 1144-1145.

[638] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 211, No. 3.

[639] Açıkgöz, Foto. No. 1-34.

[640] Aktaş, Res. 8.

[641] Rezan Has Müze Kataloğu, *Gönül Paksoy Koleksiyonu*, 278, 284-285, Env. No. 1505, 688.

[642] Atasoy, Pl. 53, Fig. 15.

[643] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten,* Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 211, No. 1; H. Goldman, , "VI. The Terracotta Figurines", 308, Pl. 212, Fig. 9, 11, 13; Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 271-272, Pl. 339.g, e, E/D 2158, D 2159.

Karadenizin kuzeyinde, Kerch-Kimmer Boğazı[644]'nın doğu ve batı yakasındaki antik kentlerden Pantikapeia[645], Phanagoreia[646], Myrmekion[647], Tyrambe[648] ve Gorgippia[649]'da; Güneyde Kıbrıs[650], Mısır[651], Cyreneica[652], Sidon[653] ve Fayum[654]'da; Ege'de Delos[655] adasında; Akdeniz'de İtalya[656], Pompei[657], Catania-Kentoripa[658] ve Sicilya'nın güney batı karşı kıyısındaki Hadrumete[659]'de rastlamak mümkündür. Ancak gövde üst yarısındaki Anadyomene tipindeki bu yapının alt gövde de Knidos Aphroditesi etkili, bacağın yanında üzerine elbisenin bırakıldığı hydria-amphora bulunan örneklerin sayısı yukarıda belirtilen merkezlerdeki Anadyomene tipleri kadar çok değildir. Tavukçu[660] tarafından Çanakkale Arkeoloji Müzesi terrakotta figürinleri içerisinde ele alınan Troya-Calvert Koleksiyonu örneği, omuzları üzerinde saçını tutan el ve kol yapısı, sabit ve dışa taşkın kalçalı sağ bacağı, hareketli sol bacağı, sağ bacağa bitişik hydria-amphora ve vücudundaki "S" hareketiyle Parion örneklerine yakın benzerlikler göstermektedir. MÖ 1. yüzyıl ortalarına ait olduğu belirtilen bu örnekte[661], sol kolun hemen altından başlayıp, ayaklara kadar devam eden sakallı Herme figürü ile baş ve kaide Parion örneklerinden ayrılan önemli yönlerdir. Kaide ve sol yanındaki Herme dışında, vücut uzuvlarındaki hareket ve bu hareketin "S" yapıya uygun yönlendirilişi Parion Kat. No. 15 ve 16 ile çok yakın olan bu eser, Parion örneklerinin üst jenerasyonu olabilecek seviyede benzerdir. Öyle ki betimlemede, hem Knidos

---

644 Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 210, No. 1, 4, 8.

645 Kobylina, *Terrakotovye statuėtki Pantikapei Phanagorii*, Taf. X. 1-2; Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. III, Pantikapeĭ,* Taf. 23. 1-2, Taf. 61. 7;

646 Kobylina, *Terrakotovye statuėtki Pantikapei Phanagorii*, Taf. IX. 1.

647 Denisova, Taf. XVI. M153.

648 Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. IV, Pridon'e i tamanskij poluostrov*, Taf. 6. 5.

649 Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. IV, Pridon'e i tamanskij poluostrov*, Taf. 57. 1-3.

650 Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 211, No.6.

651 Fischer, Taf. 97, Nr. 918, 919, 920, 922.

652 Charbonneaux, 20, Pl. 66, Fig. 73.

653 Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 212, No. 4.

654 Bayer-Niemeier, 172-174, Taf. 63.7, Kat. No. 353, Taf. 64.2-4, Kat. No. 355-357.

655 Laumonier, *Exploration Archéologique de Délos Fascicule XXIII*, Pl. 51, No. 485-487.

656 Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 213, No. 1, 7.

657 Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 213, No. 2.

658 Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 213, No. 4-5.

659 Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains: Musée du Louvre IV-2*, 148, Pl. 90.e, E 415, MS 1-2. yüzyıl.

660 Tavukçu, Lev. 12, Kat. No. 48.

661 Tavukçu, Lev. 12, Kat. No. 48.

tipinin hydria-amphorası, hem de Anadyomene tipinin başın iki yanında, omuzlar üzerinde saçı tutan yapıyla aynı özellikleri yansıtan batı Anadolu'daki Myrina[662], Kyme[663], Tralleis[664] ve Gönül Paksoy Koleksiyonu[665] örneklerinin tamamında hareketli bacak sağ, hydria-amphora ise sol tarafta yer alırken; Parion ve Calvert Koleksiyonu örneği olarak bu üç Troas bölgesi örneğinde hareketli bacak sol, hydria-amphora sağ tarafta yer almaktadır. Calvert Koleksiyonu örneğindeki "S" hareketli gövde yapısı, Kat. No. 15'de azalmaya başlamış, Kat. No. 16'da ise iyice belirsizleşmeye başlamıştır. Dolayısıyla Troas bölgesinde MÖ 1. yüzyıl ortalarında başlayan bu tipin, daha sonraki dönemde, Kat. No. 15'deki alt jenerasyonla devam ettiği ve Kat. No. 16'da ölçülerinin iyice küçülerek vücut uzuvlarının belirsizleştiği görülmektedir. Benzer tipteki diğer örnekler içerisinde yer alan Tralleis örnekleri[666] kabın bulunduğu taraf ve hareketli sağ bacakla ters yönlü betimlemeye sahip olmakla birlikte, dar omuz ve göğüs, kalın bel yapısı ve göğüs-omuz hizasından dirsekten kırarak uzun saçlarını tutan yapısıyla Parion örneklerine benzer bir betimleye sahiptir. MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlenen Tralleis örneklerindeki bu ters yönlü betimlemeye rağmen, vücut yapılarındaki şematiklik, Parion örnekleriyle aynı tarih aralığına ait olmaları gerektiğini düşündürmektedir. Anadolu dışında, Mısır civarında Fayum'dan ele geçen MS 3. yüzyıla ait örneklerde[667] ise, omuzlar üzerinde saçını tutan tanrıçanın sol yanında, kalça arkasından çıkan kütlesel bir elbise sol yanda tabana kadar inmektedir. Figürinlerdeki iyice bozulan vücut uzuvlarındaki basit ve kaba yapı, MS 2.-4. yüzyıl metal eserleri andırmakla birlikte, tanrıçanın yanındaki hydria-amphoranın yerini kütlesel bir giysi yığını almıştır. Kat. No. 15'in ele geçtiği M96 nolu mezardaki kontekst buluntular arasında yer alan seramik ve cam kaplar, genel olarak MS 25-100 aralığında kullanılan formlar olmakla birlikte, yukarıda verilen benzer örnekler ışığında eserin yansıttığı özellikler ve kontekst malzeme bir arada değerlendirilerek, Kat. No. 15 için, MS 1. yüzyılın ilk yarısı, uygun

---

[662] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten,* Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 209, No. 6; Bernard Baudat, "Terres cuites de l'École Françeise d'Athénes", *Bulletin de Correspondance Hellénique*, Vol. 77, 1953, 21, Pl. VIII, XX, Fig. 18.
[663] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 209, No. 5.
[664] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, Kat. No. 9-11.
[665] Rezan Has Müze Kataloğu, *Gönül Paksoy Koleksiyonu*, 284, Env. No. 688, Naiskos içerisinde Aphrodite, MS 1.-2. Yüzyıl.
[666] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, Kat. No. 9-11.
[667] Bayer-Niemeier, 172-174, Taf. 64.1-2, Kat. No. 354, 356.

bir tarih aralığı olarak görülmektedir[668]. Kat. No. 15'den alınan kalıpla yapılmış alt jenerasyon figürinlerden olduğu tespit edilen Kat. No. 16 ise, alt jenerasyon kalıbın da etkisiyle, bir önceki örneğe oranla artan şematik yapı da göz önünde bulundurularak, MS 1. yüzyılın ortalarına tarihlendirilmiştir.

3.1.1.1.4. Diğer Aphrodite Figürinleri

Tanrıçanın, yukarıda Aphrodite Venüs Genetrix, Knidos Aphroditesi ve Aphrodite Anadyomene başlıkları altında ele aldığımız Klasik ve Hellenistik Dönem heykeltıraşlık eserlerinden bilinen tipleri dışında ele alacağımız diğer örneklerinin, Giyimli, Yarı Çıplak ve Çıplak olmak üzere üç alt başlıkta ele alınması uygun görülmüştür. Bu alt başlıklardaki örnekler, giysi türleri ve bulundurdukları objeler dikkate alınarak ayrıntılı isimlendirmeleri yapılarak bu isimlendirmeler altında açıklanmışlardır.

Giyimli Aphrodite Figürinleri

Peploslu Aphrodite

Parion'da şimdiye kadar ele geçen en büyük boyutlu pişmiş toprak figürin olan **Kat. No. 17**[669] (Levha 33), 2005 yılı çalışmalarında açılan M25 nolu mezardan 1 Knidos Aphroditesi, 1 Aphrodite Anadyomene, 1 Hermes Herme'si, 1 Eros ve Psykhe figürini ile kandil, testi ve cam unguentariumdan oluşan diğer ölü hediyeleri ile birlikte bireyin ayakucunda ele geçmiştir[670] (Tablo 1). Ahşap Tabut Mezar[671] tipindeki M25'de dorsal iskelet yetişkin bir kadına aittir. Peploslu Aphrodite figürininde çok yüksek olmayan dikdörtgen bir kaide üzerinde yana-yukarı doğru açtığı sağ elinde ayna, karın hizasında öne doğru uzattığı sol elinde ise elma tutarak; sağ ayağını dizden kırıp, parmak uçları üzerine hafif geri ve yana doğru çekip ağırlığını sol ayağı üzerine veren Aphrodite, bu betimlemesiyle Kat. No. 1'de ele aldığımız Venüs Genetrix tipine benzer bir yapı yansıtmaktadır. Hafif kendi sağına dönük ve yukarı kalkık başta, genel Knidos saç stilini yansıtan alnın ortasından ikiye ayrılarak dalgalı bir şekilde alnı çevreleyip, kulakların arkasından ve üstten toparlanarak başın arkasında topuz yapmış, yanlarda

[668] M96'da ele geçen seramikler ve benzerleri için Bkz. Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 82-85, 183, 185.
[669] Aydın Tavukçu, Kat. No. 36.
[670] Başaran – Tavukçu, "Parion Kazısı 2005", 617, 628, Res. 10.
[671] Kasapoğlu, "Parion Nekropolü Mezar Tipleri", 484, 492.

kulak arkasından devam eden birer tutam ise, kıvrılarak boyun üzerinden omuzlara indirilmiştir. Bu saç şekli, dönemin Aphrodite figürinlerinde yaygın olarak görülen bir saç tipidir. Çok az uzatılmış dolgun yüzde, çok derinde olmayan, plastik yapılı göz kapakları ve az kısık gözler, burnun devamı niteliğindeki yay çizen kaşlar, kısa ama geniş burun, iki yandan hafif çökertilerek ince bir tebessüm ifadesi kazanmış, küçük az kalın dudaklı ağız, alt dudağın altında belirgin çene çukuruyla iyice belirginleşmiş sağlam yapılı çene figürün genel yüz özellikleridir. Saçların altından belirgin olmayan kulakların bulunduğu kısımdaki iri kabartılar Aphrodite figürinlerinin vazgeçilmezi küpeler olsa gerek. Dolgun çene yapısının devamındaki uzun boyun ve boynun üzerindeki *Venüs halkası*[672] olarak nitelendirilen katlanmalar Hellenistik Dönem'de varolan geleneğin devamı niteliğindedir. Figürün üzerindeki peplosun yakasında kalın birer kabartı şeklindeki kıvrımla V yaka oluşturulmuştur[673]. Üst gövdede göğüslerin iki yanı ile omuz altından inen dikey kıvrımlar kalçalar üzerinde sonlandıkları kısım ve iki kenar arasındaki bel üzerinde zik zak yapmış ve böylece elbisenin üst yarısında peplosun üstteki fazlalık kısmı (apoptygma) ile altta bele kemer bağlanması sonucu oluşan dökümlü kısımda (kolpos) iki katlı bir yapı oluşmuştur. Göğüslerin arasında, iki yandaki dikey kıvrımlar arasında kalan boşluk ise, küçük U kıvrımlarla doldurulmuştur. Sonradan eklenen ve karın ile göğüs hizasında yukarı-yana doğru açılan sağ elde tanrıçanın simgelerinden biri olan ayna tutmaktadır. Sırtındaki himationun sarıldığı sol kol dirsek ön kısmına, sonradan eklenen ve sağa doğru uzatılarak karın hizasına getirilmiş sol elde ise, elma ya da nar tutmaktadır. Gövdenin alt yarısında, sağ ayağını dizden kırıp parmak uçları üzerine hafif geri ve yana doğru çekip ağırlığını sol ayağı üzerine veren figürde, sağ bacak giysi altından belirginken; geniş bırakılmış iki bacak arasında geniş sırtlı tek bir boru kıvrım tabana kadar uzatılmıştır. Bununla birlikte geri çekilen sol bacağın diz hizasından ve sol bacak üzerinden inen yüzeysel kıvrımlar gövde üst yarısına nazaran daha az sayıdadır. Baş, kollar ve sağ bacağın sağa doğru olan bu hareketinin aksine, sol omuzdan kendini hafif geriye çeken üst gövde ile birlikte çok az

---

[672] Burr Thompson, *Troy - The Terracotta Figurines of The Hellenistic Period*, 30, 31, Burr Thompson'a göre, MÖ 4. yüzyıl Aphrodite heykellerinden esinlenilerek figürinler üzerinde de yapılan bu ayrıntı, MÖ 3. yüzyılda dikkatli ve belirgin, MÖ 2. yüzyılda daha yüzeysel yapılmış, daha sonraki dönemde ise tamamen ortadan kalmıştır.

[673] Aydın Tavukçu, figürün giydiği bu giysiyi "khiton" olarak tanımlamasına karşın, karın ve göbek üzerindeki iki katlı kumaş yapısı, üstteki ikinci kat kumaşın peplosun üstten sarkan fazlalık kısmı olduğunu göstermektedir. Bkz. Aydın Tavukçu, 48, Kat. No. 36; Peplos ve khiton tipleri için Bkz. Higgins, *Greek Terracottas,* III.

da olsa kontrapost yapı verilmeye çalışılmıştır. Sırtına aldığı himation omuzlar üzerinden sağ kolun dirsek hizasından, sol omuzdan kol üst kısmını kapatıp, kola sarılarak kalça kenarından, gövdenin iki yanından aşağıda zemine kadar uzanmaktadır. Himationun solda koldan aşağı inen dikey kıvrımları dıştan içe doğru kademeli bir şekilde zikzak kıvrımlar oluşturmaktadır. Elbise altından ayak ön kısımları belirgin olan figürde, taban açık bırakılmıştır. Kollar, baş, gövde ve kaide ayrı ayrı kalıplanarak birleştirilmiştir. Ön yüzde verilen o kadar detaya karşın, işlenmeden hafif dışa bombeli bırakılan arka yüzde, kalça ve bel hizasında, çekik göz biçimli buhar-askı deliği ile kaidede koroplast ya da atölye ismi-işareti olan 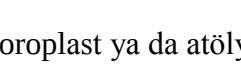 yazıtı yer almaktadır[674].

Sağ elindeki ayna ve sol elindeki, olasılıkla "Paris'in kararı" kompozisyonunu yansıtan elma tuttuğu için Aphrodite-Venüs Genetrix tipi andıran figürün tamamen giyinik olması bu tipin genel karakteristiğinden farklılık göstermektedir. Öyleki bu tiplerde, tanrıçanın cinsel zevk olgusunu dışa vuracak şekilde, en azından sol göğsünün giysi dışına taşırılarak betimlendiği bilinmektedir. Buradaki önemli hususlardan biri de, sol elinde tuttuğu meyvenin elma mı yoksa nar mı olduğu sorusudur. Bu iki seçenekten ilki yukarıda da bahsedildiği gibi "Paris'in kararı" kompozisyonunda yer verilen meyvedir. Bu konuyla ilgili bahse konu figürini doktora tezi kapsamında, eseri değerlendiren Aydın Tavukçu[675] figürün sol elinde tuttuğu meyvenin nar olduğunu belirtmektedir. Ancak, bu tipin genel özellikleri göz önünde bulundurulduğunda, bu meyvenin elma olarak tanımlanması kanaatimizce daha doğru olacaktır.

Betimleme açısından Kat. No. 17'nin yakın benzerlerinden biri olan Aigai örneği[676], sağ kolu tahrip olmakla birlikte önceki çizimlerine dayanılarak dirsekten kırılarak yukarı kaldırılmış pozisyonda olabileceği düşünülmektedir. Bu betimlemeyle sağ elinde ayna benzeri bir nesne tutar pozisyonda, sol elinde elma tutması, saç yapısı ve V yakalı peplosuyla, tanrıçanın az görülür giyimli örneklerinden biri olarak Parion örneğini anımsatmaktadır. İlk olarak Pottier ve Reinach[677] tarafından Myrina

[674] Usta-atölye ismi-işaretleri çalışma kapsamı dışında ayrıca ele alınacaktır.
[675] Aydın Tavukçu, 48, Kat. No. 36.
[676] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten,* Band III-Teil 2, Jüngere Typen- Type V, 214, Fig. 3, Aigai örneğinin sağ kolunun tamamlandığı çizim; Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 96, Pl. 122 e-D 577, Aigai örneği MS 20-40 olarak tarihlendirilmiş; Dereboylu, 94-95, Lev. 18, K.16, Aigai örneği, MS 2. yüzyıla verilmiş.
[677] Edmond Pottier – Salomon Reinach, *Terres Cuites et Autres Antiquites Trouvées dans la Nécropole de Myrina, Catalogue Raisonne*, Impremeries R"unis C.-Motteroz, Paris 1886, 290, No. 678 – MYR448,

Nekropolü'nden ele geçen terrakotta figürinler içerisinde, "Aigai" başlığı altında ele alınarak, "Aphrodite Venüs Genetrix" olarak tanımlanan bu örnek, Besques[678] tarafından Delos'daki Pseudo Leto'nun imitasyonu olduğu belirtilerek, MS 20-40 civarına tarihlenmiştir. Clerc[679] tarafından da Aigai Nekropol kazılarında açılan mezar kontekstleri kapsamında değerlendirilen örnek için, Dereboylu[680] eserin giydiği peplosdaki yüzeysel kıvrımları ve şematik yapıyı da göz önünde bulundurarak, MS 2. yüzyıla tarihlenmesi gerektiğini belirtmektedir. Öyle ki Aigai örneğindeki bu şematik ve katı yapı Kat. No. 17'nin çok sonrasında, Kat. No. 2'yi anımsatır niteliktedir. Dolayısıyla Kat. No. 17 ile Aigai örneği arasında en az 100 yıllık bir zaman farkı bulunmalıdır.

Mollard-Besques[681] tarafından "ayakta duran kadın figürinler" başlığı altında ele alınan, yüksek yuvarlak bir kaide üzerinde, peplos üzerine himation giymiş, sol elinde elma tutarken, sağ elini ayna ve benzeri bir nesne tutar vaziyette omuz hizasında öne doğru kaldıran figürin, MÖ 4. yüzyıl eserlerinin "imitasyon" tipi olarak MS 1. yüzyılın ikinci çeyreğine tarihlendirilmiştir. Myrina atölyelerinden Diphilos üretimi olan bu figürinin peplos ve himationdaki kıvrım yapısı ile yakın benzerliklere sahip Parion örneğinin diğerinden farkı ise, kolların ve başın duruş açısı ile kaide yapısıdır. Elbise ve kolların duruş açıları bakımından bazı farklılıklara sahip başka Myrina[682] örnekleri de bulunan Kat. No. 17'deki Parion örneğinin, tamamen kapalı, V yakalı elbisesi ve gövdenin iki yanından belirgin himationu ile benzerlerinden biri British Museum'da bulunan, 2495 nolu, Kuzey Batı Anadolu örneği[683], diğeri ise Sadberk Hanım Müzesi[684] örneğidir. Bu iki örnekten 2495 nolu, British Museum örneği, göbek üzerindeki transparan yapı ve bacaklar üzerindeki kumaş işlenişiyle Myrina figürinlerinin geç

---

[678] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 96, Pl. 122 e-D 577.
[679] Michel Armand Clerc, "Fouilles d'Aegae en Éolide*", Bulletin de Correspondance Hellénique*, Vol. 15, 1891, 225, Fig. 1.
[680] Dereboylu, 94-95, Lev. 18, K.16.
[681] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina*, 93, Pl. 110 a – CA 3669.
[682] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten,* Band III-Teil 2, Jüngere Typen- Type I, 64, Fig. 5; Jüngere Typen – Type V, 214, Fig. 7, İstanbul Arkeoloj Müzesi'nde bulunan Myrina örneği 38 cm boyundadır; Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina*, 93, Pl. 110b – Myrina 1029, Pl. 110c – 1030, başsız Myrina örnekleri MS 1. yüzyılın başlarına tarihlendirilmişlerdir.
[683] Burn and Higgins, 174, Pl. 82, No. 2495, 58 cm yüksekliğindeki figürin MÖ 1. yüzyıl ya da MS 1. yüzyıl olarak tarihlendirilmiştir.
[684] Çokay Kepçe – Gerçeker, 170-171, Kat. No. 93, Aphrodite Genetrix, MS 1. yüzyıl.

örneklerini anımsattığı belirtilerek, MÖ 1. yüzyıl yada MS 1. yüzyıl olarak tarihlendirilmiştir. Sadberk Hanım Müzesi örneğinin ise, işlenişindeki şematik yapı göz önünde bulundurularak MS 1. yüzyıla ait olduğu belirtilmiştir. Kat. No. 17'nin kaide tipi, ölçüleri, arka yüzdeki buhar-askı deliği ve koroplast imzası ya da atölye adı olabilecek yazıtı gibi birkaç yönden benzerlikleri bulunan bir diğer örnek, yukarıda ele alınan Kat. No. 1 ve 2'nin tipolojik benzerlerinde de yer verilen, Ionia kıyılarından olduğu ve MS 1. yüzyıl civarına tarihlendiği belirtilen, KALLGRAFOU yazıtlı örnektir[685]. Teknik detaylarındaki yakın benzerlikler ve koroplast-atölye imzası bu iki eserin aynı atölye ya da koroplast üretimi olabileceğini göstermesinin yanı sıra; bu atölye ya da koroplastın teknik özellikleri konusunda da önemli ipuçları vermektedir.

Kat. No. 17'nin ele geçtiği M25 nolu mezar kontekstinde yer alan seramik kaplar, MS 25-100 aralığında kullanım görmüş tiplerdir[686]. Ancak seramikler için uygun görülen bu geniş tarih aralığını, Kat. No. 17'nin benzer örnekleri, stil özelliklerini ve Kat. No. 3 ve Kat. 13'de ele alınan diğer Aphrodite figürinlerini de göz önünde bulundurarak, MS 1. yüzyıl başları ile MS 40 aralığında biraz daha daraltmak, uygun görülmektedir.

Yarı Çıplak Aphrodite Figürinleri

Himationlu Aphrodite

Genel betimlemede çıplak olarak görünse de, sırtına aldığı himation ile sağ bacağını kapatarak, bir şekilde vücudun ön yüzdeki çıplaklığını kısmen de olsa örttüğü için, yarı çıplak bir figürin olarak değerlendirilen **Kat. No. 18**, 2006 yılı çalışmalarında, M78 ve M83 nolu mezarların arasında, mezar dışı kontekstten ele geçmiştir. Düz bir zemin üzerine sadece ön yüz kalıbına dökülerek yapılmış eser, bu yapısıyla kabartma özelliği yansıtmaktadır. Baş, ayaklar, sol kol ve bacakların iki yanında kırık ve eksik kısımlara sahip olan Kat. No. 18'de, başın arkasından omuzlar üzerine dökülüp, vücudun arkasını kaplayarak ayaklara kadar inen bir himation giymiştir. Çok uzun olmayan boyunun iki yanındaki kıvrımlı izler tanrıçanın omuzlar üzerine dökülen saçlarıdır. Tanrıça hafif yana doğru açıp, dirsekten kırarak göğüs hizasında yukarı

[685] Leyenaar-Plaisier, 411, Pl. 148 1142.

[686] Seramikler ve benzerleri için Bkz. Aydın Tavukçu, Kat. No. 81, 209, 228; Kasapoğlu, *Parion Nekropolü 2006 yılı Seramik Buluntuları*, Kat. No. 56; Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 132; Alper Yılmaz, *2005-2010 Yılları Arasında Bulunan Parion Nekropol Kandilleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2012, Kat. No. 13.

kaldırdığı sol eliyle omuz üzerinden gelen himationu tutuyor olmalıdır. Sol eliyle himationu düzelterek yukarı çeken tanrıça, sağ koluna sararak, sağ eliyle, sağ kalça üzerinden sağ bacak üzerine doğru getirdiği himationla sağ bacağı ve kısmende genital bölgeyi kapatmaktadır. Knidos Aphroditelerinde de gördüğümüz, tanrıçanın genital bölgesini kapattığı bu duruş, kelime anlamı alçak gönüllülük-sadelik olan, "*pudica*" olarak adlandırılır[687]. Tabii, Kat. No. 18'de Knidos örneklerinden farklı olarak elbise de el ile birlikte, kısmen genital bölgeyi kapatmaktadır. Çok yukarıda verilmeyen birbirinden ayrık, dik ve küçük göğüsler arasında iri, kastula[688]-kestos[*689*] kopçası bulunmakla birlikte, bu kastula-kestos'un göğüs altında ve göğüsler üzerinden omuzlara doğru çapraz çıkan çok az belirgin kemer izler görülmektedir. Vücut ağırlığının bindiği sağ bacakta, bu ağırlıktan kaynaklanarak, sağ kalça elbise altından çok az kendi sağına doğru kaymış; hareketli sol bacak ise, dizden bükülerek öne, topuktan yukarı ve geriye doğru çekilmiştir. Alt ve üst gövdedeki, tanrıçanın doğrulma anının son safhasının betimlendiği figürde, sağa yatkın olduğu anlaşılan baş, himationu sola doğru çeken sol kol, bu harekete bağlı olarak, hafif sola kayan sol omuz, sağ-dışa taşkın sağ kalça ve son olarak öne çıkık diz ve kendi soluna parmak uçlarıyla dokunur vaziyette hareketli sol ayak; eserdeki az "S" hareketli yapının şemasıdır. Eserde verilen, sırttan aşağı inen himationun bacaklardan biri, ya da genital bölgeyi kapattığı, farklı kol yapılarına sahip, MÖ 2. yüzyıl ortaları ile MS 1. yüzyıl sonlarına kadar tarihlenen, Aphrodite örneklerine Anadolu'da Balıkesir[690], Tralleis[691], Patara[692] ve Gönül Paksoy Koleksiyonu'nda[693]; Karadeniz'in kuzeyinde Kerch Boğazı[694], Myrmekion[695], Gorgippia[696]; Ege ve Akdeniz'de ise Delos[697] ve Güney İtalya-Campania[698] civarında rastlamak mümkündür.

---

[687] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 52, 54. Dn. 263, 284.
[688] Tavukçu, 94, Kat. No. 47, "Omuzlardan gelip iki göğüs arasında birleşerek düğüm oluşturan ve göbek deliği üzerinde tekrar ayrılıp kalçaların üzerinden arkaya dolanan" gerdanlık türü takı.
[689] Lee, 137-139.
[690] Leyenaar-Plaisier, Pl. 138, No. 1071, Balıkesir, MS 65-85.
[691] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, K. 15, Kapitol-Medici Venüsü, MS 75-100.
[692] Işın, *Patara Terakottaları Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri*, 41-42, K. 17, MS 1. yüzyıl başları.
[693] Rezan Has Müze Kataloğu, *Gönül Paksoy Koleksiyonu*, 276, Env. No. 6, MS 1. yüzyıl
[694] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen- Type V, 210, No.1.
[695] Denisova, Taf. XVI. 1, M153, MÖ 3.-1. yüzyıl.
[696] Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. IV, Pridon'e i tamanskij poluostrov*, Taf. 57. 3.
[697] Laumonier, *Exploration Archéologique de Délos Fascicule XXIII*, Pl. 52, No. 497, MÖ 2.-1. yüzyıl.
[698] Simone Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains IV-I, Époques hellénistique et Romaine, Italie Méridionale, Sicile, Sardaigne*, Édition de la Réunion des Musées Nationaux, Paris 1986, 6, Pl. 4.c, E 306, MS 1. yüzyıl.

Tanrıçanın Heyl Aphroditesi örnekleri[699]nde görülen zıt hareketli, kontrast yapının yansıtıldığı, göğüs altından itibaren bir tür giysiye sarılmış, MÖ 2. yüzyıl tarihli örneklerinin ilerleyen dönemlerdeki, sol ayak ve üst gövdede hareketin azaldığı, giysinin ve onunla paralel olarak sağ kolun iyice açılarak aşağıya indiği bir yapıyı yansıtan Parion örneği, MÖ 2. yüzyılda Heyl Aphroditesi ile başlayan bir geleneğin Hellenistik Dönem sonlarındaki temsilcisi gibidir. Tanrıçanın geniş omuzlu, alt gövde ile uyumlu ve orantılı üst gövde yapısı eserde görülen Hellenistik etkinin kanıtı niteliğindedir. Bu yönüyle Geç Hellenistik Dönem heykeltıraşlık eserler içerisinde de bu tarzda betimlenmiş mermer Aphrodite heykelleri bulunmaktadır[700]. Gövde yapılarındaki incelme, omuzlardaki basık dar yapı ve özellikle figürlerin genelinde görülen basitçe işlenmiş şematik yapıyla, Kat. No. 18'den sonraya işaret eden Balıkesir[701], Patara[702], Tralleis[703], Gönül Paksoy Koleksiyonu[704]; ve Güney İtalya-Campania[705] örnekleri, bu tipin Heyl Aphroditesi'nden gelen hareketli vücut yapısının, iyice durağan ve şematik yapıya dönüştüğü Roma Dönemi, MS 1. yüzyıl örneklerini temsil etmektedirler. Bu benzer örneklerle olan gelişim süreci ilişkisi ve eserde görülen anatomik yapıdaki Hellenistik Dönem etkisi de göz önünde bulundurularak, Kat. No. 18'in, MÖ 1. yüzyıl sonları ile MS 1. yüzyıl başlarına ait olduğu anlaşılmaktadır.

Çıplak Aphrodite Figürinleri

Strophionlu Aphroditeler

Sağ yanındaki hydria-amphora, bu kabın üzerine bırakılmış giysi ve tanrıçanın yıkanma anı ile ilgili bir betimlemeye sahip olduğu için, Knidos Aphroditelerini andıran, **Kat. No. 19**, 2004 yılı kurtarma kazılarında açılan, M124b nolu mezardan, bir kandil[706] ve bir kâse[707] ile birlikte ele geçmiştir (Tablo 2). Figürinin göğüsleri altında geniş bir bant biçiminde gövdeyi sarıp, arka kısımda sağ yandan, sağ eliyle tutarak

[699] Rohde, Fig. 45; Tavukçu, Lev. 11, Kat. No 12.
[700] LIMC II.2, 70, Aphrodite 700, Mısırdan ele geçmiş, bugün Baltimor Walters Sanat Kolleksiyonunda bulunan başsız heykel, Geç Hellenistik Dönem.
[701] Leyenaar-Plaisier, Pl. 138, No. 1071, Balıkesir, MS 65-85.
[702] Işın, *Patara Terakottaları Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri*, 41-42, K. 17, MS 1. yüzyıl başları.
[703] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, K. 15, Kapitol-Medici Venüsü, MS 75-100.
[704] Rezan Has Müze Kataloğu, *Gönül Paksoy Koleksiyonu*, 276, Env. No. 6, MS 1. Yüzyıl.
[705] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains IV-I*, 6, Pl. 4.c, E 306, MS 1. yüzyıl.
[706] Çanakkale Arkeoloji Müzesi, Parion 2004 Kurtarma Kazısı Envanter Defteri, Env. No. 10437.
[707] Çanakkale Arkeoloji Müzesi, Parion 2004 Kurtarma Kazısı Envanter Defteri, Env. No. 10436.

sarmaya ya da çıkarmaya çalıştığı bandaj biçimli parça, *strophion* ya da *fascia* olarak adlandırımaktadır[708]. Antik çağ Grek ve Roma kadınlarının göğüslerini sarmak için kullandıkları bir tür korse olarak tanımlanan bu bandaj, bazen göğüs altından da bağlanılmaktaydı. Göğüsler üzerine sarılmadaki amacı göğüsleri düzeltmek ve bir arada tutmak olan strophion göğüs altından bağlanarak da bir tür korse görevi üstlenmiştir[709]. Strophion'un bu ikinci şekilde kullanımını gösteren Kartaca'dan ele geçmiş bir kandilin diskusunda, strophionunu bağlayan Aphrodite ve ona yardım eden Eroslar betimlenmiştir[710]. Düz ve bezemesiz yapıya sahip bant şeklindeki strophionlar Hellenistik Dönem ve Roma Dönemi sanat eserlerinde artarak kullanılmıştır[711].

Eserin alnı üzerinde ortadan ikiye ayrılıp, şakaklarını da kaplayarak kulaklar üzerinden arkaya doğru taranan saçın bir kısmı arkada çok az belirgin topuz yaparken, bir kısmı da kulakların arkasından geçip, boyun üzerinden omuzlara dökülmektedir. Saçın bu yapısı sonucu oluşan basık üçgen alnın devamında, derinde verilmiş küçük gözlerin göz kapakları plastik bir şekilde belirtilmişken; kısa küçük ve ucu kalkık burnun devamı niteliğinde yay çizen kaşları belirgindir. Alt dudağı plastik bir şekilde dışa çıkık verilen ince bir çizik çeklinde belirtilen ağzın alt kısmında belirgin çene çukuru, yuvarlak çene ve hafif dolgun ve az köşeli yapıda gösterilen yüz; figürinin diğer belirgin yüz özellikleridir. Başa göre küçük, ince ve uzun verilen üst gövdede, küçük ve az belirgin kalkık göğsün hemen altında gövdeye sarılı strophionu, dirsekten kırarak sol yanındaki payeye koyduğu sol eli ile göğsü üzerinde tutarken, yine dirsekten kırarak bel hizasından yukarı kaldırdığı sağ eliyle öne doğru çekmektedir. Sol yanında alt ve üst kısımları dışa taşkın profilli paye, kısmen sol bacağın arkasında kalırken; sağ bacağın hemen bitişiğinde diz kapağı üzerine kadar yükselen, üzerinde tanrıçanın çıkardığı elbisesi bulunan, hydria-amphora yer almaktadır. Ağırlığını sol ayağı üzerine veren tanrıça, sol ayağını dizden öne, topuktan geriye ve yana çekerek, sol yanındaki payeye yaslanıp, sol kol dirseğini de bu desteğin üzerine koymuştur. Ancak tanrıçanın bu duruşundaki anatomik bozukluk, ağırlığı verdiği sağ bacak kalçasının üzerinde olması gereken yukarı çıkık yığılmanın sol tarafta olması, dışa taşkın durması gereken sağ

[708] Norma Goldman, "Reconstructing Roman Clothing", 233-235, Fig. 13.26; Karatağ, 381; Tekçam, 212.
[709] Ülfet Yıldırım, *Antik Dönemde Kadın ve Süslenme*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2009, 103, Şekil 93.
[710] N. Goldman, "Reconstructing Roman Clothing", 235, Fig. 13.27.
[711] Lee, 100, Fig. 4.4, British Museum E 230 nevanter numaralı, MÖ 370-350'ye tarihlenen kırmızı figürlü hydria üzerinde strophion giyimli kadın figürü görülmektedir.

kalçanın gerektiği kadar dışa taşkın durmamasıdır. Bizim Knidos Aphroditesi olarak ele aldığımız Kat. No. 3 ve Aphrodite Anadyomene olarak tanımladığımız Kat. No. 13'deki örneklerimizde ağırlığın bindiği sağ bacakta bu yapı başarılı bir şekilde verilmiş olmasına karşın Kat. No. 19'da, bu yapı koroplast tarafından başarılı olarak yansıtılamamıştır. Yüksek, köşeli bir kaide üzerinde yer alan figürinin, ayaklarında parmak ayrıntıları verilmezken, sol elde basitçe gösterilmiş parmak ayrıntısı, strophionun uç kısmını tutan elde strophion ile parmaklar stilize olmuştur. Eserin yüzeysel olarak dışa bombeli işlenen arka yüzünün, orta kısmında, çekik göz biçimli buhar-pişirme-askı deliği, kaidenin arasında ise, usta-atölye adı ya da işareti şeklinde kazıma çizgi olarak belirtilmiştir.

Koçak[712]'ın belirttiğine göre, heykeltraşlık eserlerde Geç Klasik Dönem'de (MÖ 4. yüzyıl) büyük bir ilgi gören yaslanma/dayanma şeması plastik ve resimsel sanatların hemen her dalında kullanılmıştır. Bu ilgiye karşın bu dönem ve devamındaki Hellenistik Dönem başlarına ait hiçbir heykeltıraşlık esere şimdiye kadar rastlanılmamıştır. Ancak MÖ 2. yüzyılın ortalarından itibaren bu betimleme, Muse heykelleri, Apollon Kyrene[713] ve Pergamon Hermaphroditi[714] gibi eserlerle tekrar kullanılmaya başlamıştır. Geç Hellenistik Dönem'de de bu ilk heykeller örnek alınarak yapılan bu tipteki, giyinik ya da yarı çıplak örneklerin büyük bir çoğunluğu da Aphrodite'yi temsil ediyor olmalıdır[715]. Kat. No. 19'daki Aphrodite'de verilmeye çalışılan hemen solundaki payeye yaslanma-dayanma betimlemesi de bu tarzın geç dönemlerdeki minimal örneklerde kullanımına işaret etmektedir. Tanrıçanın strophilonlu betimlemeye sahip heykeltıraşlık eser örneklerinden biri, Alexandria'dan ele geçip, bugün New York Metropolitan Museum'da sergilenen örneğin[716] başı ve sağ kolu eksiktir. Bu tip figürinlerin heykeltıraşlık örnekler içerisindeki esin kaynağını oluşturan örneklerden bir diğeri olan Alexandria örneği, Geç Hellenistik Döneme tarihlendirilmekte ve Parion örneğine göre vucüt yapısında, özellikle sağ kalçanın dışa taşkın ve yukarı kalkıklığıyla, anatomiye uygun bir yapı sergileyerek daha erken bir döneme işaret etmektedir.

---

[712] Mustafa Koçak, Aphrodite am Pfeiler – Studien zu aufgestützten/angelehnten weiblichen Figuren der griechischen Marmorplastik, Ege Yayınları, İstanbul 2013, 131
[713] Smith, 73, fig. 75.
[714] Smith, 174, fig. 187.
[715] Koçak, 132-133; Taf. 34, L5.1, L5.2, Taf. 35, L6.3, Taf. 36, L12.
[716] LIMC 2. II, 49, Aphrodite 505.

Tanrıçanın strophionlu örneklerine Anadolu'da, Myrina[717], Efes[718], Tarsus[719], Tralleis[720] gibi merkezler ile Rezan Has Müzesi Gönül Paksoy Koleksiyonu[721] ve Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi[722]'nde rastlanılmaktadır. Bu Anadolu örnekleri dışında Kuzey Afrika'da Hadruméte[723] ve Mısır[724]'da da strophionlu örneklerin varlığı bilinmektedir. Bu örneklerden Myrina figürinleri arasında yer alan MYR 23 ve MYR 24 nolu figürinler[725] göğüsleri altındaki strophionu, sol elleriyle de sol göğüs üzerinde tutup, sağ elleriyle öne doğru çekmeleri, sol ayağı dizden öne, topuktan geriye ve yana atıp, ağırlığı sabit duran sağ bacağa veren yapılarıyla, Kat. No.19'a yakın benzer olmalarına karşın, solda her hangi bir desteğe yaslanmamaları ve bu duruş dolayısıyla da üst gövdede geri kaykılmanın olmayışı açısından Parion örneğinden farklılıklara sahiptirler. Bununla birlikte, uzun boyunlu yapıları ve duruşlarından kaynaklanan anatomik yapıdaki işleniş bu iki figür için verilen MÖ 1. yüzyıl ikinci yarısı özelliklerine uygun bir tarzdadır. Bu yapıları dolayısıyla da, Kat. No. 19, bu iki figürin'den daha sonraki bir döneme işaret ediyor olmalıdır. Hareketli bacağın sağ bacak olması, strophionu öne doğru çeken elin sol el olması yönüyle, bizim eserimizin tersi bir betimlemeye sahip Efes örneği[726] ise, bacak ve kol hareketinden kaynaklı vücut yapısının işlenişi açısından Parion örneğinden daha doğal bir yapı yansıtmaktadır. Roma Dönemi gibi geniş bir tarih aralığına ait olduğu belirtilen, Efes örneğinde bacaklar ve üst gövdenin aldığı hafif "S" hareketli yapı, Kat. No. 3 ve 13 benzer yapı sergileyerek Kat. No. 19'dan biraz daha erken bir döneme işaret ediyor olmalıdır. Pairon örneğinden daha erken döneme ait bu örneklerin yanı sıra, saç yapısıyla Kat. No. 19'dan daha sonraya işaret eden ve "Heyl Aphroditesi" olarak isimledirilen, Tralleis örneği[727] MS 80-90'a; işlenişindeki şematik yapı ve anatomiden uzak betimlemesiyle Hadruméte

[717] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romains. II, Myrina*, 20, Pl. 20. d-f, MYR 23, MYR 24.
[718] *Özt*ürk, Lev. II, K4.
[719] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 272, Pl. 341.e, D 2164.
[720] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 279, Kat. No. 16.
[721] Rezan Has Müze Kataloğu, *Gönül Paksoy Koleksiyonu*, 273, Env. No. 1554.
[722] Kulaçoğlu, *Museum Of Anatolian Civilizations – Gods And Goddesses*, 147, 207, No. 167.
[723] Simone Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains: Musée du Louvre IV-2*, 158, Pl. 96.b, E 443.
[724] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains: Musée du Louvre IV-2*,Pl. 59.b, D/E 4487, Mısırda bulunan örnek strophionlu ve oturan tiptedir.
[725] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romains. II, Myrina*, 20, Pl. 20. d-f, MYR 23, MYR 24.
[726] Öztürk, Lev. II, K4.
[727] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 279, Kat. No. 16.

örneği[728] MS 2. yüzyıla tarihlenerek; Kat. No. 19'un daha geç dönem örnekleri arasında yer almaktadır. Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde yer alan ve MS 2.-3. yüzyıla ait olduğu belirtilen bronz döküm örnek[729] ise, MS 2. yüzyıldan itibaren artan bronz figürin kullanımına işaret eden benzer geç dönem örnekleri içerisinde değerlendirilebilir. Julius Claudiuslar Dönemi'nde (MÖ 27 – MS 68), Tiberius Dönemi (MS 14-37) kadın portreleriyle başlayıp, dönemin sonuna kadar kullanılan saç[730] işlenişine sahip olan Kat. No.19'un mezar kontekstinde bulunan seramikler de göz önünde bulundurularak, gövdenin anatomik yapısıyla, yukarıda bahsedilen örnekler arasında, MS 1. yüzyılın ikinci çeyreği içerisinde ele alınması gerektiği düşünülmektedir.

Tanrıçanın ayakta durur vaziyetteki, strophionlu olarak betimlenmiş bir diğer örneği **Kat. No. 20**, 2007 yılı kazı çalışmalarında, Güney Nekropolis'de açılan, ve büyük bir kısmı tahrip olmuş, M97 nolu mezarın kuzey ucunda, yaklaşık 35x30 cm ölçülerindeki ahşap sandık içerisinde, 5 terrakotta figürin, 1 testi ve bir kandil ile birlikte ele geçmiştir[731] (Tablo 1). Üst kısmı yuvarlak, kısa altlıklı, niş biçimli bir sunak içerisinde alçak kabartma tekniğinde yapılmış figürin vücut ağırlığını verdiği sağ ayak üzerinde, sol ayağı hareketli, göğüs altında üst gövdeyi saran az belirgin bant biçimli strophionu sol göğüs üzerindeki eliyle tutmakta, sağ eliyle de ileri doğru çekmektedir. Alçak kabartma olduğu için vücut uzuvları net olarak görülemeyen eserde, hareketli sol bacak ve vücut ağırlığını taşıyan sağ bacak üzerinde, sağ kalçanın dışa taşkın yukarı kalkık yapısı gövdede hafif bir "S" hareketi oluşturmuştur. Dışa taşkın bombeli bir yapıda verilen, sunağın arka yüzeyinde ortaya yakın üst kısımda çekik göz biçimli buhar-askı deliği bulunmaktadır. İçi boş çift kalıp tekniğindeki eserde, taban açık bırakılmıştır. Tanrıçanın yukarıda Kat. No. 19'da da gördüğümüz strophionlu örnekleri Myrina[732], Efes[733], Tarsus[734], Tralleis[735] gibi merkezler ile Rezan Has Müzesi Gönül

[728] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains: Musée du Louvre IV-2*, És. 158, Pl. 96.b, E 443.
[729] Kulaçoğlu, *Museum Of Anatolian Civilizations – Gods And Goddesses*, 147, 207, No. 167.
[730] Leyenaar-Plaisier, Pl. 169, Fig. 1305, Ionia kıyılarından ele geçmiş Tiberius Dönemi tarihli kadın başı.
[731] Başaran, "Parion 2007", 56, Res. 8-9.
[732] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romains. II, Myrina*, 20, Pl. 20. d-f, MYR 23, MYR 24.
[733] Öztürk, Lev. II, K4.
[734] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 272, Pl. 341.e, D 2164.
[735] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 279, Kat. No. 16.

Paksoy Koleksiyonu[736] ve Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi[737]'nde; Anadolu örnekleri dışında Kuzey Afrika'da Hadruméte[738] ve Mısır[739]'da bulunmaktadır. "Aediculatypen-Aedikulalı tip", "niş içerisinde Aphrodite bulunan sunak" ya da "Naiskos içerisinde Aphrodite" olarak tanımlanan, Kat. No. 20 deki gibi niş içerisinde tanrıçanın betimlendiği örneklere Tarsus[740], Batı Anadolu[741], Gönül Paksoy Koleksiyonu[742], İtalya'nın güneyinde bulunan Ruvo[743]'da, Kuzey İtalya[744]'da ve Kuzey Afrika'nın Akdeniz kıyısında yer alan Hadrumete[745]'de rastlanılmaktadır. Tanrıçanın niş içerisinde verildiği sunak biçimli bu tip figürinlerdeki yuvarlak kemerli üst örtünün kökeni ile ilgili olarak Goldman[746], bu tipteki alınlıklı betimlemenin çok eski bir Yakın Doğu geleneği olduğundan, bu mimari uygulamayı alan Batının zamanla geliştirdiğinden bahseder. Goldman farklı kaynaklardan yaptığı derlemeyle nişin üst kısmının yuvarlak olmasıyla ilgili olarak, bu uygulamanın gökyüzü ve cenneti simgelediğinden ya da bu kemerli geçişin kutsal bir yapının girişini temsil ettiğinden bahseder[747]. Yukarıda belirtilen örneklerden, Hadrumete'de bulunan biri üçgen alınlıklı, diğerleri yuvarlak kemerli olan örnekler[748]de sırtına aldığı himationu farklı şekillerde tutarak niş içerisinde betimlenen tanrıçanın, MS 2. yüzyıla ait sunak formlu örnekleri hem betimleme; hem de vücut uzuvlarındaki anatomik bozuklukla Kat. No. 20'den çok sonraya işaret ederler. Her iki kenarda üstteki kemeri taşıyan sütunların belirgin olduğu

[736] Rezan Has Müze Kataloğu, *Gönül Paksoy Koleksiyonu*, 273, Env. No. 1554.
[737] Kulaçoğlu, *Museum Of Anatolian Civilizations – Gods And Goddesses*, 147, 207, No. 167.
[738] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains: Musée du Louvre IV-2*, 158, Pl. 96.b, E 443.
[739] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains: Musée du Louvre IV-2*, Pl. 59.b, D/E 4487, Mısırda bulunan örnek strophionlu ve oturan tiptedir.
[740] H. Goldman, "VI. The Terracotta Figurines", 309-310, Pl. 212, Fig. 13.
[741] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 128-129, Pl. 157.b, d, D 858.
[742] Rezan Has Müze Kataloğu, *Gönül Paksoy Koleksiyonu*, 284, Env. No. 688.
[743] Walters, 354, Pl. XII; Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten,* Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 213, No. 1.
[744] Victorine von Gonzenbach, *Die Römischen Terracotten in der Schweiz / Untersuchungen zu Zeitstellung, Typologie und Ursprung der mittelgallischen Tonstatuetten*, Band A, Francke Verlag Tübingen und Basel, Tübingen 1995, Taf. 137.1-2.
[745] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains: Musée du Louvre IV-2*, 150-151, Pl. 93.a-f, E 426-431.
[746] H. Goldman, "VI. The Terracotta Figurines", 309.
[747] H. Goldman, "VI. The Terracotta Figurines", 309-310, dn. 8, 20.
[748] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains: Musée du Louvre IV-2*, 158, Pl. 96.b, E 443.

bu tipteki örneklerden Ruvo[749]'dan ele geçen, Geç Hellenistik Döneme ait olduğu belirtilen örnekte tanrıça Anadyomene tipinde başın iki yanında saçları tutmaktadır. Hem bu örnek, hem de Kuzey İtalya'da bulunan Roma Dönemi'ne ait tanrıçanın sırtındaki himationu tuttuğu örnek[750]te, yuvarlak kemerli kısımda belirtilen şualar, yukarıda Cook'un belirttiği, yuvarlak kemerin gökyüzünü temsil ettiği görüşünü destekler niteliktedir. Roma Dönemi çukuru içerisinden ele geçtiği belirtilen Tarsus örneği[751]'nde ise, kemerli niş içerisinde alt yarısı giyinik Anadyomene tipinde verilen tanrıçanın bulunduğu niş, korint sütunlu ve frizli bir sunak içerisinde yer almaktadır. Bu tipin Batı Anadolu'da ele geçen en yakın benzeri olan, bugün Paris Louvre Müzesi'nde yer alan, D 858 envanter numaralı eser[752], tanrıçanın Anadyomene tipinde verilmesi dışında Kat. No. 20 ile çok yakın benzerliklere sahiptir. MÖ 1. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen D 858 nolu eser, vücut ağırlığını taşıdığı için dik duran sağ bacak ve hareketli sol bacakla oluşturulan "S" hareketli yapısı ile Kat. No. 20'ye yakın özellikler yansıtmakla birlikte, kabartma derinliğindeki fazlalık ve Aphrodite'nin baş, kollar, üst gövde ve alt gövdede tüm vücut uzuvlarının daha belirgin işlenişi ile Parion örneğinden biraz daha öncesine işaret etmektedir. Kat. No. 20 ile birlikte aynı mezar kontekstinden ele geçen seramikler ve diğer terrakotta figürinler de göz önünde bulundurularak eseri, MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirmek mümkündür[753].

Etrafından ele geçen demir çiviler dolayısıyla, yukarıda da belirtildiği gibi ahşap bir sandık içerisine yerleştirilmiş ölü hediyesi grubunda ele geçen Kat. No. 20'de tanrıçanın bir sunak ya da naiskos içerisinde betimlenmiş olması bu eserin M97 nolu mezardaki bireyin günlük hayatındaki dinsel ritüellerde kullandığı bir tür ritüel objesi olarak da düşünülebilir.

Aphroditenin strophionlu olarak betimlendiği son örneğimiz, **Kat. No. 21**[754], 2005 yılı çalışmalarında, "F3c 2. Adak Grubu" olarak adlandırılan ölü hediyesi grubunda, 1

[749] Walters, 354, Pl. XII; Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten,* Band III-Teil 2, Jüngere Typen-Type V, 213, No. 1.
[750] Gonzenbach, Taf. 137.1.
[751] H. Goldman, "VI. The Terracotta Figurines", 309-310, Pl. 212, Fig. 13.
[752] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 128-129, Pl. 157.b, d, D 858.
[753] Mezardan ele geçen seramikler ve benzerleri için Bkz. Aydın Tavukçu, Kat. No. 81; Kasapoğlu, *Parion Nekropolü 2006 Yılı Seramik Buluntuları,* Kat. No. 56; Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği,* Kat. No. 133; Yılmaz; *2005-2010 Yılları Arasında Bulunan Parion Nekropol Kandilleri*, Kat. No. 31.
[754] Aydın Tavukçu, Kat. No. 42.

çift kulplu kase ve 1 kandil ile birlikte ele geçmiştir[755]. 2009 yılı çalışmalarında ortaya çıkarılan, 2005 yılında ele geçen F3c 1 ve 2 nolu ölü hediyesi grubunun kuzey devamında yer alan M136 nolu mezarın ayak ucuna bırakılmış ölü hediyeleri olduğu tespit edilen bu iki grupta, M136 nolu mezar kontekstinde yer almaktadır (Tablo 1). Önceki iki strophionlu örnekten farklı olarak Kat. No. 21'de tanrıça, yukarı doğru daralan, kısa, köşeli bir kaide üzerinde kayalık türü bir yere oturmuştur. Hafif kendi sağına ve aşağı doğru yatık başta, alın üzerinden ikiye ayrılarak, alın ve şakaklarda kabartılıp kulaklar üzerinden geriye doğru taranan saç, boynun arka iki yanından kıvrık bukleler halinde omuzlar üzerine dökülmektedir. Derinde ve birbirinden ayrık gözler, hafif iri burun, alt dudağı plastik yapıda, kapalı ve küçük ağız, dışa çıkık hafif sivri çeneli, dolgun yüz yapısına sahiptir. Geç Hellenistik Dönemin uzun boyun yapısını andıran boynun[756] devamında, dar ve basık omuzlardan sonra dirsekten kırılarak, karın hizasında bükülen kollardan sağdaki tanrıçanın göğsünü saran strophionu sağ eliyle ileri ve yana doğru çekerken, soldaki ise, sol göğüs üzerinde strophionu tutmaktadır. Hafif şişkin karın ve göbek çukurunun belirgin olduğu üst gövdede, hafif yukarı kalkık ve dışa çıkık sağ kalça üzerindeki yapı tanrıçanın ayakta duran ve ağırlığın sağ bacağa yüklendiği örnekleri anımsatmaktadır. Kayalık üzerindeki sağ bacağın soldakine göre daha altta verilmesi ve sol dizin daha önde, sol ayağın dışa doğru açık verilmesi tanrıçanın kayalık üzerinden, sağ bacak üzerine yüklenerek kalkış anının betimlenmiş olduğu izlenimini uyandırmaktadır. Bu yapısıyla az da olsa ayakta duran Aphrodite örneklerindeki "S" yapı belirgin olan eserde, bel çukuru ve kalçaların belirgin olarak işlendiği arka yüzey, Kat. 3 ve Kat. No. 13'deki Aphrodite figürinlerinde de gördüğümüz üç boyutlu yapıyı andırır nitleliktedir. Karın bölgesinin hemen altında, sağ yanında ve kaidede sonradan birleştirme çatlaklarına ve kaidenin sol ve arka kısımında eksik kısımlara sahip figürin, çift kalıpla içi boş olarak yapılmış olup; tabanı açıktır. Özelikle ön yüzde yoğun olarak görülen beyaz astar izlerine sahip figürinde, saçta az belirgin pembe boya izleri bulunmaktadır.

Üst gövdede strophionu açan ya da bağlayan tarzdaki betimlemeye sahip benzerlerine Anadolu'da, Myrina[757], Efes[758], Tarsus[759], Tralleis[760], Amisos[761] gibi

[755] Başaran – Tavukçu, "Parion Kazısı 2005", 617.
[756] Tavukçu, s. 96, Dn. 550.
[757] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romains. II, Myrina*, 20, Pl. 20. d-f, MYR 23, MYR 24.

merkezler ile Rezan Has Müzesi Gönül Paksoy Koleksiyonu[762] ve Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi[763]'nde rastlanılmaktadır. Bu Anadolu örnekleri dışında Mısır[764], Alexandria[765] ve Kuzey Afrika'da Hadruméte[766]'de de strophionlu örneklerin varlığı bilinmektedir. Bununla birlikte Troas Bölgesi'nde Çan-Dumanköy[767], Yenice-Aşağıçavuş[768], Skepsis[769] gibi değişik merkezler ile Samothrake[770], Thasos[771], Delos[772], Samos[773], Myrina[774], Smyrna[775] ve Pergamon[776]'dan ele geçen birçok figürin, gövde alt yarısındaki oturur vaziyette ve çıplak olarak betimlenmeleri açısından Kat. No. 21'e benzer bir yapı sergilemektedirler. Ancak genel olarak MÖ 1. yüzyıl civarına tarihlenen bu örneklerde, figürinlerin kolsuz ve oturdukları yer olmadan betimlenmeleri açısından Kat. No. 21'den ayrılırlar. Tanrıçanın strophionlu örneklerinden Myrina figürinleri arasında yer alan MYR 23 ve MYR 24 nolu figürinler[777] göğüsleri altındaki strophionu, sol elleriyle de sol göğüs üzerinde tutup, sağ elleriyle öne doğru çekmeleriyle Kat. No.21'e yakın benzer olmalarına karşın, ayakta verilmeleri ve strophionun göğüs altında verilmesi açısından Parion örneğinden farklıdırlar. Roma Dönemi gibi geniş bir tarih aralığına ait olduğu belirtilen, Efes örneği[778] ise, strophionu öne doğru çeken elin sol el olması yönüyle, bizim eserimizin tersi bir betimlemeye sahip olmakla birlikte, Myrina örnekleri gibi strophion göğüs altında yer almaktadır. Ayakta betimlenen ancak

---

[758] Öztürk, Lev. II, K4.
[759] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 272, Pl. 341.e, D 2164.
[760] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 279, Kat. No. 16.
[761] Burn and Higgins, 98, Pl. 39, No. 2219.
[762] Rezan Has Müze Kataoğlu, *Gönül Paksoy Koleksiyonu*, 273, Env. No. 1554.
[763] Kulaçoğlu, *Museum Of Anatolian Civilizations – Gods And Goddesses*, 147, 207, No. 167.
[764] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains: Musée du Louvre IV-2*, Pl. 59.b, D/E 4487, Mısırda bulunan örnek strophionlu ve oturan tiptedir.
[765] Paul, 94, Taf. 76, Fig. 282.
[766] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains: Musée du Louvre IV-2*, 158, Pl. 96.b, E 443.
[767] Tavukçu, 65, Lev. 7, Kat. No. 25, 26.
[768] Tavukçu, 66, Lev. 7, Kat. No. 27.
[769] Cevat Başaran – Ali Yalçın Tavukçu – Musa Tombul, "Skepsis Aşağı Kent ve Nekropolü Kurtarma Kazısı Raporları", *VII. Müze Kurtarma Kazıları Semineri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1997, s. 580, Res. 25; Tavukçu, 67, Lev. 7, 8, Kat. No. 28-31.
[770] Higgins, *Greek Terracottas*, 116-117.
[771] Higgins, *Greek Terracottas*, 116-117.
[772] Higgins, *Greek Terracottas*, 116, Lev. 50 B.
[773] Leyenaar-Plaisier, 124, Lev. 44.
[774] Leyenaar-Plaisier, 266-267, Lev. 99, Fig. 692, 694.
[775] Leyenaar-Plaisier, 134, Lev. 47, Fig. 282.
[776] Töpperwein, 216, Lev. 37, Fig. 223.
[777] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romains. II, Myrina*, 20, Pl. 20. d-f, MYR 23, MYR 24.
[778] Öztürk, Lev. II, K4.

strophionun göğüs üzerini kapattığı Tarsus[779] örneği özellikle üst gövdedeki yapısıyla Kat. No. 21'de ayağa kalkmak için verilen yapının adeta devamı niteliğinde olup; yakın bir zaman aralığına işaret etmektedir. Hellenistik Dönem sonlarına tarihlenen Mısır örneği[780], tanrıçanın hem strophionlu, hem de oturur vaziyette, Parion Kat. No. 21'e en yakın örnek olmakla birlikte, Mısır figürinlerinin genelinde görülen şematik yapıyla Parion örneğinden ayrılır. İşlenişindeki şematik yapı ve anatomiden uzak betimlemesiyle Hadruméte örneği[781] MS 2. yüzyıla tarihlenerek Kat. No. 21'in daha geç dönem örnekleri arasında yer alırken; Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde yer alan ve MS 2.-3. yüzyıla ait olduğu belirtilen bronz döküm örnek[782] ise, MS 2. yüzyıldan itibaren artan bronz figürin kullanımına işaret eden benzer geç dönem örnekleri içerisinde değerlendirilebilir.

Yukarıda belirtilen strophionlu Aphrodite figürinleri içerisinde birebir benzeri bulunmayan Kat. No. 21, saç yapısında görülen Tiberius Dönemi özellikleri[783], M136 nolu mezar ve güneyinde bulunan F3c 1 ve 2 nolu ölü hediyesi – adak grubundaki diğer terrakotta figürinler ve aynı kontekstteki seramiklerle birlikte değerlendirilerek, MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmektedir. Bununla birlikte, eserin arka yüzündeki ayrıntılı işlenişle verilmeye çalışılan üç boyutlu yapının Kat. No. 3 ve Kat. No. 13'de ele aldığımız Aphrodite figürinleriyle olan benzer yapısı da göz önünde bulundurularak, bu üç figürin için yüzyılın ilk yarısında aynı aralıkta kullanılmış oldukları sonucuna ulaşabilmek mümkündür.

Mantolu Çıplak Aphroditeler

İsimlendirmedeki tezatlığa karşın, tanrıçanın ayrıntılı olarak ön cepheden işlendiği bilinen Parion Aphrodite figürinleri içerisinde, sırtına aldığı himation ya da stola benzeri bir mantoyla verilmiş, ancak ön cephede tamamen çıplak olarak betimlenen Kat. No. 22-27 arasındaki 6 adet Aphrodite figürini bu başlık altında değerlendirimiştir.

---

[779] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 272, Pl. 341.e, D 2164.
[780] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains: Musée du Louvre IV-2*,Pl. 59.b, D/E 4487, Mısırda bulunan örnek strophionlu ve oturan tiptedir.
[781] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains: Musée du Louvre IV-2*, 158, Pl. 96.b, E 443.
[782] Kulaçoğlu, *Museum Of Anatolian Civilizations – Gods And Goddesses*, 147, 207, No. 167.
[783] Leyenaar-Plaisier, Pl. 66, Fig. 408-411.

Bu figürinlerden ilki olan **Kat. No. 22**[784] (Levha 29), 2005 yılı çalışmalarında, olasılıkla, tüm kemikleri erimiş çok küçük yaşta bir çocuğa ait mezar veya yetişkin bir kadına ait ölü hediyesi grubu olduğu düşünülen, M11'den ele geçmiştir[785]. Etrafında bulunan demir çivilerden anlaşıldığı kadarıyla, ahşap bir sandık içerisinde, toplam 10 terrakotta figürin, pişmiş toprak bir testi, bir bardak ve bir kemik toka ile birlikte ele geçen eser, bu ölü hediyeleri ile birlikte, bir "ölü hediyesi sandığı" olarak da değerlendirilebilir (Tablo 1). Yukarı doğru hafif daralan, yüksek bir kaide üzerinde yer alan figürin, alın üzerinde ikiye ayrılarak, şakakları kaplayıp, kulaklar üzerinden tel tel geriye taranan saçın hemen devamında, başın tepe kısmını örtüp, arkadan omuzlar üzerinden, sol omzu ve kolu kapatıp, sağ bacağın yanındaki hydria-amphoranın arkasını kaplayıp, bir fon oluşturacak şekilde, topuklara kadar inen stola benzeri bir tür mantoya sahiptir. Hafif kendi soluna dönük ve aşağı doğru bakan yüzde, derinde küçük göz çukurları, küçük burun, iki yandan hafif içe çökük, az belirgin dudaklı, küçük ağız ve yuvarlak çeneli, hafif dolgun yapı belirgin özelliklerdir. Saç altından belirgin iri top boncuk biçimli küpeler ise, genel anlamda Aphrodite figürinlerinin vazgeçilmez ögelerindendir. Omuzlara geçişte yumuşak hatlı, çok uzun olmayan boynun devamındaki hafif düşük omuzlar, biribirinden ayrık, küçük, dik verilmiş göğüsler, hafif belirgin göbek, sol ayağın dizden öne, topuktan geriye ve hafif yana doğru çekilip, ağırlığın sağ bacağa verilmesi sonucu, sağ kalça üzerinden kendi sağına doğru kaykılmış gövdeye sahiptir. Sağ kol, hafif gövdeden ayrılarak, sağ bacağın yanında dize kadar yükselen hydria-amphoranın üzerine doğru indirilerek, sırttan inen elbiseyi tutmuştur. Sol omuzdan inerken, omzu ve kolu saran elbise altından belirgin sol kol ise, dirsekten hafif bükülerek, arkada sol kalça üzerine yaslanmıştır. Ağırlığın sağ bacağa verilmesiyle sağa doğru kayan kalça yapısı sayesinde vücutta hafif bir "S" hareketi oluşturulmasının yanı sıra, bakışlarındaki bulunduğu yerden uzakta, Praxiteles'in *etos'*unu andırır yapı eser üzerindeki Praxiteles'in Knidos Aphroditesi heykelinden alınan etkiden kaynaklı olmalıdır[786]. Kat. No. 22'de, kaidenin arka kısmında bulunan, ancak kırık kısım dışında, kısmen okunabilen ^Λ şeklinde kazıma çizgiyle belirtilmiş usta-atölye ismi-işaretinin ön kısmındaki eksik harfler, son harfin yapısı ve bulunduğu

[784] Aydın Tavukçu, Kat. No. 33.
[785] Başaran – Tavukçu, "Parion Kazısı 2005", 613, 614, Res. 5.
[786] Başaran, *Arkeolojiye Giriş*, 227.

kısım göz önünde bulundurulduğunda, Aphrodite Anadyomene grubunda ele aldığımız, Kat. No. 14 ile aynı usta-atölye ismi-işaretine sahip olabileceğini düşündürmektedir[787].

Eserin, 15.5 cm boyu, sağ kolunun, hemen sağ bacağı yanındaki hydria-amphora üzerine doğru salınması ve önceki gruplardan Aphrodite Anadyomene başlığı altında, ele aldığımız Kat. No. 14 ile aynı tipteki vücut ve kaide yapısıyla birebir aynı olmasından dolayı, Kat. No. 14 ile aynı kalıptan çıkarıldığı, fakat hamur henüz yaş iken, Kat. No. 14'de yapılan sol kol değişikliği ve başın hafif geriye çekilerek daha dik verilmesiyle oluşturulmuş yeni bir tipin oluşturulduğu görülmektedir. Bu iki figürinden Kat. No. 22'nin, kırık ve eksik parçalı kaide arka kısmındaki ^Λ şeklindeki kazıma çizgi usta-atölye ismi-işaretinin son harfleri ile Kat. No. 14'ün ⊢Λ Λ şeklindeki usta-atölye ismi-işareti, aynı yerde olmaları ve özellikle son harfin sağ kısmının kısa bırakıldığı aynı yapıyla, kalıba kabartma-pozitif olarak işlenmiş, isim-işaretin bu iki eserin arka yüzüne çıkmış kazıma çizgi-negatif halleri olması, bu iki figürinin çok büyük bir olasılıkla aynı kalıptan çıkarıldığı fikrimizi desteklemektedir. Bu yönüyle değerlendirildiğinde, aynı atölye ya da koroplastın, aynı kalıptan çıkardığı figürinlerde yaptığı küçük değişkliklerle yeni bir tipi ortaya koyduğu açıkça görülmektedir (Şekil 4).

Parion Knidos Aphroditesi örneklerinde gördümüz sağ bacağın yanındaki hydria-amphora, eserde görülen Knidos Aphroditesi tipinin etkisidir. Kat. No. 22'nin, birebir benzerine rastlanılmamakla birlikte, en yakın benzerleri Myrina örnekleri içerisinde ele alınan, MYR 20, B 53 ve B 95 nolu Knidos Aphroditeleridir[788]. Boyları ortalama 14 cm ile 22 cm arasında değişen bu üç örnekte de, Parion örneklerinde olduğu gibi, sağ kol hydria-amphora üzerine doğru sarkıtılmış, geriye çekilen ayak ise sol ayaktır. Ancak her üç örnekte de, sol kol öne doğru getirilerek genital bölgeyi kapatmıştır. Knidos Aphrodite leri'ndeki ana betimlemeye uygun olan bu duruşlarıyla Kat. No. 22'den ayrılan Myrina örnekleri diğer Knidos Aphrodite leri ile birlikte MÖ 1. yüzyıl sonları ile MS 1. yüzyıl aralığında değerlendirilmişlerdir. Samos adasından ele geçen, 28 cm yüksekliğindeki, D 345 nolu Louvre Müzesi örneği[789], ana betimlemenin ters yönlü işlenişi dışında, hydria-amphora üzerine sarkıtılan kol, baş üzerinden inip sırtı

[787] Usta-atölye işareti, yazıt ya da monogramlar, ayrı bir çalışma olarak ele alınacaktır.
[788] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina*, 18, Pl. 17.c-d-f.
[789] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 61, Pl. 75.c, D 345.

kapatarak, ayakuçlarına kadar inen, iki yanda tüm vücuda fon oluşturur tarzda duran stola benzeri elbise kumaşıyla Kat. No. 22'ye benzer bir yapı yansıtmaktadır. Dolayısıyla Kat. No 22'ye en yakın benzer örneği Samos D 345 oluşturmaktadır. Güney İtalya'nın Campania bölgesi civarından ele geçtiği belirtilen, MS 1. yüzyıla ait iki örnek[790] ise, kol duruşlarındaki bazı farklılıklar ve yanlarında hydria-amphora bulunmamasına karşın, vücudun arkasından inen elbiseleriyle Parion örneğini anımsatmaktadırlar.

Genel betimleme dışında, Kat. No. 22'nin saç yapısı açısından benzerlerine değinecek olursak; Julius Claudiuslar Dönemi kadın portreleri[791]nde görülen, alın üzerinden ikiye ayrılıp, şakakları da içine alarak, yüzü çevreleyen ve kulaklar üzerinden dalgalı bir şekilde tel tel arkaya taranan saç tipi, benzerlerine Smyrna örnekleri[792]nde sıkça rastladığımız, Tiberius Dönemi (MS 14-37) saç yapısını yansıtmaktadır.

Kat. No. 22'nin yukarıda bahsedilen benzerleri, Tiberius Dönemi (MS 14-37) saç yapısı ve son olarak da M11 kontekstinde bulunan seramikleri[793] göz önünde bulundurarak, eserimizin MS 1. yüzyıl başları ile MS 40 aralığına ait olduğunu söyleyebiliriz.

Sırtına aldığı manto dışında çıplak olarak betimlenmiş, Kat. No. 23-27 arasında ele alınan, diğer beş Aphrodite figürininin ortak özelliği, tanrıçanın başından başlayıp, omuzlar üzerinden, gövdenin iki yanından, bir fon oluştururmuşcasına tabana kadar inen manto ve sol ayak yanındaki kaz-kuğu betimlemesidir. Bu beş örnekten aynı kalıp üretimi oldukları anlaşılan **Kat. No. 23** (Levha 37), M97 nolu mezardan, içlerinde Kat. No. 20'deki strophionlu Aphrodite'nin de yer aldığı 5 terrakotta figürin, 1 tek kulplu testi ve 1 kandilden oluşan ölü hediyeleri ile birlikte ele geçmiştir[794] (Tablo 1). **Kat. No. 24** (Levha 38)'ün ele geçtiği, 2004 yılı müze kurtarma kazılarında açılan M192 nolu mezar ise, 1 tek kulplu testi ve 1 unguentariumdan oluşan ölü hediyelerine sahiptir

[790] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains IV-I*, 6, Pl. 04.c, E 306-07.
[791] İnan – Rosenbaum, *Roman and Early Byzantine Portrait Sculpture in Asia Minor*, Pl. CLX, No. 285, Pisidia Antiochiası'ndan ele geçen, Konya Müzesi'nde bulunan Julius Caldiuslar Dönemi'ne ait kadın başı.
[792] Leyenaar-Plaisier, 175-176, Pl. 66, Fig. 406-410; Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 180, Pl. 216.a, B 137.
[793] Aydın Tavukçu, Kat. No. 80, 95, Lev. 37, 41; Mezardan ele geçen testinin, yine Parion Güney Nekropolisi'nden ele geçen benzerleri, MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmektedir, Bkz. Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği,*129, 135, 136.
[794] Başaran, "Parion 2007", 56, Res. 8-9.

(Tablo 2). Biri 13.5 cm, diğeri ise 13.3 cm boyunda olan her iki figürinde de, tanrıça, çok az kendi sağına dönük başın üst kısmından başlayıp, omuzlar üzerine döküldükten sonra sağ omuzda sağ el ile yukarı doğru kaldırılmış, sol yanda ise aşağı ve yana doğru açılan sol el ile sağa doğru açılarak, adeta bir pelerin tutar gibi gövdenin iki yanında açılarak, tabana kadar uzanan himation ya da stola benzeri bir tür mantoyu sırtına almıştır. Saç ve yüz ayrıntıları belirgin olmayan eserlerde, ağırlığı taşıyan sağ bacak üzerinde hafif yukarı kalkık ve dışa taşkın sağ kalça, dizden öne topuktan geriye ve hafif yana doğru çekilen hareketli sol bacakla sağlanan "S" hareketli yapıyla, üst gövde çok az kendi soluna ve geriye doğru yatkın betimlenmiştir. Sol ayağın yanında boyun kısmı S şeklinde, gagası tanrıçanın ayağına dokunan, ayakta kuğu-kaz figürü mantonun oluşturduğu fonun önünde yer almaktadır. Sol eliyle çektiği mantonun, elin altındaki bölümde çok az belirgin kıvrım izleri görülmektedir. Yüksek, düz profilli, dikdörtgen kaide üzerinde yer alan figürinlerin arka yüzeyleri hafif dışa bombeli ve ayrıntısız verilmiştir. Her iki eserin sırt kısmında da birbirinden farklı ölçülerde, çekik göz biçimli buhar-askı deliği bulunmaktadır.

Her ikisi de 2005 yılı, Güney Nekropolis çalışmalarında ortaya çıkarılan M11 nolu mezardan[795] (Tablo 1) ele geçen **Kat. No. 25** (Levha 38) ve **Kat. No. 26** (Levha 39) aynı kalıp üretimi eserler olup; Kat. No. 25'de özellikle yüz kısmında aşınma görülmektedir. Yukarıda tanımladığımız Kat. No. 23-24'de olduğu gibi, tanrıça başın üst kısmından başlayıp, omuzlar üzerine döküldükten sonra sağ omuzda sağ el ile yukarı doğru kaldırılmış, sol yanda ise aşağı ve yana doğru açılan sol el ile sola doğru açılarak, adeta bir fon oluştururmuşcasına gövdenin iki yanında, tabana kadar uzanan himation ya da stola benzeri bir tür mantoyu sırtına almıştır. Ağırlığı taşıyan sağ bacak üzerinde hafif yukarı kalkık ve dışa taşkın sağ kalça, dizden öne topuktan geriye ve hafif yana doğru çekilen hareketli sol bacakla sağlanan "S" hareketli yapıyla, üst gövde çok az kendi soluna ve geriye doğru yatkın betimlenmiştir. Sol ayağın yanında, mantonun oluşturduğu fonun önünde, ayakta duran, kuğu-kaz figürü önceki iki örnekten farklı olarak boynundaki S biçimli yapının yerine, boynu bacağa birleştirilerek yukarı doğru uzatılmıştır. Gövdenin iki yanından dışa taşkın mantonun, bacakların yan kısımlarında kalan bölümlerinde az belirgin kıvrım izleri bulunmaktadır. Her iki eserde de, çok az kendi sağına dönük baş, Kat. No. 23-24'den farklı olan yönlerinden bir diğeridir.

[795] Başaran – Tavukçu, "Parion Kazısı 2005", 613, 614, Res. 5.

Eserlerin Kat. No. 23 ve 24'den ayrılan son farklı yönü ise, altta ve üstte dışa taşkın profilli yüksek kaideleridir. Hafif dışa bombeli ve ayrıntısız bırakılan arka yüzeylerinde, figürün sırt kısmına denk gelecek şekilde, çekik göz biçimli buhar-askı deliğine ve Kat. No. 25'in kaide arka kısmında kazıma çizgi-negatif biçimli usta-atölye ismi-işaretine sahip eserlerin her ikisi de çift kalıp tekniğinde, içi boş ve tabanları açık olarak yapılmışlardır. Figürinlerin yan kısımlarında kalıp birleşim yerlerindeki düzeltme izleri görülmektedir.

Grubun son örneği olup parça olarak ele geçen ve yansıttığı özellikleriyle Kat. No. 25 ve 26 ile aynı tip figürine ait olduğu anlaşılarak, Kat. No. 26'dan alınan çizimle tamamlanan **Kat. No. 27** (Levha 39), Güney Nekropolis'deki 2009 yılı çalışmalarında, M124 nolu mezarın yakınında mezar dışı kontekstten ele geçmiştir. Sol bacağa bitişik, kuğu-kazın yukarı kalkık gagası ve ele geçen parçadaki gövde yapısıyla Kat. No. 25-26 ile aynı tip ve ölçülere sahip olan eserde en önemli farklılık sola doğru mantoyu çeken elin bulunduğu kısımda, mantonun oluşturduğu, elden bacağa doğru açılan kıvrım yapısıdır.

Parion Aphrodite'leri içerisinde Çıplak Aphrodite'ler olarak, Kat. No. 23 – 27 arasında değerlendirilen figürinlerin benzer örnekleri, Myrina[796], Priene[797], Tralleis[798], Ionia kıyıları[799], Batı Anadolu[800]'da bulunmaktadır. Bu örneklerden MÖ 135 civarına tarihlenen, Priene[801] ve Myrina[802]'da bulunan iki örnek vücudun arkasını kaplayan mantodan daha bağımsız yapıda verilmeleri ve özellikle sol kolun altında elbise ile kol arasında oluşan boşlukla bu tipin erken örnekleri içerisinde yer almaktadırlar. Kollar ve bacakların hareketli yapısıyla kontrast bir yapı kazanarak, eserdeki hareketliliği yansıtan bu örneklere göre daha durağan zor hareketli yapı kazanan Parion örnekleri, bu yapılarıyla Priene ve Myrina örneklerinden sonraya işaret etmektedirler. MS 25-50 aralığına tarihlenen Tralleis örneği[803], yüksek, dar altılığı, basık omuz yapısı ve gövdenin iki yanını tamamen kaplayarak adeta bir fon oluşturan manto yapısıyla ve

[796] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten,* Band III-Teil 2, Jüngere Typen- Type V, 220, No. 5; Gonzenbach, Taf. 129. 3.
[797] Rumscheid, 427, Taf. 26. 3, Kat.-Nr. 58 (17.5 cm).
[798] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, Kat. No. 17-18.
[799] Leyenaar-Plaisier, Pl. 149, No. 1149.
[800] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen- Type V, 220, No. 7-8
[801] Rumscheid, 427, Taf. 26. 3, Kat.-Nr. 58 (17.5 cm).
[802] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen- Type V, 220, No. 5.
[803] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, Kat. No. 17.

Hellenistik Dönemin hareketli yapısının, durağan ve zor hareketli yapıya dönüştüğü betimlemesiyle Parion örneklerine çok yakın bir betimleme yansıtmaktadır.

Aynı dönemde kullanılan, aynı tipin 3 farklı versiyon-prototipi olan bu 5 örnekten sadece Kat. No. 23'de belirgin olan, Julius Claudiuslar Dönemi kadın portreleri[804]nde görülen, alın üzerinden ikiye ayrılıp, şakakları da içine alarak, yüzü çevreleyip, kulaklar üzerinden dalgalı bir şekilde tel tel arkaya taranan saç tipi, benzerlerine Smyrna örnekleri[805]nde sıkça rastladığımız, Tiberius Dönemi (MS 14-37) saç yapısını yansıtmaktadır. Kat. No. 23'de görülen saç tipi ve yukarıdaki benzer örneklerde görülen gelişim süreci ile birlikte, ele geçtikleri mezar kontekstlerinde bulunan seramikler[806] de göz önünde bulundurularak Parion örnekleri MS 1. yüzyıl başları – MS 40 civarına tarihlenmiştir.

Kat. No. 23 – 27 arasında ele alınan ve ayrıntıdaki farklılıklara karşın, ana betimlemede aynı tipi yansıtan, bu 5 örneğin tümünü bir arada değerlendirecek olursak (Şekil 6); ortalama 2 cm'lik kaideleri dışında 11.5 cm'ye yakın figür yüksekliğine sahip Kat. No. 23-24 bu grubun en büyük boyutlu örnekleri olup; bu tipin Parion'da bugüne kadar ele geçen en üst jenerasyonu, *Jenerasyon n+1*'i oluşturmaktadırlar. Ortalama 2.5 cm yüksekliğe sahip kaideleri dışında 9.5 cm civarı bir figür yüksekliğine sahip Kat. No. 25, 26 ve 27 bu ölçüleriyle Kat. No. 23-24'den ortalama %15-18 daha küçük boyutlu eserler olarak, bu tipin Kat. No. 23-24'den bir sonraki jenerasyonu, *Jenerasyon n+2* ürünü figürinler olmalıdırlar. Bu bağlamda tüm figürinler bir arada değerlendirilerek, Şekli 6'da belirttiğimiz *Jenerasyon n+1*'deki Kat. No. 23-24'deki örneklerimizle aynı betimlemeye sahip bir üst jenerasyon olan *Jenerasyon n*'deki, henüz elimize geçmemiş *Prototip n*'den alınan kalıptan çıkarılan *Jenerasyon n+1'*e ait iki eser

---

[804] İnan – Rosenbaum, *Roman and Early Byzantine Portrait Sculpture in Asia Minor*, Pl. CLX, No. 285, Pisidia Antiochiası'ndan ele geçen, Konya Müzesi'nde bulunan Julius Claudiuslar Dönemi'ne ait kadın başı.

[805] Leyenaar-Plaisier, 175-176, Pl. 66, Fig. 406-410; Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 180, Pl. 216.a, B 137.

[806] Kat. No. 23 ile birlikte M97 nolu mezardan ele geçen seramikler ve benzerleri için Bkz. Aydın Tavukçu, Kat. No. 81; Kasapoğlu, *Parion Nekropolü 2006 Yılı Seramik Buluntuları,* Kat. No. 56; Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği,* Kat. No. 133; Yılmaz; *2005-2010 Yılları Arasında Bulunan Parion Nekropol Kandilleri*, Kat. No. 31; Kat. No. 24 ile birlikte M192 nolu mezardan ele geçen unguentarium ve testinin benzerleri için Bkz. Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği,* Kat. No. 16-20 (Unguentarium Form 2B), Kat. No. 136 (Testi); Kat. No. 25-26'nın ele geçtiği M11 nolu mezardaki seramikler ve benzerleri için Bkz. Aydın Tavukçu, Kat. No. 80, 95, Lev. 37, 41, Mezardan ele geçen testinin, yine Parion Güney Nekropolisi'nden ele geçen benzerleri, MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmektedir; Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği,* Kat. No. 129, 135, 136.

Kat. No. 23-24, *Prototip n+1 a* ürünü esrelerdir. Aynı kalıptan çıkarılan *Jenerasyon n+1*'e ait, iki eser üzerinde, hamur henüz yaş iken, tanrıçanın başının sola çevrilmesi, kuğu-kazın başının bacağa paralel olarak yukarı kaldırılması ve son olarak kaidenin üst ve alt kısmının dışa taşkın profilli hale getirilmesi sonucu, bugüne kadarki çalışmalarda henüz elimize geçmemiş, *Prototip n+1 b* oluşturulmuştur. Aynı şekilde bu değişikliklere ek olarak, mantonun sol elle tutulan kısmına, ele doğru daralan kıvrımlı yapı eklenmesiyle de *Prototip n+1 c* oluşturulmuştur. Kat. No. 23 ve 24 ile birlikte *Jenerasyon n+1*'de oluşturulan bu iki yeni prototipten, *Prototip n+1 b*'den çıkarılan kalıpdan Kat. No. 25-26, *Prototip n+1 c*'den çıkarılan kalıpdan ise Kat. No. 27 üretilmiştir. Figürinlerin arka yüzlerinde görülen aynı şekilde, çekik göz biçimli buhar-askı deliklerini ve Kat. No. 25'de net olarak görülebilen IKA şeklindeki usta-atölye ismi-işaretinin benzer şekilde izler halinde çok az da olsa, ancak yakından çıplak gözle seçilebilen Kat. No. 23, 24 ve 26'da aynı türdeki harflere işaret eden izler; bu figürinlerin aynı atölyede ya da aynı usta tarafından yapılmış bir seri üretim ürünü olduklarını göstermektedir.

Kat. No. 17 – 27 arasında ele aldığımız Aphrodite figürinlerinin tamamını göz önünde bulundurularak, ilk üç başlıkta ele alınan Aphrodite Venüs Genetrix, Knidos Aphroditesi ve Aphrodite Anadyomene olmak üzere, Klasik ve Hellenistik Dönem heykeltıraşlık eserlerinden esinlenilerek yapılan bu ana betimlemelerin yanısıra bir şekilde bu üç betimlemeden herhangi birinden veya birkaçından bir nüans ya da özellik alarak oluşturulmuş çok sayıda Aphrodite figürinin yapılıp kullanıldığı anlaşılmaktadır.

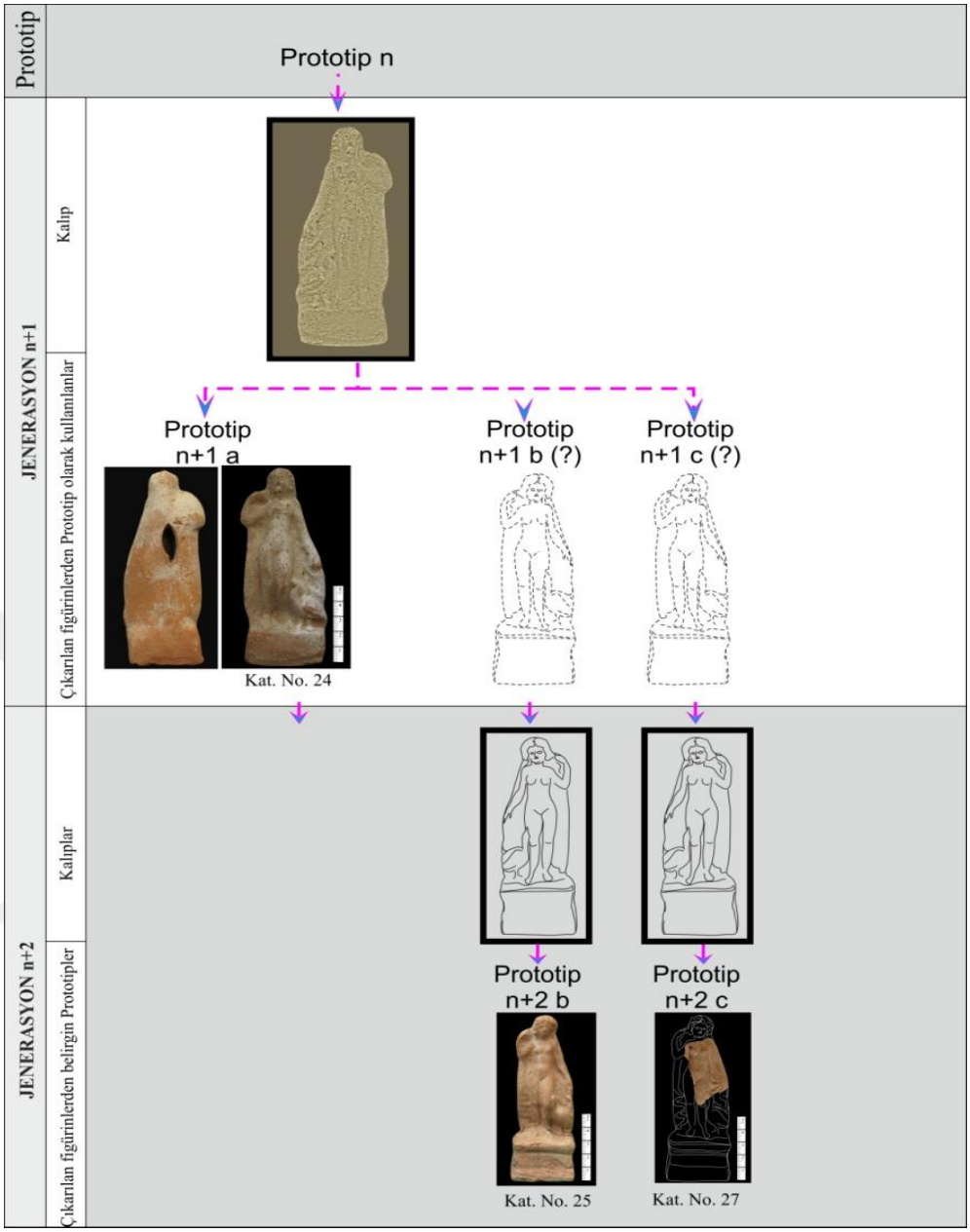

Şekil 6. Pairon Mantolu Çıplak Aphrodite'leri Arasındaki Seri Üretim Şeması

Antik çağ terrakotta figürinleri içerisinde önemli bir bölümü oluşturan Aphrodite figürinleri ile ilgili olarak, Patara'da ele geçen figürinler üzerinden hareketle, Işın[807], Roma İmparatorluk Dönemi'nde, Romalı aydın ve yeni zengin olan soyluların çıplaklık ve erotizme olan ilgilerinin artması sonucu, çıplak Aphrodite figürinlerinin yaygın olarak üretildiğinden bahsederken; Çekilmez[808], Tralleis Nekropolü'nde ele geçen Aphrodite Anadyomene figürinlerinin, Aphrodite'ye inanan ya da onun rahibesi olan ve

[807] Işın, *Patara Terakottaları Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri*, 39-40
[808] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 61.

öldükten sonraki hayatında onun gibi genç ve güzel olmak isteyen kadınlar için adanmış ya da mezara bırakılmış olmaları gerektiğini belirtir. MÖ 4. yüzyılda Yunanistan ve Anadolu halklarının dini düşünceler açısından liberalleşmeye başlamasıyla, MÖ 5. yüzyıl sanatının muhafazakâr katı kuralları, yüzyılın sonları ile MÖ 4. yüzyılda yumuşamaya başlar. Bu dönemde insanlar tanrılaştırıldığı gibi, tanrılar da yavaş yavaş insanlaştırılır. Bu doğrultuda, MÖ 5. yüzyılın giyimli Aphrodite heykellerinin yerine Praxiteles'in Knidoslu Aphroditesi'nde olduğu gibi tanrıçanın çıplak ve yıkanırken betimlendiği heykeller yapılır. Zamanla iyice benimsenen bu düşünce sisteminin, Roma Dönemi'nde de artarak devam etmesiyle imparator ya da imparatoriçeler ölümleri sonrasında tanrılaştırılarak "divus" ya da "diva" olarak tapınılırlar. Zamanla gelişen bu düşünce, sadece hanedan mensuplarıyla sınırlı kalmayıp, zengin ve seçkin Romalıların da kazanılmış hakkı olmuştur. Bu süreçte, Romalı hanımlar, Hellenistik Dönemin çok sevilen yarı çıplak ya da çıplak Aphrodite heykel gövdelerine sahip kendi portre yontularını yaptırmışlardır[809].

Aphrodite'nin, Troya savaşından kaçarak İtalya'ya gelen, Anchises'ten olma oğlu, Aenias'a yol gösterdiği için Roma pantheonunda tanrıçaya özel önem ve statü verilmiş ve Aenias soyundan olan imparator Julius Claudius, Aphrodite/Venus Genetrix (Venus Begetter: Soyundan gelinen Venüs)'e forumda bir tapınak inşa ettirmiştir[810]. Dolayısıyla Augustus ve Julius–Claudiuslar sülalesi, Aphrodite ile birlikte kabul edilmektedir. Bu yüzden, Aphrodisias'ta, Julius-Claudiuslar ve Tiberius Dönemi'nde yapılan Sebasteion'un Propylon'unda olduğu gibi, Aphrodite ile oğlu Aeneas ve onun soyundan geldiği kabul edilen Genç Drusus, kızı Julia ile Gaius ve Lucius'un heykellerinin bir arada betimlendiği örneklere rastlamak mümkündür[811]. Tanrıçanın Roma pantheonunda edindiği bu öneme istinaden Augustus, Roma'da ve diğer kentlerde Aphrodite kültünün yaygınlaşması için uğraşmıştır[812].

Yukarıda belirtilen iki önemli unsur ile birlikte, Parion Roma Dönemi terrakotta figürinleri içerisinde ele alınan 27 adet Aphrodite figürininden, 2005 yılından itibaren gerçekleştirilen çalışmalarda tarafımızdan açılan mezarlarda ele geçen örneklerin, genel

[809] Özgan, *Roma Porte Sanatı II*, 115-117, Res. 127-129.
[810] İlhan Akşit, *Mitoloji-Ege'nin İki Yakasının Öyküsü*, Akşit Kültür ve Turizm Yayıncılık, İstanbul 2003, 52; Luke Roman – Monica Roman, *Encyclopedia of Greek and Roman Mythology*, Fact on File Inc., Newyork 2010, 72-73;
[811] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 62, Dn. 338.
[812] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 62, Dn. 339.

olarak 10-12 yaş üzerinde erişkin kız çocuk ya da yetişkin kadın mezarlarından ele geçtikleri de göz önünde bulundurularak, Parion'da da özellikle erişkin kız çocuk ya da yetişkin kadın mezarlarına brakılan Aphrodite figürinlerinin tanrıçanın koruyucu niteliği yanı sıra bireyin, ölümden sonraki yaşamında Aphrodite gibi genç ve güzel olmak istediği için mezarlara bırakıldığını söylemek mümkündür. Aynı mezarlarda ele geçen kemik tokalar, bronz aynalar gibi yine güzellikle alakalı eşyalar da bu görüşü doğrular niteliktedir. Parion Roma Dönemi terrakotta figürinleri içerisinde ele aldığımız Aphrodite figürinlerinden, Kat. No. 2 dışındakilerin tamamının, imparator Augustus ile başlayıp Nero ile son bulan, Claudiuslar Dönemi (MÖ 27 – MS 68) içerisine ait olmaları da, özellikle Claudiuslar Dönemi'nde Aphrodite kültüne verilen önemin açık bir göstergesi niteliğindedir.

Roma İmparatorluk Dönemi başlarında tamamen yerleşmiş olan Grek kültür varlıklarıyla zenginleştirilmiş yaşam tarzı sonucu lüks yapılar ve bu yapıları süsleyen ideal ve estetik sanat eserleri lüks yaşamın bir gereği haline gelmiştir. Bu lüks yaşamın gerekliliği olarak ortaya çıkan yoğun talep nedeniyle Augustus dönemi (MÖ 27 - MS 14) ve sonrasında çok sayıda Grek kökenli ünlü sanat eserlerinin kopyalanması neredeyse bir imparatorluk kültür politikası haline gelmiştir. Bu kültür politikasının Augustus döneminde uygulandığı ilk evreye "*Birinci Klasistik Dönem*" ya da "*Augusutus Klasizmi*" , İmparator Hadrian'ın (MS 117-138) Grek kültürüne olan yoğun ilgisi nedeniyle, bu kez daha yoğun ve etkin olarak uygulandığı ikinci evreye ise "*İkinci Klasistik Dönem*" ya da "*Hadrian Klasizmi*" adı verilmektedir[813]. Bu bağlamda, Kat. No. 12 dışında, MS 1. yüzyıl başları ile MS 1. yüzyıl ortaları aralığına tarihlenen Parion Roma Dönemi Aphrodite figürinlerinin ilk Grek etkisinin olduğu Augustus *Klasizmi* etkisinde yapılmış olduklarını, Kat. No. 2'de verilen Aphrodite Venüs Genetrix örneğinin ise bu etkinin ikinci evresi olan *Hadrian Klasizmi* etkisinde yapılmış olduğu anlaşılmaktadır. Bahse konu Aphrodite figürinleri de, Parion'un Roma Dönemi içerisinde biri Augustus diğeri Hadrian döneminde iki kez ayrıcalıklı kent ilan edilmiş olmasının bu dönemlerdeki sanat eserleri üzerine olan etkisini gözler önüne sermektedir.

[813] Özgan, *Roma Porte Sanatı II*, 174.

3.1.1.2. Athena – Minerva

Tanrıça Athena, baş tanrı Zeus ile aklı temsil eden Metis'in kızıdır[814]. Uranos ve Gaia'nın, Metis bir kız doğurursa ardından Zeus'u tahtından edecek bir erkek çocuğu olacağını öğütlemesi üzerine, Zeus hamile olan Metis'i yutar[815]. Böylece akıl gücünü kendine katarak zeka tanrıçası Athena'ya hamile kalır[816]. Zeus doğum zamanı gelince demir ve ateş tanrısı Hephaistos'a baltasıyla alnına vurmasını emreder[817]. Zeus'un yarılan alnından savaş naraları atan, miğferli ve silahlı tanrıça Athena doğar[818]. Paris'in İda'daki güzellik ödülünü ona vermediği için Troyalılara düşman olan tanrıça Troya savaşında Akhalar'ın yanında yer almış[819] olmasına karşın, Troas Bölgesi'nde şaşırtıcı derecede saygı görmüştür. Birçok kentte tapınağı bulunan tanrıça, bazı kentlerin ise baş tanrıçası konumundaydı[820].

Athena'nın atribüleri miğfer, aegis, mızrak, kendisine Perseus'un verdiği bakanı taşa çeviren Gorgo başlı kalkan, baykuş, yılan ve zeytin dalıdır[821].Tanrıçanın sıfatları arasında yer alan Pallas "mızrak fırlatan", Promachos "önde savaşan", Polias "kent koruyucu", Parthenos ise "bakire" anlamlarını taşımaktadır[822].

Athena kendi adını taşıyan Atina kentinin koruyucusu ve baş tanrıçasıdır[823]. Kentin egemenliği için Poseidon'la bir yarışa girmiştir. Mitolojiye göre; Poseidon tridentiyle Akropolisin üstünde tuzlu su çıkarırken, Athena zeytin ağacının orada bitmesini sağlamış ve hakem olan tanrılar Athena'yı seçmiştir[824]. Athena için kentin akropolünde yapılan tapınak ve heykellerden en önemlisi Parthenon Tapınağı ve bu tapınak için yapılan Athena Parthenos (Bakire Athena) heykelidir. Tanrıçanın bakirelik özelliğine atfedilen, altın ve fildişinden yapılmış heykel, peplos giymiş, bir elinde Nike,

---

[814] Erhat, 65.
[815] Grimal, 97; Daly, 22.
[816] Ş. Can, 46.
[817] Ş. Can, 46.
[818] Ş. Can, 46; Grimal, 97, Karaosmanoğlu, 76-77.
[819] Grimal, 97.
[820] Assos, İlion ve Alexandreia gibi büyük kentlerde Athena'ya adanmış tapınakların varlığı, bu düşüncemizi destekler niteliktedir.
[821] David Sacks, *Encyclopedia of The Ancient Greek World*, Revised Edition, (Ed. Oswyn Murray), Facts on File Inc., New York 2005, 57; Grimal, 97, 99.
[822] Bu sıfatların ayrıntılı açıklamaları ve betimlemeleri için Bkz. Karaosmanoğlu, s. 79-82,
[823] Karaosmanoğlu, 94; Sacks, 56.
[824] Grimal, 98.

diğerinde ise mızrak ve kalkan tutmaktadır[825]. Erechteion Tapınağı ile Propleia arasında yer alan, bir diğer heykelde ise, miğferi, aegisi, bir elinde mızrak, diğer elinde kalkanıyla savaşçı tanrıça Athena Promachos'tur[826]. Akropolde yer alan üç Athena heykelinden sonuncusu ise, tanrıçanın barışçı özelliklerini yansıtan miğfersiz, kalkansız ve aegisi göğüs altından bağlanmış Athena Lemnia'dır[827].

Atina'da ilk olarak her yıl daha sonra ise, dört yılda bir Athena onuruna kutlanan Panathenaia Bayramları'nda Atinalı genç kızlar dokudukları peplosu Athena'ya hediye ediyor, adaklar sunuyor ve karşılığında koruyuculuk bekliyorlardı[828].

Athena çoğu zaman "Pallas Athena" olarak anılır[829]. Triton'un kızı Pallas, tanrıçanın çocukluk arkadaşıdır ve bir gün kalkan ve mızraklarla savaş oyunu oynarlarken Athena kazayla, elindeki mızrağı atarak Pallas'ı öldürür[830]. Athena bu üzücü olay karşısında arkadaşının adını yaşatmak için adının başına Pallas'ı koyar[831]. Tanrıçanın bu sıfatını yansıtan betimlerinde elinde tuttuğu mızrak da Pallası öldürdüğü mızrakdan kaynaklanmaktadır.

Akıl tanrıçası Athena aynı zamanda dokumacıları, nakışçıları korur ve savaş arabası, flüt gibi icatlar yapardı[832]. Athena bir gün rüzgarın ormanda çıkardığı sesleri taklit eder ve bir kemik parçasından flüt yapar[833]. Flütü çalarken çirkin olduğu için Aphrodite ve Hera onunla alay ederler[834]. Bunun üzerine Athena suya bakarak çirkinleştiğini görür, kızarak flütü atar[835]. Tanrıçanın Marsyas ile arasında geçen mitolojik sahne de bu konuyla alakalıdır[836]. Tanrıça zeka gücüyle kahramanlara da yardım eder[837]. İlyada'da Akhalardan yanadır ve Akhilleus, Diomedes, Odysseus,

---

[825] Başaran, *Arkeolojiye Giriş*, 218; Heykelin, Atina Milli Müzesi'nde yer alan Roma Dönemi'ne ait terrakotta figürin koyası olan Varvakion heykeli için Bkz. Karaosmanoğlu, Res. 194.
[826] Başaran, *Arkeolojiye Giriş*, 218.
[827] Başaran, *Arkeolojiye Giriş*, 218.
[828] Karaosmanoğlu, 98.
[829] Erhat, 65.
[830] Karaosmanoğlu, 94.
[831] Karaosmanoğlu, 94.
[832] Grimal, 98.
[833] Ş. Can, 48.
[834] Ş. Can, 48; Roman - Roman, 91.
[835] Ş. Can, 48.
[836] Ayrıntılı bilgi için Bkz. Karaosmanoğlu, 84.
[837] Grimal, 98.

Menelaos'u korur[838]. Özellikle akıl adamı olan Odysseus ve on iki işiyle bilinen Herakles'in hep yanındadır[839].

Tanrıça hep bakire kalmıştır, fakat mitolojiye göre bir çocuğu olduğu anlatılır; demirci ocağına giden Athena'ya Hephaistos sarılır ve arzusunun şiddetiyle tanrıçanın bacağına boşalır[840]. Athena tiksinerek bacağını bir bez parçasıyla siler atar ve döllenen topraktan Erichthonios doğar[841]. Tanrıça Roma pantheonunda Minerva olarak adlandırılarak varlığını devam ettirmiştir.

Tanrıçanın yukarıda belirtilen sıfatlarından Athena Parthenos yani Bakire Athena betimlemesine sahip tek örnek, 2007 yılında Parion Roma Hamamı çalışmalarında, 1 nolu mekân olarak belirtilen Piscina'nın bulunduğı kısımda, yüzey seviyesinde ortalama -2 m derinlikte ele geçmiştir[842] (Levha 18.b). Ancak eser yansıtmış olduğu stilistik özelliklere göre Hellenistk Dönem figürinleri içerisinde yer aldığı için çalışmaya dahil edilmemiştir.

Çalışma kapsamında ele alınacak olan tek Athena-Minerva figürini **Kat. No. 28** (Levha 40), antik kentin Roma Dönemi akropolünün kuzey batısındaki yamaç üzerinde yer alan ve başlangıçta "Yamaç Yapısı" olarak, daha sonraki dönem çalışmalarında anlaşılan işlevi dolayısıyla "Yamaç Hamamı" olarak adlandırılan yapıda ele geçen, tam bir Athena-Minerva figürinine ait baştır. Korinth miğferi takmış şekilde betimlenen figürinde yüz ayrıntıları oldukça belirgin olup; miğferin hemen altında kabarık biçimde verilen saç ortadan ikiye ayrılarak, iki yana doğru açılmaktadır. Plastik şekilde kbarık verilen göz kapaklarına sahip, derinde gözler, hafif iri burun, plastik dudaklı kapalı ve küçük ağız, dolgun ve köşeli yüz yapısı belirgin yüz özellikleridir. İlk bakışta miğfer yapısıyla Athena Parthenos'un[843] sorguçlu miğferini andırmasına karşın, sorguçlarda her hangi bir figür betimlemesi yer almadığı için, sadece Parthenos'tan esinlenilerek yapılmış bir Athena – Minerva[844] figürini olduğunu söyleyebiliriz. Eserin Hellenistik

[838] Erhat, 66.
[839] Erhat, 66; Grimal, 98.
[840] Grimal, 99.
[841] Grimal, 99.
[842] Başaran, "Parion 2008 Kazıları", 399-400, Res. 9.
[843] Richter, *Yunan Sanatı*, 97, Res. 152-153; Fuchs, 193, Fig. 205; Andrew Stewart, *Greek Sculpture*, Yale University Press, New Haven - London 1990, Res. 362-363.
[844] Lexicon II/1-2, 109-1091, Res. Minerva 71-77-81-83b.

Döneme ait Priene[845], Smyrna[846], Pantikapeia[847], Bulgaristan[848] ve Delos[849] örneklerinde tanrıçanın miğferinde görülen metalimsi, keskin hatlı yapı ve miğferin göz açıklıklarındaki ayrıntılı işleniş Parion örneğinden öncesine işaret etmektedir. Eserde, miğferin gözaltından başlayarak genişleyen alt yarısı ile başın üzerini kaplayan üst yarısı arasındaki yüzeysel geçiş ve yüksek tutulan tepe sorgucunun iki yanındaki çıkıntılarla benzer yapı yansıtan Troya[850], Pergamon[851], Smyrna[852], Tarsus[853] ve Pompei[854]'den ele geçen Athena-Minerva başları, genel olarak MÖ 1. yüzyıl sonları ile MS 1. yüzyılın başlarına tarihlendirilmişlerdir. Ele geçtiği yapı konteksti çoğunlukla MS 2. yüzyıldan sonrasına işaret etmesine karşın, Kat. No. 28'in yüz uzuvlarında izlenen plastik yapı, dolgun yüz ve saç yapısıyla Julius Claudiuslar Dönemi özelliklerini yansıtan aynı tipteki Smyrna örnekleri[855] ve yukarıda bahsedilen örnekler yardımıyla, MÖ 1. yüzyıl sonları - MS 1. yüzyıl başlarına ait olması gerektiği anlaşılmaktadır.

Çalışmaya dâhil edilmeyen Hellenistik Döneme ait bir Athena Parthenos figürininin varlığının bilinmesiyle birlikte, yine Parthenos heykelindeki miğfer tipini taklit eden Kat. No. 28 bir arada düşünüldüğünde, bu figürinler, antik kentte var olan Athena-Minerva kültünün varlığı ile ilgili önemli bir ipucu niteliğindedir.

3.1.1.3. Demeter - Ceres

Girit dilinde "arpa" anlamına gelen "De" ile "ana" anlamına gelen "Meter"'in birleşimi olan "De-meter" adının "arpa ana" anlamına geldiği[856] ifade edilmekle birlikte; bazı yazarlar bu adın "toprak ana" olarak tanımlanan "Ge-meter" den geldiğini

[845] Rumscheid, Pl. 46.4, Kt. Nr. 112, MÖ 135.
[846] Besques, Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III, Pl. 272. d, f, D 1406-1407, Hellenistik Dönem.
[847] Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. III, Pantikapeĭ*, Taf. 16. 1, Pantikapeia, MÖ 4-3. yüzyıl.
[848] Tswetana Dremsizova-Nelchinova – Goranka Toncheva, *Ancient Terra-Cottas in Bulgaria,* Bălgarski chudožnik, Sofia 1971, 85, Fig. 122, Hellenistik Dönem.
[849] Laumonier, 116, Pl. 29. 292, MÖ 2.-1. yüzyıl.
[850] Burr Thompson, *Troy - The Terracotta Figurines of The Hellenistic Period*, 76, Pl. VI-13-14, MÖ 85.
[851] Kielau, Taf. 12 B, Kat. 112, Taf. 13 A, Kat. 110, Kat. 114.
[852] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, Pl. 272. G, D 1408, Hellenistik Dönem Sonu.
[853] Goldman, 313, Lev. 214-32-33.
[854] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains IV-I*, 111, Pl. 110. B-c, E 338-339.
[855] Leyenaar-Plaisier, 161-162, Pl. 61, Fig. 365-366.
[856] Karaosmanoğlu, 44.

belirtmektedir[857]. Hesiodos, tanrıçadan Kronos ve Rhea'nın kızları, Zeus'un kız kardeşi olarak behsederken; Homeros destanlarında tanrıçadan, güzel sarı saçlı, ela gözlü olarak söz edilmektedir[858]. Olymposlu tanrıların içinde ikinci tanrılar kuşağından olan Demeter yeryüzünün ana tanrıçasıdır[859]. Ekili dikili toprağın ve bereketin tanrıçası olan Demeter, mevsimleri getiren, yaşamı devam ettiren ve insanları besleyen buğday tanrıçası olarak bilinmektedir[860]. Demeter, bazen bir elinde haşhaş bir elinde de nar ile betimlenir. Demeter'in elindeki narın, açık bir şekilde doğurganlık simgesi olarak tanımlanan haşhaş ile aynı anlamı ifade ettiği bilinmektedir. Ancak nar, Eleusis ve Arkadia mytlerinde Persephone'yi yeraltına bağlayan bir sebep olduğundan dolayı tabu sayılmaktaydı[861]. Antik Grek dünyasının, başta Eleusis ovaları ve Sicilya olmak üzere Girit, Trakya ve Peloponesos gibi buğday ekilen her bölgesinde Demeter ile ilişkilendirilebilen efsanelere rastlamak mümkündür.

Tanrıçanın Poseidon ile olan ilişkisinden Desponia, Zeus ile olan ilişkisinden Persephone, Jasion adlı kahramanla olan ilişkisinden ise Plutos adında çocukları olmuştur[862]. Bu çocuklarından Persephone (Kore)'nin kaçırılış mitolojisi de Demeter kültünün ve mitolojisinin ana temasını oluşturur. Hades'in aşık olduğu Persephone ile evlenmek istemesi ile başlayan bu mitde, Persephone Nysia Ovası'nda çiçek toplarken yer altı tanrısı Hades tarafından kaçırılır. Bunun üzerine Demeter kızını dokuz gün dokuz gece boyunca yemeden, içmeden, dinlenmeden arar; ama bulamaz. Daha sonra kızının Zeus'un da izni ile Hades tarafından kaçırıldığını Helios'tan öğrenir. Büyük bir üzüntüyle Zeus'a da öfkelenen tanrıça, kızına kavuşmadığı müddetçe Olympos'a gitmeyip, kutsal görevlerini yerine getirmez. Onuncu gün yaşlı bir kadın kılığında Eleusis'e gelir ve bakireler kuyusunun başında oturur. Eleusis kralı Keleos'un kızlarını onu ikna etmesi üzerine kralın sarayına gider ve orada kralın oğluna bakıcılık yapmayı kabul eder. Tanrıça hem kızına duyduğu özlemi; hem de Zeus'a duyduğu öfkeyi kralın oğlu Demophon'u ölümsüzleştirerek dindirmek ister. Çocuğu geceleri ambrosia ile ovup bir odun gibi ateşte tutar. Ancak, çocuğun annesi Metaneira'nın bunu fark edip

---

[857] Erhat, 85.
[858] Homeros, *İlyada*, (Çev. A. Erhat – A. Kadir), Can Yayınları, İstanbul 2002, 332, Böl. XIV, 328-329; Ş. Can, 137-138; Karaosmanoğlu, s 44.
[859] Grimal, 143.
[860] Karaosmanoğlu, s 44, Roman – Roman, 132.
[861] Elif Hanar, *Ana Hatları ile Demeter Kültü*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır 2010, 5.
[862] Ş. Can, 138.

çığlık atarak, çocuğu almak isterken ateşe düşen çocuğun ölmesi üzerine öfkelenen tanrıça asıl kimliğine geri dönüp, kim olduğunu açıklar. Eleusis'te kendisi için bir tapınak yaptırılmasını ve bu tapınakta kültünü yaymak istediğini belirtir. Tapınağın yapımı bittikten sonra kızına kavuşuncaya kadar burada kalmaya karar veren tanrıça, tapınakta bulunduğu zaman zarfında kutsal görevlerinin hiçbirini yerine getirmeyince, yeryüzünü kasıp kavuran bir kıtlık başlar. Bunun üzerine Zeus, tanrıçanın isteğini yerine getirme zamanının geldiğini düşünürek tanrıça ile anlaşmaya karar verir. Zeus, yeraltındayken ölüm meyvesi nar yememiş olma şartı ile Persephone-Kore'yi annesine geri vermeye karar verir. Ancak Hades, Persephone-Kore'ye bir nar tanesi yedirmiş ve onu ölüler ülkesine sonsuza dek bağlı kılmayı başarmıştır. Bu yüzden Persphone, yılın üçte ikisini yeryüzünde annesinin yanında geri kalan zamanını da yeraltında Hades'le birlikte geçirmesine karar verilmiştir[863]. Demeter'in bu anlaşmadan memnun bir şekilde Olympos'a dönmesi, yeryüzünü mucizevi bir şekilde canlandırmış ve eski gücüne kavuşturmuştur. Mitolojinin geçtiği ve Yunanistan'nın buğday ambarı olarak nitelendirilen Eleusis kentinde yılda bir kez yapılan törenlerde Demeter'in kızına kavuşma olayı canlandırılır ve bu yolla kültün devamlılığı sağlanırdı.

Roma pantheonunda Ceres adıyla devam eden tanrıçanın kızı Persephone ile olan bu en yaygın mitosu, Parion Roma Tiyatrosu alınlığında da işlenmiştir[864]. Demeter temsil ettiği toprağın verimliliğini simgelemek için gürbüz bir kadın şeklinde başında başaklardan yapılmış bir taçla betimlenir. Bir elinde orak diğerinde bir demet bulunan Demeter bazen de kaybolan kızını arayışının sembolik bir yansıması olarak bir elinde meşale ile betimlenir[865]. Tanrıçanın kızı Persephone'yi arama mitosu, Mısır pantheonunda Isis'in, karanlık tanrısı Set tarafından kaçırılan kocası Osirisi aramasıyla özdeşleştirildiği için betimlemelerde benzerlik bulunan bazı terrakotta figürinlerde her iki tanrıçanın da isimleri kullanılmaktadır[866].

Tanrıçanın, Parion Roma Dönemi terrakotta figürinleri içerisinde yer alan tek örneği **Kat. No. 29** (Levha 40-41), Roma Tiyatrosu sahne binası kuzey versurasının iç kısmında yer alan ve MS 3. yüzyılın ilk yarısında atılmış yoğun bir dolgu bothrosa sahip

[863] Karaosmanoğlu, 45-47; Daly, 43; Hanar, 5-6.
[864] Ergürer – Yıldızlı, 142, Res. 10
[865] Ş. Can, 145.
[866] Grimal, 333, Isis.

küçük bir odacıktan ele geçmiştir[867] (Levha 17.b, 7 nolu bölüm). Boynun üst kısmından itibaren başın ve sol elde tuttuğu meşalenin üst kısmının görülebildiği parçada, alın üzerinde üç sıra kalın halat biçimli düzenlenmiş bandın, tepe kısmından geriye giden iki kenar bağlantısına sahip olduğu bir tür alın bandı-diadem ile süslenmiş başta hem başın iki yanı, hem de üst kısımda kabartılmış saç bulunmaktadır. Dikdörtgen biçimde yüzü çevreleyen saç, yüze köşeli bir yapı kazandırmış olsa da, dolgun yüz hafif sivri çeneyle son bulmaktadır. Fazla derinde olmayan plastik şekilde yüzeysel işlenmiş göz kapakları, az belirgin iri burun, plastik dudaklı küçük ağız ve dolgun yanaklar belirgin yüz özellikleridir. Yukarı kaldırılarak, sol omuz üzerinde, tanrıçanın sol yanındaki meşaleyi tutan sol el ile meşalenin baş kısmı belirgin olarak görülmektedir. Başın arkasında fazla ayrıntıya girilmeden sadece ense üzerinde hafif birkaç kabartı şeklinde boyun üzerine dökülen saçlar belirtilmiştir. Başın ve sol elin yan kısmında kalıp birleşim yerlerinde yapılan düzeltme izleri baş, sol el ve gövdenin ön ve arka yüz kalıbından birlikte çıkarıldığını göstermektedir.

Eserin Batı Anadolu terrakotta figürinleri içerisinde benzer örneklerine rastlanılmamakla birlikte Mısır[868], Alexandria[869] ve Fayum[870]'da sıkça görülen Demeter-Isis figürinlerinde tanrıçanın tuttuğu meşale sağ elinde, sol ise aşağı doğru salınmıştır. Genelde vücudu tamamen kapatan V yakalı bir khiton üzerine himation giyen tanrıçanın alın üzerinde ikiye ayrılarak kabartılmış saçı üzerinde bir tür başlık-diadem yer alırken, başın üst-arka kısmında başlayarak omuzlar üzerinden tabana kadar uzanan stola türü bir giysi daha bulunmaktadır. Genel betimlemede birbirinin aynısı olan bu figürinlerden Paul[871] tarafından ele alınarak, Roma İmparatorluk Dönemi'ne tarihlendirilen, Alexandria örneği için Demeter; Besques[872] tarafından ele alınarak, Hellenistik Dönem sonlarına tarihlendirilen, Orta Mısır'dan ele geçmiş örnekler için Demeter-Isis; Bayer-Niemeier tarafından MS 1. yüzyıla ait oldukları belirtilen, Mısır'daki Fayum nekropolünden ele geçmiş figürinler için, Demeter tanımlaması

[867] Ergürer – Yıldızlı, 141.
[868] Higgins, *Greek Terracottas*, 132-133, Pl. 63 F; Mısır, Isis, MÖ 200 – MS 100; Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains: Musée du Louvre IV-2*, 103, Pl. 62 c-d, D/E 4496-4497, Pl. 63 a-b, D/E 4498-4499, Orta Mısır, Demeter-Isis, Hellenistik Dönem sonları; Fischer, Taf. 94, Fig. 900, Mısır, Demeter, MS 2. yüzyıl ilk yarısı.
[869] Paul, 83, Taf. 76, Fig. 283, Alexandria, Demeter, İmparatorluk Dönemi.
[870] Bayer-Niemeier, 185-186, Taf. 71 1-3, Kat. Nr. 393-395, Fayum Nekropolü, Demeter, MS 1. yüzyıl.
[871] Paul, 83, Taf. 76, Fig. 283.
[872] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains: Musée du Louvre IV-2*, 103, Pl. 62 c-d, D/E 4496-4497, Pl. 63 a-b, D/E 4498-4499

kullanılmıştır. Dolayısıyla Parion örneği için de, özellikle saç ve alın bandı işlenişinde barındırmış olduğu Mısır özellikleri ve sol elinde üst tarafından kavrayarak tuttuğu meşale de göz önünde bulundurularak Demeter – Ceres – Isis şeklinde bir isimlendirmenin uygun olacağı düşünülmüştür. Öyleki Grek pantheonunun tanrıçası Demeter'in Roma Dönemi'ndeki adlandırmasıyla Ceres olduğu, Parion örneğinde de Mısır tanrıçalarından Isis ile özdeşleştirildiğini söylemek mümkündür. Mısır ve civarında ele geçen bütün örneklerde meşale tanrıçanın sağ elindeyken Parion örneğinde sol elindedir. Bununla birlikte Tanrıçanın Ceres olarak adlandırıldığı mermer heykellerinden, büst şeklinde ele geçen bir örnek[873]teki saç bandı-diademin Parion örneğindeki stilize hali, Kat. No. 29'un Ceres ikonografisi içerisinde ele alınması gerekliliğini göstermektedir.

Kat. No. 29'un yukarıda verilen örneklerinin tamamı genel olarak Geç Hellenistik Dönem ile Roma İmparatorluk Dönemi'ne tarihlendirilmişlerdir. Ancak, Kat. No. 29'un ele geçtiği odacıkta bulunan seramik ve sikkeler MS 3. yüzyılın ilk yarısına ait örnekler sunmaktadır. Eserde saç ve yüz işlenişindeki şematik yapı ve oldukça iri işlenen baş da göz önünde bulundurularak, Kat. No. 29'un da bu odacıkta ele geçen kontekst malzeme[874] ile birlikte MS 3. yüzyılın ilk yarısı ve ortalarına tarihlendiğini söyleyebiliriz.

Tiyatronun ana alınlığı olduğu düşünülen alınlık üzerinde, tanrıçanın kızı Persephone'nin Hades tarafından kaçırılışının tasvir edildiği kabartmalar[875]; Roma Tiyatrosu 2007 yılı çalışmalarında, orkestranın iç kısmındaki dolgu içerisinden ele geçen yazıtlı mimari blok[876] üzerinde yer alan "*Q(uintus) Laterinus Rhodanus bu adağı Isis ve Sarapis'e (sundu)*" olarak okunan yazıt[877] ve Kat. No. 29'u bir arada değerlendirerek, özellikle Roma İmparatorluk Dönemi içerisinde antik kentte Isis kültünün Demeter-Ceres kültü ile birlikte var olduğunu söylemek mümkündür.

---

[873] LIMC IV. 1, 195, IV. 2, 600, Ceres 27.
[874] Kontekstte bulunan sikkeler, Kasım Oyarçin tarafından Doktora Tezi kapsamında çalışılmakta olup, genel olarak MS 250-275 aralığına tarihlendirilmektedirler.
[875] Ergürer – Yıldızlı, 142, Res. 10.
[876] Başaran, "Parion 2007", 54, 62, Res. 4.
[877] Şengül Dilek Ful, "A Dedication to Isis and Sarapis", *Epigraphica Anatolica 42*, Bonn 2009, 101.

3.1.1.4. Kybele

Parion Güney Nekropolisi 2006 yılı çalışmalarında ortaya çıkarılan M87 nolu, Ahşap Tabut Mezar[878] tipindeki çocuk mezarından ele geçen **Kat. No.30**'da (Levha 41), bağdaş kurarak oturmuş vaziyetteki kadın figürini, iki eliyle kucağında tuttuğu hayvan ile betimlenmiştir. Yüz kısmı eksik olmasına karşın, saçları arkada, ense ve omuzlar üzerinde, uçları kıvrılarak, küt bir şekilde toplanan figürin, omuzlarından ayaklara kadar uzanarak, vücudun tamamını saran, uzun bir elbise giymiştir. Dirseklerden içe doğru kıvırdığı ellerinde, başı tanrıçanın soluna doğru olan havynan figürü tutmaktadır. Baş kısmı küçük ve oldukça belirsiz olmakla birlikte, dört ayaklı ve tanrıçanın kucağına oturmuş vaziyette betimlendiği anlaşılan bu hayvan figürü, Kat. No. 30'un Kybeleye atfedilmesindeki en önemli unsurdur. Oturuş şekli ve başının cepheden verilmesiyle Kybele figürinlerinde, tanrıçanın kucağına oturan aslan figürlerini[879] andırması nedeniyle bu hayvan figürü de aslan olarak ele alınmıştır.

Kybele kültünün kökeni durumundaki Ana Tanrıça kültüne ait erken örnekleri temsil eden, Anadolu'nun, Neolotik Döneme ait Ana Tanrıça figürinlerinde tanrıça, bereketin ve doğurganlığın sembolü olarak, genellikle şişman ve çıplak olarak betimlenmiştir[880]. Anadolu'da varlığını sürekli devam ettiren bu kültün Arkaik Dönem'den itibaren olan gelişimi ile ilgili olarak, Burr Thompson[881], kucağında aslanla betimlenen oturan tanrıça tipinin, özelikle Kybele'nin ana vatanı olan Anadolu'da ve yanısıra, Yunanistan ve Güney İtalya'da Geç Arkaik Dönem ile birlikte görülmeye başladığından; koroplastaların bu geleneksel oturan tanrıça tipinin kucağına küçük bir aslan yerleştirerek bu tipi ortaya çıkardıklarından bahseder. Ayrıca Burr Thompson, bu tipin gelişmini, "Erken örneklerde, aslan figürü büyük boyutlu ve kompozisyonun odak noktası olup, tanrıça aslanı genellikle iki kolları ile etkileyici bir şekilde taşımaktadır. Aslanın başı tanrıçanın sol eline doğru dayanmakta ve bu duruş Hellenistik Döneme kadar korunmuştur. MÖ 5. yüzyılın sonlarına doğru çıkan yeni tipte ise, Kybele

---

[878] Kasapoğlu, "Parion Nekropolü Mezar Tipleri", 484, 492,

[879] Maartan Josef Vermaseren, *Corpus Cultus Cybelae Attidisque (CCCA), I. Asia Minor*, E. J. Brill, Leiden 1987, Pl. CLV-CLVII, Fig. 691-692, 697.

[880] Kulaçoğlu, *Museum Of Anatolian Civilizations – Gods And Goddesses*, 36-61, Çatalhöyük ve Hacılar'dan ele geçen Ana Tanrıça figürinleri, MÖ 6. Bin; Canan Albayrak, *Anadolu'da Kybele-Attis Kültü*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2007, 223.

[881] Burr Thompson, *Troy - The Terracotta Figurines of The Hellenistic Period*, 77.

dizlerinin üzerine çekilmiş bir himation giyinip, genellikle, başında bir örtünün üzerine alçak bir polos takmaktadır. Sağ elinde phiale bulunur ve sol omzuna doğru bir tympanon taşır. Bu tiple birlikte, kucağındaki aslan önem verilmeyen küçük, katı bir figürden ibarettir ve yaşayan bir hayvandan çok bir atribü niteliğindedir. MÖ 3. yüzyılın başlarında aslanın duruşunda bir değişiklik yapılarak, başı tanrıçanın sağ eline doğru yönelmiştir. Bu tipin aslansız olarak betimlenmiş örnekleri de Hellenistik Dönem boyunca görülür"[882] şeklinde belirtir.

Tanrıçanın aslanlarla betimlendiği klasik tiplerden ilkinde, aslanlar, tanrıçanın oturduğu tahtın her iki yanında betimlenirken, ikinci yaygın tipte aslan tanrıçanın kucağında betimlenmiştir[883]. Tanrıçanın betimlendiği figürinlerdeki diğer belirleyici unsurlar arasında, sol elinde tuttuğu thympanon ile sağ elinde tuttuğu phiale yer almaktadır. Bu belirleyici atribülerin bulunduğu bütün figürinlerde tanrıça genellikle yüksek ve arkalıklı bir tahta oturur vaziyette ve başında yüksek başlığı-polosu ile betimlenmektedir.

Yukarıda bahsedilen Arkaik Dönem ve sonrasına ait betimlemelerde Kybele genel olarak tahtta oturur vaziyette betimlenmiş olmasına karşın, Kat. No. 30'daki betimlemede bağdaş kurarak oturan tanrıça, kucağında tuttuğu aslan dışında Kybele'ye ait herhangi bir veri barındırmamakla birlikte, kucağında yer alan ve Troas Bölgesi[884]'nde Assos[885] ve Troya[886] gibi merkezlerden ele geçen Klasik ve Hellenistik Dönem örneklerinin kucağındaki aslan tasvirleri ile olan benzerliği göz önünde bulundurularak, Roma Dönemi'nde kullanılan unik bir örnek olarak düşünülmektedir. Öyle ki Kartaca-İkinci Pön Savaşı (MÖ 204) sonrası Pessinus'daki, tanrıçanın simgesi olan taşın Roma'ya taşınmasıyla birlikte Cumhuriyet Dönemi Roması'nda yer bulan Kybele kültü[887]'nün, Dardanos'un oğullarından İdaios tarafından İda'ya getirildiği ve Julius Claudiuslar Dönemi'ne kadar varlığını sürdürdüğü de belirtilmektedir[888].

---

[882] Burr Thompson, *Troy - The Terracotta Figurines of The Hellenistic Period*, 77-78.
[883] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, 40.
[884] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Kat. No. 10-11, Troas Bölgesi, MÖ 4. yüzyıl.
[885] Tavukçu, Kat. No. 8, Assos, MÖ 540-530.
[886] Burr Thompson, *Troy - The Terracotta Figurines of The Hellenistic Period*, Fig. 19-24, Troya, MÖ 3.-1. Yüzyıl.
[887] Grimal, 395-396; Howatson, 526.
[888] Başaran, "Eine Gruppe Terrakottastatuetten aus Evciler-Pınarlıtaş", 118-119; Tavukçu, 258.

Bu verilere istinaden Oturan Tanrıça gibi genel bir isimlendirme yerine kucağında tuttuğu aslan ile birlikte düşünülerek Kybele olarak adlandırılan Kat. No. 30'un ele geçtiği, M87 nolu mezar kontekstinde yer alan diğer figürinler ve ölü hediyesi seramikler, cam ve metal eserler[889] ile birlikte MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmektedir (Tablo 1). Bu bağlamda da, Troas Bölgesi'nde var olan Ana Tanrıça – Kybele Kültü'nün MS 1. yüzyılın ilk yarısına kadar varlığını sürdürdüğü arkeolojik veriler ile desteklenmektedir.

3.1.2. Tanrı Figürinleri

Parion Roma Dönemi terrakotta figürinleri içerisinde ele alınacak tanrı figürinleri yine alfabetik sıralamaya göre Apollon, Dionysos, Eros ve Hermes figürinlerinden oluşmaktadır.

3.1.2.1. Apollon

Titan kızı, geceyi temsil eden Leto ile Zeus'un oğlu ve Artemis'in ikizi olan Apollon[890] tüm kaynaklarda Anadolulu bir tanrı olarak belirtilir. Hera'nın gazabından kaçmak için Leto'nun doğumu "bıldırcın" anlamına gelen Ortyga adasında gerçekleşir. Doğumdan sonra bu ada Zeus tarafından Apollon'un güneş ışığının doğduğu yer olarak "parlak" anlamına gelen "Delos" olarak isimlendirilir. Tanrının doğduğu yer ile ilgili olan bir diğer kanı ise, Lykia bölgesi olup; bu bölgedeki Letoon antik kentinin ismi, buradaki Leto, Apollon ve Artemis tapınakları ile Homeros'un İlyada'sında Apollona Lykialı denmesi bu görüşü destekler niteliktedir[891]. Patroos sıfatıyla yılın altı ayını Patara'da geçiren tanrının, Letoon'da bulunan tapınağındaki mozaiklerde yer alan lyra, yay ve sadak tanrının sanatçı ve okçu özelliklerini gösterirken, orta kısımdaki güneşi simgeleyen betim ise, güneş tanrısı olduğunu göstermektedir[892].

Apollon'a ait kehanet ile ilgili tapınaklarının sayısı Anadolu'da, Yunanistan'dan daha fazla olduğu için, tanrının kâhinliğinin Anadolu'da başlayıp buradan Yunanistan'a

[889] Eserler için Bkz. H. Kasapoğlu, *Parion Nekropolü 2006 Yılı Seramik Buluntuları*, 80, Kat. No. 53, 73.
[890] Karaosmanoğlu, 52.
[891] Akşit, 65; Karaosmanoğlu, 54.
[892] Karaosmanoğlu, 54.

yayıldığı düşünülmektedir[893]. Anadolu'da Didyma, Klaros, Khyrisa ve Alabanda'da tapınakları bulunan tanrının, Anadolu dışındaki en önemli kült merkezi Delphi'dedir. İlyada'da, Apollon rahibi Khyrises'in kızını kaçıran Agememnon'dan kızını alabilmek için Apollon Smintheus'a yakarmaları sonucu, tanrının dokuz gün boyunca Akhaları ok yağmuruna tutmasından da anlaşılacağı üzere, Troya savaşında Troyalıların yanında yer almıştır[894].

Babası Zeus'un altın bir başlık, lyra ve kuğuların çektiği bir araba hediye ettiği tanrı, doğar doğmaz kundağını açarak lyra ve yayını isteyip, kendini Zeus'un düşüncelerini önceden ve en doğru biçimde bilen kâhin tanrı ilan eder[895]. Tanrının en önemli özelliklerinde biri ok ve yayla betimlenmesi olup; Hekatos ve Hekatobolos sıfatları onun okçuluğunu vurgular. Savaşçı ve öç alıcı özelliklerinin yanısıra sanata düşkün olan tanrı özellikle müzisyen yönüyle bilinir ve çok iyi lyra ve kithara çaldığı için Kitharoidos sıfatına sahiptir[896].

Heykellerinde ve farklı sanat dallarındaki betimlemelerinde sakalsız, hiç yaşlanmayan, bukle saçları omuzlarına dökülen, genç ve yakışıklı bir delikanlı olarak tasvir edilen tanrı, birçok kızla gönül maceraları yaşamış, zaman zaman da delikanlılara, babası Zeus gibi, gönlünü kaptırmıştır[897]. Daphne ile arasında geçen mitolojiden kaynaklı olarak, defne ağacı da tanrının sembolleri arasındadır[898]. Apollon'un, Mousalar'ın en büyüğü olan Kalliope ile olan ilşkisinden Orpheus, Lapithler kralı Phlegyas'ın kızı Koronis ile birlikteliğinden de Asklepios, doğmuştur[899].

Oğlu sağlık tanrısı Asklepios'un, ölüleri dirilttiği için Zeus tarafından öldürülmesine üzülen Apollon, öç almak için Kyklopları öldürür. Bu olay üzerine, Zeus tarafından, bir yıl süre ile kral Admettos'un yanında sığır çobanı olmakla cezalandırılan tanrının bu dönemdeki sıfatı *Apollon Nomios*'tur. Bu sürülerin çalınış mythosunda ise, yeni doğan Hermes kundağından çıkıp, Apollon'un sürülerini çalar. Bunu öğrenen Apollon, Zeus'a şikâyet etse de, Zeus yeni doğmuş bir bebeğin bunu yapamayacağını söyler. Ancak Apollon'un ısrarı karşısında, Hermes gerçeği anlatır ve sürüden sadece

[893] Karaosmanoğlu, 57.
[894] Akşit, 65-66.
[895] Karaosmanoğlu, 52, 53.
[896] Karaosmanoğlu, 63-64.
[897] Karaosmanoğlu, 65.
[898] Apollon ve Daphne mitosu için Bkz. Akşit, 67-68, Karaosmanoğlu, 65.
[899] Bkz. Akşit, 67-68, Karaosmanoğlu, 65.

iki ineği öldürüp, oniki Olympos tanrısına sunmak üzere oniki parçaya ayırdığını söyler. Apollon'un, onikinci tanrı kim sorusuna da, Hermes'in yanıtı *"ben, hizmetkârınız"* olur. Bu yanıtın ardından, kaplumbağa kabuğu, öldürdüğü hayvanların boynuzları ve bağırsaklardan yaptığı lyrayı çalarak ortamı yumuşatmaya çalışır. Bu müzik aletine hayran kalan Apollon, lyrayı kendisine verip, çalmayı öğretirse, Hermes'i affedeceğini belirtir. Böylece Apollon, çoban kimliğinden müzik tanrısı kimliğine geçerek, müziğin, şiirin, dansın, tüm güzel sanatlar ve bunlarla ilişkili esin perileri, dokuz Mousa'nın tanrısı olur. Tanrı, lyra'yı Hermes'den almasına karşın, kitharanın bulucusu olarak kabul edilir[900].

Anadolulu olmasına karşın, çalışmaya konu eserlerin ele geçtiği Parion'un da içerisinde yer aldığı, Troas bölgesi kentlerinden Troya'da kutsal alanlarıyla ün salan, Parion'da Aktaios[901], Thymbra'da Thymbraios, Gergis'de Gergithios, Khrysa'da Smintheus, Lampsakos'da epithetsiz, Troya-Ilion'da ise Artemis ile birlikte İlieus olarak tapınım gören[902] tanrının bugüne kadar çok az sayıda terrakotta figürini ele geçmiştir. Bölge dışında, Batı Anadolu'da tanrının terrakotta figürinlerinin en yoğun olarak ele geçtiği kent ise Klaros'tur[903].

Troas bölgesindeki bu kadar az sayıda örneğe ek olarak Parion'da da Roma Dönemi'ne ait üç örnekle temsil edilen Apollon'a ait ilk örneğimiz **Kat. No. 31** (Levha 41), 2011 yılı çalışmalarında açılan, Ahşap Tabut Mezar[904] tipindeki, M162 nolu erişkin erkek çocuk mezarında, bireyin sol kalça hizasında eline tutturulmuş vaziyette ele geçmiştir[905]. Mezarda bulunan diğer ölü hediyelerinden, savaşçı kukla figürinlerinden biri sol bacağı üzerinde, diğer ikisi ise sol üst gövde yanından, cam bir unguentarium ayakucundan, kırık vaziyette cam bir sürahi ise, Apollon figürininin bulunduğu sol elin

---

[900] Serkan Çelik, *Apollon ve Müzik*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2008, 11-12

[901] Strabon XIII. 1. 13, 101-102; Leaf, 77; Vedat Keleş, "XIII. SİKKELER", (Ed. Cevat Başaran), *Antik Troas'ın Parlayan Kenti Parion, 1997-2009 Yılları Yüzey Araştırmaları, Kazı ve Restorasyon Çalışmaları*, Ege Yayınları, İstanbul 2012, 194, Dn. 378; Sikkeler üzerinde de görülen Apollon Aktaion lejendları göz önünde bulundurularak, Strabon'un Apollon Aktaios tapınağı yıkıldıktan sonra, onun malzemeleri getirilerek Parion'da, mimar Hermokreon tarafından yapıldığını belirttiği sunağın, Apollon Aktaios için yapıldığı düşünülmektedir.

[902] Tolga Özhan, *Yazılı Kaynaklar Işığında Troas Bölgesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2004, 404.

[903] Gürbüzer, Kat. No. 126-247, MÖ 6. yüzyıldan MÖ 3. yüzyıla kadar tarihlenen lyra ve kitharalı figürinler bulunmaktadır.

[904] Kasapoğlu, "Parion Nekropolü Mezar Tipleri", 484-492; Kasapoğlu "Nekropol", 111, Çiz. 6b.

[905] Başaran, "Parion 2011 Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", 349.

yanından ele geçmiştir (Tablo 1). Gövde üst kısmı ve arkasında sonradan birleştirme çatlaklarına sahip olan figürin, altta ve üstte dışa taşkın çift yivli profile sahip, çarkta yapılmış, yuvarlak ve yüksek bir kaidenin üzerine sonradan oturtulmuştur. Öne doğru uzattığı sol ayağına ağırlığı verip, ileri ve sola doğru hamle yaparken, sağ ayağını hafif yerden kaldırmaktadır. Kırık olarak ele geçmesine karşın, dirsekten kırarak karın hizasında öne ve yukarı kaldırdığı sağ elinde kitharayı tuttuğu anlaşılan tanrı sağ elini de kitharaya doğru uzatmaktadır. Sol eldeki kithara ve öne doğru hamle yapan sol ayak, ile gövde üst yarısı belden içe, omuzdan dışa ve hafif kendi soluna doğru bükülmüştür. Alt gövde ve üst gövdede belirtilen bu yapıyla tanrının hem yürür hem de kithara çalar vaziyetteki hareket anı betimlenmiştir. Apollonun hafif yukarı kalkık başında, alın üzerinde burgulu halat biçimindeki alın bandı ya da çelengin iki yanında sonradan eklenmiş iki çiçek yer almaktadır. Bandın hemen üzerinde kabartılmış, noduslu saç tipini andıran saç iki yanda kulakları da kapatarak, peruğu andırır tarzda boyna kadar uzanıp içe doğru kıvrılmaktadır. Hafif derinde belirgin göz çukurları, ucu kalkık küçük burun, küçük dudaklı hafif açık ağız, belirgin çene çukuru, küçük dışa çıkık çene ve iyice dolgun yanaklı şişman yüz yapısına sahiptir. Göğsün tam ortasında bir düğmeyle bağlanmış pelerin tarzındaki khlamys omuzlar üzerinden, sırttan şağı inerek diz kapaklarından biraz aşağıda sonlanmaktadır. Khlamysin altında, sol omuzdan sağ kalçaya doğru inen kabarık şekilde verilmiş şerit, benzer yapıyı heykeltıraşlık eserlerde[906] de gördüğümüz, kithrasını bağladığı kemere ait olmalıdır. Ancak sırtta khlamys altından belirgin bir iz yoktur. Parmak uçları içe dönük olup olasılıkla kitharayı çaldığı plektronu tutan sol elde parmaklar anatomik yapıdan uzak biçimde belirtilmiştir. Sırtındaki khlamys dışında, çıplak olarak verilen figürde cinsel organ küçük bir çıkıntı şeklinde belirtilmiştir. Sırtta bel ve omurga çukuru ile kalça çıkıntıları khlamys altından belirgin olup, khlamysin gövdenin iki yanı ve bacakların arasını kapatan kısmı sonradan eklenerek elle biçimlendirilmiştir. Arka yüzde bel çukurunun bulunduğu kısımda küçük çentik şeklinde buhar deliği yer alan eserin gövdesi ve bacaklar içi boş çift kalıp tekniğinde yapılmış, baş, kollar ve pelerin sonradan eklendikten sonra, çark yapımı kaide üzerine oturtulmuştur. Dolayısıyla eserde kalıp, el ve çark yöntemlerinin üçü birden uygulanmıştır.

[906] LIMC II. 2, 200, Apollon 197, II. 1, 209, Leptis Magna – Therme'den ele geçmiş, Tripolis Museum'da sergilenen, MÖ 4. yüzyıla ait orijinalin MS 2. yüzyıla ait kopyası olan mermer Apollon Kitharoidos heykeli.

Apollon'un simgelerinden biri olup ve onun kült törenlerinde çalınmak için tercih edilen kithara'nın literatürdeki en erken örnekleri Iliada'da (472-4), Akhalı gençlerin veba salgını sonrasında Tanrı için çaldıkları zafer şarkılarında görülmektedir. Literatürde beşik kithara ve konser kitharası olmak üzere iki tip kithara bulunmaktadır. Gürbüzer[907], alt kısmının beşik seklindeki stili nedeniyle, bu forma "Beşik kithara (*Wiegenkithara*)" adını veren kişinin Max Wegner olduğunu belirtmektedir. Küçük boyutu ve hafif olması nedeniyle, beşik kithara, kadın müzisyenler tarafından da kullanılan bir çalgı aletidir[908]. Alt kısımda bir ses kutusuna sahip olan "*Konser Kitharası*" ise, ses kutusu genellikle yukarı doğru genişleyen evaze formlu, iç bükey ya da dış bükey kolları ile bir bütündür. Kitharanın kutusu ve kolları tamamen ahşaptandır. Seramikler üzerinde yer alan betimlerden bilindiği üzere Klasik Dönem'de yedi telli bir saz olan kithara, sağ elde tutulan sert yapılı bir plektron (ahşap, fildişi ya da metal) ile çalınırken, bu sırada avuç içi içeriye doğru eğik sol elin dik parmakları ile teller çekilirdi[909]. Bununla birlikte Gürbüzer[910], Euripides'in, kithara ayakta ve güçlü bir ses tonu eşliğinde çalındığını söylediğini belirtir.

Sol elinde tuttuğu konser kitharası ile Apollon Kitharoidos olarak tanımlanan Kat. No. 30'un MÖ 4. yüzyıl sonlarına ait orijinal Apollon Kitharoidos heykelinin Leptis Magna – Therme'den ele geçen Roma Dönemi'ne ait bir kopyası[911] MS 2. yüzyıla tarihlendirilmektedir. Bu kopyanın orijinalinin daha durağan Klasik Dönem örnekleri[912] ise, MÖ 5. yüzyıla tarihlendirilmekle birlikte, hareketli ve hamle yapar vaziyette betimlenen heykeltıraşlık örnekler, Hellenistik dönem içerisine verilmektedirler[913]. Tanrının Kitharoidos sıfatıyla betimlendiği, khlamys ya da pelerin giydiği, MÖ 1. yüzyıl sonlarına tarihlenen, Myrina[914] örneklerinde, Apollon, sol elinde gövdeye bitişik kitharayı tutarken, plektron tuttuğu sağ elini, Klasik Dönem

[907] Gürbüzer, 156, Dn. 754.
[908] Beşik kithara örnekleri için Bkz. LIMC II. 2, 200, Apollon 200 i, 205, Apollon 261 a, 197, Apollon 194-195, 248, Apollon 751.
[909] Gürbüzer, 156-157.
[910] Gürbüzer, 157, Dn. 762.
[911] LIMC II. 2, 200, Apollon 197, II. 1, 209.
[912] LIMC II. 2, 200, Apollon 200 i, II. 1, 209.
[913] John Boardman, *Greek Sculpture The Late Classical Period*, Thames & Hudson Ltd., London 1995, Fig. 64, Apollo Belvedere, MÖ Geç 4. – Erken 3. yüzyıla tarihlenen, Leochares'in yaptığı bronz orijinalin Roma Dönemi kopyası; R. R. R. Smith, *Hellenistik Heykel*, Homer Kitabevi, İstanbul 2002, Fig. 75, Kyrene'den Kithara Çalan Apollon, MÖ 3. – 2. yüzyıla at orijinalin kopyası.
[914] Mollard - Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romains. II, Myrina*, Pl. 100 d, g, Myrina 680, 1179.

heykeltıraşlık eserlerde olduğu gibi başının üzerine kaldırmıştır. MS 1. yüzyıla tarihlenen Myrina 1126 ve S 3021 nolu diğer iki Myrina örneği[915]nde ise, yine sol yanında gövdeye bitişik tuttuğu kitharayı sol eliyle tutarken, bu kez sağ bacağına paralele uzattığı sağ elinde yine plektron tutmaktadır. Bu dört Myrina örneğinde de tanrının bir bacağı önen doğru hafif hareketlendirilmesine karşın Kat. No. 30'da olduğu kadar hareketli bir yapı yansıtmamaktadırlar. Benzer betimlemeye sahip örneklerin yer aldığı Anadolu dışındaki, Tarent[916], İtalya[917] ve Bulgaristan[918]'dan ele geçen Hellenistik ve Roma Dönemi'ne ait örneklerde de tanrı, Kat. No. 30'da olduğu gibi hamle yapar vaziyette hareketli betimlenmemiştir. Myrina çocuk Erosları[919]nda uçmak ya da inmek üzereyken betimlenen Erosların hareketli yapısı, Kat. No. 30'un sola doğru yaptığı hamleyi andırır nitelikte olsa da, MÖ 3. 2. yüzyıla ait Myrina Eroslarında, eserin geneline yansıtılmış hareketle birlikte, göbek, kasık çizgileri, göğüsler ve diz kapakları gibi kas ve etli yapının anatomik yapıya uygun verilmesiyle Apollon Kitharoidos'dan ayrılırlar. Hareketli yapıda Hellenistik örnekleri andırmasına karşın Kat. No. 31'in ayrıntıdaki yüzeysel ve şematik yapısı, eseri Roma Dönemi içlerine götürür.

Yukarıda değinilen Apollon figürinleri, genel betimlemede Kat. No. 31 ile aynı yapıyı yansıtmış olmalarına rağmen, Apollon'un ileri hamle yapar vaziyette, kithara çalarak şarkı söylediği hareketli yapı bu örneklerin hiçbirinde bulunmamaktadır. Bununla birlikte, eserdeki hareketli yapıya karşın vücut uzuvlarının işlenişindeki yüzeysel yapı bizi MS 1. yüzyılın başlarında başlayan şematik yapının oldukça ilerlemiş olduğu bir safhaya götürmektedir. Ayrıca eserdeki oldukça dolgun yüz yapısı da aynı yönde bir gelişim göstermektedir. Bu yönüyle, yukarıdaki heykeltıraşlık örnekler içerisinde de değindiğmiz, Leptis Magna – Therme'den ele geçen, MS 2. yüzyıla ait mermer heykel, Apollon Kitharoidos olarak tanımladığımız Kat. No. 31'in en yakın benzeri olarak karşımıza çıkmaktadır. Eserin ele geçtiği M162 nolu mezar kontekstinden ele geçen cam eserler[920] de göz önünde bulundurularak, MS 2. yüzyıla ait

[915] Mollard - Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romains. II, Myrina*, Pl. 101 a, d.
[916] Hübinger – Menninger, 157, Fig. 86, MÖ 3. yüzyıl.
[917] Gonzenbach, 134, Abb. 42, Flaviuslar Dönemi – MS 2. yüzyıl.
[918] Dremsizova-Nelchinova – Toncheva, 64, Fig. 80, Hellenistik Dönem.
[919] Mollard - Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romains. II, Myrina*, 49-50, Pl. 59 a-f.
[920] Cam unguentarium ve sürahinin benzerleri için Bkz. C. S. Lightfoot – Melih Arslan, *Antik Anadolu Camları – Özel Bir Koleksiyon / Ancient Glass of Asia Minor – A Private Collection*, Ünal Offset Ltd.

olduğu anlaşılan eserin, bu heykeltıraşlık örneğin orijinali de göz önünde bulundurularak Hadrian Dönemi Klasizmi içerisinde değerlendirmesi gerektiği düşünülmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken önemli bir hususda, MS 2. yüzyılda bu denli hareketli bir yapı yansıtarak, ayrıntıda olmasa da, genel betimlemede Hellenistik Dönem heykeltıraşlık eserlerini andırır nitelikte terrakotta figürinlerin yapılmış olmasıdır. Öyleki, Parion Odeionu'nda ele geçen MS 2. yüzyıla ait olduğu düşünülen Artemis heykeli[921] de göz önünde bulundurulduğunda kentte, bu dönemde plastik sanatların ne denli ileride olduğu açıkça görülmektedir.

Apollon Kitharoidos tipindeki ikinci örneğimiz **Kat. No. 32** (Levha 42), 2011 yılı çalışmalarında, 1545-2295 nolu karolajda, dağınık vaziyette tahrip olmuş bir ya da birkaç mezara ait olabileceği düşünülen karışık kontekst olan, ALU serisi içerisinde yer almaktadır (Tablo 1). Gövde alt yarısı, kaide ve sol yanındaki kitharanın küçük bir kısmı bulunan parça, Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu'nda yer alan Tavolia buluntusu Apollon Kitharoidos figürinleri[922] ile yapılan tamamlamayla kataloğa eklenmiştir. Eserin ele geçen kısmı ve yapılan tamamlamadan da anlaşıldığı üzere, tanrı sol elinde gövdeye bitişik bir kithara tutarken, sağ bacağa bitişik sağ elinde ise plektron tutmaktadır. Ağırlığı taşıyan sağ bacak sabit, sol ise dizden öne topukta geriye ve hafif yana doğru çekilerek hareketli verilmiştir. Üst gövde sol yandaki kitharaya doğru kaykılmıştır. Bu yapısıyla hafif "S" hareketli yapı sergileyen eser bizim Aphrodite figürinleri içerisinde ele aldığımız genellikle MS 1. yüzyıl başları ile MS 1. yüzyıl ilk yarısına tarihlenen, çıplak Aphrodite örneklerimizle benzerdir. Eserde kitharanın sağlam ele geçen alt kısmındaki mavi boya, en azından kitharanın mavi renge boyandığını gösterirken, eserin genelinde az belirgin beyaz astar izleri görülmektedir. Kat. No. 30'da ele alınan diğer Apollon Kitharoidos örneğimize göre, hareketlilik anlamında, daha durağan yapıda olan Kat. No. 32'nin heykeltıraşlık örnekler içerisinde, Klasik ve

---

Şti., Ankara 1992, 144, Kat. No. 86; Aynur Özet, *Dipten Gelen Parıltı – Bodrum Sualtı Müesi Cam Eserleri*, TC Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara 1998, 132-133, Kat. No. 87c, 88; Binnur Gürler, *Tire Müzesi Cam Eserleri*, TC Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara 2000, 61, Kat. No. 76; Cenker Atilla – Binnur Gürler, *Bergama Müzesi Cam Eserleri*, Bergama Kültür ve Sanat Vakfı, İzmir 2009, 60, 60-61, Kat. No. 85-88; Bu örneklerin tamamında eserler için geniş bir tarih aralığı olarak MS 2. - 3. yüzyıl aralığı verilse de, M162'nin bulunduğu seviyede yer alan Roma Dönemi 3. Evre mezarları genel olarak MS 2. yüzyıla tarihlenmektedir. Dolayısıyla cam eserler için önerilen bu tarih aralığından, M162 eserleri için geçerli olan kısım, MS 2. yüzyıldır.

[921] Başaran - Kasapoğlu, "Parion Odeionu 2010-2013", 197, 198, 200, Res. 3.

[922] Tavukçu, Lev. 25-26, Kat. No. 100-101; Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Lev. 14, Kat. No. 49-50.

Hellenistik Döneme ait orijinallerin Roma Dönemi kopyaları olan çok sayıda örneği bulunmaktadır[923]. Terrakotta figürinler içerisindeki MÖ 4. yüzyıla ait, Attika üretimi olabileceği belirtilen Keramaikos'dan ele geçmiş, Apollon Kitharoidos figürinleri ise giyimli olarak işlenmişlerdir[924]. Eserin tamamlamasının yapıldığı, MÖ 1. yüzyıla tarihlenen, Tavolia örneklerinde sırtına aldığı pelerin ve sol yanındaki köşeli destek sütunu ile oluşturulan fon önünde kabartma olarak verilmiş yapının, Kat. No. 31'de daha yüzeysel ve kabartma derinliğinin azaldığı yapıya dönüşmesi, eseri Tavolia örneklerinden biraz daha sonraya götürmektedir. MÖ 1. yüzyıl sonlarına tarihlenen, Myrina[925] örneklerinde ise, Apollon, sol elinde yine gövdeye bitişik kitharayı tutarken, plektron tuttuğu sağ elini, Klasik Dönem heykeltıraşlık örneklerde olduğu gibi başının üzerine kaldırmıştır. MS 1. yüzyıla tarihlenen Myrina 1126 ve S 3021 nolu diğer iki Myrina[926] örneğinde ise yine sol yanında gövdeye bitişik tuttuğu kitharayı sol eliyle tutarken, bu kez sağ bacağına paralel uzattığı sağ elinde yine plektron tutmaktadır. Bu dört Myrina örneğinde de tanrının bir bacağı öne doğru hafif hareketlendirilmesine rağmen MS 1. yüzyıl ait örneklerdeki daha yüzeysel betimleme, Parion örneğine daha yakın bir yapı yansıtmaktadır. Tavolia örnekleri için Kaplan[927]'ın belirttiği gibi Kat. No 32'de de Hellenisitk Dönem Apolllon figürinlerinde görülen genç ve güzelliğin ön planda olduğu gösterişli yapının yerini çocuksu betimleme almıştır. Eserin bulunduğu kontekst karışık olmasına rağmen genel olarak MS 1. yüzyıl başları ile ortalarına kadar tarihlenen seramik ve terrakotta figürin örnekleri içeridiğinden, Kat. No. 32 için de MS 1. yüzyılın ilk yarısı uygun bir tarihlendirme olacaktır.

Son Apollon figürini örneğimiz olan **Kat. No. 33** (Levha 42), Yamaç Hamamı, 2009 yılı çalışmalarında, yapının batısındaki alt terasda geçmiştir. Önde ve yanlarda yukarı doğru genişleyen, sütun başlığı biçimli parçanın ön yüzünde Apollon başı ve başın arka planında yukarı doğru çıkan, Korint sütun başlıklarındaki akanthus yapraklarını andırır tarzda yapraklar yer almaktadır. Eser bu yapısıyla benzerini

---

[923] Smith, Fig. 75, LIMC II. 2, 200, Apollon 200 i, 305, Apollo 67 a.
[924] Barbara Vierneisel-Schlörb, *Die figurlichen Terrakotten: I. Spätmykenisch bis spathellenistisch (KERAMEIKOS Band XV)*, Hirmer Verlag, München 1997, 47, Taf. 27. 1, 4, Kat. Nr. 141.
[925] Mollard - Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romains. II, Myrina*, Pl. 100 d, g, Myrina 680, 1179.
[926] Mollard - Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romains. II, Myrina*, Pl. 101 a, d.
[927] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, 66.

Tarsus'dan ele geçen bir Attis[928] figürininde gördüğümüz, karyatit tarzlı bir Apollon figürinine ait olmalıdır. Alın üzerinde bağlanmış, yanda ve arkada saçın altından geçirilmiş saç bandının üstünden iki katlı olarak geriye taranmış, yanlarda ise bukleli olarak yüzü çevreleyip omuzlara dökülen saç yapısı Apollona özgü saç yapısı olarak karşımıza çıkar[929]. Hafif kendi sağına yatık başta, dar alın, patlak göz, küçük burun ve çizik şeklinde küçük ağızlı yuvarlak yüz yapısıyla Roma İmparatorluk Dönemi'nin ortalarına özgü bir yapı sergiler. Üstü açık ve içi boş olarak çift kalıpla yapılmış figürinin arka yüzünde yer alan buhar deliği, eserin kap biçimli bir formdan ziyade yukarıda da belirttiğimiz gibi, karyatit tarzda yapılmış bir Apollon figürini olduğunu belgeler niteliktedir.

Eserin ele geçtiği Lejyon Hamamı'nın ilk kullanım evresi, ele geçen seramikler yardımıyla MS 2. yüzyıl olarak tespit edilmiş olmakla birlikte, bu yapı ve hemen batısındaki terastan ele geçen seramikler, yoğun olarak MS 3. – 4. yüzyıla işaret etmektedir[930]. Bu bağlamda Kat. No. 33'ün de MS 2. – 3. yüzyıla ait olduğu düşünülmektedir.

3.1.2.2. Dionysos

Dionysos ya da Bakkhos, klasik çağın bağ, hasat, şarap ve vecd (= kendinden geçme) tanrısıdır[931]. Annesi bir ölümlü olan Semele, babası Zeus'tur[932]. Dionysos ölümlü bir anneye sahip olduğu için daha çok halkın tanrısıdır[933]. Mitos'a göre; kıskanç Hera yaşlı kadın kılığına girerek, Semele'ye, Zeus'u tüm ihtişamıyla görmesinin hakkı olduğunu söyler[934]. Bunun üzerine Semele, Zeus'tan tüm gücüyle ona görünmesini ister[935]. Tanrı sevgilisini kıramaz ve Semele onu şimşekler içinde görünce yıldırıma çarpılıp, ölür[936]. Zeus zamanı durdurur, Semele'nin karnından Dionysos'u alıp, kendi

[928] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 283, Pl. 354 b, D 2291.
[929] LIMC II. 2, Apolon 291, 292, 294, 295; Karaosmanoğlu, 65.
[930] Ergürer, Parion Roma Dönemi Seramiği, 241.
[931] Grimal, 153; Roman-Roman, 137.
[932] Ş, Can, 151.
[933] Karaosmanoğlu, 124.
[934] Ş, Can, 151.
[935] Ş, Can, 151.
[936] Grimal, 153.

baldırına yerleştirir[937]. Dışarıdan gelme bir tanrısal varlığı, ondan çıkmış olarak göstermek, kabul ettirmek için böyle bir yöntem uygulamıştır[938]. Zeus'un baldırından ikinci kez doğmuş olan bebek Dionysos, Hermes'e emanet edilir[939]. Hermes, önce Orkhomenos kralı ve karısı Ino'ya, Hera'nın Dionysos'un izini bulmasından sonra da, Nysa dağında Nymphelere emanet eder[940].

Dionysos gençlik çağına gelince, büyüdüğü mağaranın duvarlarında yer alan asmalarda sallanan üzümlerin suyunu sıkarak, yorgunluğu gideren, beyni uyuşturan şarabı bulur[941]. Bu günü kutlamak için, Nympheler başlarını asma yapraklarıyla süslemiş, Satyr ve Silenler ise, çalıp, oynamışlardır[942].

Dionysos şenlikleri Küçük Dionysia, tiyatro gösterilerinin yer aldığı Lenaia, içki şenliği olan Anthesteria, Dionysos Tiyatrosu'nda oyunlarla birlikte kutlanan Büyük Dionysia ve üzüm salkımlarının taşındığı Oskophoria'dan oluşmaktadır[943]. Roma Dönemi'nde bu şenlikler aşırı serbestliğiyle aleme dönüşerek İtalya'ya girmiş ve Roma senatosu MÖ 186'da özel durumlar dışında Bakkhaların kutlamalarını yasaklamıştır[944]. Sezar Dönemi'de ise bu törenlerin yapılmasına yeniden izin verilmiştir[945].

Dionysos, ölüler kültüyle de ilişkilendirilir. Dionysos adına kutlanan Anthesteria şenliklerinin son günü ölüler için olup, ölülerin bütün gün boyunca hayatta olan insanların arasında gezindiklerine inanılır[946]. Dionysos gibi toprak ve bitkilerle ilişkilendirilen tanrıların ölüler diyarıyla ilişkileri vardır ve ölüler diyarını ziyaret etmişlerdir[947]. Dionysos da yeraltına inmiş, en gözde bitkilerinden mersini Hades'e vererek, ölen annesini yeryüzüne çıkartmıştır[948]. Bu konuyla ilgili bir diğer kanıt ise,

---

[937] Karaosmanoğlu, 125.
[938] Erhat, 94.
[939] Grimal, 153.
[940] Grimal, 153.
[941] Karaosmanoğlu, 126.
[942] Ş, Can, 153.
[943] Karatağ, 67.
[944] Grimal, 155; Karatağ, 67.
[945] Grimal, 155.
[946] M. Eliade, *Dinsel İnançlar ve Düşünceler Tarihi,* (Çev. Ali Berktay), Cilt 1, Ankara 2003, 440-441; Ulaş Töre Sivrioğlu, *Dionysos Kültü, Kökenleri ve Anlamı Üzerine Bir İnceleme*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2005, 46.
[947] Sivrioğlu, 46.
[948] Grimal, 154-155.

Odysseus'un Akhilleus'un kemiklerini şarap ve yağla yıkayıp Dionysos'un sağrağına yerleştirmesidir[949].

Kültünü yaymak için birçok yere giden ve Thrakya'ya gittiğinde Thrak kralı Lykurgos'un onu kötü karşılayıp, Bakkhaları esir alması üzerine, kralın ölümüne sebep olan Dionysos'un[950] Thrak kökenli ve Orpheus kültüyle ilişkili olduğu iddia edilse de bu konuda yeterli bilgi yoktur[951]. Şarap tanrısı Dionysos'un atribüleri arasında üzüm, sarmaşık, mersin, thyrsos (sarmaşıkla süslü bir sopa), boğa, çift başlı balta, kantharos, asma yapraklı diadem yer almaktadır[952].

Yukarıda dinsel kimliği kısaca açıklanan Dionysos'un Parion Roma Dönemi terrakotta figürinleri içerisinde ele alacağımız örneklerinin büyük bir bölümünü Dionysos Herme'leri oluşturmaktadır. Bu tipi oluşturan toplam 12 figürinden Kat. No. 34'de ele alınan Herme'nin kaide ön yüzüne dikey olarak yerleştirilmiş asma dalı ile bunun hemen üzerinde ters duran asma yaprağı benzer tipte betimlenmiş Herme figürinlerini Dionysos Herme'si olarak tanımlamamıza olanak sağlamıştır. Bu tipteki figürinlerin tümünde tanrının sakalsız ve genç, uzun dikdörtgen dikme biçimli gövdenin ortasına doğru yerleştirilmiş cinsel organının üst kısımda genital bölge tüylerini gösteren üçgen kabartı ve bunun hemen altında yine kabartı şeklinde, ancak bu kez ereksiyon halinde olmayan cinsel organ betimlenmesi de, bu tanımlamada Hermes Herme'lerinden ayırt edici bir diğer önemli unsur olmuştur.

Genel olarak yukarıda belirtilen özellikleriyle Dionysos'a atfedilen Herme figürinleri ayrıntıdaki bazı farklılıklarıyla 4 tipe ayrılarak incelenecektir (Şekil 7).

[949] Sivrioğlu, 47.
[950] Grimal, 155.
[951] Sivrioğlu, 70, 72.
[952] Sivrioğlu, 34-36; Grimal, 155; Roman-Roman, 137.

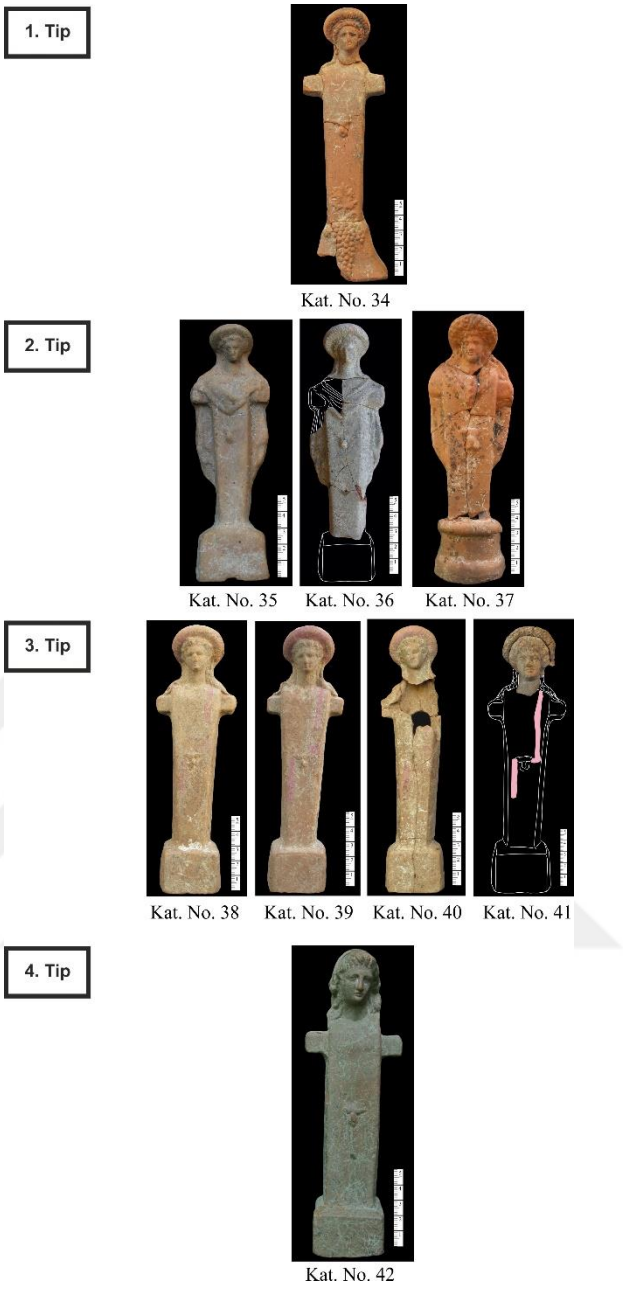

Şekil 7. Parion Dionysos Herme'si Tipleri

1. Tip içerisinde ele alınacak tek örneğimiz **Kat. No. 34** (Levha 43), yukarıda da belirtildiği gibi, bu figürinlerin Dionysos Herme'si olarak adlandırılmasını sağlayan tekil örneğimizdir. Boyun, gövde ve kaidesinde sonradan birleştirme çatlakları ile yine kaidesinde eksik kısımları bulunmaktadır. Alta doğru genişleyen kaide üzerinde, tabana doğru daralan, uzun, köşeli dikme gövdeye sahip figürinde gövdenin üst kısmına doğru yerleştirilmiş, üst kısımda genital bölge tüylerini gösteren üçgen kabartı ve bunun hemen altında yine kabartı şeklinde, ancak ereksiyon halinde olmayan cinsel organ

bulunmaktadır. Gövdenin üst iki yanında, muhtemelen şematik olarak kolları niteleyen, kaldırma mili ya da konsol çıkıntılarına sahip olan eserde, gövdenin üst kısmına oturtulmuş, uzun boyun üzerindeki başın tepe kısmında, arkaya doğru yatık vaziyette yerleştirilmiş iri bir simit taç-başlık yer almaktadır. Alın üzerinde, simit tacın altındaki, kıvırcık şekilde kabarık saç, kulaklar üzerinden geriye doğru devam ederek, arkada ensenin iki yanından boyun ve omuzlara dökülmektedir. Çenenin alt kısmından hafif yukarı bastırılarak, dar alın ve hafif köşeli bir yüz yapısı kazanan eser, Hellenistik Dönem figürinlerinde görülen geniş alın yapısından uzaklaşarak yerini dar alın ve çok az köşeli yüz yapısınn aldığı Roma Dönemi özelliklerini yansıtmaktadır[953]. Derinde göz çukurları, iki yana yatık kaşlar, küçük ve çocuksu işlenmiş burun, sadece iki plastik çıkıntı arasında bir çizgi halinde belirtilmiş, kapalı ağız, belirgin çene çukuru ve dışa çıkım çene belirgin yüz özellikleridir. Dışa bombeli, ayrıntısız işlenen arka yüzde, figürün ense kısmında dikey olarak açılmış, geniş şerti biçimli buhar deliği bulunmaktadır. Eserin tabanı kapalıdır.

Kat. No. 35-36 ve 37'de ele aldığımız figürinler Kat. No. 34'ün kaidesinin değiştirilip, önde V şeklinde bağlayarak, omuzlardan geçirildikten sonra sırtından aşağı uzayan pelerin eklenen örneklerdir. Bu yönleriyle *Dionysos Hemesi 2. Tip* altında ele alınan, bu üç örnekten **Kat. No. 35** (Levha 43) 2004 yılı kurtarma kazılarında açılan M87 nolu mezarda, tek kulplu bir testi[954] ile birlikte ele geçmiştir. Gövde yapısı, baş, simit taç ve cinsel organ işlenişiyle, Kat. No. 34 ile aynı yapıya sahip olmakla birlikte, kaide, boyunun iki yanda dolgu fon gibi verilen yapıyla stilize olan omuzlara dökülmüş saçlar berlirgin farklılıklardır. Ayrıca eserin derinliği de daha az, arka yüzdeki buhar deliği, elips biçimli ve figürün sırt kısmına denk gelmektedir. Aynı yapıdaki bir diğer örneğimiz **Kat. No. 36** (Levha 44) , 2005 yılı çalışmalarında açılan, UM7 nolu urne yakınından, bir Hermes Herme'si, bir Öpüşen Eros ve dört hayvan figürini ile birlikte ele geçmiştir[955] (Tablo 1). Kaide, gövde sağ üst kısmı ve arka yüzde eksik kısımları bulunmaktadır. Figürün sırt kısmında, yuvarlak biçimli buhar deliği yer almaktadır. Kaidesi eksik olmasına karşın, yapılan tamamlada, Kat. No 35 ile çok yakın ölçülerde olduğu anlaşılan eser ve Kat. No. 35 aynı kalıp kullanılarak yapılmış olmalıdır. Ancak, boynun iki yanından omuzlara dökülen saçlar ve pelerinindeki daha belirgin kıvrım

[953] Burr Thompson, *Troy - The Terracotta Figurines of The Hellenistic Period*, 31-32.
[954] Çanakkale Arkeoloji Müzesi, Parion 2004 Kurtarma Kazısı Envanter Defteri, Env. No. 10245 (10232).
[955] Başaran – Tavukçu, "Parion Kazısı 2005", 619.

ayrıntılarından anlaşıldığı kadarıyla, aynı kalıptan önce Kat. No. 35 çıkarılmış, birçok kez kullanıldıktan sonra da Kat. No. 35 çıkarılmıştır. Haliyle, kalıbın birçok kez kullanımı sonucu, Kat. No. 35'de ayrıntılar oldukça belirsizleşmiştir. Bu iki figürinde de sırt kısmında buhar deliği olmasının yanısıra, tam olarak ele geçen Kat. 36'dan da anlaşıldığı üzere taban açıktır. Aynı betimlemeye sahip son örneğimiz **Kat. No. 37** (Levha 44), bu tipin yukarıdaki üç örnekten farklı bir kalıptan çıkmış bir versiyonunu oluşturmaktadır. Genel betimlemede Kat. No. 35 ve Kat. No. 36 ile aynı yapıyı yansıtan eserde, bu iki örneğe göre, daha iri bir simit başlık, daha geniş bir dikme gövde ve altta ve üstte dışa taşkın profilli yüksek oval altlık yer almaktadır. Kat. No. 34'de olduğu gibi tabanı kapalı olan eserin, arka yüzü yine ayrıntısız işlenmiş olup, sırt kısmında yatay, geniş şerit biçimli buhar deliği bulunmaktadır. Yüz uzuvları 2. Tipin diğer örnekleri ile aynı olmakla beraber, daha dolgun bir yüz yapısına sahip eser, bu yönüyle de tipin farklı kalıptan çıkarılmış örneklerinden olduğunu açıkça göstermektedir.

Parion Dionysos Hermeleri'nin *3. Tip* örneklerini oluşturan **Kat. No. 38, 39, 40, 41** (Levha 45-46)'da ele alınan dört örneğimizden üçü sağlam, biri ise yansıtmış olduğu özellikler dikkate alınarak bu tip içerisinde ele alınması uygun görülen baştan oluşmaktadır. 3. Tip Dionysos Hermeleri simit başlık, baş, saç, yüz uzuvları, köşeli dikme gövde, cinsel organ betimlemeleriyle Kat. No. 34 ile aynı yapıyı yansıtmaktadırlar. Ancak, simit tacın üst kısmında başın tepe kısmının belirgin işlenişi, kaideleri ve son olarak arka yüzün düz ve yuvarlak buhar deliğine sahip bir şekilde betimlemeleriyle farklılık gösterirler. Bu farklılıklar göz önünde bulundurularak yapılacak değerlendirmeye göre, 1. Tip'de ele aldığımız, Kat. No. 34'ün ön yüz kalıbının kullanıldığı, ancak kaide ve arka yüz kalıbının değiştirildiği yeni bir versiyon-prototip oluşturulduğu anlaşılmaktadır. Dionysos Hermeleri içerisinde en belirgin boya izlerine sahip Kat. No. 38-40'da, ön yüzde beyaz astar üzerine, simit taç-başlık, saçlar ve sol omuzdan genital bölgeye kadar, genital bölgenin sağ yanından kaideye kadar uzayan ince şerit halinde pembe boya görülmektedir.

Dionysos Hermeleri içerisinde *1. Tip*, *2. Tip* ve *3. Tip* olarak değerlendirilen örneklerin tümü bir arada düşünülecek olursa; Şekil 8'de belirtilen şemada olduğu gibi, simit taç, tacın altından kabarık, boynun iki yanından omuzlara dökülen saç, orta kısma yakın ithyphallik olmayan kabarık-plastik cinsel organın bulunduğu, köşeli dikme gövde ve ön yüzünde üzüm dalı ile bunun üzerinde ters duran asma yaprağı bulunan

"*Prototip n"* olarak belirttiğimiz *Jenerasyon n*'de yapılmış bir Dionysos Herme'sinden alınan kalıptan çıkarılmış, *Jenerasyon n+1* ürünü örneklerden ikisinde, kil henüz yaş iken, yapılan değişikliklerle yeni-alt jenerasyon olan *Jenerasyon n+2* için, *Prototip n+2 a* (Kat. No. 34'ün prototipi), *Prototip n+2 b* (Kat. No. 35'in prototipi) ve *Prototip n+2 c* (Kat. No. 39'un prototipi) olmak üzere üç farklı protip-versiyon üretilmiş, bu 3 prototipten alınan kalıplar ile de *Jenerasyon n+2* ürünü olan Kat. No. 34, Kat. No. 35 Kat. No. 39 üretilmiş olmalıdır (Şekil 8).

Dionysos Hermelerinin son örneği olup, *Dinoysos Herme'si 4. Tip* olarak ele alınan **Kat. No. 41** (Levha 47), 2009 yılı Güney Nekropolis çalışmalarında açılan M124 nolu çocuk mezarında, Eros, güvercin ve domuz figürinleri, unguentarium, testi, kandil ve çift kulplu kaseden oluşan ölü hediyeleri ile birlikte ele geçmiştir (Tablo 1)[956]. Diğer Dionysos Hermeleri ile aynı genital bölge yapısına sahip olup, hafif kendi sağına çevirdiği başta önde ve yanlarda kabartılarak geriye doğru taranarak, boyun ve onuz üzerine dökülen saç yapısı ve genç yüz betimlemesiyle Dionysos figürinlerindeki yüz yapısını yansıtttığı için Dionysos Hermeleri içerisinde ele alınmıştır. Kaidesi ve aşağı doğru daralmayan, köşeli dikme gövdesiyle de diğer Dionysos Hermeleri'nden farklılık gösteren eserin arka yüzünde yuvarlak buhar-askı deliği yer almakta ve tabanı açıktır.

[956] Başaran, "Parion 2009 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", 284, 295, Res. 4.

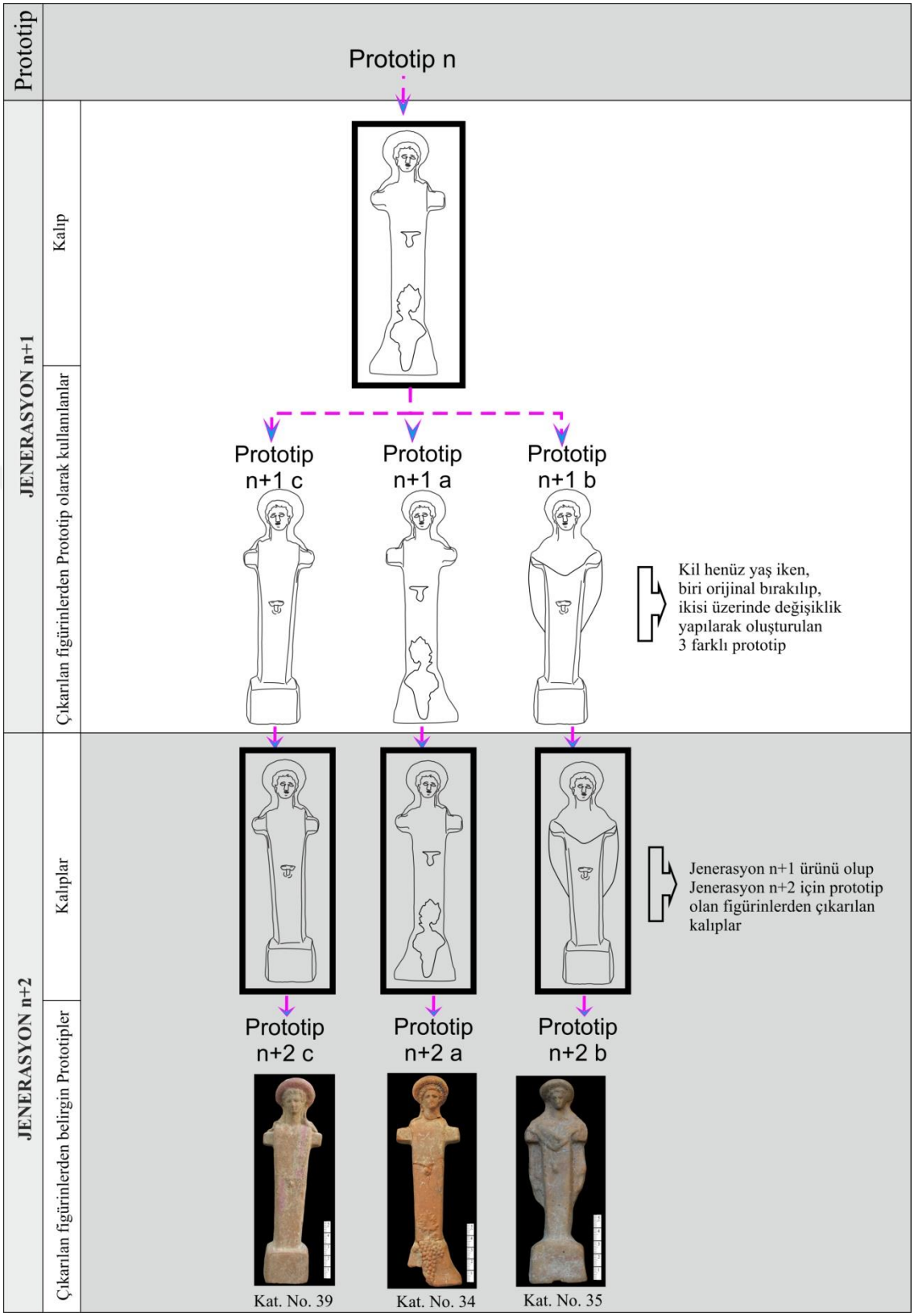

Şekil 8. Parion Dionysos Hermeleri'ndeki Seri Üretim Şeması

Başta Hermes olmak üzere, Dionysos ve Herakles gibi tanrıların da betimlendiği Herme figürinlerinin örneklerine Kilia[957], Madytos[958], Pergamon[959], Myrina[960], Aigai[961], Efes[962], Tralleis[963], Patara[964], Priene[965], Knidos[966] gibi birçok Batı Anadolu[967] kenti ile Rhodos[968], Delos[969], Olynthus[970], Atina[971], Pantikapeia[972] ve Gorgippia[973] gibi Anadolu dışındaki birçok merkezde rastlamak mümkündür.

Kökende Hermes ile ilişkili olan ve başlangıçta sadece Hermes Herme'si olarak üretilen bu form, daha sonra bütün tanrılar için kullanılmıştır[974]. Hellenistik Döneme gelindiğinde ise daha çok atletlerle ilgili olarak kullanılarak, gymnasiumlarda atletler için önem arz eden Hermelerin bazı örneklerinde, atletlerle ilgili bilgilerde yer alabilmekteydi. Bu konuyla ilgili farklı kaynaklardan aldığı bilgilerin derlemesini yapan Çekilmez[975], Hermelerin, bazı mezarlarda işaretçi olarak kullanıldığını ve kötülüklerden koruduğuna inanıldığını belirtmektedir. Yine Hellenistik Dönem'de Hermes, Dionysos, Herakles gibi tanrı ve kahramanların yanısıra, "ephebe" ya da "ephebos" olarak adlandırılan genç erkeklerin portrelerinin de Herme dikmeleri üzerine yerleştirildiği, bu geleneğin Roma Dönemi'nde devam ederek, öğretmen ve eğitmenlerin, hatta MS 2. yüzyılda Romalı entellektüellerin de bu tipte Herme'lerinin yapıldığı bilinmektedir[976].

---

957 Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Lev. 15, Kat.No. 52-54.
958 Sieveking, 18, Taf. 18.
959 Töpperwein, Taf. 78, 79, Fig. 542, 545, 546, 549.
960 Walters, Pl. XXXII; Higgins, *Greek Terracotta Figures*, Pl. 14; Mrogenda, Taf. 5, 113/11.
961 Dereboylu, 349, Lev. 21, K. 28
962 Caludia Lang-Auinger, "Terrakotten", (Ed. V. Mitsopoulos-Leon - C. Lang-Auinger), *Die Basilika am Staatsmarkt in Ephesos,2. Teil: Funde Klassicher Bis Römischer Zeit, Forschungen in Ephesos IX/2/3*, Verlag Der Österreischischen Akademie Der Winsenschaften, Wien 2007, Taf. 53, TK 102-104.
963 Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 141-417, K. 114-116.
964 Işın, *Patara Terakottaları Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri*, 94-95, K. 56-57.
965 Rumscheid, Taf. 58, Kat. Nr. 366-368; Taf. 153, Kat. Nr. 375.
966 Şahin, 79, Abb. 4. f.
967 Leyenaar-Plaisier, 542-543, Pl. 205, Fig. 1575-1576.
968 Breitenstein, Pl. 26, Fig. 247.
969 Laumonier, *Exploration Archéologique de Délos Fascicule XXIII*, Pl. 36-37, Fig. 331-339, 348.
970 David M. Robinson, *Excavations at Olynthus Part XIV - Terracottas, Lamps and Coins Found in 1934 and 1938*, Johns Hopkins Press, Baltimore 1952, Pl. 59, Fig. 180.
971 Dorothy Burr Thompson, "Three Centuries of Hellenistic Terracottas: VII. The Early First Century B. C.", *Hesperia*, Vol. 35, No. 1, 1966, Pl. 4, T2338, T916, T877, T1006, T1566-1567; Homer A. Thompson – Dorothy B. Thompson – Susan I. Rotroff, *Hellenistic Pottery and Terracottas*, American School of Classical Studies at Athens, Princeton-New Jersey 1987, Pl. 58.
972 Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. III, Pantikapeĭ (Pantikapeia)*, Taf. 35. Nr. 1-3, Dionysos Hermeleri, MÖ 2. yüzyıl.
973 Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. IV, Pridon'e i tamanskij poluostrov*, Pl. 57. 4.
974 Higgins, *Greek Terracotta Figures*, 27.
975 Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 176.
976 Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 176-177.

Dionysos Hermelerinden, ilk üç tipte ele alınan eserlerde görülen yüz özellikleri Burr Thompson[977]'un Troya figürinleri üzerinden belirlediği gelişim içerisinde Hellenistik Dönem sonrasına işaret etmektedir. Eserlerde görülen simit taç-başlık, Hellenistik Dönem'den itibaren görülmeye başlanan bir baş takısı tipi olup, bu erken örneklerinde tacın üzeri, simetrik sıralı halde noktalarla bezeliyken, Parion örneklerinde de görüldüğü üzere, ilerleyen dönemde, bu simetrik yapının yerini tek düze noktalar ya da sık çapraz çizgiler almış, başlık-tacın boyutları da büyümüştür[978]. Eserlerden Kat. No. 34'de kaide ön yüzünde Dionysos'un atribüleri arasında yer alan asma dalı ve asma yaprağı bulunan örneklere başta Delos adasında olmak üzere, Atina, Myrina ve Priene'de rastlamak mümkündür. Laumonier[979], Delos adası örneklerinde asma dalı ve kalın simit taç-başlıkları göz önünde bulundurarak, "Dionisyak Herme" figürinleri olarak tanımladığı Hermeleri MÖ 2-1. yüzyıl aralığına tarihlendirmektedir. Diğer örnekler içerisinde asma dalı bulunan Priene[980] ve Myrina[981] örnekleri için de Hellenistik Dönem tarihlendirmesi yapılmıştır. Parion, Dionysos Herme'si figürinlerinde köşeli dikme gövdede yer alan ithyphallik olmayan ve üçgen genital bölge kıllanmasını gösterir yapı, Aigai Nekropolü'nde bulunan ve Dionysos'a ait olabileceği düşünülen Herme[982] ve Batı Anadolu'da ele geçmiş ancak yerleri tam olarak bilinmeyen Geç Hellenistik ve Roma Dönemi'ne tarihlenen örnekler[983] de bulunmaktadır.

Kat. No. 34-42 arasında ele alınan Dionysos Hermelerinden Kat. No. 35 ile birlikte, M87 nolu mezardan ele geçen tek kulplu testi (Tablo 2)[984], Kat. No. 38-40 ile birlikte 2004 yılı çalışmalarında açılan M100 nolu mezardan ele geçen seramikler (Tablo 2)[985] ve Kat. No. 42 ile birlikte M124 nolu mezardan ele geçen seramikler (Tablo

---

977 Burr Thompson, *Troy - The Terracotta Figurines of The Hellenistic Period*, 31-32.

978 Burr Thompson, *Troy - The Terracotta Figurines of The Hellenistic Period*, s. 135-136, Pl. LI, LII, LIII, Fig. 260-271, MÖ 2-1 yüzyıla ait Ionia kıyısı örnekleri; Leyenaar-Plaisier, 476, Pl. 175 Fig. 1355, 1356, 1359, Julius Claudiuslar Dönemi'ne ait başlar.

979 Laumonier, *Exploration Archéologique de Délos Fascicule XXIII, Les Figurines de Terre cuite*, 131-132, Pl. 36-37, Fig. 331-339, 348

980 Rumscheid, Taf. 58, Kat. Nr. 366-368; Taf. 153, Kat. Nr. 375.

981 Walters, Pl. XXXII; Higgins, *Greek Terracotta Figures*, Pl. 14; Mrogenda, Taf. 5, 113/11.

982 Dereboylu, 349, Lev. 21, K. 28.

983 Leyenaar-Plaisier, . 542-543, Pl. 205, Fig. 1575-1576.

984 Çanakkale Arkeoloji Müzesi, Parion 2004 Kurtarma Kazısı Envanter Defteri, Env. No. 10245, Eserin benzerleri için Bkz. Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 132-134, MS 25-100.

985 Çanakkale Arkeoloji Müzesi, Parion 2004 Kurtarma Kazısı Envanter Defteri, Env. No. 10340-10341, Eserin benzerleri için Bkz. Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 128-129, MS 1. yüzyılın ilkyarısı.

1)[986] göz önünde bulundurularak; örneklerden Kat. No. 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41 ve 42 MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilirken, Kat. No. 37 ise, birlikte ele geçen unguentarium (Tablo 2)[987] ile MS 1. yüzyıl ortalarına tarihlendirilmiştir.

3.1.2.3. Eros

Aşk tanrısı Eros, değişken kişiliğiyle çağlar boyunca evrim geçirerek, birleşme ve üretmeyi sağlayan güç olarak bilinir[988]. Eros, aşkın ve adı erotik kelimesinden türemiş olan fiziksel ya da cinsel aşk anlamına gelen şehvetin tanrısıdır[989]. Hesiodos, yaratılışta Khaos'tan hemen sonra Eros'u sayar[990]. Başka kaynaklarda ise, Aphrodite ile Ares'in[991] ya da Aphrodite ile Hermes'in çocuğu[992] olarak geçmektedir.

Roma'da Amor-Amores olarak tanınan[993] Eros'un atribüleri yay, oklar, meşale ve çiçeği güldür[994]. Şairlerin etkisiyle fiziksel özelliklerini kazanan kanatlı veya kanatsız tanrı Eros[995], zamanla neşeli, güzel genç ya da yaramaz küçük bir çocuk[996]; bazen ise, insanları oklarıyla yaralayan tehlikeli bir çocuk biçiminde[997] betimlenmiştir. Okuyla insanların kalplerinde aşk ve ıstırap ateşini yakar, geçtiği yollarda çiçekler açtıran tanrının en ünlü mitosu Psykhe ile olan aşkıdır[998]. Psykhe Miletos kralının üç kızından en güzel olanıdır[999]. Bu güzelliği kıskanan Aphrodite, oğlu Eros'a gidip Psykhe'yi bir ejdere eş yapmasını ister[1000]. Eros, Psykhe'yi görünce aşık olur, onu sihirli bir saraya götürür ve geceleri yanına gider[1001]. Beraber olduğu kişinin kim olduğunu merak eden Psykhe, bir gece kandili eline alır, aşk tanrısının yüzünü görünce heyecanlanır ve kandilin yağı Eros'un omzuna damlar[1002]. Uyanan Eros, hemen kaçarken, pişman olan

---

[986] Eserler ve benzerleri için Bkz. Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 88, 132, 151, 184; Yılmaz, *2005-2010 Yılları Arasında Bulunan Parion Nekropol Kandilleri*, Kat. No. 34.
[987] Eserin benzerleri için Bkz. Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 102-109.
[988] Erhat, 106; Grimal, 178.
[989] Roman-Roman, 158.
[990] Hesiodos, 116.
[991] Ş. Can, 102; Roman-Roman, 158.
[992] Grimal, 179.
[993] Erhat, 107.
[994] Roman-Roman, 158.
[995] Grimal, 179.
[996] Roman-Roman, 158.
[997] Erhat, 107.
[998] Ş. Can, 102-103; Grimal, 179.
[999] Erhat, 258.
[1000] Erhat, 258.
[1001] Ş. Can, 103.
[1002] Erhat, 258.

Psykhe onu aramaya başlar[1003]. Aphrodite ise, Eros'un korumasından yoksun kalan Psykhe'yi yakalar, ona zor işler yaptırarak eziyet eder[1004]. Psykhe'yi unutamayan aşk tanrısı, bu duruma daha fazla dayanamaz; Olympos'a gidip, Zeus'a Psykhe'yi kurtarması ve onunla evlendirmesi için yalvarır[1005]. Zeus, bunu kabul ederek, Aphrodite'yle, güzeller güzeli Psykhe'yi barıştırır[1006]. Böylece âşıklar kavuşur ve çekilen ıstıraplar da son bulur.

Parion Roma Dönemi terrakotta figürinleri içerisinde ele alınacak toplam 46 adet Eros figürini Çocuk Eroslar, Genç Eroslar ve Eros-Psykhe ikilisi olmak üzere üç ana tip altında değerlendirilmiştir.

3.1.2.3.1. Çocuk Eros Figürinleri

Çocuk Eros figürinleri ayna tutan, köpekle oynayan, keule-budaklı sopa taşıyan, meşale tutan ve horozdan kaçan Çocuk Eros figürinleri olmak üzere zengin bir çeşitlilik sergilemektedir.

Ayna Tutan Çocuk Eros

Bu grupta ele alınan 5 örnekten, **Kat. No. 43-46** (Levha 47-49) aynı kalıp üretimi figürinler olup, kanatları açık vaziyette, sol omuzu üzerinde bağladığı, sırtından aşağı, gövdenin iki yanından taşarak, ayaklara kadar uzanan khlamysi ile sağ ayağı sabit, sol ayağı ileride, ayakta ve çıplak betimlenen Eros, sol elinde kapağı açık vaziyette ayna tutarken, sağ eliyle aynaya destek vermektedir. Çocuksu yüz uzuvları az belirgin olan başta alın üzerinde iki tutam halinde tepeden geriye doğru taradığı saçlar tepede fiyonk yapmış, yanlara doğru inenler ise, kıvrık vaziyette kulaklar üzerinden boyna doğru dökülmektedir. Aynayı alttan tutan sol el parmakları basit birer çentik atılarak belirginleştirilmişken; sağ elde sadece başparmak tanımlanmıştır. Sol ayağın hareketli yapısı ve ağırlığı taşıyan sağ ayak ile sağ kalça üzerinde yığılma ve hafif dışa çıkık yapı, hareketin üst gövdeye ve bacaklara yansıması ile gövdenin iki yanında fon oluşturan khlamys şematik ve yüzeysel olarak verilmiştir. Baş ve kaide ile birlikte kalıplanan, dört figürinde de, ayrıntısız işlenen arka yüzde elips biçimli buhar-askı deliği bulunmaktadır.

[1003] Ş. Can, 104-105.
[1004] Grimal, 672-673.
[1005] Ş. Can, 106.
[1006] Grimal, 673.

Altta ve üstte dışa taşkın profilli çok yüksek olmayan kaidenin tabanı açıktır. Dört figürinden sadece Kat. No. 43'ün kadie arka kısmında ΠΡ şeklinde usta-atölye ismi-işareti yer almaktadır. Kat. No. 44, 45 ve 46'da figürinlerin ön yüzleri ve yan kısımları, kanat ve başın arka kısmı, beyaz astarlı iken; kaide de yatay, arkaya kadar uzayan şerit halinde, saçta ve kanatlarda çok az belirgin olarak mavi ve pembe boya izleri görülmektedir. Bu dört örnekten Kat. No. 43, 2004 yılı müze kurtarma kazılarında açılan, M100 nolu mezardan (Tablo 2), diğer üç örnek Kat. No. 44-46 ise, aynı yıl çalışmalarında açılan M43 nolu mezardan (Tablo 2) ele geçmiştir.

Bu dört örnekle aynı temaya sahip olarak Eros'un yine sol elinde gövdeye bitişik, kapaklı ayna tuttuğu bir diğer örneğimiz olan **Kat. No. 47** (Levha 49), Parion Güney Nekropolisi 2006 yılı çalışmalarında açılan, Ahşap Tabut Mezar tipinde, kız çocuk mezarı olan M87'den, 19 adet terrakotta figürin, testi, çift kulplu kâse ve kandilden oluşan seramikler ile bronz bilezik, yüzük ve cam boncuklardan oluşan ölü hediyeleri ile birlikte ele geçmiştir (Tablo 1)[1007]. Diğer beş örneğe göre daha küçük boyutlu olan Kat. No. 47'de aşınmadan dolayı vücut uzuvları net olarak görülmemekle birlikte, sağ kanat tüyleri, sağ omuz ve kol üzerine dökülen khlamysin kıvrımlı yapısı ve baştaki fiyonk saç görülebilmektedir. Minyon gövdeye göre büyük işlenen baş ve bacakların duruşu anatomik yapıya uygun olmamakla birlikte, bu yapının oldukça küçük boyutlu yapılmasından kaynaklanmış olması gerektiği düşünülmektedir.

Parion, Ayna Tutan Çocuk Eros figürinlerinin, fiyonk biçimli saç yapısının Hellenistik Dönem içerisinde, MÖ 2. yüzyılın ikinci yarısından itibaren görüldüğü belirtilirken[1008]; bu saç yapısına sahip Eros figürinlerinin bulunduğu, Kilia[1009], Tavolia[1010], Troya[1011], Myrina[1012] ve Delos[1013] örnekleri genel olarak MÖ 2. yüzyıl sonları ile MÖ 1. yüzyıl sonlarına tarihlendirilmektedir. Parion örnekleri ile aynı temaya sahip; kanatlı ve çıplak verilen Eros'un kapaklı ayna tuttuğu Myrina[1014] örnekleri, sol

[1007] Eserler için Bkz. H. Kasapoğlu, *Parion Nekropolü 2006 Yılı Seramik Buluntuları*, 80, Kat. No. 53, 73.
[1008] Köse, 26.
[1009] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Kat. No. 59.
[1010] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Kat. No. 60, 65.
[1011] Burr Thompson, *Troy - The Terracotta Figurines of The Hellenistic Period*, Pl. XXII, Fig. 88.
[1012] Burr, Pl. XI, Fig. 25.
[1013] Laumonier, *Exploration Archéologique de Délos Fascicule XXIII*, Pl. 77, Fig. 904-905.
[1014] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen VI, 290. 2, 6, 8; Burr, Pl. 10, Fig. 23; Mollard - Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romain. II*, 47, Pl. 56 d, e, f, MYR 94-96, MÖ 1. yüzyıl sonu.

omuzları üzerinde tuttukları ve ağırlığın bindiği sağ bacak yapılarıyla gövdede oluşan "S" hareketli yapının oldukça iyi bir şekilde verilmesiyle, Parion örneklerinden öncesine işaret ederek MÖ 1. yüzyılın sonlarına tarihlendirilmişlerdir. Parion örneklerinde görülen durağan yapı ile birlikte plastikliğin azaldığı, vücut uzuvlarının belirginliğinin basit bir yapıya dönüşmeye başladığı yüzeysel yapı ve eserlerin bulunduğu 2004 yılı çalışmalarında açılan M43 nolu mezarda ele geçen unguentarium[1015], M100 nolu mezardan ele geçen testi ve kâse[1016] de göz önünde bulundurularak, Kat. No. 43-46'da verilen, Ayna Tutan Çocuk Eros figürinleri, MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmiştir.

Bu dört örnekten daha küçük boyutlu işlenen Kat. No. 47'nin çok yakın bir benzeri olan, Troas Bölgesi yakınlarında, Gökçeada'nın güney ucundaki Eleonte'den ele geçen örnek için Besques[1017], "elinde kithara türü bir müzik aleti tutmuş olabileceği düşünülen Eros" tanımlamasını yapmıştır. Ancak diğer Myrina örnekleri ve Kat. No. 43-46 arasında ele alınan Parion örnekleri de göz önünde bulundurularak, Eleonte örneğinin de ayna tuttuğu anlaşılmaktadır. Boyutları, gövdeye göre iri işlenmiş fiyonk saça sahip başı, şematik betimlemesiyle Kat. No. 47'ye yakın benzerlik gösteren eser, sağ ayağın sol ayak gerisine atılmasıyla Parion örneğinden ayrılsa da, Kat. No. 47'de olduğu gibi zor bir duruş sergiler. Eleonte örneği, MÖ 1. yüzyıl sonlarına tarihlendirilmesine karşın Kat. No. 47 ile birlikte ele geçen mezar kontekstinde yer alan seramikler[1018] Parion örneğinin MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Eserin en yakın benzerinin bölge kentlerinden biri olan Eleonte'den ele geçmesi yine bu tip Ayna Tutan Çocuk Eros figürinleri için bölgeye özgü olma ihtimalini akla getirmektedir.

Eros'un tanrıça Aphrodite ile olan bağlantısı da göz önünde bulundurulduğunda, Parion ve Myrina örneklerinde görülen Ayna Tutan Çocuk Eros figürinlerinin tanrıça Aphrodite ile olan ilişkiden kaynaklı bir betimleme olabileceği düşünülmektedir.

[1015] Çanakkale Arkeoloji Müzesi, Parion 2004 Kurtarma Kazısı Envanter Defteri, Env. No. 10132, Eserin benzerleri için Bkz. Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 14-18, MÖ 1. yüzyıl sonları - MS 1. yüzyılın ilk çeyreği.

[1016] Çanakkale Arkeoloji Müzesi, Parion 2004 Kurtarma Kazısı Envanter Defteri, Env. No. 10340-10341, Eserin benzerleri için Bkz. Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 128-129, MS 1. yüzyılın ilkyarısı.

[1017] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 48, Pl. 56 e, D276.

[1018] Eserler için Bkz. H. Kasapoğlu, *Parion Nekropolü 2006 Yılı Seramik Buluntuları*, 80, Kat. No. 53, 73.

Köpekle Oynayan Çocuk Eros

Parion Roma Dönemi terrakotta figürinleri içerisinde ele alınacak bu tipteki Eros örneklerimiz **Kat. No. 48-60** (Levha 50-56) arasında kataloglanmış 2'si sağlam, 2'si bütünlenebilmiş, 2'si eksik parçalı, kalan 7'si ise gövde, kanat ya da baş parçası olan toplam 13 eserden oluşmaktadır.

Genel betimlemede, kanatları açık, sağ omuz üzerinden bağlanmış, gövdenin iki yanından fon oluşturmuşçasına taşarak, tabana kadar inen khlamysli, dirsekten kırarak sol göğsü üzerine getirdiği sağ elinde top benzeri yuvarlak bir nesne tutan, yine dirsekten kırarak sol karın boşluğuna birleştirdiği sol koluna sarılı khlamysi tutan, sol sabit, sağ öne doğru hareketli bacaklara sahip, sağ ayağın yanında yukarı doğru hamle yapan küçük bir köpekle oynayan çıplak Eros figürini betimlenmiştir. Ancak bu genel betimlemeye sahip grubun örneklerinde ayrıntıda farklılıkların bulunduğu iki tip dikkati çekmektedir.

Bu iki tipten ilki olan *1. Tip'*te ele alınan **Kat. No. 48-49** (Levha 50)'da hafif kendi sağına ve öne yatık başta, alın üzerinde, tepede bir tutam halinde kabartılan, Aphrodite figürinlerindeki noduslu saç yapısını andırır kabarıklığın ön kısmında öne dökülen, şakaklar ve yüzü çevreleyerek omuzlara kadar uzayan kıvırcık saç yapısı bulunmaktadır. Geniş yay çizen kaşlar, hafif derinde çekik göz çukurları, plastik verilmiş gözler, küçük çocuksu burun, altta ve üstte iki kabartı halinde dudaklara sahip kapalı ağız, dolgun yanaklar ve hafif dışa çıkık çeneli yuvarlak yüz, belirgin yüz özellikleridir. Topu tutan sağ el ile khlamysi tutan sol el parmakları belirgin olan eserde, sol omzu kaplayan khlamysin sol omuza doğru yaptığı "V" kıvrımı, solunda, omuzdan karın boşluğuna çapraz inen kısa kıvrımlar takip eder.

Aynı betimlemeye sahip, Köpekle Oynayan Çocuk Eros figürinlerinin bir diğer tipi olan *2. Tip*te ele alınan Parion **Kat. No. 50, 51 ve 52** (Levha 51-52)'de ise, tepede bir tutam halinde kabartılan saçlar bu kez, saç demetinin altında, toka benzeri bir tür objeyle toplanmıştır. İlk tipten farklı olarak, yüz uzuvları oldukça silik, topu tutan sağ el ile khlamysi tutan sol el parmakları işlenmemiş, ellerin uç kısımları yüzeysel bırakılmıştır. Sol omzu kaplayan khlamysin sol omza doğru yaptığı "V" kıvrımın solunda, omuzdan karın boşluğuna inen eğik "V "kısa kıvrımlar bu tipin ilk tipten

ayrılan bir diğer yönüdür. Son olarak 1. Tipte belirgin olan cinsel organ ve diz kapakları, 2. Tipte belirgin değildir.

Her iki tipin sağlam olarak ele geçen örneklerinin tamamını göz önünde bulunduracak olursak; M124 nolu mezardan ele geçen, *Köpekle Oynayan Çocuk Eros 1. Tip* örneği Kat. No. 48 ile *Köpekle Oynayan Çocuk Eros 2. Tip* örneği Kat. No. 51'in arka kısımlarında, ortaya yakın bölümde bulunan aynı şekildeki buhar-askı deliği de göz önünde bulundurularak, aynı atölye ya da usta tarafından yapılan bu iki eserin, Şekil 9'da da gösterildiği gibi, *Jenerasyon n* olarak belirtilen bir üst jenerasyondaki eserden alınan kalıptan çıkarılan iki örnekten biri üzerinde yapılan değişikliklerle *Jenerasyon n+1*'de iki farklı tip ortaya çıkarılmıştır. Bu iki tipten alınan kalıplardan çıkan alt jenerasyon, *Jenerasyon n+2*'de iki prototip, *Prototip n+2 a (Köpekle Oynayan Çocuk Eros 1. Tip)* ile *Prototip n+2 b (Köpekle Oynayan Çocuk Eros 2. Tip)* oluşturulmuştur (Şekil 9). *Prototip n+2 b*'de çıkarılan kalıp, aynı prototip üzerinden çoğaltılarak *Prototip n+2 b-1*, *Prototip n+2 b-2* ve *Prototip n+2 b-3* kalıpları çıkarılmış, bu kalıplar da farklı usta ya da atölyeler tarafından kullanılmış olmalıdır. Aynı kalıbın çoğaltıldığı kanısına varmamızın sebebi ise, Parion Kat. No. 50, 51 ve 52'nin her birinde farklı buhar-askı deliklerinin bulunması ve bire bir aynı kalıbın kullanıldığını gösteren izlere rastlanmamasıdır. Bu üç örnekten Kat. 50'nin arka yüzünde, kaideye yakın kısımda görülen şeklindeki kazıma çizgi, usta-atölye ismi-işareti de, *Köpekle Oynayan Çocuk Eros 2. Tipi* kullanan usta-atölyeden birini göstermektedir.

Aynı konuya sahip figürinlerin bir üst jenarasyondan çıkarılan örneklerinde yapılan değişikliklerle oluşturulan iki farklı prototip ve bu prototiplerden birinin çoğaltılan kalıbıyla üretilen örneklerin tümü bir arada düşünüldüğünde de; Parion'da seri üretim olasılığı bir kez daha çok ağır basmaktadır.

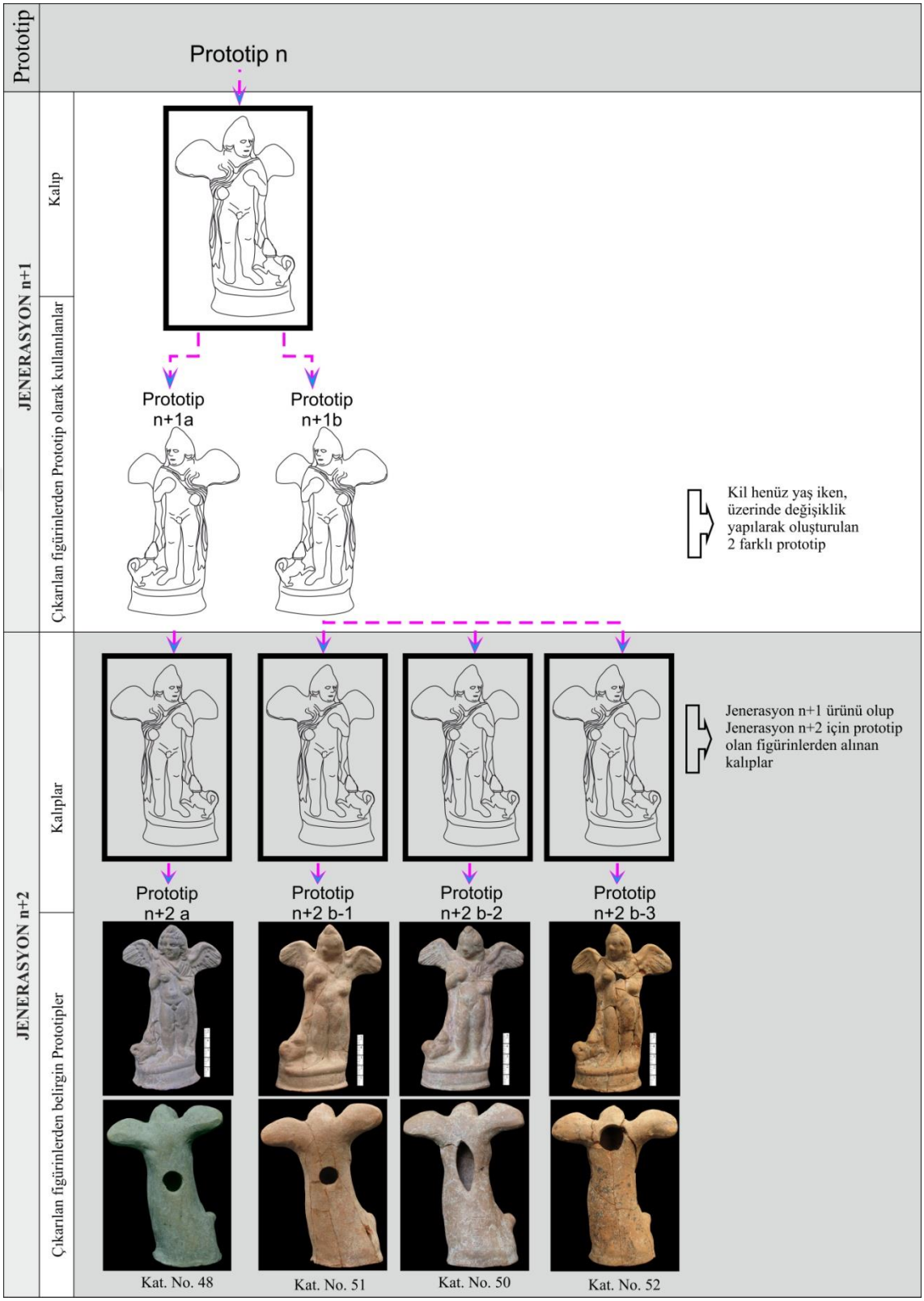

Şekil 9. Parion, Köpekle Oynayan Çocuk Eros figürinleri seri üretim şeması.

Toplam 13 örnekle temsil edilen Köpekle Oynayan Çocuk Eros figürinlerinin benzerlerine Myrina[1019], Kyme[1020], Pergamon[1021], Tralleis[1022], Tahtalı Barajı[1023], Delos[1024], Naxos[1025], Güney Rusya[1026] gibi birçok merkezde rastlamak mümkündür. Bu örnekler içerisinde Mollard-Besques[1027] tarafından hayvanlı Eros figürinleri içerisinde değerlendirilen MYR 120 nolu Myrina örneği, özellikle kaide yapısıyla Parion örneklerine yakın benzerlik göstermesine karşın, Eros'un kollarının yapısı ve köpeğin bacaktan bağımsız duruşu ile farklılık göstermektedir. MÖ 1. yüzyılın sonlarına tarihlenen Myrina örneğine göre hareketli yapının daha durağan hale gelmesi ve figürlerin arkasına fon gibi inen khylamysin önünde figürlerin daha az plastik ve dışa taşkın betimlenmesiyle, şematik yapının biraz daha ilerlediği bir döneme işaret etmektedir. Yine Myrina'dan ele geçen, bu kez, kanatsız ve topu tutan sağ elin yukarıda olduğu, ayakta duran genç figürini olarak işlenen, khlamysli ve sağ elindeki top ile sağ ayağın yanındaki köpekle oynar biçimde betimlenen örnek[1028], Parion örnekleriyle aynı temaya sahiptir. Diphilos atölyesi ürünü olup MS 20-70 aralığına tarihlendirilen Myrina örneği, MS 1. yüzyılın ilk yarısında sevilerek kullanılan bu tipin Myrina üretimi versiyonlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Batı Anadolu'daki benzer eserlerin ele geçtiği merkezlerden bir diğeri olan Tahtalı Barajı örneği, sağ kolun aşağı sarkıtılması ve sol elde üzüm salkımı tutması gibi ayrıntıdaki birkaç farklılık dışında, betimleme ve işleniş tarzındaki şematiklik ile Parion örneklerini andırmaktadır. Bu yönüyle MS 1. yüzyıla tarihlendirilen Tahtalı Barajı örneği Parion örneklerinin tarihlendirilmesinde yön göstericidir. Sağ elin göğüs üzerinde, sol elin khlamysi tutttuğu, sağ ayak yanında yukarı doğru hamle yapan köpeğin yer aldığı, khlamysli

[1019] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen VI, 281, Fig. 3-4, 283, Fig. 4; Baudat, 12, Pl. V, Fig. 11; Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II*, 59, Pl. 74 b, MYR 120, 44, Pl. 52 f, M 39.
[1020] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen VI, 283, Fig. 3; Lagona, Tav. I, Fig. 9, Tav. XVII, Fig. 30.
[1021] Töpperwein, Taf. 67, Fig. 445.
[1022] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, Kat. No. 30, 37.
[1023] Turhan Özkan – Hayat Erkanal, *Tahtalı Barajı Kurtarma Kazısı Projesi*, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İzmir 1999, 216, Res. 65 d.
[1024] Laumonier, *Exploration Archéologique de Délos Fascicule XXIII*, 169-170, Pl. 55, Fig. 541.
[1025] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen VI, 281, Fig. 2.
[1026] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen VI, 281, Fig. 6.
[1027] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II*, 59.
[1028] Burn and Higgins, 122, Pl 52, Fig. 2289.

çıplak gövde betimlemesini yansıtan Kyme örneği[1029]nde, figürinin kanatsız ve başı farklı olan bir çocuk olarak verildiği görülmektedir. Bu yapısıyla Kyme örneği, Parion Köpekle Oynayan Çocuk Eros figürinlerinin öncül örnekleri içerisinde değerlendirilebilir.

Parion, Köpekle Oynayan Çocuk Eros figürinlerinden Kat. No. 48-49'da ele alınan *1. Tip* örnekleri, Kat. No. 50-54 arasında değerlendirilen *2. Tip* örnekleri ve bu iki tipten herhangi birine ait olduğu düşünülen, Kat. No. 55-60 arasında ele alınan parçalar, Kat. No. 48 ve 51'in ele geçtiği, 2005 yılı çalışmalarında açılan M124 nolu mezar kontekstindeki seramikler[1030], 2004 yılı kurtarma kazılarında açılan, Kat. No. 50'nin bulunduğu M79 nolu mezar kontekstindeki seramikler[1031] ve Kat. No. 52'ye sahip M153'den ele geçen kandil[1032] göz önünde bulundurularak MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmiştir (Tablo 1-2).

Keule-Budaklı Sopa Taşıyan Çocuk Eros

Burr[1033]'un Myrina'dan ele geçen arslan postu giyen Eros figürinini tanımlarken kullandığı "*Herakles Kılığında Eros*" adlandırması da göz önünde bulundurularak, sağ omuzları üzerinde taşımaya çalıştıkları objenin, Herakles'in keulesi-sopası[1034] olduğu anlaşılan, Parion **Kat. No. 61-70** (Levha 57-61) arasında ele aldığımız eserler için *Keule-Budaklı Sopa Taşıyan Çocuk Eros* tanımlaması uygun görülmüştür[1035].

İnce olan kısmı tabanda, kalın ve budaklı kısmı yukarıda, ters duran keuleyi sağ omzuna yaslayarak, baş hizasından yukarı kaldırdığı sol kolu ile ön ve üstten, arkadan sopanın gövdesine sardığı sağ kolu ile de alttan tutarak, keuleyi kendi soluna ve geriye doğru çekmeye çalışmaktadır. Sol kolu ile sopa arasında sıkışan başı aşağı ve hafif

[1029] Lagona, Tav. XVII, Fig. 30.
[1030] Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 88, 135, 151, 184.
[1031] Çanakkale Arkeoloji Müzesi, Parion 2004 Kurtarma Kazısı Envanter Defteri, Env. No. 10223, 10224, 10233, Eserlerin benzerleri için Bkz. Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 132; Yılmaz, *2005-2010 Yılları Arasında Bulunan Parion Nekropol Kandilleri*, Kat. No. 4-7.
[1032] Çanakkale Arkeoloji Müzesi, Parion 2004 Kurtarma Kazısı Envanter Defteri, Env. No. 10469, Eserin benzerleri için Bkz. Yılmaz, *2005-2010 Yılları Arasında Bulunan Parion Nekropol Kandilleri*, Kat. No. 20-22.
[1033] Burr, 38, Pl. VII, Fig. 17.
[1034] Erika Simon, *Die Götter der Römer*, Hirmer Verlag, München-Hirmer 1990, 72, Burada budaklı sopanın Almanca karşılığı olarak kullanılan "Keule" terimi zamanla Herakles'in sopasıyla özdeş bir isim halini aldığı için çalışmada da bu isimlendirme kullanılmıştır; Grimal, 250;
[1035] Keula-budaklı sopa ile betimlenen çocuk ya da yetişkin Herakles örnekleri için Bkz. Mollard - Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romains. II, Myrina*, 86, Pl. 105 a, Myrina; LIMC IV-2, 257 Herakles 1226; s. 259, Herakles 1253, 1246; Boardman, *Greek Sculpture The Late Classical Period*, Fig. 37, Herakles Farnese.

kendi sağına yatık, göğsüne bitişiktir. Alın üzerinde bir tutam-belik halinde toplanıp tepeden geriye atılan saç, yan kısımlardakilerle birlikte enseden sopanın üzerine dökülmektedir. Hafif derinde, iri göz çukurları, küçük burun ve şişkin yanaklar figürindeki belirgin çocuksu yüz yapısını gösterir özelliklerdir. Ağırlığı taşıyan sağ ayağı sabit, sol ayak dizden öne topuktan yukarı kaldırılarak hafif geriye çekip parmakları üzerinde yere dokundurarak, sağ omzunda tuttuğu keule-sopayı, taşır pozisyonda, tüm gövdesi ¼ oranında kendi sağına dönük betimlenmiştir. Göbek, üst gövdenin sol yanı ve bacaklar oldukça etli bir yapıda verilen eserde, göbek deliği ve cinsel organ belirgindir. Gövdenin arkasında sadece sol kanat belirgin iken, sağ kanat keulenin bulunduğu kısmın arkasında kaldığından belirtilmemiştir. Eserdeki bu zor duruşlu yapı ve bir desteğe yaslanma özelliği Roma Dönemi figürinlerinin genelinde görülen bir yapı olarak bu figürinlerde de karşımıza çıkmaktadır.

Eros'un sol yanında, üstte iki kademeli bir çıkıntıya sahip, silindirik gövdeli destek payesinin üzerine, " V" biçimli kabartı şeklinde dökülen, payenin yanından taşan yuvarlak sırtlı çıkıntının, Eros'a ait khlamyse ya da Herakles'in aslan postuna ait olabileceği düşünülebilir. Öyleki, sağ omzunda taşımaya çalıştığı, Heraklesin budaklı sopası-keulesi var ise, yine kahramana ait objelerden arslan postunun bulunması da yadırganmasa gerek. Eros, Grek dünyasının Herakles, Roma'nın ise Herkül olarak ün salmış kahramanına ait silahlarından biri olan, keule-sopasını taşımasıyla, kendisi küçük olmasına karşın kahraman Herakles'in sopasını taşıyacak güçte olduğu vurgulanmaya çalışılarak, Herakles'in kahramanlığına ve Eros'un ikna gücüne ironik bir gönderme yapılmış olmalıdır.

Eserlerden sağlam olarak ele geçen, ya da kırık vaziyette bulunup tümlenebilen Parion **Kat. No. 61-65** (Levha 57-59) arasında ele alınan 5 örnekte, kaidenin arka kısmında, bulunan şeklindeki usta-atölye işaretleri, tümünde aynı yerde ve aynı yazı karakterindedir. Dolayısıyla kalıbın üzerinde kabartma-pozitif olarak bulunan, usta-atölye işareti, tüm örnekler üzerine kazıma çizgi-negatif olarak çıkmıştır. Harflerin uç ve kenar kısımlarındaki kazıma birikintileri ise, bu eserlerin ilk prototipinin arka yüzünde, koroplast aletiyle çizilmiş, negatif-kazıma çizgi usta-atölye işareti olan figürinden alınan kalıptan çıkarılmış eserler oldukları anlaşılmaktadır.

Parion **Kat. No. 66-68** (Levha 59-60)'de ele alınan 3 örnekte ise, öncekilerden farklı olarak arka yüzdeki usta-atölye işareti daha az belirgin ve harflerin araları açık, karakterleri farklıdır. Bununla birlikte her üç eserde de görülebilen sol kanatta tüy ayrıntıları az, kanat çok az küçülmüştür. Üst gövde parçası halinde ele geçen Parion **Kat. No. 69** (Levha 61)'daki Eros'da ise, yüz uzuvları daha net görülebilmekle birlikte, diğer örneklerden ayrılan en önemli farklılık olarak, keule-sopasının uç kısmındaki budak izleri diğer örnekler gibi yuvarlak değil, oldukça belirgin damla şeklinde ve ortaları çentiklidir.

Ayrıntıda ve arka yüzdeki usta-atölye ismi-işaretindeki harf karakter farklılıkları düşünülerek, Parion Kat. No. 61-69'daki, *Keule-Budaklı Sopa Taşıyan Çocuk Eros* figürinlerinin tamamı bir arada değerlendirilecek olursa; öncelikli olarak, daha büyük boyutlu olan bir üst jenarasyon olan, *Jenerasyon n*'deki *Prototip n*'den alınan kalıptan, *Jenerasyon n+1*'de üç figürin çıkarılmıştır. Pişirilmeden önce, hamur henüz yaş iken, bu figürinler üzerinde yapılan küçük rötuş ya da değişiklikle ve bazılarında arka yüze kabartma-pozitif usta-atölye ismi-işareti yapılarak oluşturulan yeni, üç prototipin herbirinden alınan kalıpla, *Jenerasyon n+2*'de *Prototip n+2 a* (Kat. No. 60-64), *Prototip n+2 b* (Kat. No. 65-67) ve *Prototip n+2 c* (Kat. No. 68) ürünü eserler çıkarılmıştır (Şekil 10-11).

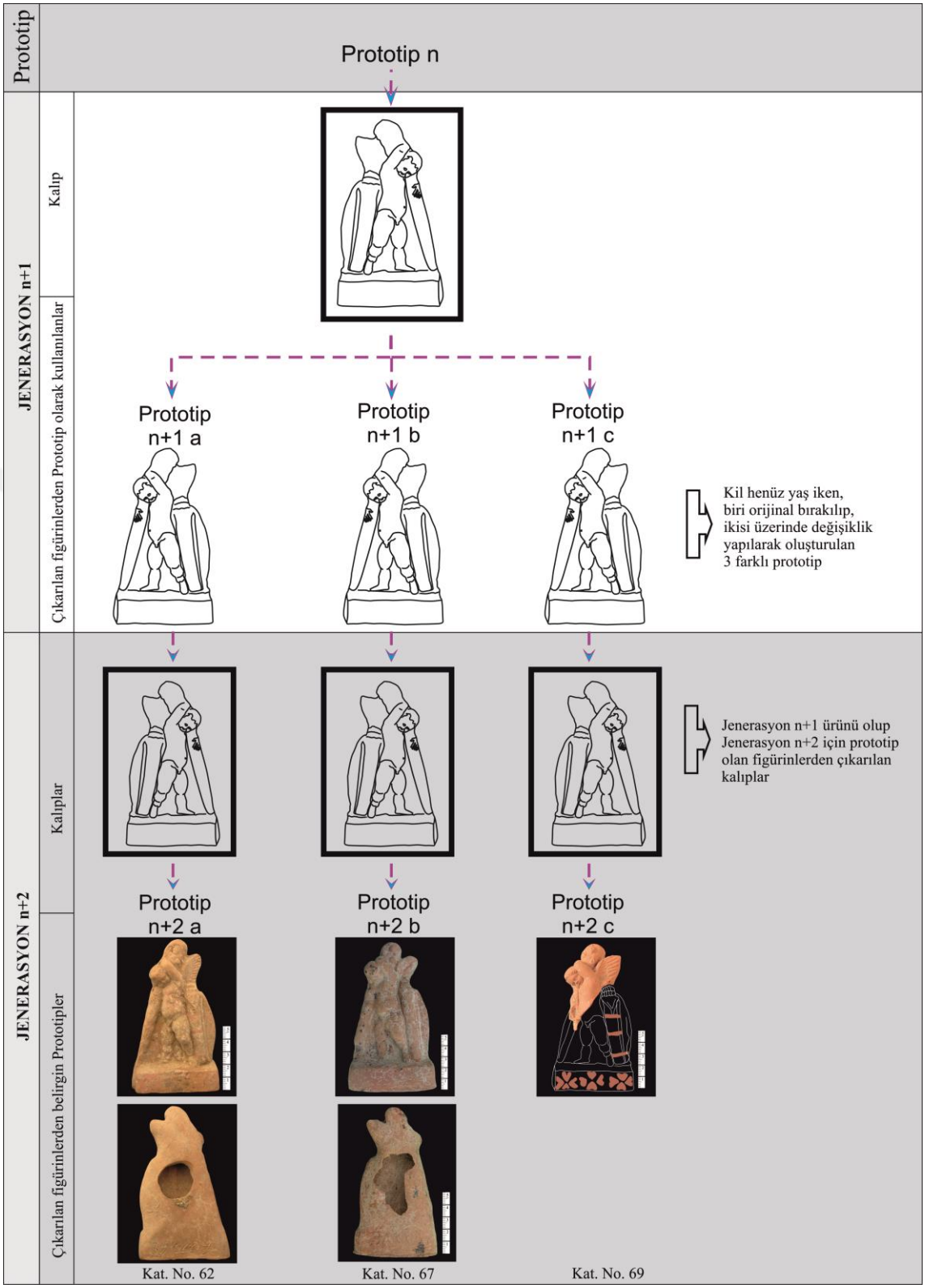

Şekil 10. Parion Keule-Budaklı Sopa Taşıyan Çocuk Eros figürinleri Seri Üretim Şeması

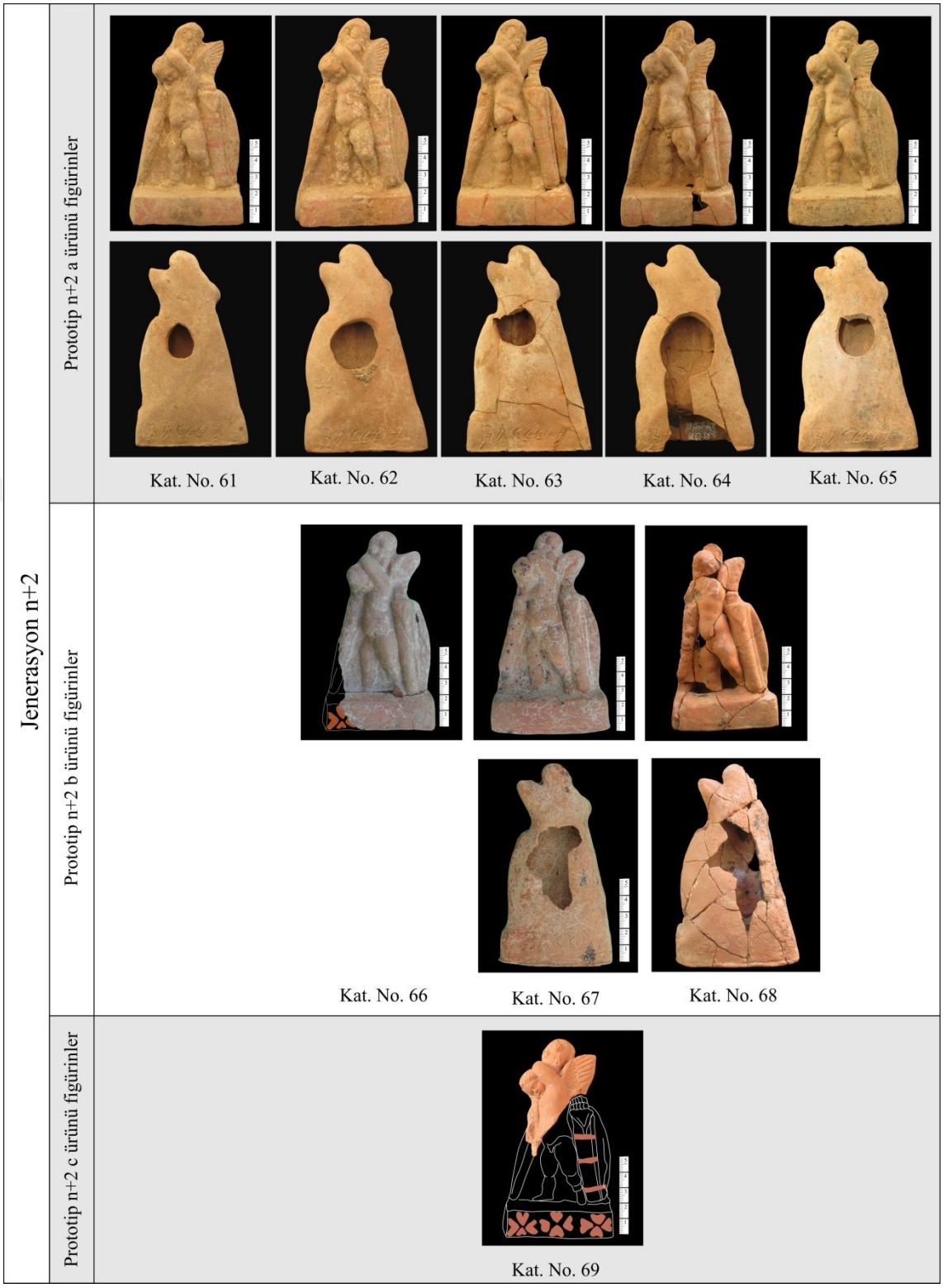

Şekil 11. Parion Keule-Budaklı Sopa Taşıyan Çocuk Eros figürinleri, *Jenerasyon n+2*'de üretilen *Prototip n+2 a-b-c* figürinlerinin tamamı.

Eserlerden, özellikle Kat. 61'de, ön yüzde belirgin olarak görülen beyaz astar izlerinden anlaşıldığı kadarıyla, Kat. No. 61-65 arasındaki *Prototip n+2 a* figürinlerinde, önyüzün, tamamen beyaz boyayla astarlandığı dikkati çekmektedir. Astarın üzerine ise, Eros'un sağ omzundan sol kalçasına doğru çapraz inen ince bir şerit halinde olasılıkla sadağına ya da khlamysine ait kemer, kaide ön yüzünde dörtlü yonca yaprakları ve sol yanındaki destek payesinin üzerindeki yatay şeritler kırmızı-pembe boya ile yapılmıştır. Saçlar ve kanat da aynı renk boyayla boyanmış olmalı, ancak çok belirgin bir iz bulunmamaktadır.

Prototip n+2 a örneklerinden, Kat. No. 61, 63 ve 65'de arka kısımdaki buhar-askı deliklerinin küçük, Kat. No. 62 ve 64'de ise daha büyük boyutlu olmalarını göz önünde bulundurularak, arka yüzlerindeki kalıp üzerinden çıkan usta-atölye işaretleri nedeniyle, bu 5 eserin aynı kalıptan ancak iki farklı koroplast tarafından yapıldığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, BACCOY atölyesinde çalışan iki koroplastın, *Keula-Budaklı Sopa Taşıyan Çocuk Eros* figürinleri için ortak bir kalıbı kullandıkları görüşünden ilerleyerek, figürinlerin arka yüzlerindeki isim-işaretin atölyeyi temsil ettiği ihtimali güçlenmektedir.

Burr Thompson[1036] MÖ 3. yüzyılın başlarında Troya'da ortaya çıkan çocuk Eros figürinlerini, MÖ 3. yüzyılın ikinci ve üçüncü çeyreğinde, Atina ve Eretria'daki Tanagra stili olarak bilinen Çocuk Eros figürinlerinin takip ettiğinden bahseder.

Biri üst gövde parçası, biri kanat parçası, diğerleri tam ya da tama yakın ele geçen toplam 10 örnekle ele alınan Parion Keule-Budaklı Sopa Taşıyan Çocuk Eros figürinlerinin, taranan kaynaklar içerisinde birebir benzerlerine rastlanılmamakla birlikte, omzunda alabastron taşıyan çocuk Eros figürinlerine Myrina[1037]'da, sırtında herme taşıyan ve benzer şekilde bacakları açık, çocuk Eros figürinlerine Delos[1038]'da, omzunda meşale taşıyan çocuk Eros figürinlerine ise Mısır[1039]'da rastlanılmaktadır.

Bugün Johns Hopkins Üniversitesi Arkeoloji Koleksiyonu'nda bulunan ve Williams[1040] tarafından Smyrna'da yerel bir atölyede üretilmiş olabileceği belirtilen

[1036] Burr Thompson, Troy - The Terracotta Figurines of The Hellenistic Period, 125
[1037] Burr, 41-42, Pl. X, Fig. 22; Leyenaar-Plaisier, 258, Pl. 108, Fig. 739.
[1038] Laumonier, Exploration Archéologique de Délos Fascicule XXIII, 173, Pl. 56, Fig. 562-563.
[1039] Bayer-Niemeier, 175-176, Pl. 65 3-4, Kat. Nr. 361-362.
[1040] Ellen Reeder Williams, "A Terracotta Heracles at the Johns Hopkins University", *The Journal of Classical Studies at Athens*, Vol. 51, No. 3, 1982, 358, 364, Pl. 86.

Çocuk Herakles figürini, Kat. No. 61-70'de ele alınan Keule-Budaklı Sopa Taşıyan Çocuk Eros figürinlerinin, sopayı tutuştaki zor hareketli yapısıyla benzer bir yapı sergilemektedir. Dolayısyla Parion örnekleri de, Geç Hellenistik ya da Erken İmparatorluk Dönemi'nde faaliyet gösteren bir Smyrna atölyesinde yapıldığı belirtilen bu eserle yakın bir döneme işaret etmektedir.

Eserlerden Kat. No. 61-65'in ele geçtiği, 2004 yılı müze kurtarma kazılarında açılan M100 nolu mezardan ele geçen seramikler[1041] (Tablo 2); 2007 yılında ortaya çıkarılan M100 nolu, tahrip olmuş mezardan, Kat. No. 67 ile birlikte ele geçen cam kase[1042] (Tablo 1); 2013 yılı çalışmalarında dağınık vaziyette ele geçen ölü hediyesi grubu olan, AYL serisindeki Kat. No. 68 ile birlikte ele geçen unguentarium[1043] (Tablo 2) göz önünde bulundurularak, Parion Keule-Budaklı Sopa Taşıyan Çocuk Eros figürinlerinin MS 1. yüzyılın ilk yarısından yüzyılın ortalarına kadar kullanıldıkları anlaşılmaktadır.

Meşaleli Çocuk Eros

Çocuk Eros figürinleri içerisinde iki örnekle temsil edilen Meşale Tutan Çocuk Eros figürinlerinden Parion **Kat. No. 71** (Levha 62), 2007 yılı çalışmalarında M100 nolu mezarda, Kat. No. 66 ile birlikte ele geçmiştir. Önde köşeli, arkada yuvarlak, yüksek bir kaide üzerinde, ayakta duran kanatlı Eros, sol omuzu üzerinde düğümlenip, sağ kalçaya doğru çapraz inen khlamys giymiştir. Hafif kendi soluna dönük başta, ortadaki bir kısmı, alın üzerinde kabartılarak, bir tutam halinde geriye doğru atılan saç iki yana doğru taranarak boyun üzerinde uçları dışa kıvrılmıştır. Oldukça şişkin yanaklı, küçük burun ve küçük ağızlı yayvan yüzün devamında boyun hiç yokmuşçasına kısa verilmiştir. Şişman göbek ve kısa tombul bacaklı gövdenin iki yanından aşağı doğru uzattığı, sağ eli khlamys altından aşağı dökülen kumaşı tutarken, sol eliyle ters olarak meşaleyi tutmaktadır. Ağırlığı taşıyan sağ ayak ileride, hareketli sol bacak geride, sağa

[1041] Çanakkale Arkeoloji Müzesi, Parion 2004 Kurtarma Kazısı Envanter Defteri, Env. No. 10340-10341, Eserin benzerleri için Bkz. Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 128-129, MS 1. yüzyılın ilkyarısı.

[1042] Parion 2007 Envanter No. 45, Eserin benzerleri için Bkz. Gürler, 66, Kat. No. 82-83; Eker, Kat. No. 33-37. Bu yayınlarda genel olarak MS 1. yüzyıla tarihlenen cam kâseler, genllikle daha derin çanaklı ve daha kalın cidarlı olmakla birlikte, Parion örneği cam kase sığ çanağı ve ince cidarlı yapısıyla MS 1. yüzyılın ilk yarısına ait olmalıdır.

[1043] Eserin benzerleri için Bkz. Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 102-109.

ileri doğru hareket edecekmiş gibi betimlenmiştir. Arka yüz ayrıntısız işlenmiş olup, üst tarafta eksik kısmı bulunmaktadır.

Aynı tipi yansıtan ancak, sadece üst gövde ve baş kısmı ele geçen Parion **Kat. No. 72** (Levha 62) ise, 2011 yılı Güney Nekropolis çalışmalarında, dağınık vaziyette ele geçen ALU serisi içerisinde bulunmuştur. Aşınmanın Kat. No. 71'e göre daha az olduğu eser, derinde küçük göz çukurları, küçük burun ve küçük ağız, dolgun yanak ve şişman yüz yapısına sahiptir. Sağ omuz üzerinde bağladığı khlmaysin sağ omuzdan çıkıp sol omuz ve kola doğru yay çizen kıvrımları net olarak görülebilmektedir. Kanat ve dudağında görülen mavi ve pembe boya izleri, kanat ve tüz uzuvlarının boyandığını göstermektedir.

Eros'un büyükçe bir meşale ile betimlendiği örneklere, özellikle MS 3. yüzyıla ait Mısır figürinleri içerisinde yoğun olarak rastlanılmaktadır[1044]. Yine Mısır'dan ele geçen örnekler[1045] içerisinde sol eliyle alttan tuttuğu meşaleyi, omzunda taşıyan Eros figürinleri de bulunmaktadır.

Eserlerde görülen, alın üzerinden bir tutam halinde geriye atılan ve iki yandan omuzlar üzerinde dışa kıvrılan, Eros figürinlerine özgü saç yapısı, MÖ 3-2 yüzyılda başlayıp, MÖ 1. yüzyıl sonlarından itibaren yüzeyselleşmektedir[1046]. Kat. No. 71 ve 72 de, erken örneklerdeki saçların tel tel işlenişin kaybolmasıyla MS 1. yüzyıl özellikleri yansıtmaktadır. Saç ve yüz yapısının yanısıra, khlamysindeki kıvrımlarıyla Kat. No. 71-72'yi andıran Korfu örneği[1047] ise, MS 1. yüzyıla tarihlenerek, eserlerimiz için yakın bir tarih aralığına işaret etmektedir. Eros'un sağ elinde, ucu yere değen, ters meşale ya da sopa tutan Efes örneği[1048], bu tipin Batı Anadolu'da farklı kentlerde kullanıldığını gösterir niteliktedir. Eros figürinlerine özgü saç yapısı ve khlamysi ile Parion örnekleriyle benzer yapı sergilemesine karşın, saçlarındaki ayrıntı ve yüzde henüz Parion örneklerindeki aşırı dolgun yapıya ulaşmayan Myrina örneği[1049] ise, MÖ 2. yüzyıldaki erken örnekler arasında gösterilebilir.

[1044] Fischer, 295-296, Taf. 72, Nr. 685-686
[1045] Bayer-Niemeier, 175-176, Taf. 65 3-4, Kat. Nr. 361-362.
[1046] MÖ 3-2 yüzyıl örnekleri için Bkz. Fischer 1994, Taf. 24, Nr. 273, 275, 277; Laumonier, *Exploration Archéologique de Délos Fascicule XXIII*, 169, Pl. 55, Fig. 541; Lagona, Tav. 5-8, Kyme.
[1047] Burn and Higgins, 102, Pl. 41, Fig. 2236.
[1048] Lang-Auinger, "Terrakotten", *Die Basilika am Staatsmarkt in Ephesos,2. Teil*, Taf. 43, TK 30.
[1049] Leyenaar-Plaisier, 274, Pl. 103, Fig. 173.

Eros'un meşale ile betimlendiği, Kat. No. 71-72 ile benzer yapı sergileyen heykeltıraşlık örneklerine ise, mezar stelleri üzerinde rastlamak mümkündür. Selanik Arkeoloji Müzesi'nde sergilenen, 2199 envanter numaralı, MS 2.-3. yüzyıla tarihlenen mezar steli[1050] üzerinde, Eros'un sağ elinde, alev çıkar vaziyetteki uç kısmı yere dönük olarak betimlenen meşale, Parion örneği Kat. No. 71 için yapılan tanımlamayı doğrular niteliktedir. Mezar steli üzerinde meşale ile verilen Eros, olasılıkla, öteki dünya yolculuğunda, mezar sahibinin yolunu aydınlatması amaçlı olarak mezar steli üzerine işlenmiştir. Bu yönüyle M100 nolu mezarda ele geçen Meşale Tutan Çocuk Eros figürini, Kat. No. 71 de, aynı amaçla mezardaki ölü hediyeleri içerisinde yer almış olmalıdır.

Kat. No. 71 ve 72'de ele alınan örneklerden Kat. No. 71, ele geçtiği mezarda bulunan diğer Eros figürini, Kat. No. 67 ve cam kâse[1051] (Tablo 1) ile birlikte MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmiştir. Kat. No. 71 ile aynı tipte figürine ait üst gövde parçası olan, Kat. No. 72'de bu eserle birlikte aynı döneme ait olmalıdır.

Horozdan Kaçan Çocuk Eros

Parion Çocuk Eros figürinlerinin son örneği olan Parion **Kat. No. 73** (Levha 63), 2004 yılı kurtarma kazılarında açılan, M150 nolu mezarda, 18 terrakotta figürün ve iki seramik kap ile birlikte ele geçmiştir (Tablo 2).

Çocuk Eros, düz bir dikdörtgen kaide üzerinde, kanatları açık, bağdaş kurmuş, otururken, kendi sağına doğru çekildiği için sol ayağı yana doğru açılmış, sağ yanında iki eliyle tuttuğu üzüm salkımına ulaşmaya çalışan, sol yanındaki horozdan, üzüm salkımını kaçırırken betimlenmiştir. Karşıya doğru bakan Eros'un saçı tepede fiyonk düğüm yapmış, yay çizen kaşların altında, plastik çıkıntılı çekik göz kapakları, küçük burun, altta ve üstte dışa çıkıntılı plastik dudakların arası basit bir çizgiyle ayrılmış küçük ağız, belirgin çene çukuru bulunan yuvarlak yüzlüdür. Boyun ve vücut uzuvlarının çizgileri net olmayan eser, arka planın dolu olarak betimlenmesiyle MÖ 1 yüyıldan MS 1. yüzyıl ortalarına kadar görülen Myrina figürinlerini anımsatmaktadır. Eros'un kanat tüyleri ile horozun kanat ve kuyruk tüyleri belirgindir. Eros'un saçında

[1050] LIMC III-2, s, 666, Eros 981.

[1051] Parion 2007 Envanter No. 45, Eserin benzerleri için Bkz. Gürler, 66, Kat. No. 82-83; Eker, Kat. No. 33-37. Bu yayınlarda genel olarak MS 1. yüzyıla tarihlenen cam kâseler, genellikle daha derin çanaklı ve daha kalın cidarlı olmakla birlikte, Parion örneği cam kase sığ çanağı ve ince cidarlı yapısıyla MS 1. yüzyılın ilk yarısına ait olmalıdır.

görülen fiyonk Hellenistik Dönemden bu yana görülen bir geleneğe işaret etmekle birlikte, ayrıntısız ve şematik işlenişiyle bu geleneğin MS 1. yüzyıldaki devamı niteliğindedir. Horozun baş ve boyun kısmında pembe boya izleri bulunmaktadır. Arka yüzü hafif dışa bombeli ve yüzeysel işlenmiş, yuvarlak buhar-askı deliği ile altta şeklinde yazılmış usta-atölye ismi-işareti yer almaktadır. Ön ve arka yüz olarak kalıplanan ve tabanı açık olan figürinde kanatlar sonradan eklenmiş olmalıdır.

Eros ya da çocuk figürinlerinin, kucağında iki eliyle tuttuğu üzüm salkımına saldıran kuş-horoz kompozisyonu[1052] Hellenistik Dönemde, MÖ 2. yüzyıldan itibaren görülmekle birlikte, sevimliliğin bir göstergesi niteliğinde kullanılmıştır. Kat. No. 73'de görülen bu betimlemeye benzer örneklere Troya[1053], Calvert Koleksiyonu Troas figürinleri[1054], Myrina[1055], Ionia Kıyıları[1056], Atina Agorası[1057], Pantikapeia[1058] ve Mısır[1059]'da rastlanılmaktadır. Ana betimlemede, ellerindeki üzüm salkımını, yanlarındaki kuş ya da horozdan kaçırmaya çalışan örneklerin hiçbiri Kat. No. 72 ile birebir benzer olmamakla birlikte, yanındaki horozun büyük boyutlu işlenişi ve iki eliyle üzüm salkımını tutan betimlemesiyle en yakın benzer örnek Myrina örneğidir. Hem Myrina örneği hem de Mısır örneği dışındaki tüm örnekler MÖ 2.-1. yüzyıla tarihlendirilmelerine karşın Kat. No. 73, ele geçtiği M150 nolu mezar kontekstinde bulunan seramikler[1060] yardımıyla, MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmiştir.

[1052] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen VI, 278, Fig. 1-11; Maurice H. Chéhab, *Les terres cuites de Kharayeb 1, Texte*, Maisonneuve, Paris 1951-1952, 44, Pl. LIII, kucağında üzüm salkımı tutan çocuk ve kuş.
[1053] Leyenaar-Plaisier, 382, Pl. 136, Fig. 1060.
[1054] Kaplan, Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri, Lev. 16, Kat. No. 58.
[1055] Walters, Pl. XXXIII, C 359;.Mrogenda, Taf. 7, Fig. 114/36.
[1056] Leyenaar-Plaisier, 436, Pl. 160, Fig. 1219.
[1057] Dorothy Burr Thompson, "Three Centuries of Hellenistic Terracottas", *Hesperia*, Vol. 35, No. 3, 1966, Pl. 68, No. 6.
[1058] Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. III, Pantikapeĭ*, Pantikapeia, Taf. 32, Fig. 8.
[1059] Fischer, 292, Taf. 70, Nr. 675.
[1060] Çanakkale Arkeoloji Müzesi, Parion 2004 Kurtarma Kazısı Envanter Defteri, Env. No. 10385-10386.

3.1.2.3.2. Genç Eros Figürinleri

Yukarıda belirtilen Çocuk Eros figürinlerinden farklı olarak yetişkin yüz ve vücut yapısına sahip olan Parion Genç Eros figürinleri, kaz-kuğu ve köpekle betimlendiği iki farklı tip yansıtmaktadır.

Kaz-Kuğu ile Genç Eros

Parion Güney Nekropolisi'nde 2006 yılında gerçekleştirilen çalışmalarda açılan, M87 nolu kız çocuk mezarından ele geçen bu tipteki figürinler, 4 Hermes Herme'si, 1 Ayna Tutan Çocuk Eros, 1 Kybele, 7 horoz, 1 güvercin, 1 köpek ve 1 elmadan oluşan terrakotta figürinler ile 3 seramik kap, 1 bronz bilezik, 1 bronz yüzük ve 1 boncuktan oluşan ölü hediyeleri ile birlikte, ahşap tabut içerisinde gömülmüş bireyin etrafına dizilmiş vaziyette ele geçen 4 örnekten oluşmaktadır[1061] (Tablo 1).

Parion **Kat. No. 74-77** (Levha 64-65)'de ele alınan figürinlerde, altta ve üstte dışa taşkın profilli, ön yüzde köşeli, arka yüzde oval, çok yüksek olmayan bir altlık üzerinde ayakta duran Eros, omuzları üzerinde açık vaziyette verilmiş kanatları, başında arkaya doğru yatık kalın simit taç-başlık, gövdeye bitişik ve paralel olarak aşağı uzattığı sağ elinde tuttuğu objeye (muhtemelen üzüm salkımı) uzanan, sağ ayağına bitişik kaz ile betimlenmiştir. Sağ omzu üzerinden bağladığı khlamys önde cinsel organı kapatacak kadar aşağı inerken, gövdenin sol yanından dışa taşkın vaziyette ayaklara kadar uzanmaktadır. Hafif kendi sağına dönük başta, başın üst kısmına oturtulmuş kalın simit tacın altından kabarık verilen kıvırcık saçı, alın üzerinden kulak altını kapatarak omuzlara kadar dökülmektedir. Yay çizen kaşlar, iri gözler, çocuksu burun, altta ve üstte dışa çıkık plastik yapıda dudaklı, kapalı ve küçük ağız, dolgun yüz önceki grup Eros figürinleriyle benzer yapıda çocuksu bir ifade sergilemektedir. Göğüs üzerinde geniş bir "V" kıvrım yapan khlamysin sağ karın boşluğundan gelen kalın kıvrımı göbek üzerinde geniş bir yay çizerek, dirsekten kırıp sol göğsüne doğru götürdüğü eliyle giysiyi tuttuğu kısımda son bulur. Ağırlığı taşıyan sol ayak sabit, çok az hareketli olan sağ bacak ise, hafif öne doğru atılmıştır. Bu yapısıyla da oldukça durağan bir poz sergilemektedir. Önceki grup, Köpekle Oynayan Çocuk Eros figürinlerinde, Eros'un sağ ayağınn yanındaki Malta – fino köpeğin yerini burada, Eros'un elindeki nesneye doğru

[1061] Seramik eserler için Bkz. H. Kasapoğlu, *Parion Nekropolü 2006 Yılı Seramik Buluntuları*, Kat. No. 53, 73.

uzanan kaz almıştır. Ancak burada gövdeye bitişik ve paralel olarak uzatılan sağ kol ile durağan yapı daha da artmıştır. Diğer Eros figürinlerinde olduğu gibi khylamys, sağ ayağın yanındaki hayvan ve gövdeye bitişik sağ kol ile oluşturulmuş fon önünde kabartmaymış gibi verilen gövde uzuvlarında derinliğin oldukça az olması eserdeki durağanlığın bir diğer sebebidir. Gövdenin sol yanından aşağı inen khylamysin kırlangıçkuyruğu biçimli kıvrımları da eserin genelinde görülen şematik yapıyı doğrular niteliktedir. Bu doğrultuda eser, Geç Hellenistik Dönemde başlayan şematik ve yüzeysel işlenişin belirgin özelliklerini yansıtmaktadır. Ancak bu şematik yapı, Kat. No. 2'de ele aldığımız Aphrodite Venüs Genetrix'in elbise kıvrımlarındaki yapının henüz çok öncesindedir.

Kat. No. 74-77 arasındaki *Kaz-kuğu ile Genç Eros* figürinlerinin Myrina[1062], Tralleis[1063], ve Capua[1064]'da benzer örneklerine rastlanılmakla birlikte, en yakın benzerleri, yine Troas Bölgesi kentlerinden Kilia[1065] ve Eleonte[1066]'den ele geçmiştir. Bu iki merkezde ele geçen örneklerden, Kilia buluntusu, simit tacı, kanatları, khlmaysi, kolların ve ayakların pozisyonu, sağ ayağın yanında yukarı doğru başını kaldıran kaz-kuğu ve hatta alt ve üst kenarları dışa taşkın profilli kaidesiyle, Parion örneklerine çok benzer bir yapıya sahiptir. Kaplan[1067] tarafından, MÖ 1. yüzyılın sonlarına tarihlendirilen eser, 23 cm boyuyla, Parion örneklerinin üst jenerasyonları arasında yer alabilecek düzeyde olmakla birlikte, Geç Hellenistik'te başlayıp Roma Dönemi'nde yavaş yavaş ilerleyen şematik yapının bir önceki adımına işaret ederek; Kat. No. 74-77 örneklerinden öncesine ait olmalıdır.

Eserlerin, çok yakın benzerlerinden diğerleri ise, yukarıda da bahsedilen, biri 17.5 cm, diğeri 16 cm ölçülerindeki, Eleonte[1068] örnekleridir. Simit başlıktan, kanatlar, khlamys, kolların ve ayakların pozisyonu, sağ ayak yanındaki kaz-kuğu ve kaideleriyle

---

[1062] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romains II, Myrina,* Pl. 56 c, M 38, Pyxsli eros, MÖ 1. yüzyıl sonu; Leyenaar-Plaisier, 273-274, Pl. 102, Fig. 711, MÖ 1. yüzyılın ikinci yarısı.
[1063] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, Kat. No. 37.
[1064] Leyenaar-Plaisier, 273-274, Pl. 192, Fig. 1502, MS 1. yüzyılın başları.
[1065] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Lev. 21, Kat. No. 72.
[1066] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 48, Pl. 56 d-f, D 274-275.
[1067] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, 77-78.
[1068] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 48, Pl. 56 d-f, D 274-275.

birbirinin aynısı olan Eleonte ve Parion örnekleri aynı jenerasyon kalıplardan üretilmiş olmalıdırlar. Eleonte örnekleri için, Besques[1069] tarafından önerilen MÖ 1. yüzyıl sonları ile MS 1. yüzyılın başları, Kat. No. 74-77 için de kısmen uygun bir tarih aralığı olmakla birlikte, bu dört Eros figürini ile birlikte M87 nolu mezardan ele geçen seramikler[1070] (Tablo 1) yardımıyla, Parion örnekleri MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmiştir.

Aynı tipteki 4 örnekten, Kat. No. 74'ün ön yüzünde, net olarak görülen beyaz astar ve yüz uzuvları, kanatlar ve sağ ayağın yanındaki kaz-kuğu üzerindeki pembe boya izleri eserlerin boyalı olduklarını göstermektedir. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli işlenen arka yüzlerinde, kanatların arasında yuvarlak buhar-askı deliğine sahip eserlerden, Kat. No. 74'ün kaide arka kısmında , Kat. No. 76'da ise şeklinde kazıma çizgi usta-atölye ismi-işareti yer almaktadır.

Yine kaz-kuğu ile betimlenmiş bir diğer Genç Eros figürini olan Parion **Kat. No. 78** (Levha 66), 2004 yılı kurtarma kazılarında açılan M150 nolu mezardan, çok sayıda terrakotta figürin ve iki seramik kap ile birlikte ele geçmiştir (Tablo 2).

Diğer dört örnekten farklı olarak kaz-kuğunun, Eros'un kucağında, sol elinde tuttuğu kaptan su içerken betimlendiği eserde, altta ve üstte dışa taşkın profilli kaide üzerinde ayakta duran, kanatları açık, kısa tunik giymiş ağırlığı taşıyan sol ayak sabit, sağ hareketli olarak verilmiştir. Dışa bombeli arka yüzü ayrıntısız ve ortada elips biçimli buhar-askı deliğine, kaide arka kısmında ise kazıma çizgi, şeklinde yazılmış usta-atölye ismi-işaretine sahip olup; tabanı açıktır. Yansıttığı farklı betimleme ile Parion Eros figürinleri içerisindeki zengin çeşitliliğin bir parçası olan Kat. No. 78, başındaki iri simit taç ve aynı mezarda ele geçen seramikler[1071] ile birlikte MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmektedir.

Köpekle Oynayan Genç Eros

Parion, Köpekle Oynayan Genç Eros figürinleri, sağlam olarak ele geçen Kat. No. 79'dan alınan çizimlerle tamamlanarak aynı tipte oldukları belirlenen biri alt gövde,

[1069] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 48
[1070] Eserler için Bkz. H. Kasapoğlu, *Parion Nekropolü 2006 Yılı Seramik Buluntuları*, 80, Kat. No. 53, 73.
[1071] Çanakkale Arkeoloji Müzesi, Parion 2004 Kurtarma Kazısı Envanter Defteri, Env. No. 10385-10386.

ikisi sağ kanat ve kolun bulunduğu parçalardan oluşan toplam 4 örnekle temsil edilmektedir.

Bu tipin sağlam olarak ele geçen tek örneği olan Parion **Kat. No. 79** (Levha 67), 2004 yılı kurtarma kazılarında ortaya çıkarılan M153 nolu mezardan, 1 Köpekli Çocuk Eros, 1 Öpüşen Eroslar figürini ve 1 kandil ile birlikte ele geçmiştir (Tablo 2). Yüksek, düz profilli, kare bir kaide üzerinde, kanatları açık, dirsekten kırarak omuz hizasında top tutan sağ eli, sol kalçaya bitişik olarak, eline sardığı khlamysi tutan sol el, hareketli sağ bacağın yanında topa doğru hamle yapan küçük köpekle birlikte betimlenmiştir. Alın üzerinde kabartılarak iki yana taranan saçı, yan kısımlarda da kabartılarak kulakları kapatmış ve boyuna dökülmüştür. Hafif derinde göz çukurları, küçük burun, küçük ağız ve dolgun yanaklı yuvarlak yüz yapısı Tiberius Dönemi özellikleri yansıtmaktadır. Sağ omzu üzerinde bağlayıp, sol kalçaya doğru çapraz inen khlamysi sol eli ile tutmakta, kumaş sol elden aşağıya doğru kırlangıçkuyruğu kıvrım yaparak, sol ayağın biraz üst kısmında sonlanmaktadır. Ağırlığı taşıyan sol bacak sabit, sağ ise, dizden öne, topuktan geriye doğru çekilerek Aphrodite figürinlerinde gördüğümüz S hareketli gövde yapısını, azda olsa yansıtmaktadır. Açıkta duran sağ göğüs, karın kasları, göbek çıkıntısı ve kasık çizgileri ve kabartı şeklinde cinsel organı belirgin olan eser, bu yapısıyla atletik genç bir erkek vücudunu gösterir. Ayrıntısız işlenen arka yüzde, kanatlar arasında yuvarlak buhar-askı deliğine sahip olup, kalça çıkıntıları az da olsa belirtilmiştir. Ön ve arka yüz kalıbı olarak çıkarılan eserde, kanatlar sonradan eklenmiştir. Bu da Geç Hellenistik ve Roma Dönemi terrakotta figürinlerinde seri üretimin getirmiş olduğu özelliklerden biri olarak, herhangi bir eklenti ile genç bir Ephebe figürininin burada görüldüğü gibi genç bir Eros figürinine nasıl dönüştürüldüğünü gösterir niteliktedir.

Eros'un yanında kaz-kuğu, köpek, Nike ve sütun ile betimlendiği benzer tipte figürinlere Myrina[1072], Kilia[1073], Tralleis[1074], Bulgaristan[1075] ve Amphipolis[1076]'de rastlanılabilmektedir. Bu örnekler içerisinde, sağ yanında yukarı doğru hamle yapan

[1072] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romains. II, Myrina*, 59, Pl. 74 c, Myrina 1063, köpek ile birlikte Eros; Leyenaar-Plaisier, 273-274, Pl. 102, Fig. 711, kaz-kuğu ile birlikte Eros.
[1073] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Lev. 21, Kat. No. 73, Nike ile birlikte Eros.
[1074] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, Kat. No. 40, köpek ile birlikte Eros.
[1075] Dremsizova-Nelchinova – Toncheva, 65, Fig. 81, köpek ile birlikte Eros.
[1076] Milivoje Velickovic, *Musée Ntıonal – Beograd Antiquité III*: *Catalogue des Terres cuites Grecques et Romaines*, Musée national, Belgrad 1957, 98-99, Pl. XVIII, Fig. 44-45, destek sutunu ile Eros.

köpek bulunan Myrina örneği[1077], sağ kolun sol omuza doğru uzatılmasıyla Kat. No. 79'dan farklılık yansıtsa da, Eros'un kanatları ve vücut hatlarının belirginliğiyle Parion örneğini andırır niteliktedir. Kaplan[1078] tarafından MÖ 1. yüzyılın sonlarına tarihlendirilen Kilia örneği, sağ yanındaki Nike figürü ile Kat. No. 79'dan farklılık gösterse de, özellikle gövdede oluşan "S" hareketinin Kat. No. 79'a göre daha hissedilebilir aşamada olmasıyla, Parion örneğinden bir adım öncesine işaret etmektedir. Dolayısıyla Kat. No. 79, MÖ 1. yüzyılın sonlarına tarihlendirilen Kilia örneğinden biraz daha sonrasına ait olmalıdır. Ele geçtiği mezar kontekstinin genel olarak MS 1. yüzyılın ilk yarısına ait olduğu anlaşılan eserin, yüz yapısındaki Tiberius Dönemi özellikleri[1079], Kat. No. 79'u, MS 1. yüzyıl başları ile MS 40 aralığına tarihlendirmemize olanak sağlamaktadır.

Kat. No. 79'de betimlenen aynı tipteki Eros figürinlerine ait gövde ve kanat parçaları olan Parion **Kat. No. 80-82** (Levha 68-69), kentte aynı tipin tekrarının olduğunu göstermesi açısından çalışmaya dâhil edilmiştir. Bu tipte Genç Eros figürinlerinin bire bir benzerlerinin Myrina, ya da yakın civarda ele geçen eserler içerisinde, en azından ulaşılabilinen kaynaklar arasında olmaması nedeniyle, bu tipin Parion üretimi olması ihtimali yüksektir. Bu üç örnek de, Kat. No. 79 ile birlikte MS 1. yüzyıl başları ile MS 40 aralığına tarihlendirilmiştir.

Bu dört örnekte ele alınan Genç Eros figürinlerinin önemli bir yanı da Parion'a özgü, ünlü heykeltıraş Praxiteles'in yaptığı söylenen Eros heykeli ile ilgili olan bağlantılarıdır. Praxiteles'in yaptığı söylenen Eros heykeli ile ilgili bilgilerimiz sadece antik kaynaklarla sınırlıdır[1080]. Bununla birlikte, Gardner[1081] tarafından 1883 yılında ele alınan ve Batı Anadolu'da olasılıkla Smyrna'dan ele geçmiş olabileceğini belirttiği, ortalama 26 cm boyunda, ayakta duran bir Eros figürini ile ilgili yaptığı yayında, bu Eros figürininin, Praxiteles'in özelliklerini yansıttığından ve eserin Praxiteles'in Parion Erosu'nun tipinde olabileceğinden bahsetmektedir. Bu Eros figürinin, Parion Eros'u olması ile ilgili görüşünü ise Parion'un Antoninus Pius, Commodus ve Alexander

[1077] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romains. II, Myrina*, 59, Pl. 74 c, Myrina 1063.
[1078] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Lev. 21, Kat. No. 73.
[1079] Leyenaar-Plaisier, 176, Pl. 66, Fig. 410, Smyrna.
[1080] Plinius XXXIV, 78; Frisch, 76, 86.
[1081] Percy Gardner, "A Statuette of Eros", *The Journal of Hellenistic Studies*, Vol. 4, 1883, 266-274.

Severus sikkeleri arka yüzünde yer alan Eros betimlemesiyle desteklemeye çalışmıştır[1082]. Gardner'ın verdiği bu bilgiler ve Praxiteles'in Parion Eros'u ile aynı yapıyı yansıttığını belirttiği eser[1083] ile ilgili yaptığı açıklamaları da göz önünde bulundurarak, Kat. No. 79'da yer alan Genç Eros figürinin de, ünlü Parion Eros heykelinden ilham alınarak yapılmış olabileceği, dolayısıyla bu orijinal heykelin tipi ile ilgili en net bilgiyi de Parion Roma Dönemi terrakotta figürinleri içerisinde yer alan Kat. No. 79'un verebileceği düşünülmektedir.

Öpüşen Eroslar

Figürinlerin çocuksu ifadeden çok, yetişkin özellikleri sergilemesi nedeniyle Genç Eros figürinleri başlığında değelendirilmeleri uygun görülen, Pairon Öpüşen Eros figürinleri, Kat. No. 83 ve Kat. No. 84'de ele alacağımız iki örnekle temsil edilmektedir.

Bu örneklerden ilki olan **Kat. No. 83** (Levha 70), Parion Güney Nekropolisi, 2004 yılı kurtarma kazılarında açılan M153 nolu mezardan 2 Eros figürini ve bir kandil ile birlikte ele geçmiştir (Tablo 2). Aynı kalıp üretimi olan **Kat. No. 84** (Levha 70) ise, 2005 yılı çalışmalarında, UM7 nolu urnenin yakınından, 6 figürinden oluşan diğer ölü hediyeleri ile birlikte ele geçmiştir[1084] (Tablo 1). Yüksek dikdörtgen bir kaide üzerinde, her ikisi de ayakta ve öpüşürken betimlenen iki Eros, yanlarda birer kanada sahiptir. Soldaki Eros'un sağ bacağı arkada, soldaki bacak hafif önde ve hareketli gösterilmiş, sol yanındaki Eros'u, sağ eliyle sol yanağından tutup kendine çekerek, dudağından öpmektedir. Soldaki Eros'da sağ bacak, sol bacağın üzerine çapraz atılmış ve sol kola dolanan pelerin, iki Eros'un arasında sırttan ayağa kadar indirilmiştir. Sağdaki Erosun kanadı yukarı, soldakinin ise, aşağıya dönüktür. Yüzdeki ayrıntılarının fazla belli olmadığı figürinlerde saçlar kısa, kıvırcık ve ortadan ayrılarak yanlara doğru taralı gösterilmiştir. Hafif dışa bombeli ve yüzeysel işlenen arka yüzde, her iki Eros figürininin ortasına denk gelecek şekilde yuvarlak birer buhar-askı deliği bulunan eserlerde taban açık bırakılmıştır.

Genel betimlemede Eros ile Psykhe'nin öpüştüğü örnekler[1085] çoğunlukta olmasına karşın, Parion Kat. No. 83 ve 84'de olduğu gibi, öpüşen Eros betimlemelerine

[1082] P. Gardner, 270-271.
[1083] P. Gardner, 266.
[1084] Başaran – Tavukçu, "Parion Kazısı 2005", 619.
[1085] Winter, Jüngere Typen VI, 225-231.

çok sık rastlanılmamaktadır. Benzer şekilde tasvir edilmiş örnekler genellikle Kıbrıs[1086] üretimi örnekler içerisinde yer almaktadır. Kıbrıs örnekleri içerisinde Larnaka'dan ele geçmiş ve bugün Paris Louvre Müzesi'nde bulunan örnek[1087], Erosların duruşu ve kanatları ile Kat. No. 83-84'e çok yakın benzerlik göstermektedir. Kıbrıs-Kourion buluntusu, New York Metropolitan Müzesi'nde yer alan bir diğer örnek[1088] ise, Erosların fiyonk saç yapılarıyla Parion örneklerinden ayrılırlar. Her iki Kıbrıs buluntusu için Winter'in tarih belirtmemesi, bu eserlerle kronolojik bir bağ kurmayı engellemektedir. Figürlerden birinin vücuduna sarılı elbiseyle betimlendiği Malibu Getty Museum örneği[1089] ise MÖ 1. – MS 1. yüzyıl gibi geniş bir aralığına verilmiştir. Erosların öpüşür vaziyette betimlendiği, Roma Dönemi, heykeltıraşlık eser örneklerine, lahitler üzerindeki kabartma figürlerde rastlamak mümkündür. Bu örneklerden biri olan, MS 150 civarına verilen, Isola Sacra Nekropolü buluntusu lahdin bir yüzünde işlenen Eros figürlerinden[1090] en soldaki ikisi Kat. No. 83-84'deki gibi öpüşür vaziyette betimlenmişlerdir. Bu kabartma figürler de göz önünde bulundurularak, Eros ve Psykhe konusundan esinlenilerek yapılan öpüşen Eros figürinlerinin MÖ 1. yüzyıl sonlarında terrakotta figürinlerle başlayıp, MS 2. yüzyıl sonlarına kadar heykeltıraşlık örnekler üzerinde devam ettiği sonucuna varmak mümkündür.

İki örneğimizden Kat. No. 84, Parion Nekropolü'nün 2005 yılı buluntularının tamamını değerlendiren Aydın Tavukçu[1091] tarafından MÖ 1. yüzyıl sonları ile MS 1. yüzyıl başlarına tarihlendirilmiştir. Ancak Parion Öpüşen Eros figürinlerinden Kat. No. 83'ünn ele geçtiği, M153 nolu mezardaki kandil[1092] de göz önünde bulundurularak bu tarih aralığının MS 1. yüzyılın ilk yarısına çekilmesinin uygun olacağı düşünülmüştür.

Eros ve Pyskhe

Eros figürinlerine giriş kısmında değinilen, Eros ve Psykhe mitosunun sonunda genç aşıkların birbirine kavuştuğu anın betimlemesi olması gerektiği düşünülen Eros ve

[1086] Winter, Jüngere Typen VI, 228, Fig. 3, 9.
[1087] Winter, Jüngere Typen VI, 228, Fig. 3.
[1088] Winter, Jüngere Typen VI, 228, Fig. 9.
[1089] LIMC III-2, 630, Eros 413 b, LIMC III-1, 884.
[1090] LIMC III-2, 710, Eros/Amor/Cupido 463; LIMC III-1, 1010.
[1091] Aydın Tavukçu, 43, Kat. No. 29.
[1092] Çanakkale Arkeoloji Müzesi, Parion 2004 Kurtarma Kazısı Envanter Defteri, Env. No. 10469, Kandilin benzerleri için Bkz. Yılmaz, *2005-2010 Yılları Arasında Bulunan Parion Nekropol Kandilleri*, Kat. No. 20-22.

Psykhe figürinleri, Parion terrakotta figürinleri içerisinde iki örnekle temsil edilmektedir.

Bu iki örnekten ilki olan Parion **Kat. No. 85** (Levha 71) , 2005 yılı çalışmalarında, Güney Nekropolis'de ortaya çıkarılan M25 nolu, yetişkin kadın mezarında, bireyin ayakucunda 3 Aphrodite, 1 Hermes Herme'si, seramik ve cam kaplarla birlikte ele geçmiştir[1093] (Tablo 1) . Altta ve üstte dışa taşkın profilli oval kaide üzerinde, Eros ve Psykhe öpüşür vaziyettedir. Sağdaki Psykhe'nin saçları arkada topuz yapılmış, yarı çıplak bir şekilde, gövdesi dörtte üç oranında döndürülmüş halde Eros'la sarmaş dolaş betimlenmiştir. Tamamen çıplak, Eros'un 'S' hareketini yansıtan gövdesi cepheden, başı ise; profilden işlenmiştir. Eros'un sağ ayağı geride, hareketli sol ayağı önde verilmiş, kolları ise, Psykhe'nin omuzlarındadır. Psykhe'nin gövdenin alt bölümünü örten giysisinde, kalçanın duruşundan dolayı, giysi kıvrımları kalça ve sol bacak üzerine yığılmış, aynı zamanda öne atılan sağ bacak üzerinde şeffaf kıvrım yapısı işlenmiştir. İki bacak arasında dökülen kumaş katlı bir şekilde aşağı inmektedir. Sol bacağının yan kısmında, koroplast aletiyle, sonradan yapılan kıvrımlar oldukça abartılıdır. Ön ve arka yüz kalıbından çıkarılan eserin iki yanındaki kalıp birleşim yerleri belirgindir. Hafif dışa bombeli ve yüzeysel işlenen arka yüzde pişirme-askı deliğine de yer verilmemiş, buna karşın figürinin tabanı açık bırakılmıştır.

Eros ve Psykhe'nin birlikte işlendiği bu tipin[1094] benzerlerine Myrina[1095], Cyrenaica[1096], Phanagoreia[1097], Gorgippia[1098] ve Fransa-Chalon[1099]'da rastlamak mümkündür. Bu örnekler içerisinde, Myrina örneği, Kat. No. 85 ile, figürlerin hareketli, sarmaş dolaş yapısı ve Psykhe'nin gövde alt yarısından başlayan elbise yapısı yakın benzerlik göstermektedir. Ancak Kat. No. 85'deki giysi kıvrımları ve yüz özellikleri Myrina örneğini daha erkene götürmektedir. Phanagoreia'da bulunan ve MÖ 1. – MS 1. yüzyıl gibi geniş bir tarih aralığına verilen Eros ve Psykhe örneği ise, figürlerin hareketli yapısı ve yakın duruşlarıyla benzer olmakla birlikte, şematik ve yüzeysel işleniş açısından Kat. No. 85'den biraz daha sonrasına işaret etmektedir. Kat. No. 85'in

[1093] Başaran – Tavukçu, "Parion Kazısı 2005", 617, 628, Res. 10.
[1094] Winter, Jüngere Typen VI, 225-231.
[1095] Kassab, Statuettes en Terre Cuite de Myrina – Corpus des Signatures, Monogrammes, Lettres et Signes, Pl. 38, Fig. 186.
[1096] Burn and Higgins, Pl. 129, Fig. 2797.
[1097] Kobylina, Terrakotovye statuėtki. IV, Pridon'e i tamanskij poluostrov, Taf 32. 4.
[1098] Kobylina, Terrakotovye statuėtki. IV, Pridon'e i tamanskij poluostrov, Taf 54. 3.
[1099] Gonzenbach, Taf. 139, Fig. 5.

yansıttığı özellikler ve yukarıda belirtilen benzer örneklerle birlikte eserin bulunduğu M25 nolu mezarda ele geçen diğer figürinler, seramik ve cam kaplar[1100] da göz önünde bulundurularak MS 1. yüzyıl başları ile MS 40 tarih aralığından olması gerektiği düşünülmektedir.

Eros ve Psykhe örneklerinin sonuncusu olan **Kat. No. 86** (Levha 71), 2007 çalışmalarında, Güney Nekropolis'de açılan M96 nolu mezardan, 2 Aphrodite Anadyomene ve 1 güvercin figürini ile 4 pişmiş toprak unguentarium, 2 cam unguentarium, 1 maşrapa, 1 biberon ve bir kaç kemik tokadan oluşan diğer ölü hediyeleri ile birlikte ele geçmiştir[1101] (Tablo 1). Her ikisi de ayakta ve öpüşürken betimlenen Eros ve Psykhe, kısmen korunmuştur. Kat. No. 83 ve 84 ile benzer betimlemeye sahip eserde, Eros sağ yanında bir kanada sahip olup; sağ bacağı arkada, soldaki bacak hafif önde ve hareketli gösterilmiş, sol yanındaki Psykhe'yi, sağ eliyle sol yanağından tutup kendine çekerek, dudağından öpmektedir. Psykhe'de sol koluna dolanarak aşağı inen pelerin kısmen belirgindir. Yüzdeki ayrıntılarının fazla belli olmadığı figürlerde saçlar kısa, kıvırcık ve ortadan ayrılarak yanlara doğru taralı gösterilmiştir. Arka yüz, hafif dışa bombeli ve yüzeysel işlenmiştir.

Eros'un kanatlı, Psykhe'nin ise, yarı çıplak betimlendiği benzer örnekler Myrina[1102], Aşağı İtalya[1103], Amphipolis[1104] ve Kharayeb[1105]'de bulunmaktadır. Eros'un sağ bacağının yanına uzattığı sağ elinde meşale tutmasıyla Kat. No. 86'dan ayrılan Myrina örneği, figürlerin birbiri içine geçmiş başları ve şematik yapısıyla Parion örneğini andırmaktadır. Amphipolis ve Aşağı İtalya örnekleri ise, Eros'un, Psykhe'nin yanağını tutan sağ eli, tek sağ kanatları, Psykhe'nin yarı giysili yapılarıyla Kat. No. 86'ya benzerlik sergilemektedirler. Hem bu benzer örnekler, hem figürlerdeki şematik yapı başlangıcı, hem de Kat. No. 86'nın ele geçtiği M96 nolu mezar konteksti[1106], eserin MS 1. yüzyılın ilk yarısına ait olduğunu göstermektedir.

[1100] Eserler ve benzerleri için Bkz, Aydın Tavukçu, Kat. No. 81, 209, 228; Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 131-134.
[1101] Başaran, "Parion 2007", 57, Res. 12.
[1102] Burn and Higins, 125, Pl. 55, Fig. 2299.
[1103] Gonzenbach, Taf. 139, Fig. 2.
[1104] Velickovic, 97, Pl. XVII, Fig 49.
[1105] Chéhab, Pl. XXXI.
[1106] M96'da ele geçen seramikler ve benzerleri için Bkz. Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 82-85, 183, 185.

3.1.2.4. Hermes

Hermes, Zeus ile Pleiadların en genci olan Maia'nın oğludur[1107]. Arkadia'da Kyllene Dağı'nda bir mağarada doğan tanrıların habercisi Hermes, kundağından kurtulur ve mağaradan çıkar[1108]. Mağaranın önünde bir kaplumbağa görür, içini boşaltarak kabuğuna koyun bağırsağından yedi tel gerer ve lir olarak adlandırılan müzik aletini yapar[1109]. Teselya'ya giderek kardeşi Apollon'un sürülerini çalar[1110]. Her yerde sürülerini arayan Apollon, Zeus'a giderek Hermes'i şikâyet ederse de, Hermes daha küçük bir çocuk olduğunu söyleyerek inkar eder[1111]. Zeus Hermes'e sürülerin nerede olduğunu söylemesini emreder[1112]. Hermes sürülerin yerini söyler, fakat Apollon'un siniri geçmediği için icat ettiği liri çalar ve Apollon'a hediye eder[1113]. Bir süre sonra Hermes Pan kavalını icat eder; Apollon kavalı alır ve yerine habercilerin ve hırsızların tanrısı olmasını sağlayan kerykeionu (altın değnek) verir[1114].

Hermes hırsızların olduğu kadar tüccarların, yolcuların ve çobanların da koruyucusudur[1115]. Bunun yanında Hermes psykhopompos (ruhların kılavuzu/yol göstericisi) adını alan, ruhları Hades'e götüren tanrıdır[1116]. Phallik görünümlü Hermes, koruyucu bir özellik taşırken, Hermes'in orta kısmına bir phallusun yerleştirildiği objelere "herme" adı verilmiştir[1117]. Bu objeler bahçelere, evlere ve yollara konularak koruyuculuk sağlaması beklenirken, mezarlara konulması ise, psykhopompos özelliğiyle ilgili olarak ruhların öteki dünyaya güvenli bir şekilde götürülmesiyle ilişkilendirilmiştir[1118].

[1107] Grimal, 274.
[1108] Can, 74.
[1109] Erhat, 140.
[1110] Grimal, 275.
[1111] Grimal, 275.
[1112] Erhat, 140.
[1113] Can, 76.
[1114] Erhat, 141.
[1115] Erhat, 141; Grimal, 276.
[1116] Özden Ürkmez, *MÖ. I. Bin Yılda Nekrolojik Eserler Işığında Batı Anadolu'da Ölüm İkonografisi,* (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2012, 325.
[1117] Ürkmez, 325.
[1118] Ürkmez, 326.

Hermes'in atribüleri kerykeion ya da iki yılana sarılı kerykeion, petasos (geniş kenarlı şapka), kanatlı sandaletlerdir[1119]. Sevdiği bitkiler mersin, zeytin ağaçları ve haşhaştır[1120].

Parion Roma Dönemi terrakotta figürinleri içerisinde ele alınan Hermes figürinlerinin ilk grubunu Hermes Hermeleri oluşturmaktadır. Hermes Hermeleri, ise kendi içinde, yaşlı ve genç olarak betimlenmiş iki farklı tip yansıtmaktadır.

Parion Hermes Hermeleri'nin ilk tipi olan Yaşlı Hermes Hermeleri, **Kat. No. 87-104** (Levha 72-80) arasında ele alınan toplam 18 örnekten oluşmaktadır.

Örneklerin tümü birbirlerine yakın benzerlikler içerisindedir. Profilli kare kaideler üzerinde uzun dikdörtgen dikme gövdeye sahip figürinlerin, omuz hizasında, iki yana çıkıntı yapan kaldırma milleri-konsol çıkıntıları yer almaktadır. Gövdede önde ereksiyon halinde-ithyphallic phallus yer alır[1121]. Altta küt kesilmiş, sakallı yüzlere sahip başta, Dionysos Hermeleri ve Eros figürinlerinin genelinde görülen simit taç-başlığın altından belirgin, alın üzerinde ikiye ayrılarak arkaya taranmış saçlar yanlarda peruk formunda, iki yandan, lüleler halinde sarkmaktadır. Bütün örneklerde arka yüzler düz ve özensiz olarak işlenirken, taban kapalı bırakılmıştır. Baş üzerinde yarım ay şeklindeki açıklık, buhar deliği işlevini görmektedir.

Figürinlerden Kat. No. 87-98 arasında ele alınan, altta ve üstte, dışa taşkın çift silmeli profilli kaideye sahip örneklerden, arka kısımlarında çatlak ve eksik kısımları olan, Kat. No. 88, 90, 97 dışındakilerin, kaide arka kısımlarında, bazılarında kısmen eksik olan biçiminde, usta-atölye işareti bulunmaktadır. Bu usta-atölye işaretleri her eserde, aynı kısımda ve kazıma çizgi-negatif olarak görülmektedir. Bu yüzden, usta-atölye işaretinin, eserlerin çıkarıldığı kalıba kabartma-pozitif olarak işlendiği anlaşılmaktadır.

Kat. No. 99-104 arasında ele alınan, altta ve üstte dışa taşkın tek silmeli profilli kaideye sahip örneklerden, Kat. 103 ve 104 dışındakilerde ise, kaide arka yüzünde, bu kez her biri farklı yerde, kazıma çizgiyle yazılmış, bazılarında eksik kısımları olan, şeklinde usta-atölye ismi-işareti bulunmaktadır.

[1119] Can, 85; Grimal, 277.
[1120] Can, 85.
[1121] Kat. No. 103-104'de ele alınan Genç Hermes Hermeleri dışında, cinsel organın ereksiyon halinde-ithyphallic olarak verilmesi, Parion Hermes Hermeleri'ni Dionysos Hermeleri'nden ayıran özelliklerden biridir.

Eserlerden Kat. No. 86-97 arasında ele alınan örnekler, çok sayıda terrakotta figürin, 1 testi ve 1 kâseden oluşan ölü hediyeleri ile birlikte, 2004 yılı müze kurtarma kazılarında açılan M100 nolu mezardan (Tablo 2); Kat. No. 99, 100, 101 ve 103, 2006 yılı Güney Nekropolis çalışmalarında, çok sayıda terrakotta figürin, 3 seramik kap, 1 bronz bilezik, 1 bronz yüzük ve 1 boncuktan oluşan ölü hediyeleri ile birlikte, ahşap tabut mezar tipindeki, M87 nolu, erişkin kız çocuk mezarından[1122] (Tablo 1); Kat. No. 102, 2005 yılı Güney Nekropolis çalışmalarında, 6 figürinden oluşan diğer ölü hediyeleri ile birlikte, UM7 nolu urnenin yakınından [1123] (Tablo 1); Kat. No. 104 ise, yine 2005 yılı Güney Nekropolis çalışmalarında açılan M25 nolu yetişkin kadın mezarından ele geçmiştir[1124] (Tablo1). Hermes'in psykhopompos özelliğiyle, ruhların öteki dünyaya güvenli bir şekilde gitmesiyle ilişkilendirilmesi de, bu figürinlerin mezarlara bırakılış amacını açılar niteliktedir.

Hermes Hermeleri'nin ilk mermer örneği, Alkamenes tarafından, Atina Akropolis'i için, Klasik Dönem'de Arkaik üslupta yapıldığı öne sürülen, *Hermes Propylaios* ("kapıların önünde Hermes")'tur[1125]. Orijinali ele geçmeyen eser Efes ve Pergamon'da bulunan kopyalarından bilinir[1126]. Hermes Herme'si tipinde betimlemelere sahip hermeler en çok sevilen tiplerdir ve genelde mil taşı olarak kullanılmışlardır[1127]. Ancak küçük boyuttaki terrakotta figürinler anıtsal olan örneklerin birer taklidi olup, Parion Güney Nekropolisi'ndeki mezarlardan ele geçtikleri de düşünülerek genelde, adak ve sunu için kullanılmış oldukları anlaşılmaktadır.

Orijinalinde görüldüğü üzere, başlangıçta sadece Hermes Herme'si olarak yapılan, fakat daha sonralarda Dionysos, Herakles gibi farklı tanrıların, sporcular ve ephebelerin de betimlendiği Herme figürinlerine Kilia[1128], Madytos[1129], Pergamon[1130], Myrina[1131], Aigai[1132], Efes[1133], Tralleis[1134], Patara[1135], Priene[1136], Knidos[1137] gibi birçok Batı

[1122] Seramik eserler için Bkz. H. Kasapoğlu, *Parion Nekropolü 2006 Yılı Seramik Buluntuları*, Kat. No. 53, 73.
[1123] Başaran – Tavukçu, "Parion Kazısı 2005", 619.
[1124] Başaran – Tavukçu, "Parion Kazısı 2005", 617, 628, Res. 10.
[1125] Boardman, Yunan heykeli Klasik Dönem, 206.
[1126] Boardman, *Yunan heykeli Klasik Dönem*, 206, Res. 189.
[1127] Erhat, 141.
[1128] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Lev. 15, Kat.No. 52-54.
[1129] Sieveking, *Bronzen, Terrakotten, Vasen der Sammlung Loeb*, 18, Taf. 18.
[1130] Töpperwein, Taf. 78, 79, Fig. 542, 545, 546, 549.
[1131] Walters, Pl. XXXII; Higgins, *Greek Terracotta Figures*, Pl. 14; Mrogenda, Taf. 5, 113/11.
[1132] Dereboylu, 349, Lev. 21, K. 28

Anadolu[1138] kenti ile Rhodos[1139], Delos[1140], Olynthus[1141], Atina[1142], Pantikapeia[1143] ve Gorgippia[1144] gibi Anadolu dışındaki birçok merkezde rastlamak mümkündür.

Kaplan[1145] ve Tavukçu[1146] tarafından ele alınan Kilia örnekleri sakal, saç, dikme gövde ortasındaki ithyphallik phallus ve kaideleriyle Parion örneklerine çok yakın benzerlik göstermektedirler. Ancak her iki yayında da Hermes Herme'sinin, Alkamenes'e verilen orijinalinin dönemi göz önünde bulundurularak Kilia örnekleri için MÖ 5. yüzyıl tarihlendirmesi uygun görülmüştür. Gökçeada'nın güney ucundaki Eleonte'den ele geçtiği için bir diğer Troas Bölgesi örneği olarak değerlendirebileceğimiz eser[1147] ise, özellikle başındaki simit taç-başlık, sakal ve saç yapısı, gövde, ithyphallik phallus, altta ve üstte dışa taşkın profilli kaide yapısı ve hatta 19 cm boyuyla Parion örneklerinden özellikle Kat. No. 102-104 ile aynı kalıp üretimi olduğu düşünülmektedir. Eleonte örneği, Besques[1148] tarafından Arkaik etkili Dionysos Herme'si olabileceği belirtilerek, MÖ 1. yüzyılın sonları ile MS 1. yüzyılın başlarına tarihlendirilmektedir.

Kat. No. 87-104 arasında ele alınan örneklerin, ele geçtikleri mezar kontekstlerindeki diğer terrakotta figürinler ve seramikler göz önünde bulundurulduğunda, tüm örnekler MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmektedir.

Tanımlama, tipoloji, ikonografi ve tarihlendirmeleriyle ilgili bilgileri verdiğimiz Parion Roma Dönemi Yaşlı Hermes Herme'si figürinlerinin seri üretimleriyle ilgili

---

[1133] Lang-Auinger, "Terrakotten", *Die Basilika am Staatsmarkt in Ephesos,2. Teil: Funde Klassicher Bis Römischer Zeit,* Forschungen in Ephesos IX/2/3, Taf. 53, TK 102-104.
[1134] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 141-417, K. 114-116.
[1135] Işın, *Patara Terakottaları Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri*, 94-95, K. 56-57.
[1136] Rumscheid, Taf. 58, Kat. Nr. 366-368; Taf. 153, Kat. Nr. 375.
[1137] Şahin, 79, Abb. 4. f.
[1138] Leyenaar-Plaisier, 542-543, Pl. 205, Fig. 1575-1576.
[1139] Breitenstein, Pl. 26, Fig. 247.
[1140] Laumonier, *Exploration Archéologique de Délos Fascicule XXIII*, Pl. 36-37, Fig. 331-339, 348.
[1141] Robinson, *Excavations at Olynthus Part XIV - Terracottas, Lamps and Coins Found in 1934 and 1938*, Pl. 59, Fig. 180.
[1142] Burr Thompson, "Three Centuries of Hellenistic Terracottas: VII. The Early First Century B. C.", Pl. 58.
[1143] Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. III, Pantikapeĭ (Pantikapeia)*, Taf. 35. Nr. 1-3, Dionysos Hermeleri, MÖ 2. yüzyıl.
[1144] Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. IV, Pridon'e i tamanskij poluostrov*, Pl. 57. 4.
[1145] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Lev. 15, Kat.No. 52-54.
[1146] Tavukçu, Lev. 25, Kat. No. 98.
[1147] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 48, Pl. 57 a, D 277.
[1148] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 48.

değerlendirmeye gelecek olursak; toplam 18 örnekle ele alınan Yaşlı Hermes Hermeleri'nin tümünde baş, sakal ve gövde işlenişi aynı olmakla birlikte, Kat. No. 87-98 arasında ele alınanlarda, kaide altta ve üstte dışa taşkın çift silmeli profilli ve arka yüzdeki şeklinde, kalıptaki kabartma-pozitif izden çıkmış usta-atölye işaretine sahiptir. Kat. No. 99-104 arasında ele alınan örneklerde ise, kaide altta ve üstte dışa taşkın tek silmeli profilli ve arka yüzde, kazıma çizgiyle yazılmış şeklinde usta-atölye ismi-işaretine sahiptir. Kaide ve usta-atölye ismi-işaretlerinden de anlaşıldığı üzere, Parion Yaşlı Hermes Hermeleri'nde, *Jenerasyon n* olarak adlandırdığımız üst jenerasyona ait prototipten alınan kalıptan çıkarılan, *Jenerasyon n+1* ürünü örneklerden biri ya da ikisi üzerinde, hamur henüz yaş iken yapılan değişikliklerle iki prototip *Prototip n+1 a* ve *Prototip n+1 b* oluşturulmuştur. Daha sonra bu iki prototipten alınan kalıplardan, bir alt jenerasyon olan *Jenerasyon n+2*'de *Prototip n+2 a* (Kat. No. 87-95) ve *Prototip n+2 b* (Kat. No. 99-100) kalıpları üretimi figürinler üretilmiştir (Şekil 12-13). Daha sonra ise, aynı dönemde, *Jenerasyon n+2*'de üretilen ortalama 25 cm boyundaki bu farklı iki tip figürinlerden, prototip olarak seçilen ikisinden alınan kalıplardan, *Jenerasyon n+3*'de, ortalama 19 cm boyunda olan, alt jenerasyon *Prototip n+3 a* (Kat. No. 96-98) ve *Prototip n+3 b* (Kat. No. 102-104) kalıpları ürünü figürinler üretilmiştir.

Dolayısıyla Kat. No. 86-103 arasındaki figürinler ve yukarıda ele alınan benzer örnekler içerisindeki Eleonte ve Kilia örnekleri, Parion'da bu tipin farklı atölye ya da ustalar tarafından yapılmış örneklerinin üretilip bölgedeki diğer antik yerleşimlere de gönderildiği ihtimalinin yüksek olduğunu göstermektedir.

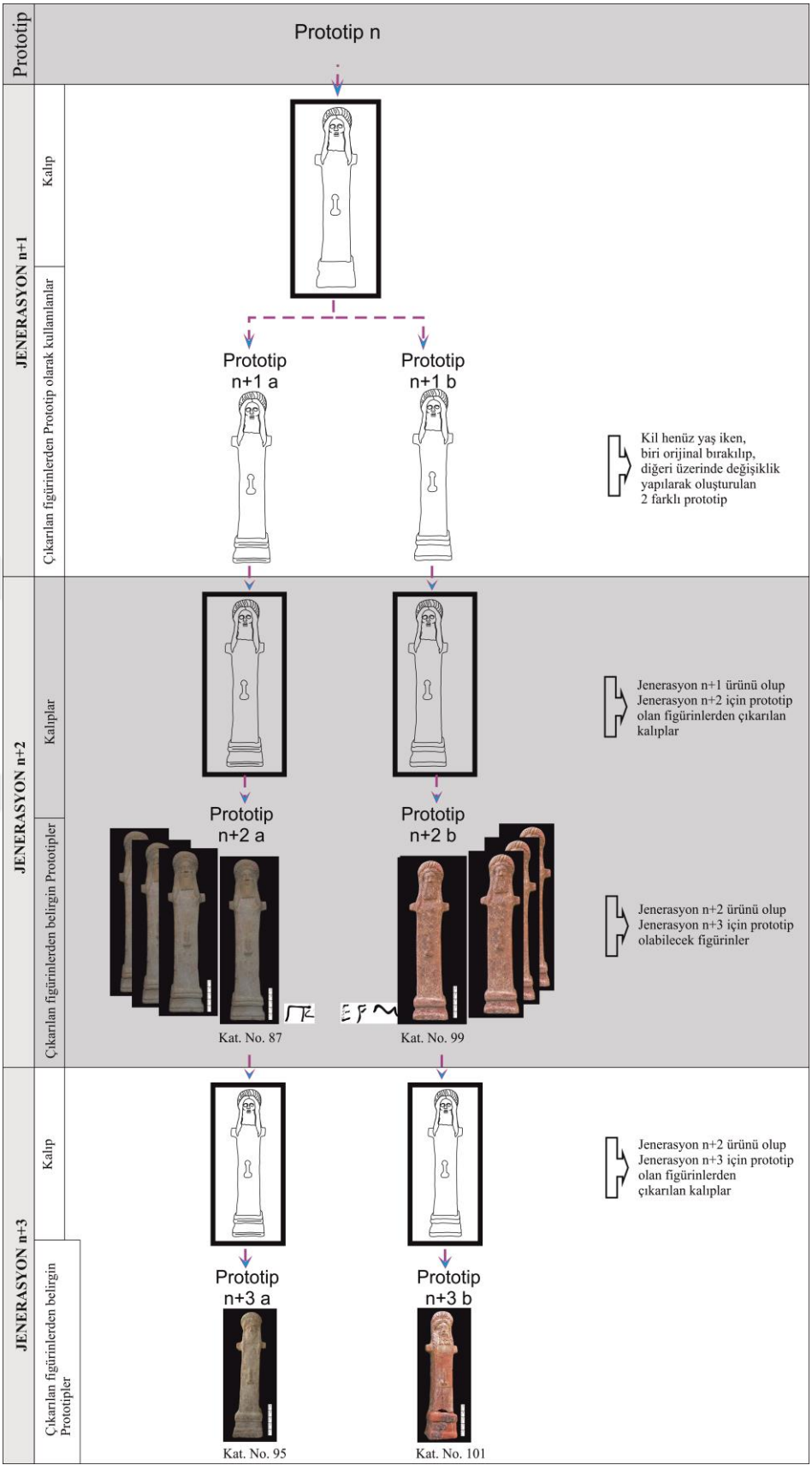

Şekil 12. Parion Yaşlı Hermes Hermeleri'ndeki seri üretim şeması.

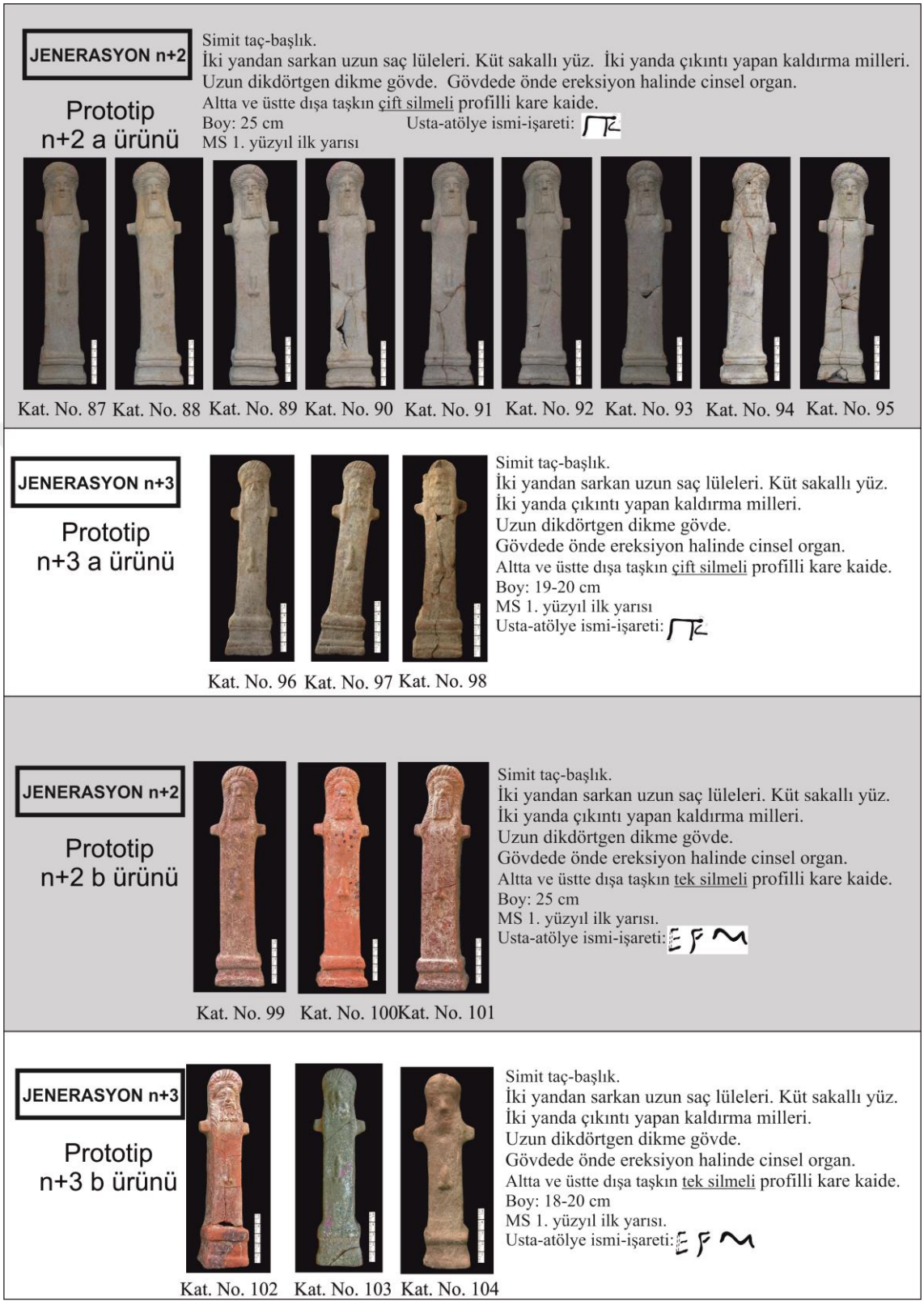

Şekil 13. Parion Yaşlı Hermes Hermeleri, *Jenerasyon n+2* ve *Jenerasyon n+3*'de üretilen prototiplerin özelikleri

Hermes Hermeleri'nin ikinci grubu olarak ele alınan, Genç Hermes Hermeleri'nden, Parion **Kat. No. 105-106** (Levha 81), Kat. No. 87-98'deki Yaşlı Hermes Hermeleri ile birlikte M100 nolu mezardan ele geçmişlerdir (Tablo 2). Üste doğru daralan, konik biçimli, yüksek altlık üzerinde, köşeli dikme gövde, gövdenin üst kısmına doğru yerleştirilmiş, plastik işlenmiş ancak ithyphallik olmayan cinsel organ ve üst kısımda genital bölge tüylerini gösteren üçgen kabartı yer almaktadır. Gövdenin üst iki yanında, kaldırma mili ya da konsol çıkıntıları yer alırken, gövdenin üst kısmına oturtulmuş, uzun boyun üzerindeki başa yerleştirilmiş petasos bulunmaktadır. Alın üzerinde, petasosun altındaki, kıvırcık şekilde kabarık saç, kulaklar üzerinden geriye doğru devam ederek, arkada ensenin iki yanından boyun ve omuzlara dökülmektedir. Çenenin alt kısmından hafif yukarı bastırılarak, dar alın ve hafif köşeli bir yüz yapısı kazanan eser, Hellenistik Dönem figürinlerinde görülen geniş alın yapısından uzaklaşarak yerini dar alın ve çok az köşeli yüz yapısının aldığı, Roma Dönemi özelliklerini yansıtmaktadır[1149]. Derinde göz çukurları, iki yana yatık kaşlar, küçük ve çocuksu işlenmiş burun, sadece iki plastik çıkıntı arasında bir çizgi halinde belirtilmiş, kapalı ağız, belirgin çene çukuru ve dışa çıkık çene, belirgin yüz özellikleridir. Düz ve ayrıntısız işlenen arka yüzde, Kat. No. 105'de figürinin ense kısmında dikey olarak açılmış, geniş şerit biçimli buhar deliği yer alırken, Kat. No. 105'de buhar deliğine yer verilmemiştir. Tabanı açık olan her iki örnekten Kat. No. 105'in kaide arka kısmında ; Kat. No. 106'da ise, şeklinde yazılmış usta-atölye ismi-işareti bulunmaktadır.

Köşeli dikme gövdenin ortasındaki cinsel organıyla Parion Dionysos Hermelerini anımsatmasına karşın başında yer alan Hermes'e özgü şapka olan petasos[1150]'u andıran şapka ve sakalsız betimlemeden dolayı Genç Hermes Herme'si olarak değerlendirilmişlerdir. Delos figürinleri arasında yer alan ve Laumonier[1151] tarafından sakalsız ve Genç Hermes olarak tanımlanan, MÖ 2. – 1. yüzyıla ait örneklerdeki sakalsız yüz, omuzlara dökülen saç ve kalın simit tacın petasosu andırır yapısı, Kat. No. 105-106 ile yakın benzerliklere sahiptir. Batı Anadolu'daki merkezlerden birine ait olabileceği belirtilerek, Sakalsız ve genç Herme olarak tanımlanan ve Roma Dönemi

[1149] Burr Thompson, *Troy - The Terracotta Figurines of The Hellenistic Period*, 31-32.
[1150] Benzer biçimde başlığa sahip Hermes figürini için Bkz. Tavukçu, Levha 25, Kat. No. 97.
[1151] Laumonier, *Exploration Archéologique de Délos Fascicule XXIII, Les Figurines de Terre cuite*, 128-129, Pl. 36, Fig. 331-332.

yapısı sergilediği belirtilen örnek[1152] de başındaki petasosu andırır başlık, yüz işlenişi, omuzlara dökülen saç ve genital bölge işlenişiyle Kat. No. 105 ve 106'ya benzer yapı götermektedir. Bu yönüyle Hellenistik Dönem öncüllerin devamı niteliğinde sayılabilecek Parion örnekleri aynı mezarda bulunan Yaşlı Hermes Hermeleri ile birlikte MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmişlerdir.

Parion Hermes Herme'si olarak betimlenen bu örneklerin yanısıra, tanrının kanatlı ayakkabılarıyla[1153] betimlendiği ayak ve kaide kısmı parçasından oluşan bir Hermes figürini örneğimiz olan **Kat. No. 107** (Levha 82) çalışmamız kapsamındaki özgün eserler arasında yer almaktadır. Üstte, çift silmeli dışa taşkın pofilli kaide parçası üzerinde sağ ayağını öne ve sağına doğru atmış vaziyetteki parçada, bilek kısımlarında yer alan belirgin kanatlar parçanın, ayakta duran bir Hermes figürine ait olduğunu göstermektedir. Hermes'in kanatlı ayakkabılarıyla ayakta ve çıplak olarak, kerykaionuyla betimlendiği Myrina örneği, Winter[1154] tarafından tarihlendirilmemekle birlikte, Kat. No. 107'nin betimlemesi hakkında fikir yürütmemize imkân sağlamaktadır. Kat. No. 107, Yamaç Yapısı - Lejyon Hamamı'nın batı, alt terasında (Levha 20 a), ilgili görselde 8 ve 9 numaralı bölümlerin bulunduğu kısımdaki, 2008 yılı çalışmalarında[1155] ele geçmiştir. Bu bölümlerde, aynı katmandan ele geçen seramik parçaları ve sikkeler MS 3.-4. yüzyıla tarihlendirilmektedir[1156]. Dolayısıyla Kat. No. 107'de ele alınan Hermes figürin parçası da MS 3. - 4. yüzyıla tarihlendirilmiştir.

[1152] Leyenaar-Plaisier, 542, Pl. 205, Fig. 1575.
[1153] LIMC V-2, 218, Hermes 206, 208.
[1154] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III Teil 2, Jüngere Typen IX, 362, Fig. 5.
[1155] Keleş – Çelikbaş, "Parion Yamaç Yapısı 2008-2013", 182, Res. 1.
[1156] ADB koduyla ele alınan seramikler için Bkz, Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 119, 143, 148, 166-168, 176, 212.

3.1.3. Mitolojik ve Dinsel İçerikli Diğer Figürinler

Bu başlık altında ele alınacak eserler Priapos kültüyle alakalı olan phallus figürinlerinden oluşmaktadır.

Parion Roma Dönemi terrakotta figürinleri içerisinde, **Kat. No. 108-110** (Levha 82)'da ele alınan 3 örnekle temsil edilen phalluslar genellikle Priapos ile ilişkilendirilmektedirler[1157]. Troas Bölgesi kentlerinden Lampsakos'un büyük tanrısı Priapos, genellikle, Dionysos ve Aphrodite'nin oğlu olarak geçer[1158]. Görevleri arasında, bağ ve meyve bahçelerini korumak, ürünlere zarar vermeye çalışan haset kişilerin büyülerini bozmak, nazarı defetmek bulunmaktadır. Phallusu ereksiyon-ithyphallik halde bir kişi olarak betimlenen Priapos, aynı zamanda bereketin de sembolüdür[1159]. Antik çağda üzüm bağları ve şarapları ile ünlü Parion'da da bu kültün varlığını gösterir phalluslara rastlamak olağandır. Bununla birlikte Parion'un doğusundaki komşu kentlerden biri olup, adını Priapos'dan alan Priapos antik kentinin yakınlığı da kültün Parion'da olmasının sebepleri arasında değerlendirilebilir. Hellespontos'da yaygın bir külte sahip olan Priapos'un Anadolu'daki kült merkezleri arasında; Abarnus, Assos, Kyzikos, Efes, Halikarnassos, Hypaepa, İda dağı, Lampsakos, Laodikeia, Myrina, Nicaea, Parion, Perkote, Pergamon, Priapos, Tralleis ve Troya yer almaktadır[1160].

Kat. No. 100-110 arasındaki üç örnekten Kat. No. 110'un dip kısmındaki eklenti fazlalığı ile Kat. No. 108'in dip kısımındaki kırılma izleri bu iki örneğin olasılıkla birer Priapos figürinine ait olabileceklerini gösterir. Bunların dışında Kat. No. 109'un dip kısmı düz olarak kesildiğinde bağımsız bir phallus olduğu anlaşılmaktadır.

Erekte-ithyphallik vaziyette, yuvarlatılmış uç kısmı phallusu gövdesinden ayıran, derin, yatay bir kazıma çizgiye sahip olan **Kat. No. 108** (Levha 82), 2009 yılı çalışmalarında, Yamaç Yapısı - Lejyon Hamamı'nın batı, alt terasında (Levha 20 a), ilgili görseldeki 9 numaralı bölümün batısından ele geçmiştir[1161]. Aynı tabakada ele

---

[1157] Hülya Boyana, "Priapos Kültü", *Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültei Tarih Araştırmaları Dergisi*, Sayı 37, Ankara 2005, 36.
[1158] Grimal, 663.
[1159] Grimal, 663-664, Boyana, 36-39.
[1160] Boyana, 41.
[1161] Keleş – Çelikbaş, "Parion Yamaç Yapısı 2008-2013", 182, Res. 1.

geçen seramik[1162] ve sikkelerle genel olarak, MS 2.-6. yüzyıl aralığına tarihlendirilmelerine karşın, kültün Hıristiyanlık döneminde varlığını yitirmiş olması gerektiği de göz önünde bulundurularak, Kat. No. 108 için MS 2.- 4. yüzyıl aralığının uygun olacağı düşünülmektedir.

Kat. No. 109(Levha 82) Roma Dönemi yapılarının bulunduğu alanda yüzey buluntusu olarak ele geçmiştir. Üste doğru sivrilen uç kısmı alta doğru çapraz yivle belirtilen phallus herhangi bir obje ya da figürine eklenmeden bağımsız kulanılmıştır. Ele geçtiği alandaki Roma Dönemi yapıları genel olarak MS 2.-5. yüzyıl aralığını kapsayan kullanım evrelerine sahip olması ve Kat. No. 108 için de gösterilen sebepler göz önünde bulundurularak, Kat. No. 109 da MS 2.-4. yüzyıl aralığına tarihlendirilmiştir.

Phallusun uç kısmının boğumu plastik kabartı olarak verilen **Kat. No. 110** (Levha 82), Parion Roma Tiyatrosu 2013 yılı çalışmalarında, sahne binası kuzey versurasının iç kısmındaki odacıktan ele geçmiştir. Bu odacıktaktan ele geçen, MS 3. yüzyılın ortalarına tarihlendirilen sikke ve seramikler, odacığın bu dönemde çöplük olarak kullanıldığını göstermiştir[1163]. Kat. No. 110 da aynı kontekstteki seramik ve sikkelerle birlikte MS 3. yüzyılın ortalarına tarihlendirilmektedir.

Yukarıda tarihlendirilmeleri ile ilgili öneriler verilen, Kat. No. 108-110'da ele alınan bu üç phallus, Parion'da MS 2.-4. yüzyıl aralığında var olan Priapos kültünün açık bir göstergesini sunmaktadır.

[1162] Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı'nda ele geçen seramik buluntular ve değerlendirmeleri için Bkz. Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, 241-242, Kat. No. 403, 407, 440,
[1163] Ergürer – Yıldızlı, 141.

3.2. İNSAN FİGÜRİNLERİ

9 Erkek, 43 Kadın, 19 Çocuk, 1 Gladyatör, 35 Savaşçı Kukla figürini ile bu tip kuklalara ait 72 kukla bacağından oluşan insan figürinleri, kukla bacakları kapsam dışında tutulduğunda, Tanrı-Tanrıça figürinlerine oranla biraz daha az sayıdadır.

3.2.1. Erkek Figürinleri

Giyimli Ephebe (Genç Erkek-Delikanlı)

Parion Roma Dönemi terrakotta figürinleri içerisindeki Giyimli Ephebe Figürinleri, *pallium* ve *toga* giyen, birbirine benzer iki tip sergilemektedir.

Klasik Dönem Grek heykeltıraşlığında düşünür heykelleriyle[1164] kendini gösteren bu tip, özellikle Hellenistik Dönem ile birlikte Smyrna mezar stellerinde yoğun olarak kullanılan bir tasvir halini almıştır[1165]. Basitçe "Grek tipi manto" olarak adlandırılabilecek himation giyen Klasik Dönem örnekleriyle başlayıp, Hellenistik Dönem'de olgunlaşmış ve sıklıkla kullanılmıştır. Geleneğin Roma Dönemi'ndeki devamında ise, bu tasvir şeklini beğenen birçok Romalı vatandaş, sanatçılardan kendilerini bu giysi içerisinde betimlemelerini istemişlerdir[1166]. Grek heykeltraşlığında bu mantonun adı, himation iken, Roma'da *pallium* ve *toga* idi. Roma Dönemi'nde kullanılan bu iki manto türünden *toga*, yünden ve kalın kumaşlı ağır yapısı nedeniyle kullanımının zor oluşu ve ön yüzdeki alt kısmının yuvarlaklığıyla *pallium*'dan ayrılır. Bieber[1167] tarafından, Etrüsk'lerin vücuda sarılmış mantosunun ve Hellenistik Dönem'in bazı heykellerinde uygulanan himationun bileşimi sonucunda oluştuğu belirtilen *toga*, önceleri hem erkek, hem de kadınlar tarafından kullanılmış, zamanla Roma yurttaşı

[1164] Gisela M. A. Richter, *The Portraits of The Greeks, Vol. II*, The Phaidon Press, London 1965, Pl. 40, Aiskhines'in MÖ 315-310' ait bronz orijinal heykelinin Roma Dönemi mermer kopyası; Boardman, John, *Greek Sculpture The Late Classical Period*, Fig. 106, Bronz orijinali MÖ 340-330'a ait Sophokles heykelinin Roma Dönemi kopyası.

[1165] Serdar Aybek, *Metropolis Ionia I Heykel – Metropolis'de Hellenistik ve Dönemi Heykeltraşlığı*, Homer Kitabevi ve Yayıncılık, İstanbul 2009, 51; Ludovic Laugier, "Les stéles Funéraires et les nécropoles de Smyrne", (Ed. I. H. Rous – L. Laugier – J. C. Martinez), *d'Izmir à Smyrne- Découverte d'une cité antique*, Museé Louvre Edition, Paris 2010, 68, Nr. 23.

[1166] Margarete Bieber, "Roman Men in Greek Himation (Romani Pallium) a Contribution to the History of Copying", *Proceedings of the American Philosophical Society*, Vol. 103, No. 3, 1959, 374.

[1167] Bieber, *The Sculpture of the Hellenistic Age*, 169.

erkeklerin ayırtedici giysisi halini almıştır[1168]. Alt kısmı düz olan *pallium* ise kolay giyilebilirliği ve hafifliğiyle himationla benzerdir[1169].

Yukarıdaki açıklama doğrultusunda, Parion Giyimli Ephebe Figürinleri'nden **Kat. No. 111-112**'deki iki örnek pallium giymektedir. Pallium giyen bu iki örnekten ilki **Kat. No. 111** (Levha 83), 2004 yılı kurtarma kazılarında açılan M100 nolu mezardan çok sayıda terrakotta figürin, 1 testi ve 1 kâseden oluşan ölü hediyeleri ile birlikte ele geçmiştir (Tablo 2). Olasılıkla kısa tunik üzerine manto giyinen figür, kaidesiz, Geç Klasik ve Erken Hellenistik Dönem'in bilinen pozu[1170] içerisinde, ağırlığı taşıyan sabit sağ bacak ve ileri uzatılmış, hareketli sol bacak üzerinde, manto-palliuma sarılmış vaziyette, ayakta durmaktadır. Tepe ve yan kısımlardan öne doğru taranarak, kısa bukleler halinde alın üzerine dökülen kısa saçlıdır. Yüz yuvarlak ve dolgun yapılı, geniş göz çukurları içerisinde belirgin gözler tam açık, burun küçük ve hafif kemerli, kapalı küçük ağız hafif gülümser tarzdadır. Sağ kol manto altından karın boşluğuna doğru uzatılmış, sol kol ise gövdenin arkasında, sol omuzdan inen elbise fazlalığını arkadan kavramaktadır. *Pallium*, boynun sağından inip, el açıkta kalacak şekilde, sağ kolu tamamen kapatarak, boynun solundan sol omuz üzerine ve oradan da aşağıya doğru sarkmaktadır. Açıkta kalan sağ el mantonun kenarını tutmaktadır. Gövdenin arkasına doğru atılan sol kolun dirsek iç kısmından sarkan kumaş, ayak bileklerine kadar ulaşarak, uç kısımlarında zik zak kıvrımlar yapmıştır. Sol ayağın hareketli yapısı sonucu karın üzerinden sağ baldıra ve sağ ayak diz kapağı üzerinden bileğe, çapraz inen yüzeysel kıvrımlar oluşurken; sol bacakta kütlesel yapı hareketin kumaşa yansımasını engellemiştir. Bileklerden itibaren belirgin ayaklarda net belirgin olmayan, ancak bilekleri de kaplayan bir tür ayakkabı bulunmaktadır. Arka yüzde kalıplama sonrası, usta aletiyle yapılmış, azda olsa belirgin verilen giysi kıvrımlarına ek olarak, sırtta ters badem biçimli buhar-askı deliği ve alt kısımda şeklinde kazıma çizgi-negatif usta-atölye ismi-işareti yer almaktadır. Eserin saç, kaşlar, göz kapakları ve ayakkabılarında siyah boya, dudak ve mantosunda ise, pembe boya izleri görülmektedir.

[1168] M. C. Howatson, *Oxford Antikçağ Sözlüğü*, (Çev. F. Ersöz), Kitap Yayınevi, İstanbul 2013, 346.
[1169] Filiz Azeroğlu, *Romalı Kadınlar ve Erkekler Tarafından Kullanılan Elbise Türleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2001, 55, 62-63.
[1170]. Richter, *The Portraits of The Greeks, Vol. II*, Pl. 40, Aiskhines'in MÖ 315-310' ait bronz orijinal heykelinin Roma Dönemi mermer kopyası; Boardman, *Greek Sculpture The Late Classical Period*, Fig. 106, Bronz orijinali MÖ 340-330'a ait Sophokles heykelinin Roma Dönemi kopyası.

Kat. No. 111 ile aynı yapıyı yansıtan bir diğer pallium giyen, Giyimli Ephebe örneğimiz, **Kat. No. 112** (Levha 83) ise, yine 2004 yılı müze kurtarma kazılarında açılan M150 nolu mezardan, çok sayıda terrakotta figürin, 1 testi ve 1 bardaktan oluşan ölü hediyeleri ile birlikte ele geçmiştir. Eserin genel betimlemesi Kat. No. 111 ile aynı yapıyı yansıtmakla birlikte, yukarı doğru daralan, yüksek kaidesi, iki bacak arasından inen dikey kıvrım ve sol bacağın içindeki az belirgin kıvrımlar iki eser arasındaki farklılıklardır. Arka yüzde ayrıntıya yer verilmemiş, sırtta yine ters badem biçimli buhar-askı deliği ve kaide arka yüzünde, şeklinde kazıma çizgi-negatif usta-atölye işareti bulunmaktadır. Ön yüzün tamamı beyaz astarlı olan eserin, boyun, saç, dudak ve kadesinin ön ve yan kısımlarında bant şeklinde pembe boya, göz bebeklerinde ise, siyah boya izleri bulunmaktadır. Taban açık ve içi boş çift kalıp tekniğiyle yapılmıştır.

Bu iki eserle benzer biçimde mantolu örneklere başta Myrina[1171] olmak üzere, Kyme[1172], Pergamon[1173], Tralleis[1174], Efes[1175], Patara[1176], Pantikapeia[1177], Mısır[1178] ve Seleucia[1179]'da rastlanılmaktadır. Bu örnekler içerisinde, Myrina'dan ele geçmiş Myrina 979[1180] nolu eser, kaidesiz işlenişi, ayakkabı-sandaletleri, hareketli sol bacak, manto altındaki sağ kol ve gövde yapısıyla Parion Kat. No. 111-112'ye yakın benzerlikler göstermekle birlikte sol kolun arkada değil, kalçaya bitişik, yanda verilmesi ve başındaki simit başlık ile farklılıklar gösterir. Bu farklılıklara karşın teknik ve stilistik anlamda aynı geleneğin ürünü oldukları anlaşılan Myrina ve Parion örnekleri, aynı atölye ya da ustanın geleneğinde yapılmış eserler olarak değerlendirilebilir. Ancak bu

---

[1171] Mollard - Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romains. II*, Myrina, 120, Pl. 144, b, c, f.
[1172] Jan Bouzek, *Anatolian Collection of Charles University (KYME I)*. Universita Karlova, Praha 1974, 162-163, Fig. 130.
[1173] Töpperwein, Taf. 66, Fig. 437.
[1174] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, K. 47, ephaptisli Ephebe.
[1175] Recep Meriç, *Spathellenistisch-römische Keramik und Kleinfunde aus einem Schachtbrunnen am Staatsmarkt in Ephesos*, Österreichische Akademie der Wissenschaften, Wien 2002, Taf. 109.
[1176] Işın, *Patara Terakottaları Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri*, 58-59, K 30.
[1177] Kobylina, M. M. *Terrakotovye statuėtki. [sbornik stateĭ chast' III, Pantikapeĭ*, Taf. 36, Fig. 3.
[1178] Fischer, Taf. 17, Nr. 228.
[1179] Wilhelmina Van Ingen. *Figurines from Seleucia on the Tigris: Discovered by the Expeditions Conducted by the University of Michigan with the Cooperation of the Toledo Museum of Art and the Cleveland Museum of Art, 1927-1932*, University of Michigan Press, Ann Arbor 1939, Pl. XLVII 338, Nr. 713.
[1180] Mollard - Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romains. II, Myrina*,Pl. 144 f, MYRINA 979.

etkileşimin yönü konusunda kesin bir şeyler söylemek şimdilik pek mümkün değildir. Myrina örneği için önerilen, MÖ 1. yüzyıl sonları ile MS 1. yüzyıl ilk yarısı tarihlendirmesi Parion örneği için de yol gösterici niteliktedir. Yukarıda verilen benzer örneklerin genel betimlemede, Kat. No. 111-112 ile olan benzerliklerine karşın, hiçbir örnekte sol kol gövdenin arkasına atılmamıştır. Bu yönleriyle Parion örnekleri kendilerine özgü bir yapı sergilemektedirler. Eserlerde tepeden ve iki yandan öne doğru taranarak, alın ve şakaklar üzerine dökülen kısa saçlı yapı Julius Claudiuslar Dönemi portrelerinde[1181] görülen saç yapısını andırmakla birlikte benzer figürin başlarına Pergamon[1182] örneklerinde de rastlanılmaktadır. İmparator Augustus (MÖ 27 –MS 14) portrelerinde işlenmeye başlanan kısa bukleli saç düzeni tüm Julius Claudiuslar döneminin saray mensuplarının portrelerine uyarlanmış ve bu sülalenin bir nevi saç modası olmuştur. Özellikle alın ve şakaklardaki bukle sıralaması ve düzeni bu saray mensuplarının etiketi halini almıştır[1183]. Bu moda Julius Claudiuslar sülalesinin son üyesi İmparator Nero (MS 54-68) ile birlikte MS 60 yılları civarında son bulmuştur[1184]. Eserlerde görülen bu saç ve yüz özellikleri ile birlikte, ele geçtikleri mezar kontekstlerinde bulunan seramikler de göz önünde bulundurularak, Kat. No. 111-112 MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmektedir.

Giyimli Ephebe örneklerimizin üçüncüsü olan **Kat. No. 113** (Levha 84), Kat. No. 112 ile birlikte M100 nolu mezardan ele geçmiştir (Tablo 2). Önceki iki örnekten farklı olarak kısa tunik üzerine giydiği, ayak bileklerine kadar uzanan pallium benzeri manto sağ omzu açıkta bırakır vaziyette betimlenmiştir. Geniş yay çizen kaşlar, plastik biçimde belirgin göz kapakları, ucu kalkık küçük burun, kapalı küçük ağız, dolgun elmacık kemikleri belirgin yüz özellikleridir. Kısa, kare bir kaide üzerinde ayakta duran figür, sol elinde diptikos tutarken, sağ eliyle mantonun sol omuzdan sağ kalçaya çapraz inen kısmındaki toparlanmış kısmını tutmaktadır. Ağırlığı taşıyan sol ayak sabit, sağ ayak dizden kırılarak öne doğru hareketlidir. Sağa doğru hareketli yapı sonucu, baş ve üst gövde de hafif kendi sağına ve öne doğru kaykılmıştır. Alın ve şakaklarda kabartılmış saçta ayrıntı pek belirgin olmamakla birlikte, Kat. No. 111-112'ye benzemektedir. Sağ kalçadan, hareketli sağ bacağa doğru çapraz inen birkaç kıvrım ve

[1181] İnan – Rosenbaum, *Römische und Frühbyzantische Portratplastik aus der Türkei*, Taf. 132 1-4, Nr. 378, Aphrodisias.
[1182] Kielau, Taf. 56 B, Fig. 524a-b.
[1183] Özgan, *Roma Portre Sanatı I*, 161, Res. 106a-b.
[1184] Özgan, *Roma Portre Sanatı I*, 161.

sol bacağın yanındaki birkaç yüzeysel kıvrım dışında giysi kıvrımlarında ayrıntı verilmemiştir. Bileklerden itibaren belirgin olan ayaklarda da ayrıntı yoktur. Sol omuzdan sağ kalçaya çapraz inen mantonun toplanan kumaşı dışında ayrıntı verilmeyen arka yüzde, sırtta yuvarlak buhar-askı deliği yer almaktadır. Tabanı açık ve çift kalıpla yapılmış eserin, kaidesinde sonradan birleştirme çatlakları bulunmaktadır. Eserin baş ve ayaklarında siyah, giysisinde ise, az belirgin pembe boya izleri görülmektedir.

Sol elindeki diptikosuyla öğrenci olarak betimlendiği anlaşılan Ephebe'nin Myrina örnekleri içerisinde, elbise ve duruşuyla "Epheb" olarak tanımlanmış, kadın başlı örnek[1185] ile benzer yapısı, Kat. No. 113'ü Myrina örneği için önerilen MS 1. yüzyılın ilk yarısına yakınlaştırmaktadır. Yine Myrina'dan ele geçen bir diğer Ephebe örneği[1186], sağ eliyle kumaş demetini tutması ve hareketli sağ bacağıyla Kat. No. 113 ile benzerlikler göstermektedir. Kaide arka yüzündeki BACCOY imzasıyla dikkat çeken ve MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilen Myrina örneği sol omzunda arkaya sarkan elbisesiyle Parion örneğinden ayrılır. Sağ omzu açıkta bırakan mantosuylaKat. No. 113 ile benzer yapı sergileyen Campania örneği[1187] ise, MÖ 1. yüzyılın sonlarına tarihlendirilmiştir. Bu benzer örnekler için önerilen genel aralıklarla birlikte, eserin Kat. No. 111 ile birlikte ele geçtiği M100 nolu mezar konteksti, Kat. No. 111 ile benzer saç ve yüz özellikleri dikkate alınarak eserin MS 1. yüzyılın ilk yarısına ait olduğu anlaşılmaktadır.

Mantolarının palliumu andırır yapılarıyla farklı olan bu üç örneğin ardından, alt kısımları yuvarlatılmış, kalın kumaşlı toga giyen Giyimli Ephebe örneklerine gelecek olursak; toga giyen örneklerimizden ilki olan **Kat. No. 114** (Levha 84), 2009 yılı Güney Nekropolis çalışmalarında ortaya çıkarılan ve tahrip olmuş bir mezara ait ölü hediyesi grubu olduğu tahmin edilen buluntu grubunda 1 testi, 1 kandil ve 1 kulplu cam sürahi ile birlikte ele geçmiştir[1188] (Tablo 1).

[1185] Mollard - Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romains. II*, *Myrina*, 121, Pl. 144 f

[1186] Mollard - Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romains. II*, *Myrina*, 121, Pl. 145 a, MYRINA 1189.

[1187] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains IV-I*, 53-54, Pl. 43 c, D/E 3583.

[1188] Başaran, "Parion 2009 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", 284.

Olasılıkla kısa tunik ya da khiton üzerine toga giyinen figür, yüksek kare kaide üzerinde, Geç Klasik ve Erken Hellenistik Dönem'in bilinen pozu[1189] içerisinde, ağırlığı taşıyan sabit sağ bacak, hareketli sol bacak üzerinde, togaya sarılmış vaziyette, ayakta durmaktadır. Tepe ve yan kısımlardan öne doğru taranarak, kısa bukleler halinde alın üzerine ve şakaklara dökülen kısa saçlıdır. Yüz yuvarlak ve dolgun yapılı, hafif çöküк göz çukurları içerisinde gözler kısıktır. Minyon yüz yapısına göre hafif büyük burnun altında, kapalı küçük ağız hafif gülümser tarzdadır. *Toga* boynun sağından inip, eli açıkta kalacak şekilde, sağ kolu tamamen kapatarak, boynun solundan sol omuz üzerine ve oradan da aşağıya doğru sarkarak tabana kadar uzamaktadır. Sağ kol toga altından karına doğru uzatılmış, açıkta kalan sağ el mantonun kenarını tutmaktadır. Sol kol ise, gövdenin yanında, hareketli sol bacak üzerinde alttan çıkardığı eliyle, elbiseyi tutmaktadır. Sağ omuzdan çıkıp, sağ el altından yay çizerek, sol omza giden kıvrımlar, sol omuz altından sağ bacağa inen çapraz uzun kıvrımlar ve sol elin altında çıkıp, sağ ayağa inen kavisli kıvrımların tamamında elbisenin kalın kumaşının da etkisiyle yuvarlak sırtlı, kalın, ancak oldukça yüzeysel bir yapı görülmektedir. Ayaklar elbise altından belirgindir. Arka yüzde sol omuzdan aşağı sarkan kumaş ve diğer kıvrımlar yüzeysel olarak belirtilmiş olup; buhar-askı deliğine yer verilmemiştir.

Myrina[1190], Kyme[1191], Pergamon[1192] ve Efes[1193] ve İtalya[1194]'da benzer türde togalı figürler bazen Giyimli-Mantolu Erkek, bazen de "Giyimli Ephebe" figürinleri olarak tanımlanmışlardır. Bu örnekler içerisinde, manto altından, göğüse doğru uzattığı sağ kolu, elbiseyi toplayan sağ eliyle, Kat. No. 114'e çok yakın bir benzer olan Efes örneği, Meriç[1195] tarafından MS 1. yüzyılın ilk yarısına verilmiştir. Aynı yapıyı sergileyen Myrina örnekleri için de, Beques[1196] MS 1. yüzyılı uygun görmüştür. Bu iki

---

[1189]. Richter, *The Portraits of The Greeks, Vol. II*, Pl. 40, Aiskhines'in MÖ 315-310' ait bronz orijinal heykelinin Roma Dönemi mermer kopyası; Boardman, *Greek Sculpture The Late Classical Period*, Fig. 106, Bronz orijinali MÖ 340-330'a ait Sophokles heykelinin Roma Dönemi kopyası.

[1190] Mollard - Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romains. II, Myrina*,s. 369, Pl. 144 b, Pl. 145 b.

[1191] Lagona, 11, Tav. XVI, Fig. 27-28.

[1192] Töpperwein, Taf. 66, Fig. 437.

[1193] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, Pl. 52 d, D 830; Meriç, Taf. 109, TK 24; Öztürk, Lev. XV, K 36.

[1194] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains IV-I*, 56, Pl. 46 a, E 323.

[1195] Meriç, Taf. 109.

[1196] Mollard - Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romains. II, Myrina*,s. 119-120

Myrina örneğinden MENOPHILOS imzalı örnek[1197] sağ kolun daha aşağıda, karın üzerine kadar indirilmesiyle Geç Klasik – Erken Hellenistik Dönem geleneğinde yapılmış bu tipin oldukça dejenere olmuş bir örneğini yansıtmaktadır.

Eserde kolların elbise altından verildiği, elbisenin vücudu sardığı yapıyı yansıtan heykeltıraşlık örneklerine, MÖ 13-9 yıllarına tarihlendirilen Roma Augustae Ara Pacis anıtının güney frizinde[1198], MÖ 2.-1. yüzyıla tarihlendirilen, Metropolis heykeltıraşlık eserlerinde[1199], MS 2. ve 3. yüzyıllara tarihlendirilen Adana Arkeoloji Müzesi Roma Dönemi heykeltıraşlık eserlerinde[1200] de rastlamak mümkündür.

Kat. No. 114'de görülen saç yapısı ve yüz özellikleri Erken İmparatorluk Dönemi'ne tarihlendirilen, Pergamon[1201] örneklerinde de görülmektedir. İmparator Augustus (MÖ 27 –MS 14) portrelerinde işlenmeye başlanarak, Julius Claudiuslar döneminin saray mensuplarının portrelerine uyarlanmış ancak İmpatarator Nero (MS 54-68) ile birlikte MS 60 yılları civarında son bulan[1202] bu saç tipi ile birlikte, Kat. No. 114'ün ele geçtiği ölü hediyesi grubundaki diğer eserler[1203]de göz önünde bulundurularak, MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmektedir.

Kat. No. 114 ile benzer bir yapı sergilemekle birlikte bu kez toganın sağ kolu açıkta bırakır vaziyette betimlendiği **Kat. No. 115-117** (Levha 84) nolu örneklerde sol omuzdan sarılan toga sağ kolun altından geçirilerek tekrar sol omuz üzerinden arkaya doğru atılmıştır. Yüksek kare bir altık üzerinde, sağdaki sabit, soldaki hareketli, ayakları üzerinde duran figür, kısa kollu, kısa tunik üzerine sağ omzu açıkta bırakan toga giymiştir. Alın ve şakaklarda öne doğru dökülen kısa saçlı baş hafif kendi sağına dönüktür. Geniş yay çizen kaşlar, plastik biçimde belirgin göz kapakları, hafif iri, ucu kalkık burun, plastik çıkıntı şeklinde belirgin dudaklı, hafif açık ağız, dolgun yanaklar, yuvarlak yüz ve hafif gülümser yapı belirgin yüz özellikleridir. Eserin kaidesi, ayakları ve gövdesinde eksik kısımları bulunmaktadır. Sol omuzdan başlayıp, sağ kolun altından

---

[1197] Mollard - Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romains. II, Myrina*,s. 119, Pl. 145 b, LY 1618,.
[1198] Kleiner, 94, Fig. 75, sağdan dördüncü figür.
[1199] Aybek, 91-92, 160-161, Kat. 22, Lev. 16-17.
[1200] Olcay Kılınç, *Adana Arkeoloji Müzesi'ndeki Roma Dönemi Heykelleri Kataloğu*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2012, s. 45-52, Kat. No. 12-13.
[1201] Kielau, Taf. 56 B, Fig. 524a-b.
[1202] Özgan, *Roma Portre Sanatı I*, 161.
[1203] Eserler ve benzerleri için Bkz, Ergürer, Parion Roma Dönemi Seramiği, Kat. No. 1130; Yılmaz, 2005-2010 Yılları Arasında Bulunan Parion Nekropol Kandilleri, Kat. No. 7.

geçirildikten sonra tekrar sol omuz üzerinden geriye atılan toganın karın üzerinde, ilk katın sol omuza giden ikinci kat üzerine çıkarılması sonucu karın üzerinde düğüm benzeri bir bir yapı oluşmuştur. Elbisenin sol omuzdan geriye atılan ikinci katı, dirsekten kırılarak hafif geriye çekilmiş sol kola sarılarak yukarı çekilmiş ve elbise altından çıkarılan sol el belirgindir. Gövdenin yanına paralel uzanan sağ kolda giydiği kısa kollu elbisenin kolu belirtilmiş, sağ kalçaya bitişik sağ elde ise top benzeri bir obje tutmaktadır. Sol omuzdan gelip sağ kolun altından, sağ bacağı sararak sol omza doğru çıkan elbise, sağ bacağın arkasında yay çizerek ön kısma geçip, çapraz olarak omuza doğru çıkan kalın, yuvarlak sırtlı kıvrımlara sahiptir. Eserlerden Kat. No. 115-116'nın arka yüzlerinde sol omuzdan aşağı inen kalın kumaşlı toganın kıvrımları yüzeysel olarak belirtilmiş, her iki eser de de sırt kısmında yuvarlak buhar-askı deliği bulunmaktadır.

Toganın bu tipte olduğu yakın örnekler genellikle İtalya[1204], Apulien[1205] ve Pompei[1206]'de bulunmakla birlikte, Pergamon'[1207]da da benzer togaya sahip örneklere rastlamak mümkündür. Roma İmparatorluk Dönemi, Julius Claudiuslar dönemi heykeltıraşlık eserleri içerisinde de benzer betimlere rastlanılmaktadır[1208]. Biri sadece baş olarak ele geçen üç örnekte ve yukarıda Kat. No. 111-114 arasında ele alınan diğer Ephebe figürinlerinde görülen, Julius Claudiuslar döneminde Augustus portreleriyle başlayıp, Nero döneminde sona eren saç yapısı ve Kat. No. 116'nın ele geçtiği AYL serisi ölü hediyesi grubundaki diğer terrakotta figürinler ve unguentarium (Tablo 1) da göz önünde bulundurularak, Kat. No. 115-117 arasında ele alınan üç örneğimiz MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmektedir.

Klasik Dönem Grek heykeltıraşlığında düşünür heykelleriyle[1209] başlayıp, özellikle Hellenistik Dönem ile birlikte yoğun olarak kullanılan bu tip[1210] Roma Dönemi'nde birçok Romalı vatandaş tarafından sevilmiş ve sanatçılardan kendilerini bu

[1204] Gonzenbach, 187, Abb. 63, İtalya, MS 1. yüzyıl.
[1205] Gonzenbach, Taf. 143, Nr. 3, Apulien, Traian Dönemi.
[1206] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains IV-I*, 56, Pl. 44 f, E 321, Pompei.
[1207] Töpperwein, Taf. 65, T 62/621.
[1208] Diana E. E. Kleiner, 95, Fig. 76, MÖ 13-9 yıllarına tarihlendirilen Roma Augustae Ara Pacis anıtının kuzey firizi.
[1209] Richter, *The Portraits of The Greeks, Vol. II*, Pl. 40, Aiskhines'in MÖ 315-310' ait bronz orijinal heykelinin Roma Dönemi mermer kopyası; Boardman, *Greek Sculpture The Late Classical Period*, Fig. 106, Bronz orijinali MÖ 340-330'a ait Sophokles heykelinin Roma Dönemi kopyası.
[1210] Aybek, 51; Laugier, 68, Nr. 23.

giysi içerisinde betimlemelerini istemişlerdir[1211]. Önceleri hem erkek, hem de kadınlar tarafından kullanılmış, zamanla Roma yurttaşı erkeklerin ayırtedici giysisi halini almasının[1212] yanısıra soyluluk ve ileri gelmişliğin göstergesi olarak düşünülmüştür. Bununla birlikte, MÖ I. Bin'de Batı Anadolu'daki nekrolojik eserlerle ilgili doktora çalışmasında Ürkmez[1213]; Klasik Dönem'den itibaren, özellikle Ionia ve Karia bölgelerindeki mezar stelleri üzerinde, ölen genç erkeklerin sadece kahramanlıkları ile değil, aynı zamanda asaletleri ve yumuşak huylulukları ile de tasvir edilerek yüceltildiklerini belirtmektedir. Bu iki görüşten hareketle, Parion Roma Dönemi figürinleri içerisinde, Kat. No. 111-117'de ele alınan, bu tipteki betimlemelerin, bu mezarlarda bulunan bireylerin kentin soylu ve ileri gelen ailelerinin çocukları olduklarını göstermek amacıyla bırakıldıklarını söylemek mümkündür.

Bakıcı-Köle

Parion Roma Dönemi terrakotta figürinleri içerisinde tekil örnekle temsil edilen **Kat. No. 118** (Levha 87), Parion Güney Nekropolisi, 2011 yılı çalışmalarında açılan M151 nolu çocuk mezarından, 4 savaşçı kukla, 1 oturan kadın figürini, 1 cam unguentarium ve 1 kandil ile birlikte ele gemiştir[1214] (Tablo 1). Altta ve üstte dışa taşkın profilli, yüksek bir kaide üzerinde ayakta duran figür sırtında bir sepet taşımaktadır. Diz kapaklarına kadar uzanan kısa tunik tarzı bir eksomis giyen figürün gövde ön kısmında ve arkadaki sepet ve gövdesinde eksik kısımlar ve sonradan birleştirme çatlakları bulunmaktadır. Sivri uçlu başlık takmıştır. Öne çıkık iri burun ve dolgun dudakları grotesk figürinleri anımsatmaktadır. Figürin ile birlikte ele geçen çok küçük boyutlu kukla bacak parçası, olasılıkla sırtındaki sepetin alt kısmı da tutturularak, bu sepette taşıdığı bebek figürinine ait olmalıdır. Ancak bu tek küçük kukla bacak dışında, bu bebek ya da çocuğa ait parça sağlam olarak ele geçmemiştir. Sağ omzundan göğüs kısmına uzanan sepetin taşıyıcı ipinin hemen altında belirgin uç kısmı kalp biçimli kuyruğun, olasıkla göğsünde tuttuğu bir tür hayvana ait olabileceği düşünülmektedir. Sırt kısmına sonradan eklenen bebek puseti amaçlı sepet dışında, hafif dışa bombeli arka yüzde ayrıntı işlenmemiştir.

[1211] Bieber, "Roman Men in Greek Himation (Romani Pallium) a Contribution to the History of Copying", 374.
[1212] M. C. Howatson, *Oxford Antikçağ Sözlüğü*, (Çev. F. Ersöz), Kitap Yayınevi, İstanbul 2013, 346.
[1213] Ürkmez, 242.
[1214] Başaran – Keleş – Kasapoğlu – Ergürer, "Parion 2011 Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", 347, 357, Res. 1.

En yakın benzeri olan, MS 2. yüzyıla ait Mısırdan ele geçen örnekte[1215] Kat. No. 118'de olduğu gibi kısa tunik giyen yaşlı ve konik başlıklı köle, sol omzunda bir tür kap taşır vaziyette betimlenmiştir. Yine Mısır'dan ele geçen ve MS 2. yüzyıla tarihlendirilen konik başlıklı bir baş da öne çıkık sivri yüz yapısıyla Kat. No. 117'ye benzer bir yapı sergilemektedir. Benzer yapıdaki bir başka baş da, Kyme[1216]'de ele geçmiştir. Eserin ele geçtiği M151 nolu mezar kontekstinde bulunan cam unguentarium ve kandil[1217] göz önünde bulundurularak Kat. No. 118, MS 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir.

Bir diğer Erkek Köle figürinimiz olan **Kat. No. 119** (Levha 88), 2004 yılı kurtarma kazılarında ortaya çıkarılan M125 nolu mezarda, 1 savaşçı kukla, 1 cam sürahi, cam boncuklar ve 1 kandil ile birlikte ele geçmiştir[1218] (Tablo 2). Kat. No. 118'de olduğu gibi sırtında sepet-küfe taşıyan yaşlı erkek betimlemesine sahip eser iri burun ve öne çıkık sivri yüze sahiptir. İri kulaklı ve başında sivri uçlu bir başlık bulunmaktadır. Ağzında tuttuğu obje çok küçük boyutlu, "T" biçimli bir çapayı andırsa da objenin ne olduğu net olarak belirgin değildir. Dizlerine kadar uzanan kısa tunik tarzı bir elbise giymiştir. Taşıdığı küfeden dolayı öne doğru eğilmiş figür, göğsü üzerine getirdiği sağ eliyle, olasılıkla küfenin ipini tutarken, yana doğru indirdiği sol eliyle de bir şey tutmaktadır. Arka yüzde, sonradan eklenen küfe dışında ayrıntı verilmemiş, yuvarlak bir buhar-askı deliği bulunmaktadır.

Winter tarafından Jüngere Typen (Yeni Tipler) XII'de ele alınan, Pompei ve Myrina örnekleri[1219], işlenen konu ve figürlerin yaşlı, kısa tunik tarzı eksomis giysili betimlemeleriyle Kat. No. 119 ile benzer yapı yansıtmaktadırlar. Mısır'dan ele geçen, MS 2. yüzyıla ait köle figürinleriyle[1220] de benzerlikler sergileyen Kat. No. 119'un ele

[1215] Fischer, 213, Taf. 38, Fig. 395, Köle.
[1216] Lagona, Tav. XII, Fig. 30.
[1217] M151 nolu mezar kontekstinde yer alan cam unguentarium ve kandilin benzerleri için Bkz. Yılmaz, *2005-2010 Yılları Arasında Bulunan Parion Nekropol Kandilleri*, Kat. No. 60-62; Aydın Tavukçu, Kat. No. 230-232; Özet, 132, Kat. No. 87 c.
[1218] Çanakkale Arkeoloji Müzesi, Parion 2004 Kurtarma Kazısı Envanter Defteri, Env. No. 10439, 10441, 10442.
[1219] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen, Tip XII, 451, Fig. 8, Myrina, 453, Fig. 7, Pompei.
[1220] Fischer, 213, Taf. 38, Fig. 395, Köle.

geçtiği M125 nolu mezar kontekstinde bulunan cam sürahi ve kandil[1221] göz önünde bulundurularak Kat. No. 119, MS 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir.

Kat. No. 118 ve Kat. No. 119'da ele alınan iki figür, yüzünde grotesk bir anlatım taşımakla beraber "genre", yani günlük hayattan bir sahneyi anlatır şekilde betimlenmişlerdir. Bu tip bakıcı ya da köle figürinleri mezar sahiplerinin ölümden sonraki hayatında, ona hizmet etmesi amacıyla konulmuş olabilecekleri ihtimaliyle birlikte, bu figürinlerin mezar sahibi çocukların oyuncakları olma ihtimali de bulunmaktadır.

3.2.2. Kadın Figürinleri

Parion Roma Dönemi terrakotta figürinleri içerisinde ele alınan kadın figürinleri oturur vaziyette, kline üzerinde uzanmış vaziyette ve ayakta duran olmak üzere üç ana tip göstermektedir. Bu ana tipler de, yansıtmış oldukları betimlelemelere göre alt başlıklar altında ele alınacaktır.

3.2.2.1. Oturan Kadın Figürinleri

Kuşlu Oturan Kadın Figürinleri

Sağ ellerinde tuttukları kaz betimlemesinden dolayı *Kazlı Oturan Kadın Figürinleri* olarak adlandırılan, **Kat. No. 120 – 130** (Levha 89-94) arasında ele alınan *diphros* benzeri arkalıksız bir taht ya da taburede oturan kadın figürinleri, ilk beş örnekte dikdörtgen bir altlık üzerine ayaklarını basarken, sol ellerini oturdukları yere dayamış, sağ ellerinde bir kaz tutmaktadırlar. Başları hafif sağa dönük ve giyimlidirler. Yuvarlak ve minyon yüz hatlarının belirgin olduğu figürinlerde saçlar, arkaya taranarak, bazılarından başın arka kısmında topuz yapılmış, bazılarında ise ensede kuyruk yapılmıştır. Hepsinin de kulaklarında yer alan yuvarlak küpeler dikkat çekmektedir. Göğüslerin hemen altında ince bir kuşak ile belin iyice sıkıldığı V yakalı khiton giyen figürlerde, iki göğüs arasında görülen dikey kıvrım ve göğüslerin altından bağlanan düz kuşağın oluşturduğu kalın kıvrımlar şematik biçimde göğsü çevrelemiştir. Özellikle

[1221] M151 nolu mezar kontekstinde yer alan kulplu cam şişe ve kandilin benzerleri için Bkz. Yılmaz, *2005-2010 Yılları Arasında Bulunan Parion Nekropol Kandilleri*, Kat. No. 60-62; Özet, 110, Kat. No. 70; Eker, Kat. No. 79.

karın bölgesinde yoğunlaşan giysi kıvrımları dalgalı uçlarıyla kalça hizasına kadar inmektedir. Ayrık tutulan bacaklar üzerinde şeffaf bir yapı gösteren bu giysi, bacaklar arasında iki boru şekilli, uçları gittikçe genişleyen dikey kıvrıma dönüşmüştür. Yanlarda ise, yapı olarak aynı kıvrımların sayıca çoğaldığı görülmektedir. Ayrıca oturduğu yerin üzerine de sanki bir kumaş parçası atılmış gibi özellikle sağ yanda çapraz kıvrımlar yüzeyi kaplamıştır. Oldukça uzun olan giysinin altından yüzeysel bırakılan ayakuçları az da olsa görünmektedir. İki parça kalıptan yapılarak birleşme yerleri sonradan koroplast tarafından rötuşlanan eserlerin ön yüzü kadar özenli olmayan arka yüzleri, düz bırakılmıştır. Bu kısımda figürlerin sırtında büyük yuvarlak bir buhar-askı deliği görülmektedir.

Kat. No. 120-124'de ele alınan 5 örnekten **Kat. No 120-121**'de saç, başın arkasında topuz yapılmışken, **Kat. No. 122, 123, 124**'de ensede kuyruk yapılarak boyun üzerine atılmıştır. **Kat. No. 125, 126, 127, 128 ve 129**'da ele alınan diğer 5 örnekte ise aynı gövde yapısına sahip Kuşlu Oturan Kadın figürinleri kaidesiz ve başları sağa ve öne daha çok yatık betimlenmişlerdir. Toplam 11 örnekle temsil edilen Kuşlu Oturan Kadın figürinlerinin tamamı düşünüldüğünde, *Jenerasyon n+1* olarak belittiğimiz bir üst jenerasyon figürinden alınan kalıptan çıkarılan örneklerden en az ikisi üzerinde değişiklik yapılarak, *Jenerasyon n+2* için 3 prototip, *Prototip n+1 a* (Kat. No. 120-121), *Prototip n+1 b* (Kat. No. 122-124) ve *Prototip n+1 c* (Kat. No. 125-129) oluşturulmuş; bu üç prototipten çıkarılan kalıplardan da *Jenerasyon n+2* ürünü Kat. No. 120-121 (*Prototip n+2 a*), Kat. No. 122-124, 130 (*Prototip n+2 b*) ve Kat. No. 125-129 (*Prototip n+2 c*) üretilmiştir (Şekil 14).

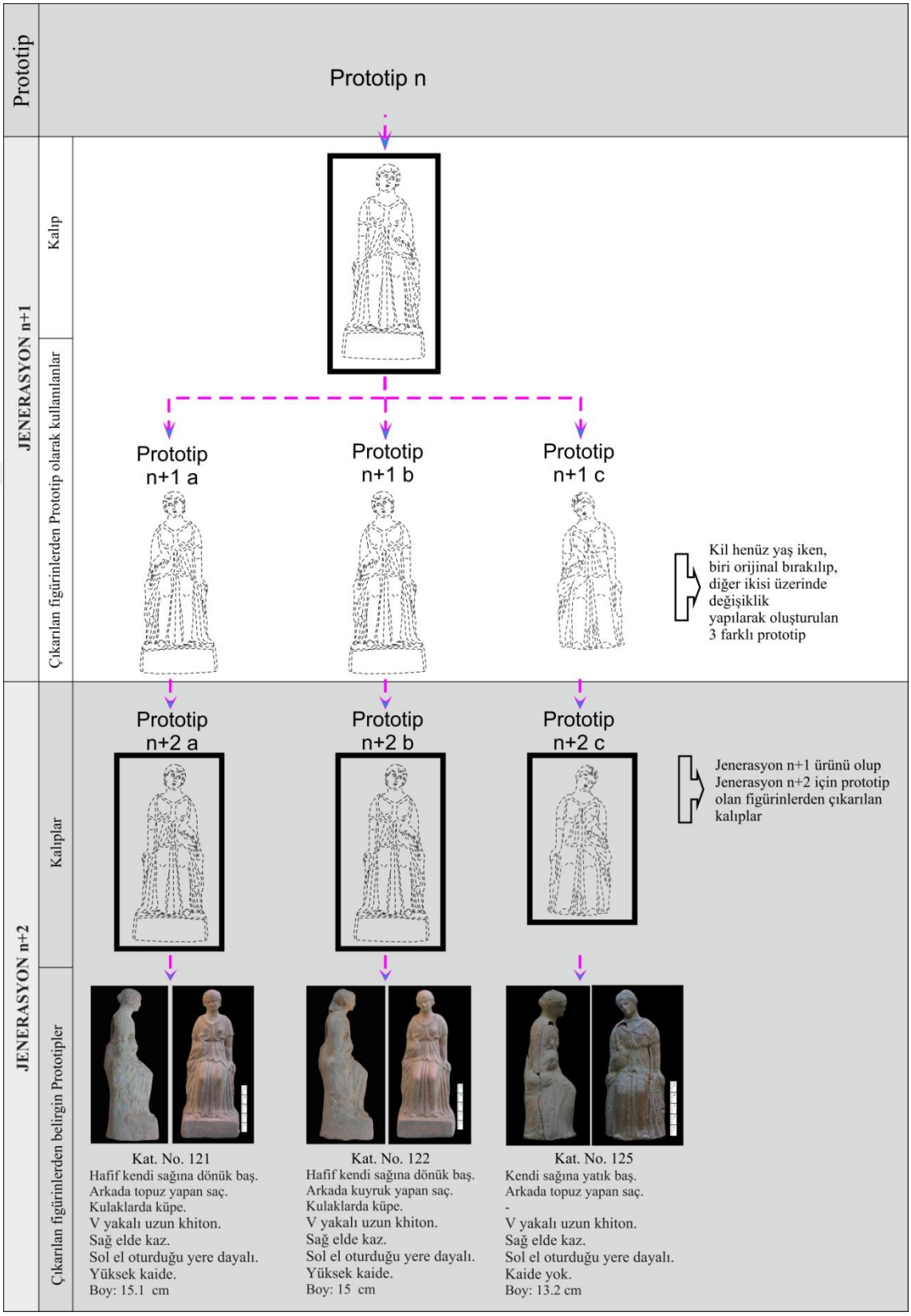

Şekil 14. Parion, Kuşlu Oturan Kadın Figürinlerinde Görülen Prototipler ve Seri Üretim Şeması

Bugün Paris Louvre Müzesi'nde olup, Mollard-Besques[1222] tarafından "kübik bir tabure üzerinde oturan giyimli kadın" olarak tanımlanan, MÖ 5. yüzyılın ikinci yarısına ait Myrina örneği, kucağındaki kanatları açık güvercinden dolayı, Lexicon[1223] serisinde Aphrodite örnekleri içerisinde ele alınmıştır. Yine Paris Louvre Müzesi'nde olup, Korint'den ele geçen bir diğer örnekte, kucağında kuğu yer alan figür[1224], Lexicon serisinde, Aphrodite olarak tanımlanmıştır. Merker[1225] tarafından da ele alınarak, MÖ Geç 5. - 4. yüzyıl aralığına tarihlendirilen, bir başka Korint örneği ise, *Oturan Tanrıça* olarak tanımlanmış, ele geçtiği alan da göz önünde bulundurularak, "Kore" ya da "Aphrodite" olabileceği belirtilmiştir. Korint'de "Potters' Quarter: Çömlekçiler Bölgesi" olarak adlandırılan alandan ele geçen terrakotta figürinler içerisinde yer alan, sağ eliyle kucağında kuş tutarak, oturur vaziyette betimlenmiş kadın figürinleri, Newhall Stillwell[1226] tarafından "*Oturan Koreler*" grubunda ele alınmıştır. Thymbra, Dardanos ve Tavolia'dan ele geçen Arkaik Döneme ait diğer erken örnekler[1227]de de görebildiğimiz, bu gruptaki figürinlerin Aphrodite'yi mi, yoksa farklı bir tanrıçayı mı simgelediğini net olarak söyleyebilmek mümkün değildir. Bununla birlikte Tavukçu[1228], Çanakkale Arkeoloji Müzes'inde bulunan terrakotta figürinleri ele aldığı çalışmasında, sivri başlıklı ve sağ elleri ile göğüslerinde haşhaş, nar ya da kuş tutan, oturur vaziyetteki, 17- 18 ve 19 katalog numaralı üç figürini de Aphrodite olarak tanımlamıştır. Bu üç eserden, MÖ 570-560'a tarihlenen, 18 katalog numaralı eserin sol göğsünü açıkta bırakan elbise yapısını da göz önünde bulundurarak, Aphrodite olarak değerlendirmiş; devamındaki eser olan, MÖ 490-480' ait olduğu belirtilen,19 katalog numaralı eser için de, sağ eliyle kucağında tuttuğu kaz ile birlikte yine aynı tanımlama uygun bulunmuştur.

Attika mezar stellerinde oturmuş vaziyetteki anne ya da baba figürleri, karşısında çömelmiş ya da kucağında oturur şekildeki çocuklarına ya bir oyuncak bebek ya da ruhu

---

[1222] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II*, Myrina, 6, Pl. 4 f, MYR 193.
[1223] Lexicon II-2, 83, Aphrodite 842.
[1224] Gloria S. Merker, *The Sanctuary of Demeter and Kore – Terracotta Figurines of the Classical, Hellnistic and Roman Period*, Corinth, Vol. XVIII, Part IV, The American School of Classical Studies at Athens, Princeton, New Jersey 2000, 90-91, Pl. 9, C 77.
[1225] Merker, s. 90-91, Pl. 9, C 77.
[1226] Agnes Newhall Stillwell, *The Potters Quarter: The Terracottas*, Corinth, Vol. XV, Part II, The American School of Classical Studies at Athens, Princeton-New Jersey 1952, 95, Pl. 17, XI, 1, 2, 3, 8, 9.
[1227] Kaplan, Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri, 102, Kat. No: 131-134.
[1228] Tavukçu, 61-63, Lev. 5, Kat. No. 17-19.

temsil eden güvercin verirken betimlenmişlerdir[1229]. Genellikle güvercin olarak betimlenen kuşların, çocuğun evdeki eski yaşamıyla bağlantılı olmasının yanı sıra, uçabildiklerinden dolayı, kanatlanmış ruh olarak ölüye eşlik ettiği de düşünülmektedir[1230]. Bazı Attika mezar stelleri üzerinde ise, büyük kız-erkek kardeş, kadın-erkek köle ya da bakıcıların ellerinde güvercin olduğu ve karşılarında duran çocuğun ise, kuş ya da ördek-kaz tuttuğu görülmektedir[1231]. Fakat bu kardeş ya da köle-bakıcı figürleri ayakta dururken, aile büyükleri olan anne ve babalar oturur vaziyette verilmişlerdir. Bu nedenle, genel tanımlamada *Oturan Kadın Figürini* olarak tanımladığımız bu figürinlerin taht ya da tabure benzeri bir obje üzerinde oturur vaziyette betimlenmeleri, bu figürlerin yüceltildiklerini göstermesinin yanısıra, mezar sahibi çocuğun annesi olabilecekleri, ellerinde tuttukları kuşun da ölen kişinin ruhunu temsil ettiği, dolayısıyla koruyucu ve yücelmiş vaziyette betimlenen bu figürlerin ölen kişinin ruhunun öteki dünyaya götürülmesini sağlamak amacıyla mezarlara konulmuş olabileceği de düşünülmektedir. Bu tip oturan kadın figürinleriyle ilgili, herhangi bir tanrıçaya ait kesin bir atribü ya da belirgin bir betimleme olmadığı durumlar göz önünde bulundurulduğunda, tanımlamada farklı ifadeler kullanılabileceği de kaçınılmazdır. Bu noktada, Işık[1232] tarafından, Kuşlu koreler ile ilgili olarak "*Kuşlu koreler, İon yontucularının MÖ 625-547 arası yaşanan Altın Çağ süecinde yarattığı en alılımlı genç kız resmidir. Hangi tanrıçaya adanmışsa onu betimler, ancak adayan ölümlüyü de betimleyebilir*" şeklinde yapılan açıklama da göz önünde bulundurularak, bunların olasılıkla bir tanrıçayı, onu adayan-ölü hediyesi olarak bırakan kişiyi ya da mezar sahibi çocuğun annesi gibi bir ölümlüyü de temsil ediyor olabileceği göz ardı edilmemelidir. Bu yüzden, Parion terrakotta figürinleri içerisinde ele alınan Kat. No. 120-130 için de *Kuşlu Oturan Kadın Figürüni* tanımlaması yerinde bir tanımlama olacaktır.

Eserlerden Kat. No. 120-124 arasında verilen yüksek altlık üzerinde duran örnekler 2005 yılı çalışmalarında güney ucu (F3c 1 – 2 Ölü Hediyesi – Adak Grubu) açılan ve 2009 yılı çalışmalarında kuzeydeki devamı ortaya çıkarılan M136 nolu

[1229] John H. Oakley, "Death and The Child", (Ed. J. Neils – J. H. Oakley), *Coming of Age in Ancient Greece Images of Childhood from the Classical Past*, Yale University Press, New Haven and London 2003, 180, Fig. 20, 184, Fig. 24-25; Helene Foley, "Mothers and Daughters", (Ed. J. Neils – J. H. Oakley), *Coming of Age in Ancient Greece Images of Childhood from the Classical Past*, Yale University Press, New Haven and London 2003, 132, Fig. 23, 133, Fig. 25, 134, Fig. 27, 135, Fig. 28.
[1230] Oakley, 180.
[1231] Oakley, 182, Fig. 22, 183, Cat. 25, Fig. 23.
[1232] Işık, *Uygarlık Anadolu'da Doğdu*, 176, Dn. 1-2.

mezardan ele geçmişlerdir[1233] (Tablo 1). Bu gruptaki eserlerin, Julius Caldiuslar Dönemi kadın portreleri[1234]nden bildiğimiz, alın üzerinden ikiye ayrılıp, şakakları da içine alarak, yüzü çevreleyip, kulaklar üzerinden dalgalı bir şekilde arkaya taranan saç tipi, benzerlerine Smyrna örnekleri[1235]nde sıkça rastladığımız, Tiberius Dönemi (MS 14-37) saç yapısını yansıtmaktadır. Betimlemedeki çok küçük farklılıklarla bu seri ile uyuşan ve bu seriden alınan çizimle tamamlanan **Kat. No. 130** (Levha 94) ise genellikle MS 2. – 6. yüzyıl aralığına tarihlenen buluntular veren Yamaç Yapısı – Lejyon Hamamı'ndan ele geçmiştir. Kat. No. 130, Yamaç Yapısı – Lejyon Hamamı'ndan ele geçen eserlerin geneli ile uygun bir tarih aralığına işaret etmemekle birlikte, M136'dan ele geçen ölü hediyeleri arasında yer alan seramikler[1236] ve yansıttıkları saç yapısı göz önünde bulundurularak Parion Kuşlu Oturan Kadın figürinleri içerisinde *Jenerasyon n+2*'de üretilen *Prototip n+2 a* ürünü olan Kat. No. 120-121, *Prototip n+2 b* ürünü olan Kat. No. 122, 123, 124, 130 MS 1. yüzyılın başları – MS 40 aralığına tarihlendirilmektedir.

Jenerasyon n+2'de üretilen ve altlıksız işlenen *Prototip n+2 c* ürünü olan Kat. No. 125-129, Güney Nekropolis'de 2011 yılı çalışmalarında, ALU kodlu serinin diğer örnekleriyle birlikte çoğunluğu parçalardan oluşan dağılmış vaziyetteki bir ya da birkaç mezara ait olabileceği düşünülen buluntu grubu ile birlikte ele geçmiştir[1237] (Tablo 1). Aynı buluntu grubunda yer alan seramiklerin genel olarak, MS 25-100 tarih aralığında kullanılan örnekler[1238] olmasına karşın, Kat. No. 120-124 örnekleri ile aynı saç

[1233] Başaran – Tavukçu, "Parion Kazısı 2005", 617; Başaran, "Parion 2009 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", 285, 295, Res. 5.
[1234] İnan – Rosenbaum, *Roman and Early Byzantine Portrait Sculpture in Asia Minor*, Pl. CLX, No. 285, Pisidia Antiochiası'ndan ele geçen, Konya Müzesi'nde bulunan Julius Caldiuslar Dönemi'ne ait kadın başı.
[1235] Leyenaar-Plaisier, 175-176, Pl. 66, Fig. 406-410; Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques et Romains III*, 180, Pl. 216.a, B 137.
[1236] Mezarda ele geçen seramikler ve benzerleri için Bkz. Aydın Tavukçu, Kat. No. 97, 202; Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 125. M136 nolu mezar ve güney ucundaki, F3c 1 ve F3c 2 nolu iki ölü hediyesi grubunda bulunan seramikler için MÖ 1. yüzyıl sonları ile MS 1. yüzyıl aralığını kapsayan geniş bir tarihlendirme verilmektedir. Bu geniş tarih aralığına ait seramik kapların varlığı ise günlük kullanımda yer alan kapların ilerleyen süreçte mezarlara bırakılabildiklerini, dolayısıyla eserler arasında bu şekilde bir tarih farklılığının olabileceğini göstermektedir.
[1237] Başaran – Keleş – Kasapoğlu – Ergürer, "Parion 2011 Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", 348.
[1238] Kandil, testi ve çift kulplu kâseden oluşan seramiklerin benzerleri için Bkz. Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 134, 183; Yılmaz, *2005-2010 Yılları Arasında Bulunan Parion Nekropol Kandilleri*, Kat. No. 30-36.

yapısına[1239] sahip olmaları, Kat. No. 125-129'da ele alınan altlıksız örneklerin de, MS 1. yüzyılın başları – MS 40 aralığına ait oldukları anlaşılmaktadır.

Tahtta Oturan Kadın Figürinleri

Oturan Kadın figürinlerinin ikinci grubunu oluşturan **Kat. No. 131-140** (Levha 94-99)'da ele alınan örnekler, tam ya da yarım arkalıklı birer tahta oturur vaziyette betimlendikleri için *Tahtta Oturan Kadın Figürinleri* olarak tanımlanmışlardır. Bu grupta ele alınacak ilk örnekler olan **Kat. No. 131-138**'de figürler, khiton üzerine, vücudu saran bol dökümlü ve kalın birer himation giymişlerdir. Ortadan ikiye ayrık saçları dalgalı bir şekilde kulak üstlerine kadar inerken; ensede toplanarak atkuyruğu yapılmıştır. Küçük ayrıntılarla belirtilmiş, kaş, göz, burun ve ağız, minyon yüz hatları içine gizlenmiştir. Sağ eller omuzdan gelen himationa sarılmış, sol omuz üzerine götürülmüştür. "Pudicitia" tipini yansıtan figürinlerde, sol kol tahtın kolluğu üzerinde yer almaktadır. Latincede "iffet, alçakgönüllülük" anlamına gelen pudicitia ismi ve tipi Roma sikkeleri üzerinde de yaygın olarak uygulanmıştır[1240]. Özellikle MÖ 2. yüzyıl ve sonrasında Anadolu mezar stellerinde en sık karşılaşılan kadın tipi olan bu tipi Romalılar, mezarlarında soylu hanımları onurlandırma amacıyla, MÖ 1. yüzyıl'dan MS 1. yüzyıl içlerine kadar ayakta duran ya da oturan kompozisyonlar içerisinde kullanmışlardır[1241]. Genellikle ölüm ikinografisi içerisinde hüzünlü durumun biçimsel ifadesi olarak yorumlayabileceğimiz bu tipteki Parion örneklerinden sadece **Kat. No. 135**'te, diğerlerinden farklı olarak eller bacaklar üzerinde betimlenmiştir. Bu tipteki örneklerin, taht ya da altlıksız benzerlerinin bulunduğu Kilia örnekleri[1242] için MS 3. yüzyıl önerilmiştir. Kaplan[1243] tarafından ele alınan bu eserlerin en önemli ortak özellikleri tabure ya da tahtsız olarak, sağ el elbise altından göğüs üzerinde, sol elin ise, sol bacağın yanında verilmesi olarak belirtilmiştir.

Oturduğu tahtın arkalıksız olması dışında, oturuşundan kaynaklanan giysi kıvrımları ve sağ elini giydiği himationa dolayarak sol omzuna götürmesi açısından

[1239] Dn. 1230-1231.
[1240] Işın, *Patara Terakottaları Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri*, 17-19.
[1241] Aydın Tavukçu 2007, 57; Murat Çekilmez, *Tire Müzesi'nden Hellelnistik ve Roma Dönemi Mezar Stelleri*, (Yayınlanmamış Yüsek Lisans Tezi), Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın 2008, 48, Kat. No. 4-6, 8-9, 12-14, 21-22.
[1242] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Kat. No: 136-144.
[1243] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, 102, 103.

özellikle **Kat. No. 131-135**'e benzer yapı gösteren Güney İtalya örnekleri[1244] Leyenaar-Plaisier tarafından Hellenistik Döneme tarihlendirilmişlerdir. Aynı döneme tarihlenen ve bulunuş yeri bilinmeyen bir başka örnek[1245] de aynı duruşu sergilemektedir. Mollard-Besques[1246] tarafından, Myrina terrakottaları içerisinde değerlendirilen ve Montpellier Koleksiyonu'nda yer alan örnek, sağ ve sol kolun işelenişi ve elbisenin tüm vücudu sarmasıyla Parion örnekleri ile aynı temaya sahip olmakla birlikte, taht ya da tabure olmadan oturur vaziyette ve başın örtülü olmasıyla birkaç farklılık gösterir. Eser için MÖ 4. yüzyıl özelliklerini yansıtan ancak daha çok, geç dönem özelliklerine sahip yerel bir imitasyon eser olabileceği belirtilmiştir.

2005 yılı Güney Nekropolis çalışmalarında açılan, çocuk mezarı ya da ölü hediyesi grubu olarak düşünülen M11 (Tablo 1)'den ele geçen Kat. No. 131-135 (Levha 94-96), bu grupta yer alan seramik eserler ve diğer kontekst malzeme de göz önünde bulundurularak MS 1. yüzyıl başları – MS 40 aralığına tarihlendirilmektedir[1247]. 2007 çalışmalarında ortaya çıkarılan, ahşap sandık içerisindeki ölü hediyesi grubu, M97'de bulunan **Kat. No. 136-137** (Levha 97-98) ise, figürlerin saç yapısı[1248] ve elbise kıvrımlarındaki zengin yapı göz önünde bulndurularak, kontekstinde bulunan kandil ve testi için uygun gördümüz ortak tarih aralığı olan, MS 1. yüzyılın ilk yarısının çok geç olmayan bir evresine işaret etmektedir[1249]. Grubun son örneği olan **Kat. No. 138** ise sağ elin giysi altında göğüs üzerine çapraz tutulmasıyla benzer yapıyı sergilemekle birlikte, oldukça şematik bir yapı kazanan saç, giysi kıvrımları ve yüz işlenişiyle dikkat çekmektedir. Ele geçtiği M151 nolu mezar kontekstinde bulunan cam unguentarium ve kandil[1250] sayesinde MS 2. yüzyıla ait olduğu anlaşılan Kat. No. 138, Kat. No. 131-137 ile MS 1. yüzyılın ilk yarısında görülen geleneğin, MS 2. yüzyılda da devam ettiğini gösterir niteliktedir.

[1244] Leyenaar-Plaisier, 513-514, Pl. 191, Fig. 1498-1499.
[1245] Leyenaar-Plaisier, 536-537, Pl. 202, Fig. 1561.
[1246] Mollard - Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romains. II*, Myrina, 6, Pl. 4.e, M84.
[1247] M11'den ele geçen seramik eserler ve benzerleri için Bkz. Aydın Tavukçu, Kat. No. 80, 95; Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 135.
[1248] Dn. 1230-1231.
[1249] Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 133; Yılmaz, 2005-2010 Yılları Arasında Bulunan Parion Nekropol Kandilleri, Kat. No. 31.
[1250] M151 nolu mezar kontekstinde yer alan cam unguentarium ve kandilin benzerleri için Bkz. Yılmaz, *2005-2010 Yılları Arasında Bulunan Parion Nekropol Kandilleri*, Kat. No. 60-62; Aydın Tavukçu, Kat. No. 230-232; Özet, 132, Kat. No. 87 c.

Bu grupta ele alınan örneklerden Kat. No. 131-134 arasında ele alınan ve aynı kalıptan çıkarılmış oldukları anlaşılan dört örnekten Kat. No. 131-132'de arka yüzdeki buhar-askı deliğinin yuvarlak, Kat. No. 133-134'de ise, çekik göz biçimli olması, aynı kalıbı kullanan iki farklı ustaya işaret etmektedir. Ayrıca Kat. No. 134'de belirgin olarak görülen şeklinde yazılmış usta-atölye isim-işaretinin ilk harfleri olan KAL harflerinin de, azda olsa diğer örneklerde belirgin olması, bu isim ya da işaretin atölye ismi olabileceği ihtimalini akla getirmektedir.

Kaplan[1251]'ın, bu tipin, taht ya da tabure olmadan betimlenmiş Troas Bölgesi örneklerini[1252] bölgeye özgü tipler olarak tanımlamasını da göz önünde bulundurarak, birebir benzerlerine başka hiçbir merkezde rastlanılmayan Parion örnekleri ile birlikte bu şekilde betimlenen oturan kadın figürinlerinin bölgeye özgü tipler olduğu anlaşılmaktadır. Yukarıda da değinilen pudicitia tipin mezar stelleri üzerindeki oturan kadın figürinlerinde kullanımı da göz önünde bulundurularak, bu tip figürinlerin de ölüm ikonografisiyle ilgili olarak mezarlara bırakıldığı, bu bağlamda bu tipteki figürinlerin mezar sahibinin yasını tutan kişileri betimlediği de düşünülebilir.

Tahtta Oturan Kadın figürinlerinin son iki örneği olan **Kat. No. 139-140** birbirine çok yakın benzerlikleri bulunan, aynı tipin iki farklı kalıbından çıkmış oturan kadın figürinleridir. Bu iki eserden ilki olan **Kat. No. 139** (Levha 99)**,** 2005 yılı Güney Nekropolis çalışmalarında açılan ve sonraki dönem çalışmlarında ortaya çıkarılarak M136 olarak adlandıırılan mezarın güney ucu olan, adak grubu içerisinde ele geçmiştir[1253] (Tablo 1). Yüksek ve kavisli bir arkalığa sahip taht üzerine oturur vaziyette işlenmiş giyimli kadın figürü, üzerine oturduğu taht ile adeta bütünleşmiş bir şekilde yapılmış, üzerine bastığı kenarları profilli ayaklı, dikdörtgen kaide ise, bağımsız değil, taht ile birlikte düşünülmüştür. Ortadan ikiye ayrılarak, alın üzerinde kabartılmış noduslu saç, kulak hizasına kadar arkaya taralı olarak takip edilebilmektedir. Küçük burun ve dudaklardan başka yüzdeki ayrıntıları yok denecek kadar azdır. Kalın ve kısa tutulan boyun ile geçilen gövdede, göğüslerin altından bağlı bir kuşakla zenginleştirilen 'V' yakalı khiton giyinen figür, sağ elini, göğüs hizasında yukarı kaldırarak, tahtın

[1251] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, 103.
[1252] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Kat. No: 136-144.
[1253] Başaran – Tavukçu, "Parion Kazısı 2005", 8; Aydın Tavukçu, Kat. No. 52.

profilli kenarından tutarken, sol elini dizine koymuştur. Göğüs ve karın hizasında kıvrımlarla zenginleştirilen giysi iki göğüs arasında dikey bir kıvrıma sahiptir. Elbisenin, göğüsler üzerinde ve kuşağın altında belirgin kıvrım yapısı, oturur durumda verilen figürün bitişik bacakları üzerinde şeffaf bir yapı kazanmış, bacaklar üzerinde görülmeyen kıvrımlar tahtın her iki yanına boylu boyunca uzanırken, ayakuçlarını açıkta bırakmıştır.

Kat. No. 140 (Levha 99), 2006 yılı Güney Nekropolis çalışmalarında açılan, M77 nolu mezardan, 4 terrakotta figürin, 1unguentarium ve 1 maşrapa ile birlikte ele geçmiştir (Tablo 1). Kadın figürünün biçimsel özellikleri açısından Kat. No 139 ile hemen hemen aynı özelliklere sahip olan Kat. No. 140'ın tek farklılığı ise figürün oturduğu tahtın alt kısmındadır. Kat. No 139'da figürün oturduğu kısmın iki yanındaki plastik çıkıntılar Kat. No. 140'da kaybolmuş, tahtın alt kısmı daraltılmıştır.

Bu iki eserden Kat. No. 139 Aydın Tavukçu[1254] tarafından yapılan değerlendirmede Aphrodite olarak tanımlanmış olmasına karşın, figürinin Aphrodite'yi temsil ettiğini gösterir atribü ya da belirgin bir betimleme özelliği bulunmadığından eserin *Tahtta Oturan Kadın* figürinleri içerisinde ele alınması uygun görülmüştür. Bununla birlikte yukarıda Kat. No. 120-130 arasında ele alınan *Oturan Kuşlu Kadın* figürinleri için yapılan açıklamada da olduğu gibi bu iki örneğin de olasılıkla bir tanrıçayı, onu adayan-ölü hediyesi olarak bırakan kişiyi ya da mezar sahibi çocuğun annesi gibi bir ölümlüyü temsil ediyor olabileceği düşünülebilir.

Her iki eserde de görülen yüksek ve apsidal yapılı arkalıklı taht ve figürlerin ayakları altında yerleştirilmiş küçük taburenin bulunduğu, Kuzey Afrika'daki Hadrumete'den ele gemiş benzer bir figürin, Besques [1255] tarafından "*matronal - ağır başlı anaç görünümde oturan kadın*" olarak tanımlanıp, MS 2. yüzyılın üçüncü çeyreğine tarilendirilmiştir. Benzer biçimde apsidal arkalık ve taht ile bütünleşmiş tabureye sahip bir diğer örnek olan, MYR 7 envanter numaralı, Louvre Müzesi'nde bulunan Myrina örneğinde[1256], çıplak olarak ve bir eli göğsünde işlenen figür, Mollard-Besques tarafından *Doğulu Tip Aphrodite* figürinleri içerisinde ele alınmıştır. Myrina

[1254] Aydın Tavukçu, Kat. No. 43.
[1255] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains IV-2*, 158, Pl. 96 e, E 444.
[1256] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II*, Myrina, 14, Pl. 10 c, MYR 7.

örneği ile oldukça yakın benzerliğe sahip taht yapısı ile dikkat çeken Parion örneklerinde, göğüs altından bağlanan khitonun, göğüsleri çevreleyen kalın halat biçimli kıvrım yapısını yansıtan Smintheion örneği[1257] ise MÖ 1. yüzyılın üçüncü çeyreğine tarihlendirilmiştir. Kat. No. 139-140'da görülen, noduslu saç tipi ilk olarak Marcus Antonius'un dördüncü karısı Octavia'nın betimlendiği MÖ 40 civarına tarihlenen sikkeler üzerinde görülür[1258]. Daha sonra Augustus'un karısı Livia portreleriyle yaygın hale gelen bu saç tipi, Iulius Claudiuslar Dönemi boyunca (MÖ 27-MS 68) kadın portrelerinde yaygın olarak kullanılmıştır. Töpperwein[1259] Pergamon'da bulunan benzer saç tiplerine sahip başlar için, bu saç tipinin Augustus Dönemi (MÖ 27-MS 14) stilinde olduğundan; ancak, Batı Anadolu'da biraz daha sonra kullanıldığından bahseder. Bu saç tipi Julius Claudiuslar Dönemi kadın portrelerinde özellikle Livia ve Octavia'da görülmektedir[1260]. Bu iki eserden Kat. No. 139'un ele geçtiği M136 nolu mezar kontekstinden yer alan seramikler[1261] ve bir sikke[1262] ile Kat. No. 140'ın bulunduğu M77 nolu mezar kontekstindeki seramikler[1263] MÖ 1. yüzyıl sonları ile MS 1. yüzyıl aralığına tarihlenmektedir. Ancak yukarıda da bahsedilen noduslu saç yapısı ve kontekst malzemenin tarih aralığı göz önünde bulundurularak, her iki eserin de MS 1. yüzyıl başları – MS 40 aralığına tarihlendirilmesi uygun görülmüştür.

Diptikoslu Oturan Kadın Figürinleri

Bu gruptaki, **Kat. No. 141-144** (Levha 100-101) arasında ele alınan dört eserin ortak özelliği, oturur vaziyette betimenmiş kadın figürinlerinin, dizleri üzerinde diptikos-yazı tableti tutuyor olmalıdır. Bu eserlerden parça halinde olan biri dışındaki üç figürinden ikisinin oturduğu bir sanduka ya da taht olmasına karşın biri sanduka ya da taht olmadan betimlenişiyle grubun farklı örneklerindendir.

Grubun ilk örneği olan **Kat. No. 141** (Levha 100), Güney Nekropolis, 2011 yılı çalışmalarında açılan M157 nolu mezardan, iki horoz figürini, kandil, unguentarium ve

[1257] Öztepe, 46, 55, Levha 1.
[1258] Diana E. E. Kleiner, 39; Ramazan Özgan, *Roma Portre Sanatı I*, Ege Yayınları, İstanbul 2013, 136, 141, 204-205, Res. 92, 97, 129-131; Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri,* 140.
[1259] Töpperwein, 81-82, Taf. 52, Fig. 371-372.
[1260] İnan – Rosenbaum, *Roman and Early Byzantine Portrait Sculpture in Asia Minor*, 60, Pl. VII Livia, 61, Pl. VIII Octavia, 108, Pl. LXIV, Balıkesir civarından Julius Claudiuslar Dönemi özel portre, Augustus Dönemi; Diana E. E. Kleiner, 76-77, Fig. 53-54 Livia;
[1261] Aydın Tavukçu, Kat. No. 97, 202, Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 125; Yılmaz, *2005-2010 Yılları Arasında Bulunan Parion Nekropol Kandilleri*, Kat. No. 6.
[1262] Çelikbaş, *Parion Roma Kolonizasyon Sikkeleri*, Kat. No. 30.
[1263] Kasapoğlu, *Parion Nekropolü 2006 Yılı Seramik Buluntuları*, Kat. No. 8, 65.

bir sikkeden oluşan ölü hediyeleri ile birlikte ele geçmiştir[1264] (Tablo 1). Yüskek altlık üzerinde, dizleri üzerindeki diptikosu-yazı tabletini iki eliyle tutarak, yüksek bir tabure üzerine oturan kadın figürü, alın üzerinde kabartılarak, ikiye ayrılıp, kulaklar üzerinden geriye tarandıktan sonra ensede toplanmış saçlara sahip başı çok az kendi sağına yatıktır. Derinde, az belirgin gözler, iri burun ve küçük ağızlı, hafif dolgun yüz yapısına sahip figürün, kısa kalın boynu devamında düşük omuzlu gövdesinde, kısa kollu, V yakalı ve ayakuçlarına kadar uzanan khiton giyinmiştir. Gövdeye bitişik kolların devamında, iki yandan elleriyle tuttuğu, dizleri üzerine yerleştirilmiş diptikos, kapağı açık vaziyettedir. Kalın plastik kıvrımlı birer çerçeve içerisine alınmış görünümüne sahip göğüslerin altından bağlanan kemerle oluşturulan, aşağı inen kalın plastik kıvrımlar, alt kısımda bacakların iki yanı ve arasındada görülmektedir. Ancak bacaklar üzerinde elbisenin bu kalın kumaşlı yapısı kaybolmuşçasına bacaklar net olarak belirgin olup, ayakuçları elbise altından görülmektedir. Bir bütün olarak ele alındığında Hellenistik Dönemin sonlarında itibaren görülmeye başlayan şematik yapıyı barındıran eserin bu yapısı bize, Kat. No. 120-130 arasında ele aldığımız *Kuşlu Oturan Kadın* figürinlerini anımsatmaktadır. Taban açık, arka yüzde, sırtta buhar-pişirme deliği, alt kısımda kazıma çizgi usta işareti-monogramı yer almaktadır.

2011 yılın Güney Nekropolis çalışmalarında aynı karolajda bulunan, ALU serisi içerisinde ele geçen **Kat. No.142 (Levha 100)**, sadece diptikos ve bacakların bulunduğu parça olmasına karşın, ALU serisi içerisinde bulunan *Kuşlu Oturan Kadın* figürinlerinde uygulanan tümlemeler gibi, ölçüleri ve teknik özellikleri gözönünde bulundurularak Kat. No. 141'deki tipin, altlıksız yakın örneğini temsil ettiği anlaşılmış ve bu figürinden alınan çizimle tamamlanmıştır.

Güney Nekropolis'de 2004 yılı kurtarma kazılarında, L-9 nolu karolajda ele geçip, her hangi bir mezar kontekstine ait olmayan **Kat. No. 143 (Levha 101)**, yuvarlak profilli dikdörtgen kaide üzerinde yarım silindirik ve üstü oval sonlanan arkalıklı tahtı ile Kat. No. 139-140 ile benzer özellikler yansıtmaktadır. Dizleri üzerindeki diptikos-yazı tabletini tutarak oturan kadının, arka kısımda tahtla birleştirilmiş başı öne ve hafif kendi sağına eğiktir. Saç ve yüzünde ayrıntılar belirgin olmamakla birlikte, minyon bir yüz yapısına sahip olduğu görülmektedir. Çok kısa olmayan boyundan geçilen düşük

[1264] Başaran - Keleş - Kasapoğlu - Ergürer, "Parion 2011 Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", 348, 357, Resim 2.

omuzlu gövdede, boynun altından itibaren, kolları da kapatarak ayakuçlarına kadar tüm vücudu saran khiton üzerine himation giymiştir. Gövdenin üst kısmında elbise ayrıntıları belirgin olmamakla birlikte, iki yandan elleriyle tuttuğu, dizleri üzerindeki, kapağı açık diptikos-yazı tabletinin alt kısmında, iki katlı elbise yapısı net olarak görülmekte, sol ayakucu elbise altından belirgindir. İşlenmeden, yuvarlatılmış, yüzeysel bırakılan arka yüzde, sırt kısmında çekik göz biçimli buhar-askı deliği bulunan figürinin tabanı açıktır.

Gruptaki diğer diptikoslu kadın figürinlerinden farklı olarak sanduka yada taht olmadan oturur vaziyette betimlenmesiyle kendine özgü bir tip yansıtan **Kat. No. 144 (Levha 101),** 2007 yılı Güney Nekropolis çalışmalarında, M97 nolu nolu mezardan, beş terrakotta figürin, bir testi ve bir kandilden oluşan ölü hediyeleri ile birlikte ele geçmiştir[1265] (Tablo 1). Sanduka, tabure ya da taht olmadan, oturur vaziyette betimlenmiş kadın, hafif yukarı kalkık başında alın üzerinden ikiye ayrılarak kulaklar üzerinden arkaya doğru taranıp, ense üzerinde toplanarak kuyruk yapan saç yapısına sahiptir. Dar alın, az belirgin iri gözler, iri burun, küçük ağız ve küçük çeneli minyon yüzlüdür. Uzun boynun devamında basık omuzlu üst gövdeye sahip figür, kısa kollu, V yakalı, ayakuçlarına kadar uzanan khiton giymiştir. Gövdeye bitişik kolların devamındaki eller, dizleri üzerindeki kapağı açık diptikos-yazı tabletini iki yandan tutmaktadır. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, sırt kısmında göz biçimli buhar-askı deliği bulunmakta ve tabanı açıktır.

Bu grupta ele alınan eserlerin, konu açısından benzerlerine Cyreneica[1266], Alexandria[1267], Kıbrıs[1268], Boeotia (Tanagra)[1269], Atina[1270], Korint[1271], Tripolis[1272], Batı

[1265] Başaran, "Parion 2007", 64, Res. 9.
[1266] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains IV-2*, 64, Pl. 31 d-e, D 4340-4341, MÖ 4. yüzyıl sonu – MÖ 3. yüzyıl başı, tabure üzerinde oturan diptikoslu genç kız; Burn and Higgins, 234, Pl. 122, Fig. 2749, yazı tabletli oturan kız.
[1267] Kassab Tezgör, *Tanagréennes d'Alexandrie - Figurines de terre cuite hellénistiques des nécropoles orientales - Musée gréco-romain d'Alexandrie*, 190, Pl. 77 a, No. 253, diptikoslu oturan kadın.
[1268] Burn and Higgins, 272, Pl. 147, Fig. 2906, oturan yazıcı kız.
[1269] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen – Type II, 124, Fig. 6; Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 35, Pl. 43 a, D 194, MÖ 3. yüzyıl başı, tabure üzerinde oturan diptikoslu küçük kız.
[1270] Claireve Grandjouan, Terracottas and Plastic Lamps of Roman Period, *The Athenian Agora*, Vol. 6, American School of Classiscal Studies at Athens, Princeton-New Jersey 1961, 11, 46, Fig. 83-97, MS 3-4. yüzyıl, tabletli Matrona figürinleri.
[1271] Gladys R. Davidson, *The Minor Objects, Corinth, Vol. XII*, The American School of Classical Studies at Athens, Princeton-New Jersey 1952, 61, Pl. 41, Fig. 450, MS 3.-4. yüzyıl, dizleri üzerinde tablet tutan oturan kadın.

Anadolu[1273], Myrina[1274] ve Kilia[1275]'da rastlanılmaktadır. Ancak bu benzer betimlemeye sahip örneklerden Anadolu dışında, Akdenizin güneyinde bulunan Cyreneica, Alexandria ve Kıbrıs örnekleri genel olarak MÖ 3. yüzyıla ait örneklerdir. Bu erken örneklerden farklı olarak, kuzeyde Atina ve Korint'den ele geçen örnekler ise MS 3. – 4. yüzyıla ait daha geç dönem örnekleridir. Bu geç dönem örneklerinden Atina'da ele geçenler için Grandjouan[1276], *Tabletli Matrona* olarak tanımladığı bu tipin, Atina'da bulunan terrakotta figürinler içerisindeki en popüler gruplardan birini oluşturduğundan ve kader tanrıçaları Moiralar ile alakalı olabileceğinden bahsetmektedir. Hatta bu grupta ele aldığı figürinlerden 94 nolu örnek[1277] için, tabletinin üzerinde yer alan Eros-Pothos yazıtından dolayı, Pausanias'ın da bahsettiği kader tanrıçalarının en yaşlısı Aphrodite Urania'yı anımsattığını belirtmektedir. Benzer betimlemeye sahip bütün bu örneklerden Parion eserlerine en yakın özelliklere sahip olup, şematik yapının oldukça ilerlediği, Kilia örneği ise Kaplan tarafından *Oturan Kadın* olarak adlandırılıp, MS 3. yüzyıla verilmektedir.

Figür ayrıntıları kazıma çizgilerle şematik olarak verilmiş Atina ve Korint örneklerinden oldukça iyi bir yapı sergieyerek yaklaşık 200-300 yıllık bir ön safhaya işaret eden, Kat. No. 141-144'de ele alınan Parion *Diptikoslu Oturan Kadın* figürinlerinden, Kat. No 141, *Kuşlu Oturan Kadın* figürinleri olarak değerlendirilen Kat. No. 120-130'daki eserlerle olan benzer elbise ve saç yapısının yanısıra, ele geçtiği M157 nolu mezar kontekstindeki seramikler de göz önünde bulundurularak MS 1. yılın başları – MS 40 civarına tarihlendirilmektedir. Kat. No. 141 ile benzer yapıya sahip Kat. No. 142 ile bu iki eserle benzer teknik özelliklere sahip Kat. No. 143 ise yine MS 1. yüzyıl başları - MS 40 aralığına verilmektedir. Son örneğimiz olup bu üç figürinden farklı olarak sanduka ya da tahtsız verilen Kat. No. 144 ise kontenstinde yer alan

---

[1272] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen – Type II, 124, Fig. 4.
[1273] Leyenaar-Plaisier, 555, Pl. 213, Fig. 1606, Tiberius Dönemi, diptikoslu oturan çift.
[1274] Mollard - Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre Cuite Grecs Et Romains. II, Myrina,* 111-112, Pl. 134, c, d, f, MYR 256-257, CA 2971, MÖ 3. yüzyıl sonu, diptikoslu oturan genç kız.
[1275] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Kat. No. 135, MS 3. yüzyıl, oturan kadın.
[1276] Grandjouan, Terracottas and Plastic Lamps of Roman Period, 11-12.
[1277] Grandjouan, Terracottas and Plastic Lamps of Roman Period, 11-12, 46, Pl. 4, Fig. 94.

seramikler[1278] ve diğer figürinler göz önünde bulundurularak, MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmektedir.

Bu tipin ilk örnekleri olan, MÖ 3. yüzyıla ait Cyreneica, Alexandria ve Kıbrıs örnekleri, genel olarak MS 1. yılın ilk yarısına tarihenen Parion örnekleri ve son olarak MS 3. – 4. yüzyıla verilen Atina ve Korint örnekleri bir arada değerlendirildiğinde; bu tipin Akdeniz civarında, Hellenistik Dönem ile birlikte ortaya çıktığı, MS 1. yüzyılda, Batı Anadolu'da Parion ya da Troas Bölgesi merkezli olarak devam ettirildiği ve daha sonra MS 3. – 4. yüzyılda Atina ve Korint'de son örneklerini verdiği sonucuna varılmaktadır. Bu bağlamda Parion Roma Dönemi terrakotta figürin endüstrisinin hem geniş bir coğrafyadan etkilendiği, hemde geniş bir coğrafyayı etkilemiş olduğu da açıkça görülmektedir.

Bu tip figürinlerin neyi temsil ettiği konusuna gelecek olursak; Grandjouan[1279]'nın da belirttiği gibi kader tanrıçaları Moiralar[1280] ile ilişkilendirilerek *Kader Yazıcı Tanrıça* anlamında *Yazıcı* olarak düşünülebilirler. Bununla birlikte, figürinlerin olgun birer kadın şeklinde betimlenmeleri ve dizleri üzerinde tuttukları diptikos-yazı tabletinden dolayı *Öğretmen* betimi olma ihtimalleri de gözardı edilmemelidir.

Oturan Kolsuz Kadın Figürinleri

Oturan Kadın figürinlerinin son grubunu oluşturan, bu gruba ait örneklerin ortak özelliği, herhangi bir tabure ya da taht olmadan, oturur vaziyette, kolsuz ve giyimli betimlenmeleridir.

Taht-tabure olmadan oturur vaziyette ve kolsuz betimlenişleriyle, Parion örnekleri ile benzer olup, genellikle omuz kısımlarına açılmış, kukla kol takma deliklerine sahip olan, çıplak ya da giyimli, oturan kadın figürinlerinin adlandırılmasıyla ilgili farklı görüşler bulunmaktadır. Myrina'da mezarlardan ele geçen bu tipteki figürinler için Pottier ve Reinach[1281]'ın "Oriental Aphrodite" (Doğulu Aphrodite) tanımlamasını

[1278] Seramikler için Bkz. Ergürer, Parion Roma Dönemi Seramiği, Kat. No. 133; Yılmaz, *2005-2010 Yılları Arasında Bulunan Parion Nekropol Kandilleri*, Kat. No. 31.
[1279] Grandjuan, Terracottas and Plastic Lamps of Roman Period, 11-12.
[1280] Howatson, 624-625.
[1281] Pottier – Reinach, *Terres Cuites et Autres Antiquites Trouvées dans la Nécropole de Myrina, Catalogue Raisonne*, 31. (1886)

yapmasının ardından, sırasıyla Elderkin[1282], Laumonier[1283], Molard-Besques[1284], Burr Thompson[1285] ve Higgins[1286] tarafından da, benzer tipteki figürinlerin ele alındığı bölümlerde, bu tanımlamadan bahsedilmiştir. Çıplak ya da giyimli, kukla kollara sahip olan ya da olmayan, tabure-taht olmadan oturur vaziyette betimlenmiş terrakotta figürinlerin ele alındığı günümüz çalışmalarında da, isimlendirmede farklılıklar olsada, hemen hepsinde, ikonografik ve tipolojik kökende bu tanımlamaya mutlaka değinilmiştir.

Yukarıdaki araştırmacıların açıklamaları, genel anlamda, hareketli kol ve bacaklara sahip bütün terrakotta figürinler göz önünde bulundurarak yapılmış olmakla birlikte, tarafımızdan yapılan değerlendirme sonucu; Mısır'daki MÖ 3.-2. bin'e ait, hareketli kukla kollara sahip, ahşap, kemik ya da fildişi figürinler[1287], MÖ 8. yüzyıla ait, hareketli bacaklara sahip, Boeotia Bölgesi, Oyuncak Kukla Bebek figürinleri[1288], genel olarak MÖ 5. yüzyıla tarihlenip, hareketli kol ve bacaklara sahip olan Korint[1289] ve Assos[1290]'dan ele geçmiş ve yine Oyuncak Kukla Bebekler olarak tanımlanan örnekler'in tümü ayakta durur vaziyette betimlenmişlerdir. Dolayısıyısıyla Parion örneklerini de içine alan tabure ya da taht olmadan oturur vaziyette, kolsuz ya da çıkarılıp takılabilir kukla kollara sahip oturan kadın figürinlerinin ikonografik kökeni konusunda sadece kukla olmaları gözönünde bulundurularak değerlendirildiği için, yukarıda bahsedilen MÖ 3. bin'den MÖ 5. yüzyıla başlarına kadar olan süreçteki figürinler, tam anlamıyla bu tip figürinlerin ikonografik kökeni sayılamazlar. Gerçek anlamda bu tip figürinlerle sadece hareketli uzuvlara sahip olmalarıyla benzerlerdir.

Çeşitli araştırmacılar tarafından yapılan görüşlerin tamamı değerlendirilerek, çalışmaya konu Parion *Oturan Kolsuz Kadın Figürinleri* ve benzer betimlemeye sahip, taht-tabure olmadan oturan, kolsuz ya da kukla kollara sahip, çıplak ya da giyimli,

---

[1282] Kate McK Elderkin, "Jointed Dolss in Antiquity", *American Journal of Archeology*, Vol. 34, No. 4, 1930, 469 (1930).
[1283] Laumonier, *Exploration Archéologique de Délos Fascicule XXIII, Les Figurines de Terre cuite*, 144-145, Pl. 42-44 (1956).
[1284] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II*, Myrina, s 11-14, Pl. 9-11 (1963).
[1285] Burr Thompson, *Troy - The Terracotta Figurines of The Hellenistic Period*, 87 (1963)
[1286] Higgins, *Greek Terracottas*, 115-116 (1967).
[1287] Elderkin, 457-458, Fig. 1-3.
[1288] Higgins, *Greek Terracottas*, 23, Pl. 9. C, D, E.
[1289] Davidson, 33, Pl. 9, Fig. 131-133, MÖ Erken 5. yüzyıl.
[1290] Tolun, *Assos Batı Nekropolü 1988-1994 Kazılarında Bulunan Pişmiş Toprak Heykelcikler*, Lev. LXVI, Kat. 138-139.

oturan kadın figürinlerinin en erken örneğini bugün Ashmolean Müzesi'nde yer alan ve Atika Bölgesi eseri olan, MÖ 8. yüzyıla tarihlenen, taht-tabure olmadan oturur vaziyette ve çıplak olarak betimlenmiş Oturan Tanrıça figürini[1291] temsil etmektedir. Bu ilk örneğin devamında, Atika Bölgesi'nde, mezar buluntusu olarak ele geçmiş, MÖ Geç 5. yüzyıla ait olup, Oturan Kukla Bebek olarak tanımlanan örnek[1292] ile MÖ 350-340 civarına tarihlenen, transparan bir khiton giymiş ve yine bir mezar buluntusu olan, Boeotia Bölgesi – Thebes örneği[1293] de geleneğin Klasik Dönem'de devam ettiğini gösterir niteliktedir. Klasik Dönem örneklerinin devamında, bu tipin çıplak ve kukla kollu betimlenmiş örneklerine, MÖ 4. yüzyıl son çeyreğinden MÖ 2. yüzyıl ortalarına kadar tarihlenen örneklerle Samos[1294] ve Kerameikos[1295]'da; MÖ 2. - 1. yüzyıla ait örneklerle Smyrna[1296], Myrina[1297], Phocae[1298], Pergamon[1299], Troya[1300], Smintheion[1301], Abydos[1302], Tavolia[1303], Skepsis[1304], Çan-Dumanköy Tümülüsü[1305], Yenice Aşağıçavuş Köyü[1306], Ainos[1307] ve Delos[1308]'da oldukça sık karşılaşılmaktadır. MÖ 2. yüzyıl ortalarına tarihlenen ve kolları ile birlikte yapıldığı için, diğer çıplak örneklerden

[1291] Higgins, *Greek Terracottas*, 22, Pl. 7. A; C. E. Vafopoulou-Richardson, *Greek Terracottas Ashmolean Museum*, Ashmolean Mueum Publications, Oxford 1981, 3, Fig. 1, Oturan Tanrıça.
[1292] Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1*, 186, Pl. 91, Fig. 702.
[1293] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 38-39, Pl. 47 a, D 213.
[1294] Leyenaar-Plaisier, 122-126, Pl. 43-44, Fig. 247-256.
[1295] Vierneisel-Schlörb, 56, Taf. 31, Fig. 157-161.
[1296] Leyenaar-Plaisier, 138, Pl. 49, Fig. 295.
[1297] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina*, 11-14, Pl. 9-a,b,c,d,f, MYR1-2-3, LY1571; Leyenaar-Plaisier, 265-266, Pl. 99, Fig. 692-694.
[1298] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 133, Pl. 128-a, D 629,
[1299] Leyenaar-Plaisier, 366, Pl. 130, Fig. 1015; Töpperwein, Taf. 37, Fig. 223-225; Kielau, Taf. 71 A-B, 72 A, Kat. 686, 699, 701.
[1300] Burr Thompson, *Troy - The Terracotta Figurines of The Hellenistic Period*, Pl. XVIXVIII, Fig. 58, 61-63; Tavukçu, Lev. 8, Kat. No. 31.
[1301] Öztepe, Lev. 2, Kat. No.2.
[1302] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Lev. 12, Kat. No. 41.
[1303] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Lev. 11-12, Kat. No. 39.
[1304] Tavukçu, Lev. 7-8, Kat. No. 28-30.
[1305] Tavukçu, Lev. 7, Kat. No. 25-26.
[1306] Tavukçu, Lev. 7, Kat. No. 27.
[1307] Köse, Kat. No. 1-21.
[1308] Laumonier, *Exploration Archéologique de Délos Fascicule XXIII, Les Figurines de Terre cuite*, 144-145, Pl. 44-45, Fig. 404-451.

farklılık gösteren Priene örnekleri[1309] ise, bu tipin Batı Anadolu örnekleri içeirisindeki farklı bir varyasyonu olarak değerlendirilebilecek niteliktedir.

Bu tip figürinlerin giyimli olarak betimlenmiş örneklerine ise, genel olarak MÖ 2. yüzyıl sonlarına doğru ve en yoğun olarak da MÖ 1. yüzyıl içerisinde rastlanılmaktadır. Çıplak olarak betimlenenlere göre daha az sayıda ele geçen giyimli örneklerin yer aldığı merkezlerden, Delos'da bulunan 383 nolu figürin[1310], yüksek tabanlı kothornos tarzı ayakkabıları, boynundaki takısı ve başındaki şaşaalı tacı ile bir tanrıçayı andırır tarzda olup, ele geçtiği en üst tabaka da göz önünde bulundurularak, MÖ 2. yüzyıl sonları ile MÖ 1. yüzyıl başlarına tarihlendirilmiştir. Giyimli örneklere sahip diğer merkezler, Myrina[1311], Pergamon[1312], Smintheion[1313] ve Dardanos[1314]'dan ele geçen figürinlerde de benzer betimlemeye yer verilmiş olup, bu örneklerin de MÖ 1. yüzyıla ait oldukları belirtilmiştir. Giyimli örneklerin taht-tabure olmadan oturur vaziyette oluşuyla benzeri olup, koltuk altından itibaren kesik kol kısmına sonradan eklenmiş, öne doğru tuttuğu kollara sahip Priene örneği[1315] ise MÖ 2. yüzyıl ortalarına ait olarak, bu tipin kukla kol olmayan farklı bir türünü yansıtan erken örnekleri arasındadır. Dolayısıyla Priene örneği ile geçilen giyimli tipin, özellikle MÖ 1. yüzyılın başlarından itibaren Batı Anadolu'da yaygın olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Troida bulunan altısı çıplak biri giyimli, taht-taburesiz oturan kadın figürinleri için Burr Thompson[1316], genel bir isimlendirme kullanarak "Hierodoulos"[1317] terimini kullanmış; bu terimi kullanmasını ise farklı sebeplerle açıklamaya çalışmıştır. Ayrıca, bu tip figürinlerle ilgili çalışmaların, bu figürinlerin yerel ya da dönemsel tüm

[1309] Rumscheid, Taf. 31-32, Kat. No. 78-80.
[1310] Laumonier, *Exploration Archéologique de Délos Fascicule XXIII, Les Figurines de Terre cuite*, 144-145, Pl. 42, F,g. 382.
[1311] Burr, Terra-cottas from Myrina in The Museum of Fine Arts, Boston, Pl. 1, Fig. 1-3; Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina*, 14, Pl. 11, a. MYRINA 893, b. MYR 14, c. MYR 15, d. MYR 16; Burn and Higgins, 119-120, Pl. 50-51, Fig. 2279-2280.
[1312] Töpperwein, Taf. 38, Fig. 232, Ch 232, 235; Kielau, Taf. 72 A, Kat. 705-710.
[1313] Öztepe, Lev. 1, Kat. No. 1.
[1314] Tavukçu, Lev. 6, Kat. No. 23-24.
[1315] Rumscheid, 462, Taf. 68, Kat. Nr. 167.
[1316] Burr Thompson, *Troy - The Terracotta Figurines of The Hellenistic Period*, 87.
[1317] Tapınaklarda tanrı ya da tanrıçanın hizmetinde çalışan kutsal köle ya da hizmetçi. Oscar Seyffert, *A Dictionary of Classical Antiquities – Mythology Religion Literature Art*, Meridian Library, (Sixth printing) Newyork 1960, s. 293-294; Karatağ, 186-187.

varyasyolarının, Oriental (Doğulu) Tanrıça kültü ile ilişkili olduğunu ve verimliliği temsil ettiği fikrini ortaya koyduğundan da bahsetmektedir[1318].

Burn ve Higgins[1319], takılıp çıkarılabilen, hareketli kol ve bacaklara sahip, giyimli ya da çıplak figürinlerin, Grek dünyasında Klasik Dönemden itibaren görüldüğünden; Myrina, Smyrna, Kyme, Priene, Assos, Thasos ve Pergamon gibi doğu kentlerinde çokça görülen, özenle dekore edilmiş bu tip figürinlerin saç tipleri ve başlarındaki takıların Mısır ve Anadolu özellikleri yansıttığından bahsetmektedir[1320]. Figürinlerdeki harekletli kol ve bacaklardan dolayı, ilk araştırmacılar tarafından oyuncak bebekler olarak da tanımlanan bu tip, daha sonraki araştırmacılar tarafından bir rahibe, dini bir ritüel katılımcısı yada bir tanrıçayı temsil ediyor olabilecekleri şeklinde yorumlanmışlardır[1321]. Kukla tarzı figürinlerden, Korint'de Demeter ve Kore kutsal alanından ele geçen, ayakta duran çıplak kadın figürinlerinin işlevleri konusunda Merker[1322], Kore'nin mitolojideki ilk ve en önemli gelin olduğu için, bu tarzdaki kukla bebeklere sahip evlilik çağındaki kızların, çocukluk oyuncaklarından vazçemenin sembolü olarak bu kukla bebekleri tanrıçaya sunduklarından; bu figürinlerin çıplak oluşunun ise, yaklaşan evliliğin bereketi ve fiziksel olgunluğun simgesi olduğundan bahseder. Priene'de ele geçen çıplak ve giyimli tabure-taht olmadan oturan kadın figürinleri için ise Rumscheid[1323], stephane-taç bulunan örneklerin tanrıça, bulunmayanların ise sıradan kadın olarak değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Troas Bölgesi buluntuları arasında yer alan bazı örnekler için Kaplan[1324], Oyuncak Aphrodite; Tavukçu[1325] ise Aphrodite tanımlamasını kullanmışlardır. Pergamon'da çoğunluğu konut alanında, birkaçı ise kutsal alanlardan ele geçen çıplak ya da giyimli örnekleri, Kielau[1326], genel anlamda Kukla Bebek başlığı altında ele almasına karşın, bunların votive-adak eşyaları olabilecekleri ve bu anlamda konutlarda kişisel tapınım ve kült ile ilişkili olabileceklerini belirtmekle birlikte, raf benzeri bir yere dizilebilecek

[1318] Burr Thompson, *Troy - The Terracotta Figurines of The Hellenistic Period*, 87.
[1319] Burn and Higgins, 119.
[1320] Pottier ve Reincah'ın kullandığı "*Oriental Aphrodite* (*Doğulu Aphrodite*)" isimlendirmesinin sebebi de bu olmalıdır.
[1321] Burn and Higins, 119-120
[1322] Merker, 49.
[1323] Rumscheid, 226.
[1324] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Kat. No. 39-43.
[1325] Tavukçu, Kat. No. 23-31.
[1326] Kielau, 178.

tarzda olmalarından dolayı kız çocuklarının kullandığı oyuncaklar olmaları ihtimalinin de az olmadığını belirtir.

İkonografik ve tipolojik açıdan yapılan bu geniş açıklamanın ardından, Parion *Oturan Kolsuz Kadın* Figürinleri'ne gelecek olursak; yukarıda belirtilen tanımlamalar ve tipolojik gelişim içerisinde, yoğun olarak MÖ 1. yüzyılda görülen, giyimli örneklerle benzer bir yapıya sahip Parion örnekleri, herhangi bir tabure ya da taht olmadan, oturur vaziyette, kolsuz ve giyimli betimlenmeleri ile ortak özellikler yansıtmalarına karşın, kollların omuz dip kısmından ve omuz dirsek arası kısımdan kesik verildiği örnekler olmak üzere iki farklı tip yansıtmaktadır.

Parion Oturan Kolsuz Kadın Figrüinleri Tip 1 olarak, **Kat. No. 145, 146, 147, 148, 149, 150 ve 151** (Levha 102-105)'de ele alınan sekiz örnekte, kolların omuz dip kısmından kesildiği, göğüs altından bağlanmış kemere sahip, V yakalı ve ayakuçlarına kadar uzanan khiton giymiş kadın figürinleri yer almaktadır. Bu sekiz eserde figürlerin göbek ve bacakları, yarı şeffaf şekilde giysi altından belirgin olup, khitonun etek kısmı bacakların iki yanında, aşağı inen paralel kıvrımlarla alta doğru genişleyerek tabana kadar inmektedir. Ancak *Tip 1*'de ele alınan bu örnekler de yansıtmış oldukları baş yapısı ve saç tipi ile üç farklı alt gruba ayrılmaktadır. *Tip 1*'in ilk alt tipi olan ve *Parion Oturan Kolsuz Kadın Figürinleri-Tip 1. 1* olarak değerlendirilen noduslu saç yapısına sahip, **Kat. No. 145, 146, 147, 148, 149** (Levha 102-104) olasılıkla aynı kalıp ürünü olan örneklerdir. Bu beş örnekten Kat. No. 145 (Levha 102), 2005 yılı Güney Nekropolis çalışmalarında ortaya çıkarılan ve 2010 yılı çalışmalarında belirlenen M136 nolu mezarın güney devamı olduğu belirlenen 2. Adak Grubunda[1327] (Tablo 1), Kat. No. 146-149 (Levha 102-104) ise 2006 yılı çalışmlarında ortaya çıkarılan M77 nolu mezardan (Tablo 1) ele geçmiştir. Eserlerin V yakalı khitonlarının göğüs kısımlarındaki, çerçeveli yapı, bizim Kat. No. 120-130'da ele aldığımız, Kuşlu Oturan Kadın figürinlerinde görülen yapı ile benzerdir. Bu beş örnekte görülen, noduslu saç tipi ilk olarak Marcus Antonius'un dördüncü karısı Octavia'nın betimlendiği MÖ 40 civarına tarihlenen sikkeler üzerinde görülür[1328]. Daha sonra Augustus'un karısı Livia portreleriyle yaygın hale gelen bu saç tipi, Iulius Claudiuslar Dönemi boyunca (MÖ 27-

[1327] Başaran – Tavukçu, 617; Başaran – Keleş – Kasapoğlu – Ergürer, "Parion 2010 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", 21.
[1328] Diana E.E. Kleiner, 39; Özgan, *Roma Portre Sanatı I*, 136, 141, 204-205, Res. 92, 97, 129-131; Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 140.

MS 68) kadın portrelerinde yaygın olarak kullanılmıştır. Töpperwein[1329] Pergamon'da bulunan benzer saç tiplerine sahip başlar için, bu saç tipinin Augustus Dönemi (MÖ 27-MS 14) stilinde olduğundan; ancak, Batı Anadolu'da biraz daha sonra kullanıldığından bahseder. Bu saç tipi Iulius Claudiuslar Dönemi kadın portrelerinde özellikle Livia ve Octavia'da görülmektedir[1330]. Eserlerden, Kat. No. 145'in ele geçtiği M136 nolu mezar kontekstinden yer alan seramikler[1331] ve bir sikke[1332] ile Kat. No. 146-149'un bulunduğu M77 nolu mezar kontekstindeki seramikler[1333] MÖ 1. yüzyıl sonları ile MS 1. yüzyıl aralığına tarihlenmektedir. Ancak yukarıda da bahsedilen noduslu saç yapısı ve kontekst malzemenin tarih aralığı göz önünde bulundurularak, eserlerin MS 1. yüzyıl başları – MS 40 aralığına tarihlendirilmesi uygun görülmüştür.

Oturan Kolsuz Kadın Figrüinleri-Tip 1. 2 olarak değerlendirilen ikinci alt tipteki **Kat. No. 150-151** (Levha 104-105), önceki örneklerle benzer elbise yapısı yansıtmakla birlikte baş kısmında değişikliğe gidilerek, daha dolgun ve yuvarlak hatlı yüz yapısı ile birlikte saçlarda kavun dilimi saç (melony stil) modeli uygulanarak geriye taranan saçlar ense üzerinden aşağıya kuyruk yapmıştır. Göbek ve bacaklar üzerinde transparan yapı yansıtan elbise Kat. No. 120-130 ve Kat. No. 145-149'daki örneklerle aynı geleneğin devamı niteliğinde olmakla birlikte, özellikle gövde üst kısmında, göğüs altından bağlanan kemerle oluşturulan, göğüsleri çerçeve içine alan yapı burada bozulmaya başlayarak, omuzlardan göğüsler arasına çapraz inen kıvrımlı yapıya dönüşmüştür. Elbise üst kısmındaki değişimin yanısıra, saçın ense üzerinde aşağıya doğru yaptığı kuyruk, Kat. No. 120-124 ile benzer ancak biraz daha şematik bir uygulamanın izlerini taşımaktadır. Eserlerden Kat. No. 150'nin bulunduğu, 2004 yılı kurtarma kazılarında açılan M121 nolu mezardan ele geçen pişmiş toprak unguentarium, cam unguentarium ve phallus tipli kolye ucu (Tablo 2) bir arada değerlendirilğinde, özellikle pişmiş toprak unguentariumun, Parion unguentariumları içerisindeki 6. Grup unguentariumlarla benzer yapısı ile MS 25-100 aralığına ait olduğu anlaşılmaktadır[1334]. Kontekst

[1329] Töpperwein, 81-82, Taf. 52, Fig. 371-372.
[1330] İnan – Rosenbaum, *Roman and Early Byzantine Portrait Sculpture in Asia Minor*, 60, Pl. VII Livia, 61, Pl. VIII Octavia, 108, Pl. LXIV, Balıkesir civarından Julius Claudiuslar Dönemi özel portre, Augustus Dönemi; Diana E. E. Kleiner, 76-77, Fig. 53-54 Livia;
[1331] Aydın Tavukçu, Kat. No. 97, 202, Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 125; Yılmaz, *2005-2010 Yılları Arasında Bulunan Parion Nekropol Kandilleri*, Kat. No. 6.
[1332] Çelikbaş, *Parion Roma Kolonizasyon Sikkeleri*, Kat. No. 30.
[1333] Kasapoğlu, *Parion Nekropolü 2006 Yılı Seramik Buluntuları*, Kat. No. 8, 65.
[1334] Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Lev. 11.

malzemenin gösterdiği özellikleri de göz önünde bulundurarak, MS 25'den önce olamayacakları anlaşılan Kat. No. 150-151'in, Kat. No. 120-130 ve Kat. No. 145-149'daki biçimsel özelliklerin bir sonraki aşaması niteliğinde olduğu, ancak, kontekst malzeme içerisindeki eserler için önerilen tarih aralığında çok fazla ileri bir döneme değil de, MS 1. yüzyılın ikinci çeyreğine tarihlendirilebileceği anlaşılmaktadır.

Oturan Kolsuz Kadın Figrüinleri-Tip 1. 3 olarak değerlendirilen üçüncü alt tipteki tek eser olan **Kat. No. 152** (Levha 105), 2005 yılı Güney Nekropolis çalışmalarında ortaya çıkarılan M11'den, çok sayıda pişmiş toprak figürin, 1 tek kulplu testi, 1 kupa-bardak ve 1 kemik toka ile birlikte ele geçmiştir[1335] (Tablo 1). Tamamen kolsuz olan *Tip 1*'in son alt tipi olan bu örnekte ikinci alt tipteki üst gövde kıvrım yapısı aynı şekilde olmasına karşın, baş ve saç yapısı açısından farklılıklara sahiptir. Alın üzerinden kulaklara kadar yüzü çevreleyerek belikler halinde geriye doğru taranan saç arka kısımda ayrıntısız işlenmiştir. Yüz hatları diğer iki alt tiple benzer olan eserde, 1. ve 2. alt tip örneklerinde olduğu gibi kulaklarda top biçimli küpelere sahip olup, arka yüz yine ayrıntısız bırakılmış ve sırt kısmında buhar deliği yer almaktadır. Stilistik gelişimde *Tip. 1. 2* ile benzer elbise yapısı sergileyen Kat. No. 152, Aydın Tavukçu[1336] tarafından "Kolsuz Aphrodite" olarak değerlendirilmiş ve MÖ 1. yüzyıl sonlarına tarihlendirilmiştir. Ancak eserin elbise yapısındaki gelişimin *Oturan Kolsuz Kadın Figürinleri-Tip 1. 2* ile paralel gelişimi ve mezar kontekstinde yer alan diğer figürinler de göz önünde bulundurularak eserin MS 1. yüzyılın ikinci çeyreğine ait olduğu düşünülmektedir.

Oturan Kolsuz Kadın Figürinleri-Tip 2 olarak, **Kat. No. 153, 154, 155 ve 156** (Levha 106-107)'da ele alınan örnekler, *Oturan Kolsuz Kadın Figürinleri-Tip 1*'deki figürinlerden farklı olarak tamemen kolsuz değil, omuzların biraz altından kesik, kolsuz figürinlerdir. Bu tipin en belirgin ortak özelliği olan omuz altından kolsuz olmalarının dışında üzerlerindeki elbisenin işlenişi açısından üç alt tipe ayrılmaktadırlar. Bu üç alt tipten ilki olan *Oturan Kolsuz Kadın Figürinleri-Tip 2. 1*'e ait olan **Kat. No. 153-154** (Levha 106) 2005 yılı Güney Nekropolis çalışmalarında ortaya çıkarılan ve 2010 yılı çalışmalarında belirlenen M136 nolu mezarın güney devamı olduğu belirlenen, 1. Adak

[1335] Başaran – Tavukçu, "Parion Kazısı 2005", 613, 614, Res. 5.
[1336] Aydın Tavukçu, 50, Kat. No. 38.

Grubunda ele geçmişlerdir[1337] (Tablo 1).Aynı kalıp ürünü olan bu iki eserde, iri gözler, büyük burun ve dolgun dudaklar belirgin yüz özellikleridir. Alnın ortasında ikiye ayrılan ve yukarı doğru kabartılan noduslu saçlar, ensede saç bandıyla toplanmıştır. Sanki altında bir altlık varmış gibi oturur durumda yapılmış figürlerin üzerindeki giysi, Kat. No. 120-130'da ele alınan Kuşlu Oturan Kadın figürinlerindeki V yakalı khitonun göğüs kısmındaki yapıyla benzer, ancak göğüsün aşağısı için dahada sadeleştirilmiş bir yapı sergilemektedir. Göğüslerin hemen altından bağlanan kemerin devamındaki karın, göbek ve bacaklar giysi altından oldukça belirgin olup, transparan bir görüntü yansıtmaktadır. Fakat kasık bölgesinde ve iki bacak arasında fark edilebilen kıvrımlar, bacakların hafif aralık bırakılmasından dolayı bu kısımda yoğunluk göstererek aşağıya doğru inmiş ve doğrudan bol kumaşla ayakların üstüne dökülmüştür. Aslında hem göğüs etrafında hemde bacakların arası ve iki yanında belirgin olan kalın kumaşlı kıvrım yapısının aksine ince kumaşlı bir giysi havası veren karın, göbek ve bacaklar üzerindeki transparan yapı, bu figürlerinde kadının cinselliği ve çekiciliğinin ön planda tutulmak isteniyor olabileceğini akla getirmektedir. Diğer Oturan Kolsuz Kadın figürinlerinde olduğu gibi, ayakların sadece uç kısımları belirgindir. Tabanı açık olan eserin arka yüzünde oldukça basit dikey çizgiler ile belirtilen etek uçlarının yanında sırtta yuvarlak bir buhar deliği bulunmaktadır. Heykeltraşlık eserlerden de bilinen noduslu saç[1338] tipinin benzer örneklerine sahip kadın portreleri[1339], üst gövdede göğüsleri çevreleyen kıvrım yapısının Kat. No. 120-130'da ele alınan Kuşlu Oturan Kadın figürinleriyle benzerliği ve bu iki eserin ele geçtiği M136 nolu mezar kontekstinde yer alan seramikler[1340] ve bir sikke[1341] de göz önünde bulundurularak Kat. No. 153-154, MS 1. yüzyıl başları – MS 40 aralığına tarihlendirilmektedir.

Göğüs kısmından itibaren, başı ile birlikte üst yarısı ele geçen **Kat. No. 155** (Levha 107), *Oturan Kolsuz Kadın Figürinleri-Tip 2. 1*'deki Kat. No. 153-154 ile benzer elbise ve saç yapısına sahip olmasına karşın, başın hafif kendi sağına dönük olması ve saç yapısındaki ayrıntı farklılıklarıyla, *Oturan Kolsuz Kadın Figürinleri-Tip*

[1337] Başaran – Tavukçu, 617; Başaran – Keleş – Kasapoğlu – Ergürer, "Parion 2010 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", 21.
[1338] Dn. 1326-1327-1328.
[1339] İnan – Rosenbaum, *Roman and Early Byzantine Portrait Sculpture in Asia Minor*, Pl. LXIV, 1-2, Julius Cladiuslar Dönemi özel portre, Agustus Dönemi.
[1340] Aydın Tavukçu, Kat. No. 97, 202, Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 125; Yılmaz, *2005-2010 Yılları Arasında Bulunan Parion Nekropol Kandilleri*, Kat. No. 6.
[1341] Çelikbaş, *Parion Roma Kolonizasyon Sikkeleri*, Kat. No. 30.

2. 2 olarak değerlendirilmiştir. Hafif kendi sağına ve öne yatık başta, alın üzerinde kabartılmış noduslu saçların bir kısmı, yüzün iki yanını çevreleyerek kulaklar üzerinden, boynun iki yanından omuzlara dökülmüş, bir kısmı ise başın arkasına doğru toplanarak topuz yapılmıştır. Kolların omuzun biraz altından kesik yapıldığı gövdede V yakalı khiton giyen figürinin göğüslerini adeta bir çerçeve içine almış kıvrım yapısı Kat. No. 153-154 ve Kuşlu Oturan Kadın figürinleriyle aynı yapıyı yansıtmaktadır. Güney Nekropolis'deki 2011 yılı çalışmalarında, birden fazla mezar ya da ölü hediyesi grubuna ait olabileceği düşünülen, dağınık vaziyetteki ALU serisi içerisinde (Tablo 1) ele geçirilen Kat. No. 155'in, gerek elbise yapısı, gerekse de ayrıntıda bazı farklılıkların olduğu noduslu saç[1342] yapısıyla, Kat. No. 153-154 ile göstermiş olduğu benzerlikler göz önünde bulunudurularak MS 1. yüzyıl başları – MS 40 aralığına ait olduğu anlaşılmıştır.

Oturan Kolsuz Kadın Figürinleri-Tip 2. 3 olarak değerlendirilen, **Kat. No. 156** (Levha 107), Güney Nekropolis 2012 yılı çalışmalarında mezarlar dışından ele geçmiş, herhangi bir kontekste ait olmayan buluntular arasındadır. Baş ve ayak kısımları eksik olmasına karşın, omuz alt kısmından kesik kolları ve bacakların korunabilmiş kısmı göz önünde bulundurularak, genel bir bilgi vermesi açısından tamamlama çizimi yapılmış olan eser, belirgin özellikleriyle *Oturan Kolsuz Kadın Figürinleri-Tip 2* olarak yaptığımız gruplandırmada üçüncü alt tip içerisinde ele alınmıştır. Belirgin kısımlarından görüldüğü kadarıyla, saçın ense üzerinde toparlanarak kuyruk yaptığı eser, *Oturan Kolsuz Kadın Figürinleri-Tip 2* içerisinde ele alınan diğer eserlerden farklı bir elbise yapısı yansıtarak, göğsün altından itibaren dökülen giysi katına sahiptir. Bacakları, diğer aynı tip figürinlerde olduğu gibi giysi altından belirgin olan eserin, arka yüzü ayrıntısız verilmiş ve sırt kısmında apsidal bir buhar deliğine sahiptir. Göğsün altından aşağı inen kıvrımlardaki şematik ve katı yapı eseri, Oturan *Kolsuz Kadın Figürinleri-Tip 2* içerisindeki diğer örneklerden biraz daha geç bir döneme vermemiz gerektiğini düşündürmekle birlikte, kontekst içerisinde yer almayışı da düşünülerek, MS 1. yüzyıl gibi daha geniş bir tarih aralığına vermek uygun görülmüştür.

Oturan Kolsuz Kadın Figürinleri başlığı altında ele alınan ve yukarıda ikonografik ve stilistik gelişimi ayrıntılı bir şekilde verilen toplam 12 örnekle benzer betimlemeye sahip taht-tabure olmadan oturur vaziyette, giyimli ve kolsuz işlenen

[1342] Dn. 1326-1328, 1336.

örneklere Delos[1343], Myrina[1344], Pergamon[1345], Smintheion[1346] ve Dardanos[1347]'da rastlmanılmaktadır. Delos örnekleri dışında, yoğunlukla Troas Bölgesi ve yakınında bulunan merkezlerden ele geçen, MÖ 1. yüzyıla ait bu tipteki figürinler yüksek tabanlı ayakkabı, göğüs altından bağlanan kemere sahip V yakalı khiton, oldukça abartılı taç ve omuz kısımlarına açılmış kukla kol deliklerine sahip olmaları belirgin ortak özelliklerdir. Ancak MS 1. yüzyıl içerisine tarihlediğimiz Parion örneklerini bu benzer örneklerden ayıran en önemli unsur, Parion örneklerinde taç, yüksek tabanlı ayakkabı ve kukla kol deliklerinin olmamamasıdır. Bu anlamda, Parion örnekleri hem yoğun olarak MÖ 1. yüzyılda yaygınlaşmış bu tipin giyimli örneklerinin MS 1. yüzyıldaki devamını temsil etmekte, hem de bu tip figürinlerin işlevselliği ve tanımlaması hakkında ipuçları sunmaktadır. Bu bağlamda düşünülerek, yukarıda bu tip figürinlerin işlevleri ve adlandırılması ile ilgili çeşitli araştırmacılar tarafından yapılan tanımlama ve açıklamaların geneli göz önünde bulundurulduğunda, bu tip figürinlerin işlevselliği ve adlandırılmasıyla ilgili kesin bir yargıya varılamadğı aşikârdır. Parion örneklerinde, kol kısımlarında kukla kol deliklerinin bulunmayışı ve giyimli olmaları bu tip figürinlerin, kolay giydirilebilir özellikte ve çıplak oluşları sebep gösterilerek ortaya atılan, oyuncak bebek olma ihtimalleri üzerine yapılan yorumların tartışılabilirliğini göstermektedir. Bu tip figürinlerin, başlarında abartılı taç ve yüksek altlıklı ayakkabıları olan, MÖ 1. yüzyıl örnekleri için, bir tanrıçayı temsil ediyor olma ihtimalleri de yaygın görüşler arasındadır. Bu farklı ve karmaşık görüşler içerisinde, Parion *Oturan Kolsuz Kadın Figürinleri*'nin tamamının Güney Nekropolis'de açılan erişkin kız çocuk mezarları ya da ölü hediyesi grupları ile tahrip olmuş mezarlara ait olduğu düşünülen eserler oldukları göz önünde bulundurularak, olasılıkla, erişkin kız çocukların, hayattayken kişisel oyunlar ya da dini ritüellerde kullandıkları, bazen kültsel bir anlam yüklenen bu figürinlerin, ölümleri sonrası bireylerin mezarlarına bırakıldıkları[1348] anlaşılmaktadır. Bu tip figürinlerin bir tanrıçayı temsil edip etmediği konusunda ise net bir sonuca

[1343] Laumonier, *Exploration Archéologique de Délos Fascicule XXIII, Les Figurines de Terre cuites*, 144-145, Pl. 42, Fig. 382.
[1344] Burr, *Terra-cottas from Myrina in The Museum of Fine Arts*, Boston, Pl. 1, Fig. 1-3; Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina*, 14, Pl. 11, a. MYRINA 893, b. MYR 14, c. MYR 15, d. MYR 16; Burn and Higgins, 119-120, Pl. 50-51, Fig. 2279-2280.
[1345] Töpperwein, Taf. 38, Fig. 232, Ch 232, 235; Kielau, Taf. 72 A, Kat. 705-710.
[1346] Öztepe, Lev. 1, Kat. No. 1.
[1347] Tavukçu, Lev. 6, Kat. No. 23-24.
[1348] Oakley, 168-169, Fig. 8, Cat. 68.

ulaşılmamış olmakla birlikte, ele geçtikleri alanlara göre votive anlam yüklenebilecek bu figürinlerin adandıkları herhangibir tanrıçayı temsil ettikleri düşüncesi üzerinde yoğunlaşılmaktadır.

3.2.2.2. Klineye Uzanmış Kadın Figürinleri

Klineye Uzanmış Kadın Figürinleri, 2011 yılı Parion Güney Nekropolis, çalışmaları[1349]nda açılan M161 nolu mezardan ele geçen 3 sağlam örnek (Tablo 1) ve bu örnekler ışığında tamamlanan 3 parçadan oluşan toplam 6 eserle temsil edilmektedir.

Kat. No. 157-159 (Levha 108-110)'da ele alınan örneklerin her üçünde de üst gövdeyi sol kol üzerine yüklenerek uzanmış kadın figürinleri ayakuçlarına kadar uzanan birer himation tarzı giysi giymişlerdir. Giysinin fazla kumaşı burgu şeklinde tomar yapılarak sol kol üzerine bırakılmıştır. Her üç örnekte de sol bacaklar tamamen sitilize olmuştur. Üstte kalan sağ bacaklar ise tümüyle giysi altında kalmıştır. Vücut uzuvları kollar ve bacakların işlenişiyle oldukça basit ve şematik bir işçiliğe sahiplerdir. **Kat No. 157** (Levha 108) ve **Kat. No. 158** (Levha 109)'de kline altta ve üstte çift silmeli niş görünümünde, yan kısımdaki kısa ayakların üzeri ise yivlerle bezenmiştir. **Kat. No. 159** (Levha 110)'da ise, içi dolu kline kasası altta kısa ayaklara sahiptir. Klinenin üst kısmında girland biçiminde uçtan uca uzayan plastik kenarın üzerinde, üç yerden üçer çentikle hareketlendirilmiş kline döşeği yer almaktadır. Benzerlerine Ainos[1350], Myrina[1351], Güney İtlaya-Apulie[1352], Delos[1353], Seleucia[1354] ve Mısır[1355]'da rastlanan eserlerin ele geçtiği M161 nolu mezar kontekstinde bulunan kandil ve diğer figürinler de göz önünde bulundurularak MS 2. yüzyıla tarihlendirilmişlerdir.

Kat. No. 160, 161, 162 (Levha 111-112)'deki aynı betimlemeye sahip figürinlere ait oldukları anlaşılan parçalar da yukarıdaki üç sağlam örneğimizle birlikte aynı tarihten olmalıdır.

[1349] Başaran – Keleş – Kasapoğlu – Ergürer, "Parion 2011 Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", 348.
[1350] Köse, Lev. XXVI, Kat. No. 26.
[1351] Burr, *Terra-cottas from Myrina in The Museum of Fine Arts*, Pl. IX, Fig. 20, Myrina.
[1352] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains IV-I*, 58, Pl. 49 b, MÖ 1.
[1353] Laumonier, *Exploration Archéologique de Délos Fascicule XXIII, Les Figurines de Terre cuite*, 196, Pl. 70, Fig. 692, MÖ 2-1.
[1354] Ingen, Pl. XLV. 321, No. 664, seviye ve tarih belirsiz; Pl. XLV. 322, No. 667a, Level II MS 67-120.
[1355] Fischer, 177, Taf. 23. 261, Mısırdaki Greek tipli figürinler (Batı Anadolu'dan gelmiş olabiliceği belirtilmiş), MÖ 2. yüzyılın 2. Yarısı.

Betimleme olarak Etrüsk lahit ve ostothek kapaklarında işlenen uzanmış kadın ve erkek figürleri[1356]ni anımsatan bu geleneğin, MS 2. yüzyılda Parion'da görülmesi kentteki İtalya etkisini göstermektedir. Öyleki, antik kentin Roma Dönemi kamu yapılarının bulunduğu alanda, 2008-2014 yılları arasında gerçekleştirilen çalışmalarda ortaya çıkarılan Yamaç Yapısı – Lejyon Hamamı'nın güney İtalya etkili mimarisi de göz önünde bulundurularak, antik kentin Roma'nın ileri düzey emekli askerlerinin yerleştiği bir Roma Kolonisi olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla, MS 2. yüzyıldan itibaren lejyon asker emeklilerinin de etkisiyle sosyal yapıda farklılaşma olduğu ve bu durumun terrakotta figürinler üzerine de yansıdığını söylemek mümkündür.

3.2.3. Çocuk Figürinleri

Çocuk figürinlerinde ele alınacak eserlerin tamamı erkek çocuk figürinleri olup, dua eden, üzüm salkımı tutan, harpokrates tipli – bal yiyen ve horoz taşıyan çocuk olmak üzere değişik tipler yansıtmaktadır.

Dua Eden Çocuk (Orant-es)

Tekil örnekle temsil edilen **Kat. No. 163** (Levha 112) 2011 yılı çalışmalarında, M161 nolu mezardan ele geçmiştir[1357] (Tablo 1). Altlık ya da tabure olmadan, oturur vaziyette, sol ayağını dizden bükerek yarım bağdaş kuran, sağ ayağını ise, aşağı doğru sarkıtan çıplak, şişman çocuk, dirseklerden kırarak, omuz hizasında, dua edermiş gibi, kollarını yukarı kaldırmıştır. Ancak avuç içleri yukarı değil öne doğru bakmaktadır. Hafif yukarı kalkık başında sonradan elle eklenmiş çiçek benzeri eklentiler yer almaktadır. Boyun kollar ve ayaklarda sonradan birleştirme çatlaklarına sahip eserin arka yüzünde kalça kısmında eksikler bulunmaktadır.

Genel olarak Mısır ve civarına özgü bir betimleme türü olan bu tip, genellikle "Duacı" ya da "Orant(-es)" olarak tanımlanır. Ingen[1358] bu tip dua eden çocuk figürinlerinin, Mezopotamya'nın elleri göğsünde birleştiren çıplak kadın figürinlerinden türediğinden ve Mısır'da çocuk mezarlarına bırakıldığından bahseder. Cyrenaica[1359]'da

[1356] Siegbert Hummel, "Die Etruskischen Kastenurnen in Altenburg", *Jahreshefte des Österreichischien Archaologischen Institutes in Wien*, Band 54, Wien 1983, 47.
[1357] Başaran – Keleş – Kasapoğlu – Ergürer, "Parion 2011 Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", 348.
[1358] Ingen, 32
[1359] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains: Musée du Louvre IV-2*, 69, Pl. 37 e-f.

ele geçen tam bağdaş kurmuş MÖ 3. yüzyıl örneklerinin yanısıra, Mısır[1360] ve Seleucia[1361]'da genellikle dua eden çocuk ya da orantes olarak tanımlanan, benzer tipe yakın, elleri havada, bağdaş kurmuş ya da yarım bağdaş kurmuş çocuk figürinleri genellikle MS 2. – 3. yüzyıla verilmişlerdir. Mısır ve civarı örneklerinin yanısıra, ters ayağın sarkıtıldığı ve ellerin havada tutulduğu çıplak betimlenmiş bir örnekte Batı Anadolu'da kesin buluntu yeri bilinmeyen bir örnek olarak karşımıza çıkar. Hellenistik Döneme ait olduğu belirtilen bu eser sağlam olan sol elin işlenişiyle Kat. No. 144'e benzer yapı sergilemesine karşın, hem yukarıdaki Mısır ve Seleucia örnekleri hem de mezardan ele geçen diğer ölü hediyeleri de göz önünde bulundurularak, eser MS 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir.

Üzüm Salkımı Tutan Çocuk

Kat. No. 164-168 (Levha 113-115) arasında ele alınan Üzüm Salkımı Tutan Çocuk Figürinleri, 2004 yılı müze kurtarma kazılarında açılan M100 nolu mezarda çok sayıda terrakotta figürin, 1 testi ve 1 kâseden oluşan ölü hediyeleriyle birlikte ele geçmiştir (Tablo 2).

Altta ve üstte dışa taşkın profilli yuvarlak kaide üzerinde, bağdaş kurmuş vaziyette, sol göğsü üzerinde iki eliyle üzüm salkımı tutan çıplak çocuk olarak betimlenmişlerdir. Başta kalın simit taç-başlık bulunan eserler yay çizen kaşlar, plastik ve patlak verilmiş gözler, küçük burun, kapalı ağız, dolgun yanaklı yuvarlak yüz yapısına sahiptir. Hafif yukarı kalkık başın devamında boyun hiç yokmuş gibi çok kısa tutulmuştur. Dışa bombeli ve ayrıntısız işlenen arka yüzde her bir figürinde, buhar-askı deliği bulunmaktadır. Kat. No. 168 dışındaki dört eser, Kat. No. 164-167'de, kaide arka ksımında aynı yerde, kalıpta bulunan kabartma-pozitif usta işareti figürler üzerine negatif olarak çıkmıştır. Kat. No. 168'in kaide arka kısmında sağ alt köşede ise, şeklinde kazıma çizgi işaret bulunmaktadır. Kat. No. 168'de ayrıntıların silik olması da göz önünde bulundurularak, kalıbın çok kullanımı sonrası ayrıntılardaki silikliğin arka yüzdeki usta-atölye işaretine de yansımış olabileceği ihtimalini akla

[1360] Bayer-Niemeier, 158-160, Taf. 571 Fig. 1,4; Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains IV-2,* 116, Pl. 73 e, Duacı Çocuk, Orta İmparatorluk Dönemi; Fischer, 379, Taf. 103, Nr. 968, 970, MS 3. yüzyıl, Muskalı Çömelmiş Çocuk-Duacı-Orantes.
[1361] Ingen, Pl. L, Fig. 354, 355, 357, MS 67-120.

getirmesinin yanısıra, aynı jenarasyona ait farklı bir kalıptan da çıkarılmış olabileceğini düşündürmektedir. Tüm eserlerde taban açıktır.

Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu terakotta figürinleri arasında yer alan ve MÖ 2. yüzyıla ait olduğu belirtilen Eros figürini[1362], bağdaş kurmuş ve kucağında üzüm salkımı tutmasıyla bu tipin erken örnekleri arasında yer almaktadır. Bu eserle aynı betimlemeye sahip olup, MS 1. yüzyıla tarihlendirlen Pergamon örneği[1363] ise, Eros'un bağdaş kurup oturuşu ve üzüm salkımı tutmasıyla Kat. No. 164-168'deki Parion örneklerini andırır niteliktedir. Yine Pergamon buluntusu olan ve saç işlenişi ile elinde üzüm salkımı tutması açısından Parion örneklerinden farklılık gösteren oturan çocuk figürini[1364], bağdaş kurarak oturmuş çocuğun alt kısmındaki kadiesiyle Kat. No. 164-168 ile aynı işçiliği sergilemektedir. Bu örneklerin dışında Myrina[1365] ve Tyrambe[1366]'de de benzer tipte oturan çocuk figürinlerine rastlanılmaktadır.

Yukarıdaki örneklerden de görüldüğü üzere, MÖ 2. yüzyıldan itibaren kucağında üzüm salkımı tutan Eros ve çocuk figürinlerine rastlanılmaktadır. Kat. No. 164-168'de ele alınan Parion örnekleri de, ele geçtikleri mezar kontekstinde yer alan diğer figürinler ve seramikler yoluyla MS 1. yüzyılın ilk yarısına verilmektedirler.

Harpokrates Tipli – Bal Yiyen Çocuk

Yansıttığı betimleme ile Mısır tanrılarından Harpokratesi andıran ve **Kat. No. 169-171** (Levha 116-117)'de aynı tipteki üç örnekle temsil edilen, Harpokrates Tipli – Bal Yiyen Çocuk figürinleri, 2004 yılı Müze Kurtarma Kazıları'nda açılan ve içerisinde çok sayıda pişmiş toprak figürin ile 1 tek kulplu testi ve 1 kâsenin yer aldığı seramiklerden oluşan ölü hediyelerine sahip M100'den ele geçmiştir (Tablo 2). Olasılıkla aynı kalıp ürünü olan üç eser de yüksek, yuvarlak profilli kaide üzerinde, belirgin bir yükselti üzerine oturur vaziyette, iki bacağı arasında yer alan, khytra benzeri forma sahip kaptan, sağ eliyle bal yer vaziyette ve çıplak betimlenmişlerdir. Dik duran başta, başa yapışık biçimde geriye taranarak, arka kısımda toparlanıp, ense üzerinden, sağ omuza doğru çapraz inerek kuyruk yapan saçlara sahip olan eserler, plastik biçimde

[1362] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Kat. No. 58.
[1363] Leyenaar-Plaisier, Pl. 136, Fig. 1060.
[1364] Kielau, Kat. No. 560.
[1365] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, *Die Antiken Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen VI, 277, Fig. 8.
[1366] Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. IV, Pridon'e i tamanskij poluostrov*, Taf. 6, Fig.4, MS 1. yüzyıl.

göz kapaklarına sahip iri gözler, iri burun, kalın üst dudak ve belirgin elmacık kemiklerine sahip dolgun yüz yapıları yansıtmaktadırlar. Yok denecek kadar kısa tutulmuş boynun devamında, şişkin göbekli, hafif şiman vücut hatlarına sahip olup çıplak olarak verilmişlerdir. Gövdeye bitişik ve dirsekten kırarak yukarı döndürülmüş sağ kolun devamındaki sağ eli ile ön kısımdaki kaptan aldığı balı ağzına götüren çocuk, başparmağı devamındaki iki parmağını ağzına sokarak bal ya da benzeri bir yiyecek yemektedir. Gövdeye bitişik ve sol tarafta, ön kısımdaki kabın sol kulp kısmına uzattığı sol kolun devamında kabın kulbunu tutan, sol elin parmakları, sağ elde olduğu gibi basitçe belirginleştirilmiştir. İki yandan kabı kavrayan ve ayak kısımları kaideyle birleşerek stilize olmuş bacakların devamındaki yüksek kaide, üstte dışa çıkıntılı dar bir silmeye, altta ise tabana doğru genişleyen geniş silmeye sahip olup, bir önceki grupta, Kat. No. 164-168'de ele alınan Üzüm Salkımı Tutatn Çocuk figürinleriyle benzer yapı sergilemektedir. Saçın kuyruk yapan kısmı ve kalçaların belirgin verildiği, basitçe işlenmiş arka yüzde, figürlerin sırt kısmında yer alan, buhar-askı delikleri her üç figürinde de farklı verilmiştir. Eserlerden bazılarının dudak saç ve kaide kısımlarında görülen pembe boya izleri ve yüzeylerinde azda olsa belirgin olan beyaz astar izleri, bu figürinlerin beyaz astarla kaplanarak, yüz uzuvları, saç ve kaidelerinin belirgin kısmlarının pembe boya ile boyanmış olduğunu göstermektedir.

Kat. No. 169-171'in, kaide tipi ve yapısal özellikleri Kat. No. 164-168'de verilen, Üzüm Salkımı Tutatn Çocuk figürinleriyle benzer özellikler yansıttığı için bu iki tipin aynı atölye ya da usta eseri oldukları anlaşılmaktadır.

En önemli özelliği sağ el işaret parmağını emmesi olan, Mısır kökenli Horus ya da Harpokrates, genellikle başı üzerine yerleştirilmiş, göz, şahin, atmaca, kartal kanatlı disk ya da lotus çiçekli bantdan oluşan başlıklar ve elinde mısır koçanı, bereket boynuzu vb. gibi artibütler ile birlikte betimlenmiştir. Bacakları arasındaki kaptan aldığı bal ya da benzeri bir yiyeceği, sağ eliyle yiyen Parion örneklerinde de Harpokrates gibi betimlenmek istenen erkek çocuğu tasvir etmiş olmalıdır. Kat. No. 169-171'de ele alınan aynı betimlemeye sahip üç eserde, özellikle sağ ellerini ağıza götürmüş olmaları dışında hiçbir tanrısal işaretin eklenmemiş olması bu figürinlerin sadece birer erkek çocuğu temsil ettiği ihtimalini güçlendirmektedir. Bununla birlikte bu üç eser Mısır'daki kültlerle olan bağlantıyı göstermesi açısından önemli ikinografik veriler elde edilmesine imkân sağlamaktadır.

Genelde küçük bir çocuk olarak betimlenen, Mısır'ın en önemli tanrılarından biri olan Harpokrates, İsis ve Osiris'in oğullarıdır[1367]. Mısır'da Horus olarak bilinmesine karşın, Grek dünyasında "Çocuk Horus" anlamına gelen Harpokrates olarak adlandırılmıştır[1368]. Mısır'da kelime anlamı güneş olan, Harpokrates ya da Çocuk Horus, ikonografik olarak firavunların geleneğinde yer alan yeni doğmuş güneşi temsil etmektedir. Hellenistik Dönem ile birlikte Grek sanatında benimsenen Harpokrates, parmağını dudaklarında tutan bir çocuk biçiminde betimlenerek, gizemi ve gizliliği çağrıştırmaktaydı[1369]. Grek dünyasında kimi zaman Apollon ile de özdeşleştirilen Harpokrates kültü, Grek ve Roma dünyasında, en önemli belirteci phalluslar olan Priapos kültü ile de ilişkilendirilmiştir[1370]. Bununla birlikte Harpokrates, Roma dünyasında da sessizlik tanrısıydı. Nicholson[1371]'un belirttiğine göre, Büyük İskender'in Mısırı fethi veya hemen öncesinde Mısır'da bulunan Grekler, yerel toplumdan isole bir şekilde yaşıyor olmalarına karşın, MÖ 200'lerden sonra bu iki toplum dini ve kültürel anlamda birbirini etkilemeye başlamıştır. Bu etikleşimin sonucu, özellikle İsis, Serapis, Bes, Baubo ve Harpoktares gibi Mısır tanrı ve tanrıça figürinlerinin Grek sanatında da kullanılmıştır.

Kat. No. 169-171'de ele alınan aynı kalp ürünü bu üç eserle benzer betimlemeye sahip Hapokrates figürinlerinin yoğun olarak ele geçtiği Mısır örneklerinde[1372] Harpokrates, genellikle bağdaş kurmuş vaziyette, sol kolu altında kap tutar vaziyette, sağ el başparmağı ağzında ve değişik türde başlıklarla betimlenmiştir. Genel olarak MÖ 1. yüzyıl sonları ile MS 3. yüzyıl aralığında kullanılan örnekler olan Mısır örneklerinin ortak özellikleri bağdaş kurarak oturmuş olmaları, sol kolları altında tuttukları kaplar, sağ eli ağıza götürmeleri ve değişik türde başlıklara sahip olmalarıdır. Oysa Parion örneklerinde figürler belirgin bir yükselti üzerinde oturmakta, oldukça büyük boyutlu verilen kap bacakları arasında yer almakta ve herhangi başlıkta bulunmamaktadır. Bu

[1367] Seyfert, 308.
[1368] Howatson, 414.
[1369] Howatson, 414.
[1370] Seyfert, 308; Howatson, 414.
[1371] Felicity Nicholson, *Ancient Life in Miniature – An Exhibition of Classical Terracottas from Private Collections in England*, Birmingham Museum & Art Gallery, Birmingham 1968, 39.
[1372] Carl Maria Kaufmann, *Ägyptische Terrakotten der Griechische-Romischen und Koptischen Epoche*, Verlag Von F. Diemer, Fink & Baylaender Succ., Cairo 1913, 35, Fig. 31; Bayer-Niemeier, 70-80, Taf. 5-11; Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains IV-2, Époques Hellénistique et Romaine, Cyrénaique, Egypte Ptolémaique et Romaine, Afrique du Nord et Proche-Orient*, 109, Pl. 67- e-f, Pl. 68- a; Fischer, 276, Taf. 64, Nr. 615.

anlamda, Mısır ve civarında yaygın olan Harpokrates tipinden ayrılan Parion örneklerinin en yakın benzeri Winter tarafından yapılmış katalogta Jüngere Typen (Yeni Tipler) olarak ele aldığı ikinci serideki Tip VI figürinleri içerisinde verdiği Batı Anadolu örneği[1373] oluşturmaktadır. Winter'in, çocuk figürinleri içerisinde ele aldığı ve Lecuyer koleksiyonunda yer aldığını belirttiği bu eser, tabla biçimli altlığı dışında çocuk figürünün betimlenişi açısından Parion örnekleriyle aynı özellikleri yansıtmaktadır. Parion örneklerinin benzerlerinin Batı Anadolu'da başka hiçbir merkezde bulunmayışı da göz önünde bulundurularak, olasılıkla aynı atölye ürünü olan bu eserin, Parion ürünü olması gerektiği düşünülmektedir.

Mısır ve civarından ele geçen örnekler, genel olarak Erken İmparatorluk Dönemi ile MS 3. yüzyıl aralığına tarihlendirilirken, Kat. No. 169-171'in ele geçtiği M100 nolu mezardan ele geçen diğer figürinler ve seramikler sayesinde Parion örnekleri MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmektedir.

Yukarıda değinilen çok sayıdaki Mısır örneklerinde Parion eserlerinden farklı özelliklerin bulunması dolayısıyla, Kat. No. 169-171'de ele alınan figürinlerin Harpokrates figürinlerinden esinlenilerek yapılmış çocuk figürinleri oldukları düşünülmektedir. Ayrıca, yukarıda ikionografik anlamda kısaca tanımlanan Harpokrates ya da Horus kültünün Grek ve Roma dünyasına izdüşümü olarak nitelendirilebilecek Parion örnekleri, antik kentin etkileşim alanın genişliğini gözler önüne sermektedir.

Horoz Taşıyan Çocuk

Çocuk figürinleri içerisindeki son grubumuz olan Horoz Taşıyan Çocuk figürinleri **Kat. No. 172-181** (Levha 118-122)'de ele alınan aynı kalıp üretimi toplam 10 eserden oluşmaktadır. Küçük bir erkek çocuğu ile bir horozun mücadelesini[1374] yansıtan eserlerde, figürler dikdörtgen bir altlık üzerinde durmaktadır. Sol omzu üzerine aldığı horozu taşımak için sağ ayağını dizden bükülerek öne doğru hamle yaptığı izlenen erkek çocuğu, sağ kolu ile önden, sol kolu ile de arkadan horozun kanadın kavrayarak götürmeye çalışırken, bir ayağıyla çocuğun sol dizi üzerine basan horoz, çocuğun kafasını didikler vaziyette verilmiştir. Figürinde sağ kolu üzerine yatık başta, alın üzerinde geniş aralıklarla taralı çizgiler şeklinde verilen saçlar, başın arkasında,

[1373] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen, Tip VI, 270, Fig. 2.
[1374] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen, Tip VI, 277, Fig. 4.

ense üzerinde arkadan kuyruk yapılmıştır. Daha önce ele aldığımız oturan kadın figürinlerinde gördüğümüz bu özelliğin erkek çocuk figürininde de görülmesi ancak dönem özelliği ile ilgili olmalıdır. Horozun ibik ve kuyruğunda görülen çizgiler ise, çocuğun saçlarındaki gibi, geniş aralıklarla taralıdır. Çıplak olarak betimelen erkek çocuğun yüzünde iri bir burun, gövdesinde ise, şişkin karın üzerinde nokta şeklinde küçük bir göbek deliği ve cinsel organ belirtilmiştir. İleri hamle yapma hareketinde, uygun ve dengede durması için birbirinden ayrı tutulan bacakların ikisi de dizden bükülmüştür. Horozun iri ve kuvvetli izlenimi veren sağ ayağı ise, çocuğun sol bacağı üzerinde durmaktadır. Eserlerde bacak aralarının, Kat. No. 60-67'de ele aldığımız Keule Taşıyan Çocuk Eros figürinlerinde olduğu gibi, perde şeklinde doldurulmuş olması, eserlerin tam bağımsız değil, yarı kabartma gibi görünmelerine neden olmuştur. Hafif dışa bombeli, arka yüz tamamen düz bırakılmış; bazı örneklerde büyük, bazılarında küçük, yuvarlak buhar-askı deliğine yer verilirken; bazılarında ise hiç açılmamıştır. Örneklerin bazılarında horozun ibiğinde, çocuğun saçında ve yüzünde, kaide ön yüzde çerçeve halinde pembe boya izleri görülmektedir. Bununla birlikte Kat. No. 175'de net çocuğun sağ kolu ve horoz arasındaki kısımda beyaz astar izleri de görülmektedir. Dolayısıyla Horoz Taşıyan Çocuk figürinlerinde, çocuğun kaş, göz ve dudağı, horozun ibik ve gerdan askısı gibi ayrıntıları ile kadielerin çerçeve şeklinde pembe boya ile boyandığı, diğer kısımların ise beyaz boya ile astraladığı anlaşılmaktadır. Çift kalıp tekniğinde yapılan eserlerin tümünde taban açıktır.

Kat. No. 172-181'de, toplam 10 örnekle temsil edilen Parion Horoz taşıyan Çocuk figürinleri, aynı kalıp ürünü eserler olmalarına karşın, eserlerin bazılarının farklı büyüklükte yuvarlak buhar-askı deliğine sahip olmaları, bazılarının ise buhar-askı deliği açılmadan yapıldıkları gözönünde bulundurulduğunda, bu eserlerin aynı kalıbı kullanan atölyede, farklı ustalar tarafından yapılmış oldukları düşüncesini akla getirmektedir. Bu bağlamda, buhar-askı delikleri olmadan da pişirildiği zaman zarar görmemiş olan örnekler, figürinlerin sırt kısmına açılan deliklerin işlevselliği konusunda da soru işaretleri uyandırarak, bu deliklerin figürinlerin herhangi bir yere asılması amacıyla açılmış olabileceklerini de düşündürmektedir.

Eserlerden **Kat. No. 172-178** (Levha 118-121) arasında ele alınan örnekler 2004 yılı kurtarma kazılarında açılan M150 nolu mezardan (Tablo 2); **Kat. No. 179** (Levha 121) 2009 yılında açılan M136 nolu erişkin kız çocuk mezarının, 2005 yılında açılmış

güney ucundan (Tablo 1); **Kat. No. 180-181** (Levha 122) ise, 2013 yılında ortaya çıkarılan M178[1375] nolu mezardan ele geçmişlerdir.

Eros ya da çocuk figürlerinin horoz ile birlikte işlendiği benzerlerine Troas[1376], Batı Anadolu[1377], Amorgos[1378], Pantikapeia[1379] ve Phanagoreia[1380]'da rastladığımız, Kat. No. 172-181, ele geçtikleri üç mezarda bulunan diğer kontekst buluntular yardımıyla MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmektedir.

Eserlerde görülen, horozun çocuğa oranla oldukça büyük boyutlu olarak betimlenmesi de kültsel bir amaca yönelik olarak yapılmış olmalıdır. Ürkmez[1381] tarafından ele alınan doktora tez çalışmasında, mezar stelleri üzerinde bulunan büyük boyutlu horozların, ölen bireyin ruhunu koruyan, ötüşüyle onun öteki dünyada yeniden doğuşunu haber veren, cesaretli ve mağrur kişiliğini bildiren bir sembol olarak yorumlanmıştır. Dolayısıyla yine ölüm ve ölü gömme ikongrafisi içerisinde ele alınan Parion örneklerindeki büyük boyutlu işlenmiş horozları da bu bağlamda değerlendirmek doğru olacaktır.

3.2.4. Gladyatör Figürinleri

Latince *gladius* sözcüğü kılıç anlamına gelmekte olup, onu ustalıkla kullanan profesyonel dövüşçüler, *gladyatör* olarak adlandırılmaktaydı[1382]. Gladyatör oyunlarının geçmişi, Etrüsklerin savaşarak yitirdikleri kişilerin onuruna düzenledikleri cenaze törenlerinde; düşman savaş esirlerini dövüştürerek, ölülerin kanına karşılık düşman kanı akıtma geleneğine dayanır[1383].

Roma'da MÖ 264 yılında Brutus'un cenazesinde yapıldığı bilinen ilk gösteride dövüşen gladyatör çiftlerinin sayısı üç iken, Julius Caesar Dönemi'nde 300'e yükselmiş, önceleri zengin aristokratların cenaze törenlerinde görülen gladyatör oyunları, halkın

---

[1375] Başaran – Keleş – Ergürer – H. Kasapoğlu – Çelikbaş –Yılmaz – B. E. Kasapoğlu – Oyarçin, "Parion 2013 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", 416, 430, Res. 4.
[1376] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen, VI, 277, Fig. 5.
[1377] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotte*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen, VI, 277, Fig. 4.
[1378] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen, VI, 277, Fig. 2.
[1379] Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. III, Pantikapeĭ (Pantikapeia)*, Taf. 38, Fig. 3.
[1380] Kobylina, *Terrakotovye statuėtki Pantikapei Phanagorii*, Taf. XVI, Fig. 4.
[1381] Ürkmez, 221.
[1382] Abdurrahman Uzunaslan, *Gladyatörler Arenanın Tutsak Savaşçıları*, Myken Yayınları, Ankara 2010, 12.
[1383] H. Malay – H. Sılay, *Antik Devirde Gladyatörler*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul 1991, 7.

ilgisiyle bir eğlenceye dönüşmüştür[1384]. MS 2-3. yüzyılda özgür insanlar gladyatörlük yaparak Roma İmparatorluğu'nda yaşanan ekonomik sıkıntıda geçinmeye çalışmış ve Septimus Severus Dönemi'nde (MS 193-211), bazıları askerliklerini gladyatör okullarında yapmışlardır[1385]. İmparatorların bu oyunlara ilgi göstermesinin nedenlerinden biri de, onların askeri eğitime yapmış oldukları katkı ve bu yolla kendilerini Roma'daki politik rakiplerine karşı güvende hissetmesiydi[1386].

Parion Odeionu 2010 yılı çalışmalarında kaveanın en üst basamağında bulunan **Kat. No. 182** (Levha 123) oldukça küçük boyutlu bir figürindir. Başın üst-arka kısmında yatay açılmış askı deliğine ve gövdenin arka kısmında kalçanın üst kısmında sağdaki kırık, soldaki sağlam kukla bacak deliklerine sahiptir. Figürinin baş kısmında sorguçsuz bir miğfer (*galeae*) yer alırken, miğferin saçakları oldukça geniş ve siperliklidir. Siperliklerin arasında yüzü örten delikli bir levha, gladyatörün daha iyi bir görüş açısına sahip olması ve daha rahat nefes almasını sağlar[1387]. Ön kısımda gövdeyi tamamen kapatan köşeli kalkan (*scutum*) yer alan figürin sağ elinde kısa kılıç (*gladius-spatus*) tutmaktadır. Sağ kol omuza kadar muhtemelen keten, pamuk veya başka yumuşak malzemeden yapılmış kolluk-bandajlarla (*fasciae*) desteklenmiştir. Sırt kısmında rahatlıkla görülebilen kalın deri kemer (*balteus*) yer almaktadır[1388]. İçi boş, çift kalıp tekniğinde yapılan eserin tabanı açıktır.

Arenaya çıkan dövüşçüler etnik kökenlerine göre farklı giysi ve silahlar kullanmışlardır. Bu nedenle gladyatörler, Hoplamachos, Secutor, Provocator, Samnit, Thraex, Murmillo, Eques, Sagittarius, Essedarius, Veles, Scissor, Retraius ve Dimacharus olmak üzere farklı gruplara ayrılmışlardır[1389].

Kat. No. 182'de ele alınan Parion gladyatör figürini de *Provocator* grubunun önemli özellikleri[1390] olan, sorguçsuz, delikli miğfer (*galeae*), gövdeyi tamamen kapatan köşeli kalkan (*scutum*), öndeki metal göğüslüğün (*pectorale*) bağlanmasına yarayan, sırtta çapraz bantlar, belde kalın kemer (*balteus*), koldaki bandajlar (*fasciae*) ve

[1384] Güçlü, 68.
[1385] Güçlü, 68.
[1386] Uzunaslan, 31, Dn. 127.
[1387] Uzunaslan, 31, Dn. 163.
[1388] Uzunaslan, 162.
[1389] Uzunaslan, 31, dn. 150; Gladyatör türleri için ayrıca bkz. Fik Meijer, *Gladyatörler Tarihinin En Ölümcül Sporu*, (Çev. D. Günenç), Homer Kitabevi, İstanbul 2008, 76.
[1390] Uzunaslan, 31, dn. 162-163.

sağ elinde kısa kılıç (*gladius-spatus*) ile betimlenmiştir. Dolayısıyla, Kat. No. 182'deki gladyatör figürinini de *Provacator* grubunda olduğu anlaşılmaktadır. Atina[1391] 'da ve Korint körfezinin kuzeyindeki Aetolia bölgesindeki Hypata[1392]'da benzerleri bulunan Parion örneğinin, en yakın benzerlerini, Marmara'nın kuzeyinde, Parion'un karşı kıyısında yer alan Malkara-Kermeyan Köyü'nde bulunup satın alma yoluyla Tekirdağ Arkeoloji Müzesi'ne kazandırılmış örnekler[1393] oluşturmaktadır. Bu örnekler içerisinde 6.2.1. Gladyatör başlığıyla ele alınan örnek[1394], miğferin siperlikleri arasında yüzü örten levhanın delikli olmaması, arka yüzdeki *pectorale* iplerinin işlenmemesi ve Parion örneğinin yaklaşık iki katı büyüklüğüyle birkaç farklı özelliğe sahip olmakla birlikte, genel betimlemede aynı özelliklere sahiplerdir. Yapım teknikleri ve tipolojik özellikleriyle yakın benzerlik gösteren bu iki örnekten Kermeyan Köyü buluntusu MS 3. yüzyıla tarihlendirilmiştir.

Yukarıda bahsedilen buluntuların ele geçtiği, Kermeyan Köyü'nde konumlanan, antik dönemdeki adıyla Apros (Apri-Aproi) antik kentinin, İmparator Claudius (MS 41-54) tarafından emekli askerlerin yerleştirildiği bir Roma Veteran Kolonisi olduğu bilinmektedir[1395]. Bu antik kentte bulunan bir gladyatör mezar steli de MS 3. yüzyıla tarihlendirilmektedir.

Eserimizin ele geçtiği Parion'da da, MS Geç 3. yüzyıla ait olduğu belirtilen bir gladyatör mezar steli[1396] üzerinde, Kat. No. 182'de ele aldığımız gladyatörün, başlık, kalkan ve üst gövde yapısıyla benzer yapı sergileyen bir gladyatör kabartması yer almaktadır. Bununla birlikte Efes ve Kos gibi merkezlerden ele geçen mezar stelleri[1397] üzerinde yer alan benzer betimlemeye sahip gladyatör figürlü örnekler de, MS Geç 3. yüzyıla işaret etmektedir.

Parion Odeion'un, Kat. No. 182'nin de ele geçtiği, 2010 yılı çalışmalarında ele geçen ve yapının kullanımı sonrası diğer alanlardan bu kısma akmış seramiklerden

---

[1391] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, *Die Antiken Terrakotten,* Band III-Teil 2, Jüngere Typen, Type X, 387, Fig. 5.
[1392] Winter *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, *Die Antiken Terrakotten,* Band III-Teil 2, Jüngere Typen, Type X, 387, Fig. 6.
[1393] Güçlü, 71-75, Lev. 27-28, Res. 47a-c, Res. 48a-c, Res. 50a-c.
[1394] Güçlü, 72-73, Lev. 27, Res. 47a-c.
[1395] Güçlü, 73, Dn. 241.
[1396] Başaran, "Parion'dan İki Gladyatör Steli", 20-21, Res. 4.
[1397] Ernst Pfuhl – Hans Möbius, *Die Ostgriechischen Grabreliefs*, Text Ban II, Verlag Philipp von Zabern, Mainz am Rhein 1979, 296 Nr. 1202 (Kos), 1205 (Efes), 298 Nr. 1224 (Efes); Tafel Band II, Taf. 182 Nr. 102, 1025, Taf. 184 Nr. 1224.

oluşan kontekstin, MS 3. yüzyıldan önceye ait olmayan seramikler olduğu ve MS 7. yüzyıla kadar tarihlenen farklı seramik malzemenin bulunduğu bilinmektedir[1398].

İkonografik açıdan ele alınan benzer örneklerin yanısıra, yapıda 2010 yılı çalışmalarında ele geçen ve MS 3. yüzyıldan önceye inmeyen seramik malzeme bir arada düşünülerek, Kat. No. 182'nin, MS 3. yüzyılın ikinci yarısına ait olduğu düşünülmektedir.

Kat. No. 182'deki gladyatör figürinin yansıttığı önemli özelliklerden birisi de Başaran[1399] tarafından 2001 yılında yapılan çalışmada ele alınan gladyatör steli üzerinden, "*kentte özellikle Roma Çağı'nda faaliyette bulunan bir amfitiyatro olabileceği ya da, gladyatör oyunları için düzenlenmiş bir tiyatronun varlığı*"[1400] savını destekleyecek bulgular arasında yer almasıdır. Öyle ki 2014 yılında, kentin Roma Tiyatrosu'nda gerçekleştirilen çalışmalarda, yapının kaveasının sahne binasına bakan yüzüne ait olduğu tahmin edilen mimari bloklar üzerinde yer alan ve sonradan kazınmış olduğu anlaşılan gladyatör figürlerinin varlığı, yapının sonraki kullanım evrelerinde gladyatör oyunları için de kullanıldığını gösterir niteliktedir. Dolayısıyla Şahin[1401] tarafından, Başaran[1402]'ın bu öngörülü, bilimsel savına karşı yapılan eleştirinin yersizliği Parion'da yapılan çalışmalarda ele geçen buluntularla ortaya konulmuştur[1403].

Bununla birlikte bu gladyatör figürininin en yakın benzerlerinin, Trakya bölgesinde, Kermayan Köyü'nde ele geçmesi, Parion'un Marmara Denizi'nin kuzeyiyle olan ilişkisini de gözler önüne sermektedir.

3.2.5. Savaşçı Kukla Figürinleri

Parion Güney Nekropolisi'nde açılan mezarlardan ele geçen terrakotta figürinler dışında, diğer alanlardan ele geçen en yoğun gurubu, Savaşçı Kuklalar ve bu figürinlere ait kukla bacakları oluşturmaktadır. Ancak Güney Nekropolis dışında 2005-2013 yılı

[1398] Cevat Başaran – H. Ertuğ Ergürer, "Parion Odeion'u (Bouleterion?) 2010 Çalışmaları ve Odeion'da Bulunan Seramikler", *OLBA XX*, KAAM Yayınları, Mersin 2012, s. 269.
[1399] Başaran, "Parion'dan İki Gladyatör Steli", 20-21, Res. 4.
[1400] Başaran, "Parion'dan İki Gladyatör Steli", 21
[1401] Sencer Şahin, "Uydurma bir Yorumun Düşündürdükleri", *Arkeoloji ve Sanat*, Sayı 111, 2002, 50-52.
[1402] Başaran, "Parion'dan İki Gladyatör Steli", 21.
[1403] Şahin tarafından yazılan eleştiri yazısında bahsedilen stellerden, yazıtlı olan ile ilgili eleştiriler için yorumda bulunmak daha çok bir Epigraf bilgisi gerektirmekle birlikte, ikinci stel için yapılan eleştiriye cevap manasında verilebilecek bilimsel bulgular ışığında yapılan açıklama, bilimsel etik çerçevesinde ele alınmaya çalışılmıştır.

çalışmalarında, diğer alanlardan ele geçen Savaşçı Kuklalar'ın tamamı gövde ve baş parçası ya da sadece kukla bacakları olarak ele geçmişlerdir. Bu yüzden diğer alanlardan ele geçen bu parçalar, Güney Nekropolis'den ele geçen sağlam figürinler esas alınarak anlamlandırılmış ve yapılan yeniden kurmalar üzerine yerleştirilmişlerdir. Bu tip figürinlerin farklı yayınlarda "amazon"[1404], "gladyatör"[1405], "kadın gladyatör"[1406], "savaşçı"[1407] ya da sadece "kukla"[1408] olarak tanımlanması bu figürinlerin adlandırılmasında karışıklığa sebep olsa da genel bir isimlendirme ile bu tip figürinler Parion örnekleri için *Savaşçı Kukla* olarak isimlendirilip, aşağıda yapılan açıklamalarda, bunların ayrıntıda yansıttıkları tipolojik özellikleriyle bu genel tanımlama içerisinde alabilecekleri yerleri belirlenmiştir.

Parion Savaşçı Kukla figürinleri, ana betimlede, giymiş oldukları kısa tunik tarzı elbisenin tipine göre iki ana gruba ayrılmaktadırlar. **Kat. No. 183-211** (Levha 124-143)'de ele alınan, ilk grupta, savaşçı kuklalar sağ omuzları açıkta kalacak şekilde kısa khiton giymiş, sol omuz ve sol kalça arasına yerleştirilmiş kalkana sahiplerdir. Kat. No. 212-217 (Levha 144-147)'de verilen, ikinci grup örnekler ise her iki omzu da kapatan kısa tunik giymişler, yine sol omuz ve sol kalça arasına yerleştirilmiş kalkana sahiplerdir.

İlk grupta ele alınan **Kat. No. 183-211** (Levha 124-143), sağ omzu açıkta bırakan khiton giymiş olmalarıyla Amazonlar'a, bu örneklerden **Kat. No. 184** (Levha 125) ve **Kat. No. 186** (Levha 127)'nın kalkanlarında bulunan Gorgo başı ile de Athena'ya özgü özellikler barındırırlar. Sağlam olarak ele geçen örneklerden, **Kat. No. 192-193** (Levha 133-134) dışındaki örneklerde ise sorguç kısımlarında yatay askı deliği açılmış miğferler bulunmaktadır. Barındıkları bu özellikler ile farklı adlandırmalara konu olan bu figürinlerin başlarındaki başlıkların, "sivri külah"[1409] olabileceği belirtilse de, Kat. No. 183-185 (Levha 124-126)'deki üç eserin, çene altından bağlanan miğfer kemerinden de anlaşılacağı üzere, Kat. No. 186-187 (Levha 127-128)'de omuzların ön

[1404] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 133, Pl. 165 a-d, E23-24; Burr Thompson, *Troy - The Terracotta Figurines of The Hellenistic Period*, 122, Pl. XXIX, Fig. 13a-b.
[1405] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 360, Pl. 198 i, E297; Töpperwein, 118-120.
[1406] Güçlü, 69-72, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c.
[1407] Tavukçu, 188-194; Kat. No. 164-168.
[1408] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten, Die Antiken Terrakotten,* Band III-Teil 1, 173, Fig. 1,3.
[1409] Aydın Tavukçu, 58, Kat. No. 53.

kısmına dökülen parçanın miğferin bağlanmamış kemerini temsil ettiği de düşünülebilir. Dolayısıyla önden bakıldığında bazen sivri uçlu külahları andıran bu başlıkların sorguçlu birer miğfer oldukları düşünülmektedir. Bu terminolojik açıklamanın ardından eserlerin neyi temsil ettiklerini açıklamak gerekirse; Burr Thompson tarafından Troya'da ele geçen örneğin[1410] ince yüz hatları ve az belirgin sağ göğsünden dolayı Amazon olarak tanımlanmasına karşın, çene altından bağlama kemeri bulunan miğfer, Amazonların taktığı başlık[1411]tan uzaktır. Bununla birlikte Kat. No. 184 ve Kat. No. 186'da figürlerin kalkanları üzerindeki Gorgo başı da, yukarıda da belirttiğimiz gibi tanrıça Athenaya özgüdür[1412]. Parion'da 2004-2013 yılları arasında ele geçen bu tipteki figürinler olan, Kat. No. 183-211'de ele alınan örneklerden, sağlam olanların tümün de, bu figürinlerin kadın olabileceğini gösterecek nitelikte, açıkta kalan sağ göğüslerinin kadın göğsü olarak betimlenmemesi, genelde yüz tiplerinin erkeksi tipte verilmesi de kadın olma ihtimallerini iyice zayıflatmıştır.

Sol elde kalkan, mızrak deliği verilmiş sağ elde ise mızrak taşımaları bu figürinlerin bir gladyatör olma ihtimalini de ortaya çıkarmaktadır. Bu açıdan Roma Dönemi gladyatör tipleri içerisinde *hoplomachus*[1413] ve *thrak*[1414] tipleriyle de benzerlik göstermektedirler.

Tüm bu veriler bir arada değerlendirildiğinde, Kat. No. 183-211 arasında ele alınan Parion örneklerinin, Amazon ve Athena gibi farklı mitolojik unsurlardan etkilenilerek yapılan eklemelerle üretilmiş *Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla* figürinleri olduğu söylenebilir.

Thompson[1415]'a göre, Anadolu'da ve onunla yakın ilişkide olan Yunanistan'da, ilk kez MÖ 3. yüzyıldaki Galat İstilası sonrasın da görülen bu savaşçı tipi,

---

[1410] Burr Thompson, *Troy - The Terracotta Figurines of The Hellenistic Period*, 122, Pl. XXIX, Fig. 13a-b.

[1411] LIMC I-2, 512, 513, Amazones 660, 664, 672, 674.

[1412] Sacks, 57; Grimal, 97, 99.

[1413] *Hoplomachus* adı verilen gladyatörler göğüslerinde zırh olmaksızın ve bir ellerine bronzdan yapılmış *parmula* adı verilen bir kalkan, diğer ellerinde ise bir mızrak, kalkan tuttukları ellerinde ayrıca bir hançer bulundururlardı.

[1414] Thrak askerinin arenalara gönderilmeleri sonucu *Thraklar* adını alan bu yeni gladyatör türü, kendilerini parma veya parmula adı verilen küçük bir kalkanla korurlardı. Genellikle kare şeklinde olan kalkanların yuvarlak ve üçgen şekillerine de rastlanmaktaydı. Bu gladyatörlerin kullandıklar silah; kimi zaman ucu kavisli bir hançer, kimi zamanda ortasında zikzak olan bir mızraktı. Thraklarda; miğfer, kolluk, kemer ve önlük bulunmaktaydı. Güçlü, 69, Dn. 231.

[1415] Homer A. Thompson, "Pnyx and Thesmophorion", *Hesperia*, Vol. 5, No.2, The American Schoool of Classical Studies at Athens, 1936, 174-175, Fig. 20 P.

Galatlılar'dan etkilenerek ortaya konulmuş doğulu bir tiptir. Ancak Thompson'ın belirtttiği bu tip üst gövdesini tamamen kapatan bir kalkanla ve iki yandan omuzlara sarkan uzantılara sahip sivri bir başlıkla betimlenmiş, kukla değil tam olarak işlenmiştir. Parion *Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla* figürinleri ise kullanım amaçlarına uygun olarak, kalçadan yukarısı işlenmiş kukla bacaklı oyuncaklardır.

Bu tipteki figürinlerin benzerlerine Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi'nde ele geçmiş Tekirdağ Arkeoloji Müzesi[1416], yine Parion'dan ele geçmiş Çanakkale Arkeoloji Müzesi[1417], Troya[1418], Smyrna[1419] ve Batı Anadolu'da nereden ele geçtiği tam olarak bilimmeyen Louvre Müzesi[1420] örnekleri içerisinde rastlanılmaktadır. Bu merkezlerden ele geçen örnekler genel oarak, MS 2-3 yüzyıla tarihlendirilmektedir.

Parion Güney Nekropolisi'nde, 2004 yılı kurtarma kazılarında açılan M125 nolu mezardan ele geçen Kat. No. 183 (Levha 124) ; 2005 yılı çalışmalarında açılan TM1'de bulunan Kat. No. 185 (Levha 126) ve Kat.No. 187 (Levha 128); 2011 yılı çalışmalarında ortaya çıkarılan M162 nolu mezardan ele geçen Kat. No. 184 (Levha 125), 186 (Levha 127), 193 (Levha 134); aynı yıl açılan bir diğer mezar olan M161'den ele geçen Kat. No. 191-192 (Levha 132, 135); yine 2011 yılında açılan M151'den ele geçen Kat. No. 188, 189 ve 190 (Levha 129-131) mezar kontekstlerinde bulunan cam ve seramik kaplar yardımıyla MS 2. yüzyıla tarihlendirilmektedir.

Parion Güney Nekropolisi dışında, kentin Roma Dönemi yapıları olan Tiyatro, Odeion, Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı ve SDJ1-Dükkânlar'dan ele geçmiş, **Kat. No. 194-211** (Levha 135-143) arasında ele alınan gövde ve baş parçaları da, özellikle Tiyatro'nun kuzey versurasında bulunan odacık içerisindeki, konteskt malzemesiyle MS 3. yüzyılın ortalarına tarihlendirilen, bothros'dan ele geçen **Kat. No. 196, 197, 209** ve **210**'da ele alınan örnekler göz önünde bulundurularak MS 2. yüzyıl ile MS 3. yüzyılın ortalarına tarihlendirilmiştir.

[1416] Güçlü, 69-72, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c.
[1417] Tavukçu, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166
[1418] Burr Thompson, *Troy - The Terracotta Figurines of The Hellenistic Period*, 122, Pl. XXIX, Fig. 13a-b.
[1419] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, *Die Antiken Terrakotten*, Band III-Teil 1, 173, Fig. 4.
[1420] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 133, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297.

Miğfer-başlık, baş, kalkan ve elbise ayrıntılarında her biri farklı bir özellik sergileyen çok zengin bir çeşitliliğe sahip olan, Parion *Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla* figürinleri, bu tipin bugüne kadar en yoğun olarak, ele geçtiği kentin Parion olduğunu göstermektedir.

Savaşçı Kukla figürinlerinin ikinci grubunu oluşturan **Kat. No. 212-217** (Levha 145-147) arasında ele alınan örnekler ise birinci gruptan farklı olarak, her iki omuzu da kapatan, kısa kollu tunik giymiş, miğfersiz örneklerdir. Sol omuz ve sol kalça arasına yerleştirilmiş, üzerinde "+" şeklinde kabartma bezeme bulunan kalkana sahip olan eserlerde, gövdeye bitişik sağ elde mızrak deliği, kalçaların iki yanında ise kukla bacakların takıldığı delikler yer almaktadır. Aynı kalıp üretimi olan **Kat. No. 212-213** (Levha 145-146)'de sol kolu kapatan kalkanın arkasında, bele sokulmuş kılıç belirgindir. Önde kısa tutulmuş, arkada ense üzerinde kuyruk yapan saçlara sahip başın tepe kısmında bir delik bulunmaktadır. Bu deliklerin işleviyle ilgili olarak Pergamon terrakotta figürinleri üzerinden hareketle, Kielau[1421], bu deliklerin figürinlerin başına sonradan takılan, muhtemelen metal olan, miğferlerin oturtulması için bıraklıdığını belirtmektedir. Ancak tepe kısımlarındaki bu deliklerin gövdenin içine kadar açık olması ve eserlerin birer oyuncak kukla olduğu da düşünülerek, alt kısma, kalçaların iki yanından geçirilen iple tutturulmuş kukla bacakların ortasından bu ipe bağlanan ve tepe kısmındaki bu delikten çıkarılan iple oynatıldığı düşünülmektedir (Şekil 15).

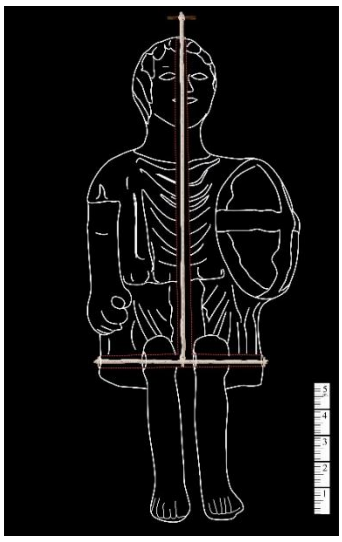

Şekil 15. Asker Tipli Savaşçı Kuklalarda Uygulanan Düzenek

[1421] Kielau, 185.

İri burun, uykulu gibi şişkin göz kapakları, küçük ağız ve güçlü çene yapısına sahip yüz özellikleriyle birlikte, elbise kıvrımlarındaki şematiklik, MS 1. yüzyılın başlarında görülmeye başlayan şematik yapının oldukça ilerlemiş evrelerine işaret emektedir. Parion örnekleri, Pergamon örnekleri ile benzer bir teknik yapı yansıtmakla birlikte, Kielau[1422], bu asker kuklaların dönemin asker kıyafetleriyle bağdaşmadığını belirterek bu tip örnekleri gladyatör figürinlerine yakın ancak "*asker kuklalar*" olarak tanımlamaktadır. Dik duruşlu ve doğrudan karşıya bakan, mağrur bir ifadeyle yansıtılmış Parion örneklerini de, *Asker Tipli Savaşçı Kukla* olarak tanımlanmak tarafımızdan uygun bulunmuştur.

Batı Anadolu'da ele geçen ve bugün Louvre Müzesi'nde bulunan, başları miğferli iki örnek[1423], Calvert Koleksiyonu içerisinde yer alan ve Kilia buluntusu oldukları belirtilen aynı tipteki diğer örnekler[1424] ve Myrina örneği[1425]nde kısa saplı kılıç tuttukları sağ elleri gövdeden ayrık verilen eserler, kukla biçimli işlenişleri ve V yakalı tunikleriyle Kat. No. 212-214'e yakın örneklerdir. Yine Calvert Koleksiyonu içerisinde bulunan miğfersiz savaşçı figürini[1426] ile kalkanında Gorgo başı bulunan, Kilia buluntusu, başsız savaşçı figürini[1427] Parion örnekleriyle benzer yapı yansıtan aynı bölge örnekleri arasında yer almaktadır.

Bugün Çanakkale Arkeoloji Müzesi'de bulunan, Parion buluntusu olduğu belirtilen ve MS 3. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilen Savaşçı figürini[1428] ise Parion'da sevilerek kullanılan bu tipin farklı versiyonlarından birini sunarak, sol omuz ve kolunu kapatan köşeli bir kalkan ve gövdeye bitişik sağ elinde mızrak deliğiyle betimlenmiştir. Kat. No. 212-217 arasında ele alınan eserlerin en yakın benzerleri olan Pergamon örnekleri[1429] ise kısa kollu tunikleri ve başları üzerine açılmış delikler ve genel sitil

---

[1422] Kielau, 185.
[1423] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III*, 133, Pl. 166 a-b, E25-26, Kukla.
[1424] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Lev. 50, Kat. No. 173-174, Savaşçı (Oyuncak)
[1425] Mendel, Pl. XI, Fig. 6, Kat. 2740.
[1426] Tavukçu, Lev. 42, Kat. No. 167, Savaşçı; Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Lev. 50, Kat. No. 175, Savaşçı (Oyuncak)
[1427] Tavukçu, Lev. 42, Kat. No. 168, Savaşçı; Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Lev. 49, Kat. No. 172, Savaşçı (Oyuncak).
[1428] Tavukçu, Lev. 42, Kat. No. 166.
[1429] Kielau, Taf. 73 A-B, Kat. 718-727.

özellikleriyle Parion örneklerini andırmaktadır. Genel oalrak MS 1.-3. yüzyıla tarihlendirilen örneklerle benzer sitil özelliklerine sahip oldukları belirtilen Pergamon örnekleri için, MÖ 50'den önce de var olabileceklerini gösteren bulgular olduğu belirtilsede de bu konuya tam olarak netlik kazandırılmamıştır[1430].

Yukarıda verilen benzer örneklerin yanısıra, Kat. No. 212-214'de verilen üç eserimizin ele geçtiği, 2010 yılı Güney Nekropolis çalışmalarında açılan, kız çocuk mezarında bulunan seramik kaplar[1431]da göz önünde bulundurularak MS 2. yüzyıla ait oldukları tespit edilmiştir[1432] (Tablo 1). Sağlam olarak ele geçen bu 3 örneğin dışında, Tiyatro'nun kuzey versurasındaki odacık içerisinde bulunan, MS 3. yüzyılın ortalarına tarihlenen bothros içerisinde ele geçen **Kat. No. 216** (Levha 147) bu kontekst ile aynı döneme tarihlenirken, Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı ve yüzey buluntusu olan **Kat. No. 215** (Levha 147) ve **Kat. No. 217** (Levha 147) ise MS 2. - MS 3. yüzyılın ortalarına tarihlendirilmiştir.

Savaşçı Kuklalar başlığı altında ele alacağımız eserlerden bir diğer gurubu oluşturan, **Kat. No. 218-289** (Levha 148-155) arasında ele alınan kukla bacakları, basit birer askı deliği ve basitçe belirtilmiş ayak parmaklarına sahip, genellikle çift kalıp kullanılarak yapılmış, 4-10 cm arası farklı ölçülerdeki eserlerdir. Parion Güney Nekropolis'de ele geçen birkaç örnekle birlikte, Roma Dönemi yapılarından Tiyatro, Odeion, Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı, SDJ1-Dükkânlar ve yüzeyden ele geçen toplam 72 adet kukla bacağı çalışmaya dâhil edilmiştir. Kataloglarda verilen ayrıntılar dışında tekrar edilecek ayrıntıları bulunmayan bu kukla bacakları, yukarıda iki tip altında verilen *Savaşçı Kukla* figürinleriyle aynı tipteki örneklere ait kukla bacakları oldukları düşünülmektedir. Dolayısıyla bu kadar çok sayıda ele geçmeleri *Savaşçı Kukla* figürinlerinin kentteki yoğun ve yaygın kullanımını göstermektedir. Güney Nekropolis'de bulunan Savaşçı Kukla figürinleri ile Tiyatro kuzey versurasındaki odacıktan ele geçen kontekst buluntulardaki BBI serisi eserler de gözönünde bulundurularak, bu kukla bacakları için genel olarak, MS 2. yüzyıl – MS 3. yüzyılın ortaları uygun tarih aralığı olarak görülmüştür.

[1430] Kielau, 185.
[1431] Benzerleri için Bkz. Ergürer, *Parion Roma Döenmi Seramiği*, Kat. No. 141.
[1432] Başaran-Keleş-Kasapoğlu-Ergürer, "Parion 2010 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", s.21.

Antik kentin bir Veteran kolonisi olması, Roma Tiyatrosu'ndan ele geçen kazıma çizgi gladyatör betimleri ve yukarıda ele alınan *Savaşçı Kukla* figürinlerinden de anlaşılacağı üzere, antik kentte, olasılıkla MS 2. yüzyılda, kente yerleşen veteranların da etkisiyle sosyal ve kültürel yapıda önemli bir değişiklik meydana gelmiştir. Gladyatör oyunları ve bu emekli üst düzey askerlerden kaynaklı asker hayranlığı sonucunda da çocuklar için yapıldığı düşünülen bu kukla oyuncaklar dönemin sosyal yapısına uygun unsurlar gözönünde bulundurularak yapılmış olmalıdır. Kaldıki günümüzde de olduğu gibi çocukların isimlerini bildikleri, farklı yetenekleriyle ön plana çıkmış dövüşçü, asker ya da ütopik kahramanların oyuncak bebeklerinin yapıldığı da düşünülecek olursa; bu Savaşçı Kukla figürinlerinin de, dönemin çocuklarının hayranı olduğu bir gladyatör, asker ya da bu türde kahramanlara ait olabileceği düşünülebilir. Bu figürinlerle tespit edilen, sosyal ve kültürel yapıdaki değişimi destekler nitelikteki önemli bir veri de Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı olarak adlandırılan yapıdaki Kuzey İtalya etkili olduğu düşünülen mimari özelliklerdir. Fikret Yegül tarafından bölümleri içerisindeki laconicum'un Kuzey İtalya etkili bir özellik olduğu ve olasılıkla Romalı, asker kökenli bir mimar tarafından tasarlanmış olabileceği belirtilmiştir. Haliyle hem bu savaşçı kuklalar hemde yapının mimari özellleri bir arada değerlendirildiğinde yapının bir Lejyon Hamamı olduğu kanısı da pekiştirilmektedir.

3.3. HAYVAN FİGÜRİNLERİ

Parion'da 2004-2013 yılları arasında gerçekleştirilen çalışmalarda ele geçen hayvan figürinleri 13 at, 1 ceylan, 22 köpek, 5 köperk-kurt karışımı yaratık, 2 domuz, 24 güvercin ve 34 horoz figürininden oluşan çeşitliliğe sahiptir. Bu hayvan figürinleri başlangıçta dört ayaklılar, sonrasında iki ayaklılar olmak üzere sıralı bir halde incelenecektir.

3.3.1. At Figürinleri

At figürinleri, Kat. No. 290 dışında tamamı Roma Dönemi yapılarından ele geçen toplam 13 adet, baş ve gövde parçasında oluşmaktadır. Parçalar halinde ele geçen

bu örnekler, Kat. No 290 esas alınarak yapılan yeniden kurma denemeleri üzerine yerleştirilerek ele alınmışlardır.

At figürinlerinden sağlam olarak ele geçen tek örneğimiz olan **Kat. No. 290** (Levha 156-157) 2012 yılı Parion Güney Nekropolisi çalışmalarında ortaya çıkarılan, 3 bireyli, toplu gömüye sahip, M177 nolu mezardan ele geçmiştir[1433] (Tablo 1). Yüz uzuvları, yelesi, eğer ve koşum takımları ayrıntılı olarak verilen eserin, stilize halde verilen ayak kısımlarına açılan mil deliklerine geçirilmiş, ancak ahşap olmasından dolayı elimize geçmeyen, ahşap millere takılan 8 ispitli tekerlekleri bulunmaktadır. Bu tekerleklerden üçü mezar içinde bulunmasına rağmen birinin bulunmaması mezara bu şekilde konulduğunu gösterir. Atın ağız kısmındaki delikte ip takılarak çekilmesi için açılmıştır. Dremsizova-Nelchinova[1434] Bulgaristan'da bulunan bu tipteki tekerlekli at figürinleriyle ilgili olarak, küçük çocuklar için kuklaların, daha ileriki yaşlardaki çocuklar için ise tekerlekli ve binicisiz at figürinlerinin oyuncak olarak yapıldığından ve bu tip figürinlerin kuzeydeki Olbia, Theodosia ve Kerch boğazı civarındaki kentlerde de görüldüğünden bahseder. Bu bağlamda Kat. No. 290'ın da mezardaki erişkin erkek çocuğa ait bir oyuncak olduğu, tekerleklerden birinin eksik olmasının da, bu oyuncak at figürininin mezardaki bireyin günlük yaşamında kullandığı oyuncaklarından bir olduğunu düşündürmektedir.

Genellikle MS 1. - 4. yüzyıl aralığına tarihlenen, benzer tipte tekerlekli oyuncak at figürinlerine Bulgaristan[1435], Kerch Boğazı[1436] ve Mısır[1437]'da rastlamak mümkündür.

M177 nolu mezardan ele geçen Marcus Aurelius (MS 161-180), Commodus (180-192) ve Caracalla (MS 211-217) dönemlerine ait sikkeler[1438] ile birlikte, mezar kontekstinde bulunan diğer eserlerde göz önünde bulundurularak, Kat. No. 290, MS 2. yüzyıl sonları ile MS 3. yüzyılın başlarına tarihlendirilmiştir.

[1433] Başaran – Keleş - Ful – Kasapoğlu - Ergürer, "Parion 2012 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", 399, Res. 3.
[1434] Dremsizova-Nelchinova, 18.
[1435] Dremsizova-Nelchinova, 18, Fig. 129, MS 2.-3. yüzyıl.
[1436] Kobylina, *Terrakoty Statuėtki Severnogo Prichernomor'iâ*, Taf. 18, Fig. 3, MS 1.-2. yüzyıl.
[1437] Bayer-Niemeier, 249, Taf. 107 2-3; MS 3.-4. yüzyıl.
[1438] "Parion Roma Dönemi Sikkeleri" Kasım Oyarçin tarafından Doktora Tez çalışması kapsamında değelendirilmektedir. Bu konuda vermiş olduğu bilgiler için kendisine burada bir kez teşekkürü bir borç bilirim.

Güney Nekropolis dışında Roma Dönemi yapılarından ele geçen **Kat. No. 291-295** (Levha 158-160) arasında ele alınan başlar ve **Kat. No. 296-302** (Levha 161-166) arasında ele alınan ve en az 4 farklı eğer tipi sergileyen gövdelerin, Tiyatro, Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı ve Odeion'da ele geçtikleri kontekst malzemeler de göz önünde bulundurularak, MS 2. yüzyıl sonları ile MS 3. yüzyıl ortalarına ait oldukları anlaşılmıştır.

Toplam 16 örnekle temsil edilen Parion At figürinlerinden Kat. No. 290'ın mezardaki erişkin erkek çocuğa ait bir oyuncak olduğu, tekerleklerden birinin eksik olmasının da, bu oyuncak at figürininin mezardaki bireyin günlük yaşamında kullandığı oyuncaklarından bir olduğu düşüncesinden hareketle diğer 15 figürinin de oyuncak olarak kullanılmış figürinler oldukları anlaşımaktadır.

3.3.2. Ceylan

Parion hayvan figürinleri içerisinde tekil örnekle temsil edilen **Kat. No. 303** (Levha 167) Roma Tiyatrosu sahne binasının hemen kuzeyinde, kuzey paradosa yakın bir kısımda ele geçmiştir[1439].

Altta ve üstte dışa taşkın profilli, dikdörtgen altlık üzerinde ayakta duran ceylan, başta küçük boynuzları ve kısa küçük kuyruğuyla betimlenmiştir. Ağız ve gözler çizgisel olarak belirtilmiş ve eser çift cepheli olarak işlenmiştir. Alt kısımları doldurulmuş boynuzların altında küçük kulaklar çok az belirgindir. Toynakları belirtilmiş ayakların arası dolgun olarak verilerek dolgu zemin üzerinde işlenen eserin genel işleniş tekniği Kat. No. 290'da ele aldığımız At figürini ile benzer yapı sergilemektedir. Tabanı açık olan eserde buhar deliğine de yer verilmemiştir. Eserin çok yakın benzerlerinden biri olan Calvert Koleksiyonu örneği[1440] dolgu zeminde işlenme ve genel betimlemeyle çok yakın benzerlikler göstermesine karşın, geyik olarak tanımlanan eser, Kaplan[1441] tarafından MÖ 3. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Yine birkaç küçük farklılık dışında hem betimleme hemde teknik anlamda çok yakın benzer

[1439] Cevat Başaran – Vedat Keleş – H. E. Ergürer – Hasan Kasapoğlu – Ersin Çelikbaş – Alper Yılmaz – B. E. Kasapoğlu – Kasım Oyarçin, "Parion 2013 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", *36. Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu*, 3. Cilt, Ankara 2014, 420, Res. 12.
[1440] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Lev. 69, Kat. No. 245.
[1441] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, 146.

örneklerden bir diğeri de, Çanakkale Arkeoloji Müzesi'nde yer alan, Biga'dan ele geçmiş örnektir[1442]. Tek cepheli işlendiği belirtilen ve ceylan olarak tanımlanan Biga örneği de Tavukçu[1443] tarafından MÖ 3. yüzyıla verilmiştir.

Her ikisi de Troas Bölgesi buluntusu olan benzer örnekleri için verilen bu erken tarihlendirmelere karşın, Kat. N0. 303 ile yanyana ele geçen Macrinus (MS 217-218) sikkesi ile eser MS 3. yüzylın ilk yarısına tarihlendirilmektedir. Dolayısıyla yukarıda bahsedilen Troas Bölgesi örnekleri için de bu tarihlendirmenin uygun olacağı; benzerlerine Troas Bölgesi dışında rastlanmayan bu tipin de bölgeye özgü, hatta Parion'da üretilen bir figürin tipi olabileceği de düşünülmektedir.

3.3.3. Köpek Figürinleri ve Köpek-Kurt-Aslan Karışımı Hayvanlar (Yaratıklar ?)

Parion Roma Dönemi terrakotta figürinleri içerisinde, çalışmaya dahil edilen köpek figürinleri iki farklı tip yansıtmaktadırlar. Bu iki tipten ilkini oluşturan ve **Kat. No. 304-322** (Levha 168-180)'de *Oturan Köpek Tip 1* olarak ele alınan köpek figürinleri altta ve üstte dışa taşkın tablalı oldukça yüksek bir kaide üzerinde kendi soluna dönük, oturur şekilde ve sol profilden betimlenmişlerdir. Boyunlarında, uç kısmında top ya da zil çanı benzeri obje bulunan tasma ve kıvrık kuyruklu olarak betimlenen bu köpekler, Parion Eros figürinlerinin yanında da gördüğümüz, Malta-fino cinsi köpeklerdir. Figürinlerin tümünde taban, ön ve arka yüz kalıbı birleştirildikten sonra kapatılmıştır. **Kat. No. 306** (Levha 169)'nın arka kısmına açılan yuvarlak buhar-pişme deliği dışında, diğer tüm örneklerde buhar deliği üst kısımda, köpeğin sırtında, köşeli, geniş şerit biçiminde açılmıştır. Örneklerin bazılarında beyaz astar izleri net olark görülmekle birlikte bazılarının tasma ve ağız kenarlarında görülen pembe boya izleri belirgindir.

Ortalama olarak 9-10.5 cm arası yüksekliğe sahip olan eserlerin tamamı aynı jenerasyon ürünü olmakla birlikte, bir üst jenerasyon (*Jenerasyon n+1*) kalıbından çıkarılan yada ilk yapılan bir prototipten alınmış kalıptan çıkarılan ve arka yüzlerine farklı usta-atölye işaretleri eklenerek, bazılarında çok küçük değişiklikler yapılmış 6 prototipten çıkarılmışlardır (Şekil 16). Bu prototiplerden ilki olan *Jenerasyon n+2*'deki *Prototip n+2 a*'daki **Kat. No. 304-305** (Levha 168-169)'ün arka yüzünde, kalıba pozitif

[1442] Tavukçu, Lev. 60, Kat. No. 239.
[1443] Tavukçu, 244.

olarak işlenmiş usta-atölye işareti her iki eserde de aynı kısımda ve aynı karakterde çıkmıştır. İkinci prototip olan *Jenerasyon n+2* ürünü *Prototip n+2 b*'deki **Kat. No. 306** (Lebha 169)'da, yine kalıba pozitif işlenmiş usta-atölye işareti (Tam hali PAPA) kaidenin arka yüzünde negatif olarak belirgindir. Üçüncü prototip ürünü olan, *Prototip n+2 c*'deki **Kat. No. 307-308** (Levha 170-171)'de de, yine kalıba pozitif işlenmiş şeklindeki usta-atölye işareti her iki eserin kaide arka kısmımda aynı yerde ve aynı karakterde, negatif olarak eserlerin üzerinde belirgindir. Dördüncü prototip olan, *Jenarasyon n+2* ürünü *Prototip n+2 d*'deki **Kat. No. 309** (Levha 172) 'de ise bu kez usta-atölye işareti kadienin arka kısmına, yine negatif olarak şeklinde çıkmıştır. Yine *Jenerasyon n+2*'ye ait, beşinci prototip olan *Prototip n+2 e* ürünü **Kat. No. 310-311** (Levha 173-174)'de ise bu kez hem kaide üst tablası çift silmeli yapılmış hem de arka yüze usta-atölye işareti eklenmiştir. Son prototip olan *Prototip n+2 f*'den çıkarılmış **Kat. No. 312-322** (Levha 175-180)'de ise kaide arka kısmına herhangi bir usta-atölye işareti eklenmemiştir.

Arka yüzlerindeki usta-atölye işaretleriyle farklık gösteren bu figürinlerin, bazılarında silik olsa da hemen hepsinin, kaide ön yüzünde görülen şeklindeki işaret-monogram ise akla bazı ihtimalleri getimektedir. Bu ihtimallerden ilki, bu işaretin eserin yapıldığı atölyenin işareti olup, arka yüzdeki yazıt-monogramların ise bu atölye de çalışan ustalara ait isim ya da imzalar-monogramlar olabileceğidir. Ancak bu görüş şimdilik, sadece bir ihtimalden öteye gidemez.

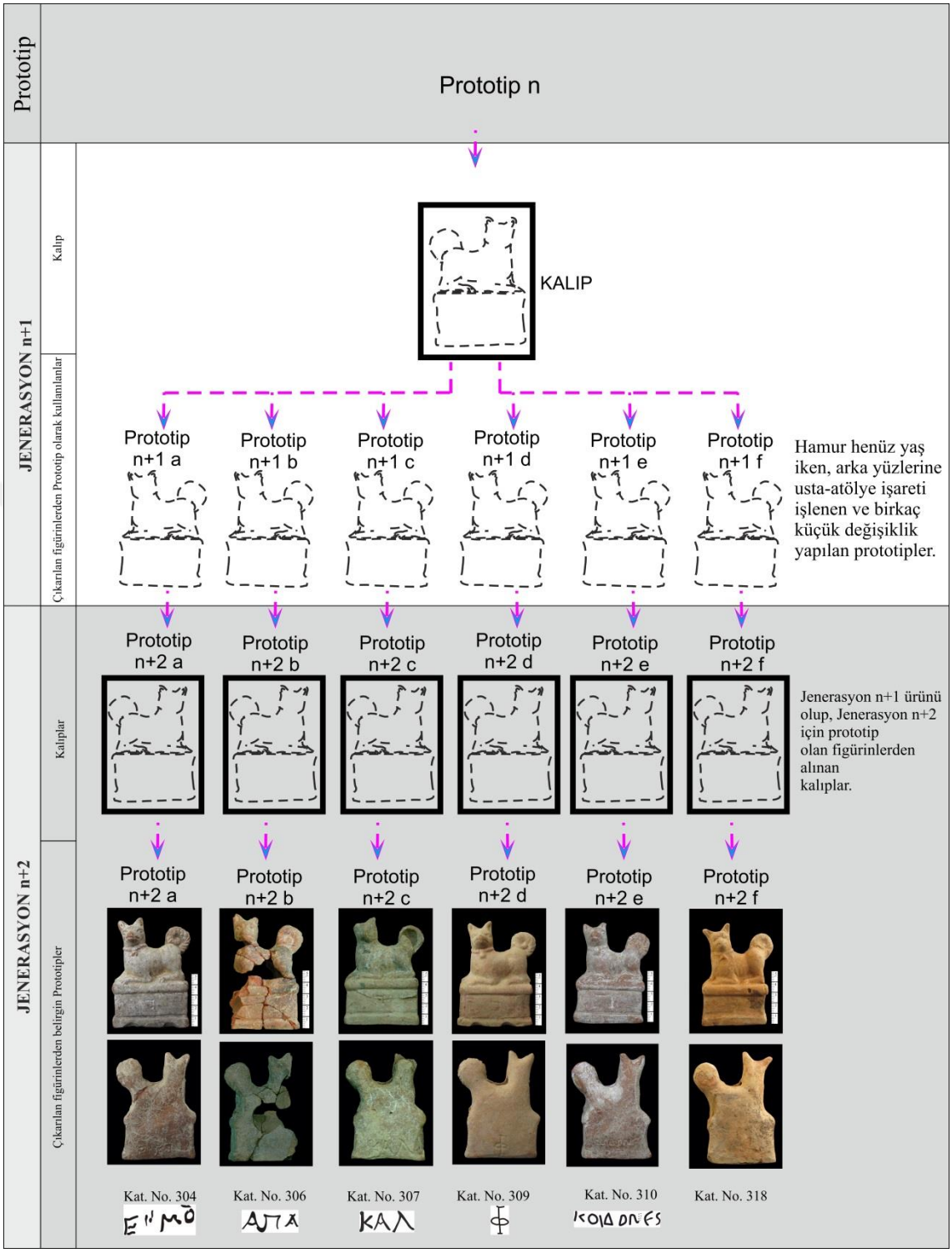

Şekil 16. Parion, Oturan Köpek – Tip 1 Figürinlerinde Görülen Prototipler ve Seri Üretim Şeması

Kat. No. 304-322 arasında ele alınan, Parion *Oturan Köpek Tip 1* figürinleri ele geçtikleri mezar kontekstleri (Tablo 1-2) ile MS 1. yüzyılın ilk yarısına

tarihlendirilmektedir. Çoğunlukla arka yüze eklenen usta-atölye işaretleri ile farklılık gösteren, aynı jenerasyona ait 6 farklı prorotoip ürünü olan bu figürinler aynı dönemde aynı tip figürinleri üreten 6 farklı usta ya da atölyeye işaret etmekle birlikte antik kentteki olası seri üretim fikrini bir kez daha desteklemiştir.

Parion köpek figürinlerinin ikinci tipini oluşturan **Kat. No. 323-325** (Levha 181-183)'de, *Oturan Köpek Tip 2* olarak ele alınan eserlerde ise ilk grupla aynı cins, Malta-fino cinsi köpek yine sol profilden. Köpeklerin kendi soluna dönük başları hafif yan yatık ve kulakları ilk gruba göre yatıktır. Vücüt tüyleri işlenen bu tip figürinlerden ilki olan **Kat. No. 323** (Levha 181) altta ve üstte dışa takın profilli kaide üzerinde betimlenirken, aynı kalıp üretimi **Kat. No. 324-325** (Levha 182-183)'ün kadieleri silmesiz dikdörtgen kaidelerdir. Tabanı açık olan her üç örneğin yüzeysel bırakılan arka yüzlerinde yuvarlak buhar delikleri bulunmaktadır. Aynı kalıp ürünü olmalrıana karşın, Kat. No. 324'ün arka yüzünde ΘΛΕΝΗC şekline usta-atölye ismi-işareti bulunurken, Kat. No. 325'de bulunmamaktadır.

2004 yılı kurtarma kazılarında ortaya çıkarılan M43 ve M100 nolu mezarlardan ele geçen, bu üç örnek, mezar kontekstlerindeki diğer eserlerle birlikte MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmektedir (Tablo 2).

Genel betimlemede Köpek figürinlerine benzer özellikler sergilmelerine karşın kurt yüzünü andırır sivri yüz ve geriye yatkın kulakları, aslan yelerini andırır kabarık yeleleri ve kartal pençelerini andıran pneçeleri nedeniyle, Köpek-Kurt-Aslan-Kartal Karışımı Hayvan (Yaratık?) figürinleri olarak değerlendirilen toplam 5 figürin bulunmaktadır. Bu figürinlerden, **Kat. No. 326 – 329** (Levha 184-186)'da ele alınan 4 eser aynı kalıp ürünü figürinler olup yüksek, düz profilli, dikdörtgen kaide üzerinde, sol profilden verilmiş, ayakta durarak, öne doğru hamle yapar vaziyette betimlenmişlerdir. Seyirciye dönük başlarında, arkaya yatık kulaklar ve sivri buruna sahip figürinlerin boyunlarında aslan yelelerini andıran, kabarık tüyler, öne doğru hamle yapar vaziyetteki ayaklarında, kartal pençelerini andırır pençeleri ve üste doğru, içe kıvrık kuyrukları bulunmaktadır. Bu tipteki eserlerden tümünün taban açık olmakla birlikte, yüzeysel verilen arka yüzlerinde Kat. No. 328'de yuvarlak buhar-askı deliği olmasına karşın, diğer 3 örnekte buhar-askı deliği açılmamışıtr. Bu yapılarıyla Kat. No. 172-181'de ele alınan Horoz Taşıyan Çocuk figürinleri ile benzer uygulamaya sahip olmaları, buhar-

askı deliklerinin kullanım amaçlarına yönelik, Kat. No. 172-181 için yapılan açıklmayı akla getirmektedir. Kat. No. 326-329'da ele alınan 4 örnekten, **Kat. No. 326-327** (Levha 184-185), iki Horoz figürini ve bir çift kulplu kase ile birlikte, 2004 yılı kurtarma kazılarında açılan M149 nolu mezardan ele geçmiştir. Diğer iki örnekten **Kat. No. 328** (Levha 186), 2005 ve 2009 yılı Güney Nekropolis çalışmalarında açılan M136 nolu mezardan, **Kat. No. 329** (Levha 186) ise yine Güney Nekropolis'de, 2013 yılı çalışmalarında ortaya çıkarılan M178[1444] nolu mezardan ele geçmiştir (Tablo 1-2)

Kat. No. 326-329 ile aynı betimlemeye sahip olan **Kat. No. 330** (Levha 187), bu örneklerden daha büyük boyutlu olup, altta ve üstte dışa taşkın profilli, farklı bir kaide yapısına sahiptir. Yele kısmında pembe boya izlerine sahip olan eser 2005 yılı Güney Nekropolis çalışmlarında ortaya çıkarılan UM7 nolu urnenin doğusunda ele geçen, muhtmelen tahrip olmuş bir çocuk mezarına ait olduğu düşünülen buluntu grubu içerisinde, Herme, Öpüşen Eros ve Horoz figürinleri ile birlikte ele geçmiştir (Tablo 1).

Bu figürinlerin en yakın benzeri, bugün Romanya Köstence Müzesi'nde bulunan, Romanya'nın güneybatısında, Mangalia'daki Callatis antik kenti atölyesinde üretilmiş, iri yeleli, kıvrık kuyruk ve domuz ayaklı olup, Canarache tarafından köpek olarak tanımlanan figürindir[1445]. Kat. No. 326-330'da ele alınan bu 5 örnek, ele geçtikleri mezar kontekstleri göz önünde bulundurularak, genel olarak MS 1 yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmektedir.

Antik çağda çocukların genellikle at, köpek, geyik, inek, boğa gibi terrakotta oyuncaklarla oynadıkları[1446] ve özellikle Mısır'da ele geçen küçük boyutlu terrakotta köpek figürinlerinin oyuncak olarak tanımlandığı[1447] da göz önünde bulundurularak, Kat. No. 304-325 arasında ele alınan Köpek figürinlerinin de oyuncak işleviyle, çocuk mezarlarına bırakılmış figürinler olabilecekleri düşünülmektedir[1448]. Bununla birlikte,

---

[1444] Başaran – Keleş – Ergürer – H. Kasapoğlu – Çelikbaş –Yılmaz – B. E. Kasapoğlu – Oyarçin, "Parion 2013 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", 416, 430, Res. 4.

[1445] V. Canarache, *Masken und Tanagra Figuren aus Werkstätten von Callatis – Mangalia*, Archäologisches Museum Konstanza, 1969, 159, F.g. 230, Inv. 5334.

[1446] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 190, Dn. 1394.

[1447] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 190, Dn. 1395.

[1448] Selvi-Bener tarafından doktora tezi kapsamında çalışılıp, daha sonra "Antikçağda Oyun ve Oyuncaklar" adıyla kitap haline getirilen çalışmada ele alınan "Çıngıraklar" bölümünde, domuz, köpek ve horoz biçimli terrakotta figürinler kullanılarak yapılmış çıngıraklardan da bahsedilmektedir. Bu anlamda, bu tip figürinlerin birer çıngırak olarak kullanılmış olabilecekleri ihtimali üzerinde durulacak olursa, Kat. No. 304-321 arasında ele alınan Köpek figürinlerinden biri dışında diğerlerinin tabanının kapalı olması bu figürinlerin de birer çıngırak olabileceği ihtimalini akla getirmektedir. Ancak hem bu örneklerin

farklı hayvan figürlerinin özelliklerini bir arada barındıran bu Kat. No. 326-330'un, bu özelliklerini göz önünde bulundurarak, mitolojik bir figürü temsil ediyor olabileceği ihtimali üzerinde duracak olursak; herbiri mezar buluntusu olan bu figürinlerin, ölümle ilgili olarak Kerberosu temsil ediyor olabileceği ihtimali de bulunmaktadır. Bu anlamda düşünüldüğünde, bu tarz mitolojik figürinlerin mezarlara bırakılması, bunların sadece çocuğu teselli edecek oyuncak amaçlı değil, onları koruyucu dinsel, mitolojik, ritüel amaçlı ölü hediyeleri olabilecekleri ihtimalini de akla getirmektedir.

3.3.4. Domuz Figürinleri

Parion Atik Kenti, Roma Dönemi terrakotta figürinleri içerisinde sadece iki örnekle temsil edilen Domuz figürinlerinden ilki olan **Kat. No. 331** (Levha 188), çok sayıda terrakotta figürin ve tek kulplu testi ve kâseden oluşan ölü hediyeleri ile birilikte, 2004 yılı Güney Nekropolis kurtarma kazılarında açılan M100 nolu mezardan ele geçmiştir (Tablo 2). Az yüksek, dikdörtgen kaide üzerinde, ayakta durur vaziyette sağ profilden ve bacak aralarındaki boşlukların doldurma fon-zemine sahip olduğu figürinde ön ayaklar hafif ilerde verilerek, hareket halinde işlenmeye çalışılmış olmasına karşın, ayakların zeminle stilize halde olmasından dolayı durağan bir yapı sergilmektedir. Gözler ve kulaklar az plastik şekilde, her iki tarafta da belirgin işlenmişken, ağız kapalı ve çizgi şeklinde belirtilmiştir. Başın üst kısmından kuyruk kısmına kadar plastik şekilde kabarık verilen yelesi, gövdenin orta kısmından hafif içe çökük verilerek anatomik yapı yakalanmaya çalışmış olmasına karşın, arka yüzde bacakların arası dolgun, ancak üst gövdeye paralel şekilde kapatılarak ayrıntı verilmemiştir. Arka yüzde yuvarlak buhar deliğine sahip eserin tabanı açıktır.

Bir diğer domuz figürini olan **Kat. No. 332** (Levha 189), Güney Nekropolis'deki 2009 yılı çalışmlarında ortaya çıkarılan M124 nolu mezardan, Dionysos Herme'si, Eros ve güvercin figürinleri, unguentarium, testi, kandil, maşrapa ve çift kulplu kâseden oluşan ölü hediyeleri ile birlikte ele geçmiştir (Tablo 1)[1449]. Kat. No. 331'e göre daha dolgun ve etli ancak kısa gövde yapısına sahip eser, yüksek ancak dar bir köşeli kaide

---

içerisinde insutu durumda çıngırak boncuklarına rastlanmaması, hem de üst kısımlarındaki şerit biçimli buhar deliklerinin çıngırak toplarının çıkabileceği kadar geniş olması göz önünde bulunudurularak bu ihtimalin oldukça zayıf olduğu anlaşılmaktadır. Salkım Selvi-Bener, *Antikçağda Oyun ve Oyuncaklar*, Kitap Yayınevi, İstanbul 2013, 143-145, Res. 190-193.

[1449] Başaran, "Parion 2009 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", 284, 295, Res. 4.

üzerinde ayakta, hareket eder vaziyette ve bacak aralarındaki boşlukların doldurma fonzemine sahip olduğu sağ profilden betimlenmiştir. Burun yapısı bir önceki örneğimize göre uç kısımdan kıvrık şekilde verilmiş eserde burun delikleri, gözler ve kulaklar belirgin şekilde, sadece seyirciye dönük sağ profilde işlenmişken, başın üst kısmından başlayıp kuyruğa kadar devam eden yelesinin devamında, sağ kalça üzerine kıvrık kuyruğu da işlenmiştir. Tüyleri çapraz çizgilerle belirgin yele orta kısımda hafif içe çökük verilerek anatomik yapı yakalanmaya çalışılmıştır. Kat. No. 331'e göre tamamen ayrıntısız ve hafif dışa bombeli arka yüzde yuvarlak buhar deliğine sahip eserin tabanı açıktır.

Heykeltraşlık eserler içerisinde, en erken örneğini, MÖ 570-550 tarihli, Sikyonlular Hazine Binası metoplarında[1450] gördüğümüz domuz betimlerinin, terrakotta figürinler içerisindeki erken örneğini, Karadenizin kuzeyinde, Borysthenes yakınlarındaki Olbia'dan ele geçen MÖ 6. yüzyıl başlarına tarihlenen örnek[1451] oluşturmaktadır. Olynthus[1452], İonia Bölgesi[1453], Rodos[1454], ve Güney İtalya-Tarent[1455]'den ele geçen örneklerle, MÖ 5. yüzyılda oldukça yaygın olarak kullanıldığı anlaşılan erken dönem örneklerinin ortak özelliği, kaidesiz, kısa bacaklı, ayrıntısız kübik gövdeli, sırtta, kabartma plastik çıkıntı şeklinde baştan kuyruğa kadar uzanan yeleye ve ayrıntısız yüz hatlarına sahip olmalarıdır. MÖ 4. yıla tarihlenen Assos[1456] örnekleriyle ayrıntılı işelenen bacaklar ve hareketli yapı ile MÖ 5. yüzyıldaki sıradanlık aşılmıştır. Ancak Priene[1457], Güney İtalya-Apulie[1458], Mısır[1459], Cyreneica[1460] ve

[1450] Richter, *The Sculpture and Sculptors of The Greeks*, 100, Fig. 383.
[1451] Kobylina, *Terrakoty Statuėtki Severnogo Prichernomor'iā*, Taf. 28, Fig. 10.
[1452] Robinson, Pl. 100-101, Fig. 308-319.
[1453] Leyenaar-Plaisier, 74-75, Pl. 25, Fig. 146-147.
[1454] Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1*, 77, Pl. 33, Fig. 177-182.
[1455] Hübinger-Menninger, 168, Kat. 98.
[1456] Tuna Şare Ağtürk - Nurettin Arslan, *A Terracotta Treasure at Assos, Ege Yayınları*, İstanbul 2015, 86, Fig. 24. Benzer betimlemeye sahip bir diğer Assos örneği Tavukçu tarafından MÖ 6. Yüzyıl sonlarına tarihlendirilmesine karşın, Mezar 4'den ele geçen kontekst malzeme sayesinde bu tip domuz figürinlerinin MÖ 4. yüzyıla ait olduğu anlaşılmaktadır. Tavukçu, Lev. 58, Kat. No. 230.
[1457] Rumscheid, 522-523, Taf. 150. 1-2, Kat. Nr. 358-360.
[1458] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains IV-I*, 86, Pl. 79. e, D 3791.
[1459] Fischer, Taf. 120, Nr. 1134.
[1460] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains IV-2*, 77, Pl. 42. a-b, D 440- 4401; Burn and Higgins, 254-255, pl. 138, Fig. 2850-2853.

Myrina[1461]'dan ele geçmiş, Hellenistik Döneme ait domuz figürinlerinde kısa yada plaka kaideler üzerinde yer alan figürlerde bacaklar arası dolu, baldırlar, karın ve yüz hatları iyice belirgin, başlar çift cephede ayrıntılı olarak işlenmiş şekilde verilmiştir. Hellenistik Dönem sonlarına kadar kullanılan bu tipteki örneklerin devamı niteliğindeki Parion örnekleri, Kat. No. 331 ve Kat. No. 332 de, ele geçtikleri mezar kontekstlerinde yer alan diğer figürinler ve seramikler yardımıyla MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmektedirler.

Grek dünyasında terrakotta hayvan figürinleri içerisinde sık kullanılan tip olan domuz figürü Demeter için kutsaldır[1462]. Bununla birlikte, Parion örnekleri gibi, Olynthus örneklerinden bazıları da mezar buluntuları olup, çocuk oyuncakları olarak kullanılmışlardır[1463]. Antikçağ'da çocuk çıngırakları olarak kullanılmış domuz figürinleri[1464]nin varlığı bilinmekle birlikte, bazılarının içerisinde çakıl taşları tespit edilmiş Olynthus örnekleri için Robinson[1465], çocukların bu figürinleri ıslık veya ses çıkarmak için kullandığını belirtmektedir. Bu erken dönem örneklerinden de anlaşılacağı üzere antikçağ'da çocuklar tarafından sevilen tipler olan domuz figürinlerinden, çocuk mezarlarından ele geçmiş, Parion örnekleri, Kat. No. 331 ve Kat. No. 332 de oyuncak olarak mezarlara bırakılmış eserler olmalıdırlar.

3.3.5. Güvercin Figürinleri

Pişmiş toprak figürin olarak yapılmış ilk örnekleri, MÖ 4500 civarında Mezapotamya'da görülen güvercinler, Babil ve Asur kültürlerinde daha çok İştar ile ilişkilendirilmiş; MÖ 2. Bin'de ise Knossos ve Mykenai'de tanrı ve tanrıçaların doğuşuyla bir tutularak, güvercin-tanrıça geleneği ortaya çıkarılmıştır. Kıbrıs'ta bulunan çok sayıdaki sikke üzerinde güvercin-tanrıça olarak betimlenmiş Aphrodite ile de ilişkili olan güvercinlerin, Kıta Yunanistan'a gelişi ise Orientalizan Dönem olarak kabul edilmektedir[1466]. Arkaik Dönem'den itibaren özellikle aryballos formuyla tanrıçalara ait

[1461] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina*, 147-148, Pl. 181. C-d, MYR 374-375; Leyenaar-Plaisier, Pl. 129, Fig. 1006.
[1462] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, 141, Dn. 876.
[1463] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, 141, Dn. 877.
[1464] Selvi-Bener, 144, Res. 191-192.
[1465] Robinson, *Excavations at Olynthus Part XIV - Terracottas, Lamps and Coins Found in 1934 and 1938*, 244-246, Pl.100. 308, 310, 311.
[1466] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 182-183, Dn. 1323.

kutsal alanlara adak eşyası olarak bırakıldığı bilinen güvercinler[1467], MÖ 5. yüzyıla ait mezar stellerinde, kız çocukların ellerinde oynadıkları ya da karşısındaki yetişkin tarafından çocuklara verilen figürler olarak karşımıza çıkmaktadır[1468]. Rodos ve Samos gibi merkezlerden ele geçmiş, MÖ 4. yüzyıla ait mezar stellerinde de, yetişkin erkek figürlerinin ellerinde tuttukları hayvan figürleri arasında, güvercinler yer almaktadır[1469].

Çoğunluğu mezarlardan ele geçmiş, MÖ 5. - Erken 4. yüzyıla ait Olynthus örnekleri[1470], Rodos – Kamiros'da Fikellura mezarlığından ele geçmiş MÖ 5. yüzyıl başları ve ortalarına ait örnekler[1471], Atina British School Antik Eserler Koleksiyonu'nda yer alan ve İngiliz arkeologlar tarafından Atina ve civarından, toplanmış eserlerden oluşan koleksiyondaki, Keos ve Abai (?) gibi yerleşimlerden ele geçmiş, MÖ 5. yüzyıl ortalarına tarihlenen örnekler[1472] ve genel olarak MÖ 500-400 aralığına tarihlendirilmiş Troas Bölgesi örnekleri[1473]'nden oluşan tam anlamıyla figürin olarak nitelendirilebilinecek erken örneklerde, kapalı kanatlara sahip güvercinler, figürü ayakta tutma kaygısıyla önde küçük birer çıkıntı şeklindeki ayaklar ve kuyruğun üzerine oturtulmuş basit işçiliğe sahip, genelde kalıp yapımı ve içi boş figürinlerdir. Bu ilk örneklerin devamında MÖ 4. yüzyıla ait Assos örneklerinde[1474] kanatlar yarı açık, kuyruk uç kısmı ise yuvarlak şekilde verilerek güvercin anatomisine bir adım daha yaklaşılmıştır. Atina Agorası[1475], Delos[1476] ve Cyreneica[1477] gibi merkezlerde

---

[1467] Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1-Text and Plates Greek 730-330 B.C*, Pl. 19, Fig. 100-101; Kaplan, Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri, Kat. No. 220.

[1468] Lesley A. Beaumont, "The Changing Face of Childhood" (Ed. J. Neils – J. H. Oakley), *Coming of Age in Ancient Greece Images of Childhood from the Classical Past*, Yale University Press, New Haven and London 2003, 74i Fig. 11; Boardman, *Yunan Heykeli: Klasik Dönem*, 189, Fig. 149;

[1469] Ernst Pfuhl – Hans Möbius, *Die Ostgriechischen Grabreliefs*, Text Band and Tafel Band I, Verlag Philipp von Zabern, Mainz am Rhein 1977, Taf. 11, 23, No. 43, 98.

[1470] David M. Robinson, *Excavation at Olynthus Part VII – The Terra-cottas of Olynthus Found in 1933*, Oxford University Press, London 1933, 90-92, Pl. 43, Fig. 359-368; Robinson, *Excavations at Olynthus Part XIV - Terracottas, Lamps and Coins Found in 1934 and 1938*, 248-250, Pl. 102-103, Fig. 320-333.

[1471] Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1-Text and Plates Greek 730-330 B.C*, 78, 97, Pl. 34, 46-47, Fig. 183-186, 275-277; Leyenaar Pliasier tarafından Ionia Bölgesi eserleri içerisinde ele alınıp, Rodos'dan olması muhtemel olan bir diğer örnekte MÖ 5. yüzyıl başlarına verilmiştir, Leyenaar Plaisier, 73-74, Pl. 25, Fig. 145.

[1472] Marcella Pisani, "The Colection of Teracotta Figurines in The British School at Athens", *Annual of The British School at Athens*, Vol. 101, Published by: British School at Athens, 2006, s. 337, 339, 340, No. 103, 108, 109, Pl. 32 a, e, f.

[1473] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Kat. No. 222-231.

[1474] Ağtürk and Arslan, 90-91, No. 28-29.

[1475] Burr Thompson, "Three Centuries of Hellenistic Terracottas: V. The Mid-Second Century B. C.", 62, 71, Pl. 21, Fig. 16MÖ Geç 2 - MÖ 86.

[1476] Laumonier, 280, Pl. 100, 1346-1347, MÖ 2-1.

örneklerini gördüğümüz Hellenistik Dönem güvercin figürinlerinde ise güvercinlerin ayakları artık olması gereken yerde, plastik şekilde belirgin ve kapalı olan kanatlarının uç kısımları kuyruk üzerinde birbiri üzerine binmekte, kuyruk tüyleri hafif dışa açılır şekilde belirgin, erken örneklerde basitçe uca doğru sivriltilerek belirtilmiş gaga, baş ve yüz ayrıntıları artık belirgin şekilde yansıtılır. Yine Hellenistik Döneme ait olup, örneklerine Tralleis[1478] ve Priene[1479]'de rastladığımız bazı güvercin figürinlerinde de ayakların işlenmediği, ancak gövde yapılarının anatomik anlamda diğer hellenistik örneklerle benzer olduğu görülür. Bununla birlikte oldukça dolgun işlenmiş gövde yapısına sahip olup, gövdeye ve kaideye açılmış deliklere geçirilmiş ara elemanlarla oturtulmuş, MÖ 150-50 aralığına verilen, Patara[1480] ve Morgantina[1481] örnekleri de Hellenistik Dönem güvercinleri içerisindeki çeşitliğe dahil diğer örneklerdir. Dolayısıyla, güvercin figürinlerinin, gerçek anatomisine Hellenistik Dönem'de kavuştuğu anlaşılmaktadır.

Parion, Roma Dönemi terrakotta figürinleri içerisinde yer alan güvercin figürinlerinin tamamı, Güney Nekropolis'de açılan mezarlardan ele geçmiş değişik tipteki toplam 23 figürinden oluşmaktadır. Parion güvercin figürinleri, duruş biçimleri ve betimleme farklılıklarından dolayı, 5 ana tip ve bu ana tipler içerisinde alt tiplere ayrılmıştır (Şekil 17).

Parion, güvercin figürinlerinin ilk tipini oluşturan, *Parion Güvercin Figürinleri Tip 1* örnekleri kuyrukları yaklaşık 45 derecelik açıyla alta doğru inen iki örnekle temsil edilmektedir. Bu tipteki örneklerden ilki olup, *Tip 1.1* altında ele alınan **Kat. No. 333** (Levha 190), 2004 yılı müze kurtarma kazılarında açılan M61 nolu mezarda, biri mermer diğeri pişmiş toprak iki Aphrodite figürini ile birlikte ele geçmiştir[1482] (Tablo 2). Hafif kendi sağına dönük ve dik duran başa sahip güvercinin, gaga kısmı kırık, gövdesinde ise onarım çatlakları ve eksik kısımlar bulunmaktadır. Ayakların, gövdeyle birleştiği yerin biraz altından kırık olan eser, sol ayak sağdakine göre biraz daha ilerde, ayakta durur vaziyette, kanatları kapalı olarak betimlenmiştir. Hafif plastik çıkıntı

[1477] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains IV-2*, 77-78, Pl. 42 c, D 4402, Pl. 43 a-b, d 44043-4404, Pl. 44 a-b, D 4405-4407, Hellenistik Dönem.
[1478] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, Kat. No. 122-123.
[1479] Rumscheid, Taf. 150, No. 4, Kat. Nr. 361.
[1480] Işın, *Patara Terakottaları Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri*, 96, 99, K 58, K 61.
[1481] Malcolm Bell, *The Terracottas*, Morgantina Studies Vol. 1, Princeton University Press, Princeton – New Jersey 1981, Pl. 134, F,g. 891-892.
[1482] Çanakkale Arkeoloji Müzesi, Parion 2004 Kurtarma Kazısı Envanter Defteri, Env. No. 10218-10220.

şeklinde belirgin kanatların uç kısımları kuyruk üzerinde birbiri üzerine binmekte, kanat tüyleri ve arkaya doğru genişleyen kuruk tüyleri kazıma çizgilerle belirginleştirilmiştir. Gövde üst yarısı ve kanatların bitiminden itibaren alt yarısı olmak üzere, iki kalıp halinde dökülmüş, ayaklar ve boyun-baş kısmı ise sonradan eklenmiş eserde çoklu kalıp kullanılarak her iki profildende ayrıntıları işlenmiştir. Bu yönüyle diğer güvercin figürinlerinden ayrılan eserde, gövdenin tamamında belirgin beyaz boya izleri ile kuyruk kısmında azda olsa görülebilen pembemsi mavi boya izleri, figürün beyaz boyayla astarlandığını ve kanat-kuyruk ayrıntılarının pembemsi mavi boya ile belirginleştirildiğini göstermektedir. Yukarıda MÖ 5. yüzyıldan itibaren gelişimi ele alınan güvercin figürinleri içerisinde, Atina Agorası[1483], Delos[1484], Cyreneica[1485] Tralleis[1486] ve Patara[1487] gibi merkezlerde örneklerini gördüğümüz Hellenistik Dönem güvercin figürinleri ile benzer gövde yapısı sergileyen Kat. No. 333, ele geçtiği M61 nolu mezar kontekstinde yer alan figürinler ve cam unguentarium ile birlikte MÖ 1. yüzyıl ikinci yarısı ile MS 1. yüzyıl başlarına tarihlendirilendirilmektedir. Bu anlamda Hellenistik Dönem güvercin figürinlerinin devamı niteliğinde olup, yanısırada tipolojik anlamda Roma Dönemi örneklerine geçiş aşamasını göstermektedir.

[1483] Burr Thompson, "Three Centuries of Hellenistic Terracottas: V. The Mid-Second Century B. C.", 62, 71, Pl. 21, Fig. 16, MÖ Geç 2 - MÖ 86.
[1484] Laumonier, 280, Pl. 100, 1346-1347, MÖ 2-1.
[1485] Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains IV-2*, 77-78, Pl. 42 c, D 4402, Pl. 43 a-b, d 44043-4404, Pl. 44 a-b, D 4405-4407, Hellenistik Dönem.
[1486] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, Kat. No. 122-123.
[1487] Işın, *Patara Terakottaları Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri*, 96, 99, K 58, K 61.

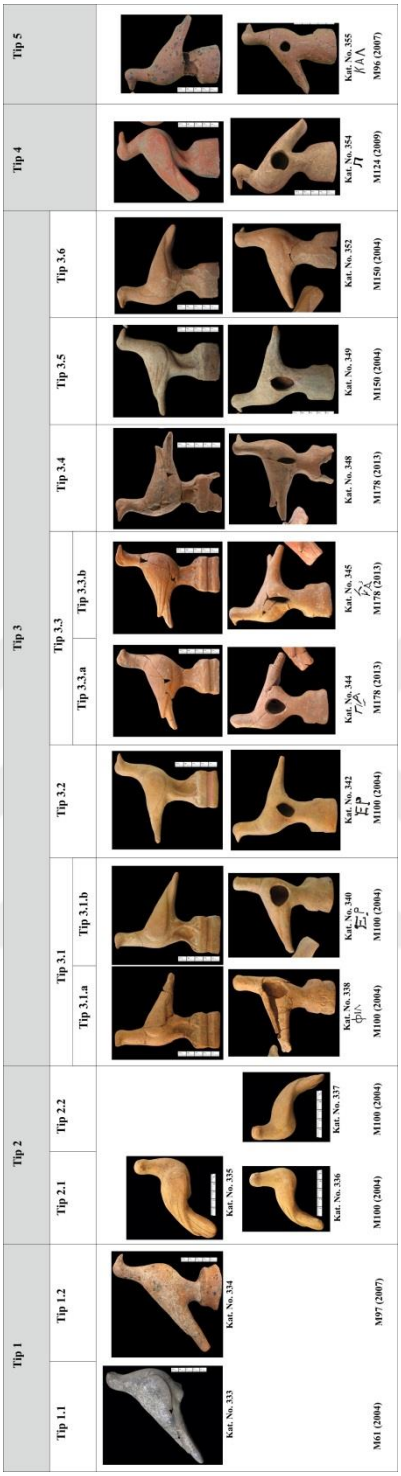

Şekil 17. Parion Güvercin Figürin Tipleri

Bununla birlikte Tralleis, Priene ve Patara örneklerinde görülen tipolojik özellikler göz önünde bulundurularak, Hellenistik Dönem içerisinde, özellikle MÖ 2. yüzyıl ve sonrası güvercin figürinlerinden, Batı Anadolu'nun güney yarısındaki merkezlerde güvercin figürinleri, ayaklar olmadan ya da kaide gövde arasına

yerleştirilmiş ara elemalarla kaideye oturtulurken, kuzeyde Parion örneği ile birlikte ayakların da kalıplandığı görülmektedir.

Parion Güvercin Figürinleri Tip 1.2 olarak ele alınan **Kat. No. 334** (Levha 191), 2007 yılı Güney Nekropolis kazılarında açılan M97 nolu mezarın kuzey ucunda, yaklaşık 35x30 cm ölçülerindeki ahşap sandık içerisinde, 2 Aphrodite ve 3 kadın figürini ile tek kulplu testi ve kandilden oluşan ölü hediyeleri ile birlikte ele geçmiştir[1488] (Tablo 1). Kat. No. 333 ile benzer özelliklere sahip olan eserde, Kat. No. 333'de izlenen dolgun gövde yapısı biraz daha narin bir yapıya dönüşerek, boyun incelerek uzamış ve gövde daraltılmıştır. Hafif kendi sağına yatık başta, gaganın iki yanına atılan çentiklerle alt ve üst gaga belirginleştirilmiştir. Her iki profilden de ayrıtılı işlenen eser, sağ ve sol profilden alınmış iki kalıpla ve stilize ayaklara sahip bir şekilde, ayakların arası dolu olarak, içi boş kalıplanmıştır. Figür, altta üstte dışa taşkın profilli, yuvarlak kaideye sonradan oturtulmuştur. Genel özellikleri ile Kat. No. 333 ile benzer bir tipolojiye sahip olmasına karşın, Hellenistik Dönem etkisinin Roma Dönemi içlerinde varlığını gösteren son güvercin örneğimiz olan eser, ele geçtiği M97 nolu mezar kontekstinde bulunan diğer figürinler ve seramikler ile Hellenistik Dönem güvercin figürinlerindeki yapının son evrelerine işaret etmesi de göz önünde bulundurularak MS 1. yüzyıl başları ile MS 40 aralığına tarihlendirilmektedir[1489].

Güvercin figürinlerinin ikinci tipini oluşturan, *Parion Güvercin Figürinleri Tip 2*'ye ait üç figürin, **Kat. No. 335**, **336** ve **337** (Levha 192-194)'de güvercinler ip ya da pervaz benzeri dar alanlı bir kısma oturmuş-konmuş vaziyette betimlenmişlerdir. Dolayısıyla oturma-konma pozisyonu sonucu dengeyi sağlamak amacıyla kuyrukları alta doğru kıvrıktır. Bu üç figürinin alt kısımlarında yer alan oturtma delikleri, bunların mezar için özel yapılmış ölü hediyeleri olmakdan ziyade, evlerde kişisel tapınımda ya da tapınak veya sunaklar gibi ortak tapınım alanlarındaki belirgin yerlere konulmak üzere yapılmış olabilecekleri ihtimalini akla getirmektedir. Dolayısıyla mezarlarda ölü hediyesi olarak bırakılmanın yanı sıra kültsel işlevlerinin de varlığı açıkça görülebilmektedir. 2004 yılı kurtarma kazılarında açılan M100 nolu mezardan (Tablo 2)

[1488] Başaran, "Parion 2007", 56, Res. 8-9.

[1489] Kat. No. 334 ile birlikte M97 nolu mezardan ele geçen seramikler ve benzerleri için Bkz. Aydın Tavukçu, Kat. No. 81; Kasapoğlu, *Parion Nekropolü 2006 Yılı Seramik Buluntuları,* Kat. No. 56; Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği,* Kat. No. 133; Yılmaz; *2005-2010 Yılları Arasında Bulunan Parion Nekropol Kandilleri*, Kat. No. 31.

ele geçen, aynı tipteki üç figürinden **Kat. No. 335** (Levha 192) grubun en büyük boyutlu örneğidir. *Parion Güvercin Figürinleri Tip* 2 içerisinde başın dönük olduğu yön bağlamında *Tip 2.1* olarak değerlendirilen eser, alt ve üst kalıp olmak üzere, gövdesi iki kalıptan çıkarılmış, boyun ve baş ayrı kalıplanarak, sonradan eklenmiştir. Kanatları kapalı ve uç kısımları kuyruk üzerinde çapraz şekilde birbiri üzerine binmiş vaziyettedir. Yukarıdada belirtildiği gibi, ip ya da dar bir pervaza konmuş vaziyette betimlenmesi nedeniyle, dengeyi sağlayacak şekilde kuyruk alta doğru kıvrık, başı dik ve göğüs öne doğru kabarık verilmiştir. Bu haliyle bırakıldığı yere konmuşçasına betimlenen eserde kanat ve kuyruk tüyleri kalın oyma yivlerle belirginleştirilmiştir. Kendi sağına dönük başta, alt ve üst gagayı belirginleştiren çizgi ile burun delikleri kazıma çizgiyle belirtilmiştir. Göz ve gaga üzerinde görülen pembe boya izleri güvercinin gaga ve gözlerinin boyandığını göstermektedir.

Parion Güvercin Figürinleri Tip 2.1'in ikinci örneği olan **Kat. No. 336** (Levha 192), Kat. No. 335 ile aynı mezarda ele geçmiştir. Genel betimlemede Kat. No. 335 ile aynı yapıyı yansıtmakla birlikte ölçüleri gözönünde bulundurulduğunda, muhtemelen Kat. No. 335'den alınmış kalıptan çıkarılmış bir alt versiyon ürünü olabileceği düşünülmektedir. Ancak kanat uç kısımlarının birbiri üzerine binen kısımlarındaki farklılıklar, alt versiyon kalıbında hamur yaş iken yapılmış bir değişikliğe yada farklı ve daha küçük boyutlarda bir kalıba da işaret etmektedir. *Parion Güvercin Figürinleri Tip 2.2* içerisinde değerlendirilen ve yine aynı mezardan ele geçmiş **Kat. No. 337** (Levha 193), Kat. No. 336 ile aynı gövde kalıbından çıkarılmış fakat farklı yöne bakan baş kalıbından kalıplanarak gövdeye sonradan eklenmiş baş-boyuna sahip, başı kendi soluna dönük bir diğer güvercin figürinidir. *Tip 2* güvercinlerinin en büyük boyutlu örneği olan Kat. No. 335'de olduğu gibi, her iki eserde de alt ve üst gagayı belirginleştiren çizgi ile burun delikleri kazıma çizgiyle belirtilmiş olup, göz ve gaga üzerinde görülen pembe boya izleri güvercinin gaga ve gözlerinin boyandığını göstermektedir. *Parion Güvercin Figürinleri Tip 2*'ye ait üç figürin, kuyruklarının içe kıvrık yapısıyla, yukarıda değinilen, Hellenistik Dönem içerisinde MÖ 3. – 1. yüzyıl aralığına tarihendirilmiş birçok güvercin figürininden farklılık göstermektedirler. Bu yapılarıyla Karadeniz'in kuzeyinde, Kerch-Kimmer Boğazı'nın batısında, Borysthenes yakınlarındaki Olbia Nekropolü'nden ele geçmiş ve Kobylina tarafından kabaca MÖ 3.

– 1. yüzyıl aralığına verilen tek örnekle[1490] yakın benzerlik gösteren, Kat. No. 335, 336 ve 337'nin ele geçtikleri M100 nolu mezar kontekstinde bulunan diğer terrakotta figürinler ve seramikler (Tablo 2)[1491] için genel olarak MS 1. yüzyılın ilk yarısı uygun tarih olarak verilmesine karşın, özellikle Tip 3 içerisinde ele alınacak olup, aynı mezardan ele geçmiş Kat. No. 338-343'deki güvercin figürinlerine göre daha ayrıntılı işlenişleriyle Hellenistik Dönem etkilerini azda olsa hissettirdikleri için, bu tarih içerisinde MS 1. yüzyılın ilk çeyreğine ait olmaları gerektiği düşünülmektedir. Öyleki yukarıda da değinildiği gibi, bu üç figürinin alt kısımlarında yer alan oturtma deliklerinin, bunların mezar için özel yapılmış ölü hediyeleri olmakdan ziyade, evlerde kişisel tapınımda ya da tapınak veya sunaklar gibi ortak tapınım alanlarındaki belirgin yerlere konulmak üzere yapılmış olabilecekleri düşüncesi de bu tarihlendirmeyi destekler niteliktedir.

Parion Güvercin Figürinleri Tip 3 içerisinde ele alınan eserler, en yoğun olarak ele geçen güvercin figürin tipleridir. Bu grupta ele alınan güvercinlerin en önemli ortak özellikleri dar ve yüksek bir kaide üzerinde ayakta durur vaziyette, başları dik, kanatları kapalı, kuyrukları gövde ile bacak birleşim noktasına paralel sonlanarak kısa tutulmuş vaziyette ve tek profilden betimlenmiş olmaları ve ön ve arka yüz olarak kaideleriyle birlikte iki kalıptan çıkarılmalarıdır. *Parion Güvercin Figürinleri Tip 3* güvercinleri bu ortak özelliklerle birlikte duruş yönleri, kaide tipleri, arka yüzlerinde yer alan usta-atölye monogram-işareti ve bazı küçük ayrıntılardaki farklılıklarıyla alt tiplere ayrılmaktadır. İlk alt tip olan *Tip 3.1* içerisinde ele alınan **Kat. No. 338, 339, 340, 341** (Levha 195-198)'daki güvercin figürinleri, ana betimlemede altta ve üstte dışa taşkın, kalın, çift silmeli profile sahip, dar ve yüksek kaide üzerinde, ayakta durur vaziyette, başları dik ve hafif kendi sollarına dönük, kanatları kapalı, kuyrukları gövde ile bacak birleşim noktasına paralel sonlanarak kısa tutulmuş vaziyette ve sol profilden betimlenmişlerdir. Figürlerin gövdeleri, seyirciye dönük sol profilden ayrıntılı, arka yüzleri olan sağ profilleri ise yüzeysel olarak işlenmiştir. Ön yüz olan sol profilden görülen ayakların, sağdaki bir adım ilerde betimlenmekle birlikte, ilk bakışta cepheden verilmiş gibi görünmeleri anatomik yapıya uygunsuzdur. Ayakların aralarının,

[1490] Kobylina, *Terrakoty Statuėtki Severnogo Prichernomor'ìà*, Taf. 35, No. 4.
[1491] Çanakkale Arkeoloji Müzesi, Parion 2004 Kurtarma Kazısı Envanter Defteri, Env. No. 10340-10341, Eserlerden, tek kulplu testinin benzerleri için Bkz. Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 128-129, MS 1. yüzyılın ilkyarısı.

kabartmaymışçasına dolgun işlenişi Roma Dönemi figürinlerine özgü bir özellik olarak karşımıza çıkmaktadır. 2004 yılı müze kurtarma kazılarında açılan M100 nolu mezardan ele geçen (Tablo 2) bu dört eserden, **Kat. No. 338** (Levha 195) ve **Kat No. 339** (Levha 196) yüzeysel olarak dışa bombeli işlenen arka yüzlerinde, buhar-askı deliğine sahip olmakla birlikte, kaide arka yüzlerinde, çıkarıldıkları kalıba pozitif - kabartma işlenmiş, eser üzerine negatif olarak yansıyan, 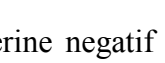 şeklinde usta-atölye monogram-işareti yer almaktadır. Bu usta-atölye monogram-işaretlerinden de anlaşıldığı üzere aynı kalıptan çıkarılmış oldukları anlaşılan bu iki eser *Tip 3.1.a* olarak değerlendirilmiştir. Gerek ölçüleri, gerekse ayrıntıdaki yakın benzerlikleri ile *Tip 3.1.a*'daki iki eserle hemen hemen aynı özelikleri yansıtan, **Kat. No. 340** (Levha 197) ve **Kat. No. 341** (Levha 198) ise grubun ilk iki örneğinden farklı olarak, yine aynı kalıptan çıkarıldıklarını gösteren, kaide arka yüzlerinde, kalıba pozitif-kabartma işlendiği için, eserler üzerine negatif olarak yansımış, şeklinde, usta-atölye monogram-işaretine sahip oldukları için *Tip 3.1.b* olarak değerlendirilmişlerdir. Bu bağlamda düşünüldüğünde, betimlemedeki birebir benzerlikleri ve aynı ölçülere sahip olmaları ile birlikte, arka yüzlerindeki, çıkarıldıkları kalıptan yansıyan usta-atölye monogram-işaretleri de göz önünde bulundurularak, bir üst jenerasyona ait protipten çıkarılmış iki ayrı figürinin arka yüzlerine, hamur henüz yaş iken usta-atölye monogram-işareti eklenerek oluşturulmuş iki figürinden alınmış, aynı jenrasyona ait iki farklı kalıptan çıkarıldıkları anlaşılmaktadır (Şekil 18). Bu şekilde ortaya konulan iki farklı protipten çıkarılmış eserler de önceki figürin tiplerinde de belirtilen seri üretim ile ilgili görüşleri destekler niteliktedir. Bunun yanısra, *Parion Güvercin Figürinleri Tip 3.1.b*'de verilen ve biçimsel özellikleri, ölçüleri ve arka yüzlerindeki usta-atölye monogram-işareti ile birlikte aynı kalıptan çıkarıldıkları anlaşılan Kat. No. 340 ve Kat. No. 341'de arka yüze açılan buhar-askı deliklerinin farklı şekillerde olması, bu figürinlerin arka yüzlerindeki monogram-işaretlerin bir ustadan ziyade atölyeyi temsil ediyor olabileceğini düşündürmektedir. Öyle ki, aynı kalıbı kullanan bir ustanın, bu iki eserde olduğu gibi, farklı tiplerde buhar-askı deliği açması pek de mantıklı değildir. Bu dört eserden bazılarının gaga, göz, kanat dış konturları, kuyruk uç kısımları, ayak pençeleri ve kaide orta silmesinde görülen pembe boya izleri ile eserlerin genelinde çok az belirgin olan beyaz astar izleri, bu güvercinlerin beyaz boyayla astarlandığını ve bazı uzuv ayrıntılarının pembe boya ile boyandığını gösterir niteliktedir.

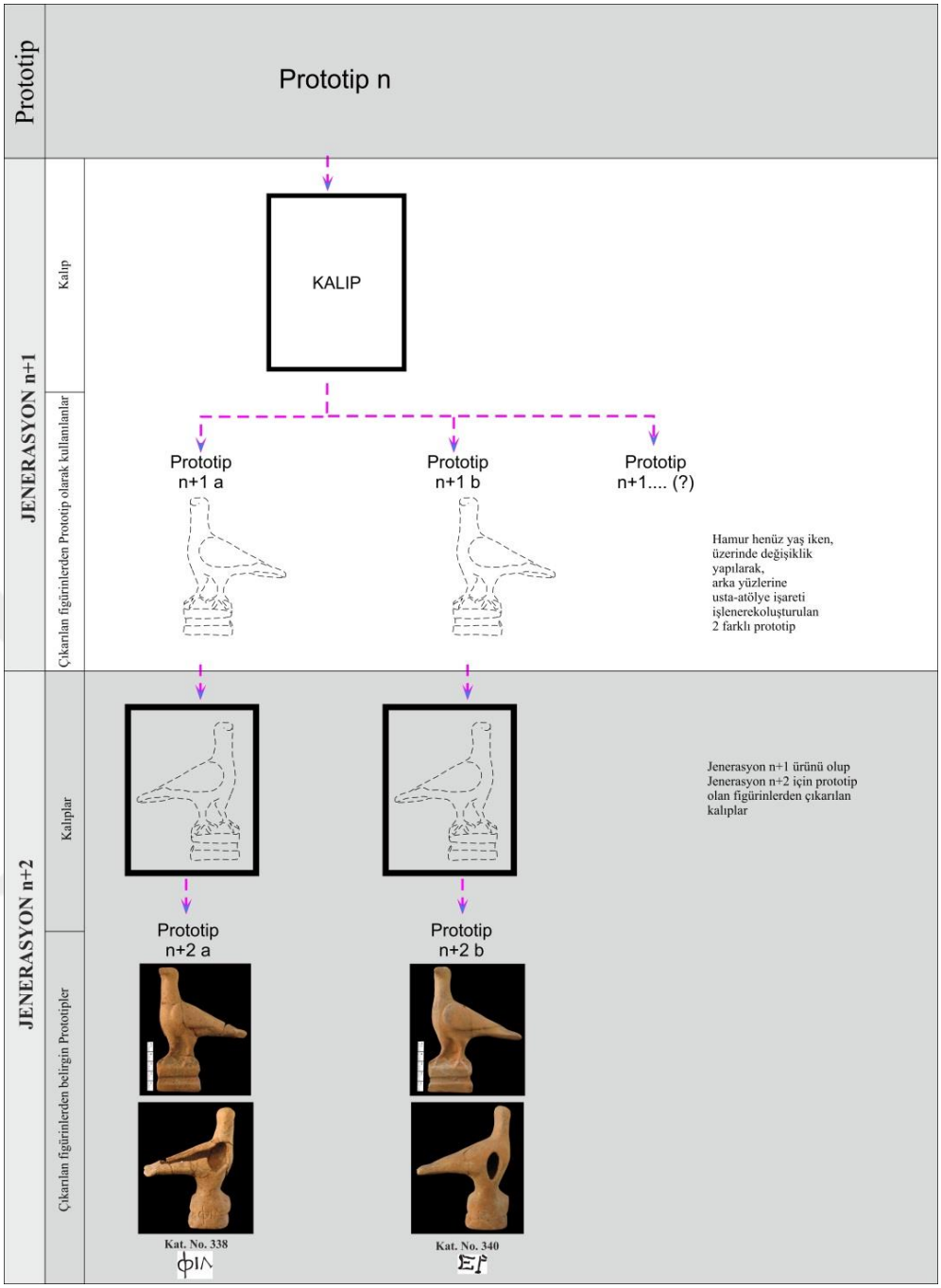

Şekil 18. Parion Güvercin Figirinleri Tip 3.1 protoipleri seri üretim şeması.

Benzer tipte güvercin figürinlerinden, Leyenaar-Plaisier tarafından Hellenistik Döneme tarihlendirilen Ionia kıyıları örneği[1492] kanat dış konturları dışında ayrıntı verilmeden işlenişiyle *Tip 3.1* güvercinlerine benzer bir yapı sergilmesine karşın, kuyruk açısının daha yatık tutulması ve başın hafif öne yatık olmasıyla Parion *Tip 3.1*

[1492] Leyenaar-Plaisier, Pl. 183, 1441, 497-498.

güvercinlerinden farklılık gösterir. Genel bir tarihlendirme olarak, Laumonier tarafından, MÖ 2. - 1. yüzyıla verilen Delos[1493] örneği, gövde ve kanat duruşuyla Parion *Tip 3.1* güvercinlerine yakın bir tipoloji sergilemekle birlikte, baş ve ayak kısımlarının eksikliği tam bir karşılaştırma yapılmasına olanak sağlamamaktadır. Ege Denizi ortak paydalı benzer örneklerin bulunduğu bu iki merkezin dışında Mısır ve civarından ele geçen bir başka güvercin figürini[1494] gövde ve baş betimlemesiyle Parion *Tip 3.1* güvercinlerine yakın benzerlik göstermesinin yanısıra, ayakların biraz daha kısa tutuluşu ve sitilize verilmesiyle ve kaidenin kısa yuvarlak tipiyle bazı farklıklara işaret etmektedir. Genel betimlemedeki bu benzerlikle birlikte MÖ 1. – MS 1. yüzyıl aralığına tarihlendirilmesiyle tipolojik benzerliklerinin, özellikle kaide tipi ve ayak işlenişi gibi bölgesel birkaç farklılık dışında, Roma İmparatorluk Dönemi'nin ilk yüzyılındaki terrakotta figürinlerde gün geçtikçe artan şematik yapının ilk evrelerine işaret etmeleri Mısır ve Parion örneklerinin belirgin ortak yanıdır. Mısır'dan ele geçmiş bu benzer örnekle birlikte, *Parion Güvercin Figürinleri Tip 3.1*'de ele alınan Kat. No. 338, 339, 340 ve 341 ele geçtikleri M100 nolu mezar kontekstinde bulunan diğer terrakotta figürinler ve seramikler[1495] (Tablo 2) yardımıyla MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmektedir.

Parion Güvercin Figürinleri Tip 3'ün ikinci alt tipini oluşturan *Tip 3.2* güvercinleri, **Kat. No. 342** (Levha 199), **Kat. No 343** (Levha 200) , önceki grubun genel özelliklerini devam ettirerek yine çift silmeli yüsek bir kaide üzerinde ancak bu kez sağ profilden betimlenmişlerdir. Kaide arka yüzlerinde kalıptaki pozitif-kabartma usta-atölye monogram-işareti, negatif olarak figürinlerin arka yüzlerinde şeklinde belirgin olarak görülmektedir. Aynı kalıp ürünü olan bu iki eser Kat. No. 340-341 ile aynı monogram-işarete sahip olup genel özellikleriylede aynı atölyeye işaret etmektedir. Bu iki eserde, güvercinin göz ve gagası, kanat dış konturları, kanat uç kısmı, kuyruk üzeri, ayak pençeleri, kaide orta silmesi ve gerdanı saran yuvarlak halka biçimindeki belirgin olan pembe boya izleri figürinlerin belirgin kısımlarının boyandığını

[1493] Laumonier, Pl. 100, 1347, 280.
[1494] Fischer, Taf. 122, 1156.
[1495] Çanakkale Arkeoloji Müzesi, Parion 2004 Kurtarma Kazısı Envanter Defteri, Env. No. 10340-10341, Eserlerden, tek kulplu testinin benzerleri için Bkz. Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 128-129, MS 1. yüzyılın ilkyarısı.

göstermektedir. Kat. No. 338-341'deki örneklerle aynı mezardan ele geçen eserlerin MS 1. yüzyılın ilk yarısına ait oldukları anlaşılmaktadır.

Parion Güvercin Figürinleri Tip 3'ün bir diğer alt tipini oluşturan *Tip 3.3* eserleri, **Kat. No. 344, 345, 346, 347** (Levha 201-203)'de ele alınan güvercin figürinlerinde *Tip 3*'ün önceki grup örneklerinde var olan çift silmeli profile sahip yüksek kaidenin devam etmesiyle birlikte, sağ profilden verilen eserlerde kapalı olan kanadın uç kısmı, kuyruk üzerinde hafif yukarı kalkık betimlenmiştir. Bu farklığın yanısıra, kanat tüyleri ve gözlerin kalıpta verilmiş ayrıntıyla belirgin olarak verilmesi *Tip 3*'ün önceki örneklerinden ayrılan belirgin özelliklerinden bir diğeridir. Bu belirgin farklılıkların dışında baş-boyun, kuyruk, gövde ve ayakların işlenişinde *Tip 3*'e özgü genel özellikler yansıtan bu üç eserden, 2013 yılı Güney Nekropolis çalışmlarında açılan M178 nolu mezardan[1496] (Tablo 1) ele geçen **Kat. No. 344** (Levha 201) kaide arka yüzünde yer alan ve kalıba kabartma-pozitif işlendiği için figürin üzerine negatif olarak yansımış, biçimindeki usta-atölye monogram-işareti ve kanat uç kısmının diğer iki örneğe göre daha az kalkık işlenişi ile *Tip 3.3.a* olarak tipin kendi içerisindeki alt tiplerinden ilkini oluşturmaktadır. Eserin arka yüzünde yuvarlak buhar-askı deliği yer almakla birlikte tabanı açıktır. Yine aynı mezardan ele geçmiş **Kat. No. 345** (Levha 202) ayrıntılı işlenmiş sağ profilden, kanadının uç kısmının daha yukarı kalkık olması ve kaide arka yüzündeki, kalıba kabartma-pozitif işlendiği için, eser üzerine negatif yansımış, şeklindeki usta-atölye monogram-işareti ile yansıttığı küçük farklılıklardan dolayı *Tip 3.3.b* alt tipi olarak değerlendirilmiştir. Aynı alt tipe uygun görülen diğer iki güvercin figürininden **Kat. No. 346** (Levha 203), 2005 yılı Güney Nekropolis çalışmalarında, F3c 1. Nolu Ölü Hediyesi - Adak Grubu olarak tanımlanan ve 2009 yılı çalışmalarında açılan M136 nolu mezarın güney ucundaki iki ölü hediyesi grubundan biri olduğu anlaşılan kontekstte[1497], **Kat. No. 347** (Levha 203) ise 2006 yılı mezarlarından M87 nolu mezardan ele geçmiştir (Tablo 1). Kaide arka yüzlerinde usta-atölye monogram-işareti olmamasıyla aynı alt tipteki Kat. No. 345'den farklılık göstermelerine karşın, gerek ölçüleri, gerek kanat ayrıntıları ile aynı prototipten alınmış iki farklı kalıptan çıkarılmış olabilecekleri düşünülen eserler, arka yüzde, Kat. No. 345'deki çekik göz

[1496] Başaran – Keleş – Ergürer – H. Kasapoğlu – Çelikbaş –Yılmaz – B. E. Kasapoğlu – Oyarçin, "Parion 2013 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", 416, 430, Res. 4.
[1497] Başaran – Tavukçu, "Parion Kazısı 2005", 617.

biçimli buhar-askı deliğinden farklı olarak, biri elips, diğeri küçük-yuvarlak biçimli buhar-askı deliğine sahiptirler. *Tip 3.3*'de ele alınan bu dört eser, genel tiplemede aynı özelliklere sahip bir güvercin tipinin, en az 3 farklı kalıp kullanılarak çıkarılmış olabilecek kadar yoğun bir üretimin varlığını göstermeleri açısından önemlidirler. Bu tipteki figürinlerin ele geçtiği M136[1498] ve M87[1499] nolu mezarda bulunan seramikler ve M178 nolu mezarda bulunan diğer figürinler de göz önünde bulundurularak, MS 1. yüzylın ilkyarısı gibi genel bir tarihlendirme yapılabilmektedir. Ancak bu eserler içerisinde, Kat. No. 346 için, ele geçtiği M87 nolu mezardaki diğer figürinler için uygun görülen, MS 1. yüzyıl başları ile MS 40 aralığı gibi bir daha dar çerçeveli bir tarihlendirme de önerilebilir.

Parion Güvercin Figürinleri Tip 3.3'ün tam tersi profilden verilmiş olan **Kat. No. 348** (Levha 204) genel betimlemede *Tip 3.3* figürinleri ile aynı biçimsel özellikleri yansıtmakla birlikte, bu kez sol profilden işlenişiyle *Parion Güvercin Figürinleri Tip 3.4* içerisine dâhil edilmiştir. Kat. No. 344-345 ile aynı mezardan ele geçen eser, aynı pozun farklı profilden işlendiği farklı bir güvercin alt tipi olması dolayısıyla Parion güvercin figürin tiplerine zenginlik katmaktadır. Kaide arka kısmındaki eksik kısımdan dolayı usta-atölye monogram-işareti olup olmadığı anlaşılmamakla birlikte, arka yüzündeki çekik göz biçimli buhar-askı deliği ve kil özelliklerinin Kat. No. 345 ile benzer olması, Kat. No. 348 için de aynı atölye-koroplasta işaret etmektedir. Kat. No. 344-348'de ele alınan *Parion Güvercin Figürinleri Tip 3.3* ve *Tip 3.4* örneklerinde, kanat ve kuyruk tüyleri ile göz gibi ayrıntılar, kalıba işlenmiş ayrıntılarla belirtilmenin yanısıra, boyanmış olmalarına karşın, önceki gruplardan *Tip 3.1* ve *Tip 3.2* güvercinlerinde uzuvların genel hatları dışında ayrıntıya gidilmeden, sadece boya ile bazı kısımlarda ayrıntı verilmeye çalışılmıştır. Bu durum da *Tip 3.1, Tip 3.2* güvercinlerindeki ve monogram-işaretine sahip atölye ya da ustaların stilleri ile *Tip 3.3, Tip 3.4* güvercinlerindeki ve monogram-işaretine sahip atölye ya da

[1498] Mezarda ele geçen seramikler ve benzerleri için Bkz. Aydın Tavukçu, Kat. No. 97, 202, MÖ 1. yüzyıl sonları - MS 1. yüzyıl başları; Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 125, MS 1. yüzyıl. M136 nolu mezar ve güney ucundaki, F3c 1 ve F3c 2 nolu iki ölü hediyesi (adak) grubunda bulunan seramikler için MÖ 1. yüzyıl sonları ile MS 1. yüzyıl aralığını kapsayan geniş bir tarihlendirme verilmektedir. Bu geniş tarih aralığına ait seramik kapların varlığı ise günlük kullanımda yer alan kapların ilerleyen süreçte mezarlara bırakılabildiklerini, dolayısıyla eserler arasında bu şekilde bir tarih farklılığının olabileceğini göstermektedir.

[1499] Seramik eserler için Bkz. H. Kasapoğlu, *Parion Nekropolü 2006 Yılı Seramik Buluntuları*, Kat. No. 53, 73.

ustaların stilleri ile ilgili, en azından güvercin figürinleri üzerinde, bilgi edinebilmek mümkündür. Bu durumda da *Tip 3.1, Tip.3.2* güvercinlerindeki ve monogram-işaret ya da adıyla bilinen usta-atölyeler ayrıntıyı sadece boyayla verirken, *Tip 3.3, Tip 3.4* güvercinlerindeki ve monogram-işaret ya da adıyla bilinen usta-atölyelerin hem ayrıntıyı kalıba işledikleri detaylarla belirtmiş, hem de boyayı kullanmışlardır.

Parion Güvercin Figürinleri Tip 3.5 figürinleriyle, *Tip 3*'ün önceki alt tiplerinde görülen dışa taşkın çift silmeli kaide değiştirilerek, düz profilli kaideye dönüştüğü örneklere geçilir. Bu tip içerisinde ele alınan üç figürin **Kat. No. 349, 350, 351** (Levha 205-206) 2004 yılı kurtarma kazılarında açılan, Eros, Ephebe, çocuk, köpek ve horozlardan oluşan çok sayıda terrakotta figürin ve iki seramik kap ile birlikte M150 nolu mezardan ele geçmiştir (Tablo 2). Sağ profilden işlenerek, genel betimlemede, *Parion Güvercin Figürinleri Tip 3* özellikleri yansıtan bu üç güvercin, ölçüleri ve biçimsel özellikleri göz önünde bulundurularak, *Tip 3.2*'de verilen Kat. No. 342 ve 343 güvercinleri ile aynı baş-boyun, gövde ve ayak yapısını yansıtmaktadırlar. Bununla birlikte *Tip 3.5*'e ait bu bu üç figürinde, *Tip 3.2* örneklerine ek olarak, gözler kabartma nokta şeklinde belirginleştilmiş, kanat tüylerinde kalıptan yansıyan kazıma çizgi ayrıntı verilmiş ve son olarak da kaide düz profilli işlenmiştir. İki grup figürinleri arasındaki bu farklılık ve benzerliklerin tümü bir arada değerlendirildiğinde; *Tip 3.2* ve *Tip 3.5* güvercinlerinin üst jenerasyona da ait olabilecek bir prototipten alınmış kalıpdan çıkarılan figirinlerden ikisi yada biri üzerinde değişiklik yapılarak, *Tip 3.5* örneklerine prototip olacak eserde göz, kanat ve kaide de yapılan değişiklikle oluşturulmuş yeni bir prototipe işaret etmektedir (Şekil 19). Ayrıntı verilmeden, dışa bombeli işlenen arka yüzlerinde her üçü de farklı tipte buhar-askı deliğine sahip figürinlerin tabanları açık, ön ve arka yüz olmak üzere çift kalıptan çıkarılmışlardır. Aynı kalıp ürünü bu üç figürinde gaga ve ayaklarında görülen pembe boya izleri ile beyaz astar izleri figürinlerin beyaz boyayla astarlanıp, gaga ve ayaklarının pembe boya ile boyandığını göstermektedir.

Kaidenin düz profilli yapıya dönüştüğü bir diğer grubu ise *Tip 3*'ün son alt tipini de oluşturan *Tip 3.6* güvercinleri oluşturmaktadır. *Tip 3.5* güvercinleri ile aynı mezar kontekstine ait olan **Kat. No. 352, 353** (Levha 207-208) diğer *Tip 3* figürinlerinden farklı olarak arka yüzde çok azda olsa kanadın ön kısmının belirginleştiği ayrıntıya sahip olup, buhar-askı deliği de bulunmamaktadır. Eserlerin göz, gaga ve ayaklarında

görülen pembe boya izleri ayrıntıda boyanın kullanıldığını göstermektedir. *Parion Güvercin Figürinleri Tip 3.5* ve *Tip 3.6* örnekleri olan Kat. No. 349-353 arasında verilen güvercin figürinleri, ele geçtikleri M150 nolu mezar kontekstinde bulunan seramikler[1500] yardımıyla, MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmektedir (Tablo 2).

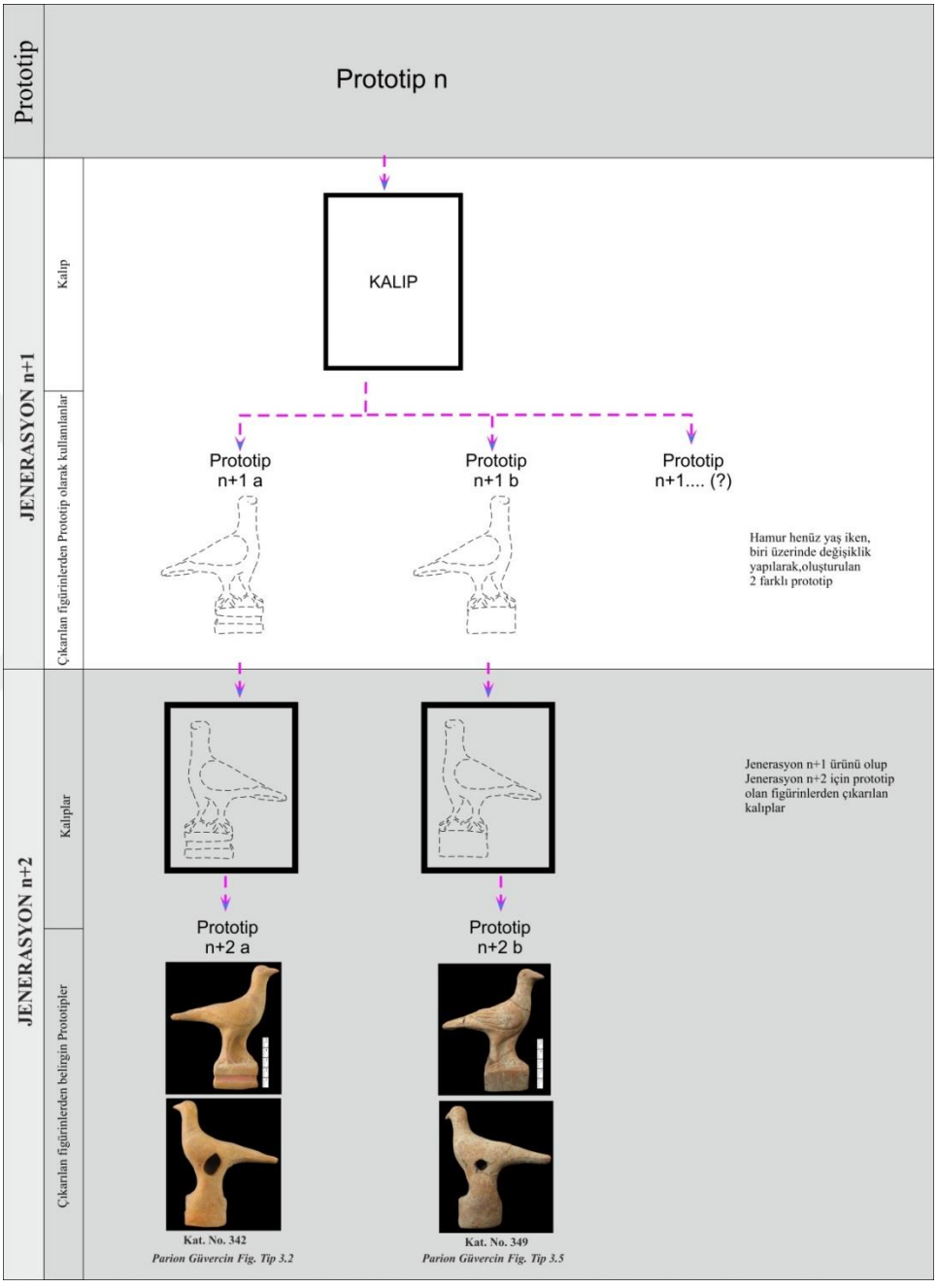

Şekil 19. Parion Güvercin Figürinleri Tip 3.2 ve Tip 3.5 Arasındaki Seri Üretim Şeması

[1500] Çanakkale Arkeoloji Müzesi, Parion 2004 Kurtarma Kazısı Envanter Defteri, Env. No. 10385-10386.

Zengin alt tip çeşitliliğine sahip *Tip 3*'ün ardından farklı bir betimlemeyle karşımıza çıkan, *Parion Güvercin Figürinleri Tip 4*'ün tek örneği olan Kat**. No. 354** (Levha 209), 2009 yılı Güney Nekropolis çalışmlarında açılan M124 nolu mezarda, Dionysos Herme'si, Çocuk Eros ve domuz figirnlerinden oluşan 4 terrakotta figürin, 5 seramik kap ve bir sikke ile birlikte ele geçmiştir[1501] (Tablo 1). Parion *Tip 1* güvercinlerindeki gibi kuyruğun yaklaşık 45 dercelik açıyla aşağı indiği, göğsün dışa çıkık, başın dik ve hafif geriye çekildiği eser *Tip 3* örnekleriyle benzer ayak ve kaide yapısı yansıtmaktadır. Bu yönüyle *Tip 1* ve *Tip 3* örneklerinden karma özellikler yansıtan eserde, *Tip 3.6* güvercinlerinde olduğu gibi, arka yüzde de azda olsa kanat ayrıntısına gidilmiştir. Ancak, onlardan farklı olarak, Kat. No. 354'de arka yüzde buhar-askı deliği bulunmaktadır. Tabanı açık ve çift kalıp tekniğiyle yapılmış eserin kaide arka yüzünde az belirgin olarak sadece en solda, ⅂….. şeklindeki kısmı okunan usta-atölye monogram-işareti bulunmaktadır. Eserin ele geçtiği M124 nolu mezarda ele geçen seramikler[1502] genel olarak MS 25-100 aralığında kullanılan formlar olmakla birlikte, kontekstteki diğer terrakota figürinlerdeki sitilisitik özellikler yardımıyla Kat. No. 354 için de MS 1. yüzyılın ilk yarısı uygun bir tarih aralığı olarak görülmüştür.

Parion güvercin figürinlerinin son alt tipi olan *Tip 5* güvercinlerinden **Kat. No. 355** (Levha 210), 2007 yılı Güney Nekropolis çalışmalarında ortaya çıkarılan M96 nolu mezarda, 3 terrakotta figürin, 6 seramik, 2 cam kap ve 5 kemik toka ile birlikte ele geçmiştir [1503] (Tablo 1). Aynı tipin bir diğer örneği olan **Kat. No. 356** (Levha 210) ise yine Güney Nekropolis'deki, 2005 yılı çalışmalarında açılan, 2 Aphrodite ve 6 Oturan Kadın figürini ile 2 seramik kap ve 1 kemik tokadan oluşan kontekste sahip M11'den ele geçmiştir[1504] (Tablo 1). Önceki tiplerin tamamında verilen güvercin figürinlerinden en küçük boyutluları olan ve sol profilden betimlenmiş bu iki figürinde, hafif kendi soluna dönük baş dik, kapalı durumdaki kanatları kuyruk üzerinde birbiri üzerine binmiş ve kuyruk yaklaşık 45 derecelik açıyla aşağı doğru inmektedir. Diğer güvercin figürinerinde kuyruk uç kısma doğru genişlerken *Tip 5* güvercinlerinde kuyruk uç kısma doğru daralmaktadır. Tabanları açık ve ön (sol profil) ve arka yüz (sağ profil) olmak üzere, içi boş çift kalıptan çıkarılmışlardır. Yüzeylerindeki aşınmadan dolayı ayrıntı

[1501] Başaran, "Parion 2009 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", 284, 295, Res. 4.
[1502] Eserler için Bkz. Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 88, 135, 151, 184.
[1503] Başaran, "Parion 2007", 57, Res. 12.
[1504] Başaran – Tavukçu, "Parion Kazısı 2005", 613, 614, Res. 5.

görülmeyen eserlerden, özellikle Kat. No. 355'de kaide arka yüzünde belirgin, kalıptan yansımış KAΛ şkelindeki usta-atölye monogram-işareti, Kat. No. 356'da tam olarak görünemese de azda olsa belirgin ve aynı kısımdadır. Bu yönleriyle aynı kalıp ürünü eserler oldukları anlaşılan bu iki güvercin figürininin arka yüzlerinde farklı tipte buhar-askı deliği olması nedeniyle *Tip 3.1.b*'ye ait Kat. No. 342-343'de olduğu gibi, arka yüzdeki monogram-işaretin atölyeyi temsil etmesi ihtimalini birkez daha güçlendirmektedir. *Parion Güvercin Figürinleri Tip 5* içerisine dâhil edilen bu iki eserden Kat. No. 356'nın yer aldığı, M11'de bulunan seramikler[1505] genel olarak MS 1. yüzyılın ilk yarısına işaret etmekle birlikte kontekstteki diğer figürinlerin sitlisitik özellikleri MS 1. yüzyıl başları – MS 40 aralığını göstermektedir. Kat. No. 355'in bulunduğu M96 nolu mezar kontekstinde yer alan seramik ve cam kaplar, genel olarak MS 25-100 aralığında kullanılan formlardır[1506]. Bu iki mezar konteksti ve terrakotta figürinlerin yansıttığı stilistik özellikler bir arada değerlendirilerek, Kat. No. 355-356'da ki güvercinler için MS 1. yüyılın ilk yarısı ortak bir tarih aralığı olarak verilebilir.

Grek kentlerinden, Aphrodite'nin önemli kült merkezleri arasında yer alan, Sicyon, Corinth, Cythera, Cassiope ve Eryx gibi kentlerin sikkeleri üzerinde sıkça betimlenen güvercin figürleri; Atika'da yer alan Dafni'deki Aphrodite kutsal alanına bırakılan mermer güvercin heykelleri ile Atina Akropolü'ndeki Aphrodite Pandemos Tapınağı kalıntıları arasındaki kabartmalarda yer alan güvercinler Grek sanatında, Arkaik Dönemden Hellenistik Döneme kadar güvercinlerin Aphrodite kültü ile ilgili bağlantısını yansıtır niteliktedir[1507]. Bununla birlikte Knossos'daki Demeter ve Presephone kutsal alanlarında bulunan az sayıdaki güvercin betimleri, bu kuşların, yalnızca Aphrodite değil, Olimposlu diğer verimlilik-bereket tanrıçaları ile de ilişkili olduklarını göstermektedir[1508].

[1505] Mezardan ele geçen testinin, yine Parion Güney Nekropolisi'nden ele geçen benzerleri, MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmektedir; Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği,* Kat. No. 129, 135, 136.

[1506] M96'da ele geçen seramikler ve benzerleri için Bkz. Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 82-85, 183, 185.

[1507] Jeffry M. Hurvit, *The Athenian Acropolis – History, Mythology and Archeology from The Neolithic Era to The Present*, Cambridge University Press, USA 1999, 41, Fig. 33; Barbara Breitenberger, *Aphrodite and Eros – The Development of Erotic Mythology in Ealy Greek Poetry and Cult*, Taylor&Francis Group, New York – London 2007, 16-17; Ağtürk and Arslan, 52.

[1508] Ağtürk and Arslan, 53, Dn. 184.

Hemen hemen tüm inançlarda temizliği, saflığı ve günahsızlığı temsil eden güvercinler, günahsızların ruhları olarak ta düşünülerek, ölümden sonra ruhun bir güvercine dönüştüğüne inanılmıştır[1509]. Bununla birlikte, Grek mezar stellerinde, genellikle güvercin olarak betimlenen kuşların, çocuğun evdeki eski yaşamıyla bağlantılı olmasının yanı sıra, uçabildiklerinden dolayı, kanatlanmış ruh olarak ölüye eşlik ettiği de belirtilmektedir[1510]. Mısır kültüründe ise, ruhun doğuşuyla ilişkilendirilen güvercinin, insana, ruhu bilinmeyen bir yerden getirdiğine ve ölünce tekrar insanın ruhunu geri götürdüğüne inanılmıştır[1511]. Saraçoğlu[1512]'nun belirttiğine göre, ölüm ve ruh kavramları ile doğrudan bağlantı içerisinde olan kuşlar, bazen ölen kişinin ruhunu taşıma işlevinin ötesinde, ölüyü günahlarından arındırma ve masumiyetini simgeleme özelliğiyle de karşımıza çıkabilmektedir. Tüm bu görüşler birarada değerlendirildiğinde, Parion Roma Dönemi Güvercin Figürinlerinin tamamının, çocuk mezarlarından ele geçtiği de göz önünde bulundurularak, güvercin figürinlerinin, mezar sahibi çocuğun masumiyeti ve günahsızlığının da göstergesi olarak, ruhunun gökyüzüne yükseklişinde ona eşlik eden ve yol gösterici olarak çocuk mezarlarına bırakıldıkları düşünülmektedir. Bununla birlikte çocuk mezarlarına bırakılan hayvan figürinlerinin oyuncak amaçlı kullanımı da düşünülerek, güvercin figürinlerinin dini bir obje olmanın yanısıra oyuncak işlevini de yerini getirmiş oldukları kanısına varılmaktadır.

3.3.6. Horoz Figürinleri

Geometrik Dönem'den itibaren Kerameikos'da karşımıza çıkan horozlar, MÖ 8. yüzyıl sonlarında Korinth seramiğinde, MÖ 7. yüzyıldan itibaren Atina Agorası seramiklerinde görülmeye başlamışlardır[1513]. Batı Anadolu'daki erken örneklerinden biri, MÖ 6. yüzyıla tarihlenen *London D1 Lahdi*'nin başucuna çizilmiş panelde[1514] karşımıza çıkan horoz figürlerinin, Geç Arkaik Dönem'den itibaren (MÖ 540-30) mezar stellerinde görülmeye başlanan kabartmalarda da, yer altıyla ilişkili, Demeter ve Kore

[1509] Aslı Saraçoğlu, " Grek Dünyasında Ölüler Ülkesi ve Ölümsüz Tanrılar", (Ed. M Şahin – İ. H. Mert), *Ramazan Özgan'a Armağan – Festschrift fir Ramazan Özgan*, Ege Yayınları, İstanbul 2005, 327; Ürkmez, 299-300.
[1510] Oakley, 180.
[1511] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 182-183, Dn. 1327.
[1512] Saraçoğlu, 327.
[1513] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 184, Dn. 1328-1331.
[1514] Ürkmez, 292, Dn. 938, MU.14.

kültüne yönelik betimlendiğine tanık olmaktayız[1515]. Horozlar, özellikle MÖ 5. yüzyıl ile birlikte terrakotta figürinler olarak, çocuk mezarlarına bırakılmanın yanısıra, mezar stelleri üzerinde çocuklarla birlikte de betimlenmişlerdir[1516]. Örneklerine Chios ve Smyrna'da bulunan mezar stellerinde rastladığımız, Hellenistik Döneme ait mezar stellerinde, özellikle de MÖ 2. yüzyıldan itibaren çocuklar, horozları üzüm vb. yiyeceklerle besler şekilde günlük hayat (genre) sahnesinde işlenmiştir[1517].

Parion Roma Dönenmi Terakotta Figrinleri içerisnde toplam 35 örnekle temsil edilen horoz figürinlerinin tümü, Güney Nekropolis'de açılan mezarlardan ele geçmiş eserlerdir. Genel betimlemede dört farklı tip olarak karşımıza çıkan horoz figürinlerinin ilk tipini oluşturan *Parion Horoz Figürinleri Tip 1* eserleri, **Kat. No. 357-373** (Levha 211-219)'de verilen, toplamda 17 figürinle temsil edilmektedir. Bu ilk tipte, altta ve üstte dışa taşkın, çift silmeli profile sahip, yüksek, köşeli kaide üzerinde, ayakta durur vaziyette, baş dik ve hafif kendi soluna dönük, göğüs kabarık ve hafif öne çıkık, kanatları kapalı, kuyrukları yukarı kalkık olarak sol profilden betimlenmişlerdir. Baş üzerinde yükselen ve çene altından sarkan ibikler, oyuk içerisinde kabarık gözler, kısa güçlü gaga belirgin baş ve yüz ayrıntıları olarak verilmiştir. Kapalı halde verilen kanatların ön kısımlarında çentiklerle verilen tüy ayrıntıları, kanadın uç kısmına doğru yatay olarak birbirine paralel uzanan çizgilerle belirtilmiştir. Horozun yukarı kaklık kuyruğu uç kısımdan aşağı doğru sarkarak yarım ay şeklini almış, yine tüy ayrıntıları plastik biçimde derin kanallı oyuklarla verilmiştir. En küçüğü 12.8, ne büyüğü ise 13.4 cam boya sahip olan bütün örneklerde, sağ ayak bir adım öne atılmış olup, ayak pençeleri belirgindir. Güvercin figürinlerinde olduğu gibi bir ayağın öne doğru atılmasıyla hareket halinde betimlenen figrürinlerin bacak araları kabartma tekniğini andırır şekilde dolgun olarak verilmiştir. Parion Roma Dönemi figürinleri içerisinde yaygın olan kaide tipi ve ayakların arasının dolu olarak verilmesiyle önceki örneklerimizin bazılarında da değinildiği gibi Roma Dönemi genel karakteristiğini yansıtmaktadırlar. Ön ve arka yüz olmak üzere baş ve kaideleriyle birlikte iki kalıptan çıkarılmış eserlerin tamamında taban açıktır. Yüzeysel olarak hafif dışa bombeli işlenen arka yüzlerinde farklı tiplerde buhar-askı deliklerine sahiptirler. Genel betimlede yukarıda verilen tanımlamaya sahip horoz figürinlerinin, baş, ibik ve kanat ayrıntıları ile

[1515] Tavukçu, 241, Dn. 1301-1302.
[1516] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 184, Dn. 1334.
[1517] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 185, Dn. 1337, 1339..

arka yüzlerinde yer alan, kalıba kabartma-pozitif işlendiği için, eserler üzerine negatif olarak yansımış, usta-atölye monogram-işaretlerindeki farklılıklarıyla bir üst jenrasyona (*Jenerasyon n+1*) ait kalıptan çıkarılmış horoz figürinleri üzerinde, hamur henüz yaş iken, kanatlar ve yüz ayrıntıları gibi bazı kısımlarda rötuşlar yapılarak ve özellikle de kaide arka yüzlerine usta-atölye monogram-işareti eklenerek *Jenerasyon n+2* ürünü en az 7 prototip oluşturulduğu anlaşılmaktadır (Şekil 20-21).

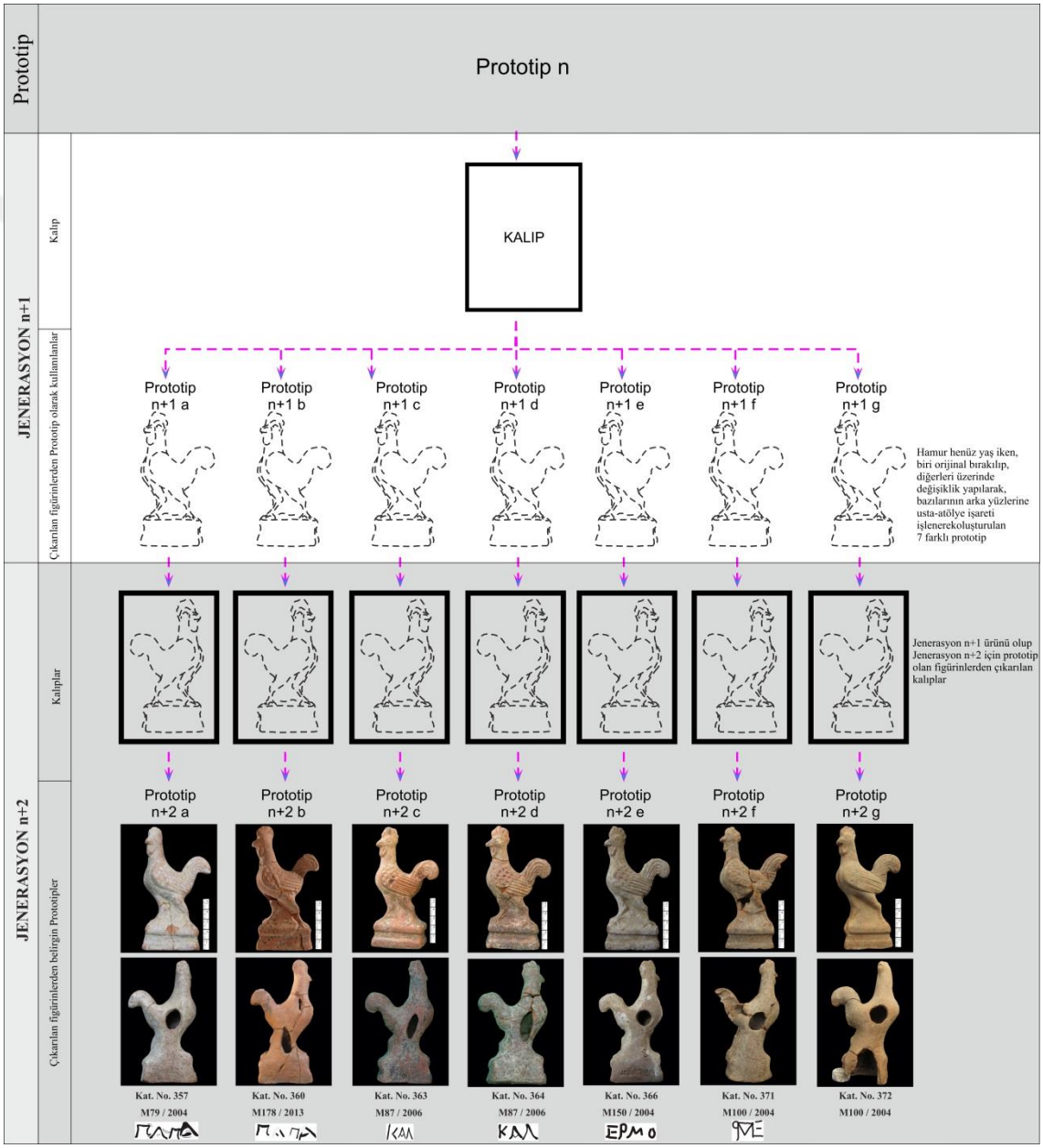

Şekil 20. Parion Horoz Figürinleri Tip 1 Prototipleri ve Seri Üretim Şeması

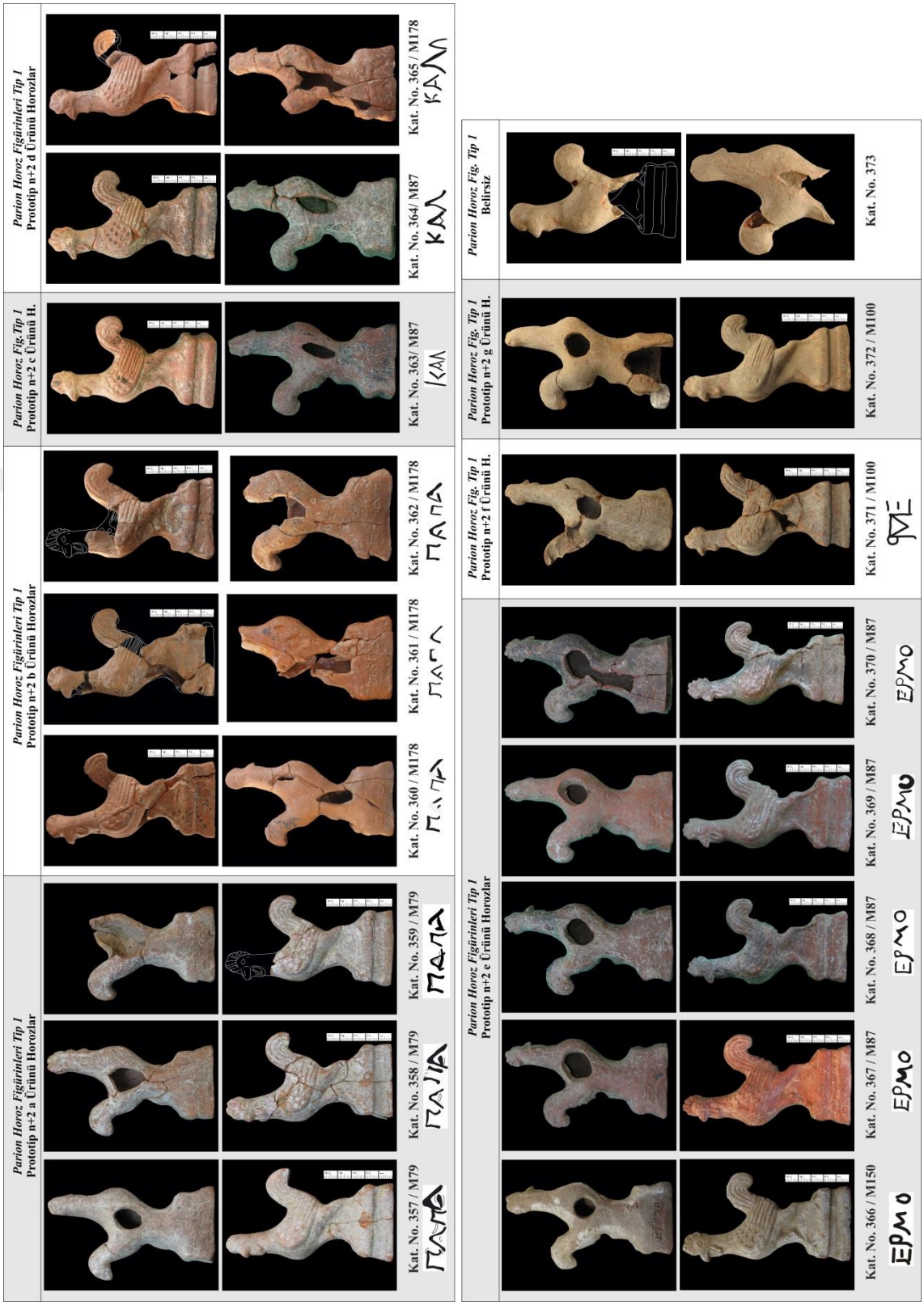

Şekil 21. Parion Horoz Figürinleri Tip 1 Figürinlerinin Prototiplere Göre Dağılımı

Bütün bu veriler bir arada değerlendirildiğinde, 2004 yılı Güney Nekropolis kurtarma kazılarında açılan M79 nolu mezardan ele geçmiş, *Prototip n+2 a* ürünü üç eser **Kat. No. 357-359** (Levha 211-212), PAPA isim, monogram-işaretini kullanan atölye veya koroplast tarafından kullanılan ilk horoz kalıbına; 2013 yılı Güney Nekropolis çalışmalarında açılan M178 nolu mezardan[1518] ele geçen *Prototip n+2 b* ürünü diğer üç figürin **Kat. No. 360-362** (Levha 213-214), PAPA isim, monogram-işaretini kullanan atölye veya koroplast tarafından kullanılan ikinci horoz kalıbına işaret etmektedir. Bu altı figürinden *Prototip n+2 a* ürünü Kat. No. 357-359'da buhar-askı deliği elips ya da yamuk şekilli iken, *Prototip n+2 b* ürünü Kat. No. 360-362'de çekik göz biçimli olmalarından dolayı, Kat. No. 340-341'deki güvercin figürinlerinde olduğu gibi, arka yüzdeki isim, monogram-işaretlerin, koroplast-ustadan ziyade atölyeyi simgelemesi gerektiği düşnülmektedir.

Horoz figürinlerinden, 2006 yılı mezarlarından M87'den ele geçen, **Kat. No. 363** (Levha 214) ve **Kat. No. 364** (Levha 215) ile 2013 yılı mezarlarından M178 kontekstinde yer alan **Kat. No. 365** (Levha 215), KALL olarak betimlenmiş usta-atölye isim, monogram-işaretine sahiplerdir. Bu isim, monogram-işaretlerin bulunduğu kısım ve biçimleri ile figürinlerin kanat tüy ayrıntılarındaki küçük farklılıklardan anlaşıldığı üzere, Kat. No. 363 *Prototip n+2 c* ürünü olan farklı bir kalıptan, Kat. No. 364-365 ise *Prototip n+2 d* ürünü olan farklı bir kalıptan çıkarılmış eserlerdir. Dolayısıyla KALL isim, monogram-işaretine sahip atölyenin de iki farklı horoz kalıbı kullandığı anlaşılmaktadır.

2004 yılı mezarlarından M150'den ele geçmiş **Kat. No. 366** (Levha 216) ve 2006 yılı mezarlarından M87 kontekstinde bulunan **Kat. No. 367-370** (Levha 216-218), kaide arka yüzlerinde, kalıpta kabartma-pozitif olarak belrgin olup, figürinler üzerine negatif yansımış, ERMO şeklinde usta-koroplast ya da atölye isim, monogram-işaretine sahip figürinlerdir. *Prototip n+2 e* ürünü eserler olan bu figürinlerden Kat. No. 366'daki horozun arka yüzündeki buhar-askı deliği ile Kat. No. 368-370'deki M87 kontekstinden ele geçmiş diğer dört horoz figürininin arka yüzlerindeki buhar-askı deliğinin farklılığı yine arka yüzdeki isim-mongram-işaretlerin atölyeyi temsil etme olasılığını akla getirmektedir.

[1518] Başaran – Keleş – Ergürer – H. Kasapoğlu – Çelikbaş –Yılmaz – B. E. Kasapoğlu – Oyarçin, "Parion 2013 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", 416, 430, Res. 4.

Parion horoz figürinlerinden, monogram-işarete sahip son örneğimiz olan **Kat. No. 371** (Levha 218), kaide arka yüzünde, şeklinde usta-koroplast ya da atölye monogram-işaretine sahip olup, kanat ön kısmında yataya çentikler halinde tüy ayrıntılarına sahip olası, diğer tüy detaylandırmalarındaki farklılıklarla, *Prototip n+2 d* ürünü olan tek eserimizdir. Kat. No. 371 ile birlikte, 2004 yılı mezarlarından, M100 içerisinde ele geçen, **Kat. No. 372** (Levha 219) ise kaide arka yüzündeki kırıkdan dolayı mongram-işarete sahip olup olmadığı bilinmemesine karşın, başın dönüş açısı ve kanat tüy ayrıntılarındaki farklılıktan dolayı bir başka prototip olan *Prototip n+2 e* ürünü olarak değerlendirilmiştir. Son horoz figürini olan **Kat. No. 373** (Levha 219) 2011 yılı Güney Nekropolis çalışmalarında, 1540-2300 nolu karelaj'da mezar dışı buluntu olarak ele geçmiştir. Yüzeyindeki yoğun aşınma ve kaide kısmının eksikliğinde dolayı net prtotip ayrımı yapılamasa da yansıtttığı belirgin gövde ve kuyruk tipi ile *Parion Horoz Figürinleri Tip 1* içerisine dâhil olduğu anlaşılmaktadır.

Breitenstein tarafından Danimarka Ulusal Müzesi'nde yer alan Arkaik ve Klasik Dönem terrakotta figürinleri içerisinde değerlendirilen, Melos'dan ele geçmiş, kabartma olarak tek yüzden işlenen horoz figürinleri[1519], baş ve gövde uyumu, ayrıntılı işlenmiş vücut hatlarıyla, Kat. No. 357-373'deki şematik yapılı Parion örneklerine göre erken özellikler yansıtarak, Parion örneklerinden çok öncesine işaret etmektedirler. Bununla birlikte kapalı vaziyetteki kanatlarının uç kısımlarının genelde aşağı doğru sarkık işlenmeleri, kısa ayak yapıları, sırt kısımlarından aşağı basık, göğüsden aşağı sarkık gövdeleri ve kısa tutulmuş kaideleri Melos örneklerinin belirgin diğer farklılıkları arasındadır. Olynthus'da, mezar buluntusu olarak ele geçmiş, MÖ 5. yüzyıla tarihlendirilen horoz figürinleri[1520] de, Melos kabartmalarıyla benzer yapılarıyla yine Parion örneklerinden çok erken eserler olarak karşımıza çıkmaktadır. Benzer özelliklere sahip diğer erken dönem (MÖ 5. – 4. yüzyıl) horoz figürinlerine, Kıta Yunanistan[1521],

[1519] Niels Breitenstein, *Catalogue of Terracottas Cypriote, Greek, Etrusco-Italian and Roman (Danish National Museum Department of Oriental and Classical Antiquities)*, E. Munksgaard, Copenhagen 1941, 25-26, Pl. 25, Fig. 246.
[1520] Robinson, *Excavation at Olynthus Part VII – The Terra-cottas of Olynthus Found in 1933*, Pl. 45, No. 349-355; Robinson, *Terracottas, Lamps and Coins Found in 1934 and 1938- Excavations at Olynthus Part XIV*, Pl. 105, No. 335.
[1521] Johannes Sieveking, *Die Terrakotten der Sammlung Loeb I (Erster Band)*, A. Buchholz, München 1916, Pl. 7, Nr. 1.

Atina'nın kuzeybatısındaki Abai[1522], Rhodos[1523], Aigai[1524] ve Ionia[1525]'da; Parion'un da içerisinde bulunduğu Troas bölgesinin farklı yerleşimlerinde[1526] rastlamak mümkündür. Bu erken dönem örneklerinin ardından, gövde yapılarının inceldiği ve başlarını öne ve aşağı doğru hareket ettiren, kanat uçlarındaki aşağı sarkık yapının kaybolduğu, önceki dönem örneklerindeki baş ve gövde uyumunu devam ettiren Hellenistik Dönem horoz figürinleriyle Pergamon[1527], Ionia Bölgesi[1528], Myrina[1529] ve Tavolia[1530]'da karşılaşılmaktadır. Roma Dönemi ile birlikte terrakotta figürin endüstrisinin geneline yansıyan şematikleşme sürecinde horoz figürinlerinde de vücut hatlarında şematik yapı, dönemin başlarından itibaren artarak etkisini göstermiştir. Bu bağlamda horoz figürlerinin başları büyümüş, baş ve gövde orantısı bozulmuştur. Pergamon buluntusu olup, Kielau tarafından Roma Dönemi'ne tarihlendirilen horoz[1531], her iki profilden de işlenmesi ve kaidesiz oluşuyla *Parion Horoz Figürinleri Tip1* örneklerinden farklı olmasına karşın, baş ve gövde oranının bozukluğu ve şematikliği ile stilistik benzerlikler yansıtmaktadır. Baş gövde orantısızlığı, gaga, ibik, kanat ve kuyruk tüylerinin şematik işlenilişi ve ayakların biri ilerde ve kabartma tarzında pençeleriyle birlikte betimlenmeleriyle Kat. No. 357-373'deki *Tip 1* figürinlerimizle benzer özellikler yansıtan Tralleis örnekleri[1532], kaide tiplerinin yuvarlaklığı dışında yakın benzer horoz figürinleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Çekilmez tarafından MÖ 50 – MS 1. yüzyıl aralığına verilen Tralleis horoz figürinleri, Parion örnekleri gibi mezar bulunutularıdır. Karadenizin kuzeyindeki, Kerch-Kimmer boğazında bulunan Phanagoreia antik kenti terrakotta figürinleri içerisinde ele alınan, horoz figürini[1533], üzerinde bulunan çocuk figürü ile birlikte betimlenmiş olmasına karşın, baş, ibik, göz, gaga, kuyruk, gövde ve pençeleri belirgin, dolgu zemine sahip ayak yapısıyla birlikte,

[1522] Pisani, Pl. 32, 339, No. 107, Fig. 28, MÖ 5 başları ya da ortlarından, Atina Britisih School Terrakotta koleksiyonundan, Abai (?).
[1523] Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1*, Pl. 47, fig. 278-279, MÖ 5. yüzyıl ortaları.
[1524] Dereboylu, Kat. No. 273, Levha 60, K.272.
[1525] Leyenaar-Plaisier, Pl. 25, Fig. 144, 73; Kielau, Taf. 100 A, Kat. 1038, 246.
[1526] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Kat. No. 240 (MÖ 5. Yüzyıl), Kat. No. 241 (MÖ Erken 5. yüzyıl, Ovacık); Şare and Arslan, Cat. 23, 85, MÖ 4. yüzyıl, Assos.
[1527] Leyenaar-Plaisier, Pl. 135, Fig. 1056, 380.
[1528] Leyenaar-Plaisier, Pl. 183, Fig. 1437, 497.
[1529] Burn and Higgins, Pl. 51, Fig. 2287, 122, Çocuk figürü ile birlikte.
[1530] Kaplan, *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, Kat. No. 239.
[1531] Kielau, Taf. 100 A, Kat. 1036, 246.
[1532] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, Kat. No. 125-127.
[1533] Kobylina, *Terrakotovye statuėtki Pantikapei Phanagorii*, Taf. XV, No. 1.

yüksek kaidesiyle Parion *Tip 1* horozlarına yakın benzerlik göstermektedir. Kobylina tarafından Geç Hellenistik Dönem olarak belirtilmiş tarihlendirmesine karşın Parion *Tip 1* horozlarının ele geçtikleri mezar konteksti Phanagoreia örneğinin biraz daha geç bir döneme ait olması gerektiğini düşünüdürmektedir. Sağ profilden işlenişi ve yuvarlak kaidesiyle Parion *Tip 1* horozlarından ayrınlan Samothrake örneği[1534], Parion örneklerine benzer ayak ve gövde işlenişi, tek profilden ayrıntı verilerek arka yüzünün yüzeysel bırakılması ile ele geçtiği mezar konteksti için önerilen MÖ 25 civarı tarihlendirmesiyle de *Parion Horoz Figürinleri Tip 1* örneklerine yakın bir tarih sunmaktadır. Grandjouan tarafından değerlendirilen MS 4. yüzyıla ait Atina Agorası örnekleri[1535], başın oldukça iri verilişi, gövdenin küçüklüğü ve şematik yapıdaki abartısı ile Parion örneklerinden oldukça geç özellikler yansıtmaktadırlar. Tipolojik gelişim içerisinde en yakın benzerleri Tralleis ve Phanagoreia'da bulunan *Parion Horoz Figürinleri Tip1* horozları Kat. No. 357-373, ele geçtikleri, 2004 yılı Güney Nekropolis kurtarma kazılarında açılan M79[1536], M100[1537] ve M150[1538] nolu mezarlar, 2005-2013 yılları Güney Nekropolis çalışmalarında açılan M87[1539] ve M178[1540] nolu mezar kontekstleri (Tablo 1-2) yardımıyla MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmektedirler.

Parion Roma Dönemi Terrakotta Figürinleri içerisinde ele alınacak, bir diğer horoz tipi olan, *Parion Horoz Figürinleri Tip 2* figürinleri ile birlikte *Tip 1* horozlarında görülen iri gövdeli yapı yerini minyon gövde yapısına bırakmışır. **Kat. No. 374 – 384** (Levha 220-225)'de ele alınan, bu tipteki toplam 11 horoz figürininden, sekizi tam, birinin ayak kısmı eksik, diğer ikisi de baş-boyun parçası olarak ele geçmiştir. Eserlerden **Kat. No. 382-384** (Levha 224-225)'de verilen eksik parçalı ya da baş parçası halindeki üç örnek, yansıttıkları tipolojik özellikler sayesinde *Tip 2* horozlarından alınmış çizimle tamamlanmıştr. Önde düz profilli, köşeli yüksek kaide üzerinde, sağ

[1534] Elsbeth B. Dusenbery, *Samothrace – The Necropoleis – The Neropoleis and Catalogues of Burials*, Princeton Universty Press, Princeton – New Jersey 1980, 248, S147-4B.
[1535] Grandjouan, Fig. 826, 828, 832, 835, 836.
[1536] Çanakkale Arkeoloji Müzesi, Parion 2004 Kurtarma Kazısı Envanter Defteri, Env. No. 10223, 10224, 10233, Eserlerin benzerleri için Bkz. Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 132; Yılmaz, *2005-2010 Yılları Arasında Bulunan Parion Nekropol Kandilleri*, Kat. No. 4-7.
[1537] Çanakkale Arkeoloji Müzesi, Parion 2004 Kurtarma Kazısı Envanter Defteri, Env. No. 10340-10341, Eserin benzerleri için Bkz. Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 128-129, MS 1. yüzyılın ilkyarısı.
[1538] Çanakkale Arkeoloji Müzesi, Parion 2004 Kurtarma Kazısı Envanter Defteri, Env. No. 10385-10386.
[1539] Eserler için Bkz. H. Kasapoğlu, *Parion Nekropolü 2006 Yılı Seramik Buluntuları*, 80, Kat. No. 53, 73.
[1540] Mezarda ele geçen maşrapa'nın benzerleri için Bkz. H. Kasapoğlu, *Parion Nekropolü 2006 Yılı Seramik Buluntuları*, Kat. No. 65-66, Res. 71-72, MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

ayağı ilerde, adım atar vaziyette betimlenmişlerdir. Gaga bitiminden başlayıp başın arkasına kadar uzanan baş ibiği, hafif aşağı kıvrık, üstte burun deliği belirgin, kısa küt gaga, torba şeklinde aşağı sarkan çene ibiği, ortası içe çökük çukur şeklinde göz ve hemen altından sarkan plastik biçimli gözaltı torbasına sahip baş hafif kendi soluna ve yana yatık vaziyette betimlenmiştir. *Tip 1* örneklerine göre daha ince tutulmuş, uzun boyuna ve daha zayıf, minyon gövdeye sahip horozların, kapalı halde ve dış konturları belirgin olan kanatlarının uç tüyleri uca doğru yakınlaşır paralel çizgilerle verilmiştir. Arkada, yukarı ve geriye doğru kıvrılıp tekrar aşağı doğru dönerek ucu sivri yarım ay şekline benzer kuyrukda tüy ayrıntıları geniş aralıklı çizgilerle belirtilmiştir. *Tip 1* horozlarına göre biraz daha kısa tutulmuş, daha ince yapılı olan ayaklar birbirine daha yakın ve pençeleri belirgin şekilde betimlenmiştir. Ayakların araları ve sağ ayağın ön kısmında kaide bitimine kadar olan bölme perde şeklinde verilerek figürlerin alt kısımlarında kabartma havası oluşturulmuştur. Bu yönleriyle *Tip 1* horozlarıyla benzer yapı sergilemektedirler. Tabanları açık verilen figürinlerin tamamında arka yüzler hafif dışa bombeli ve yüzeysel işlenip, gövde arka yüzlerine buhar-askı delikleri açılmıştır. Sadece sol profilden işlenen eserlerin tümünde, kaide ve başların da birlikte işlendiği, ön ve arka yüz olmak üzere çift kalıp kullanılmıştır. En yükseği 12.7 cm, en kısası 12.3 cm olan *Tip 2* horoz figürinlerinin, uzuv ayrıntıları ve özellikle kaide ön yüzünde, figürinlerin kendi sağına doğru meyilli bir şekilde alçalan kaideleriyle aynı kalıp ürünü eserler oldukları anlaşılmaktadır. Eserlerden Kat. No. 376 (Levha 221)'da horozun baş ve çene ibiği, göz, göz altı torbası ve kuyruk tüylerindeki pembe boya izleri, figürinlerin uzuv ayrıntılarının boyandığını göstermektedir. Ancak diğer örneklerde olasılıkla aşınmadan dolayı görülememektedir.

Parion Horoz Figürinleri Tip 1 örnekleri için, yukarıda verilen analoji ile benzer analojiden, *Tip 2* figürinleri için de bahsetmek yerinde olmakla birlikte, Mollard-Besques tarafından kataloglanmış, Louvre Müzesi Myrina figürinleri içerisinde bulunup, genel olarak MÖ 1. yüzyıl sonlarına ait olan grup içerisinde değerlendirilen horoz[1541], baş gövde orantısızlığı, minyon gövde, bacak aralarının dolu işlenişi, ince bacakları ve kanat işlenişi ile *Parion Horoz Figürinleri Tip 2* örneklerini andırır bir yapı sergilemektedir. Kuyruk tüylerinde verilen ince ayrıntı, baş ve ayakların yanısıra

[1541] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina*, Pl. 182 b-MYR 379, 148.

gövdenin tamamının hareket etttirilmesi ve sonradan eklenen tam dikdörtgen yapıda, düz profilli ve yüksek kaidesi ile *Parion Tip 2* örneklerine göre daha ayrıntılı bir işçilik sergilemektedir. Bu yönüyle *Parion Tip 2* horozlarının öncülü durumundaki eser, Parion horozları için *archetyp* olabilecek özellikler barındırmaktadır. MÖ 3. yüzyıldan itibaren Tanagra aötlyelerinden devraldığı terrakotta figürin endüstrisinin öncül kentlerinden biri olan Myrina atölyelerinden Menophilos atölyesinin son üretim dönemlerine ait ürünü olan ve Parion örneklerinden daha öncesine işaret eden, bu tipi *archetyp* olarak alan koroplast, Parion horozlarıyla yerel bir tip yaratarak bu tipin farklı versiyonlarını üretmiş olmalıdır. Dolayısıyla, *Parion Tip 2* horozları Myrina örneğine göre biraz daha geç bir döneme ait olmalıdırlar. Parion *Tip 2* horozlarındaki başın hafif kendi soluna dönük işlenişi ve düz profilli kaidenin dışında benzer gövde yapısına sahip olup, sağ profilden işlenen tek yönden ayrıntılı, dışa bombeli ve yüzeysel işlenmiş arka yüzde yuvarlak biçimli buhar-askı deliğine sahip Samothrake örneği[1542] yansıttığı stil özellikleriyle Parion *Tip 2* horozlarına yakın benzerlik göstermektedir. Taşlarla çevrili bir kremasyon gömü mezardan, dağınık vaziyetteki çok sayıda ölü hediyesi ile birlikte ele geçmiş birkaç figürinden biri olan Samothrake örneği, mezarın geneli için uygun görülen MÖ 1. yüzyılın son çeyreğine tarihlendirilmiş olmasına karşın, yukarıda değinilen Myrina örneğine göre durağan ve şematik işlenişi ile MS 1. yüzyıl içlerine işaret etmektedir. Parion horoz figürinleriyle yakın bir tipolojiye sahip örneklerden, bir diğeri, Thompson tarafından ele alınan Troya terrakotta figürinleri içerisinde tekil örnekle temsil edilen horoz figürinidir[1543]. Ele geçtiği kontekst malzme yardımıyla Geç Hellenistik Dönem içerisinde değerlendirilen Troya örneği, ayak ve kaide kısmı eksik olmasına karşın, gövde yapısı, başın gövdeye göre iri işlenişi ve uzuv ayrıntılarındaki şematik yapıyla Kat. No. 374-384'deki Parion örneklerine yaın bir dönem işaret etmektedir. Ancak Troya örneği de yukarıda bahsedilen Myrina örneğindeki hareketli yapıdan uzaklığıyla Myrina örneğinden biraz daha sonraki bir döneme ait olmalıdır. Baş ve gövde orantısızlığının yanısıra, kuyruk, gövde ve ayaklarının işlenişiyle Parion *Tip 2* horozlarıyla benzerlikler sergileyen, Tralleis antik kenti güney nekropolisinden ele geçen horoz figürinleri[1544] ise Çekilmez tarafından MÖ 50 ile MS 1. yüzyıl aralığına

[1542] Dusenbery, 244, S144-HH.
[1543] Burr Thompson, *Troy - The Terracotta Figurines of The Hellenistic Period - Suplementary Monograph 3*, Pl. LV, Fig. 288, 140-141.
[1544] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, Kat. No. 125, 127.

tarihlendirilmişleridir. Stilistik açıdan benzer bir şematik yapı sergileyen Tralleis örneklerinin, kaide ve uzuv ayrıntılarındaki farklılıklar bölgesel nitelikli olarak değerlendirilmelidir. Çoğunluğu Parion örnekleriyle yakın merkezlerde bulunan benzer horoz figürinleriyle yapılan bu tipolojik ve stilistik değerlendirmenin yansıra, *Parion Horoz Figürinleri Tip 2*'de ele alınan Kat. No. 374-384'deki horoz figürinlerinin ele geçtiği, 2004 yılı kurtarma kazılarında açılan M79[1545] ve M149[1546] nolu mezarlar, 2005-2013 yılları arasında ortaya çıkarılan M178 nolu mezar ve UM7 nolu urnenin yakından ele geçen buluntu grubunda yer alan seramikler ve diğer kontekst malzemeler (Tablo 1-2) göz önünde bulundurularak, kontekst malzemelerin ait olduğu MS 1. yüzyılın ilk yarısı içerisinde, yüzyılın ilk çeyreğine yakın eserler oldukları düşünülmektedir.

Parion Horoz Figürinleri Tip 3 içerisinde ele alınan horoz figürinleri, **Kat. No. 385-388** (Levha 226-228), kuyruk ve baş işlenişlerindeki farklılıklar ve arka yüzlerinin yarı işlenmiş olmalarıyla, *Tip 2* örneklerinden ayrılmaktadırlar. Ön ve yan yüzlerde düz profilli, köşeli yüksek kaide üzerinde, sağ ayak ilerde, adım atar vaziyette ve sol profilden betimlenişlerdir. Gaga bitiminden başlayıp başın arkasına kadar uzanan, dilimli baş ibiği, kısa küt gaga, çene altında iki yandan torba şeklinde aşağı sarkan çene ibiği, etrafı içe çökük, ortası kabarık göze sahip başları dik ve karşıya bakar vaziyettedir. *Tip 1* örneklerine göre daha ince tutulmuş, uzun boyuna ve daha zayıf, minyon gövdeye sahip horozların, kapalı halde ve dış konturları belirgin olan kanatlarının uç tüyleri, uca doğru yakınlaşır paralel çizgilerle verilmiştir. Arkada, yukarı ve geriye doğru kıvrılan ancak küt bırakılan kuyrukda tüy ayrıntıları bazı örneklerde boya ile, bazılarında ise kalıptan yansıyan geniş aralıklı kazıma çizgilerle belirtilmiştir. *Tip 1* horozlarına göre biraz daha kısa tutulmuş, daha ince yapılı olan ayaklar birbirine daha yakın ve pençeleri çok az belirgin betimlenmiştir. Ayakların araları ve sağ ayağın ön kısmı, *Tip 1* ve *Tip 2* horozlarında olduğu gibi perde şeklinde verilerek figürlerin alt kısımlarında kabartma havası oluşturulmuştur. Tabanları açık verilen figürinlerin tamamında arka yüzler yarı işlenmiş, gövde arka yüzlerindeki buhar-askı deliklerinin etrafına kazıma çizgilerle basitçe tüy ayrıntıları verilmeye çalışılmıştır. Sadece sol profilden işlenen eserlerin tümünde, kaide ve başların da birlikte işlendiği, ön ve arka

[1545] Çanakkale Arkeoloji Müzesi, Parion 2004 Kurtarma Kazısı Envanter Defteri, Env. No. 10223, 10224, 10233, Eserlerin benzerleri için Bkz. Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 132; Yılmaz, *2005-2010 Yılları Arasında Bulunan Parion Nekropol Kandilleri*, Kat. No. 4-7.

[1546] Çanakkale Arkeoloji Müzesi, Parion 2004 Kurtarma Kazısı Envanter Defteri, Env. No. 10459, Eserin benzerleri için Bkz. Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Kat. No. 182-183, MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

yüz olmak üzere çift kalıp kullanılmıştır. En yükseği 13.4 cm, en kısası 13.1cm olan *Tip 3* horoz figürinlerinin, göz, gaga, sakal ibikleri, kanat ve kuyruk tüylerinin ayrıntılarındaki bazı küçük farklılıklar, *Parion Horoz Figürinleri Tip 3* figürinlerinde iki farklı kalıbın kullanıldığını göstermektedir. Bu bağlamda bir üst jenerasyona (*Jenerasyon n+1*) da ait olabileceği düşünülen, *Tip 3* prototipinden çıkarılan kalıptan alınmış figürinlerden bir yada ikisi üzerinde, hamur henüz yaş iken yapılan değişiklikle oluşturulmuş iki yeni prototipten çıkarılmış iki farklı kalıptan alınan *Prototip n+2 a* ve *Prototip n+2 b* ürünü eserler oldukları anlaşılmaktadır (Şekil 22-23).

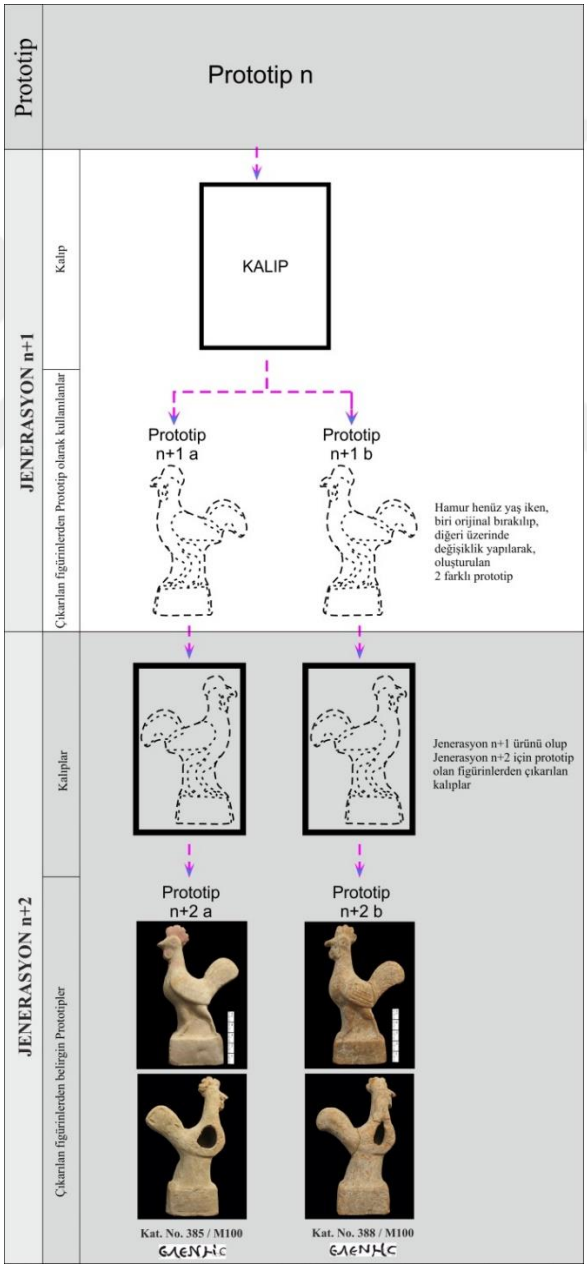

Şekil 22. Parion Horoz Figürinleri Tip 3 Prototipleri ve Seri Üretim Şeması

Tamamı, 2004 yılı kurtarma kazılarında ortaya çıkarılan M100 nolu mezardan ele geçen *Tip 3* horozlarından, **Kat. No. 385-387** (Levha 226-228) arasında ele alınan, *Prototip n+2 a* ürünü olan üç eserde, kanat tüylerinin belirtildiği çizgiler çok az belirgin olmakla birlikte, özellikle Kat. No. 385'de net olarak görüldüğü üzere, kuyruk tüylerinin beyaz astar üzerine atılmış siyah ya da koyu kırmızı, kalın çizgilerle belirtildiği anlaşılmaktadır. Kalıptan çıkarıldıktan sonra yapılmış birkaç küçük değişklik yada defo dışında birbirinin aynı olan, aynı kalıp ürünü bu üç horozun da kaide arka yüzlerinde, aynı yerde ve aynı yazı karakterine sahip, kalıptan yansımış şeklinde usta-atölye simi yada monogram-işareti bulunmaktadır. Ancak Kat. No. 387'nin arka yüzündeki deformasyon sonucu oldukça belirsizdir.

Figürinlerden Kat. No. 385-386'nın arka yüzündeki buhar askı deliği yuvarlak olup, etrafı, sonradan yapılmış, kazıma çizgi tüy ayrıntılarına sahipken, Kat. No. 387'de buhar-askı deliği badem biçimli ve etrafında tüy ayrıntıları verilmemiştir. Bu bağlamda önceki horoz figürinlerinde de değinildiği üzere, bu işaret-monogramların usta-koroplasttan ziyade atölyeye işaret ettiği bir kez daha anlaşılmaktadır.

Parion Horoz Figürinleri Tip 3'ün son eseri olan **Kat. No. 388** (Levha 277), *Prototip n+2 b* ürünü olarak diğer üç figürinden farklı bir kalıptan çıkarılmıştır. Bunu, eserin birbiri içine geçmiş, çene ibiği, gaga ve göz ayrıntıları ile kanadının uç tüyleri ve kuyruk tüylerinin kazıma çizgilerle verilişinden açıkça görebilmekteyiz. Eserin kaide arka yüzündeki işaret-monogramın *Prototip n+2 a* ürünü Kat. No. 385-386 ile aynı kısımda ve yazı karakterinde olması ise, üst jenerasyon ürünü prototiplerinden alınan kalıplarından yansıyan ve değiştirilmeyen ortak özellikleri olarak açıklanabilmektedir.

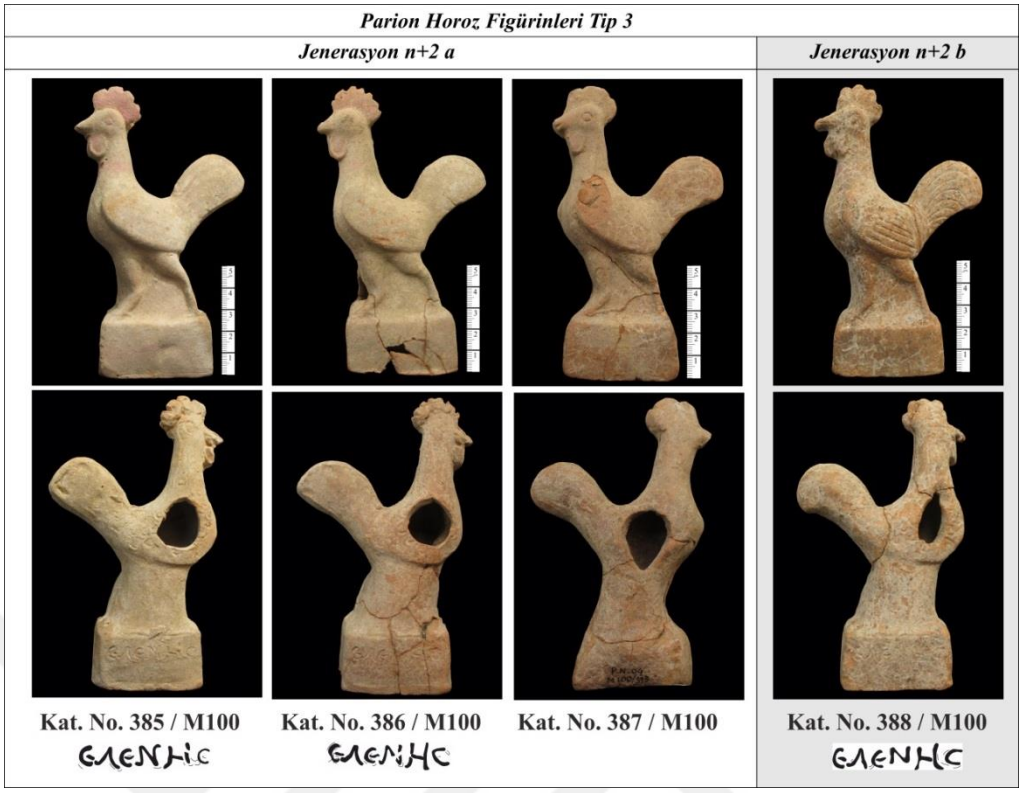

Şekil 23. Parion Horoz Figürinleri Tip 3 Figürinlerinin Prototiplere Göre Dağılımı

Myrina[1547], Samothrake[1548], Troya[1549] ve Tralleis[1550] gibi merkezlerde ele geçen benzer horoz figürinleri ile birlikte, *Parion Horoz Figürinleri Tip 3*'de ele alınan Kat. No. 385-388'deki horoz figürinlerinin ele geçtikleri, 2004 yılı kurtarma kazılarında açılan M100 nolu mezar kontekstinde bulunan diğer terrakotta figürinler, seramikler ve diğer kontekst malzemeler (Tablo 2) göz önünde bulundurularak, kontekst malzemelerin ait olduğu MS 1. yüzyılın ilk yarısı içerisinde, yüzyılın ilk çeyreğine yakın bir tarihten olmaları gerektiği düşünülmektedir.

Parion Horoz Figürinleri Tip 4 olarak, Parion Roma Dönemi horoz figürinleri içerisinde ele alınacak son grubu oluşturan **Kat. No. 389-390** (Levha 229-230), 2011 yılı Güney Nekropolis çalışmarında açılan M157 nolu mezardan ele geçmişlerdir[1551]

[1547] Mollard-Besques, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina*, Pl. 182 b-MYR 379, 148.
[1548] Dusenbery, 244, S144-HH.
[1549] Burr Thompson, *Troy - The Terracotta Figurines of The Hellenistic Period - Suplementary Monograph 3*, Pl. LV, Fig. 288, 140-141.
[1550] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, Kat. No. 125, 127.
[1551] Başaran - Keleş - Kasapoğlu - Ergürer, "Parion 2011 Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", 348, 357, Resim 2.

(Tablo 1). Genel betimlemede *Tip 2* ve *Tip 3* horozlarında görülen minyon yapıya işaret eden eserlerde, hem yüzeylerindeki aşınma, hem de oldukça ayrıntısız işlenişleri dolayısıyla sadece uzuv dış konturları belirgin olark görülebilmektedir. Ön ve yan yüzlerde, düz profilli, yüksek kaide üzerinde, sol profilden, sağ ayakları ilerde, soldaki geride, adım atar pozisyonda, başları yukarı doğru kalkık ve karşıya bakar vaziyette betimlenmişlerdir. Başlarıyla öne ve yukarı doğru hamle yapmış olmalarından dolayı, kısa ve küt bırakılan kuyrukları, diğer horozlara göre daha aşağıdadır. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli bırakılan arka yüzlerinde küçük yuvarlak buhar-askı deliğine sahiplerdir. Ön ve arka yüz kalıbı olarak, kaideleriyle birlikte kalıplanan horozlar, aynı kalıp ürünü olmakla birlikte kiade arka yüzlerinde KA^ şekilnde kazıma çizgii usta-atölye mongram-işaretine sahiplerdir. Yaklaşık 10 cm yükseklikleriyle Parion Roma Döenmi horoz figürinleri içerisindeki en küçük boyutlu horoz figürinleridirler. Pergamon[1552], Samothrake[1553], Troya[1554] ve Tralleis[1555] gibi merkezlerden ele geçen Geç Hellenistik ve Roma Dönemi'ne ait benzerleriyle birlikte, yansıtmış oldukları genel özellikleriyle Pairon *Tip 2* ve *Tip 3* horozlarıyla benzer yapı sergileyen eserler, ele geçtikleri M157 nolu mezar kontekstinde bulunan seramikler[1556] ve diğer eserlerle birlikte MS 1. yüzyıl başları ile MS 40 aralığına tarihlendirilmektedirler.

Güneşin doğuşunu doğru haber vermekteki yeteneğiyle güvenilirliğin ve uyanıklığın sembolü olarak görülen horozun, nekrolojik ikonografi açısından, antik dönemde ruhların rehberi "psykhopompos" özelliğine sahip olarak, ölünün ruhunu öbür dünyaya götürdüğüne ve yeniden doğuşun bir ifadesi olarak ölünün gözlerini orada yeniden açtığına inanılmaktaydı[1557]. Horozun "psykhopompos" özelliği, yine bu sahnelerde hermelerle beraber betimlenmesinden dolayı desteklenmektedir. Bununla beraber kötü ruhlardan koruduğu ve şeytani varlıkları (demon), sesiyle korkutup kaçırdığına inanıldığından mezar stelleri üzerine işlenmiştir[1558]. Saraçoğlu[1559]'nun belirttiğne göre, Grek pantheonunda, ölüler diyarıyla ilşkili olduğuna da inanılan

[1552] Kielau, Taf. 100 A, Kat. 1036, 246.
[1553] Dusenbery, 244, S144-HH.
[1554] Burr Thompson, *Troy - The Terracotta Figurines of The Hellenistic Period - Suplementary Monograph 3*, Pl. LV, Fig. 288, 140-141.
[1555] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, Kat. No. 125, 127.
[1556] H. Kasapoğlu, *Parion Nekropolü 2006 Yılı Seramik Buluntuları*, Kat. No. 7-8, Resim 13-14.
[1557] Ürkmez, 242, 290.
[1558] Ürkmez, 242, 290.
[1559] Saraçoğlu, 322, Dn, 49, Res. 3.

Hekate'nin, geceleri, elinde meşalesi ve yanında köpekleriyle dolaşarak, ölüleri uyandırdığına; ölülerin tekrar mezarlarına giriş saatlerini ise, Hades ve Persephone'nin kutsal hayvanı olan horozon ötüşüyle bildirdiğine inanılmaktaydı. Bu görüşlere ek bir diğer savda ise Tavukçu[1560], Geç Arkaik Dönemden itibaren mezar stelleri üzerinde işlenen horozlara, yer altıyla bağlantılı olan Demeter ve Kore ile ilşkili kabartmalarda da yer verildiğinden ve hayatın devamlılığına yönelik olarak genç yaşta ölenler için mezarlara bırakılmış olabileceklerinden bahsetmektedir. *Tip 1 – 2 – 3* ve *4* olarak dört farklı tip altında toplamda 37 adet figürinden oluşan Parion horozlarının, nekropolisdeki mezar kontekstleri dışında ele geçen ikisi dışında, tamamı mezarlardan ele geçmiş eserlerdir. Bu mezarlardan 2004 yılı kurtarma kazılarında ortaya çıkaılan M79, M100, M149 ve M150 ile ilgili mezar kontekstleri ve birkaç görsel dışında pek fazla bilgi bulunmamakla birlikte, görsellerden edinilen veriler doğrultusunda; bazı mezarların etraflarında ele geçen çivilerden anlaşıldığı kadarıyla, ölü hediyeleri en büyüğü 100 x 50 cm, en küçüğü ise 60 x 50 cm büyüklüğünde ahşap sandıklar içerisinde yer alıyor olmalıdır[1561]. Bu kontekst malzemelerin bulunduğu kısımlarda ve yakınlarında çok küçük parçalar dışında, belirlenmiş herhangi bir iskelet kalıntısına da rastlanılmamıştır. Aynı durum 2005-2013 yılları arasında ortaya çıkarılan, M87, M157 ve M178 için de geçerlidir. Bu durumla ilgili olarak akla gelen ilk ihtimal bunların çocuk mezarları olmaları ve kemik yapılarının küçüklüğü ve zayıflığı nedeniyle geçen süreçte iskeletin tamamen eriyip yok olduğu yönündedir. İkinci bir ihtimal ise bu kontext buluntuların adak-ölühediyesi sandıkları oldukları yönündedir. Güney Nekropolis'de açılan çocuk mezarlarından biri olan M87 nolu mezar, bu iki fikirden ilkinin doğruluğunu kanıtlar niteliktedir. Etrafından ele geçen çiviler itibariyle 100 x 50 cm ölçülerinde ahşap bir tabut içerisinde gömülü olduğu anlaşılan çocuk bireyin etrafına, yoğun olarak kuzey güney ve batı kısımlarda, figürinler ve birkaç seramik kabın yerleştirildiği görülmüştür. Mezar sahibi bireye ait iskeletten geriye sadece, bronz bir bilezik takılı olan, sağ kol bilek kemiği parçası ele geçmiştir. Dolayısıyla çocuk mezarı oldukları arkeolojik verilerle de kanıtlanan mezarlardan ele geçen Parion horoz figürinlerinin ruhların rehberi "psykhopompos" özelliğiyle, mezarlardaki Herme'lerle birlikte çocuklara yol

[1560] Tavukçu, 241-242, Dn. 1301-1303.

[1561] Mezarın etrafını saran 70'in üzerinde figürin ile geniş bir alanı kapsayan M100 bu kapsamın dışındadır. Ancak alanın genişliğinin sebebi ölü hediyelerinin çokluğundan kaynaklanmakta, ortada boş bırakılan kısım ortalama 50 x 100 cm'den büyük değildir. Bununla birlikte ortadaki boşluğun kuzey batısında ele geçen küçük kemik parçaları, yine büyük bir kısmı erimiş, çocuk iskeletine işaret etmektedir.

gösterip, şeytani varlıkları (demon), sesiyle korkutup kaçırarak çocukları kötü ruhlardan koruması gibi kültsel amaçları olmakla birlikte erken yaşta ölümlerinden etkilenmeleri dolayısıyla, çocuk gömülerine ayrı bir hassasiyet gösterilerek, ayrıntılı bir gömü töreni düzenlendiği ve çocuğun oyuncakları olarak da mezarlara bırakılan bu hediyelerle aile bireylerinin acılarını hafifletmek istedikleri düşünülebilir.

3.4. DİĞER FİGÜRİNLER

Yukarıda değinilen Tanrı-Tanrıça, İnsan ve Hayvan figürinleri dışında bu gruplara dahil edilmeyen farklı tipte terrakotta figürinler, bu başlık altında ele alınacakatır

3.4.1. Çıngıraklar

Parion, Roma Dönemi terrakotta figürinleri içerisinde tamamı aynı kalıp üretimi üç eser, **Kat. No. 392, 393, 394** (Levha 230 -231), 2004 yılı kurtarma kazılarında açılmış M100 nolu mezarda, çok sayıda ve farklı tipte terrakotta figürin ve iki seramik kap ile birlikte ele geçmiştir (Tablo 2). İçerisinde bulunan küçük pişmiş toprak boncuklardan da anlaşıdığı üzere, çıngırak oldukları anlaşılan üç eserden, **Kat. No. 392** (Levha 230) sağlam, diğer ikisi kırık vaziyette ele geçmiş olup, kırık olanlardan Kat. No. 394 (Levha 231)'de, çocuğun ayakucuna denk gelen alt kısmı eksiktir. Arka kısımları dışa bombeli olarak, yuvarlatılmış beşik biçimindeki çıngırakların, üst kısımlarında, başını çapraz biçimde kendi sağına çevirip yastığa yaslamış, sağ kolunu dirsekten kırıp çapraz biçimde sol omzu üzerine, sol elini ise karnı üzerine koymuş, sol ayağını sağ ayak üzerine atmış şekilde uyuyan bir (kız?) çocuk betimlenmiştir. Çocuğun üzerinde, kolsuz ve ayak bilekleri üzerine kadar uzayan uzun bir giysi bulunmaktadır. Üst kısımda beşiğin iki dar kenarı, uç kısımlarda pervazlı olarak işlenmiştir. Her üç eserdede arka yüzde, birer küçük çentik şeklinde buhar deliği bulunmaktadır. Yine arka yüzde sağlam olan iki eserde görülen, figürinlerin yatış yönlerinin tersi pozisyonda, biçiminde usta-atölye işaret-monogramı kazıma çizgi olarak belirgindir. Ön ve arka yüz olmak üzere iki kalıptan çıkarılmış aynı kalıp ürünü eserlerin, ön yüz betimleri alçak kabartma tekniğinde yapılmıştır.

Winter[1562] bu tipteki terrakotta figürinleri, *Jüngere Typen VI* içerisinde, çocuk figürinleri olarak değerlendirmiştir. Benzer tipteki figürinlerin en erken örneklerine[1563] MÖ 5. yüzyıl başlarına tarihlendirilmiş, Rhodos'taki Kamiros mezarlığında rastlanılmaktadır. Ölçü ve tekne tipi bakımından Parion örneklerini andıran Rhodos eserlerini, Higgins[1564] "beşik içerisinde çocuk" olarak tanımlamıştır. Bu eserlerde, çıplak olarak verilmiş erkek çocuk figürlerinin yüksek kabartma tekniğinde zeminden oldukça yukarda işlenmeleri Parion örneklerinin geç özelliklerini açıklar niteliktedir. "Beşik üzerinde çocuk" olarak tanımlanmış bir diğer örnek de, Leyenaar-Plaisier[1565] tarafından, Ionia bölgesi figürinleri içerisinde ele alınıp, Hellenistik Döneme ait olduğu belirtilen parçadır. Çıplak ve sırt üstü yarar vaziyetteki çocuğun alt yarısı eksik olmakla birlikte Smyrna eseri olabileceği belirtilmiştir. Yine Leyenaar-Plaisiser tarafından ele alınan bir diğer Hellenistik Dönem örneği ise, Kıbrıs buluntusu olup içi dolu (masif) elle yapılmış, beşik içerisinde bebek figürinidir[1566]. Tanımlamada "beşik içerisinde çocuk" olarak tanımlanmış olup, işlevsellikleri belirgin olmayan, bu erken örneklerin dışında, çıngırak olarak adlandırılmış bir örnek, Kerch-Kimmer Boğazındaki Pantikapeia[1567]'dan ele geçmiştir. Kobylina tarafından MS 2. -3. yüzyıl olarak verilmiş tarihlendirmesi, ön yüzdeki figür zeminin yüksekliği ve figürdeki şematik yapıyla örtüşür niteliktesi eser, Parion çıngıraklarına göre daha geç özellikler yansıtmaktadır. Ön yüzlerinde farklı tiplerde, beşik içerisinde yatan çocuk betimlerine sahip olan, MS 1.-2. yüzyıla ait çıngıraklara Apulien-Engatia (İtalya)[1568], Yunanistan[1569], Aşağı İtalya ve Tarent[1570]'de rastlanılmaktadır. İçerisinde yer alan küçük toprak boncuklar sayesinde çıngırak olduğu belirgin bir örnek de, Sadberk Hanım Müzesi[1571] eserleri arasında bulunmaktadır. Geliş yeri bilinmeyen bu eserin tarihlendrimesi için Rohodos örnekleri örnek gösterilerek MÖ 4. yüzyıl tarihlendirmesi yapılmış olmasına karşın, özellikle arka yüzünde yer alan monogram-işaretin Parion çıngıraklarındakilerle aynı olması bu

[1562] Winter, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, Band III-Teil 2, Jüngere Typen - Type VI, 271.
[1563] Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1*, 72-73, Pl. 30, Fig. 155-157.
[1564] Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1*, 72-73.
[1565] Leyenaar-Plaisier, 438, Pl. 160, Fig. 1222.
[1566] Leyenaar-Plaisier, 509, Pl. 189, Fig. 1490.
[1567] Kobylina, *Terrakotovye statuėtki. III, Pantikapeĭ (Pantikapeia)*, Taf. 49, Fig. 2.
[1568] Hübinger and Menninger, Kat. 143, 203, Apulien (Engatia).
[1569] Gonzenbach, Taf. 148, No. 1-3.
[1570] Gonzenbach, Taf. 148, No. 4.
[1571] Çokay Kepçe – Özden Gerçeker, 97, Kat. No. 34.

eserinde Parion eserleriyle aynı atölye ürünü olduğunu göstermiştir. Tipolojik yönden belirgin bir stil gelişmi pekde olmayan bu tip figürinler için genellikle kontekst malzemeler baz alınarak tarihlendirmeler yapılmıştır. Pairon örnekerinin ele geçtiği M100 nolu mezar kontekstinde yer alan seramikler ve diğer terrakotta figürinler için uygun görülen MS 1. yüzyılın ilk yarısı da eserler için uygun bir tarihlendirmedir. Bir çocuk mezarında bebeklik oyuncağı bir çıngıraktan, daha ileriki yaşlarda çocukların kullanabileceği oyuncak niteliğinde görülebilecek Ephebe figürinlerinin (Kat. No. 11, 113) bir arada bulunması ise, akla, çocuğun ilk oyuncaklarından itibaren, ölümüne kadar, günlük hayatta, kullandığı oyuncakların da ölü hediyesi olarak mezarlara konulmuş olabileceğini akla getirmektedir.

3.4.2. Tekerlekler

Çalışmaya konu eserlerden, at figürinlerinden Kat. No. 290'da, orijinal kullanım şekliyle görebildiğimiz nekropolis buluntusu dışında, tekerleklerin tümü Roma Dönemi içerisinde, MS 2. yüzyıl ve sonrası yapılarının ortaya çıkarıldığı kent merkezindeki yapılardan, genel olarak MS 3. – 4. yüzyıl kontekst malzemesine sahip tabakalardan ele geçmiştir. Ortalama 4.9 cm ile 5.6 cm arası çapa ve 0.8 – 1.2 cm arası mil deliğine sahip tekerleklerin tümü tek yüz kalıbından, bir yüzleri ayrıntılı, diğer yüzleri düz bırakılarak yapılmışlardır. Genelde 8 ispitli olan tekerleklerde, ispitlerin ara boşlukları ve cağlarının işleniş tarzı ile küçük farklılıklar gösteren 3 farklı tipi bulunmaktadır. Bu tiplerden ilki olan *Tip 1* tekerlekleri **Kat. No. 394-403** (Levha 232)'de, ispit araları çökük, ispit cağları ise kabartma olarak plastik biçimde belirgin olup, bazılarında tek, bazılarında ise çift çerçeve bulunmaktadır. Parion *Tip1* tekerlekleri, Yamaç Yapısı (Lejyon Hamamı), Odeion ve Tiyarto'da ele geçtikleri kontekstlerden özellikle, Tiyatro kuzey versurasındaki odacıkta, MS 3. yüzyılın ortalarına tarihlenen temiz kontekst malzeme ve bu tipteki tekerleklere benzer yapı sergileyen Kat. No. 290'ın tarihi düşünülerek, MS. 2. yüzyıl sonları ile MS 3. yüzyıl ortalarına tarihlendirilmektedirler.

Parion *Tip2* tekerlekleri **Kat. No. 404-406** (Levha 232), *Tip 1*'den farklı olarak, bu kez ispit cağları yerine ispit boşlukları kabartma olarak verilmiş eserlerdir. Yine tek yada çift çerçeveye sahip örnekleri bulunan bu tipteki tekerlekler Odeion ve Tiyatro'dam ele geçmiş örneklerdir. Eserler içerisnde, yine Tiyatro'nun kuzey

versurasındaki odacığın kontekstinde ele geçenler yardımıyla bu grup MS 3. yüzyılın ilk yarısı ve ortalarına tarihlendirilebilmektedir.

Son tip olan Parion *Tip 3* tekerlekleri **Kat. No. 409-410** (Levha 232), önceki iki gruptan farklı olarak dah basit ve ince yapılı ispit cağlarına sahip örneklerdir. Aslında stilistik değerlendirmeye tabi tutulacak bir malzeme türü olmamalarına karşın, ispit cağlarındaki oldukça basite indirgenmiş, yüzeysel yapı bize önceki gruptan sonrasına işaret etmektedir. Bu aşırı basite indirgenmiş, şematik yapının yanısıra, Odeion ve Yamaç Yapısın'da eserlerin ele geçtikleri tabak malzemesi de göz önünde bulundurularak, bu son tipe ait tekerleklerin MS 3. yüzyıln ikinci yarısı ile MS 4. yüzyıl aralığına ait olabilecekleri düşünülmektedir.

Güney Nekropolis'de M177 nolu mezardan ele geçen oyuncak at ve diğer alanlardan çokça ele geçmiş at figürin parçalarından da anlaşılacağı üzere oyuncak hayvan figürinlerinde kullanılan bu tekerleklerin, Parion için çoğunlukla oyuncak at figürinlerinde kullanılmış olabileceği ortaya çıkmaktadır. At figürin parçaları ve bu tekerleklerin MS 2. yüzyıl sonları ile MS 3. yüzyıl başlarından itibaren yoğun görülen figürin ya da figürin parçaları olmaları kentteki siyasi yapıdaki değişkliğin sosyal ve kültürel yapıya etkisinden başka hiçbirşeyle açıklanamaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

PARİON ANTİK KENTİ TERRAKOTA FİGÜRİNLERİNİN TEKNİK ÖZELLİKLER

Bir kentteki terrakotta figürinlerin teknik özelliklerinin belirlenebilmesi ve kentin üretim geleneğinin ortaya çıkarılması için, o kentin figürinlerinin teknik özelliklerinin belirlenmesi en önemli unsurlardan biridir. Bu bağlamda, bazıları parçalar halinde ele geçmiş toplam 410 eserden oluşan zengin bir tipolojiye sahip olan Parion antik kenti Roma Dönemi terrakotta figürinlerinin, kil yapıları, yapım teknikleri ile astar ve boyaları ayrıntılı olarak incelenecektir.

Kil Yapıları:

Bir kısmı Çanakkale Arkeoloji Müzesi'nde, geri kalanları ise kazı çalışmalarının yapıldığı dönemler içerisinde, Parion kazı evinde incelenen eserlerde belirgin bir standardın sağlanabilmesi ve uluslararası geçerliliğ sebebiyle, kil renklerinde *Munsel Toprak Rengi Kataloğu* kullanılmıştır. Bu kataloğa göre çalışmada ele alınan eserlerin kil rengi dağılımı aşağıdaki şekildedir:

- 157 adet eserde görülen ***açık kırmızı*** (2.5 YR 6/6, 2.5 YR 6/8, 2.5 YR 7/6, 2.5 YR 7/8, 10 R 6/4, 10 R 6/6, 10 R 6/8, 10 R 7/6) renkte kil-hamur, tüm grup içerisinde % 38'lik dilime,

- 118 adet eserde görülen ***kırmızı*** (2.5 YR 4/6, 2.5 YR 4/8, 2.5 YR 5/6, 2.5 YR 5/8, 10 R 5/6) renge sahip kil-hamur, tüm grup içerisinde % 29'luk dilime,

- 86 adet figürinde izlenen ***sarımsı kırmızı*** (5 YR 4/6, 5 YR 5/6, 5 YR 5/8, 5 YR 6/8, 5 YR 7/6, 5 YR 7/8) renkte kil-hamur % 21'lik dilime,

- 32 adet figürinde izlenen ***kırmızımsı sarı*** (5 YR 6/6, 7.5 YR 6/6, 7.5 YR 7/6, 7.5 YR 7/8, 7.5 YR 8/6) renkteki kil-hamur, tüm grup içerisinde % 8'lik dilime,

- 7 adet eserde görülen ***kahverengi*** (7.5 YR 4/3), ***açık kahverngi*** (7.5 YR 6/4), ***açık kırmızımsı kahverengi*** (2.5 YR 7/4, 5 YR 6/4) ve ***grimsi kahverengi*** (2.5 YR 5/2) renkte kil-hamur, % 1.7'lik dilime,

- 6 adet eserde görülen ***gri*** (5 YR 5/2), ***koyu gri*** (5 YR 4/2), ***pembemsi gri*** (7.5 YR 7/2), ***kırmızımsı gri*** (1.5 YR 5/1) ve ***koyu kırmızımsı gri*** (2.5 YR 5/1) renkteki kil-hamur, % 1.5,

- 4 adet figürinde rastlanan ***pembe*** (5 YR 7/4, 7.5 YR 8/3) renkte kil-hamur ise tüm figürinler içerisinde % 0.97'lik bir dilime sahiptir (Tablo 3).

Elde edilen bu sonuçlara göre, Parion, Roma Dönemi terrakotta figürinlerinde en yaygın olarak görülen kil rengi kırmızı, devamındaki en yoğun renk ise açık kırmızıdır. Bu en yoğun iki grubun devamında, sarımsı kırmızı ve kırmızımsı sarının azımsanmayacak kullanımının yanısıra farklı tonlarda killer de yer almaktadır. Kilin renk tonlarındaki bu çeşitliliğin, eserlerin pişirilme şekli ve derecesi ile kilin elde edildiği farklı kil yataklarından kaynaklandığı en akla yatkın kanıdır. Ancak

Toplamda 410 eserle temsil edilen Parion Roma Dönemi terrakotta figürinlerinden, 19'unun kil kesitleri üzerinde, mikroskobik kemera ile yapılan incelemeler sonucu, MS 1. yüzyılın başlarından MS 3. yüzyılın ilk yarısına kadar olan süreci kapsayan üretimlerde, dört farklı kil grubu olduğu belirlenmiştir. Bu kil gruplarından ilki olan *1. Kil Grubu*, oldukça iyi pişirilmiş, sert dokulu, gözeneksiz yapıda olup, kil kesitinde açıklı koyulu kırmızı lekelere ve seyrek dağılımda keskin hatlı kuvarsların görüldüğü yapıya sahiptir (Levha 233). Çıplak gözle bakıldığında, güneş ışığında parlayan bütün parçacıkların mika olarak algılanması, seramik ve terrakotta figürin çalışmalarındaki, bütün kil betimlemlerinde yapılan önemli yanılgılardan biri olmakla birlikte, bu gruba dâhil Parion örneklerinde, çıplak gözle bakıldığında, yoğun olduğu zannedilen mikanın, mikroskobik incelemeler sonucu, sanıldığı kadar yoğun değil, normal miktarda olduğu anlaşılmıştır[1572]. Kırmızı, açık kırmızı ve kırmızımsı sarı renklerde kil renklerine sahip bu kil grubunun en erken örneği Kat. No. 4, MS 1. MS 1. yüzyıl başları – MS 40 aralığına, diğer örnekler Kat. No. 204, 291, 296 ve 298 ise genel olarak MS 2. yüzyıl ile MS 3. yüzyıl ortalarına kadar tarihlenmektedir. Bu yönüyle, *1. Kil Grubunun* MS 1. yüzyıl başlarından MS 3. yüzyıl ortalarına kadar görüldüğü anlaşılmaktadır.

Açık kırmızı renkteki dört örnekle incelenen *2. Kil Grubu*, yuvarlak kenarlı çok küçük parçacıklar halinde, homojen bir şekilde dağılmış kuvars, aralarda seyrek görülen, küçük siyah ve kırmızımsı lekeler (feldspat ?), çok az kum-taşçık ve orta miktarda mikalı, çok az gözenekli, iyi pişirilmiş, orta sert dokulu yapıya sahiptir (Levha 234). Kat. No. 55, 68, 193 ve 332'nin kil kesitlerindeki mikroskobik fotoğraflama ile

[1572] Kil içeriklerinde, çıplak gözle ve loop ile bakıldığında yoğun görülen parıltıların büyük bir kısmı aslında keskin hatlı, açık renkli kuvars parçacıklarından yansıyan parıltılardır.

tespit edilen bu kil grubu, yoğun olarak MS 1. yüzyılın ilk yarısı ile MS 2. yüzyıl aralığında görülmektedir.

3. Kil Grubu, seyrek dağılmış, çok küçük kuvars parçacıkları, çok seyrek kırmızı lekeler (feldspat?), orta miktarda mika ve çok az kirece sahip olup, bazıları küçük delikler, bazıları ince çatlaklar halinde gözenekleri bulunan, kil kesiti pürtüklü ve yumuşak dokulu, orta pişmiş bir yapı yansıtmaktadır (Levha 235). Kat. No. 107, 129, 194, 195 ve 401'in kil kesitlerindeki mikroskobik fotoğraflama ile tespit edilen bu kil grubu, kırmızı, açık kırmızı ve kırmızımsı sarı kil renklerine sahip olup, MS 1. yüzyıl başlarından, MS 2. yüzyıl sonları – MS 3. yüzyıl ortaları aralığına kadar görülmektedir.

4. Kil Grubu, kalın katmanlar halindeki, çamuru andıran kil kesitinden oldukça rahat bir şekilde önceki üç kil grubundan ayrılmaktadır (Levha 236). Bol mika, iri taneler halinde siyah parçacıklar (feldspat ya da demir?), bir kısmı kil içerisinde erimiş, bir kısmı irili ufaklı tanecikler halinde seyrek dağınık kuvars parçacıklarına sahip olup, seyrek ama büyük gözenekli, yumuşak dokulu ve orta veya kötü pişirilmişlerdir. Kilin çamurumsu görüntüsünün pişirilme ilede alakalı olmasının yanısıra, özellikle Kat. No. 365'in kil kesitinde net olarak görülen demir (?) olabileceği düşünülen maddenin bu kil grubuna ait örneklerin kil rengindeki en önemli etken olduğu anlaşılmaktadır. Kırmızı, açık kırmızı ve sarımsı kırmızı renklere sahip olup, yoğun olarak MS 1. yüzyılın ilk yarısında görülen bu kil tipi, MS 2. yüzyıl eserlerinde de görülebilmektedir.

Batı Anadolu'nun önemli terrakotta figürin üretim merkezlerinden biri olan Myrina'da bulunan figürinlerin kil yapıları üzerinde yapılan incelemeler, mika katkılı olan kilin, erken dönem örneklerinde soluk portakal renginde, daha geç dönem örneklerinde ise kırmızı tonlarında olduğunu ortaya koymuştur. Bir diğer Batı Anadolu kenti, Smyrna figürinlerinde, kil rengi, genelde, portakal ya da soluk portakal renginde grimsi iken; Priene'de parlak ve soluk portakal ile kahverengi arasında değişir. Daha kuzeyde, Pergamon'da, MÖ 2. ve 1. yüzyılda kil hamuru sarımsı renkte; Troia'da kahverengimsi sarıdan, grimsi kahverengiye kadar değişir[1573]. Hellenistik ve Roma Dönemi, Patara terrakotta figürinlerinde kil genelde mikasız, bazen çok ince kum katkılı ve pembemsi renktedir[1574]. Son dönemlerde çalışılan Tralleis figürinlerinde ise,

[1573] Işın, *Patara Terakottaları Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri*, 13-14, Dn. 63.
[1574] Işın, *Patara Terakottaları Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri*, 13.

genellikle kırmızımsı sarı ve kırmızının farklı tonlarına sahip killer, mika ve kum katkılı olup, iyi pişirilmişlerdir[1575].

Parion, Roma Dönemi terrakotta figürinlerinden, *1. Kil Grubu*'na dâhil Kat. No. 4 ve benzer tipolojik özelliklere sahip Aphrodite figürinlerine en yakın kil rengi ve kil yapısı, Batı Anadolu figürinlerinden Geç Hellenistik – Erken Roma Dönemi'ne tarihlenen Myrina figürinlerinde görülmektedir. MS 1. yüzyıl başları ile MS 40 aralığına ait bu erken örnekleri göz önünde bulundurarak Myrina ile bağlantı kurulabilmesine karşın, aynı kil grubunun MS 2. – 3. yüzyılda da kullanılıyor olması bu kil grubunun Myrina ile olan bağlantısını zayıflatır niteliktedir. Yukarıdaki verilerin tamamı bir arada değerlendirildiğinde, yoğunlukla kırmızı ve tonlarının kullanıldığı, içeriğindeki kuvarsın homojenliği, mika oranı ve feldspat varlığından kaynaklı dört farklı kil grubunun varlığı anlaşılmaktadır.

Bu çalışmada figürinlerin kil yapıları ve özellikleri belirlenirken, genel olarak, geleneksel yöntemlere başvurulmasının yanında, eserlerin bir kısmında mikroskopla incelemeler yapılmış ve kil kesitleri görüntülenmiştir. Dolayısıyla eserlerde ayrıntılı teknik analizler yapılamamıştır. Parion üretimi olabilecek figürinlere dair detaylı bilgilere ulaşabilmek için kil analizlerinin yapılması ve olası kil yataklarının berlirlenmesi gerekmektedir. Öyle ki, aynı dönemde bile farklı renkte ve içerikte kil yapılarının olduğu düşünüldüğünde bu tür detaylı teknik verilere ihtiyaç olduğu aşikârdır.

Yapım Teknikleri

MÖ 1. yüzyıl ikinci yarısından, MS 3. yüzyıl ortalarına kadar uzun bir süreci kapsayan Parion, Roma Dönemi terrakotta figürinlerinin tamamı kalıp yapımı ürünlerdir. Bu eserlerin MÖ 1. yüzyıl ikinci yarısı ile, MS 1. yüzyıl başları – MS 40 aralığına ait en erken örneklerinden **Kat. No. 6**, ön ve arka kalıptan çıkarılmış gövdenin her iki yüzünde de ayrıntılı işlenmiş, baş ve kollar gibi diğer vücut uzuvları ayrı kalıplardan çıkarılarak sonradan gövdeye eklenmiştir. Bu yapısıyla, Hellenistik Dönem, Myrina, Priene ve Pergamon figürinlerindeki zengin ve ince işçlikli yapıyı andıran figürinin, fabrikasyon üretim yerine başlı başına bir tasarım ürünü olduğu anlaşılmaktadır. Bu yönüyle Hellenistik Dönem'in zengin sanat stilini devam ettiren

[1575] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 35-36.

eser, kil içeriği de göz önünde bulundurularak, bu zengin dönemin son evreleri ile Erken Roma Dönemi arasındaki ithal eserlerden biri olmalıdır. Bu son dönem eserlerindeki Hellenistik etkinin son aşaması olan **Kat. No. 3** ve **Kat. No. 13**'de de izlenen benzer yapı ve yapım teknikleri akla Myrina figürinlerini getirmenin yanı sıra, yine başlı başına birer tasarım ürünü eserlerdir. Öyle ki bu ürünlerin devamındaki daha küçük boyutlu figürinlerin hemen hepsi bu üç figürinden alıntı özellikler barındıran, şematik yapılı, fabrikasyona geçiş eserleridir. Çıplak yapılmış, çoklu kalıp ürünü bu ilk örneklerin yanı sıra, giyimli Aphrodite figürinleri de çoklu kalıp kullanılan, fabrikasyon olmayan ürünler arasındadır. Ancak **Kat. No. 1** ve **Kat. No. 17**'de görülen bu iki giyimli eserde, çıplsk figürinlerin aksine, yüzeysel bırakılmıştır. Dolayısıyla şematik yapının hakim olmaya başladığı, seri üretime geçişin ilk sinyalleri de bu eserlerde verilmeye başlanmıştır. Dolayısıyla Hellenistik Dönem'in her iki yüzde de ayrıntıya sahip yapısı Roma Dönemi'nde aniden kaybolmamış, başlangıç evresinde çıplak Aphrodite figürinlerinde belirgin olan yapı, giyimli Aphrodite örneklerinde arka yüzdeki yüzeysellikle şematikliğin başlangıcının ilk adımı atılmıştır.

Yukarıda bahsi geçen bu ilk evre eserlerinin ardından genel olarak MS 1. yüzyılın ik yarısına tarihlendirilen figürinlerin genelinde, artık seri üretim izlerini gösteren, baş, kollar ve kaidenin, artık ön ve arka yüz kalıbıyla birlikte verildiği, daha küçük boyutlu, fabrikasyon ürünü eserlere dönüşmeye başlamıştır. **Kat. No. 7, 10, 14** ve **19**'daki Aphrodite figürinlerinde örnekleri görülen, bu ilk seri fabrikasyon ürünü eserlerle birlikte, figürinlerin arkada kalan kısımları, görünmeyeceği de hesaba katılarak yüzeysel işlenmiştir.

Bu ilk seri fabrikasyon ürünü figürinlerin ardından, **Kat. No. 12** ve **16**'da olduğu gibi, MS 1. yüzyılın ortalarından itibaren, figürinlerin saç, yüz ayrıntıları ve diğer vücut uzuvlarında şematikleşme gittikçe artmış, kol ve bacaklar gibi uzuvlar artık vücuttan ayrılmaz bir hale gelmiştir. Özellikle kol ve bacak aralarının dolu olarak verilmesi, bu evreden itibaren görülen en belirgin özelliklerden biridir. Figürinlerin yan yüzlerindeki, ön ve arka yüz kalıbı birleşim yerlerinde düzeltme izleri dışta usta aleti ile düzleştirilmiş, içte ise taşıntı kil hamuru olarak belirgin biçimde görülebilmektedir. MS 2. yüzyıla ait en yoğun figürin grubu olan Savaşçı Kukla figürinlerinde (**Kat. No. 183-216**), şematik yapı oldukça ilerlemiş, kollar tamamen vücuda birleştirilmiş ve başlarıyla birlikte, içi boş ön ve arka yüz kalıplarından çıkarılmışlardır.

MS 1. yüzyılın ilk yarısına ait, ön ve arka yüz kalıbından, kaideleriyle birlikte çıkarılmış köpek (**Kat. No. 304-329**), güvercin (**Kat. No.338-356**) ve horoz (**Kat. No. 357-390**) figürinlerinin, tamamında arka yüzler yüzeysel bırakılmış, yan kısımlarında kalıp birleşim yerleri kalıplama sonrası usta aletiyle düzeltilmiştir. Her tip için seri üretimin varlığını gösteren zengin prototip çeşitliliği ve yansıtmış oldukları kil özellikleri, farikasyon üretimin zirvede olduğu bu dönemde Parion'un da zengin çeşitlilikte figürin ürettiğini gösterir niteliktedir.

Parion Roma Dönemi hayvan figürinlerinden MS 2. yüzyıl - MS. 3. yüzyıl ortalarına ait ait at figürinleri **(Kat. No. 290-302)** ve ceylan figürininde **(Kat. No. 303)** görüldüğü gibi dönemin ilerleyen evrelerindeki hayvan figürinleri her iki cepheden şematik yapıda az ayrıntılı ve uzuv araları dolu olarak, ön ve arka yüz kalıbından çıkarılmış, içi boş figürinlerdir.

Parion figürinleri için, genel olarak ön ve arka yüz kalıbı dışında diğer vücut uzuvları için ayrı kalıbın kullanımı, MÖ 1. yüzyıl sonları ile MS 1. yüzyılın ilk yarısı aralığında görülmesine karşın, **Kat. No. 31, 118, 119** ve **163**'de ele alınan tekil örneklerle temsil edilen, MS 2. yüzyıl üretimi birkaç örnekte çoklu kalıbın kullanıldığı görülmektedir. Bu dört farklı tip eserin devamı niteliğinde başka eserler bulunmamakla birlikte genel olarak Smyrna, Pergamon ve Mısır üretimi figürinlerle benzer tipler olmaları bu dört eserin ithal edilmiş olabileceklerini düşündürmektedir.

Parion figürinlerinin genelinde görülen içi boş kalıp tekniğinin yanı sıra, içi dolu, kalıba döküm eserlerde bulunmakatadır. **Kat. No. 18**'de ön yüze ait tek kalıba döküm tekniğinde yapılmış Aphrodite'nin arka yüzü düz bırakılmıştır. Bununla birlikte **Kat. No. 1, 5, 6, 13** ve **17**'deki Aphrodite figürinlerinin vücuttan ayrı, hareketli kolları, **Kat. No. 31**'deki Apollon figürinin kolları ve kitharası, **Kat. No. 110**'daki phallus ve **Kat. No. 163**'deki çocuğun kolları ayı kalıplarda, içi dolu, kalıba döküm tekniğinde yapılmış eserlerdir.

Parion Roma Dönemi terrakottta figürinleri içerisinde, terrakotta figürin yapım tekniklerinden, en ilk kullanılan teknik olan elle şekillendirmenin uygulandığı örnekler de bulunmaktadır. **Kat. No. 17**'nin elinde tuttuğu meyve ve ayna, **Kat. No. 31**'deki Apollon Kitharoidos'un pelerini ile **Kat. No. 108-109**'daki phalluslar elle şekillendirilmiştir. Bu phallusların birer figürinden kopmuş parçalar oldukları da göz

önünde bulundurularak, Parion Roma Dönemi figürinlerinde bazı uzuv ve ayrıntı objelerinde elle şekillendirmenin uygulandığı anlaşılmaktadır.

Astar ve Boya

Çalışmada ele alınan eserlerin tümünde görülebilen astar ve boya özellikleri katalogda ve eserlerin ele alındığı bölümlerde ayrıntılı olarak verilmiştir. Bu yüzden, bu başlık altında genel bir değerlendirme yapılacaktır.

Parion Roma Dönemi terrakotta figürinlerinde, sadece MÖ 1. yüzyıl sonları ile MS 1. yüzyılda görülen genel astar rengi beyaz veya sarımsı beyaz renkte olup, astar sadece figürinlerin ön yüzlerine ve başlarına uygulanmıştır. Uygulamadaki amaç vücut uzuvları ve elbiselerde yapılması planlanan boya ile kontrastlık sağlanarak boyanın belirgin hale gelmesini sağlamak olduğu gibi, kilin mukavametini güçlendirmek ve kolay tahribini de önlemek olmalıdır. MÖ 1. yüzyıl sonları ile MS 1. yüzyıla ait tanrıca, kadın, erkek ve hayvan figürinlerinin genelinde görülen boya pembe olmakla birlikte, kırmızı, mavi ve siyah boyanın kullanıldığı örneklere de rastlamak mümkümdür. Boya genel olarak saç, göz, kaş, baş takıları, elbise aparatları ve hayvanlarda ibik, kuyruk ve kanat gibi uzuv ayrıntılarında kullanılmıştır.

Boya ve astarın belirgin olduğu eserlere birkaç grup örnekle değinilecek olursa, Kat. 61'de, ön yüzde belirgin olarak görülen beyaz astar izlerinden anlaşıldığı kadarıyla, **Kat. No. 61-65** arasındaki Keula-Budaklı Sopa Taşıyan Çocuk Eros figürinlerinde, önyüz, tamamen beyaz boyayla astarlanmıştır. Astarın üzerine ise, Eros'un sağ omzundan sol kalçasına doğru çapraz inen, ince bir şerit halinde olasılıkla sadağına ya da khlamysine ait kemer, kaide ön yüzünde dörtlü yonca yaprakları ve sol yanındaki destek payesinin üzerindeki yatay şeritler kırmızı-pembe boya ile yapılmıştır (Levha 237). Saçlar ve kanat da aynı renk boyayla boyanmış olmalı, ancak çok belirgin bir iz bulunmamaktadır. Herme figürinlerinde, beyaz astar üzerine, genellikle başlardaki simit taç ve sakallar ile gövdede şerit halinde pembe boya kullanılmıştır (Levha 237). Giydiği toga üzerindeki izlerden siyah ve bordo karışımı bir renkte boyandığı anlaşılan Kat. No. 116'da az belirgin beyaz astar izi bulunmaktadır (Levha 237).

MS 1. yüzyıla ait köpek, güvercin ve horoz figürinlerinde de beyaz astar üzerine, pembe boyanın kullanıldığı görülmektedir. Bu figürinlerden köpeklerin, burun, ağız, tasma be kuyrukları ile kaide silmeleri boyanırken, horoz figürinlerinde, baş ve sakal

ibikleri, göz, gözaltı torbaları, kanat dış konturları ve kuyruk tüyleri ile ayak pençeleri yine pembe boyayla belirgileştirilmiştir. Güvercin figürinlerinde, gaga, kanat dış konturları ile kuyruk uç kısım tüylerinde kullanılan pembe boya, boyun gerdan kısmına yapılmış halkalardada kullanılmıştır. Diğer figürinlerde olduğu gibi bu hayvan figürinlerinde de arka yüzlerde astar ve boya kullanılmamıştır.

MS 2. ve 3. yüzyıla ait figürinlerde boya ve astar izleri net olarak görülmediğinden, bu dönem figürinlerinde boya ve astarın kullanılmadığı anlaşılmaktadır.

SONUÇ

Toplam 410 eserin ele alındığı Parion Roma Dönemi terrakotta figrürinlerinin 110'unu Tanrısal ve Dinsel içerikli figürinler, 107'sini İnsan Figürinleri, 101'ini Hayvan Figürinleri, 72'sini Savaşçı Kukla bacakları ve 20'sini çıngırak ve tekerleklerden oluşan Diğer Figürinler oluşturmaktadır (Grafik 6). Bu terrakotta figürinlerden, çoğunluğu MÖ 1. yüzyıl sonları ile MS 2. yüzyıl sonları aralığına ait olan 284 adet figürin Güney Nekropolis; MS 2. yüzyıl sonları ile MS 3. yüzyıl ortalarına tarihlenen örnekleri barındıran 32 adet figürün Tiyatro, 34 adet Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı, 35 adet Odeion, 19 adet SDJ1-Agora ve Dükkânlar, 5 adet Akropol-Yüzey ve son olarak 1 adet de Roma Hamamın'dan ele geçmiştir (Grafik 7). Bu figürinlerden, Tanrısal ve Dinsel İçerikli olanların 27'si Aphrodite, 1'i Athena-Minerva, 1'i Demeter-Ceres, 1'i Kybele, 3'ü Apollon, 9'u Dionysos, 44'ü Eros, 21'i Hermes, 3'ü ise Phallus'dan oluşmaktadır (Grafik 8). İnsan figürinlerinin 9'u Erkek, 43'ü Kadın, 19'u Çocuk, 1'i Gladyatör ve 35'i Savaşçı Kukla figürinidir (Grafik 9). Hayvan figürinleri ise 13 At (Oyuncak), 1 Ceylan, 27 Köpek, 2 Domuz, 24 Güvercin ve 34 Horoz figürininden oluşmaktadır (Grafik 10).

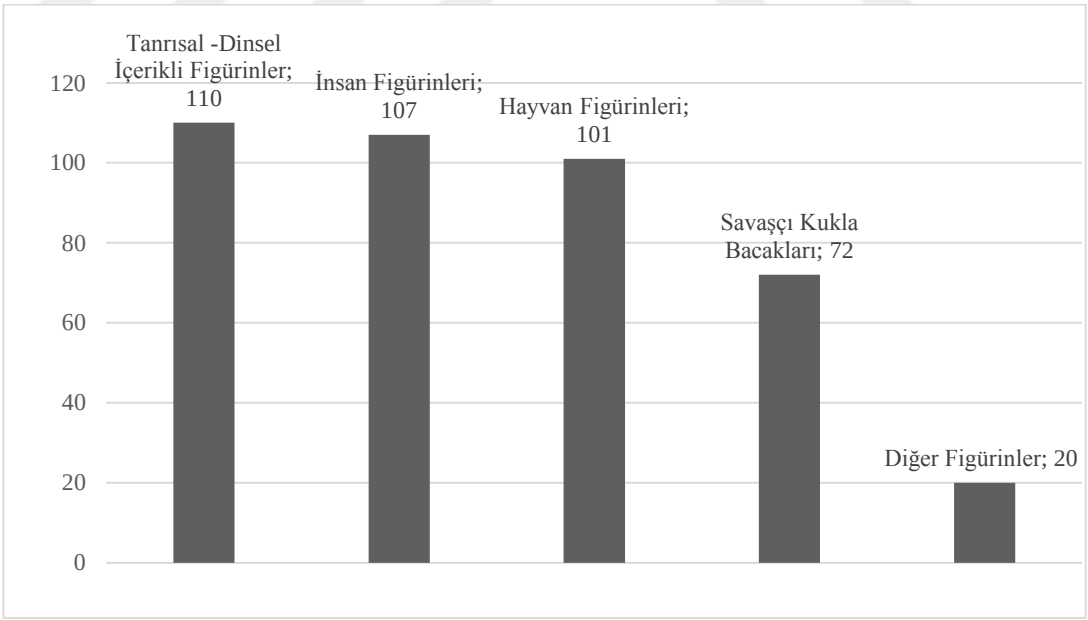

Grafik 6. Parion Roma Dönemi Terrakotta Figürinlerinin Dağılım Oranları

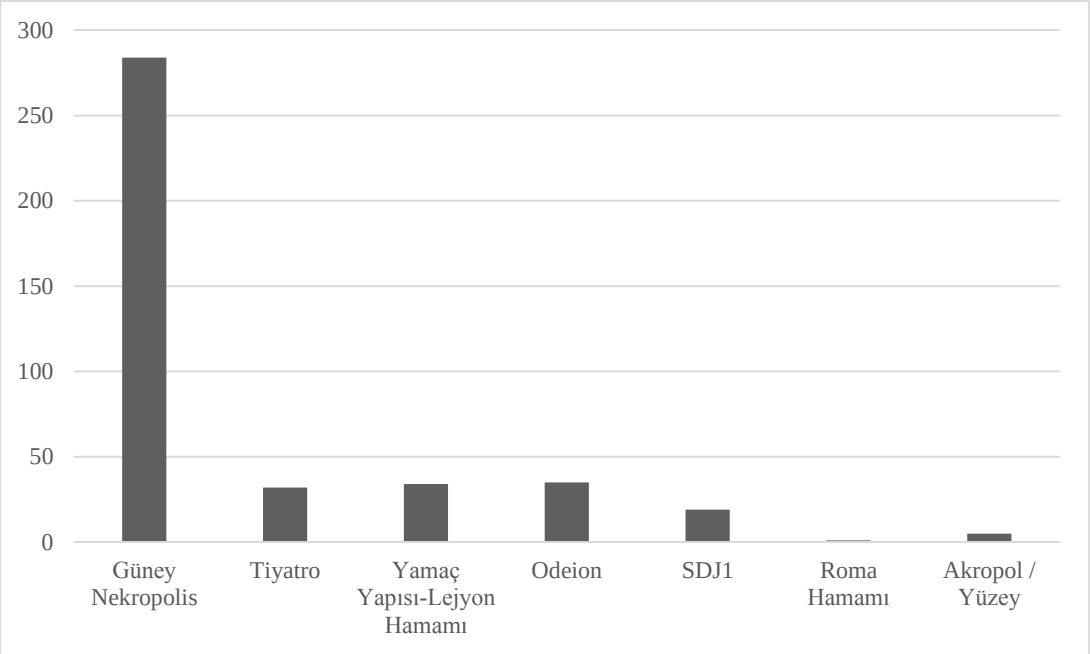

Grafik 7. Alanlara Göre Figürinlerin Dağılımı

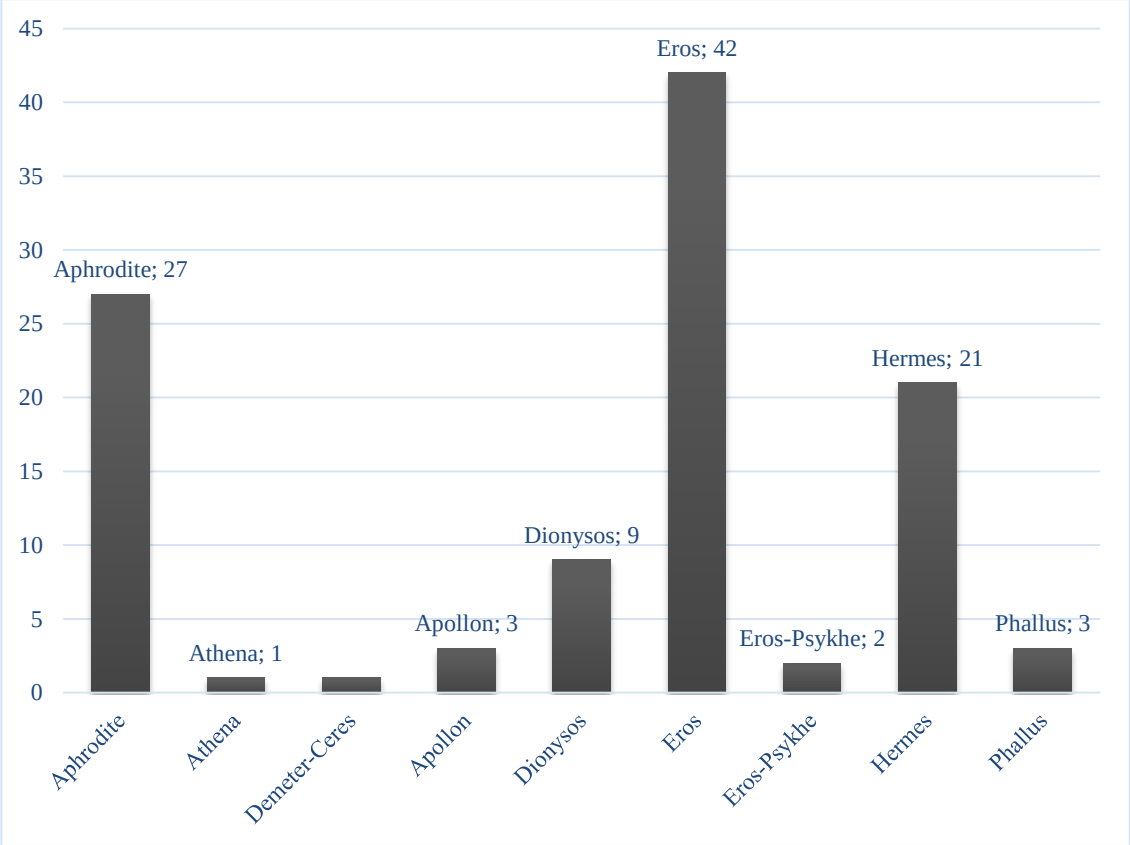

Grafik 8. Parion Tanrısal-Dinsel İçerikli Figürinlerin Dağılım Oranları

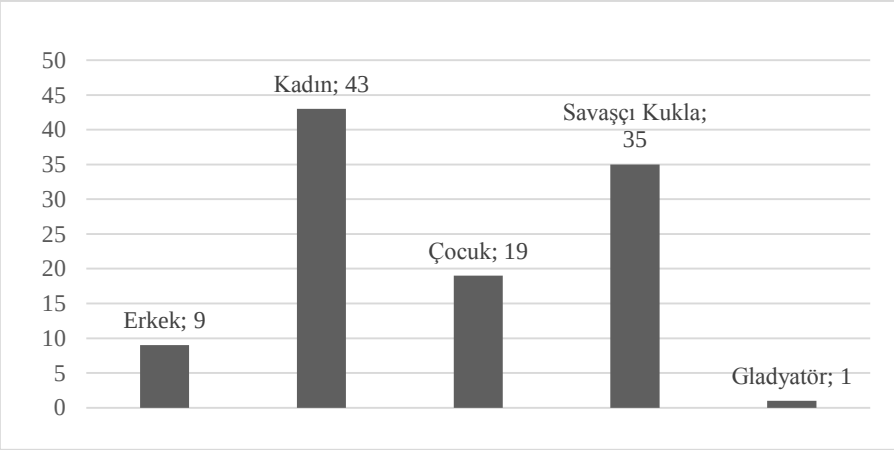

Grafik 9. Parion İnsan Figürinlerinin Dağılım Oranları

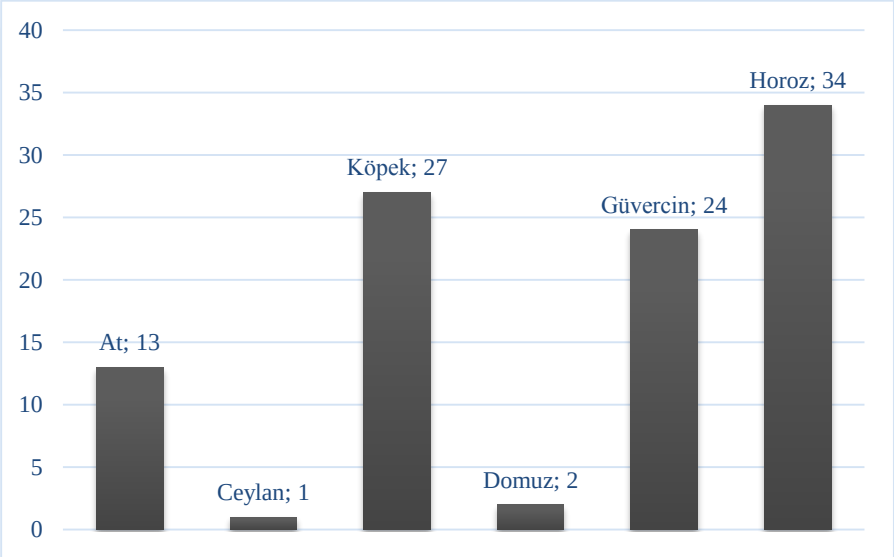

Grafik 10. Parion Hayvan Figürinlerinin Dağılım Oranları

Yukarıdaki grafiklerde de görülen dağılıma göre en yoğun grubu oluşturan Tanrısal ve Dinsel içerikli figünlerin büyük bir çoğunluğu kentin Güney Nekropolisi'nde açılan mezarlardan ele geçmiştir. Bu figürinlerden 27 örnekle temsil edilen Aphrodite figürinleri genellikle yetişkin kadın mezarlarında ve çocuk mezarlarından ele geçmiştir. MS 1. yüzyıl mezarlarından ele geçen tek tanrıça figürin tipinin Aphrodite olması, Roma pantheonunda tanrıçaya verilen önemden kaynaklandığı düşünülmektedir. Aphrodite'nin, Troya savaşından kaçarak İtalya'ya gelen, Anchises'ten olma oğlu, Aenias'a yol gösterdiği için Roma pantheonunda tanrıçaya özel

önem ve statü verilmiş ve Aenias soyundan olan imparator Julius Claudius, Aphrodite/Venus Genetrix (Venus Begetter: Soyundan gelinen Venüs)'e forumda bir tapınak inşa ettirmiştir[1576]. Dolayısıyla Augustus ve Julius–Claudiuslar sülalesi, Aphrodite ile birlikte kabul edilmektedir. Tanrıçanın Roma pantheonunda edindiği bu öneme istinaden Augustus, Roma'da ve diğer kentlerde Aphrodite kültünün yaygınlaşması için uğraşmıştır[1577].

Yukarıda belirtilen iki önemli unsur ile birlikte, Parion Roma Dönemi terrakotta figürinleri içerisinde ele alınan 27 adet Aphrodite figürininden, 2005 yılından itibaren gerçekleştirilen çalışmalarda tarafımızdan açılan mezarlarda ele geçen örneklerin, genel olarak 10-12 yaş üzerinde erişkin kız çocuk ya da yetişkin kadın mezarlarından ele geçtikleri de göz önünde bulundurularak, Parion'da da özellikle erişkin kız çocuk ya da yetişkin kadın mezarlarına brakılan Aphrodite figürinlerinin tanrıçanın koruyucu niteliği yanı sıra bireyin, ölümden sonraki yaşamında Aphrodite gibi genç ve güzel olmak istediği için mezarlara bırakıldığını söylemek mümkündür. Aynı mezarlarda ele geçen kemik tokalar, bronz aynalar gibi yine güzellikle alakalı eşyalar da bu görüşü doğrular niteliktedir. Parion Roma Dönemi terrakotta figürinleri içerisinde ele aldığımız Aphrodite figürinlerinden, Kat. No. 2 dışındakilerin tamamının, imparator Augustus ile başlayıp Nero ile son bulan, Claudiuslar Dönemi (MÖ 27 – MS 68) içerisine ait olmaları da, özellikle Claudiuslar Dönemi'nde Aphrodite kültüne verilen önemin açık bir göstergesi niteliğindedir.

Roma İmparatorluk Dönemi başlarında tamamen yerleşmiş olan Grek kültür varlıklarıyla zenginleştirilmiş yaşam tarzı sonucu lüks yapılar ve bu yapıları süsleyen ideal ve estetik sanat eserleri lüks yaşamın bir gereği haline gelmiştir. Bu lüks yaşamın gerekliliği olarak ortaya çıkan yoğun talep nedeniyle Augustus dönemi (MÖ 27 - MS 14) ve sonrasında çok sayıda Grek kökenli ünlü sanat eserlerinin kopyalanması neredeyse bir imparatorluk kültür politikası haline gelmiştir. Bu kültür politikasının Augustus döneminde uygulandığı ilk evreye "*Birinci Klasistik Dönem*" ya da "*Augusutus Klasizmi*" , İmparator Hadrian'ın (MS 117-138) Grek kültürüne olan yoğun ilgisi nedeniyle, bu kez daha yoğun ve etkin olarak uygulandığı ikinci evreye ise "*İkinci*

[1576] Akşit, 52; Roman – Roman, 72-73;
[1577] Çekilmez, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, 62, Dn. 339.

Klasistik Dönem" ya da "*Hadrian Klasizmi*" adı verilmektedir[1578]. Bu bağlamda, Kat. No. 12 dışında, MS 1. yüzyıl başları ile MS 1. yüzyıl ortaları aralığına tarihlenen Parion Roma Dönemi Aphrodite figürinlerinin ilk Grek etkisinin olduğu Augustus *Klasizmi* etkisinde yapılmış olduklarını, Kat. No. 2'de verilen Aphrodite Venüs Genetrix örneğinin ise bu etkinin ikinci evresi olan *Hadrian Klasizmi* etkisinde yapılmış olduğu anlaşılmaktadır. Bahse konu Aphrodite figürinleri de, Parion'un Roma Dönemi içerisinde biri Augustus diğeri Hadrian döneminde iki kez ayrıcalıklı kent ilan edilmiş olmasının bu dönemlerdeki sanat eserleri üzerine olan etkisini gözler önüne sermektedir.

Eros figürinlerinin en yoğun ele geçen bir diğer grubu oluşturması ise, hem Aphrodite'nin başyardımcıları arasında yer almaları hemde antik kentin Praxiteles tarafından yapılmış ünlü Eros heykelinden kaynaklanıyor olduğu düşünülmektedir. Kat. No. 79-82'de ele alınan ve MS 1. yüzyıl başları ile MS 40 aralığına tarihlendirilen, aynı tipteki Genç Eros figürinlerinin bire bir benzerlerinin Myrina, ya da yakın civarda ele geçen eserler içerisinde, en azından ulaşılabilinen kaynaklar arasında olmaması nedeniyle, bu tipin Parion üretimi olması ihtimali yüksektir. Parion Genç Eros figürinlerinin önemli bir yanı da Parion'a özgü, ünlü heykeltıraş Praxiteles'in yaptığı söylenen Eros heykeli ile ilgili olan bağlantılarıdır. Praxiteles'in yaptığı söylenen Eros heykeli ile ilgili bilgilerimiz sadece antik kaynaklarla sınırlıdır[1579]. Bununla birlikte, Gardner[1580] tarafından 1883 yılında ele alınan ve Batı Anadolu'da olasılıkla Smyrna'dan ele geçmiş olabileceğini belirttiği, ortalama 26 cm boyunda, ayakta duran bir Eros figürini ile ilgili yaptığı yayında, bu Eros figürininin, Praxiteles'in özelliklerini yansıttığından ve eserin Praxiteles'in Parion Erosu'nun tipinde olabileceğinden bahsetmektedir. Bu Eros figürinin, Parion Eros'u olması ile ilgili görüşünü ise Parion'un Antoninus Pius, Commodus ve Alexander Severus sikkeleri arka yüzünde yer alan Eros betimlemesiyle desteklemeye çalışmıştır[1581]. Gardner'ın verdiği bu bilgiler ve Praxiteles'in Parion Eros'u ile aynı yapıyı yansıttığını belirttiği eser[1582] ile ilgili yaptığı açıklamaları da göz önünde bulundurarak, Kat. No. 79'da yer alan Genç Eros figürinin de, ünlü Parion Eros heykelinden ilham alınarak yapılmış olabileceği, dolayısıyla bu

[1578] Özgan, Roma Porte Sanatı II, 174.
[1579] Plinius XXXIV, 78; Frisch, 76, 86.
[1580] P. Gardner, 266-274.
[1581] P. Gardner, 270-271.
[1582] P. Gardner, 266.

orijinal heykelin tipi ile ilgili en net bilgiyi de Parion Roma Dönemi terrakotta figürinleri içerisinde yer alan Kat. No. 79'un verebileceği anlaşılmaktadır.

Çalışmaya dâhil edilmeyen Hellenistik Döneme ait bir Athena Parthenos figürininin varlığının bilinmesiyle birlikte, yine Parthenos heykelindeki miğfer tipini taklit eden Kat. No. 28 bir arada düşünüldüğünde, bu figürinler, antik kentte var olan Athena-Minerva kültünün varlığı ile ilgili önemli bir ipucu niteliğindedir.

Tiyatronun ana alınlığı olduğu düşünülen alınlık üzerinde, tanrıçanın kızı Persephone'nin Hades tarafından kaçırılışının tasvir edildiği kabartmalar[1583]; Roma Tiyatrosu 2007 yılı çalışmalarında, orkestranın iç kısmındaki dolgu içerisinden ele geçen yazıtlı mimari blok[1584] üzerinde yer alan "*Q(uintus) Laterinus Rhodanus bu adağı Isis ve Sarapis'e (sundu)*" olarak okunan yazıt[1585] ve Kat. No. 29'u bir arada değerlendirerek, özellikle Roma İmparatorluk Dönemi içerisinde antik kentte Isis kültünün Demeter-Ceres kültü ile birlikte var olduğunu söylemek mümkündür.

Ele geçtiği, M87 nolu mezar konteksti ile birlikte MS 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilen, Oturan Tanrıça gibi genel bir isimlendirme yerine kucağında tuttuğu aslan ile birlikte düşünülerek Kybele olarak adlandırılan Kat. No. 30, Troas Bölgesi'nde var olan Ana Tanrıça – Kybele Kültü'nün MS 1. yüzyılın ilk yarısına kadar varlığını sürdürdüğünü arkeolojik veriler ile desteklemektedir.

Yine Güney Nekropolis mezarlarında ele geçen MS 1. yüzyılın yaygın tiplerinden Hermes ve Dionysos Herme'leri de Herme tiplerinin öteki dünya yolculuğunda ölen bireye yol gösterici "psykopomphos" özelliğinden kaynaklı olarak ilgi gördüğü anlaşılmaktadır. Bununla birlikte MS 1. yüzyıla tarihlenen Tanrısal-Dinsel içerikli figürinlerden Nekropolis dışında ele geçmiş örnek bulunmamaktadır. Bu durumun sebebi ise, Güney Nekropolis dışında, bugüne kadar çalışılan alanların tamamının, MS 2. yüzyıl ve sonrasına ait kullanım evreleine sahip yapılar olmalarından kaynaklanmaktadır. Güney Nekropolis'in MS 1. yüzyıl mezarlarında ele geçen ölü hediyeleri genellikle bu tarzda tanrısal içerikli betimler olmalarına karşın, MS 2. yüzyıldan itibaren mezarlara bırakılan terrakotta figürinlerin sayısı azalmakla birlikte azalan bu figürinleri genellikle savaşçı kukla figürinleri oluşturmaktadır. Ayrıca ele

[1583] Ergürer – Yıldızlı, 142, Res. 10.
[1584] Başaran, "Parion 2007", 54, 62, Res. 4.
[1585] Ful, 101.

geçen figürinlerin tamamı sadece çocuk gömülerine aittir. Güney Nekropolis'in üçüncü kullanım evresine denk gelen bu dönem aralığında, figürin tiplerinin, kentin Roma Dönemi yapılarından ele geçen figürinlerle paralel bir yapıda devam ettiği görülmektedir. MS 2. yüzyılda meydana gelen bu değişimin ürünü olan Savaşçı Kukla figürinleri antik kentin bir Veteran kolonisi olması, Roma Tiyatrosu'ndan ele geçen kazıma çizgi gladyatör betimlerinden de anlaşılacağı üzere, antik kentte, olasılıkla MS 2. yüzyılda, kente yerleşen veteranların da etkisiyle sosyal ve kültürel yapıda önemli bir değişiklik meydana gelmiştir. Bununla birlikte, Kat. No. 157-162'de ele alınan Klineye Uzanmış Kadın figürinleri de betimleme olarak Etrüsk lahit ve ostothek kapaklarında işlenen uzanmış kadın ve erkek figürleri[1586]ni anımsatan geleneğe sahip olup, MS 2. yüzyılda Parion'da görülmesi kentteki İtalya etkisini göstermektedir.

Kısacası Roma İmparatorluk Dönemi'nin başlarında görülen Grek pantheonun etkisi MS 2. yüzyıldan sonra zayıflamış ve yerini daha çok Roma İmparatorluk ailesi ve üst düzey yöneticilerine yönelik üst düzey saygı duyma boyutuna taşıyan bir tür İmparatorluk kültüne dönüşmüş olmalıdır.

Kat. No. 29'daki Demeter-Ceres-İsis figürüni antik kentte MS 3. yüzyılda görülen önemli bir sosyal-dini değişiklikle alakalıdır. Bu figürin ile, Tiyatronun ana alınlığı olduğu düşünülen alınlık üzerinde, tanrıçanın kızı Persephone'nin Hades tarafından kaçırılışının tasvir edildiği kabartmalar[1587]; Roma Tiyatrosu 2007 yılı çalışmalarında, orkestranın iç kısmındaki dolgu içerisinden ele geçen yazıtlı mimari blok[1588] üzerinde yer alan "*Q(uintus) Laterinus Rhodanus bu adağı Isis ve Sarapis'e (sundu)*" olarak okunan yazıt[1589] bir arada değerlendirilerek, özellikle Roma İmparatorluk Dönemi içerisinde antik kentte Isis kültünün Demeter-Ceres kültü ile birlikte var olduğunu söylemek mümkündür.

Ele geçtiği M162 nolu mezar konteksti göz önünde bulundurularak, MS 2. yüzyıla ait olduğu anlaşılan, Kat. No. 31'de ele alınan Apollon Kitharoidos figürininin, heykeltıraşlık örneğinin orijinali de göz önünde bulundurularak Hadrian Dönemi Klasizmi içerisinde değerlendirmesi gerektiği düşünülmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken önemli bir hususda, MS 2. yüzyılda bu denli hareketli bir yapı yansıtarak,

[1586] Hummel, 47.
[1587] Ergürer – Yıldızlı, 142, Res. 10.
[1588] Başaran, "Parion 2007", 54, 62, Res. 4.
[1589] Ful, 101.

ayrıntıda olmasa da, genel betimlemede Hellenistik Dönem heykeltıraşlık eserlerini andırır nitelikte terrakotta figürinlerin yapılmış olmasıdır.

Eserlerden, Kat. No. 182'deki gladyatör figürini, Başaran[1590] tarafından 2001 yılında yapılan çalışmada ele alınan gladyatör steli üzerinden, "*kentte özellikle Roma Çağı'nda faaliyette bulunan bir amfitiyatro olabileceği ya da, gladyatör oyunları için düzenlenmiş bir tiyatronun varlığı*"[1591] savını destekleyecek bulgular arasında yer almaktadır. Öyle ki, 2014 yılında, kentin Roma Tiyatrosu'nda gerçekleştirilen çalışmalarda, yapının kaveasının sahne binasına bakan yüzüne ait olduğu tahmin edilen mimari bloklar üzerinde yer alan ve sonradan kazınmış olduğu anlaşılan gladyatör figürlerinin varlığı, yapının sonraki kullanım evrelerinde gladyatör oyunları için de kullanıldığını gösterir niteliktedir. Dolayısıyla Şahin[1592] tarafından, Başaran[1593]'ın bu öngörülü, bilimsel savına karşı yapılan eleştirinin yersizliği Parion'da yapılan çalışmalarda ele geçen buluntularla ortaya konulmuştur[1594].

Terrakotta figürinlerin sosyal, dini ve kültürel anlamda sunduğu bu verilerin yanısıra, yukarıda ayrı ayrı başlıklar altında ele alınan, MS 1. yüzyıl terrakotta figürinlerinde verilen seri üretim şemalarından da anlaşılacağı üzere üst jeneasyonlardan alınmış örneklerden oluşturulan proptotiplerle yapılmış ciddi bir seri üretim şeması görülmektedir. Bununla birlikte, hemen herbiri farklı bir tip sunan Savaşçı Kukla figürinlerinin Batı Anadolu'da ele geçtiği en yoğun merkezlerden biri olarak Parion'da MS 1. yüzyılın ilk yarısında ve daha sonra MS 2. yüzyıl ile MS 3. yüzyılın ortalarına kadar olan süreçte terrakotta figürin üretiminin varlığı yüksek ihtimallidir. Öyleki MS 1. yüzyılın sonlarında oldukça yozlaşarak basit ve şematik yapı kazanan terrakotta figürin endüstrisine karşın, MS 2. yüzyıla tarihlendirilen, Kat. No. 31'deki Apollon Kitharoidos figürinindeki başarılı işçilik aklımıza Parion'da yeniden ivme kazanmış bir plastik sanatın varlığını getirmektedir. Bu bağlamda da Odeion'da ele geçen ve yine MS 2. yüzyıla ait olduğu düşünülen Artemis-Diana heykeli de bu savın destekçisi niteliğindedir.

[1590] Başaran, "Parion'dan İki Gladyatör Steli", 20-21, Res. 4.
[1591] Başaran, "Parion'dan İki Gladyatör Steli", 21
[1592] Şahin, 50-52.
[1593] Başaran, "Parion'dan İki Gladyatör Steli", 21.
[1594] Şahin tarafından yazılan eleştiri yazısında bahsedilen stellerden, yazıtlı olan ile ilgili eleştiriler için yorumda bulunmak daha çok bir Epigraf bilgisi gerektirmekle birlikte, ikinci stel için yapılan eleştiriye cevap manasında verilebilecek bilimsel bulgular ışığında yapılan açıklama, bilimsel etik çerçevesinde ele alınmaya çalışılmıştır.

Seri üretim ihtimalini gösteren prototiplerin yanısıra çeşitli usta-atölye ismi-işaretlerine sahip örneklerin çokluğu da bir diğer önemli husustur. Çalışma içerisinde bir tablo halinde verilen bu usta-atölye isim ya da işaretleri ayrıca irdelenmesi gereken bir konu olduğundan çalışmada verilen tablo dışında fazla bir yorumda bulunulmamıştır.

KAYNAKÇA

Açıkgöz, Savaş, *Afyon Arkeoloji Müzesinde Bulunan Pişmiş Toprak Figürinler*, (Yayımlanmamış Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü, Konya 1996.

Ağtürk, Tuna Şare - Arslan, Nurettin, *A Terracotta Treasure at Assos*, Ege Yayınları, İstanbul 2015.

Akşit, İlhan, *Mitoloji-Ege'nin İki Yakasının Öyküsü*, Akşit Kültür ve Turizm Yayıncılık, İstanbul 2003.

Aktaş, Ercan, *İzmir Arkeoloji Müzesi'ndeki Hellenistik Dönem Kadın Heykelcikleri*, (Yayımlanmamış Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü, Konya 1998.

Akurgal, Ekrem, *Anadolu Kültür Tarihi*, TÜBİTAK Popüler bilim Kitapları, Ankara 2000.

Albayrak, Canan, *Anadolu'da Kybele-Attis Kültü*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2007.

Alkım, U. Bahadır – Alkım, Handan – Bilgi, Önder, *İKİZTEPE II Üçüncü, Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Dönem Kazıları (1976-1980)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2003.

Allen, Hubert L., "Excavations at Morgantina (Serra Orlando), 1970-1972: Preliminary Report XI", *American Journal of Archaeology, Vol. 78, No. 4*, 1974, s. 361-383.

Ammerman, Rebecca Miller, "A Group of Archaic Teracotta Figurines from Paestum", *Journal of American Archaeology,* Vol. 95, No. 2, Archaeological Institute of America, 1991, 203-230.

Aslan, Nurettin, "2006 Yılı Assos Kazı Çalışmaları", *Türk Arkeoloji ve Etnoğrafya Dergisi,* Sayı 8, 2008, 49-58.

Atasoy, Sümer, "The Kocakızlar Tumulus in Eskişehir, Turkey", *American Journal of Archeology*, Vol. 78, No. 3, 1974, 255-263.

Atilla, Cenker – Gürler, Binnur, *Bergama Müzesi Cam Eserleri*, Bergama Kültür ve Sanat Vakfı, İzmir 2009.

Avram, Alexandru, "The Propontic Coast of Asia Minor", (Ed. M. H. Hansen, T. H. Nielsen), *An Inventory of Archaic and Classical Poleis, Oxford University Press*, New York 2004.

Aybek, Serdar, *Metropolis Ionia I Heykel – Metropolis'de Hellenistik ve Dönemi Heykeltraşlığı*, Homer Kitabevi ve Yayıncılık, İstanbul 2009.

Aydın Tavukçu, Zerrin, *Parion Nekropolü 2005 Yılı Buluntuları,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2006.

Azeroğlu, Filiz, *Romalı Kadınlar ve Erkekler Tarafından Kullanılan Elbise Türleri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2001.

Bağdatlı, Fatma, *İÖ. 3. Yüzyılda Batı Anadolu ve Adalarda Heykeltıraşlık Faaliyetleri*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 2009.

Baldıran, Asuman, *Stratonikeia Nekropol Buluntuları*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 1990.

Ball, Warwick, *Rome in The East: The Transformation of an Empire*, Routledge, London 2001

Baudat, Bernard, "Terres cuities de l' École français d'Athénes*", Bulletin de Correspondance Hellénique*, Vol. 77.1, 1953, 1-45, Pl. I-XX.

Başaran, Cevat, "Eine Gruppe Terrakottastatuetten aus Evciler-Pınarlıtaş", *Festschrift für Jale İnan – Jale İnan Armağanı*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul 1991, 115 – 122.

Başaran, Cevat –Tavukçu, Ali Yalçın – Tombul, Musa, "Skepsis Aşağı Kent ve Nekropolü Kurtarma Kazısı Raporları", *VII. Müze Kurtarma Kazıları Semineri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1997, 551-583.

Başaran, Cevat, *Arkeolojiye Giriş*, Akademik Araştırmalar Yayınevi, Erzurum 1998,

Başaran, Cevat, "Parion 1997 Araştırmaları", *Araştırma Sonuçları Toplantısı XVI-I*, Ankara 1998, 349-364.

Başaran, Cevat, "Parion'dan İki Gladyatör Steli", (Ed. C. Özgünel, O. Bingöl, V. İdil, S. Doruk), *Günışığında Anadolu, Cevdet Bayburtluoğlu İçin Yazılar*, Homer Kitabevi, İstanbul 2001, s. 19-24.

Başaran, Cevat, *Geçmişten Günümüze Bayramiç, Tarihi-Coğrafyası ve Arkeolojisi*, Ankara 2002.

Başaran, Cevat, "Antik Troas Kenti Parion", *Toplumsal Tarih*, Sayı 147, 2005, s. 20-22.

Başaran, Cevat, "Jewellery Center in Antique Era: Parion", *Gold News*, Sayı 153, 2005, s. 106-111.

Başaran, Cevat, "Parion: Karanlıktan Günışığına", (Ed. Turan Takaoğlu), *Anadolu Arkeolojisine Katkılar - 65. Yaşında Abdullah Yaylalıya Sunulan Yazılar,* 2006, 185-200.

Başaran, Cevat – Tavukçu, Ali Yalçın, "Parion Kazısı 2005", *28. Kazı Sonuçları Toplantısı,* I. Cilt, Ankara, 2007, s. 609-628.

Başaran, Cevat, "Parion'dan Persia'ya Yol Gider", (Yay. Haz. İ. Delemen – S. Çokay Kepçe – A. Özdizbay – Ö. Turak), *Euergetes, Prof. Dr. Haluk Abbassoğlu'na 65. Yaş Armağanı*, Cilt I, Suna-İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, Antalya 2008, 133-137.

Başaran, Cevat, "Parion 2007", *30. Kazı Sonuçları Toplantısı,* 1. Cilt, Ankara 2009, 53-66.

Başaran, Cevat, "Parion 2008 Kazıları", *31. Kazı Sonuçları Toplantısı*, 1. Cilt, Ankara 2010, 393- 410.

Başaran, Cevat, "Parion 2009 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", *32. Kazı Sonuçları Toplantısı,* I. Cilt, Ankara 2011, 283-300.

Başaran, Cevat - Keleş, Vedat - Kasapoğlu, Hasan - Ergürer, H. Ertuğ, "Parion 2010 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", *33. Kazı Sonuçları Toplantısı,* 1. Cilt, 2012, 19- 38.

Başaran, Cevat – Ergürer, H. Ertuğ, "Parion Odeion'u (Bouleterion?) 2010 Çalışmaları ve Odeion'da Bulunan Seramikler", *OLBA XX*, KAAM Yayınları, Mersin 2012, 245-290.

Başaran, Cevat - Keleş, Vedat - Kasapoğlu, Hasan - Ergürer, H. Ertuğ, "Parion 2011 Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", *34. Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, 34. Kazı Sonuçları Toplantısı,* 2. Cilt, 2013, 347-364.

Başaran, Cevat - Keleş, Vedat - Ful, Şengül Dilek - Kasapoğlu, Hasan - Ergürer, Hasan Ertuğ, "Parion 2012 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", *35. Kazı Sonuçları Toplantısı*, 3. Cilt, Muğla 2014, 398-414.

Başaran, Cevat – Kasapoğlu, Hasan, "Parion Odeionu 2010-2013", (Ed. H. Kasapoğlu – M. A. Yılmaz), *Anadolu'nun Zirvesinde Türk Arkeolojisinin 40 Yılı, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü 40. Kuruluş Yılı Armağanı*, Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara 2014, 193-209.

Başaran, Cevat – Keleş, Vedat – Ergürer, H. E.– Kasapoğlu, Hasan – Çelikbaş, Ersin – Yılmaz, Alper – Kasapoğlu, B. E. – Oyarçin, Kasım, "Parion 2013 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları", *36. Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, 34. Kazı Sonuçları Toplantısı,* 3. Cilt, Ankara 2015,413-436.

Başaran, Cevat - Tavukçu Ali Yalçın, " Parion Kazısı 2005", *Kazı Sonuçları Toplantısı 28, I1. Cilt,* 2007, s. 225-236.

Başaran, Cevat – Tavukçu, Ali Yalçın - Tombul, Musa, "Skepsis Aşağı Kent ve Nekropolü Kurtarma Kazısı Raporu", *VIII. Müze Kurtarma Kazıları Semineri,* 1997, 551-584.

Baudat, Bernard, "Terres cuites de l'École Françeise d'Athénes", *Bulletin de Correspondance Hellénique*, Vol. 77, 1953, 1-45.

Baydur, Nezahat, "Byzantion'da Basılmış Bir Lysimachos Postmus'u", *VIII. Türk Tarih Kurumu Kongresi, I. Cilt,* 1979, 533-537.

Bayer-Niemeier, Eva, *Griechisch-Römische Terrakotten. Wissenschaftliche Kataloge / Liebieghaus - Museum Alter Plastik, Bildwerke der Sammlung Kaufmann. Band. 1*, Verl. Gutenberg, Melsungen 1988.

Beaumont, Lesley A., "The Changing Face of Childhood" (Ed. J. Neils – J. H. Oakley), *Coming of Age in Ancient Greece Images of Childhood from the Classical Past*, Yale University Press, New Haven and London 2003, 59-84.

Becq, Juliette, "Theatre Figures" (Director, Violine Jeammet), *Tanagras-Figurines For Life And Eternıty-The Musée Du Louvre's Collectıon Of Greek Figurines*, Fundacion Bancaja, Paris 2010, 70-75.

Bell, Malcolm, *The Terracottas*, Morgantina Studies Vol. 1, Princeton University Press, Princeton – New Jersey 1981.

Besques, Simone, *Catalogue Raisonné Des Figurines Et Reliefs En Terre-Cuite Grecs, Étrusques Et Romains III. Époques Hélléniştique et Romaine Grèce et Asie Mineure*, Éditions des Musées Nationaux, Paris 1972.

Besques, Simone, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains IV-I, Époques Hellénistique et Romaine, Italie Méridionale, Sicile, Sardaigne,* Édition de la Réunion des Musées Nationaux, Paris 1986.

Besques, Simone, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs en Terre-cuite Grecs, Étrusques et Romains IV-2, Époques Hellénistique et Romaine, Cyrénaique, Egypte Ptolémaique et Romaine, Afrique du Nord et Proche-Orient*, Édition de la Réunion des Musées Nationaux, Paris 1992.

Bieber, Margarete, "Roman Men in Greek Himation (Romani Pallium) a Contribution to the History of Copying", *Proceedings of the American Philosophical Society*, Vol. 103, No. 3, 1959, 374-417.

Bieber, Margarete, *The History of The Greek and Roman Theater*, Princeton Universty Press, Princeton – New Jersey, 1961.

Bieber, Margareta, *The Sculpture of The Hellenistic Age*, Columbia University Press, New York 1967.

Blegen, Carl W.-Palmer, Hazel-Young, Rodney S., *The North Cemetery, Corinth Vol. XIII*, The American School of Classical Studies at Athens, Princeton-New Jersey 1964.

Boardman, J. - Hammond, N. G. L., *The Expansion of the Greek World, Eighth to Sixth Centuries B. C.*, The Cambridge Ancient History, Volume III, Part 3, Cambridge University Press, United Kingdom 1982.

Boardman, John, *Greek Sculpture The Late Classical Period*, Thames & Hudson Ltd., London 1995.

Boardman, John, *The Greek Overseas*, Thomas and Hudson Ltd, London 2000.

Boardman, John, *Kırmızı Figürlü Atina Vazoları*, (Çev. Gürkan Ergin), Homer Kitabevi İstanbul 2002.

Boardman, John, *Yunan Heykeli: Klasik Dönem,* (Çev. Gürkan Ergin), Homer Kitabevi, İstanbul 2005.

Bonacasa, Nicola, *Princeton Encyclopedia of Classical Sites*, Princeton University Press, New Jersey 1976.

Bouzek, Jan, *Anatolian Collection of Charles University (KYME I)*. Universita Karlova, Praha 1974.

Boyana, Hülya, "Priapos Kültü", *Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültei Tarih Araştırmaları Dergisi*, Sayı 37, Ankara 2005, 31-44.

Breitenberger, Barbara, *Aphrodite and Eros – The Development of Erotic Mythology in Ealy Greek Poetry and Cult*, Taylor&Francis Group, New York – London 2007.

Breitenstein, Niels, *Catalogue of Terracottas Cypriote, Greek, Etrusco-Italian and Roman (Danish National Museum Department of Oriental and Classical Antiquities)*, E. Munksgaard, Copenhagen 1941.

Brinkerhoff, Dericksen Morgan, *Hellenistic Statuettes od Aphrodite – Studies in the History of Their Stylistic Devolopment*, Garland Publishing, New York – London 1978.

Burn, Lucilla and Higgins, Reynold Alleyne, *Catalogue of Greek Terracottas in the British Museum, Volume III*, British Museum Press, London 2001.

Burr, Dorothy, *Terra-cottas from Myrina in The Museum of Fine Arts, Boston*, Holzhausen, Vienna, 1934.

Burr, Dorothy, "The Terracotta Figurines.", *Hesperia*, Vol. 2, No. 2, 1933, 184-194.

Burr Thompson, Dorothy, "Three Centuries of Hellenistic Terracottas", *Hesperia*, Vol. 35, No. 2, 1952, 116-164.

Burr Thompson, Dorothy, “Three Centuries of Hellenistic Terracottas: Part II: The Early Third Century B. C.”, *Hesperia*, Vol. 26, No. 2, 1957, 108-128.

Burr Thompson, Dorothy, “Three Centuries of Hellenistic Terracottas: II B. The Altar Well.”, *Hesperia*, Vol. 28, No. 2, 1959, 127-152.

Burr Thompson, Dorothy, “Three Centuries of Hellenistic Terracottas: II C. TheSatyr Cistern”, *Hesperia*, Vol. 31, No. 3, 1962, 244-262.

Burr Thompson, Dorothy, “Three Centuries of Hellenistic Terracottas: Part III: The Late Third Century B. C.”, *Hesperia*, Vol. 32, No. 3, 1963, 276-292.

Burr Thompson, Dorothy, “Three Centuries of Hellenistic Terracottas The Second Century B. C.: Part IV: The Early Second Century ”, *Hesperia*, Vol. 32, No. 3, 1963, 301-317.

Burr Thompson, Dorothy, *Troy - The Terracotta Figurines of The Hellenistic Period - Suplementary Monograph 3*, Princeton University Press, Princeton-New Jersey 1963.

Burr Thompson, Dorothy, “Three Centuries of Hellenistic Terracottas: V. The Mid-Second Century B. C.”, *Hesperia*, Vol. 34, No. 1, 1965, 34-71.

Burr Thompson, Dorothy, “Three Centuries of Hellenistic Terracottas: VII. The Early First Century B. C.”, *Hesperia*, Vol. 35, No. 1, 1966, 1-19.

Burr Thompson, Dorothy, “Three Centuries of Hellenistic Terracottas”, *Hesperia*, Vol. 35, No. 3, 1966, 252-267.

Can, Birol, “Antoninler Dönemi Baroğu Işığında Aspendos Tiyatrosu Bezemeleri”, *ADALYA*, Sayı VIII, 2005, 89-120.

Can, Birol, “Erken Roma Dönemi Kıvrıkdal (Ranke) Bezemelerinde Hellenistik Etkiler”, (Ed. Turan Takaoğlu), *Anadolu Arkeolojisine Katkılar: 65. Yaşında Abdullah Yaylalı’ya Sunulan Yazılar*, İstanbul, 2006, 313-328.

Can, Şefik, *Klasik Yunan Mitolojisi*, İnkılap Kitabevi, İstanbul 1970.

Canarache, V., *Masken und Tanagra Figuren aus Werkstätten von Callatis – Mangalia*, Archäologisches Museum Konstanza, 1969.

Cauvin, Jacques –Aurenche, Olivier – Cauvin, Marie-Claire –Atlı, Nur Balkan, "Cafer Höyük – Çanak Çömleksiz Neolitik Döneme Ait Bir Yerleşme", M. Özdoğan – N. Başgelen (Ed.), *Türkiye'de Neolitik Dönem, Cilt I Metin - Cilt II Levhalar*, Arkeoloji Sanat Yayınları, İstanbul 2007, Cilt I Metin, 99-114, Cilt II Levhalar, 86-104.

Charbonneaux, Jean, *Les Terres cuites Grecques*. Librairie d'Art Louis Reynaud, Fransa 1936.

Chesterman, James, *Classical Terracotta Figures*, William Clowes&Sons Limites, London 1974.

Chéhab, Maurice H., *Les terres cuites de Kharayeb 1, Texte*, Maisonneuve, Paris 1951-1952.

Clerc, Michel Armand, "Fouilles d'Aegae en Éolide*", Bulletin de Correspondance Hellénique*, Vol. 15, 1891, 213-237.

Closuit, Leonard, *L'Aphrodite de Cnide: Etude typologique des principales repliques antiques de l'Aphrodite de Cnide de Praxitéle*, Imrimerie Pillet, Martigen 1978.

Cook, R. M., "Ionian and Greece in the Eight and Seventh Centuries B.C." *Journal of Hellenic Studies*, Vol. 66, 1946, 67-98.

Cook, J. M., *The Troad*: *An Archaeological and Topographical Study*, London 1973.

Coşkuntuna, Ayşen, *İzmir Arkeoloji Müzesinde Bulunan Terracotta Figürinler*, (Yayımlanmamış Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü, Konya 2005.

Çekilmez, Murat, *Tire Müzesi'nden Hellenistik ve Roma Dönemi Mezar Stelleri*, (Yayımlanmamış Yüsek Lisans Tezi), Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın 2008.

Çekilmez, Murat, *Tralleis Güney Nekropolü Terrakotta Figürinleri*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın 2014.

Çekilmez, Murat, "Aydın-Mesutlu Köyü'nden Terrakotta Figürinler", *CEDRUS I*, 2013, 201-207.

Çelik, Serkan, *Apollon ve Müzik,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2008.

Çelikbaş, Ersin, *Parion Roma Kolonizasyon Sikkeleri,* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2010.

Çelikbaş, Ersin, "C. Yamaç Yapısı", (Ed. C. Başaran), Antik Troas'ın Parlayan Kenti, Parion, 1997- 2009 Yılları Yüzey Araştırmaları, Kazı ve Restorasyon Çalışmaları, Ege Yayınları, İstanbul 2013, 67-76.

Çelikel, Zeynep Özgü, *1985-2006 Yılları Arasında Assos Kazılarında Ele Geçen Mitolojik Tasvirli Terrakottalar*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale 2008.

Çevirici, Figen, *Kültler Açısından Daskyleion Terrakottaları*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 1998.

Çokay Kepçe, Sedef – Gerçeker, Senem Özden, *Kilden Suretler, Sadberk Hanım Müzesi Koleksiyonundan Antikçağ Terrakotta Figürinleri*, Vehbi Koç Vakfı, İstanbul 2011.

Çokoğullu, Zeynep, *Ege Gübre Kazısı'ndan Ele Geçen Pişmiş Toprak Heykelcikler*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2007.

Dahmen, Karsten, *The Legend of Alexender the Great on Greek and Roman Coins*, Routledge, U.S.A. 2007, s.16.

Daly, Kathleen N. - Rengel, Marian, *Greek and Roman Mythology A to Z*, (Third edition), Newyork 2009.

Davidson, Gladys R., *The Minor Objects, Corinth, Vol. XII*, The American School of Classical Studies at Athens, Princeton-New Jersey 1952.

Demircioğlu, Halil, *Roma Tarihi*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1998.

Denisova, V. I., *Koroplastika Bospora* (Коропластика Боспора), Leningrad 1981.

Dereboylu, Emel, *Aigai Pişmiş Toprak Figürinleri,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2012.

Devries, Keith, "Midas'ın Ülkesi", (Ed. Necmi Karul), *ARKEOATLAS Son Tunç Çağı'ndan Hellenistik Döneme Anadolu'nun Arkeoloji Atlası*, Doğan Burda Yayıncılık, İstanbul 2012, 44-50.

Dmitriev, Sviatoslav, *City Government in Hellenistic and Roman Asia Minor,* Oxford University Press, Newyork, 2005.

Doğan Gürbüzer, Elçin, *Klaros Kazılarında Bulunmuş Olan Pişmiş Toprak Figürinler ve Kültler Açısından Değerlendirilmeleri*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2012,

Dörpfeld, Wilhelm, *Troja und Ilion – Ergebneisse der Ausgrabungen in den Vorhistorischen und Historischen Schichten von Ilion,* Athen 1902.

Dremsizova-Nelchinova, Tswetana – Toncheva, Goranka, *Ancient Terra-Cottas in Bulgaria,* Bălgarski chudožnik, Sofia 1971.

Drews, Robert, "The Earliest Greek Settlements on the Black Sea" *Journal of Hellenic Studies,* XCVI, 1976, 18-31.

Duchêne, Hervé – Néguine, Mathieux, *La lettre et l'argile: Autour d'une semaine de fouilles à Myrina*, Édition Universitaires de Dijon, Dijon 2007.

Dunbabin, Katherine M. D., *Mosaics of The Greek and Roman World*, Cambridge University Press, 1999, s. 154,156

Dunham, Adelaide Glynn, *The History of Miletosus Down to the Anabasis of Alexander*, Universty of London Press, London1915.

Duru, Refik, *KURUÇAY HÖYÜK II 1978-1988 Kazılarının Sonuçları – Geç Neolitik ve İlk Tunç Çağı Yerleşimleri*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1996.

Duru, Refik – Umurtak, Gülsün, *HÖYÜCEK 1989-1992 Yılları Arasında Yapılan Kazıların Sonuçları*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2005.

Duru, Refik, *GEDİKLİ KARAHÖYÜK II Prof. Dr. U. Bahadır Alkım'ın Yönetiminde 1964-1967 Yıllarında Yapılan Kazıların Sonuçları*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2010.

Dusenbery, Elsbeth B., *Samothrace – The Necropoleis – The Neropoleis and Catalogues of Burials*, Princeton Universty Press, Princeton – New Jersey 1980.

Eckstein, Arthur M, *Rome Enters The Greek East: From Anarchy to Hierarchy in The Hellenistic Mediterranean, 230-179 B.C.,* Blackwell Publishing, U.S.A., 2008.

Eker, Fevziye, *Kahramanmaraş Müzesi'ndeki Cam Eserler*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2014.

Elderkin, Kate McK, "Jointed Dolss in Antiquity", *American Journal of Archeology*, Vol. 34, No. 4, 1930, 455-479.

Eliade, M., *Dinsel İnançlar ve Düşünceler Tarihi,* (Çev. Ali Berktay), Cilt 1, Ankara 2003.

Erdemir, Hatice Palaz, "Roma'nın Küçük Asya'da İdari Bir Meselesi: Bağımsız Şehirler", *Adalya VII*, 2004, 171-184.

Ergürer, Hasan Ertuğ, *Parion Roma Dönemi Seramiği,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2012.

Ergürer, Hasan Ertuğ, "V. MİMARİ – D. Tiyatro", (Ed. C. Başaran), *Antik Troas'ın Parlayan Kenti, Parion, 1997- 2009 Yılları Yüzey Araştırmaları, Kazı ve Restorasyon Çalışmaları,* Ege Yayınları, İstanbul, 2013, 77- 86.

Ergürer, Hasan Ertuğ, "V. MİMARİ – E. Sondaj Çalışmaları ve Sondaj Yapısı" (Ed. C. Başaran), *Antik Troas'ın Parlayan Kenti, Parion, 1997-2009 Yılları Yüzey Araştırmaları, Kazı ve Restorasyon Çalışmaları,* Ege Yayınları, İstanbul, 2013, 87-100.

Ergürer, Hasan Ertuğ, "VIII. SERAMİKLER", (Ed. C. Başaran), *Antik Troas'ın Parlayan Kenti, Parion, 1997-2009 Yılları Yüzey Araştırmaları, Kazı ve Restorasyon Çalışmaları,* Ege Yayınları, İstanbul, 2013, 137-150.

Ergürer, Hasan Ertuğ – Yıldızlı, Mustafa, "Parion Tiyatrosu 2006-2013", (Ed. H. Kasapoğlu – M.A. Yılmaz), *Anadolu'nun Zirvesinde Türk Arkeolojisinin 40 Yılı, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü 40. Kuruluş Yılı Armağanı*, Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara 2014, 139-158.

Fırat, Murta, *Aliağa Kurtarma Kazısından Ele Geçen Pişmiş Toprak Figürinler*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2004.

Fischer, Jutta. *Griechisch-römische Terrakotten aus Ägypten: die Sammlungen Sieglin und Schreiber: Dresden, Leipzig, Stuttgart, Tübingen*, E. Wasmuth, Tübingen 1994.

Foley, Helene, "Mothers and Daughters", (Ed. J. Neils – J. H. Oakley), *Coming of Age in Ancient Greece Images of Childhood from the Classical Past*, Yale University Press, New Haven and London 2003, 113-138.

Fotopoulos, D. - Delivorias, A., Greece at the Benaki Museum, 1997.

French, Elizabeth, "The Development of Mycenaean Terracotta Figurines", *The Annual of the British School at Athens, Vol. 66*, British School at Athens, 1971, 101-187.

Frisch, Peter, *Die Inschfiten von Parion, Inschriften Griecuscher Städte Aus Kleinasien,* Band 25, Bonn 1983.

Fuchs, Werner, *Die Skulptur der Griechen*, Hirmer Verlag, München 1969.

Ful, Şengül Dilek, "A Dedication to Isis and Sarapis", *Epgraphica Anatolica 42*, Bonn 2009, 101.

Gardner, Ernest A., "The Aphrodite form Cyrene", *The Journal of Hellenic Stuides*, Vol. 40, 1920, 203-205.

Gardner, Percy , "A Statutte of Eros", *The Journal of Hellnistic Studies*, Vol. 4, 1883, 266-274.

Gjerstad, Einar, *Greek Geometric and Archaic Pottery found in Cyprus*, 1977.

Goldman, Hetty, "VI. The Terracotta Figurines", (Ed. H. Goldman), *Excavations at Gözlükule, Tarsus-The Hellenistic and Roman Periods*, Princeton University Press, Princeton-New Jersey 1950, 297-383.

Goldman, Hetty –Jones, Frances, "Terracottas from Necropolis of Halae", *Hesperia*, Vol. 11, No. 4, *American School of Classical Studies at Athens*, 1942, 365-421.

Goldman, Norma, "Reconstructing Roman Clothing", (Ed. J. L. Sebesta & L. Bonfante), *The World of Roman Costume*, The University of Wisconsin Press, USA 2001, 213-263.

Gonzenbach, Victorine von, *Die Römischen Terracotten in der Schweiz / Untersuchungen zu Zeitstellung, Typologie und Ursprung der mittelgallischen Tonstatuetten, Band A*, Francke Verlag Tübingen und Basel, Tübingen 1995.

Gorman, Vanessa B., *Miletos, the Ornament of Ionia - A History of the City to 400 B.C.E*, The Universty of Michigan Press, USA 2001.

Grandjouan, Claireve, Terracottas and Plastic Lamps of Roman Period, *The Athenian Agora*, Vol. 6, American School of Classiscal Studies at Athens, Princeton-New Jersey 1961.

Gravmenos, D. V. , *The Archeological Museum of Thessaloniki*, Publishers: OLKOS, Athens 2004.

Greenewalt, Crawford H., "Giriş", (Ed. Nicholas D. Cahill), *Lidyalılar ve Dünyaları*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2010, 7-36.

Grimal, Pierre, *Mitoloji Sözlüğü – Yunan ve Roma*, (Çev. Sevgi Tamgüç), Sosyal Yayınlar, İstanbul 1997.

Güçlü, Hüsniye, *Tekirdağ Çevresi Pişmiş Toprak Figürinleri,*(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne 2006.

Gündoğan Aydıngün, Şengül, *Eski Tunç Çağında Anadolu Pişmiş Toprak Figürin ve İdolleri,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2003.

Gürler, Binnur, *Tire Müzesi Cam Eserleri*, TC Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara 2000.

Harcum, Cornelia G. "A Statue of the Type Called the Venus Genetrix in the Royal Ontario Museum", *American Journal of Archeology*, Vol. 31, No. 2, 1927, 141-152.

Hammond, N. G. L., *History of Greece to 322 B.C.*, Oxford at The Clarendon Press 1967.

Hanar, Elif, *Ana Hatları ile Demeter Kültü*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır 2010.

Hansen, William, "Foam- Born Aphrodite and Mythology of Transformation", *American Journal of Philology*, Vol 12. No.1, John Hopkins University Press, 2000, 1-19.

Havelock, Christine Mitchell, *The Aphrodite of Knidos and Successors – A Historical Review of the Female Nude in Greek Art*, The University of Michigan Press, USA 1999.

Hekimoğlu, H. Aslı, *İstanbul Arkeoloji Müzeleri'ndeki Pitane Pişmiş Toprak Figürinleri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla 2010.

Herodotos, *Herodot Tarihi*, (Çev. M. Ökmen), IV-138, Türkiye İŞ Bankası Yayınları, İstanbul 2004.

Hesiodos, *Theogonia-İşler ve Günler,* (Çev. S. Eyüboğlu-A. Erhat), Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1977.

Higgins, Reynold Alleyne, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities of The British Museum. Vol. 1-Text and Plates Greek 730-330 B.C.*, Order of The Trustees of The British Museum, London 1954.

Higgins, Reynold Alleyne, *Greek Terracottas*, Butler & Tanner Ltd., London 1967.

Higgins, Reynold Alleyne, *Greek Terracotta Figures*, The Trustees of The British Museum, London 1969.

Homeros, *İlyada*, (Çev. A. Erhat – A. Kadir), Can Yayınları, İstanbul 2002.

Hornung-Bertemes, Karin, "Terrakotten aus Demetrias", *Demetrias 7*, Herausgegeben von Andreas Furtwangler, Ergon Verlag 2007.

Howatson, M. C., *Oxford Antikçağ Sözlüğü*, (Çev. F. Ersöz), Kitap Yayınevi, İstanbul 2013.

Howland, Richard Hubbard, *Greek Lamps and Their Survivals, Athenian Agora Vol. IV*, Princeton-New Jersey 1958.

Huguenot, Caroline, "Les Erotes Volants: Recherche sur la Signification D'Un Groupe de Terres Cuites Hellenistiques D'Eretrie", *Antike Kunst 44*, Basel 2001, 92-114.

Hummel, Siegbert, "Die Etruskischen Kastenurnen in Altenburg", *Jahreshefte des Österreichischien Archaologischen Institutes in Wien*, Band 54, Wien 1983, 47-52.

Hurvit, Jeffry M., *The Athenian Acropolis – History, Mythology and Archeology from The Neolithic Era to The Present*, Cambridge University Press, USA 1999.

Hutton, C. A., *Greek Terracotta Statuettes, Higgins*, The Macmilan Company, Newyork 1899.

Hübinger, Ulrich and Menninger, Michael, *Terrakotten der Westgriechen im Akademischen Kunstmuseum der Universität Bonn*, Verlag Marie Leidorf GmbH, Rahden/Westf 2007.

Ingen, Wilhelmina Van, *Figurines from Seleucia on the Tigris: Discovered by the Expeditions Conducted by the University of Michigan with the Cooperation of the Toledo Museum of Art and the Cleveland Museum of Art, 1927-193,* University of Michigan Press, Ann Arbor 1939.

Işık, Adem, *Antik Kaynaklarda Karadeniz Bölgesi*, Türk Tarih Kurumu, Ankara 2001.

Işık, Fahri, "Pişmiştoprak İon Kuşlu Korelerinin Biçem Gelişimi", *Uygarlık Anadolu'da Doğdu*, Ege Yayınları, İstanbul 2012, s. 159-173.

Işın, Gül, *Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri'nde Patara Terakottaları,* (Doktora Tezi), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya 1998.

Işın, Gül, *Patara Terakottaları Hellenistik ve Erken Roma Dönemleri,* Patara V.1, Ege Yayınları, İstanbul 2007.

İnan, Jale – Rosenbaum, Elisabeth, *Roman and Early Byzantine Portrait Sculpture in Asia Minor*, Oxford University Press, London 1970.

İnan, Jale – Alföldı-Rosenbaum, Elisabeth, *Römische und Frühbyzantische Portratplastik aus der Türkei*, Verlag Philipp von Zabern, Mainz am Rhein 1979.

Jeammet, Violaine, "Tanagra Figurines from Boeotia (Fourth to Third century) - Tanagran and Theban workshops", (Director, Violine Jeammet), *Tanagras-*

Figurines For Life And Eternıty-The Musée Du Louvre's Collectıon of Greek Figurines, Fundacion Bancaja, Paris 2010, s. 112-118.

Jeammet, Violaine, *Tanagras-Figurines for Life and Eternıty-The Musée Du Louvre's Collectıon of Greek Figurines*, Fundacion Bancaja, Paris 2010.

Jones, Arnold Hugh Martin, *The Cities of The Eastern Roman Provinces*, Oxford University Press, London 1971.

Kaplan, D., *Çanakkale Arkeoloji Müzesi Calvert Koleksiyonu Pişmiş Toprak Figürinleri*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Ankara 2011.

Karalom, Müge, Boncuk: *İnanç, Güç ve Güzellik – Beads: Faith, Power and Beauty*, Rezan Has Müzesi-İstanbul Arkeoloji Müzeleri, İstanbul 2007.

Karaosmanoğlu, Mehmet, *Mitoloji ve Ege'nin Tanrıları*, Eser Ofset Matbaacılık, Erzurum 2005.

Karatağ, Murat, *Klasik Arkeoloji Sözlüğü Yunan ve Roma*, Midas Kitap, Ankara 2013.

Kasapoğlu, Büşra Elif, *Parion Nekropolü Korinth Aryballosları (2005-2013)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2013.

Kasapoğlu, Hasan, *Parion Nekropolü 2006 Yılı Seramik Buluntuları,* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2008.

Kasapoğlu, Hasan, "Parion Nekropolü Mezar Tipleri", (Ed. B. Can – M. Işıklı), *Doğudan Yükselen Işık: Arkeoloji Yazıları*, Erzurum 2007, 481-521.

Kasapoğlu, Hasan, "Nekropol", (Ed. Cevat Başaran), *Antik Troas'ın Parlayan Kenti Parion - 1997-2009 Yılları Yüzey Araştırmaları, Kazı ve Restorasyon Çalışmaları,* Ege Yayınları, İstanbul 2013, 107-136.

Kasar, Özgür (Alpdoğan), *Pedesa Buluntusu Pişmiş Toprak Figürinler*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla 2010.

Kassab, Dominique, *Statuettes en Terre Cuite de Myrina – Corpus des Signatures, Monogrammes, Lettres et Signes*, Instıtut Français D'Études Anatoliennes D'Istanbul, Paris 1988.

Kassab Tezgör, Dominique, *Tanagréennes d'Alexandrie - Figurines de terre cuite hellénistiques des nécropoles orientales - Musée gréco-romain d'Alexandrie, Etudes Alexandrines 13*, Institut Français D'Archéologie Orientale, Le Caire 2007.

Kaufmann, Carl Maria, *Ägyptische Terrakotten der Griechische-Romischen und Koptischen Epoche,* Verlag Von F. Diemer, Fink & Baylaender Succ., Cairo 1913.

Keleş, Vedat, *Sinop Gümüş Sikkeleri,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2003.

Keleş, Vedat, "İlk Bulgular Işığında Parion Tiyatrosu", *Arkeoloji ve Sanat Dergisi*, Sayı 128, 2008, 45-56.

Keleş, Vedat, "Giriş-Coğrafik Özellikler", (Ed. Cevat Başaran), *Antik Troas'ın Parlayan Kenti Parion, 1997-2009 Yılları Yüzey Araştırmaları, Kazı ve Restorasyon Çalışmaları*, Ege Yayınları, İstanbul 2012, 19-26.

Keleş, Vedat, "XIII. SİKKELER", (Ed. Cevat Başaran), *Antik Troas'ın Parlayan Kenti Parion, 1997-2009 Yılları Yüzey Araştırmaları, Kazı ve Restorasyon Çalışmaları*, Ege Yayınları, İstanbul 2012, 193-196.

Keleş, Vedat, "Parion Nekropolü'den Ele Geçen Dört Altın Obje Üzerine Yeni Bir Değerlendirme", *OLBA XXII*, KAAM Yayınları-Zero Production Ltd., Mersin 2014, 117-128.

Keleş, Vedat – Çelikbaş, Ersin, "Parion Yamaç Yapısı 2008-2013", (Ed. H. Kasapoğlu – M. A. Yılmaz), *Anadolu'nun Zirvesinde Türk Arkeolojisinin 40 Yılı, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü 40. Kuruluş Yılı Armağanı*, Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara 2014, 175-192.

Keleş, Vedat – Yılmaz, Alper, "Parion Roma Hamamı 2006-2013", (Ed. H. Kasapoğlu – M. A. Yılmaz), *Anadolu'nun Zirvesinde Türk Arkeolojisinin 40 Yılı, Atatürk*

Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü 40. Kuruluş Yılı Armağanı, Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara 2014, 159-174.

Kılınç, Olcay, *Adana Arkeoloji Müzesi'ndeki Roma Dönemi Heykelleri Kataloğu*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eyül Üniversitesi Sosyal Bilmer Enstitüsü, İzmir 2012.

Kızgut, İsa, *Türkiye'nin Seçilmiş Bazı Müzelerinden Hellenistik ve Roma Dönemi Bronz Heykelcikleri*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya 2004.

Kielau, Sven, *Terrakotten aus Pergamon Tonfiguren aus Wohnhäusern der Stadtgrabung*, (Erlangung des Doktorgrades), Philosophischen Fakultät der Westfälischen Wilhelms-Universität, Münster 2009.

Kiraz, Elif, "Aphrodite – Statuetten aus Kleinasien: Zu Ikınographie, Funktion und Deutung", *Istanbuler Mitteilungen*, Band 57, Ernst Wasmuth Verlag, Tübingen 2007, 505-546.

Kleiner, Diana E. E., *Roman Sculpture*, Yale University Press, New Haven&London 1992.

Kleiner, Gerhard, *Tanagrafiguren: Untersuchungen zur hellenistischen Kunst und Geschichte*, W. de Gruyter, Berlin 1984.

Kobylina, M. M. *Terrakotovye statuėtki Pantikapei Phanagorii*, Izd-vo Akademii Nauka SSSR, Moskova 1961.

Kobylina, M. M. *Terrakoty Statuėtki Severnogo Prichernomor'i͡a*, Moskova 1970.

Kobylina, M. M., *Terrakotovye statuėtki. III, Pantikapeĭ (Pantikapeia)*. Izd-vo Akademii Nauka, Moskova 1974.

Kobylina, M. M. *Terrakotovye statuėtki. IV, Pridon'e i tamanskij poluostrov*, Izd-vo Akademii Nauka, Moskova 1974.

Koçak, Mustafa, *Aphrodite am Pfeiler – Studien zu aufgestützten/angelehnten weiblichen Figuren der griechischen Marmorplastik*, Ege Yayınları, İstanbul 2013.

Korfmann, Manfred, "Son Kalkolitik ve İlk Tunç Çağı – Kırılma Noktası / Denizsel Troia Kültürü", *ARKEOATLAS Tarih Öncesinden Demir Çağı'na Anadolu'nun Arkeoloji Atlası*, Doğan Burda Yayıncılık, İstanbul 2011, 234-241.

Köse, Veli, *Ainos Pişmiş Toprak Heykelcikleri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1993.

Köster, August, *Die Griechischen Terrakotten*, Hans Schoetz&Co. G.M.B.H, Berlin 1926.

Ksenephon, *Yunan Tarihi*, (Çev. S. Sinanoğlu), Ankara 1999.

Ksenephon, *Anabasis (Onbinlerin Dönüşü)*, (Çev. T. Gökçöl), Sosyal Yayınlar, İstanbul 1998.

Kulaçoğlu, Belma, "Anadolu'da Neolitik Dönem Tasvir Sanatı I", *Anadolu Medeniyetleri Müzesi 1991 Yıllığı*, T. C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1992, 74-100.

Kulaçoğlu, Belma, *Museum Of Anatolian Civilizations – Gods And Goddesses*, Anabasım A. Ş., İstanbul 1992.

Lagona, Sebastiana, *Studi su Kyme Eolica, III*, Università di Catania, Missione Archeologica Italiana di Kyme, Catania 2006.

Lang-Auinger, Cladia, "Terrakotten", (Ed. C. Lang-Auinger), *Das Hanghaus 1 in Ephesos, Funde und Ausstattung, Forschungen in Ephesos 8/4*, Verlag Der Österreischischen Akademie Der Winsenschaften, Wien 2003, 209 – 251.

Lang-Auinger, Caludia, "Terrakotten", (Ed. V. Mitsopoulos-Leon - C. Lang-Auinger), *Die Basilika am Staatsmarkt in Ephesos,2. Teil: Funde Klassicher Bis Römischer Zeit, Forschungen in Ephesos IX/2/3*, Verlag Der Österreischischen Akademie Der Winsenschaften, Wien 2007, 124-168.

Lang-Auinger, Cladia, "Die Terrakotten", (Ed. Friedrich Krinzinger), *Hanghaus 2 in Ephesos. Wohneinheit 1 und 2. Forschungen in Ephesos 8/8,* Wien 2010, 343-356, Taf. 156-162.

Laugier, Ludovic, "Les stéles Funéraires et les nécropoles de Smyrne", (Ed. I. H. Rous – L. Laugier – J. C. Martinez), *d'Izmir à Smyrne- Découverte d'une cité antique*, Museé Louvre Edition, Paris 2010, 64-79.

Laumonier, Alfred, *Catalogue de Terres cuites du Musée Archéologique de Madrid*. Bordeaux: Feret & Fils, Paris1921.

Laumonier, Alfred, *Exploration Archéologique de Délos Fascicule XXIII, Les Figurines de Terre cuite*, Ecole Française d'Athènes, Athènes 1956.

Leaf, Walter, *Strabo on The Troad,* Cambridge at The University Press, London 1923.

Lebe, Fuat, *İDÇ Nekropolü'nde 2009-2011 Yılları Arasında Mezar Dışından Gelen Figürinler,* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2013.

Lee, Mireille M., *Body, Dress and Identity in Ancient Greece, Camridge University Press,* New York 2015.

Leyenaar-Plaisier, Paula G., *Les Terres Cuites Grecques de la Collection du Musée National des Antiquités a Leiden*, Tome I-II-III, Leiden 1979.

Lightfoot, C. S. –Arslan, Melih, *Antik Anadolu Camları – Özel Bir Koleksiyon / Ancient Glass of Asia Minor – A Private Collection*, Ünal Offset Ltd. Şti., Ankara 1992.

LIMC, *Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae*.

Lloyd, Seton, *Türkiye'nin Tarihi, Bir Gezginin Gözüyle Anadolu Uygarlıkları*, (Çev. E. Varinlioğlu), 1997.

Lozanov, Ivaylo, "On The Import Amphorae in Thrace (6.-3. Centuries B.C.)", (Edt. Dominuque Kassab Tezgör – Nino Inaishvili), *Patabs I – Production and Trade of Amphorae in The Black Sea, Varia Anatolica XXI,* Paris, 2010, 85-96.

Magie, David, *Roman Rule in Asia Minor: To The End of The Third Century After Christ, Vol. I: Text*, Princeton Universty Press, New Jersey, 1950.

Malay, H. – Sılay, H., *Antik Devirde Gladyatörler*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul 1991.

Magie, David, *Anadolu'da Romalılar 3, Batı Anadolu Kent Devletleri*, (Çev. N. Başgelen), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul 2003.

Mansel, Arif Müfid, *Ege ve Yunan Tarihi*, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1995.

Marcellinus, Ammianus, *Roman History*, (Translated by C.D.Yonge) Book XXII, p. 276-316, Bohn 1862.

Marinatos, Spyridon, *Kreta, Thera und Das Mykenische Hellas*, Hirmer Verlag München, München 1973.

Mc Fadden, George H., "A Tomb of The Necropolis of Ayios Ermoyenis At Kourion" *American Journal of Archaeology, Vol. 50, No. 4*, 1946, 449-489.

Mekacher, Nina, "Matrizengeformte Hellenistische Terrakotten Grabungen 1965-2001", *Eretria: Ausgrabungen und Forschungen XII*, Infolio Éditions, Gollion 2003. 9-109.

Mendel 1908, Mendel, Gustave, *Catalogue des Figurines Grecques de Terre Cuite, Musées Impériaux Ottomans,* Constantinople 1908.

Meriç, Recep, *Spathellnistisch-römische Keramik und Kleinfunde aus einem Schachtbrunnen am Staatsmarkt in Ephesos*, Österreichische Akademie der Wissenschaften, Wien 2002.

Merker, Gloria S., *The Sanctuary of Demeter and Kore – Terracotta Figurines of the Classical, Hellnistic and Roman Period, Corinth Vol. XVIII, Part IV*, The American School of Classical Studies at Athens, Princeton-New Jersey 2000.

Meskell, L.,– Nakamura, C., "Çatakhöyük Figürinleri - Çatakhöyük Figurines", (Edt. Mine Haydaroğlu), *ÇATALHÖYÜK Topraktan Sonsuzluğa – From Earth to Eternity*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2006, 108-136.

Mollard-Besques, Simone, *Les Terre Cuites Grecques*, Presses Universitaires de France, Paris 1963.

Mollard-Besques, Simone, *Catalogue Raisonné Des Figurines et Reliefs, En Terre-Cuite Grecs et Romains II, Myrina*, Editions des Musées Nationaux, Paris 1963.

Moore, Mary B. – Philippides, Mary Zelia Pease, "Dietrich von Bothmer Attic Black-Figured Pottery" *The Athenian Agora, Vol. XXIII*, Princeton – New Jersey, 1986.

Morford, Mark P. O. - Lenardon, Robert J., *Classical Mythology*, London, 1985.

Mrogenda, Ute, *Die Terrakottefiguren von Myrina, Eine Untersuchung ihrer möglichen Bedeutung und Funktion im Granzusammenhang*, Peter Lang GmbH, Frankfurt am Main 1996.

Muller, Arthur, *Les Terres Cuites Votives du Thesmophorion de l'atelier au sanctuaire Volume 1 Texte*. De Boccard Édition-Diffusion, Paris 1996.

Muller, Arthur, "Description et Analyse des Productions Moulées - Proposition de Lexique Multilingue Suggestions de Méthode", (Ed. Arhur Müller), *Le Moulage en Terre Cuite dans l'Antique – Création et Production Dérivée Fabrication et Diffusion*, Presses Universitaires du Septentrion, Lille 1997, s.437-463.

Muller, Arthur, "The Tecnique of Tanagra Coroplasts.. From local craft to 'global Industry", (Directed, Violine Jeammet), *Tanagras-Figurines For Life And Eternıty-The Musée Du Louvre's Collectıon Of Greek Figurines*, Fundacion Bancaja, Paris 2010, 100-108.

Muller, Arthur, "L'atelier du coroplathe: un cas particulier dans la production céramique grecque", *Perspective*, 1, 2014, 63-82.

Müller Karpe, Andreas – Müller Karpe, Vuslat, "Kuşaklı Sarissa", (Ed. Meltem Doğan Alpaslan – Metin Alpaslan), *HİTİTLER-HITTITES Bir Anadolu İmparatorluğu-An Anatolian Empire*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2013, 220-227.

Müze Kataloğu, *Gönül Paksoy Koleksiyonu, Anadolu'da Pişen Toprak – Earth Fired in Anatolia*, Rezan Has Müzesi, İstanbul 2007.

Newhall Stillwell, Agnes, *The Potters Quarter: The Terracottas, Corinth, Vol. XV, Part II*, The American School of Classical Studies at Athens, Princeton-New Jersey 1952.

Nicholson, Felicity, *Ancient Life in Miniature – An Exhibition of Classical Terracottas from Private Collections in England*, Birmingham Museum & Art Gallery, Birmingham 1968.

Oakley, John H., "Death and The Child", (Ed. J. Neils – J. H. Oakley), *Coming of Age in Ancient Greece Images of Childhood from the Classical Past*, Yale University Press, New Haven and London 2003, 163-194.

Özcan, Fikret, *Die Figürlichen Terrakotten von Milet aus Klassicher und Hellnistischer Zeit*, (Inauguraldissertation), Fakultät Für Geschichtswissenschaft, Ruhr Universität, Bochum 2007.

Özdoğan, Mehmet, "Neololitik Çağ-Devrimlerin Atası / Fikirtepe Kültürü", (Ed. Necmi Karul), *ARKEOATLAS Tarih Öncesinden Demir Çağı'na Anadolu'nun Arkeoloji Atlası*, Doğan Burda yayıncılık, İstanbul 2011, 92-95.

Özer, Elif, "Heykeltraş Praxiteles", *Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı 3, Eskişehir 2002, 377-400.

Özet, Aynur, *Dipten Gelen Parıltı – Bodrum Sualtı Müzesi Cam Eserleri*, TC Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara 1998.

Özgan, Ramazan, *Roma Portre Sanatı I*, Ege Yayınları, İstanbul 2013.

Özgan, Ramazan, *Roma Portre Sanatı II*, Ege Yayınları, İstanbul 2013.

Özgen, İlknur-Öztürk, Jean, *Heritage Recovered the Lydian Treasure*, İstanbul, 1996.

Özgüç, Tahsin, "Kültepe – Kanis Assur Ticaret Kolonileri", (Ed. Necmi Karul), *ARKEOATLAS Tarih Öncesinden Demir Çağı'na Anadolu'nun Arkeoloji Atlası*, Doğan Burda Yayıncılık, İstanbul 2011, 244-248.

Özhan, Tolga, *Yazılı Kaynaklar Işığında Troas Bölgesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2004.

Özhanlı, Mehmet, *Arkaik Dönem Kilikya Pişmiş Toprak Figürinleri Kilikya-Kıbrıs ve Ionya İlişkileri*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya 2004.

Özkan, Turhan – Erkanal, Hayat, *Tahtalı Barajı Kurtarma Kazısı Projesi*, Anıtlar ve Müzeler genel Müdürlüğü, İzmir 1999.

Öztepe, Erhan, *Smintheion Pişmiş Toprak Heykelcikleri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1991.

Öztürk, Filiz, *Efes Müzesi'nden Bir Grup Terrakotta Figürin*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın 2007.

Özyiğit, Ömer, "Avrupa Koleksiyonlarındaki Batı Anadolu Üretimi Sahte Terracottalar", *Araştırma Sonuçları Toplantısı,* VI, Ankara, 1998, 411-450.

Paul, Eberhard ,*Tanagra Figuren Aus den Staalichen Museen*, im Prisma-Verlag, Leipzig 1962.

Pfuhl, Ernst – Möbius, Hans, *Die Ostgriechischen Grabreliefs*, Text Band and Tafel Band I, Verlag Philipp von Zabern, Mainz am Rhein 1977.

Pfuhl, Ernst – Möbius, Hans, *Die Ostgriechischen Grabreliefs*, Text Band and Tafel Band II, Verlag Philipp von Zabern, Mainz am Rhein 1979.

Pisani, Marcella, "The Colection of Teracotta Figurines in The British School at Athens", *Annual of The British School at Athens*, Vol. 101, Published by: British School at Athens, 2006, 269-338.

Polyeanus, *Stratagems of War VI (other Greeks and Carthainias),* 24. 1, (Çev. R.Shepherd) London 1793.

Pottier, Edmond, *DIPHILOS et les Modeleurs de Terres Cuites Grecques*, Librairie Renouard, Paris 1909.

Pottier, Edmond –Reinach, Salomon, *Terres Cuites et Autres Antiquites Trouvées dans la Nécropole de Myrina, Catalogue Raisonne*, Impremeries Réunis C.-Motteroz, Paris 1886.

Ptolemaios, *Geographika Hyphegesis,* (Çev. Edward Luther Stevenson), New York 1932.

Préteux, Frank, "Parion et son territorie a I'epoque hellenistique: un exemple d'organisation de la chora sur le rivage de la Propontide", (Ed. H. Bru – F. Kirbihler – S. Lebreton), *L'Asie mineure dans I'Antiquite : Échanges populations et territoires*. *Histoire*, Presses Universitaires de Rennes, Rennes 2009, 335-350.

Ramsay, W. M., *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası*, (Çev. M. Pektaş), Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1960.

Richter, G. M. A., *Greek, Etruscan and Roman Bronzes - The Metropolitan Museum*, Newyork 1915.

Richter, Gisela M. A. *The Portraits of The Greeks, Vol. II*, The Phaidon Press, London 1965.

Richter, Gisela M. A., *The Sculpture and Sculptors of The Greeks*, Yale University Press, London 1970

Richter, Gisela, *Yunan Sanatı*, (Çev. Beral Madra), Cem Yayınevi, İstanbul 1969.

Ridgway, Brunilde Sismondo, *Hellenistic Sculpture I – The Styles of ca. 331-200 B.C.*, The University of Wisconsin Press, USA 2001.

Ridgway, Brunilde Sismondo, *Hellenistic Sculpture III – The Styles of ca. 100-31 B.C.*, The University of Wisconsin Press, USA 2002.

Robinson, David M., *Excavation at Olynthus Part VII – The Terra-cottas of Olynthus Found in 1933*, Oxford University Press, London 1933.

Robinson, David M., *Terracottas, Lamps and Coins Found in 1934 and 1938- Excavations at Olynthus Part XIV*, Johns Hopkins Press, Baltimore 1952.

Roebuck, Carl, *Ionian Trade and Colonization*, Newyork 1959.

Rohde, Elisabeth, *Griechische Terrakotten*, Verlag Ernst Wasmuth Tübingen, Tübingen 1969.

Roman, Luke – Roman, Monica, *Encyclopedia of Greek and Roman Mythology*, Fact on File Inc., Newyork 2010.

Rotroff, Susan I., "Bulding a Hellenistic Chronology", (Ed. J. P. Uhlenbrock), *The Coroplast's Art – Greek Terracottas of The Hellenistic World*, Newyork 1990, 22-30.

Rotroff,, Susan I., *Hellenistic Pottery Athenian and Imported Wheelmade Table Ware and Related Material, Part 2, Athenian Agora Vol. XXIX*, Princeton-New Jersey, 1997.

Rouse, Isabella Hasselin – Laugier, Ludovic – Martinez, Jean-Luc, *d'Izmir à Smyrne Découverte d'une cite antique*, Museé Louvre Edition, Paris 2010.

Rubinich, Marina, *Ceramica Coroplastica Dalla Magna Grecia Nella Collezione de Brandis – Cataloghi e Monographiche de Civici Musei di Udini*, Trieste-Italia 2006.

Rumscheid, Frank, *Die figürlichen Terrakotten von Priene: Fundkontexte, Ikonographie und Funktion in Wohnhäusern und Heiligtümern im Licht antiker Parallelbefunde*, Wiesbaden: Reichert, Germany 2006.

Rüger, Elisabeth, Die Römischen Terakotten von Nida-Heddernheim, Verlag Waldemar Kramer, Frankfurt am Main 1980.

Sacks, David, *Encyclopedia of The Ancient Greek World*, Revised Edition, (Ed. Oswyn Murray), Facts on File Inc., New York 2005.

Saraçoğlu, Aslı, " Grek Dünyasında Ölüler Ülkesi ve Ölümsüz Tanrılar", (Ed. M Şahin – İ. H. Mert), *Ramazan Özgan'a Armağan – Festschrift fir Ramazan Özgan*, Ege Yayınları, İstanbul 2005, 317-334.

Schachner, Andreas, "Hitit Sanatının Gelişimi ve Toplumsal İşlevlerine Dair", (Ed. Meltem Doğan Alpaslan – Metin Alpaslan), *HİTİTLER-HITTITES Bir Anadolu İmparatorluğu-An Anatolian Empire*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2013, 534-563.

Sear, Frank, *Roman Theatres An Architectural Study*, Oxford Universty Press, Oxford 2006.

Selvi-Bener, Salkım, *Antikçağda Oyun ve Oyuncaklar*, Kitap Yayınevi, İstanbul 2013.

Sevin, Veli, "Anadolu'da Yunanlılar" *Anadolu Uygarlıkları Ansiklopedisi II*, 1982, 214-278.

Sevin, Veli, *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası I*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 2001.

Sevinç, Nurten-Körpe, Reyhan-Tombul, Musa-.Rose, Charles Brain-Strahan, Donna-Kiesewetter, Henrike-Wallrodt, John, "A New Painted Graeco-Persian Sarcophagus from Çan", *Studia Troica 11*, 2001, s. 383-420.

Seyffert, Oscar, *A Dictionary of Classical Antiquities – Mythology Religion Literature Art*, Meridian Library, (Sixth printing) Newyork 1960.

Sezgin, Yusuf, *Arkaik Dönem İonia Üretimi Ticari Amphoralar*, İstanbul 2012.

Schoop, Ulf Dietrich, "Gündelik Hayatın ve Ayrıcalığın Nesneleri: Hitit Çanak Çömleği", (Ed. Meltem Doğan Alpaslan – Metin Alpaslan), *HİTİTLER-*

HITTITES Bir Anadolu İmparatorluğu-An Anatolian Empire, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2013, 356-375.

Sieveking, Johannes, *Die Terrakotten der Sammlung Loeb I (Erster Band)*, A. Buchholz, München 1916.

Sieveking, Johannes, *Bronzen, Terrakotten, Vasen der Sammlung Loeb*, A. Buchholz, München 1930.

Simon, Erika, *Die Götter der Römer*, Hirmer Verlag, Müchen-Hirmer 1990.

Sivrioğlu, Ulaş Töre, *Dionysos Kültü, Kökenleri ve Anlamı Üzerine Bir İnceleme*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2005.

Smith, J. Moyr, Antik Yunan Kadın Kıyafetleri, (Çev. İpek Dağlı), Midas Kitap, Ankara 2013.

Smith, R. R. R., *Hellenistik Heykel*, Homer Kitabevi, İstanbul 2002.

Smith, William, *Dictionary of Greek and Roman Geography, Vol. II*, London 1854.

Sparkes, Brian A. –Talcott, Lucky, "Black and Plain Pottery of the 6th and 5th Centuries B.C." *The Athenian Agora Vol. XII*, Princeton – New Jersey, 1970.

Strabon, *Geographica: Antik Anadolu Coğrafyası, Kitap: XII, XIII, XIV* (Çev. A. Pekman), İstanbul 2000.

Stefani, Grete, *Terrecotte Figurate – Materiali del Museo Archeologico Nazionale di Tarquinia VII*, Italy 1984.

Stewart, Andrew, *Greek Sculpture*, Yale University Press, New Haven - London 1990.

Summerer, Latife, Hellenistische Terrakotten aus Amisos - Ein Beitrag zur Kunstgeschichte des Pontosgebietes, Geographica Historica 13, Franz Steiner Verlag GMHB, Münich 1999.

Şahin, Mustafa, "Terrakotten Aus Knidos: Erste ERgebnisse, Die Kulte auf der Rundtempelterrase", *Istanbuler Mitteilungen*, Band 55, AZ Druck und Datentechnik GmbH, Germany 2005, 65-94.

Şakar, Gözde, *Smyrna Antik Kentinde Bulunan Pişmiş Toprak Figürinler*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2009.

Tavukçu, Ali Yalçın, *Troas Bölgesi Terrakotta Figürinleri (İÖ 1375-İS 395)*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 1999.

Tacticus, Aeneas, *Asclepiodotus and Onasander*, (Translated: Illinois Greek Club), Loeb Classical Library, 1923.

Tekçam, Tamay, *Arkeoloji Sözlüğü*, Alfa Basım Yayın Dağıtım Ltd. Şti., İstanbul 2007.

Tekin, Oğuz, *Eski Yunan ve Roma Tarihine Giriş*, İletişim Yayınları, İstanbul 2008.

Temiz, Hayriye, *Uşak Müzesi'nden Bir Grup Koku Kabı ve Lydia Parfüm Endüstrisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2007.

Thompson, Homer A., "Pnyx and Thesmophorion", *Hesperia*, Vol. 5, No.2, The American Schoool of Classical Studies at Athens, 1936, 151-200.

Thompson, Homer A. – Thompson, Dorothy B. – Rotroff, Susan I., *Hellenistic Pottery and Terracottas*, American School of Classical Studies at Athens, Princeton-New Jersey 1987.

Tolun, Veysel, *Assos Batı Nekropolü 1988-1994 Kazılarında Bulunan Pişmiş Toprak Heykelcikler*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2002.

Tolun, Veysel, "Assos Batı Nekropolü'nde Bulunan Terrakotta Heykelcikler", *Arkeoloji ve Sanat Dergisi*, Sayı 130, 43-56.

Tozkoparan, A. Mete, *Stratonikeia Akdağ Nekropolünde 7 Mezar ve Buluntuları*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 1998.

Töpperwein, Eva, *Terrakotten von Pergamon*, Walter de Gruyter, Berlin 1976.

Türker, Ayşe Ç., "Myra'da Aziz Nikolaos'un Yağ Kültüyle İlişkili Seramik Kaplar", *Adalya VIII*, 2005, 311-327.

Uhlenbrock, Jaimee P., "East Greek Coroplastic Center in The Hellenistic Period", (Ed. J. P. Uhlenbrock), *The Coroplast's Art – Greek Terracottas of The Hellenistic World*, Newyork 1990, 72-80.

Umar, Bilge, *Troas*, İstanbul 1983.

Umar, Bilge, *Troia, Bir Tarihsel Coğrafya Araştırması ve Gezi Rehberi*, İnkılap Kitabevi, İstanbul 2002.

Umurtak, Gülsün, "Neololitik Çağ-Devrimlerin Atası / Anadolu Figürinleri", (Ed. Necmi Karul), *ARKEOATLAS Tarih Öncesinden Demir Çağı'na Anadolu'nun Arkeoloji Atlası*, Doğan Burda Yayıncılık, İstanbul 2011, 98-99.

Uzunaslan, Abdurrahman, *Gladyatörler Arenanın Tutsak Savaşçıları*, Myken Yayınları, Ankara 2010.

Ürkmez, Özden, *MÖ. I. Bin Yılda Nekrolojik Eserler Işığında Batı Anadolu'da Ölüm İkonografisi,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2012.

Vafopoulou-Richardson, C. E., *Greek Terracottas Ashmolean Museum,* Ashmolean Mueum Publications, Oxford 1981.

Velickovic, Milivoje, *Musée Ntıonal – Beograd Antiquité III*: *Catalogue des Terres cuites Grecques et Romaines*, Musée national, Belgrad 1957.

Vermaseren, Maartan Josef, *Corpus Cultus Cybelae Attidisque (CCCA), I. Asia Minor*, E. J. Brill, Leiden 1987.

Vermeule, Cornelius Clarkson, *Greek Sculpture and Roman Taste,* The University of Michigan Press, Michigan 1977.

Vierneisel-Schlörb, Barbara, *Die figurlichen Terrakotten: I. Spätmykenisch bis Spathellenistisch (KERAMEIKOS Band XV)*, Hirmer Verlag, München 1997.

Voigt, Mary M., " Yassıhöyük Başkent Gordion", (Ed. Necmi Karul), *ARKEOATLAS Son Tunç Çağı'ndan Hellenistik Döneme Anadolu'nun Arkeoloji Atlası*, Doğan Burda Yayıncılık, İstanbul 2012, 26-35.

Walters, H. B., *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities, British Museum*. British Museum Trustees, London 1903.

Wiesehöfer, Josef, *Antik Pers Tarihi*, (Çev. S. Sinanoğlu), Telos Yayıncılık, 2002.

Williams, Ellen Reeder, "A Terracotta Heracles at th Johns Hopkins University", *The Journal of Classical Studies at Athens*, Vol. 51, No. 3, 1982, Pl. 86. 357-364.

Winter, Franz, *Die Typen Der Figürlichen Terrakotten*, *Die Antiken Terrakotten Band III-Teil 1-2,* Verlag von W. Spemann, Berlin-Stuttgart 1903.

Wittke, Anne Maria, "Phrygia Kayaların Efendileri", (Ed. Necmi Karul), *ARKEOATLAS Son Tunç Çağı'ndan Hellenistik Döneme Anadolu'nun Arkeoloji Atlası*, Doğan Burda Yayıncılık, İstanbul 2012, 10-25.

Yazgı, Aytun, *Troas Bölgesi Arkaik Dönem Yunan Kolonizasyon Hareketleri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), On Sekiz Mart Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale 2008.

Yıldırım, Ülfet, *Antik Dönemde Kadın ve Süslenme*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2009.

Yılmaz, Alper, "V. MİMARİ-B. Roma Hamamı", (Ed. Cevat Başaran), *Antik Troas'ın Parlayan Kenti, Parion, 1997- 2009 Yılları Yüzey Araştırmaları, Kazı ve Restorasyon Çalışmaları,* 2013, 57-66.

Yılmaz, Alper, *Parion Geç Roma Hamamı Yiv/Akanthus Başlıkları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Seminer Çalışması), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2011.

Yılmaz, Alper, *2005-2010 Yılları Arasında Bulunan Parion Nekropol Kandilleri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2012.

EKLER

EK 1. KATALOG

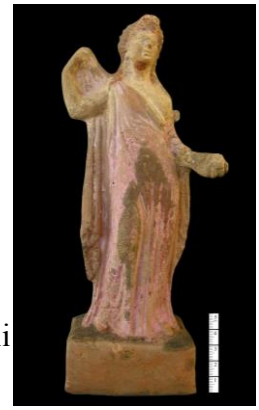

Kat. No : 1
Adı : Aphrodite Venüs Genetrix – Frejus
Kazı No : Pari'05-33
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 26 / 87
Buluntu Yeri : Nekropol / E4a / M4 nolu Mezar
Ölçü Yük./Gen. : 24.0 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : Devetüyü-5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı / Kum ve kireç katkılı, iri mermer parçacıklı, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli

Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, astar yok / Sarı-krem (yüz ve ten) , kahverengi, pembe, mavi (elbise).
Foto Çekim Modu : F/4.6 ISO-50 Poz Süresi: 1/34 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çoklu kalıp, içi boş.
Tanım : Yüksek dikdörtgen altlık üzerinde ayakta duran Aphrodite. Alın üzerinde toplanan noduslu saç, yanlara dalgalı inmekte ve alın üzerindekilerle birlikte arkada topuz yapmakta. Sol omzu açıkta bırakan, ayak ucuna kadar inen ince khiton üzerine, sırttan ayaklara kadar uzanan himation. Dirsekten kırılarak yukarı kalkmış sağ el omuz üzerinden himationu tutup yukarıya kaldırmakta, öne doğru bükülmüş sol elde nar-elma. Ağırlığı taşıyan sol bacak sabit, sağ dizden bükülerek öne topuktan ise geriye ve yana atılmış. Arka yüzde ayrıntı yok bel hizasında elips biçimli buhar deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903 II*, Jüngere Typen-Type V, s. 214; *Mendel 1908*, s. 186, No. 1891, Pl. XIII.9, Perkote; *Pottier 1909*, Pl. XX, Fig. 45, MYR 28, Myrina; *Mollard-Besques 1963*, Pl. 12-14, MYR 28, MYR 27 Ουαριο yazıtlı, LY 1587, MYRINA 964 Myrina örnekleri; Pl. 276.a, LY 1650 Myrina ΔΙΡΦΙΛΟΥ yazıtlı; *Charbonneaux 1963*, Pl. 82, Fig. 92, MYR 28 Myrina; *Higgins 1967*, Pl. 54.B, MYR 28, Myrina; *Besques 1972*, Pl. 56a D272, Eleonte-Elaioussa; *Mrogenda 1996*, Taf. 4. 100-9, Myrina; *Leyenaar-Plaiser 1979*, Pl. 47, Smyrnna; Pl. 93, Fig. 670, Myrina; Pl. 148 Fig. 1142-1143, Ionia kıyıları, ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΟΥ yazıtlı; *Kassab 1988*, Pl. 35, Fig. 173 MYR 28 Myrina; Pl. 50, Fig. 259, Smyrna, Θ monogramlı; *Tavukçu 1999*, s. 83, Lev. 10, Kat. No. 40, Perkote; *Karalom 2007*, s. 229; *Rouse – Laugier – Martinez 2010*, s. 206, Fig. 119, Smyrna; *Kaplan 2011*, Lev. 9, Kat. No. 31, Thymbra; *Çokay Kepçe – Gerçeker 2011*, Kat. No. 92.
Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40.

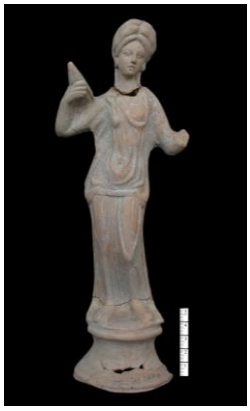

Kat. No **:** 2
Adı : Aphrodite Venüs Genetrix – Frejus
Kazı No **:** Pari'04-M.63/245
Müze En. No : 10184 (10177)
Levha No / Sayfa : 26 / 92
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J11-12 / M63
Ölçü Yük./Gen. **:** 23.8 / - cm. Kaide: 7.9 x – x 4.7 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/8 Açık Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, az gözenekli, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 7/8 Açık Kırmızı, beyaz astar izi / -.
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/6 sn. (Caon G11)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çİft kalıp, içi boş.
Tanım **:** Aşağı doğru genişleyen altta ve üstte dışa taşkın profilli yuvarlak kaide üzerinde Aphrodite. Üstten öne doğru yatkın gövdeli, kaide, ayak bilek kısmı ve boyun kısmında kötü birleştirme çatlaklarına, etek arka kısmında kırık ve eksik bir kısma sahip. Hafif kendi soluna yatkın başta, alın ve şakaklar üzerini kaplayarak kulaklara kadar inen, ince sıranın üzerinde üst üste kalın iki sıra halinde kabartılmış, bir kısmı boynun iki yanından inen, arkada topuz yapan saç. Hafif dolgun ve sivri yüzde, çok derinde olmayan gözler, şişkin göz kapakları, ince az kemerli burun, küçük ve kapalı ağız, az dışa çıkık çene, kulaklarda iri küpeler.Sağ el omuz üzerinde sırttaki himationu yukarı çekmekte. Dirsek önünden itibaren kırık sol el dirsekten bükülerek öne doğru uzatılmış. Sol göğsü açıkta bırakan, peplosu andırır tarzda, önde bacaklar üzerinde toplanmış, ayak bileklerine kadar uzanan ince khiton üzerine sırtta bel hizasında sonlanan himation. Ağırlığın bindiği sağ ayak sabit, sol dizden öne, bilekten hafif yana ve geriye çekilmiş. Çıplak ayaklar giysi dışında belirgin. Arka yüzde giysi kıvrımları işlenmiş. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **: -**
Analoji **:** *Besques 1972*, s. 204, Pl. 286 b-E 74, s. 212, Pl. 293 b-e-E 106-107; *Leyenaar-Plaiser 1979*, Pl. 148 1143, s. 412, Aphrodite Genetrix Type, Smyrna MS 1. yüzyıl; Pl. 148 1142-1143, s. 411, Aphrodite Genetrix Type, Ionia kıyıları MS 1. yüzyıl; *Gönül Paksoy Koleksiyonu 2007,* s. 270, Env. No. 1165; *Çokay Kepçe – Gerçeker 2011*, s. 168-171, Fig. 92-93, Aphrodite Genetrix MS 1. yüzyıl; *LIMC II.2*, s. 169, Aphrodite (in per. Or.) 221, Bronz Aphrodite.
Tarih **:** MS 115-140

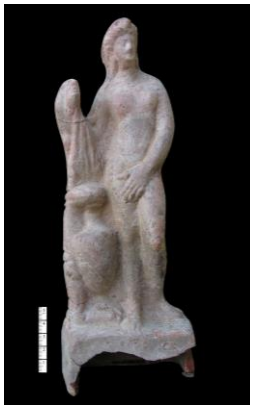

Kat. No **:** 3
Adı **:** Knidos Aphroditesi – Versiyon A, Jenearasyon n
Kazı No **:** Pari'05-123
Müze En. No **: -**
Levha No / Sayfa **:** 27 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / F3c / M25 nolu Mezar
Ölçü Yük./Gen. **:** 27.5 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı : Kiremit kırmızısı-2.5 YR 5/8 Kırmızı / Az mika, kum ve kireç katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, tozsu

pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, astar yok /
Astar gibi beyaz boya.
Foto Çekim Modu : F/4.5 ISO-50 Poz Süresi: 1/33 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Ön tarafı ve sol köşesi kırık, yüksek dikdörtgen altlık üzerinde ayakta duran çıplak Aphrodite. Hafif sola ve yukarı kalkık başta, alın ve şakaklar üzerinde yükseltilmiş noduslu, bir kısmı yanlardan boyun ve omuzlar üzerine dökülmüş, bir kısmı da arkaya doğru taranarak ensede topuz yapmış saç. Çene altından dolgun hafif sivri yüz, az derinde gözler, iri burun, iki yandan çökük az belirgin küçük ağız ve uzun boyun. Tamamen çıplak vücutta, küçük kalkık göğüsler. Sol el genital bölgeyi kapatırken, sağ el kola sarılı olan ve sağ yanında duran hydria-amphoranın üzerine ve arkasına doğru dökümlü giysiyi tutmakta. Sol ayak dizden kırılarak çok az geriye ve yana atılmış, vücut ağırlığını taşıyan sağ bacak sabit. Üst yarısında ayrıntılı, alt yarısında ise yaslandığı kayalığın yüzeysel verildiği arka yüzde altta badem biçimli buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti :
Analoji : *Winter 1903*, Jüngere Typen- Type V, s. 216, Fig. 10, Pergamon; Jüngere Typen- Type V, s. 209, Fig. 4; s. 216, Fig. 3-4, Smyrna; Jüngere Typen- Type V, s. 216, Fig. 7, Capua; *Mendel 1908*, s. 456, No. 3049, Pl. XIII, Fig. 4, Aydın Ayaklıdere; *Mollard-Besques 1963*, s. 16, Pl. 15, a- LY 1546, b- MYRINA 1033, c- LY 1588, d- B 127, e- B 80, f. MYRINA 965; s. 16-17, Pl. 16, a- MYR 19, b- MYRINA 953, c- MYRINA 1032, d- B 92, e- M 9, f- M8; s. 17, Pl. 17, a-LY 1533, b- MYRINA 1026, c- B 95, d- MYR 20, e- M 10, f- B 53; *Leyenaar-Plaiser 1979*, s. 253, Pl. 93, No. 669, Myrina örnekleri; Pl. 138, No. 1148, Ionia; Pl. 213, No. 1605, Smyrna; *Tozkoparan 1998*, s. 20, Res. 30, STR 96 AM2/13-41, Stratonikeia; *Tavukçu 1999*, Kat. No. 47, Dardanos Tümülüsü; *Güçlü 2006*, s. 43, Lev. 4, Res. 7a-c, Malkara Kermeyan; *Işın 2007,* s. 40, K 16, Patara; *Hornung-Bertemes 2007*, s. 126, Taf. 10, Fig. 62, Demetrias; *Çokay Kepçe – Gerçeker 2011*, s. 152-153, Kat. No. 78, Sadberk Hanım Müzesi; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 1-6, Tralleis.
Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40

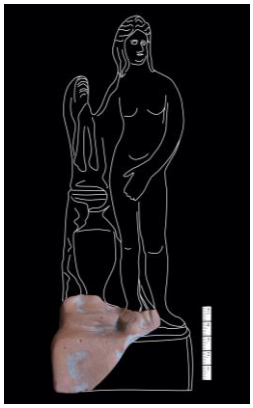

Kat. No : 4
Adı : Knidos Aphroditesi Kaide Parçası
Versiyon B, Jenearasyon n
Kazı No : Pari'08-C4d
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 27 /
Buluntu Yeri : Nekropol / C4d Kuzey kesit / 0.50 m.
Ölçü Yük./Gen. : 6.1 / 7.2 cm. / Kaide: - x – x 3.2 cm.
Ortalama 26-28 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Bol gümüş mika, kuvars, az kireç ve siyah parlak camsı (feldspat yada silt) katkılı, gözeneksiz, sert dokulu, tozsu az pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-80 Poz Süresi: 1/13 sn. (Canon G11)

Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Çok yüksek olmayan dikdörtgen altık üzerinde, Aphrodite'nin sağ yanındaki hydria-amphora altlılığı, sağ ayak ucu ve ayaklar arasındaki kumaş-giysi parçasının belirgin olduğu figürin parçası.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903*, Jüngere Typen- Type V, s. 216, Fig. 10, Pergamon; Jüngere Typen- Type V, s. 209, Fig. 4; s. 216, Fig. 3-4, Smyrna; Jüngere Typen- Type V, s. 216, Fig. 7, Capua; *Mendel 1908*, s. 456, No. 3049, Pl. XIII, Fig. 4, Aydın Ayaklıdere; *Mollard-Besques 1963*, s. 16, Pl. 15, a- LY 1546, b- MYRINA 1033, c- LY 1588, d- B 127, e- B 80, f. MYRINA 965; s. 16-17, Pl. 16, a- MYR 19, b- MYRINA 953, c- MYRINA 1032, d- B 92, e- M 9, f- M8; s. 17, Pl. 17, a-LY 1533, b- MYRINA 1026, c- B 95, d- MYR 20, e- M 10, f- B 53; *Leyenaar-Plaiser 1979*, s. 253, Pl. 93, No. 669, Myrina örnekleri; Pl. 138, No. 1148, Ionia; Pl. 213, No. 1605, Smyrna; *Tozkoparan 1998*, s. 20, Res. 30, STR 96 AM2/13-41, Stratonikeia; *Tavukçu 1999*, Kat. No. 47, Dardanos Tümülüsü; *Güçlü 2006*, s. 43, Lev. 4, Res. 7a-c, Malkara Kermeyan; *Işın 2007,* s. 40, K 16, Patara; *Hornung-Bertemes 2007*, s. 126, Taf. 10, Fig. 62, Demetrias; *Çokay Kepçe – Gerçeker 2011*, s. 152-153, Kat. No. 78, Sadberk Hanım Müzesi; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 1-6, Tralleis.
Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No :5
Adı : Knidos Aphroditesi– Versiyon A, Jenearasyon n+2
Kazı No : Pari'11-ALU13
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 28 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1540-2295 / 7.71-7.40 m. 0 / -0.30 m.
Ölçü Yük./Gen. : 6.7 / 4.5 cm. Ortalama 16-18 cm.

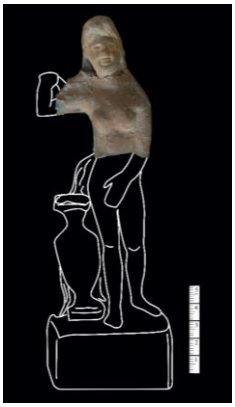

Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/6 Kırmızı (içte kötü pişmeden olu şan siyahlık) / Kum taşçık, kireç ve mika katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı,beyaz astar izi / Mavi (saçta çok az belirgin).
Foto Çekim Modu : F/6.3 ISO-00 Poz Süresi: 1/2 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Dirsekten itibaren kırık sağ kol, arka yüzde ve karın kısmından aşağısında eksik kısmaları olan Knidos Aphroditesi. Alın üzerinde abartılı kabartılmş noduslu saç. Dar alın, üst kapağı plastik belirgin, az derinde iri gözker, burun kanatları geniş, az belşrgin küçük burun, etrafın oyuk verilmiş, iri plastik dudaklı, kapalı ağız, şişkin elmacık kemikleri ve dolgun çenesiyle yuvarlak yüz. Başın arkasında omuzlara inen elbise ve kulaklar üzerinden omuzlara inen saçlarla bütünleşmiş az belirgin, uzun boyun. Dirsekten kırılarak, omuz hizasında arkadan gelen elbiseyi tutan eksik parçalı sağ kol, gövdeye bitişik inip, olasılıkla genital bölgeyi kapatan, sol kol. Küçük verilmiş,

dik duran göğüsler, ön yüzü çıplak gövde üst yarısı. Arka yüz ayrıntısız kabaca düzeltilmiş.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Mollard-Besques 1963*, s. 18, Pl. 17.a, LY 1553, Pl. 16.e, M 9; *Leyenaar-Plaiser 1979*, s. 387, Pl. 138, Fig. 1071; Pl. 69, Fig. 430, 432; Pl. 67, Fig. 419-420; *Denisova, 1981*, Taf. XVI. M-123; *LIMC 2.II*, s. 38, Aphrodite 404.
Tarih : MS 1. yüzyıl ortaları (Cladiuslar Dönemi'nden Flaviuslar Dönemine Geçiş)

Kat. No : 6
Adı : Aphrodite Anadyomene – Yarı Çıplak Tip
Kazı No : Pari'04-M.61/279
Müze En. No : 10218 (10209)
Levha No / Sayfa : 28 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J11 / M61 / 6.80 m.
Ölçü Yük./Gen. : 22.3/ - cm.
Buhar deliği: 2x1.6 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı / Mika, kum ve ki reç katkılı, az gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 7/8 kırmızımsı sarı, beyaz astar izleri var / Bazı kısımlarda net olmayan mavi-mor boyayı anımsatır izler var.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/3 sn. (Caon G11)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çoklu kalıp, içi boş.
Tanım : Bacak alt yarıdan itibaren ve sol kolu eksik, kalça üzerinden itibaren çıplak, ayakta duran Aphrodite. Gövde ve sağ kolda sonradan birlşetirme çatlakları. Hafif kendi soluna yatık başta, alın üzerinde ve tepede ortadan ikiye ayrılarak, şakaklardan kulaklar üzerine kadar ön kısımda kabartılıp, tel tel üç öbek halinde geriye taranarak, başın arkasında topuz yapan Knidos tipi saç. Kapak ayrıntısı verilmeyen, derinde göz çukurları, küçük burun, hafif aralık, plastik küçük dudaklı, iki yandan hafif içe çökük ağız ve ortası çukur, küçük sivri çeneye sahip hafif dolgun sivri yüz. Alta doğru genişleyen uzun boynun devamında, fazla geniş olmayan omuz, biribirinden ayrık, dolgun ve dik göğüslü, kalın bellli üst gövde. Dirsekten kırılıp, göğüs hizasında kaldırılarak omzun üzerinde saçı tutarmışçasına verilmiş sağ el. Omuz birleşim yerinin az ilerisinden kırık sol kol. Arkada kalçanın hemen altından, önde ise biraz daha üstten genital bölgenin hemen altından başlayıp, önde düğüm yaparak toparlanmış, ayaklar üzerine doğru inen giysi kumaşı. Kalça hareketinden anlaşıldığı üzere, dizden öne, topuktan geriye ve dış soluna atılmış sol bacak. Bu hareketten ötürü, vücut ağırlığını taşıyan sağ bacak, yukarı ve dışa kayan sağ kalça ile oluşturulmuş S hareketli gövde. Arka yüzde soldaki aşağı düşük, sağdaki yukarı kalkık, belirgin işlenmiş kalça ve hemen altından başlayan giysi kumaşı. sırtta yuvarlak buhar-askı deliği ve sonradan birleştirme kırıkları.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903-II,* Jüngere Typen-Type V, s. 211, No.6, Myrina; Jüngere Typen-Type V, s. 213, No. 7, İtalya; Jüngere Typen-Type V, s. 212, No. 4, Sidon; *Sieveking 1930*, s. 16, Taf. 14, Madytos; *Charbonneaux 1936*, s. 20, Pl. 66, Fig. 73, Cyreneica; *Besques 1972*, s.47, Pl. 56.b, 57.b, D 273, Eleonte; s. 127, Pl. 156.c, D

273, Sardes; s. 271-272, Pl. 339.g, E/D 2158, Tarsus; *Töpperwein 1976*, s. 54, Taf. 34, Fig. 205, Pergamon; *Leyenaar-Plaisier 1979*, s. 134, Pl. 157, Fig. 283, Smyrna; s. 254-255, Pl. 94, Fig. 673, Myrina; s. 380-381, Pl. 136, Fig. 1058, Thyateira; s. 412, Pl. 148-149, Fig. 1144, Ionia Kıyıları; *Açıkgöz 1996*, Foto. No. 4, Env. No. 4932, Afyon Müzesi; *Rumscheid 2006*, Taf. 27, Kat. Nr. 59, Priene; *Öztürk 2007*, Lev. II, K3, Efes.
Tarih **:** MÖ 1. yüzyıl ikinci yarısı - MS 1. yüzyıl başları.

Kat. No **:** 7
Adı : Aphrodite Anadyomene – Yarı Çıplak Tip
Kazı No **:** Pari'04-M.100/387
Müze En. No **:** 10326 (13998)
Levha No / Sayfa **:**29 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J10 / M100
Ölçü Yük./Gen. **:** 12.85/3.95 cm. Kaide: 2.9x3x2.25 cm. Buhar deliği: 1.7x0.7 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika ve kum katkılı, gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 5/8 sarımsı kırmızı, ara ara beyaz astar izleri / Göbek deliği ve dudakta, göğüs altında ve kaide de şerit şeklinde, elbisenin ise tamamında pembe boya izleri.
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/10 sn.
Fırınlama **:** Kötü
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Yüksek kare altık üzerinde, yukarı kaldırdığı elleriyle başın iki yanında saçlarını tutan, yarı çıplak Aphrodite. Bacaklar ve kaidede sonradan birleştirme çatlakları, yüzeyde aşınma. Alın üzerinde toplanıp, bir kısmı başın iki yanından ellerle tutulup, bir kısmı arkada topuz yapan noduslu saç. Az belirgin yüz uzuvlarına sahip, hafif köşeli yüz. Saçını tutan eller ve baş arasındaki kısım dolu olarka betimlendiğinden, stilize olmuş boyun ve omuzlar. Dirsekten kırılarak omuz hizasında yukarı kaldırılmış, soldaki daha üstte, başın iki yanıdan gelen saçları tutan eller. Az belirgin, birbirinden ayrık, küçük göğüslü, hafif şişkin karınlı üst gövde. Arkada kalça üzerinden, önde göbeğin heen altından toparlanarak, genital bölge önünde düğüm yapıp, ayaklara kadar inen elbise. Giysi altından az belirgin, dizden öne, topuktan geriye ve hafif yana çekilmiş sol ayak, vücut ağırlığının bindiği dik duran sağ bacak. Arka yüzde kalın çizgi şeklinde buhar-askı deliği. Arka yüzünde usta-atölye ismi, ön yüz ve yanlarda pembe şerit bulunan, tabanı açık yüksek kare kadie.
Yazıt / Usta İşareti **:** ΕΛ / ∈(E)N
Analoji **:** *Winter 1903 II*, Jüngere Typen-Type V, s. 213, No. 7, İtalya; Jüngere Typen-Type V, s. 212, No. 4, Sidon; *Mollard-Besques 1963*, Pl. 19.e, Myrina 961, Myrina; *Besques 1972*, Pl. 56.b, D 273, Eleonte; s. 127, Pl. 156.c, D 852, Sardes; s. 271-272, Pl. 339.g, E/D 2158, Tarsus; *Atasoy 1974*, Pl. 53, Fig. 15, Eskişehir; *Töpperwien 1976*, Taf. 34, Fig. 207-208, Pergamon; *Leyenaar-Plaisier 1979*, s. 380-381, Pl. 136, Fig. 1058, Thyateira; s. 412, Pl. 148, Fig. 1144, Ionia; *Açıkgöz 1996*, Foto. No. 4, Env. No. 4932, Afyon; *Öztürk 2007*, Lev. II, K3, Efes; *Işın 2007*, s. 37, K. 15, Patara; Kaplan 2011, Lev. 10, Kat. No. 34, Kilia; Çekilmez 2014, Kat. No. 9.
Tarih **:** MS 1. yüzyıl ilk yarısı

Kat. No : 8
Adı : Aphrodite Anadyomene – Yarı Çıplak Tip
Kazı No : Pari'04-M.100/388
Müze En. No : 10327 (13999)
Levha No / Sayfa : 29 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 13/4 cm. Kaide: 3x2.7x2.3 cm.
Buhar deliği: 2.4x0.6 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika ve kum katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 5/8 sarımsı kırmızı, ara ara beyaz astar izleri / Göbek deliği ve dudakta, göğüs altında ve kaide - de şerit şeklinde, elbisenin ise tamamında pembe boya izleri.
Foto Çekim Modu : F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çİft kalıp, içi boş.
Tanım : Yüksek kare altık üzerinde, yukarı kaldırdığı elleriyle başın iki yanında saçlarını tutan, yarı çıplak Aphrodite. Kaide arkasında küçük bir eksik kısım, yüzeyde aşınma. Alın üzerinde toplanıp, bir kısmı başın iki yanından ellerle tutulup, bir kısmı arkada topuz yapan noduslu saç. Az belirgin yüz uzuvlarına sahip, hafif köşeli yüz. Saçını tutan eller ve baş arasındaki kısım dolu olarka betimlendiğinden, stilize olmuş boyun ve omuzlar. Dirsekten kırılarak omuz hizasında yukarı kaldırılmış, soldaki daha üstte, başın iki yanıdan gelen saçları tutan eller. Az belirgin, birbirinden ayrık, küçük göğüslü, hafif şişkin karınlı üst gövde. Arkada kalça üzerinden, önde göbeğin heen altından toparlanarak, genital bölge önünde düğüm yapıp, ayaklara kadar inen elbise. Giysi altından az belirgin, dizden öne, topuktan geriye ve hafif yana çekilmiş sol ayak, vücut ağırlığının bindiği dik duran sağ bacak. Arka yüzde kalın çizgi şeklinde buhar-askı deliği. Arka yüzünde usta-atölye ismi, ön yüz ve yanlarda pembe şerit bulunan, tabanı açık yüksek kare kadie.
Yazıt / Usta İşareti : ΕΛ / ∈(E)N
Analoji : *Winter 1903 II*, Jüngere Typen-Type V, s. 213, No. 7, İtalya; Jüngere Typen-Type V, s. 212, No. 4, Sidon; *Mollard-Besques 1963*, Pl. 19.e, Myrina 961, Myrina; *Besques 1972*, Pl. 56.b, D 273, Eleonte; s. 127, Pl. 156.c, D 852, Sardes; s. 271-272, Pl. 339.g, E/D 2158, Tarsus; *Atasoy 1974*, Pl. 53, Fig. 15, Eskişehir; *Töpperwien 1976*, Taf. 34, Fig. 207-208, Pergamon; *Leyenaar-Plaisier 1979*, s. 380-381, Pl. 136, Fig. 1058, Thyateira; s. 412, Pl. 148, Fig. 1144, Ionia; *Açıkgöz 1996*, Foto. No. 4, Env. No. 4932, Afyon; *Öztürk 2007*, Lev. II, K3, Efes; *Işın 2007*, s. 37, K. 15, Patara; Kaplan 2011, Lev. 10, Kat. No. 34, Kilia; Çekilmez 2014, Kat. No. 9.
Tarih : MS 1. yüzyıl ilk yarısı

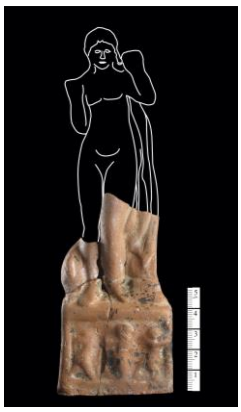

Kat. No : 9
Adı : Aphrodite Anadyomene - Çıplak ve Yunuslu Tip
Kazı No : Pari'07-AAS11.4 (13-BCF2)
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 30 /
Buluntu Yeri : Nekropol / D4c-1550-2300 / M96
Ölçü Yük./Gen. : 9.95 / 4.8 cm. Kaide: 5.6 x 3 x 4.3 cm. Ortalama tam boy: 18-19 cm Buhar Deliği: 1.55 x 1.8 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Kum ve gümüş mika katkılı, çok az gözenekli, çizgi katman halinde, orta sert dokulu ve çok az pürtüklü-hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/8 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Önyüzde kalın profilli kare çerçeve içerisinde kabartma Eros figürleri bulunan, yüksek kare kaide üzerinde, sağ yanında yunus balığı bulunan, bacak alt yarısından itibaren korunmuş, Aphrodite Anadyomene figürinine ait parça. Ağırlığı taşıyıp, dik duran sağ bacağın yanından, kuyruğu kalça arkasına uzanan yunus balığı. Dizden öne topuktan geriye ve yana çekilmiş sol ayak. Sırttan inerek sol bacağın yanından ayaklara kadar uzanan elbise. Ayrıntısız işlenmiş arka yüzde, bacakların arkasında yuvarlak buhar-askı deliği. Yüksek kare kaidenin tabanı açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903-II*, Jüngere Typen-Type V, s. 211, No. 9, Smyrna; Jüngere Typen-Type V, s. 211, No. 4, Dardanos; Jüngere Typen-Type V, s. 211, No. 6, Kıbrıs; *Kobylina 1961*, Taf. IX. 1, Phanagoreia; *Mollard-Besques 1963*, s. 19-20, Pl. 19.c, d, f, Myrina; *Kobylina, 1974-III*, ,Taf. 23. 1-2, Taf. 61. 7, *Pantikapeia; Kobylina 1974-IV*, Taf. 6. 5, Tyrambe; Taf. 57. 1-3, Gorgippia; *Leyenaar-Plaisier 1979*, s. 254-255, Pl. 94, Fig. 673, Myrina; *Denisova 1981*, Taf. XVI. M153, Myrmekion; *Kassab 1988*,Pl. 37, Fig. 179-180, Myrina; *Açıkgöz 1996*, Foto. No. 11, Env. No. 4941, Afyon; *Lang-Auinger 2003*, Taf. 127, TK 51, Efes.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No : 10
Adı : Aphrodite Anadyomene - Çıplak ve Yunuslu Tip
Kazı No : Pari'09-85-AHP5
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 31 /
Buluntu Yeri : Nekropol / F3c-1570-2295 Doğu kesit/ -1m. M136.
Ölçü Yük./Gen. : 10.5 / - cm. Kaide: 3.4 x 2 x 2.1 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı / Kum taşçık, az kireç ve mika katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.

Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı astar izi yok / Dışta siyah yada bordo boya izi olabilecek izler var.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/5 sn. (Canon SX10 IS)
Fırınlama : iyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Yüksek kare altık üzerinde, yukarı kaldırdığı elleriyle başın iki yanında saçlarını tutan, sol yanında yunus balığı bulunan Aphrodite. Boyun ve üst gövdede sonradan birleştirme çatlakları. Alın ortasında ikiye ayrılıp, kabartı şeklinde şakakları kaplayarak bir kısmı kulaklar üzerinden geriye toğru taranıp topuz yapan, bir kısmı ise birer tutam halinde başın iki yanından omuzlar üzerinde tutulan saç. Hafif kend soluna dönük baş. Az belirgin göz çukurları, iri burun, küçük ağızlı hafif sivri yüz. Başın iki yanından ellere kadar uzanan saçın bulunduğu kısmın tamamen dolu olarak verilmesi sonucu sitilize olmuş boyun ve omuzlar.Dirseklerden kırılarak karın hizasında yukarı kalkık kollar. Birbirinden ayrık, küçük dik göğüsler ve göğüs altında çok geniş olmayan strophiona sahip ince belli, hafif şişkin karınlı, hafif kendi soluna yatık üst gövde. Dizden kırılarak dışa, topuktan geriye ve çok az yana çekilmiş sağ bacak.Ağırlığın bindiği, dik duran sol bacak üzerinde kas yığılması sonucu yukarı kalkık ve dışa çıkık sol kalça. Sol bacağa bitişik, kuyruğuyla önde genital bölgeyi kapatmış yunus balığı. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903-II*, Jüngere Typen-Type V, s. 211, No. 9, Smyrna; Jüngere Typen-Type V, s. 211, No. 4, Dardanos; Jüngere Typen-Type V, s. 211, No. 6, Kıbrıs; *Kobylina 1961*, Taf. IX. 1, Phanagoreia; *Mollard-Besques 1963*, s. 19-20, Pl. 19.c, d, f, Myrina; *Kobylina, 1974-III*, ,Taf. 23. 1-2, Taf. 61. 7, *Pantikapeia; Kobylina 1974-IV*, Taf. 6. 5, Tyrambe; Taf. 57. 1-3, Gorgippia; *Leyenaar-Plaisier 1979*, s. 254-255, Pl. 94, Fig. 673, Myrina; s. 412, Pl. 149, Fig. 1145, Ionia; *Denisova 1981*, Taf. XVI. M153, Myrmekion; *Kassab 1988*,Pl. 37, Fig. 179-180, Myrina; *Açıkgöz 1996,* Foto. No. 11, Env. No. 4941, Afyon; *Lang-Auinger 2003*, Taf. 127, TK 51, Efes.
Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No : 11
Adı : Aphrodite Anadyomene - Çıplak ve Yunuslu Tip
Kazı No : Pari'09-AHP6
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 31 /
Buluntu Yeri : Nekropol / F3c-1570-2295 Doğu kesit / -1 m. M136
Ölçü Yük./Gen. : 9.2 / cm. Kaide: 3.3 x 2 x 2.1 cm.

Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı / Kum taşçık, az kireç ve mika katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, astar izi yok / Dışta siyah yada bordo boya izi olabilecek izler var.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon SX10 IS)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.

Tanım **:** Yüksek kare altık üzerinde, yukarı kaldırdığı elleriyle başın iki yanında saçlarını tutan, sol yanında yunus balığı bulunan Aphrodite. Boyun, kollar, üst gövde, sol bacak ve kaidede sonradan birleştirme ve geçici tamamlama çatlakları ve eksik kısımlar. Alın ortasında ikiye ayrılıp, kabartı şeklinde şakakları kaplayarak bir kısmı kulaklar üzerinden geriye toğru taranıp topuz yapan, bir kısmı ise birer tutam halinde başın iki yanından omuzlar üzerinde tutulan saç. Hafif kendi soluna dönük baş. Az belirgin göz çukurları, iri burun, küçük ağızlı hafif sivri yüz. Başın iki yanından ellere kadar uzanan saçın bulunduğu kısmın tamamen dolu olarak verilmesi sonucu sitilize olmuş boyun ve omuzlar.Dirseklerden kırılarak karın hizasında yukarı kalkık kollar. Birbirinden ayrık, küçük dik göğüsler ve göğüs altında çok geniş olmayan strophiona sahip ince belli, hafif şişkin karınlı, hafif kendi soluna yatık üst gövde. Dizden kırılarak dışa, topuktan geriye ve çok az yana çekilmiş sağ bacak.Ağırlığın bindiği, dik duran sol bacak üzerinde kas yığılması sonucu yukarı kalkık ve dışa çıkık sol kalça. Sol bacağa bitişik, kuyruğuyla önde genital bölgeyi kapatmış yunus balığı. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Winter 1903-II*, Jüngere Typen-Type V, s. 211, No. 9, Smyrna; Jüngere Typen-Type V, s. 211, No. 4, Dardanos; Jüngere Typen-Type V, s. 211, No. 6, Kıbrıs; *Kobylina 1961*, Taf. IX. 1, Phanagoreia; *Mollard-Besques 1963*, s. 19-20, Pl. 19.c, d, f, Myrina; *Kobylina, 1974-III*, ,Taf. 23. 1-2, Taf. 61. 7, *Pantikapeia; Kobylina 1974-IV*, Taf. 6. 5, Tyrambe; Taf. 57. 1-3, Gorgippia; *Leyenaar-Plaisier 1979*, s. 254-255, Pl. 94, Fig. 673, Myrina; s. 412, Pl. 149, Fig. 1145, Ionia; *Denisova 1981*, Taf. XVI. M153, Myrmekion; *Kassab 1988*,Pl. 37, Fig. 179-180, Myrina; *Açıkgöz 1996,* Foto. No. 11, Env. No. 4941, Afyon; *Lang-Auinger 2003*, Taf. 127, TK 51, Efes.
Tarih **:** MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No **:** 12
Adı **:** Aphrodite Anadyomene - Çıplak ve Yunuslu Tip
Kazı No **:** Pari'04-M.111/467
Müze En. No **:** 10406 (15296)
Levha No / Sayfa **:**32 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J11 / M111
Ölçü Yük./Gen. **:** 14.7/4.2 cm. 5x-x3.1 cm. (Yuvarlak) Buhar deliği: 3.3x1.5 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 5/8 Sarımsı Kırmızı / Mika ve kum katkılı, çok az gözenekli, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.

Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 açık kırmızı, astar yok / Kaide de kırmızımsı pembe, göğüs altında pembe boya izleri.
Foto Çekim Modu **:** F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/40 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın profilli, yuvarlak kaide üzerinde ayakta duran, sağ yanında yunus balığı bulunan Aphrodite. Hafif kendi sağına yatkın ve yukarı kalkık başta ayrıntı yok. Gövdeye bitişik, bacak üzerinden yunus balığının kuyruğunu tutan sağ el. Dirsekten kırılarak omuz hizasında yukarı kaldırılıp, saç ve elbiseyi tutan

sol el. Kendi soluna ve geriye yatkın üst gövdede az belirgin, biribirinden ayrık küçük göğüsler. Dizden öne, topuktan yukarı kalkık sağ ayağa bitişik, kuyruk kısmı çapraz olarak genital bölgeyi kapatan yunus balığı. Ağırlığı taşıyıp, dik verilmiş sol ayak. Başın arkasından başlayıp, sırttan inerek, sol kalça yanından çıkıp, ayaklara kadar inerek, sol bacağın yanında kütlesel bir birikinti yapan, himation-stola benzeri elbise. Dışa bombeli, ayrıntısız işlenmiş arka yüzde, figürün sırt kısmında göz biçimli buhar-askı deliği. Alltta ve üstte dışa taşkın prpfilli, yuvarlak kadienin tabanı açık.

Yazıt / Usta İşareti : -

Analoji : *Winter 1903-II*, Jüngere Typen-Type V, s. 211, No. 9, Smyrna; Jüngere Typen-Type V, s. 211, No. 4, Dardanos; Jüngere Typen-Type V, s. 211, No. 6, Kıbrıs; *Kobylina 1961*, Taf. IX. 1, Phanagoreia; *Mollard-Besques 1963*, s. 19-20, Pl. 19.c, d, f, Myrina; *Kobylina, 1974-III*, ,Taf. 23. 1-2, Taf. 61. 7, *Pantikapeia; Kobylina 1974-IV*, Taf. 6. 5, Tyrambe; Taf. 57. 1-3, Gorgippia; *Leyenaar-Plaisier 1979*, s. 254-255, Pl. 94, Fig. 673, Myrina; *Denisova 1981*, Taf. XVI. M153, Myrmekion; *Kassab 1988*,Pl. 37, Fig. 179-180, Myrina; Bayer-Niemeier 1988, s. 172-174, Taf. 63.2-3, Kat. No. 356-357, Mısır; *Fischer 1994*, Taf. 97, No. 919-921, Mısır-Fayum; *Açıkgöz 1996,* Foto. No. 11, Env. No. 4941, Afyon; *Lang-Auinger 2003*, Taf. 127, TK 51, Efes.

Tarih : MS 1. yüzyıl sonları.

Kat. No : 13
Adı : Aphrodite Anadyomene – Knidos etkili hydira-amphoralı Tip
Kazı No : Pari'05-124
Müze En. No :
Levha No / Sayfa : 32 /
Buluntu Yeri : Nekropol / F3c / M25
Ölçü Yük./Gen. : 28.5 / - cm.

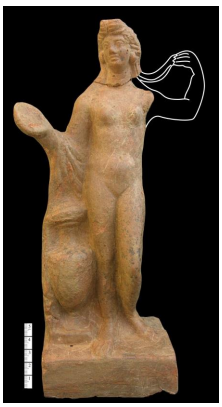

Kil Rengi/Kil Yapısı : Kiremit kırmızısı- 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Az mika, kum ve kireç katkılı, az gözenekli, sert dokulu, tozsu pür-tüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 5/8 Kırmızı, astar yok / -.
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-50 Poz Süresi: 1/61 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Yüksek dikdörtgen altlık üzerinde ayakta duran çıplak Aphrodite. Omuzdan itibaren kırık sol kol ve boynunun sol tarafında kırıktan kaynaklı eksil kısım. Çok az kendi sağına dönük başta alın üzerinde yükseltilmiş noduslu saçlar tepede geriye doğru taranırken, yanlarda kulakların üzerinden boyun ve omuzlara düz inmekte. Tamamen çıplak vücutta küçük kalkık göğüsler. Sağ kol dirsekten bükülerek yana ve yukarı kaldırılmış, elde ayna, dirsekten atılmış kumaş, sağ yanında kalçası hizasına kadar yükselen amphorayı arkadan sarmış. Dirsekten kırılarak, omuz hizasında yukarı kaldırılıp, başın yanından gelen saçı tuttuğu düşünülen, kırık sol kol. Vücut ağırlığını taşıyan sağ bacak sabit, sol bacak dizden kırılarak öne, topuktan kaldırılarak arkada yukarı ve yana atılmış. Üst yarısında ayrıntılı, alt yarısında ise yaslandığı kayalığın yüzeysel verildiği arka yüz. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti :-

Analoji **:** *Winter 1903-II*, Jüngere Typen- Type V, s. 216, Fig. 10, Pergamon; Jüngere Typen- Type V, s. 209, Fig. 4; s. 216, Fig. 3-4, Smyrna; Jüngere Typen- Type V, s. 216, Fig. 7, Capua; *Mendel 1908*, s. 456, No. 3049, Pl. XIII, Fig. 4, Aydın Ayaklıdere; *Mollard-Besques 1963*, s. 16, Pl. 15, a- LY 1546, b- MYRINA 1033, c- LY 1588, d- B 127, e- B 80, f. MYRINA 965; s. 16-17, Pl. 16, a- MYR 19, b- MYRINA 953, c- MYRINA 1032, d- B 92, e- M 9, f- M8; s. 17, Pl. 17, a-LY 1533, b- MYRINA 1026, c- B 95, d- MYR 20, e- M 10, f- B 53; *Leyenaar-Plaiser 1979*, s. 253, Pl. 93, No. 669, Myrina örnekleri; Pl. 138, No. 1148, Ionia; Pl. 213, No. 1605, Smyrna; *Tozkoparan 1998*, s. 20, Res. 30, STR 96 AM2/13-41, Stratonikeia; *Tavukçu 1999*, Kat. No. 47, Dardanos Tümülüsü; *Güçlü 2006*, s. 43, Lev. 4, Res. 7a-c, Malkara Kermeyan; *Işın 2007,* s. 40, K 16, Patara; *Hornung-Bertemes 2007*, s. 126, Taf. 10, Fig. 62, Demetrias; *Çokay Kepçe – Gerçeker 2011*, s. 152-153, Kat. No. 78, Sadberk Hanım Müzesi; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 1-6, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No **:** 14
Adı : Aphrodite Anadyomene –
Knidos etkili hydira-amphoralı Tip
Kazı No **:** Pari'04-M.23/77
Müze En. No : 10016 (3376)
Levha No / Sayfa : 33 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / L8 / M23
Ölçü Yük./Gen. **:** 15.1 cm. / -. Kaide: 5 x 3.4 x 3.3 cm.
Buhar deliği: 2.5 x 0.9 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 açık kırmızı / Bol mika, kum, kireç ve taşçıklı, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey rengi 2.5 YR 5/6 kırmızı, astar yok, / -.
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/3 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çİft kalıp, içi boş.
Tanım **:** Üste doğru hafif daralmış, dikdörtgen altlık üzerinde ayakta duran, çıplak Aphrodite. Yüzde yoğun aşınma, ayak hizasından kırık sonradan birleştirilmiş. Hafif kendi sağına dönük örtülü başta, ortadan ikiye ayrılarak alnı ve şakakları kaplayıp, kulaklar üzerinden arkaya taranmış saç. Derinde küçük göz çukurları, küçük burun, iki yandan hafif içe çökük, az belirgin dudaklı,küçük ağız ve yuvarlak çeneli, hafif dolgun yüz. Saç altından belirgin iri top boncuk biçimli küpeler. Omuzlara geçişte yumuşak hatlı, çok uzun olmayan boyun. Dirsekten bükülerek omuz hizasında kaldırılıp, baştan inen elbise kumaşını tutan sol el. Gövdeden hafif ayrık, sağ bacağı yaynındaki amphoraya doğru indirilmiş, sağ el. Koltuk atllarından başlayan, dik ve hafif birbirinden ayrık, küçük göğüsler.Vücut ağırlığının bindiği sağ bacak ve dizden dışa, topuktan hafif yana ve geriye çekilen sağ bacak yapısıyla, sağ üste doğru kaymış sol kalça. Hafif sişkin karın. Başın tepe kısmından başlayıp boynun ki yanından, omuzlara inen, sol omuzda sol el ile tutulmuş, sağ omzun arkasından sağ yanındaki amphora züerine dökülerek amphoranın arka kısmından topuklara kadar inen stola türü giysi. Ayrıntısız, hafif dışa bombeli arka yüzde badem biçimli buhar-askı deliği. Tabanı açık kaidenin arka yüzünde belirgin yazıt-usta-atölye işareti.
Yazıt / Usta İşareti **:** ⊧ꟾ⅄ FAΛ

Analoji **:** *Mollard-Besques 1963*, s. 18, Pl. 17.c-d-f, Myrina; *Besques 1972*, s. 61, Pl. 75.c, D 345, Samos; *Besques 1986*, s. 6, Pl. 04.c, E 306-07, Güney İtalya-Campania; *Leyenaar-Plaiser 1979*, s. 175-176, Pl. 66, Fig. 406-410, Smyrna.
Tarih **:** MS 1. yüzyıl başları – MS 40.

Kat. No **:** 15
Adı **:** Aphrodite Anadyomene – Knidos etkili hydira-amphoralı Tip
Kazı No **:** Pari'07-AAS11.1
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 33 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / D4c - 1550-2300 / M96
Ölçü Yük./Gen. **:** 15 / 5 cm. Ortalama Tam Boy: 15.5 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, az pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu **:** F/4 ISO-50 Poz Süresi: 1/88 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın profilli, alçak, köşeli kaide üzerinde, ayakta ve çıplak Aphrodite. Arka kısmı ve başın üst bölümü eksik, ayaklar üzerinde sonradan birleştirme izi. Dirsekden kırılarak, omuz–göğüs hizasında yukarı kalkık, omuzlar üzerinde saçı tutan kollar. Yukarı çekik az belirgin göğüs, dar omuz, karında incelen bele sahip üst gövde. Vücut ağırlığını taşıyan, dik verilmiş sağ bacakda dışa taşkın yukarı kalkık sağ kalça. Dizden kırılarak öne, topuktan geriye ve yana çekilmiş, hareketli sol bacak. Sağ bacağa bitişik, kısmen eksik hydria-amphora. Tabanı açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Winter 1903-II*, Jüngere Typen-Type V, s. 209, No. 6, Myrina; Jüngere Typen-Type V, s. 209, No. 5, Kyme; *Baudat 1953*, s. 21, Pl. VIII, XX, Fig. 18, Myrina; *Bayer-Niemeier 1988*, s. 172-174, Taf. 64.1-2, Kat. No. 354, 356, Mısır-Fayum; *Tavukçu 1999*, Lev. 12, Kat. No. 48, Troas; *Müze Kataloğu 2007*, s. 284, Env. No. 688, Gönül Paksoy Koleksiyonu; *Çekilmez 2014,* Kat. No. 9-11, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No **:** 16
Adı **:** Aphrodite Anadyomene – Knidos etkili hydira-amphoralı Tip
Kazı No **:** Pari'04-M.111/468
Müze En. No **:** 10407 (105297)
Levha No / Sayfa **:** 34 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J11 / M111
Ölçü Yük./Gen. **:** 13.7/4.5 cm. Kaide: 5.2x2.4x2.6 cm. Buhar Deliği: 3.5x1.5 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum taşçık ve kireç katkılı , az gözenekli, orta sert dokulu, hafif kaygan yüzey

li.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 açık kırmızı, astar yok. / Amphora üzerinde mavi, kaide de ise kırmızımsı pembe boya izi.
Foto Çekim Modu **:** F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/25 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çİft kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın profilli, alçak, köşeli kaide üzerinde, ayakta ve çıplak Aphrodite. Alın üzerinde ikiye ayrılarak kulaklar üzerinden omuzlara dökülüp, ellerde tutulan saç. Az belirgin, birbirinden ayrık, fazla derinde olmayan gözler, hafif iri burun, az belirgin küçük ağız ve hafif yuvarlak, dolgun yüz. Dirsekden kırılarak, omuz–göğüs hizasında yukarı kalkık, omuzlar üzerinde saçı tutan kollar. Yukarı çekik az belirgin göğüs, dar omuz, karında incelen bele sahip üst gövde. Vücut ağırlığını taşıyan, dik verilmiş sağ bacakda dışa taşkın yukarı kalkık sağ kalça. Dizden kırılarak öne, topuktan geriye ve yana çekilmiş, hareketli sol bacak. Sağ bacağa bitişik, üzerine elbise bırakılmış, hydria-amphora. Hafif dışa bombeli, yüzeysel işlenmiş arka yüzde, bacakların arkasında, badem biçimli buhar-askı deliği, kadie arka kısmında kabartma-pozitif usta-atölye ismi-işareti. Tabanı açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** Net değil, olasılıkla ΠΑΠΑ.
Analoji **:** *Winter 1903-II*, Jüngere Typen-Type V, s. 209, No. 6, Myrina; Jüngere Typen-Type V, s. 209, No. 5, Kyme; *Baudat 1953*, s. 21, Pl. VIII, XX, Fig. 18, Myrina; *Bayer-Niemeier 1988*, s. 172-174, Taf. 64.1-2, Kat. No. 354, 356, Mısır-Fayum; *Tavukçu 1999*, Lev. 12, Kat. No. 48, Troas; *Müze Kataloğu 2007*, s. 284, Env. No. 688, Gönül Paksoy Koleksiyonu; *Çekilmez 2014,* Kat. No. 9-11, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ortaları

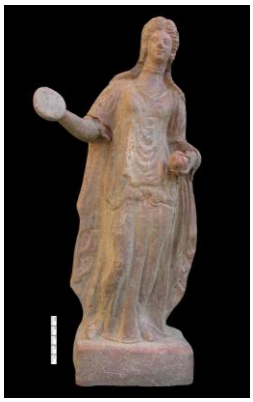

Kat. No **:** 17
Adı **:** Peploslu Aphrodite (Giyimli Aphrodite)
Kazı No **:** Pari'05-126
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 34 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / F3c / M25
Ölçü Yük./Gen. **:** 35.2 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı **:** Kiremit kırmızısı- 2.5 YR 4/8 Kırmızı / Mika ve kum tanecik katkılı, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 5/8 Kırmızı, beyaz astar / Pembe (Saç).
Foto Çekim Modu **:** F/5 ISO-50 Poz Süresi: 1/46 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çoklu kalıp, içi boş.
Tanım **:** Çok yüksek olmayan dikdörtgen altlık üzerinde ayakta duran Aphrodite. Baş ve kollar kırık, sonradan birleştirilmiş, birleştirme yerlerinde onarım çatlakları. Uzun bir boyun üzerinde, hafif sağa-yukarı doğru kalkık başta ortadan ayrılan saçlar ense üzerinde topuz, yanlara dalgalı inenler ise omuzlar üzerinde bukleler. Oval formlu yüzde, çok derinde olmayan gözler üzerinde göz kapakları az plastik yapıda. Birbirine yakın kaşlar yay formlu az belirgin kaş çizgileri, küçük geniş kanatlı burun, dışa çıkık küçük dolgun dudaklı ağız kapalı, dışa çıkık çene uç kısmı yuvarlak ve az belirgin. Bel üzerinde kemerle toplanmış, V yakalı, belden itibaren derin kıvrımlarla

dökümlü olarak ayaklara kadar uzanan, peplos üzerine, sırtından tabanlarına kadar uzanan himation. Sağ kol dirsekten bükülerek yana açılmış, elde ayna, sol kol dirsekten karın üzerine doğru bükülmüş, elde elma-nar (?), sol bacak sabit, sağ dizden kırılarak hafif geri ve yana çekilip, parmak uçları üzerinde verilmiş. Detay verilmeyen sırtta, dikine çekik göz biçimli buhar deliği ve yazıt, usta-atölye işareti. Ayak uçları elbise altından belirgin, kaide tabanı açık.

Yazıt / Usta İşareti : ΚΑΛΛΙΓΡΑΦ ΟΥ

Analoji : *Winter 1903 II*, Jüngere Typen - Type I, s. 64, Fig. 5; Jüngere Typen – Type V, s. 214, Fig. 7, İstanbul Arkeoloj Müzesi'nde bulunan Myrina örneği 38 cm boyundadır; *Besques 1972*, s. 96, Pl. 122 e-D 577, Aigai'den Aphrodite Genetrix; *Dereboylu 2012*, s. 94-95, Lev. 18, K.16, Aigai'den Aphrodite Genetrix, MS 2. yüzyıl; *Mollard-Besques 1963*, s. 93, Pl. 110 a – CA 3669, Myrina'dan Diphilos atölyesi ürünü, MS 1. yüzyılın ikinci çeyreği; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 148 1142, tip aynı değil ama ölçüleri (31.8 cm), çekik göz biçimli buhar deliği, kaide ve ΚΑΛΛΓΡΑΦΟΥ yazıtı aynı, Ionia kıyıları, MS 1 civarı.

Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No : 18
Adı : Himationlu Yarı Çıplak Aphrodite
Kazı No : Pari'06-87
Müze En. No :
Levha No / Sayfa : 35 /
Buluntu Yeri : Nekropol / D4d -1550-2305 / M78-M83 aras
Ölçü Yük./Gen. : 20.5 / 8.4 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : Açık Kiremit kırmızısı - 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Çok az mika, kum ve kireç katkılı, az gözenekli, sert dokulu, tozsu ve hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı**,** beyaz astar / Açık pembe – mavi.
Foto Çekim Modu : F/4.7 ISO-50 Poz Süresi: 1/67 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Tek kalıp, içi dolu.
Tanım : Arka kısmı düz, yarı kabartma, ayakta duran Aphrodite. Baş, sol kol, ayaklar ve bacakların iki yanında kısmen eksik kısımlar. Göğüs hizasında yukarı kalkık, başın arkasından başlayıp, omuzlar üzerinden gelen himationu tutan sol el. Sağ klaça üzerinden koluna doladığı himationla, sağ bacak ve kısmende genital bölgeyi kapatan sağ el. Geniş omuzlar, yukarıda, dik ve küçük verilmiş, ortasında kastula kopçası bulunan göğüsler. Ağırlığı taşıyan sağ bacak, dizden öne topuktan geriye ve yana çekilmiş sol ayak.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Laumonier 1956*, Pl. 52, No. 497, Delos; *Kobylina 1974*, Terrakotovye statuetki IV, Taf. 57. 3, Gorgippia; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 138, No. 1071, Balıkesir; *Denisova 1981*, Taf. XVI. 1, M153,Myrmekion; .Işın 2007, s. 41-42, K. 17, Patara; *Müze Kataloğu 2007*, s. 276, Env. No. 6, *Gönül Paksoy Koleksiyonu*; *Çekilmez 2014*, K. 15, Tralleis.
Tarih : MÖ 1. yüzyıl sonu – MS 1. yüzyıl başı.

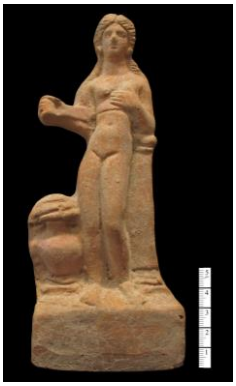

Kat. No **:** 19
Adı **:** Strophionlu Çıplak Aphrodite
Kazı No **:** Pari'04-M.124b/496
Müze En. No **:** 10435 (15323)
Levha No / Sayfa **:** 35 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / L8-7 kesitinde / M124b
Ölçü Yük./Gen. **:** 19 / 4 cm. Kaide: 7.7 x 4.7 x 3.5 cm.
Buhar deliği: 194.6 x 1.3 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 4/8 Kırmızı / Mika ve kum taşçıklı az gözenekli, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 5/8 Kırmızı, astar yok. / Dudak, kuşak ve amphorada pembe boya izleri.
Foto Çekim Modu **:** F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/60 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi.
Yapım Tekniği **:** Çİft kalıp, iç boş.
Tanım **:** Yüksek dikdörtgen altlık üzerinde, payeye yaslanmış, strophionunu çıkaran çıplak Aphrodite. Alın üzerinde ikiye ayrılarak, alnı ve şakakları çevreleyip kulaklar üzerinden tel tel, dalgalı bir şekilde geriye taranmış, birkısmı başın arkasında toplanmış, bir kısmı ise kulak arkasından, boynun iki yanından omuzlara indirilmiş saç. Basık üçgen alın, derinde işlenmiş gözler, küçük kısa, ucu kalkık burun, az belirgin kapalı, küçük ağız, yuvarlak çene ve hafif dolgun yuvarlak yüz. Kulaklarda iri top boncuk biçimli küpeler. Fazla uzun olmayıp alta doğru genişleyen kalın boyun. Göğsün altında gövdeyi çevrelemiş kalın bant şeklinde göğüs bandı – strophion. Kısmen sol kalçanın arkasında kalmış, sol yanında bel hizasına kadar yükselen, alt ve üstte dışa taşkın profilli bir payeye yasladığı sol kol ile sol göğüs üzerinden tuttuğu strophionu, yine dirsekten kırarak göğüs hizasında öne doğru kaldırdırğı sağ eliyle çekip çıkarır. Az belirgin göbek ve ince belin devamında üst gövdeye göre kalın işlenmiş, dizden öne, topuktan geriye ve hafif yana çekilmiş sol bacak. Ağırlığın bindiği dik duran sağ bacak. Sağ yanda dizin üst kısmına kadar yükselen, üzerinee elbisenin bırakıldığı hydria-amphora. Dışa bombeli ayrıntısız arka yüzeyde çekik göz biçimli buhar-askı deliği ve usta-atölye işareti. Tabanı açık.
Yazıt / Usta İşareti **:**
Analoji **:** *Paul 1959*, Taf. 76, Fig. 282, Alexandria; *Mollard-Besques 1963*, s. 20, Pl. 20. d-f, MYR 23, MYR 24, Myrina; *Besques 1972*, s. 272, Pl. 341.e, D 2164., Tarsus; *Besques 1992*, s. 158, Pl. 96.b, E 443, Hadrumete; Pl. 59.b, D/E 4487, Mısır; *Öztürk 2005*, Lev. II, K4, Efes; *Müze Kataloğu 2007*, s. 273, Env. No. 1554, Gönül Paksoy Koleksiyonu; *Çekilmez 2014*, s. 279, Kat. No. 16, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ikinci çeyreği.

Kat. No **:** 20
Adı **:** Niş içerisinde Strophionlu Çıplak Aphrodite
Kazı No **:** Pari'07-41-AAT7
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 36 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / D4a-c - 1545-2300 / M97
Ölçü Yük./Gen. **:** 13.9 cm. / 6.3 cm. Kaide: 7.2 x 3.4 x - cm. Buhar Deliği: 3.8x1.5 cm. (Elips)
Kil Rengi/Kil Yapısı : Koyu kiremit kırmızısı-2.5 YR 4/8 Kırmızı / Mika, kum ve taşçık katkılı, az gözenekli, ortasert dokulu, tozsu-pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 5/8 Kırmızı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu **:** F/3.2 ISO-50 Poz Süresi: 1/54 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Alt kısmı basamaklı, üst kısmı kemerli, niş içerisinde aykata duran Aphrodite. . Dirsekten bükülerek omuz hizasında yana ve ileri açılıp strophionu çeken sağ el. Göğüs üzerinde strophionu tutan sol el. Hafifi geriye doğru kaykılmış ğst gövde. Ağırılığı taşıyıp, dik duran, kalça kısmı yukarı kalkık ve hafif dışa taşkın sağ ayak. Dizden krılarak öne çıkarılmış, topuktan geriye ve haifif yana çekilmiş, hareketli sol ayak. Dışa bombeli ve yüzeysel işlenmiş, çekik göz biçimli buhar-askı deliğine sahip arka yüzey. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Goldman 1950*, s. 309-310, Pl. 212, Fig. 13, Tarsus-Gözlükule; *Walters 1903*, s. 354, Pl. XII, Güney İtalya-Ruvo; *Winter 1903 II*, Jüngere Typen-Type V, s. 213, No. 1, Güney İtalya-Ruvo; *Besques 1972*, s. 128-129, Pl. 157.b, d, D 858, Batı Anadolu; *Kassab 1988*, Pl. 44 .215, Batı Anadolu; *Besques 1992*, s. 150-151, Pl. 93.a-f, E 426-431, Hadrumete; *Gonzenbach 1995*, Taf. 137.1-2, Kuzey İtalya; *Müze Kataloğu 2007*, s. 284, Env. No. 688, Gönül Paksoy Koleksiyonu.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 21
Adı : Strophionlu Çıplak Aphrodite
Kazı No **:** Pari'05-137
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 36 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / F3c-1570-2295/ 2. Adak Grubu
Ölçü Yük./Gen. **:** 13.8 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : Açık kiremit kırmızısı-2.5 YR 5/8 Kırmızı/ Mika ve kum katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, tozsu prütüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, beyaz astar / Pembe boya izleri (Saçta çok az belirgin).
Foto Çekim Modu **:** F/7.1 ISO-50 Poz Süresi: 1/72 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.

Tanım **:** Konik dikdörtgen kaide üzerinde, yüksek bir kayalığa oturan çıplak Aphrodite. Alın üzerinde ikiye ayrılıp omuzlara inen saç ve dolgun yüz yapısına sahip, sağa eğik baş. Dirsekten bükülerek omuz hizasında yana açılıp strophionu çeken sağ el. Göğüs üzerinde strophionu tutan sol el. Sol daki daha yukarda işlenmiş bitişik bacaklar. Arka yüzde sırt ve kalça ayrıntıları belirgin. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **: -**
Analoji **:** *Paul 1959*, Taf. 76, Fig. 282, Alexandria; *Mollard-Besques 1963*, s. 20, Pl. 20. d-f, MYR 23, MYR 24, Myrina; *Besques 1972*, s. 272, Pl. 341.e, D 2164., Tarsus; *Besques 1992*, s. 158, Pl. 96.b, E 443, Hadrumete; Pl. 59.b, D/E 4487, Mısır; *Öztürk 2005*, Lev. II, K4, Efes; *Müze Kataloğu 2007*, s. 273, Env. No. 1554, Gönül Paksoy Koleksiyonu; *Çekilmez 2014*, s. 279, Kat. No. 16, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyıl ilk yarısı (MS 1. yüzyıl başları – MS 40)

Kat. No **:** 22
Adı **:** Mantolu Çıplak Aphrodite - Hydria-amphoralı/Knidos Etkili Tip
Kazı No **:** Pari'05-34
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 37 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / E4c / M11 nolu Mezar
Ölçü Yük./Gen. **:** 15.5 cm. (9.0 cm.)
Kil Rengi/Kil Yapısı **:** Açık kiremit kırmızısı-2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkı, gözenekli, orta sert dokulu, pürtüklü – yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / -.
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-50 Poz Süresi: 1/49 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Üste doğru hafif daralmış, dikdörtgen altlık üzerinde ayakta duran, çıplak Aphrodite. Yüzeyde yoğun aşınma, ayak hizasından kırık sonradan birleştirilmiş. Hafif kendi sağına ve aşağı dönük örtülü başta, ortadan ikiye ayrılarak alnı ve şakakları kaplayıp, kulaklar üzerinden arkaya taranmış saç. Derinde küçük göz çukurları, küçük burun, iki yandan hafif içe çökük, az belirgin dudaklı,küçük ağız ve yuvarlak çeneli, hafif dolgun yüz. Saç altından belirgin iri top boncuk biçimli küpeler. Omuzlara geçişte yumuşak hatlı, çok uzun olmayan boyun. Dirsekten bükülerek, dış kısmı kalçaya dayanmış sol el. Gövdeden hahfif ayrık, sağ bacağı yaynındaki amphoraya doğru indirilmiş, sağ el. Koltuk atllarından başlayan, dik ve hafif birbirinden ayrık, küçük göğüsler.Vücut ağırlığının bindiği sağ bacak ve dizden dışa, topuktan hafif yana ve geriye çekilen sağ bacak yapısıyla, sağ üste doğru kaymış sol kalça. Hafif sişkin karın. Başın tepe kısmından başlayıp boynun ki yanından, omuzlara inen, sol omzu ve kolu kapatmış, sağ omzun arkasından saağ yanındaki amphora züerine dökülerek amphoranın arka kısmından topuklara kadar inen stola türü giysi. Ayrıntısız, hafif dışa bombeli arka yüzde buhar deliği yok. Tabanı açık kaidenin kısmen kırık arka yüzünde az belirgin yazıt-usta-atölye işareti.
Yazıt / Usta İşareti **:** ^Λ ΚΑΛ olmalı ama ön kısım kırık

Analoji : *Mollard-Besques 1963*, s. 18, Pl. 17.c-d-f, Myrina; *Besques 1972*, s. 61, Pl. 75.c, D 345, Samos; *Besques 1986*, s. 6, Pl. 04.c, E 306-07, Güney İtalya-Campania; *Leyenaar-Plaiser 1979*, s. 175-176, Pl. 66, Fig. 406-410, Smyrna.
Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No : 23
Adı : Mantolu Çıplak Aphrodite- Kuğu-Kazlı Tip
Kazı No : Pari'07-42-AAT8
Müze En. No :
Levha No / Sayfa : 37 /
Buluntu Yeri : Nekropol / D4a-c / M97
Ölçü Yük./Gen. : 13.3 / - cm. Kaide: 3.1x4.6x- cm. Buhar Deliği: 3.1 x 1.6cm. (Elips)
Kil Rengi/Kil Yapısı : Koyu Kiremit Kırmızısı-2.5 YR 5/6 Kırmızı / Az mika ve kum katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, beyaz astar izleri olabilecek izler var / -.
Foto Çekim Modu : F/3.6 ISO-50 Poz Süresi: 1/56 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Yüksek, düz profilli, dikdörtgen kaide üzerinde ayakta duran Aphrodite. Hafif kendi sağına dönük başta aşınmadan dolayı ayrıntı yok. Sırtta, başın üst kısmından başlayıp, omuzlar üzerine döküldükten sonra sağ omuzda sağ el ile yukarı doğru kaldırılmış, sol yanda ise aşağı ve yana doğru açılan sol el ile sola doğru açılarak, adeta bir fon oluştururmuşçasına gövdenin iki yanında açılarak, tabana kadar uzanan himation ya da stola benzeri bir tür manto. Sol el ile bacağı arasında, kaide üzerinden diz hizasına kadar yükselen, kıvrık boyunlu kuğu-kaz. Ağırlığı taşıyan, sabit duran sağ bacak. Hafif öne atılmış sol bacak. Dışa bombeli ve ayrıntısız ilenmiş, arka yüzde, çekik göz biçimli buhar deliği. Tabanı açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903-II*, Jüngere Typen- Type V, s. 220, No. 5, Myrina; Jüngere Typen- Type V, s. 220, No. 7-8, Batı Anadolu; *Gonzenbach 1995*, Taf. 129. 3, Myrina; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 149, No. 1149, Ionia kıyları; *Rumscheid 2006*, s. 427, Taf. 26. 3, Kat.-Nr. 58, Priene; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 17-18, Tralleis.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı (MS 1. yüzyıl başları – MS 40)

Kat. No : 24
Adı : Mantolu Çıplak Aphrodite- Kuğu-Kazlı Tip
Kazı No : Pari'04-M.192/544
Müze En. No : 10483 (15355)
Levha No / Sayfa : 38 /
Buluntu Yeri : Nekropol / - / M192
Ölçü Yük./Gen. : 13.5/4.9 cm. Kaide: 4.7x33.3x2.4 cm. Buhar deliği: 2.7x1 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika, kum ve kireç kat

kılı, az gözenekli, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 5/8 Kırmızı, beyaz astar. /
Beyaz astar üzerinde farklı bir boya izi yok.
Foto Çekim Modu **:** F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/60 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi.
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Yüksek, düz profilli, dikdörtgen kaide üzerinde ayakta duran Aphrodite. Hafif kendi sağına dönük başta aşınmadan dolayı ayrıntı yok. Sırtta, başın üst kısmından başlayıp, omuzlar üzerine döküldükten sonra sağ omuzda sağ el ile yukarı doğru kaldırılmış, sol yanda ise aşağı ve yana doğru açılan sol el ile sola doğru açılarak, adeta bir fon oluştururmuşçasına gövdenin iki yanında açılarak, tabana kadar uzanan himation ya da stola benzeri bir tür manto. Sol el ile bacağı arasında, kaide üzerinden diz hizasına kadar yükselen, kıvrık boyunlu kuğu-kaz. Ağırlığı taşıyan, sabit duran sağ bacak. Hafif öne atılmış sol bacak. Dışa bombeli ve ayrıntısız ilenmiş, arka yüzde, çekik göz biçimli buhar deliği. Tabanı açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** ΚΑΛ olabilecek izler ama belirgin değil.
Analoji **:** *Winter 1903-II*, Jüngere Typen- Type V, s. 220, No. 5, Myrina; Jüngere Typen- Type V, s. 220, No. 7-8, Batı Anadolu; *Gonzenbach 1995*, Taf. 129. 3, Myrina; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 149, No. 1149, Ionia kıyları; *Rumscheid 2006*, s. 427, Taf. 26. 3, Kat.-Nr. 58, Priene; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 17-18, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No **:** 25
Adı **:** Mantolu Çıplak Aphrodite-
Kuğu-Kazlı Tip
Kazı No **:** Pari'05-29
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:**38 /
Buluntu Yeri : Nekropol / E4c / M11
Ölçü Yük./Gen. **:** 12.2 cm. /
Kil Rengi/Kil Yapısı : Turuncu – 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı / Kireç ve az mika katkılı, gözenekli, sert dokulu, yüzeyi pürtüklü.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu **:** F/5.4 ISO-50 Poz Süresi: 1/39 sn. (Nikon E880)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Yüzeyde yoğun aşınma. Alt ve üst kısmı dışa taşkın profilli, dar ve yüksek dikdörtgen kaide üzerinde ayakta duran Aphrodite. Hafif kendi soluna dönük başta aşınmadan dolayı ayrıntı yok. Sırtta, başın üst kısmından başlayıp, omuzlar üzerine döküldükten sonra sağ omuzda sağ el ile yukarı doğru kaldırılmış, sol yanda ise aşağı ve yana doğru açılan sol el ile sola doğru açılarak, adeta bir fon oluştururmuşçasına gövdenin iki yanında açılarak, tabana kadar uzanan himation ya da stola benzeri bir tür manto. Sol el ile bacağı arasında, kaide üzerinden diz hizasına kadar yükselen kuğu-kaz. Ağırlığı taşıyan, sabit duran sağ bacak. Hafif öne atılmış sol bacak. Dışa bombeli ve ayrıntısız ilenmiş, arka yüzde, çekik göz biçimli buhar deliği. Tabanı açık.

Yazıt / Usta İşareti : KA
Analoji : *Winter 1903-II*, Jüngere Typen- Type V, s. 220, No. 5, Myrina; Jüngere Typen- Type V, s. 220, No. 7-8, Batı Anadolu; *Gonzenbach 1995*, Taf. 129. 3, Myrina; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 149, No. 1149, Ionia kıyları; *Rumscheid 2006*, s. 427, Taf. 26. 3, Kat.-Nr. 58, Priene; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 17-18, Tralleis.
Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No : 26
Adı : Mantolu Çıplak Aphrodite
Kuğu-Kazlı Tip
Kazı No : Pari'05-32
Müze Env. No :-
Levha No / Sayfa :39 /
Buluntu Yeri : Nekropol / E4c / M11
Ölçü Yük./Gen. : 11.5 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : Turuncu – 5 YR 5/8 Sarımsı Kırmızı / Kireç ve az mika katkılı, az gözenekli, sert dokulu, yüzeyi pürtüklü.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı, astar izi-yok / -.
Foto Çekim Modu : F/5.2 ISO-50 Poz Süresi: 1/55 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Alt ve üst kısmı dışa taşkın profilli, dar ve yüksek dikdörtgen kaide üzerinde ayakta duran Aphrodite. Hafif kendi soluna dönük başta, alın üzerinde ikiye ayrılıp geriye taranan saç. Sırtta, başın üst kısmından başlayıp, omuzlar üzerine döküldükten sonra sağ omuzda sağ el ile yukarı doğru kaldırılmış, sol yanda ise aşağı ve yana doğru açılan sol el ile sola doğru açılarak, adeta bir fon oluşturumuşçasına gövdenin iki yanında açılarak, tabana kadar uzanan himation ya da stola benzeri bir tür manto. Sol el ile bacağı arasında, kaide üzerinden diz hizasına kadar yükselen kuğu-kaz. Ağırlığı taşıyan, sabit duran sağ bacak. Hafif öne atılmış sol bacak. Dışa bombeli ve ayrıntısız ilenmiş, arka yüzde, çekik göz biçimli buhar deliği. Kaide arka kısmında kazıma çizgi-negatif, usta-atölye ismi-işareti. Tabanı açık.
Yazıt / Usta İşareti : KA ?
Analoji : *Winter 1903-II*, Jüngere Typen- Type V, s. 220, No. 5, Myrina; Jüngere Typen- Type V, s. 220, No. 7-8, Batı Anadolu; *Gonzenbach 1995*, Taf. 129. 3, Myrina; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 149, No. 1149, Ionia kıyları; *Rumscheid 2006*, s. 427, Taf. 26. 3, Kat.-Nr. 58, Priene; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 17-18, Tralleis.
Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No : 27
Adı : Mantolu Çıplak Aphrodite-
Kuğu-Kazlı Tip
Kazı No : Pari'09-AFP4
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 39 /
Buluntu Yeri : Nekropol / D4a / M124 yakını -75 cm.
Ölçü Yük./Gen. : 5.1/2.5 cm. Ort. Tam Boy: 12-12.5 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı / Mika ve kum katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.

Astar Rengi / Boya : Yüzey 10 R 5/4 Cansız Kırmızı, astar yok / -.
Foto Çekim Modu : F/32 ISO-100 Poz Süresi: 0.77 sn. (Nikon D2Xs)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Kat. No. 25 ve 26 ile aynı betimlemeye sahip Mantolu Çıplak Aphrodite figürinine ait, göğüsler, sağ kol ve kısmen sağ bacağın görüldüğü gövde parçası. Sırtta, omuzlar üzerine döküldükten sonra sol yanda aşağı ve yana doğru açılan sol el ile sola doğru açılaran himation ya da stola benzeri bir tür manto. Sol el ile bacağı arasında, kaide üzerinden diz hizasına kadar yükselen kuğu-kazın bacak üzüerinde görülen gaga kısmı. Hafif öne atılmış sol bacak.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903-II*, Jüngere Typen- Type V, s. 220, No. 5, Myrina; Jüngere Typen- Type V, s. 220, No. 7-8, Batı Anadolu; *Gonzenbach 1995*, Taf. 129. 3, Myrina; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 149, No. 1149, Ionia kıyları; *Rumscheid 2006*, s. 427, Taf. 26. 3, Kat.-Nr. 58, Priene; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 17-18, Tralleis.
Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No : 28
Adı : Athena-Minerva Başı
Kazı No : Pari'09-AGB31
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 40 /
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı / 1485-1250 / -2.88 m.
2 Nolu Oda
Ölçü Yük./Gen. : 5.4 / 4.4 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı / Mika ve kireç – katkılı, az gözenekli, az sert dokulu, tozsu pürtükü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı, astar yok / -
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/4 sn. (Canon SX10 IS)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Miğfer sorgucu ve iki yandaki boynuzlar sonradan eklenmiş.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Goldman 1950*, Lev. 214-32-33, Tarsus; *Burr-Thompson 1963*, s. 76, Pl. VI-13-14, Troia; *Besques 1972*, Pl. 272. g, D 1408, Smyrna; *Leyenaar-Plaisier*

1979, Pl. 61, Fig. 365-366, Smyrna; *Besques 1986*, Pl. 110. B-c, E 338-339, Pompei; *Kielau 2009*, Taf. 12 B, Kat. 112, Taf. 13 A, Kat. 110, Kat. 114, Pergamon.
Tarih **:** MÖ 1. yüzyıl sonları – MS 1. yüzyıl başları.

Kat. No **:** 29
Adı **:** Demeter-Ceres-Isis Başı
Kazı No **:** Pari'13-BBI154
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** Levha 39-40 /
Buluntu Yeri **:** Tiyatro / 1285-1260 / 6.60-6.55 m.
Ölçü Yük./Gen. **:** 3.5 / 3.8 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum ve az kireç katkılı, gözeneksiz, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu **:** F/32 ISO- Poz Süresi: 1 sn. (Nikon D3)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp**,** içi boş.
Tanım **:** Boynun üst kısmından itibaren başı ve sol elde tuttuğu meşalenin üst kısmının görülebildiği Demeter-Ceres-Isis. Alın üzerinde üç sıra kalın halat biçimli düzenlenmiş bir tür alın bandı-diadem. Başın üst kısmı ve iki yanında kabartılmış, dikdörtgen biçimde yüzü çevreleyen saç. Fazla derinde olmayan plastik şekilde yüzeysel işlenmiş göz kapakları, az belirgin iri burun, plastik dudaklı küçük ağız ve hafif sivri çeneye sahip dolgun yüz. Yukarı kaldırılarak, sol omuz üzerinde, tanrıçanın sol yanındaki meşaleyi tutan sol el. Fazla ayrıntıya girilmeden sadece ense üzerinde hafif birkaç kabartı şeklinde boyun üzerine dökülen saçın belirgin olduğu arka yüz.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Paul 1962*, Taf. 76, Fig. 283, Alexandria, Demeter; *Higgins 1967*, Pl. 63 F; Mısır, Isis; *Bayer-Niemeier 1988*, Taf. 71 1-3, Kat. Nr. 393-395, Fayum Nekropolü, Demeter; *Besques 1992*, Pl. 62 c-d, D/E 4496-4497, Pl. 63 a-b, D/E 4498-4499, Orta Mısır, Demeter-Isis; *Fischer 1994*, Taf. 94, Fig. 900, Mısır, Demeter.
Tarih **:** MS 3. yüzyılın ilk yarısı ve ortaları.

Kat. No **:** 30
Adı **:** Kybele
Kazı No **:** Pari'06-139
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 41 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / E4b / M87
Ölçü Yük./Gen. **:** 11 / - cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika katkılı, az gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** -
Foto Çekim Modu **:** F/4 ISO-50 Poz Süresi: 1/75 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** Orta

Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Yüz kısmı ve gövedede eksikler ve sonradan birleştirme çatlaklarına sahip bağdaş kurarak oturan Kybele. Arkada, ense ve omuzlar üzerinde, uçları kıvrılarak, küt bir şekilde toplanan saçlar. Omuzlardan ayaklara kadar uzanarak, vücudun tamamını saran, uzun elbise. Dirseklerden içe doğru kıvırdığı elleri ile kucağında tuttuğu, başı tanrıçanın soluna doğru olan aslan figürü. Alt kısım kapalı.
Yazıt / Usta İşareti **: -**
Analoji **:-**
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No **:** 31
Adı **:** Apollon Kitharoidos
Kazı No **:** Pari'11-53- APH2
Müze En. No **: -**
Levha No / Sayfa **:** 41 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1540-2305 / M162
Ölçü Yük./Gen. **:** 16.3 cm. / -. Kaide: 6.8 x – x 2.9 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı / Çok az mika, kum ve kireç katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, astar izi yok / -.
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş. (Kaideye sonradan oturtulmuş)
Tanım **:** Altta ve üstte dışa çift yivli, dışa taşkın profilli, yuvarlak kadie üzerinde ayakta duran, gövde ön ve arka kısmında sonradan birleştirme çatlaklarına sahip, khlamysli Apollon. Alnın tam üstünde, iki yanda fiyonk çiçekler tutturulmuş ve arka kısmı saçın altında kalan taç giydirilmiş baş yukarı kalkık. Sağ ayak geride, sol öne adım atar vaziyette, önde. Sol elde, kırık, fakat sonradan tutturulmuş kithara, sağ el dirsekten kırılarak kitharaya doğru uzatılmış. Sırtta, çok küçük, çentik şeklinde buhar deliği.
Yazıt / Usta İşareti **: -**
Analoji **:** *LIMC II. 2*, s. 200, Apollon 197, II. 1, s. 209; *Mollard – Besques 1963*, Pl. 100 d, g, Pl. 101 a, d, Myrina; *Dremsizova-Nelchinova – Toncheva 1971*, s. 64, Fig. 80; *Gonzenbach 1995*, s. 134, Abb. 42; *Hübinger – Menninger 2007*, s. 157, Fig. 86.
Tarih **:** MS 2. yüzyıl.
Foto Çekim Modu **:** F/4 ISO-80 Poz Süresi: 1/40 sn. (Canon G11)

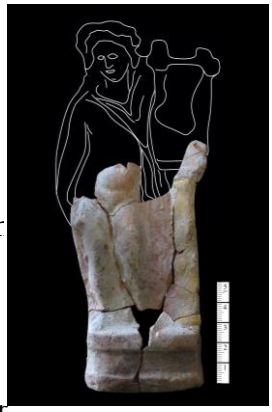

Kat. No : 32
Adı : Apollon Kitharoidos
Kazı No : Pari'11-ALU16
Müze En. No :
Levha No / Sayfa : 42 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1540-2295 / Batı yarı 7.50-7.20 m -0.20/-0.40 m.
Ölçü Yük./Gen. : 12.7 / 5.2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, beyaz astar / Mavi-pembe (sol üstteki pelerin üzerinde).
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/2 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte, kalın bant bicinde, dışa taşkın profilli, yüksek kaide üzerinde, gövde alt yarısı ele geçmiş, ayakta duran Apollon. Ayak kısmı ve arka kısıkda eksik parçalıi gövdede sonradan birleştirme çatlaklarına sahip. Sol eli ile gövdeye bitişik tuttuğu, kitharanın alt kısmı belirgin. Bacağa bitişik sağ elde plektron. Sağ bacak sabit, sol hareketli. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *LIMC II. 2*, s. 200, Apollon 200 i, s. 305, Apollo 67 a; *Mollard – Besques 1963*, Pl. 100 d, g, Pl. 101 a, d, Myrina; *Dremsizova-Nelchinova – Toncheva 1971*, s. 64, Fig. 80, Bulgaristan; *Gonzenbach 1995*, s. 134, Abb. 42, İtalya; *Vierneisel-Schlörb 1997*, Taf. 27. 1, 4, Kerameikos; *Hübinger – Menninger 2007*, s. 157, Fig. 86, Tarent; *Kaplan 2011*, Lev. 14, Kat No. 49-50, Tavolia.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 33
Adı : Apollon Figürini - Karyatit tarzda.
Kazı No : Pari'12-ASE34
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 42 /
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı - Hamamı / 1490-1255 / -4.45 m.
Ölçü Yük./Gen. : 6.3 / 3.6 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Orta miktarda mika ve yoğun kireç katkılı, sert dokulu, kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 5/8 Kırmızı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu : F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/80 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Önde ve yanlarda yukarı doğru genişleyen sütun başlığı biçimli, ön yüzünde Apollon başı yer alan karyatit tarzlı figürin parçası. Alın üzerinde bağlanmış, yanda ve arkada saçın altından geçirilmiş saç bandının üstünden iki katlı olarak geriye taranmış, yanlarda ise kıvrık kıvrık yüzü çevreleyen saç. Hafif kendi

sağına yatın baş. Dar alın, patlak göz, kçük burun ve çizik şeklinde küçük ağızlı yuvarlak yüz. Üstü açık, içi boş, arka yüzde buhar deliği.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** -
Tarih **:** MS 2. – 3. yüzyıl.

Kat. No **:** 34
Adı **:** Dioysos Herme'si – 1. Tip
Kazı No **:** Pari'04-M.190/558
Müze En. No **:** 10497 (15362)
Levha No / Sayfa **:** 43 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J-11 / M190
Ölçü Yük./Gen. **:** 18 cm. / 5.8cm. Kaide: - x 5 x 3.8 cm.
Buhar Deliği: 2.7 x 0.7 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, orta sert dokulu, tozsu hafif pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 5/8 Kırmızı, astar izi net değil / Saç ve üzüm salkımında mavi yada siyah boya izleri olabilecek izler var.
Foto Çekim Modu **:** F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/20 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Alta doğru genişleyen, ön yüzünde asma dalı ve hemen üzerinde ters asma yaparağı bulunan, yüksek altlık üzerinde Herme. Boyun ve kaidede sonradan birleştirme çatlakları ve eksik kısımlar. Alın üzerinde, simit tacın altında, kıvırcık şekilde kabarık, kulaklar üzerinden geriye doğru devam ederek, arkada ensenin iki yanından boyun ve omuzlara dökülen saç. Omuz hizasında konsol çıkıntıları. Köşeli dikme gövdenin üst yarısında, ortada, üst kısımda genital bölge tüylerini gösteren üçgen kabartı ve bunun hemen altında yine kabartı şeklinde, ancak ereksiyon halinde olmayan cinsel organ. Arka yüzde, ensede, kalın şerit biçimli, dikey buhar deliği. Taban kapalı.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Walters 1903*, Pl. XXXII, Myrina; *Sieveking 1930*, s. 18, Taf. 18, Madytos; *Laumonier 1956*, Pl. 36-37, Fig. 331-339, 348, Delos; *Thompson 1966*, Pl. 4, T1566-1567; *Higgins 1969*, Pl. 14, Myrina; *Kobylina 1974*, Taf. 35. Nr. 1-3, Pantikapeia; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 205, Fig. 1575-1576, Batı Anadolu; Rumscheid 2006, Taf. 153, Kat. Nr. 375, Priene.
Tarih **:** MS 1. yüzyıl ilk yarısı.

Kat. No **:** 35
Adı **:** Dioysos Herme'si – 2. Tip
Kazı No **:** Pari'04-M.87/305
Müze En. No **:** 10244 (10231)
Levha No / Sayfa **:** 43 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J-11 / M87
Ölçü Yük./Gen. **:** 16.4 / 5.1 cm. Kaide: 4.5 x3.6 x 3.3 cm.
Buhar Deliği: 3.1 x 1.3 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı / Kum, kireç ve

bol mika katkılı, gözeneksiz, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/2 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Üste doğru çok az daralan, yüksek altlık üzerinde Herme. Alın üzerinde, simit taç-başlığın altında, kıvırcık şekilde kabarık, kulaklar üzerinden geriye doğru devam ederek, arkada ensenin iki yanından boyun ve omuzlara dökülen saç. Saç ile bütünleşmiş, ön yüzde V şeklinde bağlanmış, omuzlardan aşağı inen pelerin. Omuz hizasında konsol çıkıntıları. Köşeli dikme gövdenin üsta yarısında, üst kısımda genital bölge tüylerini gösteren üçgen kabartı ve bunun hemen altında yine kabartı şeklinde, ancak ereksiyon halinde olmayan cinsel organ. Arka yüzde, çekik göz biçimli buhar deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : T olabilir
Analoji : *Walters 1903*, Pl. XXXII, Myrina; *Sieveking 1930*, s. 18, Taf. 18, Madytos; *Laumonier 1956*, Pl. 36-37, Fig. 331-339, 348, Delos; *Thompson 1966*, Pl. 4, T1566-1567; *Higgins 1969*, Pl. 14, Myrina; *Kobylina 1974*, Taf. 35. Nr. 1-3, Pantikapeia; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 205, Fig. 1575-1576, Batı Anadolu; Rumscheid 2006, Taf. 153, Kat. Nr. 375, Priene.
Tarih : MS 1. yüzyıl ilk yarısı.

Kat. No : 36
Adı : Dioysos Herme'si – 2. Tip
Kazı No : Pari'05-146
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 44 /
Buluntu Yeri : Nekropol / F4a / UM7 doğu
Ölçü Yük./Gen. : 14 / - cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : Kiremit kırmızısı – 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Kum, kireç ve mika katkılı, orta sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Beyaz astar / -.
Foto Çekim Modu : F/4.8 ISO-50 Poz Süresi: 1/27 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama :
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Alta doğru darlan köşeli dikme gövdeli Herme. Gövdede sonradan birleştirme çatlakları ve ön yüzde kaide ve sol omuz eksik. Alın üzerinde, simit taç-başlığın altında, kıvırcık şekilde kabarık, kulaklar üzerinden geriye doğru devam ederek, arkada ensenin iki yanından boyun ve omuzlara dökülen saç. Ön yüzde V şeklinde bağlanmış, omuzlardan aşağı inen pelerin. Omuz hizasında konsol çıkıntıları. Köşeli dikme gövdenin ortasına yakın üst yarısında, üst kısımda genital bölge tüylerini gösteren üçgen kabartı ve bunun hemen altında yine kabartı şeklinde, ancak ereksiyon halinde olmayan cinsel organ. Arka yüzde yuvarlak buhar deliği.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Walters 1903*, Pl. XXXII, Myrina; *Sieveking 1930*, s. 18, Taf. 18, Madytos; *Laumonier 1956*, Pl. 36-37, Fig. 331-339, 348, Delos; *Thompson 1966*, Pl. 4, T1566-1567; *Higgins 1969*, Pl. 14, Myrina; *Kobylina 1974*, Taf. 35. Nr. 1-3,

Pantikapeia; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 205, Fig. 1575-1576, Batı Anadolu; Rumscheid 2006, Taf. 153, Kat. Nr. 375, Priene.
Tarih : MS 1. yüzyıl ilk yarısı.

Kat. No : 37
Adı : Dioysos Herme'si – 2. Tip
Kazı No : Pari'13-AYL3
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 44 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1535-2295
Ölçü Yük./Gen. : 17.3 / 6 cm. Kaide: 4.9 x – x 3.9 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2. 5 YR 6/8 Açık Kırmızı – Kötü pişmeden dolayı kilin iç kısmında siyahlanma / Kum, kireç ve mika katkılı, az gözenekli, yumuşak dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, beyaz astar izleri olabilecek izler var / -.
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/30 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın profilli, yüksek, yuvarlak altlık üzerinde Herme. Gövdede sonradan birleştirme çatlakları ve ön yüzde eksik kısımlar. Alın üzerinde, oldukça iri simit taç-başlığın altında, kıvırcık şekilde kabarık, kulaklar üzerinden geriye doğru devam ederek, arkada ensenin iki yanından boyun ve omuzlara dökülen saç. Saç ile bütünleşmiş, ön yüzde V şeklinde bağlanmış, omuzlardan aşağı inen pelerin. Omuz hizasında konsol çıkıntıları. Köşeli dikme gövdenin ortasında, üst kısımda genital bölge tüylerini gösteren üçgen kabartı ve bunun hemen altında yine kabartı şeklinde, ancak ereksiyon halinde olmayan cinsel organ. Arka yüzde yatay, kalın şert biçimli buhar deliği. Taban kapalı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Walters 1903*, Pl. XXXII, Myrina; *Sieveking 1930*, s. 18, Taf. 18, Madytos; *Laumonier 1956*, Pl. 36-37, Fig. 331-339, 348, Delos; *Thompson 1966*, Pl. 4, T1566-1567; *Higgins 1969*, Pl. 14, Myrina; *Kobylina 1974*, Taf. 35. Nr. 1-3, Pantikapeia; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 205, Fig. 1575-1576, Batı Anadolu; Rumscheid 2006, Taf. 153, Kat. Nr. 375, Priene.
Tarih : MS 1. yüzyıl ilk yarısı ve ortaları

Kat. No : 38
Adı : Dioysos Herme'si – 3. Tip
Kazı No : Pari'04-M.100/362
Müze En. No : 10301 (13973)
Levha No / Sayfa : 45 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 17.5 / 5.4 cm. Kaide: 4.15 x 3.3 x 3 cm. Buhar Deliği: 1.6 x 1.6 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum ve

kireç katkılı, az gözenekli, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.

Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, beyaz astar izi var / Pembe (Simit taç ve gövdede şerit halinde).
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/30 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Yüksek dikdörtgen altlık üzerinde Herme. Gövdede sonradan birleştirme çatlakları ve ön yüzde eksik kısımlar. Çok az kendi sağına dönük başta, alın üzerinde, simit tacın altında, kıvırcık şekilde kabarık, kulaklar üzerinden geriye doğru devam ederek, arkada ensenin iki yanından boyun ve omuzlara dökülen saç. Omuz hizasında konsol çıkıntıları. Köşeli dikme gövdenin ortasında, üst kısımda genital bölge tüylerini gösteren üçgen kabartı ve bunun hemen altında yine kabartı şeklinde, ancak ereksiyon halinde olmayan cinsel organ. Arka yüzde yuvarlak buhar deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **: -**
Analoji **:** *Walters 1903*, Pl. XXXII, Myrina; *Sieveking 1930*, s. 18, Taf. 18, Madytos; *Laumonier 1956*, Pl. 36-37, Fig. 331-339, 348, Delos; *Thompson 1966*, Pl. 4, T1566-1567; *Higgins 1969*, Pl. 14, Myrina; *Kobylina 1974*, Taf. 35. Nr. 1-3, Pantikapeia; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 205, Fig. 1575-1576, Batı Anadolu; Rumscheid 2006, Taf. 153, Kat. Nr. 375, Priene.
Tarih **:** MS 1. yüzyıl ilk yarısı.

Kat. No **:** 39
Adı **:** Dioysos Herme'si – 3. Tip
Kazı No **:** Pari'04-M.100/363
Müze En. No **:** 10302 (13974)
Levha No / Sayfa **:** 45 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. **:** 17.4 / 5.2 cm. Kaide: 4 x 3.3 x 3 cm.
Buhar Deliği: 2.2 x 2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı **:** 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, gözeneksiz, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, beyaz astar izi var / Pembe (Simit taç ve gövdede şerit halinde).
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/30 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Yüksek dikdörtgen altlık üzerinde Herme. Çok az kendi sağına dönük başta, alın üzerinde, simit tacın altında, kıvırcık şekilde kabarık, kulaklar üzerinden geriye doğru devam ederek, arkada ensenin iki yanından boyun ve omuzlara dökülen saç. Omuz hizasında konsol çıkıntıları. Köşeli dikme gövdenin ortasında, üst kısımda genital bölge tüylerini gösteren üçgen kabartı ve bunun hemen altında yine kabartı şeklinde, ancak ereksiyon halinde olmayan cinsel organ. Arka yüzde yuvarlak buhar deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **: -**
Analoji **:** *Walters 1903*, Pl. XXXII, Myrina; *Sieveking 1930*, s. 18, Taf. 18, Madytos; *Laumonier 1956*, Pl. 36-37, Fig. 331-339, 348, Delos; *Thompson 1966*, Pl.

4, T1566-1567; *Higgins 1969*, Pl. 14, Myrina; *Kobylina 1974*, Taf. 35. Nr. 1-3, Pantikapeia; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 205, Fig. 1575-1576, Batı Anadolu; Rumscheid 2006, Taf. 153, Kat. Nr. 375, Priene.
Tarih : MS 1. yüzyıl ilk yarısı

Kat. No : 40
Adı : Dioysos Herme'si – 3. Tip
Kazı No : Pari'04-M.100/364
Müze En. No : 10303 (13975)
Levha No / Sayfa : 46 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 18.5 / - cm. Kiade: 4.2 x 3.2 x 3 cm.
Buhar Deliği: 1.4 x 1.65 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, beyaz astar / Pembe.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Yüksek dikdörtgen altlık üzerinde Herme. Gövdede sonradan birleştirme çatlakları ve ön yüzde eksik kısımlar. Çok az kendi sağına dönük başta, alın üzerinde, simit tacın altında, kıvırcık şekilde kabarık, kulaklar üzerinden geriye doğru devam ederek, arkada ensenin iki yanından boyun ve omuzlara dökülen saç. Omuz hizasında konsol çıkıntıları. Köşeli dikme gövdenin ortasında, üst kısımda genital bölge tüylerini gösteren üçgen kabartı ve bunun hemen altında yine kabartı şeklinde, ancak ereksiyon halinde olmayan cinsel organ. Arka yüzde yuvarlak buhar deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Walters 1903*, Pl. XXXII, Myrina; *Sieveking 1930*, s. 18, Taf. 18, Madytos; *Laumonier 1956*, Pl. 36-37, Fig. 331-339, 348, Delos; *Thompson 1966*, Pl. 4, T1566-1567; *Higgins 1969*, Pl. 14, Myrina; *Kobylina 1974*, Taf. 35. Nr. 1-3, Pantikapeia; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 205, Fig. 1575-1576, Batı Anadolu; Rumscheid 2006, Taf. 153, Kat. Nr. 375, Priene.
Tarih : MS 1. yüzyıl ilk yarısı

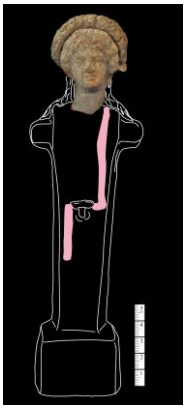

Kat. No : 41
Adı : Dioysos Herme'si Başı – 3. Tip
Kazı No : Pari'04-606
Müze En. No : 10545 (15393)
Levha No / Sayfa : 46 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-9 / 7.55 m.
Ölçü Yük./Gen. : 7 / 5.5 cm .
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika, kum, taşçık ve az kireç katkılı, sert dokulu, pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 5/8 Kırmızı, beyaz astar izleri var / Mavi.
Foto Çekim Modu : F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/25 sn. (Canon G11)

Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Kat. No. 31'den alınan çizimle tamamlanmış. Dionysos Herme'si başı. Simit taç-başlık birleşim yerinde çatlak. Simit tacın altından kabarık verilmiş saç.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Walters 1903*, Pl. XXXII, Myrina; *Sieveking 1930*, s. 18, Taf. 18, Madytos; *Laumonier 1956*, Pl. 36-37, Fig. 331-339, 348, Delos; *Thompson 1966*, Pl. 4, T1566-1567; *Higgins 1969*, Pl. 14, Myrina; *Kobylina 1974*, Taf. 35. Nr. 1-3, Pantikapeia; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 205, Fig. 1575-1576, Batı Anadolu; Rumscheid 2006, Taf. 153, Kat. Nr. 375, Priene.
Tarih : MS 1. yüzyıl ilk yarısı

Kat. No : 42
Adı : Dioysos Herme'si – 4. Tip
Kazı No : Pari'09-06-AFN2
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 47 /
Buluntu Yeri : Nekropol / D4a-1550-2295 / M124
Ölçü Yük./Gen. : 20.5 / 6.7 cm. Kaide: 4.8 x – x – cm.
Buhar Deliği: 2.2 x 2.3 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı / Kum ve az mika katkılı, az gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 7.5 YR 5/4 Kahverengi, astar izi yok / Çok az mavi-pembe boya izleri.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/20 sn. (Canon Pow. SX1 IS)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Yüksek dikdörtgen altlık üzerinde Herme. Çok az kendi soluna dönük başta, alın üzerinde yukarı ve geriye taranmış, kulaklar üzerinden bıyna ve omuzlara dökülen saç. Omuz hizasında konsol çıkıntısı. Köşeli dikme gövdenin ortasında, üst kısımda genital bölge tüylerini gösteren üçgen kabartı ve bunun hemen altında yine kabartı şeklinde, ancak ereksiyon halinde olmayan cinsel organ. Arka yüzde yuvarlak buhar deliği. Taban açık
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Walters 1903*, Pl. XXXII, Myrina; *Sieveking 1930*, s. 18, Taf. 18, Madytos; *Laumonier 1956*, Pl. 36-37, Fig. 331-339, 348, Delos; *Thompson 1966*, Pl. 4, T1566-1567; *Higgins 1969*, Pl. 14, Myrina; *Kobylina 1974*, Taf. 35. Nr. 1-3, Pantikapeia; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 205, Fig. 1575-1576, Batı Anadolu; Rumscheid 2006, Taf. 153, Kat. Nr. 375, Priene.
Tarih : MS 1. yüzyıl ilk yarısı

Kat. No : 43
Adı : Ayna Tutan Çocuk Eros
Kazı No : Pari'04-M.100/386
Müze Env. No : 10325 (13997)
Levha No / Sayfa : 47
Buluntu Yeri : Nekropol / J10 / M43 nolu Mezar
Ölçü Yük./Gen. : 14.5 / 7.4 cm. Kaide: 4.7 x - x 2.4 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 4/8 Kırmızı, astar izi yok / Mika ve kum katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, tozu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 4/6 Sarımsı Kırmızı, çok az belirgin beyaz astar izi / -.
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-100 Poz Süresi: 1/8 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın profilli, yuvarlak kaide üzerinde, sağ kanadı kırık, ayna tutan Eros. Az belirgin çocuksu yüz uzuvları olan, alın üzerinde iki tutam halinde tepeden geriye doğru tarayıp tepede fiyonk yapılmış saça sahip baş. Kanatları açık vaziyette, omuzlar üzerinden, ayaklara kadar uzanan khlamys. Sağ ayağı sabit, sol ayağı ileride, ayakta ve çıplak. Sol elinde kapağı açık vaziyette ayna. Sağ eliyle aynaya destek vermekte. Ayrıntısız işlenen arka yüzde elips biçimli buhar-askı deliği. Kaide tabanı açık, arka yüzünde usta-atölye ismi-işareti.
Yazıt / Usta İşareti : ΠΡ (Φ) ?
Analoji : *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 290. 2, 6, 8, Myrina; *Burr 1934*, Pl. 10, Fig. 23, Myrina; *Mollard – Besques 1963*, s. 47, Pl. 56 d, e, f, MYR 94-96, Myrina; *Thompson 1963*, s. 106, Pl.XXIII, Fig. 88, Troya; *Besques 1972*, s. 48, Pl. 56c, D276, Eleonte-Elaioussa.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 44
Adı : Ayna Tutan Çocuk Eros
Kazı No : Pari'04-M.43/189
Müze En. No : 10128 (9042)
Levha No / Sayfa : 48
Buluntu Yeri : Nekropol / J10 / M43 nolu Mezar
Ölçü Yük./Gen. : 14.2 cm. Kaide: 4.7x4.4x- cm.
Buhar Deliği: (Geniş elips)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Az mika, kireç ve kum taşçıklı, gözenekli ve yumuşak dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 6/6 Açık Kırmızı, beyaz astar / Pembe-mavi.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/5 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın profilli, yuvarlak kaide üzerinde, gövdenin farklı bölümlerinde sonradan birleştirme çatlaklarına sahip, ayna tutan Eros. Az belirgin çocuksu yüz uzuvları olan, alın üzerinde iki tutam halinde tepeden geriye doğru tarayıp tepede fiyonk yapılmış saça sahip baş. Kanatları açık vaziyette, omuzlar

üzerinden, ayaklara kadar uzanan khlamys. Sağ ayağı sabit, sol ayağı ileride, ayakta ve çıplak. Sol elinde kapağı açık vaziyette ayna. Sağ eliyle aynaya destek vermekte. Ayrıntısız işlenen arka yüzde elips biçimli buhar-askı deliği. Kaide tabanı açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 290. 2, 6, 8, Myrina; *Burr 1934*, Pl. 10, Fig. 23, Myrina; *Mollard – Besques 1963*, s. 47, Pl. 56 d, e, f, MYR 94-96, Myrina; *Thompson 1963*, s. 106, Pl.XXIII, Fig. 88, Troya; *Besques 1972*, s. 48, Pl. 56c, D276, Eleonte-Elaioussa.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 45
Adı : Ayna Tutan Çocuk Eros
Kazı No : Pari'04-M.43/190
Müze Env. No : 10129 (9043)
Levha No / Sayfa : 48
Buluntu Yeri : Nekropol / J10 / M43 nolu Mezar
Ölçü Yük./Gen. : 14.15 cm. Kaide:4.7x4.4 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Az mika, kireç ve kum taşçıklı, elenmiş, gözenekli ve yumuşak dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : 2.5 6/6 Açık Kırmızı, Beyaz astar / Pembe
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/5 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın profilli, yuvarlak kaide üzerinde, gövdenin farklı bölümlerinde sonradan birleştirme çatlaklarına sahip, ayna tutan Eros. Az belirgin çocuksu yüz uzuvları olan, alın üzerinde iki tutam halinde tepeden geriye doğru tarayıp tepede fiyonk yapılmış saça sahip baş. Kanatları açık vaziyette, omuzlar üzerinden, ayaklara kadar uzanan khlamys. Sağ ayağı sabit, sol ayağı ileride, ayakta ve çıplak. Sol elinde kapağı açık vaziyette ayna. Sağ eliyle aynaya destek vermekte. Ayrıntısız işlenen arka yüzde elips biçimli buhar-askı deliği. Kaide tabanı açık, arka yüzünde usta-atölye ismi-işareti.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 290. 2, 6, 8, Myrina; *Burr 1934*, Pl. 10, Fig. 23, Myrina; *Mollard – Besques 1963*, s. 47, Pl. 56 d, e, f, MYR 94-96, Myrina; *Thompson 1963*, s. 106, Pl.XXIII, Fig. 88, Troya; *Besques 1972*, s. 48, Pl. 56c, D276, Eleonte-Elaioussa.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 46
Adı : Ayna Tutan Çocuk Eros
Kazı No : Pari'04-M.43/191
Müze En. No : 10130 (9044)
Levha No / Sayfa : 49
Buluntu Yeri : Nekropol / J10 / M43 nolu Mezar
Ölçü Yük./Gen. : 14.4 cm. Kaide: 4.85x4.3 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Az mika, kireç ve kum taşçıklı, elenmiş, gözenekli ve yumuşak dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, Beyaz / Pembe-mavı
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/3 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın profilli, yuvarlak kaide üzerinde, gövdenin farklı bölümlerinde sonradan birleştirme çatlaklarına sahip, ayna tutan Eros. Az belirgin çocuksu yüz uzuvları olan, alın üzerinde iki tutam halinde tepeden geriye doğru tarayıp tepede fiyonk yapılmış saça sahip baş. Kanatları açık vaziyette, omuzlar üzerinden, ayaklara kadar uzanan khlamys. Sağ ayağı sabit, sol ayağı ileride, ayakta ve çıplak. Sol elinde kapağı açık vaziyette ayna. Sağ eliyle aynaya destek vermekte. Ayrıntısız işlenen arka yüzde elips biçimli buhar-askı deliği. Kaide tabanı açık, arka yüzünde usta-atölye ismi-işareti.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 290. 2, 6, 8, Myrina; *Burr 1934*, Pl. 10, Fig. 23, Myrina; *Mollard – Besques 1963*, s. 47, Pl. 56 d, e, f, MYR 94-96, Myrina; *Thompson 1963*, s. 106, Pl.XXIII, Fig. 88, Troya; *Besques 1972*, s. 48, Pl. 56c, D276, Eleonte-Elaioussa.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 47
Adı : Ayna Tutan Çocuk Eros
Kazı No : Pari'06-94
Müze Env. No : -
Levha No / Sayfa : 49 /
Buluntu Yeri : Nekropol / E4b - 1565-2300 / M87
Ölçü Yük./Gen. : 9.8 / 5.3 cm. Kaide: 2.7 x - x 1.8 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, beyaz astar izi / -.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/30 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın profilli, yuvarlak kaide üzerinde, ayna tutan Eros. Belirgin olmayan yüz uzuvları, tepede fiyonk yapılmış saça sahip baş. Kanatları açık vaziyette, omuzlar üzerinden, ayaklara kadar uzanan khlamys. Zor bir

duruşa sahip sağ ve sol ayaklar. Sol elinde kapağı açık vaziyette ayna. Aynanın alt kapağı üzerinde sağ el. Kaide tabanı açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** Arkayüz fotosu yok bu yüzden yazıt bilinmiyor.
Analoji **:** *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 290. 2, 6, 8, Myrina; *Burr 1934*, Pl. 10, Fig. 23, Myrina; *Mollard – Besques 1963*, s. 47, Pl. 56 d, e, f, MYR 94-96, Myrina; *Thompson 1963*, s. 106, Pl.XXIII, Fig. 88, Troya; *Besques 1972*, s. 48, Pl. 56c, D276, Eleonte-Elaioussa.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 48
Adı **:** Köpekle Oynayan Çocuk Eros – 1. Tip
Kazı No **:** Pari'09-05-AFN1
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 50 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / D4a - 1550-2295 / M124
Ölçü Yük./Gen. **:** 15 / 10.4 cm. Kaide: 6.8 x - x 2 cm.
Buhar Deliği: 1.8 x 1.8 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Az mika katkılı, az gözenekli, sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı, beyaz astarın geçen süreçteki deformasyonu sonucu yüzeyde oluşan grimsi izler / Pembe boya izi.
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/13 sn. (Canon SX1 IS)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın profilli kaide üzerinde, ayakta ve çıplak Eros. Hafif kendi sağına ve öne yatık başta, alın üzerinde, tepede bir tutam halinde kabartılan, bu kabarıklığın ön kısmında öne dökülen, şakaklar ve yüzü çevreleyerek omuzlara kadar uzayan kıvırcık saç. Geniş yay çizen kaşlar, hafif derinde çekik göz çukurları, plastik verilmiş gözler, küçük çocuksu burun, altta ve üstte iki kabartı halinde dudaklara sahip kapalı ağız, dolgun yanaklar ve hafif dışa çıkık çeneli yuvarlak yüz. Kanatları açık, sağ omuz üzerinden bağlanmış, gövdenin iki yanından fon oluşturmuşçasına taşarak, tabana kadar inen khlamys. Dirsekten kırarak sol göğsü üzerine getirdiği sağ elinde top benzeri yuvarlak bir nesne. Yine dirsekten kırarak sol karın boşluğuna birleştirdiği, khlamys sarılı sol kol. Sol sabit, sağ öne doğru hareketli bacaklar. Sağ ayağın yanında yukarı doğru hamle yapan küçük bir köpek. Dışa bombeli ve yüzeysel işlenen arka yüzde, ortada, yuvarlak buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 281, Fig. 3-4, s. 283, Fig. 4, Myrina; ; Jüngere Typen VI, s. 283, Fig. 3, Kyme; Jüngere Typen VI, s. 281, Fig. 2, Naxos; Jüngere Typen VI, s. 281, Fig. 6, Güney Rusya; *Baudat 1953*, s. 12, Pl. V, Fig. 11, Myrina; *Laumonier 1956*, s. 169-170, Pl. 55, Fig. 541, Delos; *Mollard-Besques 1963*, s. 59, Pl. 74 b, MYR 120, s. 44, Pl. 52 f, M 39, Myrina; *Töpperwein 1976*, Taf. 67, Fig. 445, Pergamon; *Özkan – Erkanal 1999*, s. 216, Res. 65 d, Tahtalı Barajı; *Lagona 2006*, Tav. I, Fig. 9, Tav. XVII, Fig. 30, Kyme; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 30, 37, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 49
Adı **:** Köpekle Oynayan Çocuk Eros – 1. Tip
Kazı No **:** Pari'12-ATD13
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 51 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1550-2305 / 7.10 - 6.50 m.
Ölçü Yük./Gen. **:** 4.9 / 2.5 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Bol mika ve kum tanecikli, gözeneksiz, orta sert dokulu, kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, az belirgin beyaz astar izi / -.
Foto Çekim Modu **:** F/6.3 ISO-80 Poz Süresi: 1/30 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Pari'09-AFN1 ile tamamlandı
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** Çene alt kısmından itibaren kırık, Eros başı. Alın üzerinde, tepede bir tutam halinde kabartılan, bu kabarıklığın ön kısmında öne dökülen, şakaklar ve yüzü çevreleyerek omuzlara kadar uzayan kıvırcık saç. Geniş yay çizen kaşlar, hafif derinde çekik göz çukurları, plastik verilmiş gözler, küçük çocuksu burun, altta ve üstte iki kabartı halinde dudaklara sahip kapalı ağız, dolgun yanaklar ve hafif dışa çıkık çeneli yuvarlak yüz.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 50
Adı **:** Köpekle Oynayan Çocuk Eros – 2. Tip
Kazı No **:** Pari'04-M.79/293
Müze Env. No **:** 10232 (10223)
Levha No / Sayfa **:** 51 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / İ11 / M79 nolu Mezar
Ölçü Yük./Gen. **:** 15.5 / 11 cm. Kaide: 6.7 x 4.9 x 2.3 cm. Buhar Deliği: 4.35 x 1.6 cm. (Elips)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR5/8 Kırmızı / Mika, kireç ve az mik tarda kum katkılı, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, beyaz astar izi / Az belirgin pembe boya.
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 0.8 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın profilli kaide üzerinde, ayakta ve çıplak Eros. Hafif kendi sağına ve öne yatık başta, tepede bir tutam halinde kabartılan saç demetinin altında, toka benzeri bir tür objeyle toplanmış, şakaklar ve yüzü çevreleyerek omuzlara kadar uzayan kıvırcık saç. Küçük çocuksu burun, altta ve üstte iki kabartı halinde dudaklara sahip kapalı ağız dışında oldukça silik yüz uzuvlarına sahip, dolgun yanaklı ve hafif dışa çıkık çeneli yuvarlak yüz. Kanatları açık, sağ omuz üzerinden bağlanmış, gövdenin iki yanından fon oluşturmuşçasına taşarak, tabana kadar inen khlamys. Dirsekten kırarak sol göğsü üzerine getirdiği sağ elinde top benzeri yuvarlak

bir nesne. Yine dirsekten kırarak sol karın boşluğuna birleştirdiği, khlamys sarılı sol kol. Sol sabit, sağ öne doğru hareketli bacaklar. Sağ ayağın yanında yukarı doğru hamle yapan küçük bir köpek. Dışa bombeli ve yüzeysel işlenen arka yüzde, çekik göz biçimli buhar-askı deliği. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti :

Analoji : *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 281, Fig. 3-4, s. 283, Fig. 4, Myrina; ; Jüngere Typen VI, s. 283, Fig. 3, Kyme; Jüngere Typen VI, s. 281, Fig. 2, Naxos; Jüngere Typen VI, s. 281, Fig. 6, Güney Rusya; *Baudat 1953*, s. 12, Pl. V, Fig. 11, Myrina; *Laumonier 1956*, s. 169-170, Pl. 55, Fig. 541, Delos; *Mollard-Besques 1963*, s. 59, Pl. 74 b, MYR 120, s. 44, Pl. 52 f, M 39, Myrina; *Töpperwein 1976*, Taf. 67, Fig. 445, Pergamon; *Özkan – Erkanal 1999*, s. 216, Res. 65 d, Tahtalı Barajı; *Lagona 2006*, Tav. I, Fig. 9, Tav. XVII, Fig. 30, Kyme; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 30, 37, Tralleis.

Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 51
Adı : Köpekle Oynayan Çocuk Eros – 2. Tip
Kazı No : Pari'09-AFN4
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 52 /
Buluntu Yeri : Nekropol / D4a - 1550-2295 / M124
Ölçü Yük./Gen. : 15.6 / 10.9 cm. Kaide: 7 x 5.3 x 2.2 cm
Buhar Deliği: 1.7 x 1.7 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum ve taş çık katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı, astar izi yok / Sol kanatta siyah yada mor boya iz var.
Foto Çekim Modu : F/14 ISO-1250 Poz Süresi: 1/40 sn. (Nikon D3)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın profilli kaide üzerinde, ayakta ve çıplak Eros. Ön ve arka yüzde sonradan birleştirme çatlakları. Hafif kendi sağına ve öne yatık başta, tepede bir tutam halinde kabartılan saç demetinin altında, toka benzeri bir tür objeyle toplanmış, şakaklar ve yüzü çevreleyerek omuzlara kadar uzayan kıvırcık saç. Küçük çocuksu burun, altta ve üstte iki kabartı halinde dudaklara sahip kapalı ağız dışında oldukça silik yüz uzuvlarına sahip, dolgun yanaklı ve hafif dışa çıkık çeneli yuvarlak yüz. Kanatları açık, sağ omuz üzerinden bağlanmış, gövdenin iki yanından fon oluşturmuşçasına taşarak, tabana kadar inen khlamys. Dirsekten kırarak sol göğsü üzerine getirdiği sağ elinde top benzeri yuvarlak bir nesne. Yine dirsekten kırarak sol karın boşluğuna birleştirdiği, khlamys sarılı sol kol. Sol sabit, sağ öne doğru hareketli bacaklar. Sağ ayağın yanında yukarı doğru hamle yapan küçük bir köpek. Dışa bombeli ve yüzeysel işlenen arka yüzde, ortada, yuvarlak buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 281, Fig. 3-4, s. 283, Fig. 4, Myrina; ; Jüngere Typen VI, s. 283, Fig. 3, Kyme; Jüngere Typen VI, s. 281, Fig. 2, Naxos; Jüngere Typen VI, s. 281, Fig. 6, Güney Rusya; *Baudat 1953*, s. 12, Pl. V, Fig.

11, Myrina; *Laumonier 1956*, s. 169-170, Pl. 55, Fig. 541, Delos; *Mollard-Besques 1963*, s. 59, Pl. 74 b, MYR 120, s. 44, Pl. 52 f, M 39, Myrina; *Töpperwein 1976*, Taf. 67, Fig. 445, Pergamon; *Özkan – Erkanal 1999*, s. 216, Res. 65 d, Tahtalı Barajı; *Lagona 2006*, Tav. I, Fig. 9, Tav. XVII, Fig. 30, Kyme; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 30, 37, Tralleis.

Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 52
Adı **:** Köpekle Oynayan Çocuk Eros – 2. Tip
Kazı No **:** Pari'04-M.153/527
Müze En. No **:** 10466 (15345)
Levha No / Sayfa **:** 52 /
Buluntu Yeri : Nekropol / İ11 / M153 nolu Mezar
Ölçü Yük./Gen. **:** 15.5 / 11.2 cm. Kaide : 6.2 x 5 x 2.3 cm. Buhar Deliği: 2.3 x 2.3 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Kum ve mika katkılı, az gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** 2.5 YR 5/6 Kırmızı, beyz astar izi / Az belirgin pembe boya izi.
Foto Çekim Modu **:** F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/40 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın profilli kaide üzerinde, ayakta ve çıplak Eros. Ön ve arka yüzde sonradan birleştirme çatlakları, çok az eksik kısımlar. Hafif kendi sağına ve öne yatık başta, tepede bir tutam halinde kabartılan saç demetinin altında, toka benzeri bir tür objeyle toplanmış, şakaklar ve yüzü çevreleyerek omuzlara kadar uzayan kıvırcık saç. Küçük çocuksu burun, altta ve üstte iki kabartı halinde dudaklara sahip kapalı ağız dışında oldukça silik yüz uzuvlarına sahip, dolgun yanaklı ve hafif dışa çıkık çeneli yuvarlak yüz. Kanatları açık, sağ omuz üzerinden bağlanmış, gövdenin iki yanından fon oluşturmuşçasına taşarak, tabana kadar inen khlamys. Dirsekten kırarak sol göğsü üzerine getirdiği sağ elinde top benzeri yuvarlak bir nesne. Yine dirsekten kırarak sol karın boşluğuna birleştirdiği, khlamys sarılı sol kol. Sol sabit, sağ öne doğru hareketli bacaklar. Sağ ayağın yanında yukarı doğru hamle yapan küçük bir köpek. Dışa bombeli ve yüzeysel işlenen arka yüzde, üstte, yuvarlak buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **: -**
Analoji **:** *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 281, Fig. 3-4, s. 283, Fig. 4, Myrina; ; Jüngere Typen VI, s. 283, Fig. 3, Kyme; Jüngere Typen VI, s. 281, Fig. 2, Naxos; Jüngere Typen VI, s. 281, Fig. 6, Güney Rusya; *Baudat 1953*, s. 12, Pl. V, Fig. 11, Myrina; *Laumonier 1956*, s. 169-170, Pl. 55, Fig. 541, Delos; *Mollard-Besques 1963*, s. 59, Pl. 74 b, MYR 120, s. 44, Pl. 52 f, M 39, Myrina; *Töpperwein 1976*, Taf. 67, Fig. 445, Pergamon; *Özkan – Erkanal 1999*, s. 216, Res. 65 d, Tahtalı Barajı; *Lagona 2006*, Tav. I, Fig. 9, Tav. XVII, Fig. 30, Kyme; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 30, 37, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 53
Adı **:** Köpekle Oynayan Çocuk Eros – 2. Tip
Kazı No **:** Pari'13-AYL4
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 53 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1535-2295 / 7.80-7.70 m. yz.
Ölçü Yük./Gen. **:** 15.7 / 11.1 cm. Kaide: 5.9 x - x 2.4 cm. Buhar Deliği: 2.4 x 2.4 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika ve taşçık katkılı az gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/60 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın profilli kaide üzerinde, ayakta ve çıplak Eros. Baş, sol omuz ve kol dışında, ön yüz tamamına yakın oranda eksik. Arka yüz ve kanatlarda sonradan birleştirme çatlakları. Hafif kendi sağına ve öne yatık başta, tepede bir tutam halinde kabartılan saç demetinin altında, toka benzeri bir tür objeyle toplanmış, şakaklar ve yüzü çevreleyerek omuzlara kadar uzayan kıvırcık saç. Küçük çocuksu burun, altta ve üstte iki kabartı halinde dudaklara sahip kapalı ağız dışında oldukça silik yüz uzuvlarına sahip, dolgun yanaklı ve hafif dışa çıkık çeneli yuvarlak yüz. Dışa bombeli ve yüzeysel işlenen arka yüzde, üstte, yuvarlak buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 281, Fig. 3-4, s. 283, Fig. 4, Myrina; ; Jüngere Typen VI, s. 283, Fig. 3, Kyme; Jüngere Typen VI, s. 281, Fig. 2, Naxos; Jüngere Typen VI, s. 281, Fig. 6, Güney Rusya; *Baudat 1953*, s. 12, Pl. V, Fig. 11, Myrina; *Laumonier 1956*, s. 169-170, Pl. 55, Fig. 541, Delos; *Mollard-Besques 1963*, s. 59, Pl. 74 b, MYR 120, s. 44, Pl. 52 f, M 39, Myrina; *Töpperwein 1976*, Taf. 67, Fig. 445, Pergamon; *Özkan – Erkanal 1999*, s. 216, Res. 65 d, Tahtalı Barajı; *Lagona 2006*, Tav. I, Fig. 9, Tav. XVII, Fig. 30, Kyme; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 30, 37, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 54
Adı **:** Köpekle Oynayan Çocuk Eros – 2. Tip
Kazı No **:** Pari'13-AYL8
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 53 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1535-2295 / 7.90-7.70 m.
Ölçü Yük./Gen. **:** 15. 5 / 11 cm. Kaide: 6.2 x 5.2 x 2.6 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, beyaz astar izi / Pembe (çok az burun ucunda belirgin).
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/50 sn.

(Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın profilli kaide üzerinde, ayakta ve çıplak Eros. Geçici birleştirilmiş, gövde üst yarısında eksikleri bulunan ön ve arka yüzde sonradan birleştirme çatlakları. Hafif kendi sağına ve öne yatık olması gereken başta, tepede bir tutam halinde kabartılan saç demetinin altında, toka benzeri bir tür objeyle toplanmış, şakaklar ve yüzü çevreleyerek omuzlara kadar uzayan kıvırcık saç. Küçük çocuksu burun, altta ve üstte iki kabartı halinde dudaklara sahip kapalı ağız dışında oldukça silik yüz uzuvlarına sahip, dolgun yanaklı ve hafif dışa çıkık çeneli yuvarlak yüz. Açık kanatlar. Gövdenin iki yanından fon oluşturmuşçasına taşarak, tabana kadar inen khlamys. Sol sabit, sağ öne doğru hareketli bacaklar. Sağ ayağın yanında yukarı doğru hamle yapan küçük bir köpek. Dışa bombeli ve yüzeysel işlenen arka yüzde eksik kısımlar. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 281, Fig. 3-4, s. 283, Fig. 4, Myrina; ; Jüngere Typen VI, s. 283, Fig. 3, Kyme; Jüngere Typen VI, s. 281, Fig. 2, Naxos; Jüngere Typen VI, s. 281, Fig. 6, Güney Rusya; *Baudat 1953*, s. 12, Pl. V, Fig. 11, Myrina; *Laumonier 1956*, s. 169-170, Pl. 55, Fig. 541, Delos; *Mollard-Besques 1963*, s. 59, Pl. 74 b, MYR 120, s. 44, Pl. 52 f, M 39, Myrina; *Töpperwein 1976*, Taf. 67, Fig. 445, Pergamon; *Özkan – Erkanal 1999*, s. 216, Res. 65 d, Tahtalı Barajı; *Lagona 2006*, Tav. I, Fig. 9, Tav. XVII, Fig. 30, Kyme; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 30, 37, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

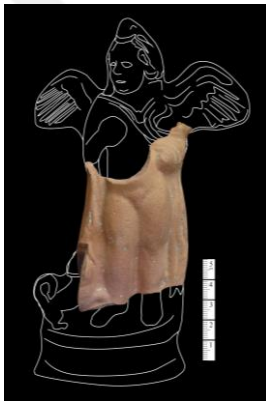

Kat. No **:** 55
Adı **:** Köpekle Oynayan Çocuk Eros Gövde Par.
Kazı No **:** Pari'12-ATD16-17
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 54 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1550-2305 / 6.80 m.
Ölçü Yük./Gen. **:** 8.5 / 4.7 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı **:** 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Kum, kireç ve bol mika katkılı, gözeneksiz, sert dokulu, tozsu-az kaygan yüzeyli.

Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu **:** F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/125 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Kat. No. 49'dan alınan çizimle tamamlanmış, ayakta ve çıplak Eros'a ait gövde parçası. Ön ve arka yüzde, göbek üzerinden yukarısı ile ayaklardan aşağısı eksik gövde. Gövdenin iki yanından fon oluşturmuşçasına taşarak, tabana kadar inen khlamys. Dirsekten kırarak sol karın boşluğuna birleştirdiği, khlamys sarılı sol kol. Sol sabit, sağ öne doğru hareketli bacaklar. Sağ ayağın yanında yukarı doğru hamle yapan, sağ ön ayak ve gövde ön tarafı kısmen belirgin küçük bir köpek. Dışa bombeli ve yüzeysel işlenen arka yüzde, üst yarıda, kısmen belirgin, yuvarlak buhar-askı deliği.

Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 281, Fig. 3-4, s. 283, Fig. 4, Myrina; ; Jüngere Typen VI, s. 283, Fig. 3, Kyme; Jüngere Typen VI, s. 281, Fig. 2, Naxos; *Laumonier 1956*, s. 169-170, Pl. 55, Fig. 541, Delos; *Mollard-Besques 1963*, s. 59, Pl. 74 b, MYR 120, s. 44, Pl. 52 f, M 39, Myrina; *Özkan – Erkanal 1999*, s. 216, Res. 65 d, Tahtalı Barajı; *Lagona 2006*, Tav. I, Fig. 9, Tav. XVII, Fig. 30, Kyme.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 56
Adı : Köpekle Oynayan Çocuk Eros Gövde Par.
Kazı No : Pari'12-ATS5.1
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 54 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1560-2295 / M170 yakını
Ölçü Yük./Gen. : 10.2 / 3.6 cm. Kaide: 3.6 x 4.95 x 2.5 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 7.5 YR 4/3 Kahverengi / Kum, taşçık, kireç ve mika katkılı, az gözenekli, sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, 5 YR 3/1 çok Koyu Gri izler / -.
Foto Çekim Modu : F/7.1 ISO-80 Poz Süresi: 1/15 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Kat. No. 49'dan alınan çizimle tamamlanmış, altta ve üstte dışa taşkın profilli, sol yarısı kısmen korunmuş kaide üzerinde, ayakta ve çıplak Eros'a ait gövde parçası. Dirsekten kırarak sol karın boşluğuna birleştirdiği, khlamys sarılı, dirsekten itibaren korunmuş sol kol. Kısmen belirgin, sabit duran sol ayak. Gövdenin sol yanında, tbana kadar inen dışa taşkın khlamys. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 281, Fig. 3-4, s. 283, Fig. 4, Myrina; ; Jüngere Typen VI, s. 283, Fig. 3, Kyme; Jüngere Typen VI, s. 281, Fig. 2, Naxos; *Laumonier 1956*, s. 169-170, Pl. 55, Fig. 541, Delos; *Mollard-Besques 1963*, s. 59, Pl. 74 b, MYR 120, s. 44, Pl. 52 f, M 39, Myrina; *Özkan – Erkanal 1999*, s. 216, Res. 65 d, Tahtalı Barajı; *Lagona 2006*, Tav. I, Fig. 9, Tav. XVII, Fig. 30, Kyme.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

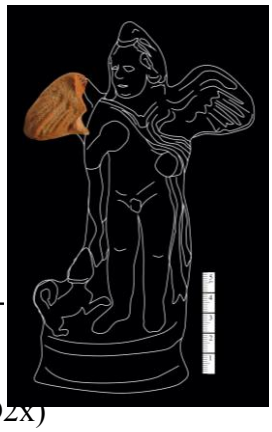

Kat. No : 57
Adı : Köpekle Oynayan Çocuk Eros Kanadı
Kazı No : Pari'10-AJE11
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 55 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1550-2295 / -0.50 m.
Ölçü Yük./Gen. : 2.95 / 6.2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı / Mika, kum ve kireç atkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Sarımsı Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/32 ISO-100 Poz Süresi: 0.77 sn. (Nikon D2x)

Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Kat. No. 49'dan alınan çizimle tamamlanmış, Eros figürinine ait sağ kanat.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Özkan – Erkanal 1999*, s. 216, Res. 65 d, Tahtalı Barajı.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 58
Adı **:** Köpekle Oynayan Çocuk Eros Kanadı
Kazı No **:** Pari'05- Etd.
Müze Env. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 55 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol /
Ölçü Yük./Gen. **:** 4.8 / 4 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Az mika, kum, taş-çık ve kireç katkılı, gözenekli, sert dokulu, pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, beyaz astar izi / Çok az belirgin mavi-pembe boya izi.
Foto Çekim Modu **:** F/4.4 ISO-50 Poz Süresi: 1/31 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Kat. No. 47'dan alınan çizimle tamamlanmış, Eros figürinine ait sol kanat.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Özkan – Erkanal 1999*, s. 216, Res. 65 d, Tahtalı Barajı.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

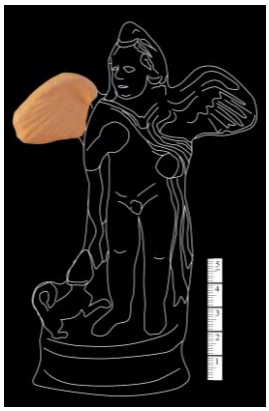

Kat. No **:** 59
Adı **:** Köpekle Oynayan Çocuk Eros Kanadı
Kazı No **:** Pari'11-ALY9
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 56 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1540-2300 / M151
Ölçü Yük./Gen. **:** 3.8 / 2.6 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika, kum, taşçık ve kireç katkılı, gözenekli, sert dokulu, pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 2 sn.
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp.
Tanım **:** Kat. No. 49'dan alınan çizimle tamamlanmış, Eros figürinine ait sağ kanat.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Özkan – Erkanal 1999*, s. 216, Res. 65 d, Tahtalı Barajı.

Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı. (M151 nolu mezar içerisine atık toprakla birlikte karışmış olmalı.)

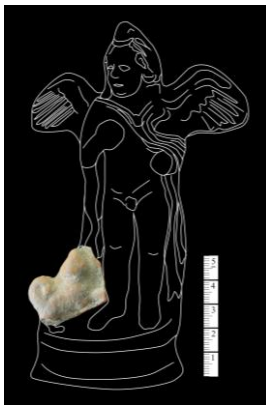

Kat. No **:** 60
Adı **:** Köpekle Oynayan Çocuk Eros Parçası
Kazı No **:** Pari'11-ANL7
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 56 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1540-2300 / 6 m. (-1.60 m)
Ölçü Yük./Gen. **:** 3.2 / 2.5 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Kum ve kireç katkılı, gözenekli, sert dokulu**,** tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 7/8 Kırmızımsı sarı, az belirgin beyaz astar izi / Çok az belirgin pembe.
Foto Çekim Modu **:** F/4.5 ISO-80 Poz Süresi: 2.5 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Kat. No. 49'dan alınan çizimle tamamlanmış, Eros figürinine ait sağ ayağın yanında, yukarı doğru hamle yapan köpek.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 281, Fig. 3-4, s. 283, Fig. 4, Myrina; ; Jüngere Typen VI, s. 283, Fig. 3, Kyme; Jüngere Typen VI, s. 281, Fig. 2, Naxos; *Laumonier 1956*, s. 169-170, Pl. 55, Fig. 541, Delos; *Mollard-Besques 1963*, s. 59, Pl. 74 b, MYR 120, s. 44, Pl. 52 f, M 39, Myrina; *Özkan – Erkanal 1999*, s. 216, Res. 65 d, Tahtalı Barajı; *Lagona 2006*, Tav. I, Fig. 9, Tav. XVII, Fig. 30, Kyme.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 61
Adı **:** Keule-Budaklı Sopa Taşıyan Çocuk Eros
Kazı No **:** Pari'04-M.100/365
Müze En. No **:** 10304 (103976)
Levha No / Sayfa **:** 57 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J10 / M100 nolu Mezar
Ölçü Yük./Gen. **:** 12 / 6.7 cm. Kaide: 6.7 x 2.7 x 1.9 cm. Buhar Deliği: 1.6 x 2.1 cm . (Geniş elips)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika, kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, beyaz astar / Pembe, kırmızı, siyah (kadie ve sütunda).
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/40 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.

Tanım **:** Alçak dikdörtgen kaide üzerinde, keule-budaklı sopa taşıyan, kanatlı Eros. Sol kolu ile sopa arasında sıkışan, hafif kendi sağına ve aşağı yatık, göğsüne bitişik baş Alın üzerinde bir tutam-belik halinde toplanıp tepeden geriye atılan ve yan kısımlardakilerle birlikte enseden sopanın üzerine dökülen saç. Hafif derinde, iri

göz çukurları, küçük burun ve şişkin yanaklar. Baş üzerinden yukarı kaldırıp keuleyi önden saran sol kol. Arkadan sopanın gövdesine sarılarak, eli önde sopanın üzerinde görülen, sağ kol. Ağırlığı taşıyan, sabit sağ ayak. dizden öne topuktan yukarı kaldırılarak hafif geriye çekip parmakları üzerinde yere dokunan, hareketli sol ayak. Sağ omzunda tuttuğu keule-sopayı taşır pozisyonda, ¼ oranında kendi sağına dönük gövde. Sol yanda silindirik gövdeli destek. Kaidede dört yapraklı yonca, destek üzerinde yatay şeritler halinde boyama. Dışa bombeli, yüzeysel işlenmiş arka yüzde buhar-askı deliği ve usta-atölye ismi-işareti. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti : BACCOY
Analoji : *Burr 1934,* Pl. X, Fig. 22, Myrina; *Laumonier 1956,* Fig. 562-563, Delos; *Leyenaar-Pliaisier 1979,* Pl. 108, Fig. 739, Myrina; *Williams 1982,* Pl. 86, Smyrna; *Bayer-Niemeier 1988,* Pl. 65 3-4, Kat. Nr. 361-362, Mısır.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 62
Adı : Keule-Budaklı Sopa Taşıyan Çocuk Eros
Kazı No : Pari'04-M.100/366
Müze Env. No : 10305 (13977)
Levha No / Sayfa : 57 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J10 / M100 nolu Mezar
Ölçü Yük./Gen. : 11.9 / 6.7 cm. Kaide:6.7 x 2.7 x 1.9 cm. Buhar Deliği: 2.7 x 2.6 (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika, kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, beyaz astar / Pembe, kırmızı, siyah (kadie ve sütunda).
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/30 sn. (Canon G11)**Fırınlama** : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Alçak dikdörtgen kaide üzerinde, keule-budaklı sopa taşıyan, kanatlı Eros. Sol kolu ile sopa arasında sıkışan, hafif kendi sağına ve aşağı yatık, göğsüne bitişik baş Alın üzerinde bir tutam-belik halinde toplanıp tepeden geriye atılan ve yan kısımlardakilerle birlikte enseden sopanın üzerine dökülen saç. Hafif derinde, iri göz çukurları, küçük burun ve şişkin yanaklar. Baş üzerinden yukarı kaldırıp keuleyi önden saran sol kol. Arkadan sopanın gövdesine sarılarak, eli önde sopanın üzerinde görülen, sağ kol. Ağırlığı taşıyan, sabit sağ ayak. dizden öne topuktan yukarı kaldırılarak hafif geriye çekip parmakları üzerinde yere dokunan, hareketli sol ayak. Sağ omzunda tuttuğu keule-sopayı taşır pozisyonda, ¼ oranında kendi sağına dönük gövde. Sol yanda silindirik gövdeli destek. Kaidede dört yapraklı yonca, destek üzerinde yatay şeritler halinde boyama. Dışa bombeli, yüzeysel işlenmiş arka yüzde buhar-askı deliği ve usta-atölye ismi-işareti. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti : BACCOY
Analoji : *Burr 1934,* Pl. X, Fig. 22, Myrina; *Laumonier 1956,* Fig. 562-563, Delos; *Leyenaar-Pliaisier 1979,* Pl. 108, Fig. 739, Myrina; *Williams 1982,* Pl. 86, Smyrna; *Bayer-Niemeier 1988,* Pl. 65 3-4, Kat. Nr. 361-362, Mısır.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

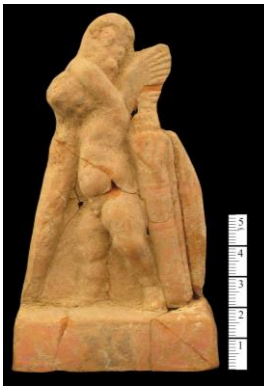

Kat. No **:** 63
Adı **:** Keule-Budaklı Sopa Taşıyan Çocuk Eros
Kazı No **:** Pari'04-M.100/367
Müze En. No **:** 10306 (13978)
Levha No / Sayfa **:** 58 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J10 / M100 nolu Mezar
Ölçü Yük./Gen. **:** 11.9 / 6.8 cm. Kaide: 6.8 x 2.9 x 1.9 cm. Buhar Deliği: 1.9 x 2.1 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika, kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, beyaz astar / Pembe, kırmızı, siyah (kadie ve sütunda).
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/30 sn. (Canon G11
)Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Alçak dikdörtgen kaide üzerinde, keule-budaklı sopa taşıyan, kanatlı Eros. Gövde ve kaidede sonradan birleştirme çatlakları, küçük , eksik kısımlar. Sol kolu ile sopa arasında sıkışan, hafif kendi sağına ve aşağı yatık, göğsüne bitişik baş Alın üzerinde bir tutam-belik halinde toplanıp tepeden geriye atılan ve yan kısımlardakilerle birlikte enseden sopanın üzerine dökülen saç. Hafif derinde, iri göz çukurları, küçük burun ve şişkin yanaklar. Baş üzerinden yukarı kaldırıp keuleyi önden saran sol kol. Arkadan sopanın gövdesine sarılarak, eli önde sopanın üzerinde görülen, sağ kol. Ağırlığı taşıyan, sabit sağ ayak. dizden öne topuktan yukarı kaldırılarak hafif geriye çekip parmakları üzerinde yere dokunan, hareketli sol ayak. Sağ omzunda tuttuğu keule-sopayı taşır pozisyonda, ¼ oranında kendi sağına dönük gövde. Sol yanda silindirik gövdeli destek. Kaidede dört yapraklı yonca, destek üzerinde yatay şeritler halinde boyama. Dışa bombeli, yüzeysel işlenmiş arka yüzde buhar-askı deliği ve usta-atölye ismi-işareti. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** BACCOY
Analoji **:** *Burr 1934,* Pl. X, Fig. 22, Myrina; *Laumonier 1956,* Fig. 562-563, Delos; *Leyenaar-Pliaisier 1979,* Pl. 108, Fig. 739, Myrina; *Williams 1982,* Pl. 86, Smyrna; *Bayer-Niemeier 1988,* Pl. 65 3-4, Kat. Nr. 361-362, Mısır.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

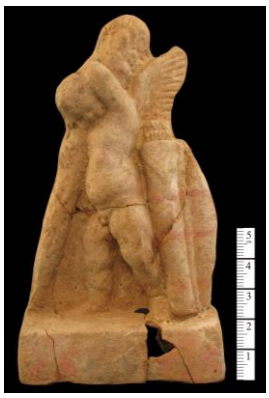

Kat. No **:** 64
Adı **:** Keule-Budaklı Sopa Taşıyan Çocuk Eros
Kazı No **:** Pari'04-M.100/368
Müze Env. No **:** 10307 (13979)
Levha No / Sayfa **:** 58 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J10 / M43 nolu Mezar
Ölçü Yük./Gen. **:** 11.95 / 6.8 cm. Kaide: 6.7 x 2.7 x 2.85 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika, kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, beyaz astar / Pembe, kırmızı, siyah (kadie ve sütunda).
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/30 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Orta

Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Alçak dikdörtgen kaide üzerinde, keule-budaklı sopa taşıyan, kanatlı Eros. Gövde ve kaidede sonradan birleştirme çatlakları, ön ve arak yüzde eksik kısımlar. Sol kolu ile sopa arasında sıkışan, hafif kendi sağına ve aşağı yatık, göğsüne bitişik baş Alın üzerinde bir tutam-belik halinde toplanıp tepeden geriye atılan ve yan kısımlardakilerle birlikte enseden sopanın üzerine dökülen saç. Hafif derinde, iri göz çukurları, küçük burun ve şişkin yanaklar. Baş üzerinden yukarı kaldırıp keuleyi önden saran sol kol. Arkadan sopanın gövdesine sarılarak, eli önde sopanın üzerinde görülen, sağ kol. Ağırlığı taşıyan, sabit sağ ayak. dizden öne topuktan yukarı kaldırılarak hafif geriye çekip parmakları üzerinde yere dokunan, hareketli sol ayak. Sağ omzunda tuttuğu keule-sopayı taşır pozisyonda, ¼ oranında kendi sağına dönük gövde. Sol yanda silindirik gövdeli destek. Kaidede dört yapraklı yonca, destek üzerinde yatay şeritler halinde boyama. Dışa bombeli, yüzeysel işlenmiş arka yüzde buhar-askı deliği ve usta-atölye ismi-işareti. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : BACCOY
Analoji : *Burr 1934,* Pl. X, Fig. 22, Myrina; *Laumonier 1956,* Fig. 562-563, Delos; *Leyenaar-Pliaisier 1979*, Pl. 108, Fig. 739, Myrina; *Williams 1982,* Pl. 86, Smyrna; *Bayer-Niemeier 1988,* Pl. 65 3-4, Kat. Nr. 361-362, Mısır.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 65
Adı : Keule-Budaklı Sopa Taşıyan Çocuk Eros
Kazı No : Pari'04-M.100/369
Müze En. No : 10308 (13980)
Levha No / Sayfa : 59 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J10 / M100 nolu Mezar
Ölçü Yük./Gen. : 12.1 / 6.9 cm. Kaide: 6.9 x 2.7 x 1.9 cm. Buhar Deliği: 2.1 x 2.2 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika, kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/25 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Alçak dikdörtgen kaide üzerinde, keule-budaklı sopa taşıyan, kanatlı Eros. Sol kolu ile sopa arasında sıkışan, hafif kendi sağına ve aşağı yatık, göğsüne bitişik baş Alın üzerinde bir tutam-belik halinde toplanıp tepeden geriye atılan ve yan kısımlardakilerle birlikte enseden sopanın üzerine dökülen saç. Hafif derinde, iri göz çukurları, küçük burun ve şişkin yanaklar. Baş üzerinden yukarı kaldırıp keuleyi önden saran sol kol. Arkadan sopanın gövdesine sarılarak, eli önde sopanın üzerinde görülen, sağ kol. Ağırlığı taşıyan, sabit sağ ayak. dizden öne topuktan yukarı kaldırılarak hafif geriye çekip parmakları üzerinde yere dokunan, hareketli sol ayak. Sağ omzunda tuttuğu keule-sopayı taşır pozisyonda, ¼ oranında kendi sağına dönük gövde. Sol yanda silindirik gövdeli destek. Kaidede dört yapraklı yonca, destek üzerinde yatay şeritler halinde boyama. Dışa bombeli, yüzeysel işlenmiş arka yüzde buhar-askı deliği ve usta-atölye ismi-işareti. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti : BACCOY BACCOY
Analoji : *Burr 1934*, Pl. X, Fig. 22, Myrina; *Laumonier 1956*, Fig. 562-563, Delos; *Leyenaar-Pliaisier 1979*, Pl. 108, Fig. 739, Myrina; *Williams 1982*, Pl. 86, Smyrna; *Bayer-Niemeier 1988*, Pl. 65 3-4, Kat. Nr. 361-362, Mısır.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 66
Adı : Keule-Budaklı Sopa Taşıyan Çocuk Eros
Kazı No : Pari'06-14
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 59 /
Buluntu Yeri : Nekropol / E5b 1560-2305 / M74-75 arası.
Ölçü Yük./Gen. : 11.3 / - cm. (Yuvarlak Buhar Deliği)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Çok az mika, kuım ve kireç katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, az belirgın beyaz astar izi / Mor – kırmızı (Baş ve kaide de az belirgin izler).
Foto Çekim Modu : F/4.3 ISO-50 Poz Süresi: 1/52 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Alçak dikdörtgen kaide üzerinde, keule-budaklı sopa taşıyan, kanatlı Eros. Kaide ve alt gövde sağ kısmında eksik kısım. Sol kolu ile sopa arasında sıkışan, hafif kendi sağına ve aşağı yatık, göğsüne bitişik baş Alın üzerinde bir tutam-belik halinde toplanıp tepeden geriye atılan ve yan kısımlardakilerle birlikte enseden sopanın üzerine dökülen saç. Hafif derinde, iri göz çukurları, küçük burun ve şişkin yanaklar. Baş üzerinden yukarı kaldırıp keuleyi önden saran sol kol. Arkadan sopanın gövdesine sarılarak, eli önde sopanın üzerinde görülen, sağ kol. Ağırlığı taşıyan, sabit sağ ayak. dizden öne topuktan yukarı kaldırılarak hafif geriye çekip parmakları üzerinde yere dokunan, hareketli sol ayak. Sağ omzunda tuttuğu keule-sopayı taşır pozisyonda, ¼ oranında kendi sağına dönük gövde. Sol yanda silindirik gövdeli destek. Dışa bombeli, yüzeysel işlenmiş arka yüzde yuvarlak buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Burr 1934*, Pl. X, Fig. 22, Myrina; *Laumonier 1956*, Fig. 562-563, Delos; *Leyenaar-Pliaisier 1979*, Pl. 108, Fig. 739, Myrina; *Williams 1982*, Pl. 86, Smyrna; *Bayer-Niemeier 1988*, Pl. 65 3-4, Kat. Nr. 361-362, Mısır.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 67
Adı : Keule-Budaklı Sopa Taşıyan Çocuk Eros
Kazı No : Pari'07-44-AAY2
Müze Env. No : -
Levha No / Sayfa : 60 /
Buluntu Yeri : Nekropol / Nekropol / 1545-2300 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 12 / 6.9 cm. Kaide: 6.8 x 3.5 x 1.9 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Çok az mika, kuım, taşçık ve kireç katkılı, az gözenekli, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, beyaz astar izi / -.
Foto Çekim Modu : F/3.6 ISO-50 Poz Süresi: 1/53 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Alçak dikdörtgen kaide üzerinde, keule-budaklı sopa taşıyan, kanatlı Eros. Sol kolu ile sopa arasında sıkışan, hafif kendi sağına ve aşağı yatık, göğsüne bitişik baş. Şişkin yanaklar dışında, belirgin olmayan yüz uzuvları. Baş üzerinden yukarı kaldırıp keuleyi önden saran sol kol. Arkadan sopanın gövdesine sarılarak, eli önde sopanın üzerinde görülen, sağ kol. Ağırlığı taşıyan, sabit sağ ayak. dizden öne topuktan yukarı kaldırılarak hafif geriye çekip parmakları üzerinde yere dokunan, hareketli sol ayak. Sağ omzunda tuttuğu keule-sopayı taşır pozisyonda, ¼ oranında kendi sağına dönük gövde. Sol yanda silindirik gövdeli destek. Dışa bombeli, yüzeysel işlenmiş arka yüzde eksik kısımlar. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : BACCOY
Analoji : *Burr 1934*, Pl. X, Fig. 22, Myrina; *Laumonier 1956*, Fig. 562-563, Delos; *Leyenaar-Pliaisier 1979*, Pl. 108, Fig. 739, Myrina; *Williams 1982*, Pl. 86, Smyrna; *Bayer-Niemeier 1988*, Pl. 65 3-4, Kat. Nr. 361-362, Mısır.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 68
Adı : Keule-Budaklı Sopa Taşıyan Çocuk Eros
Kazı No : Pari'13-AYL2
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 60 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1535-2295 / 7.80-7.70 m. yz.
Ölçü Yük./Gen. : 11.8 / 6.9 cm. Kaide: 6.9 x 3.3 x 2.1 cm.
Buhar Deliği: Kırık (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum ve kireç (kuvars) katkılı, orta sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli. Kil pembemsi krem renklilerden kırmızı killilere geçiş gibi, kırmızı killi örneklerde yoğun ve daha büyük boyutlu görülen gümüş mika bu grupta daha küçük taneciklerden oluştuğu için ren daha açık tonlu oluyor.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu : F/7.1 ISO-100 Poz Süresi: 1/25 sn.
Fırınlama : Kötü

Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Alçak dikdörtgen kaide üzerinde, keule-budaklı sopa taşıyan, kanatlı Eros. Baş, sağ kol, keule ve gövdede onarım çatlakları ve eksik kısımlar. Sol kolu ile sopa arasında sıkışan, hafif kendi sağına ve aşağı yatık, göğsüne bitişik baş. Hafif derinde, iri göz çukurları, küçük burun ve şişkin yanaklar. Baş üzerinden yukarı kaldırıp keuleyi önden saran sol kol. Ağırlığı taşıyan, sabit sağ ayak. Dizden öne topuktan yukarı kaldırılarak hafif geriye çekip parmakları üzerinde yere dokunan, hareketli sol ayak. Sağ omzunda tuttuğu keule-sopayı taşır pozisyonda, ¼ oranında kendi sağına dönük gövde. Sol yanda silindirik gövdeli destek. Dışa bombeli, yüzeysel işlenmiş arka yüzde onarım çatlakları ve eksik kısımlar ve usta-atölye ismi-işareti. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : ΓΑΛΛΟΥ / BACCOY
Analoji : *Burr 1934,* Pl. X, Fig. 22, Myrina; *Laumonier 1956,* Fig. 562-563, Delos; *Leyenaar-Pliaisier 1979*, Pl. 108, Fig. 739, Myrina; *Williams 1982,* Pl. 86, Smyrna; *Bayer-Niemeier 1988*, Pl. 65 3-4, Kat. Nr. 361-362, Mısır.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı ve ortaları.

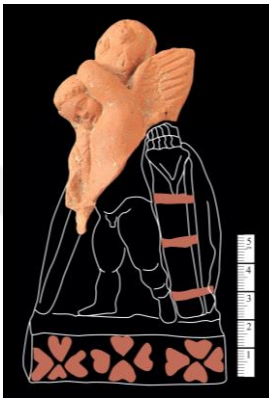

Kat. No : 69
Adı : Keule-Budaklı Sopa Taşıyan Çocuk Eros
Kazı No : Pari'09-AFK10
Müze Env. No : -
Levha No / Sayfa : 61 /
Buluntu Yeri : Nekropol / D4a / G. Batı 1550-2295 / 15-20 cm.'lik katman.
Ölçü Yük./Gen. : 7.45 / 4 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 5/8 Kırmızı / Kum ve mika katkılı, az gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon SX1 IS)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Keule-budaklı sopa taşıyan, kanatlı Eros üst gövde parçası. Sol kolu ile sopa arasında sıkışan, hafif kendi sağına ve aşağı yatık, göğsüne bitişik baş. Hafif derinde, iri göz çukurları, küçük burun ve şişkin yanaklar. Baş üzerinden yukarı kaldırıp keuleyi önden saran sol kol. Arkadan sopanın gövdesine sarılarak, eli önde sopanın üzerinde görülen, sağ kol. Tüyleri belrigin sol kanat. Keule'nin uç kısmında damla şeklinde, içleri yivli budak izleri. Yüzeysel işelenen arka yüzde kısmen belirgin yuvarlak bıhar-askı deliği.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Burr 1934,* Pl. X, Fig. 22, Myrina; *Laumonier 1956,* Fig. 562-563, Delos; *Williams 1982,* Pl. 86.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 70
Adı : Keule-Budaklı Sopa Taşıyan Çocuk Eros
Kazı No : Pari'12-AUO2
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 61 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1540-2295 / AM2 Güneyi
Ölçü Yük./Gen. : 5.3 / 2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 5/6 Kırmızı / Bol mika ve orta ki – reç katkılı, gözeneksiz, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu : F/4 ISO-80 Poz Süresi: 1/100 sn.
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Keule-Budaklı Sopa Taşıyan Çocuk Eros figürinine ait sol kanat parçası. Ön yüzde belirgin kanat tüyleri.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 71
Adı : Meşaleli Çocuk Eros
Kazı No : Pari'07-43-AAY1
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 62 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1545-2300 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 11 / 6 cm. Kaide: 6.1 x 3.5 x 2.4 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/6 Kırmızı / Az mika ve taşçık katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmzı, beyaz astar izi olabilecek izler var / -.
Foto Çekim Modu : F/3.6 ISO-50 Poz Süresi: 1/51 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : Orta.
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.

Tanım : Önde köşeli, arkada yuvarlak, yüksek kaide üzerinde, ayakta duran kanatlı Eros. Hafif kendi soluna dönük başta, ortadaki bir kısmı, alın üzerinde kabartılarak, bir tutam halinde geriye doğru atılan, iki yana doğru taranarak boyun üzerinde uçları dışa kıvrılmış saç. Oldukça şişkin yanaklı, küçük burun ve küçük ağızlı yayvan yüz. Hiç yokmuşçasına kısa verilmiş boyun. Sol omuz üzerinde düğümlenip, sağ kalçaya doğru çapraz iznen khlamys. Şişman göbek ve kısa tombul bacaklı gövde. Aşağı doğru uzattığı, khlamys altından aşağı dökülen kumaşı tutan sağ el. Sol ayağın aynıda, ters olarak meşaleyi tutan sol el. Ağırlığı taşıyan sağ ayak ileride, hareketli sol bacak geride. Ayrıntısız işlenmiş arka yüzde, üst tarafta eksik kısım. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 103, Fig. 173, Myrina; *Bayer-Niemeier 1988*, Taf. 65 3-4, Kat. Nr. 361-362, Mısır; *Fischer 1994*, Taf. 72, Nr. 685-

686, Mısır; *Burn and Higgins 2001*, Pl. 41, Fig. 2236, Korfu; *Lang-Auinger 2007*, Taf. 43, TK 30, Efes.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

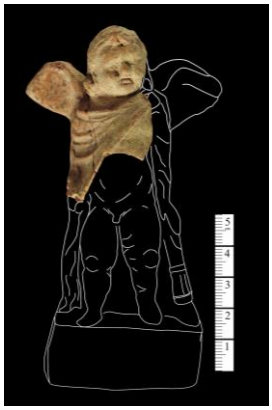

Kat. No **:** 72
Adı **:** Meşaleli Çocuk Eros
Kazı No **:** Pari'11-ALU14
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 62 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1540-2295 / Batı yarı 0 / -30 cm. 7.71 – 7.40 m.
Ölçü Yük./Gen. **:** 4.5 / 4 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/6 Kırmızı / Kum ve kireç katkılı, gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, beyaz astar / Mavi-pembe (Kanat ve dudakta).
Foto Çekim Modu **:** F/32 ISO- Poz Süresi: 0.62 sn. (Nikon D3)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Kat. No. 70 ile aynı tipi yansıtttığı için, bu örnekle tamamlanan, ayakta duran kanatlı Eros, baş ve gövde parçası. Hafif kendi soluna dönük başta, ortadaki bir kısmı, alın üzerinde kabartılarak, bir tutam halinde geriye doğru atılan, iki yana doğru taranarak boyun üzerinde uçları dışa kıvrılmış saç. Derinde küçük göz çukurları, küçük burun ve küçük ağızlı, dolgun yanaklı, şişman yüz. Hiç yokmuşçasına kısa verilmiş boyun. Sol omuz üzerinde düğümlenip, sağ kalçaya doğru çapraz iznen khlamys.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 103, Fig. 173, Myrina; *Bayer-Niemeier 1988*, Taf. 65 3-4, Kat. Nr. 361-362, Mısır; *Fischer 1994*, Taf. 72, Nr. 685-686, Mısır; *Burn and Higgins 2001*, Pl. 41, Fig. 2236, Korfu; *Lang-Auinger 2007*, Taf. 43, TK 30, Efes.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 73
Adı **:** Horozdan Kaçan Çocuk Eros
Kazı No **:** Pari'04-M.150/451
Müze En. No **:** 10390 (14947)
Levha No / Sayfa **:** 63 /
Buluntu Yeri : Nekropol / İ11 / M150
Ölçü Yük./Gen. **:** 8 / 12.5 cm.
Kaide: 6.9 x 2.7 x 2.6 cm.
Buhar Deliği: 1.3 x 1.2 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, beyaz astar izi / Pembe (Horozun başı ve boynunda)

Foto Çekim Modu **:** F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/8 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Düz profilli yüksek kaide üzerinde, bağdaş kurmuş, ancak kendi sağına doğru kaykılarak, elinde tuttuğu üzüm salkımını horozdan kaçıran, kanatlı, çıplak Eros. Erosun solunda, elindeki üzüm salkımına hmle yapan horoz. Haifi dışa bombeli, yüzeysel işlenmiş arka yüz de, yuvarlak buhar-askı deliği. Kaide arka kısımında usta-atölye ismi-işareti. Tan açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** ΕΡΜΟΓΟ
Analoji **:** *Walters 1903*, Pl. XXXIII, C 359, Myrina; *Thompson 1966*, Pl. 68, No. 6, Atina Agorası; *Kobylina 1974-1*, Taf. 32, Fig. 8; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 136, Fig. 1060, Troya; Pl. 160, Fig. 1219, Ionia Kıyıları; Mrogenda 1996, Taf. 7, Fig. 114/36, Myrina*; Kaplan 2011*, Kat. No. 58, Troas**.**
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No **:** 74
Adı **:** Kaz-Kuğu ile Genç Eros
Kazı No **:** Pari'06-102
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 64 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / E4b - 1565-2300 / M87
Ölçü Yük./Gen. **:** 15.7 / 10.8 cm. Kaide: 6 x - x 2.6 cm. Buhar Deliği: 2.3 x 2.4 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Çok az mika, kum ve az kireç katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, az kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, çok net belirgin beyaz astar / Pembe (Dudak, kaşlar, saç, kanatlar, kazın boyun ve gövde altında).
Foto Çekim Modu **:** F/4.3 ISO-50 Poz Süresi: 1/49 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın profilli yüksek kadie üzerinde, ayakta duran, kanatları açık khlamysli Eros. Simit taçlı, hafif kendi sağına dönük baş.Omuzlardan arkada tabana, önde yarıya kadar uzayan khlamys. Dirsekten kırılarak, sol karın boşluğunda elbiseyi tutan, gövdeye bitişik sol el. Sağ ayağın yanında, sağ ele doğru uzanan kaz-kuğu. Yüzeysel işlenen arka yüzde yuvarlak buhar-askı deliği, altta usta-atölye ismi-işareti.Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** EPMO
Analoji **:** *Mollard-Besques1963*, Pl. 56 c, M 38, Myrina; *Besques 1972*, Pl. 56 d-f, D 274-275, Eleonte; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 102, Fig. 711, Myrina; *Kaplan 2011*, Lev. 21, Kat. No. 72, Kilia.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 75
Adı : Kaz-Kuğu ile Genç Eros
Kazı No : Pari'06-125
Müze Env. No :-
Levha No / Sayfa : 64 /
Buluntu Yeri : Nekropol / E4b - 1565-2300 / M87
Ölçü Yük./Gen. : 15.6 / 10.5 cm. Kaide: 6 x - x 2.5 cm. Buhar Deliği: 2.3 x 2.4 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Çok az mika, kum ve az kireç katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, boyalı kısımları az kaygan, diğer kısımları pürtüklü.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 4/8 Kırmızı, çok net belirgin beyaz astar / Kırmızı-pembe(Saç, kanatlar, kazın boynu).
Foto Çekim Modu : F/3.8 ISO-50 Poz Süresi: 1/53 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın profilli yüksek kadie üzerinde, ayakta duran, kanatları açık khlamysli Eros. Ön yüzde aşırı, aşınma. Simit taçlı, hafif kendi sağına dönük baş.Omuzlardan arkada tabana, önde yarıya kadar uzayan khlamys. Dirsekten kırılarak, sol karın boşluğunda elbiseyi tutan, gövdeye bitişik sol el. Sağ ayağın yanında, sağ ele doğru uzanan kaz-kuğu. Yüzeysel işlenen arka yüzde yuvarlak buhar-askı deliği, altta usta-atölye ismi-işareti olabilecek belirsiz izler. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : Net değil ama EPMO olmalı
Analoji : *Mollard-Besques1963*, Pl. 56 c, M 38, Myrina; *Besques 1972*, Pl. 56 d-f, D 274-275, Eleonte; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 102, Fig. 711, Myrina; *Kaplan 2011*, Lev. 21, Kat. No. 72, Kilia.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No : 76
Adı : Kaz-Kuğu ile Genç Eros
Kazı No : Pari'06-135
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 65 /
Buluntu Yeri : Nekropol / E4b - 1565-2300 / M87
Ölçü Yük./Gen. : 15.7 / 10.5 cm. Kaide: 5.9 x - x 2.6 cm. Buhar Deliği: Kırık (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Çok az mika, kum ve az kireç katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, boyalı kısımları az kaygan, diğer kısımları pürtüklü.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 4/8 Kırmızı, çok net belirgin beyaz astar / Kırmızı-pembe (Kazın gagası).
Foto Çekim Modu : F/4.7 ISO-50 Poz Süresi: 1/94 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın profilli yüksek kadie üzerinde, ayakta duran, kanatları açık khlamysli Eros. Ön yüzde aşırı, aşınma ve sonradan birleştirme çatlakları. Simit taçlı, hafif kendi sağına dönük baş.Omuzlardan arkada tabana, önde

yarıya kadar uzayan khlamys. Dirsekten kırılarak, sol karın boşluğunda elbiseyi tutan, gövdeye bitişik sol el. Sağ ayağın yanında, sağ ele doğru uzanan kaz-kuğu. Yüzeysel işlenen arka yüzde yuvarlak buhar-askı deliği, altta usta-atölye ismi-işareti. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti : PM EPMO olmalı

Analoji : *Mollard-Besques1963*, Pl. 56 c, M 38, Myrina; *Besques 1972*, Pl. 56 d-f, D 274-275, Eleonte; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 102, Fig. 711, Myrina; *Kaplan 2011*, Lev. 21, Kat. No. 72, Kilia.

Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No : 77
Adı : Kaz-Kuğu ile Genç Eros
Kazı No : Pari'06-141
Müze Env. No : -
Levha No / Sayfa : 65 /
Buluntu Yeri : Nekropol / E4b - 1565-2300 / M87
Ölçü Yük./Gen. : 15.5 / 10.4 cm. Kaide: - x - x 2.4 cm. Buhar Deliği: 2.2 x 2.1 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Az mika, kum ve kireç katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, yoğun patinalı ve pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 5/8 Kırmızı, beyaz astar / Kırmızı-pembe (Yoğun patinadan dolayı sadece sol kanatta az belirgin).
Foto Çekim Modu : F/4.7 ISO-50 Poz Süresi: 1/92 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın profilli yüksek kaide üzerinde, ayakta duran, kanatları açık khlamysli Eros. Ön yüzde sonradan birleştirme çatlakları ve eksik kısımlar. Simit taçlı, hafif kendi sağına dönük baş.Omuzlardan arkada tabana, önde yarıya kadar uzayan khlamys. Dirsekten kırılarak, sol karın boşluğunda elbiseyi tutan, gövdeye bitişik sol el. Sağ ayağın yanında, sağ ele doğru uzanan kaz-kuğu. Yüzeysel işlenen arka yüzde yuvarlak buhar-askı deliği, altta usta-atölye ismi-işareti olabilecek izler. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : Net değil ama EPMO olmalı
Analoji : *Mollard-Besques1963*, Pl. 56 c, M 38, Myrina; *Besques 1972*, Pl. 56 d-f, D 274-275, Eleonte; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 102, Fig. 711, Myrina; *Kaplan 2011*, Lev. 21, Kat. No. 72, Kilia.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 78
Adı : Kaza Su İçiren Genç Eros
Kazı No : Pari'04-M.150/465
Müze Env. No : 10404 (15294)
Levha No / Sayfa : 66 /
Buluntu Yeri : Nekropol / İ11 / M150 nolu Mezar
Ölçü Yük./Gen. : 14.8 / 7.5 cm. Kaide: 4.3 x 3.1 x 2.6 cm. Buhar Deliği: 2.5 x 1.6 cm. (Elips)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika ve kireç katkılı, az gözenekli, sert dokulu, pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, beyaz astar izi /-.
Foto Çekim Modu : F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/13 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın profilli kaide üzerinde ayakta duran, kanatları açık, kısa tunik giymiş Eros. Gövde de onarım çatlakalrı, sağ kolun altında eksik kısım. Başta simit taç. Ağırlığı taşıyan sol ayak sabit, sağ hareketli. Dışa bombeli arka yüzü ayrıntısız ve ortada elips biçimli buhar-askı deliği. Kaide arka kısmında ise kazıma çizgi, usta-atölye ismi-işareti. Tabanı açık.

Yazıt / Usta İşareti : (Πυ) ?
Analoji : -
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 79
Adı : Köpekle Oynayan Genç Eros
Kazı No : Pari'04-M.153/528
Müze Env. No : 10467 (15346)
Levha No / Sayfa : 67 /
Buluntu Yeri : Nekropol / İ11 / M153
Ölçü Yük./Gen. : 14.7 / 9.2 cm. Kaide: 4.8 x 3.5 x 2.4 cm. Buhar Deliği: 1.9 x 2 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, çok az belirgin beyaz astar izi / -.
Foto Çekim Modu : F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/40 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Profilsiz kare kaide üzerinde kanatları açık, khlamysli, çıplak Eros. Dirsekten kırılarak yukarı kalık sağ elde top. Khlamys altından gövdeye bitişik, khlamysi tutan sol el. Ağrılıy taşıyıp sabit duran sol ayak. Hareketli sağ ayak yanında yukarı doğru hamle yapan köpek. Yüzeysel işlenmiş arka yüzde yuvarlak buhar-askı deliği. Taban açık
Yazıt / Usta İşareti : -

Analoji **:** *Mollard-Besques1963*, Pl. 74 c, Myrina 1063, Myrina; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 102, Fig. 711, Myria*; Kaplan 2011*, Lev. 21, Kat. No. 73, Kilia; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 40, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyıl başları ile MS 40.

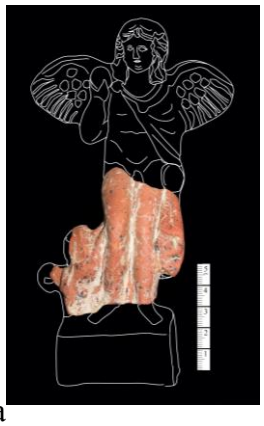

Kat. No **:** 80
Adı **:** Köpekle Oynayan Genç Eros Gövde Parçası
Kazı No **:** Pari'08-AEF1.2
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 68 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / C4b / M110-11 Yakını
Ölçü Yük./Gen. **:** 6.5 / - cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum, taşçık ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **: :** 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, beyaz astar izi ola bilecek izler / -.
Foto Çekim Modu **:** F/6.8 ISO-50 Poz Süresi: 1/60 sn. (Nikon Coolpix S4)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Khlamysli, çıplak, ayakta duran Eros figürüne ait gövde parçası.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Mollard-Besques1963*, Pl. 74 c, Myrina 1063, Myrina; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 102, Fig. 711, Myria*; Kaplan 2011*, Lev. 21, Kat. No. 73, Kilia; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 40, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyıl başları ile MS 40.

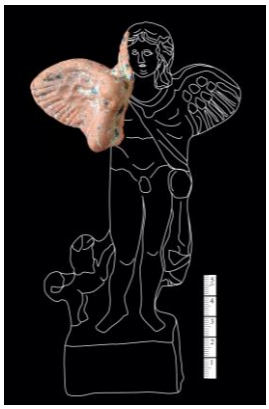

Kat. No **:** 81
Adı **:** Köpekle Oynayan Genç Eros Sağ Kanat-Kol Parçası
Kazı No **:** Pari'09-AFK9.1
Müze Env. No **:-**
Levha No / Sayfa **:** 69 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / D4a / G. Batı -0.20 -0.30 m.
Ölçü Yük./Gen. **:** 5.7 / 5.3 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika ve kum katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 5/6 Kırmızı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu **:** F/6.3 ISO-100 Poz Süresi: 1/8 sn. (Canon SX1 IS)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Khlamysli, çıplak, ayakta duran Eros figürüne ait sağ kanat ve kol parçası.
Yazıt / Usta İşareti **:** -

Analoji : *Mollard-Besques1963*, Pl. 74 c, Myrina 1063, Myrina; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 102, Fig. 711, Myria*; Kaplan 2011*, Lev. 21, Kat. No. 73, Kilia; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 40, Tralleis.
Tarih : MS 1. yüzyıl başları ile MS 40.

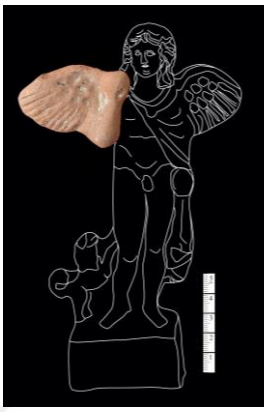

Kat. No : 82
Adı : Köpekle Oynayan Genç Eros Sağ Kanat-Kol Parçası
Kazı No : Pari'09-AFK9.2
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 69 /
Buluntu Yeri : Nekropol / D4a / G. Batı -0.20 -0.30 m.
Ölçü Yük./Gen. : 4.1 / 5.3 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika ve kum katkılı az gözenekli, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 5/6 Kırmızı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon SX1 IS)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Khlamysli, çıplak, ayakta duran Eros figürüne ait sağ kanat ve kol parçası.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Mollard-Besques1963*, Pl. 74 c, Myrina 1063, Myrina; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 102, Fig. 711, Myria*; Kaplan 2011*, Lev. 21, Kat. No. 73, Kilia; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 40, Tralleis.
Tarih : MS 1. yüzyıl başları ile MS 40.

Kat. No : 83
Adı : Öpüşen Eroslar
Kazı No : Pari'04-M.153/529
Müze En. No : 10468 (15347)
Levha No / Sayfa : 70 /
Buluntu Yeri : Nekropol / İ11 / M153
Ölçü Yük./Gen. : 11.5 cm. / 6.9 cm. Kaide:4.9x3.3x2.3 cm. Buhar Deliği: 2.1 x 2.1 (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika ve taş-çık katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, tozsu hafif pürtüklü yüzey li.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/2 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Yüksek dikdörtgen altlık üzerinde, birbirine sarılmış öpüşen Eroslar. Sağdaki çıplak, soldakinin arka yarısını örten pelerin, sağdaki Eros'un sağ eli soldakinin çene altında, sağ ayağı sabit, sol önde; soldaki Eros'un başı geriye yatık, sağ

eli arkada, sol yanda, sol ayak sabit, sağ dizden bükülerek solun önüne atılmış, parmak ucuyla yere basmakta.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903 - II*, Jüngere Typen VI, s. 228, Fig. 3, Kıbrıs-Larnaka; Jüngere Typen VI, s. 228, Fig. 9, Kıbrıs-Kourion; *LIMC III-2*, s. 630, Eros 413 b, Malibu Getty Museum; *Aydın Tavukçu 2006*, Kat. No. 29.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 84
Adı : Öpüşen Eroslar
Kazı No : Pari'05-119
Müze Env. No : -
Levha No / Sayfa : 70 /
Buluntu Yeri : Nekropol / F4a / UM7'nin doğusu.
Ölçü Yük./Gen. : 10.8 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : Kiremit Kırmızısı - 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika ve taşçık katkılı, orta sert dokulu, tozsu hafif pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, beyaz astar / Pembemsi mavi.
Foto Çekim Modu : F/6.1 ISO-50 Poz Süresi: 1/56 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Yüksek dikdörtgen altlık üzerinde, birbirine sarılmış öpüşen Eroslar. Sağdaki çıplak, soldakinin arka yarısını örten pelerin, sağdaki Eros'un sağ eli soldakinin çene altında, sağ ayağı sabit, sol önde; soldaki Eros'un başı geriye yatık, sağ eli arkada, sol yanda, sol ayak sabit, sağ dizden bükülerek solun önüne atılmış, parmak ucuyla yere basmakta.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903 - II*, Jüngere Typen VI, s. 228, Fig. 3, Kıbrıs-Larnaka; Jüngere Typen VI, s. 228, Fig. 9, Kıbrıs-Kourion; *LIMC III-2*, s. 630, Eros 413 b, Malibu Getty Museum; *Aydın Tavukçu 2006*, Kat. No. 29.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 85
Adı : Eros ve Psykhe
Kazı No : Pari'05-125
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 71 /
Buluntu Yeri : Nekropol / F3c / M25 nolu Mezar
Ölçü Yük./Gen. : 19.5 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : Kiremit Kırmızısı – 2.5 YR 5/6 Kırmızı / Az mika katkılı, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Krımızı, beyaz astar / -.
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-50 Poz Süresi: 1/38 sn. (Nikon E8800)

Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Yüksek, yuvarlak altlık üzerinde ayakta duran, birbirine sarılmış öpüşen Eros ve Psykhe. Altlığın sağ alt kısmında kırık, Eros çıplak, Psykhe'nin belinden aşağısı bir kumaşa sarılmış, Eros'un sol Psykhe'nin sağ kolu arkada, Eros sağ elini Psykhe'nin sol omzuna koymuş, Psykhe sol elini Eros'un beline dolamış, Eros'un sağ, Psykhe'nin sol ayağı sabit, diğer ayakları öne atılmış. Hafif dışa bombeli, yüzeysel iilenmiş arka yüz, Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti :
Analoji : *Kassab 1988*, Pl. 38, Fig. 186, Myrina; *Kobylina 1974-2*, Taf 32. 4; *Aydın Tavukçu 2006*, Kat. No. 30.
Tarih : MS 1. yüzyıl başları - MS 40

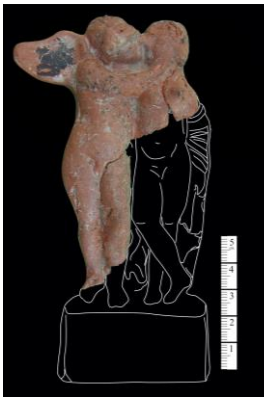

Kat. No : 86
Adı : Eros ve Psykhe
Kazı No : Pari'07-AAS11-2
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 71 /
Buluntu Yeri : Nekropol / D4c - 1550-2300 / M96
Ölçü Yük./Gen. : 10.4 / 6.7 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika, kum ve ki-reçkatkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, az pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, beyaz astar / Pembe (çok az belirgin)
Foto Çekim Modu : F/4 ISO-50 Poz Süresi: 1/68 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Ayakta duran, birbirine sarılmış öpüşen Eros ve Psykhe. Psykhe'nin omuzdan aşağısı, Erosun ayaklardan itbaren eksik. Eros çıplak ve tekkantlı. Psykhe'nin sırtıan aldığı elbise kumaşı omzundan inmkete. Eros'un sol Psykhe'nin sağ kolu arkada, Eros sağ eliyle Psykhe'yi çene altından tutarak öpmekte. Psykhe'nin başı geriye yatık. Erosun sağ ayak sabit, sol hareketli. Hafif dışa bombeli, yüzeysel işlenmiş arka yüz.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Chéhab 1952*, Pl. XXXI; *Velickovic 1957*, Pl. XVII, Fig. 49, Amphipolis; *Burn-Higgins 2001*, 125, Pl. 55, 2299, Myrina; *Gonzenbach 1995*, Taf. 139. 2, Aşağı İtalya.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 87
Adı : Yaşlı Hermes Herme'si
Kazı No : Pari'04-M.100/348
Müze En. No : 10287 (10529)
Levha No / Sayfa : 72 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 25.4 / 6 cm. Kaide: 5.55 x 4.35 x 3.5 cm. Buhar Deliği: 3.2 x 1.2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Kum, kireç ve az mika katkılı, az gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : 5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı, astar izi yok / Pembe.
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın çift silmeli profilli kare kaide üzerinde Hermes Herme'si. Uzun dikdörtgen dikme gövde. İki yanda çıkıntı yapan kaldırma milleri. Gövdede önde ereksiyon halinde cinselorgan. Sakallı yüz. İki yandan sarkan saç lüleleri. Arkaya taranmış saçlar. Düz ve yüzeysel işlenen arka yüzde usta-atölye ismi-işareti. Tepede buhar deliği. Alt kapalı.

Yazıt / Usta İşareti : ΠΤ(Γ)Κ Müze envanter defterinde ΠΚ yazılmış.
Analoji : *Tavukçu 1999*, Lev. 25, Kat. No. 98, Kilia; *Besques 1972*, Pl. 57 a, D 277, Eleonte; *Kaplan 2011*, Lev. 15, Kat.No. 52-54, Kilia; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 11, Tralleis.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 88
Adı : Yaşlı Hermes Herme'si
Kazı No : Pari'04-M.100/349
Müze En. No : 10288 (10530)
Levha No / Sayfa : 72 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 25 / 5.8 cm. Kaide: 5.5 x 4.2 x 3.4 cm. Buhar Deliği: 3.2 x 1.2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Kum, kireç ve az mika katkılı, az gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : 5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı, astar izi yok / Pembe (gövde ve kaide de).
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/3 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği :Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın çift silmeli profilli kare kaide üzerinde Hermes Herme'si. Uzun dikdörtgen dikme gövde. İki yanda çıkıntı yapan kaldırma milleri. Gövdede önde ereksiyon halinde cinselorgan. Sakallı yüz. İki yandan sarkan saç lüleleri. Arkaya taranmış saçlar. Düz ve yüzeysel işlenen arka yüzde usta-atölye ismi-işareti. Tepede buhar deliği. Alt kapalı.

Yazıt / Usta İşareti :

Analoji **:** *Tavukçu 1999*, Lev. 25, Kat. No. 98, Kilia; *Besques 1972*, Pl. 57 a, D 277, Eleonte; *Kaplan 2011*, Lev. 15, Kat.No. 52-54, Kilia; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 11, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 89
Adı **:** Yaşlı Hermes Herme'si
Kazı No **:** Pari'04-M.100/350
Müze En. No **:** 10289 (10531)
Levha No / Sayfa **:** 73 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. **:** 25.4/6 cm. Kaide: 5.6 x 4.1 x 3.25 cm. Buhar Deliği: 3.6 x 0.6 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Kum, kireç ve az mika katkılı, az gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, beyaz astar izleri var / Pembe.
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/2 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın çift silmeli profilli kare kaide üzerinde Hermes Herme'si. Uzun dikdörtgen dikme gövde. İki yanda çıkıntı yapan kaldırma milleri. Gövdede önde ereksiyon halinde cinselorgan. Sakallı yüz. İki yandan sarkan saç lüleleri. Arkaya taranmış saçlar. Düz ve yüzeysel işlenen arka yüzde usta-atölye ismi-işareti. Tepede buhar deliği. Alt kapalı.
Yazıt / Usta İşareti **:** Belirgin değil ama 10287 ve 10288 ile aynı olmalı.
Analoji **:** *Tavukçu 1999*, Lev. 25, Kat. No. 98, Kilia; *Besques 1972*, Pl. 57 a, D 277, Eleonte; *Kaplan 2011*, Lev. 15, Kat.No. 52-54, Kilia; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 11, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

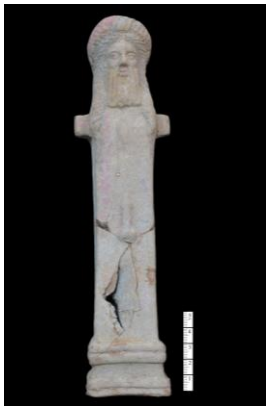

Kat. No **:** 90
Adı **:** Yaşlı Hermes Herme'si
Kazı No **:** Pari'04-M.100/351
Müze En. No **:** 10290 (10532)
Levha No / Sayfa **:** 73 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. **:** 25.1/- cm. Kaide: 5.6 x 4.3 x 3.35 cm. Buhar Deliği: 3.7 x 1.2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Kum ve kireç katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı, astar izi yok / Pembe ve mavi (saç üzerinde).
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/2 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Kötü
Yapım Tekniği **:**Çift kalıp, içi boş.

Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın çift silmeli profilli kare kaide üzerinde Hermes Herme'si. Uzun dikdörtgen dikme gövdede sonradan birleştirme çatlakları. İki yanda çıkıntı yapan kaldırma milleri. Gövdede önde ereksiyon halinde cinselorgan. Sakallı yüz. İki yandan sarkan saç lüleleri. Arkaya taranmış saçlar. Düz ve yüzeysel işlenen arka yüzde usta-atölye ismi-işareti. Tepede buhar deliği. Alt kapalı.

Yazıt / Usta İşareti **:**

Analoji **:** *Tavukçu 1999*, Lev. 25, Kat. No. 98, Kilia; *Besques 1972*, Pl. 57 a, D 277, Eleonte; *Kaplan 2011*, Lev. 15, Kat.No. 52-54, Kilia; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 11, Tralleis.

Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

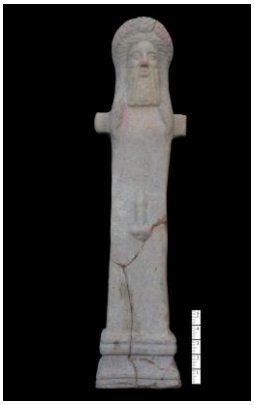

Kat. No **:** 91
Adı **:** Yaşlı Hermes Herme'si
Kazı No **:** Pari'04-M.100/352
Müze En. No **:** 10291 (13963)
Levha No / Sayfa **:** 74 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. **:** 25 / 6 cm. Kaide: 5.75 x 4.35 x 3.55 cm. Buhar Deliği: 3.5 x 1.1 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, astar izi yok / Pembe.
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/2 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın çift silmeli profilli kare kaide üzerinde Hermes Herme'si. Uzun dikdörtgen dikme gövde ve kaidede sonradan birleştirme çatlakları. İki yanda çıkıntı yapan kaldırma milleri. Gövdede önde ereksiyon halinde cinselorgan. Sakallı yüz. İki yandan sarkan saç lüleleri. Arkaya taranmış saçlar. Düz ve yüzeysel işlenen arka yüz. Tepede buhar deliği. Alt kapalı.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Tavukçu 1999*, Lev. 25, Kat. No. 98, Kilia; *Besques 1972*, Pl. 57 a, D 277, Eleonte; *Kaplan 2011*, Lev. 15, Kat.No. 52-54, Kilia; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 11, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 92
Adı **:** Yaşlı Hermes Herme'si
Kazı No **:** Pari'04-M.100/353
Müze En. No **:** 10292 (13964)
Levha No / Sayfa **:** 74 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. **:** 25.2 / 6 cm. Kaide: 5.6 x 4.3 x 3.5 cm. Buhar Deliği: 3.4 x 1.2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Az kum, kireç ve az mika katkılı, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, beyaz astar izleri ne benzer izler var ama patina da olabilir / Pembe ve mavi (Saç, gövdede şeritler halinde).
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/2 sn. (Canon G11
Fırınlama **:** Kötü
Yapım Tekniği **:**Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın çift silmeli profilli kare kaide üzerinde Hermes Herme'si. Uzun dikdörtgen dikme gövdede sonradan birleştirme çatlakları. İki yanda çıkıntı yapan kaldırma milleri. Gövdede önde ereksiyon halinde cinselorgan. Sakallı yüz. İki yandan sarkan saç lüleleri. Arkaya taranmış saçlar. Düz ve yüzeysel işlenen arka yüzde usta-atölye ismi-işareti. Tepede buhar deliği. Alt kapalı.

Yazıt / Usta İşareti **:**
Analoji **:** *Tavukçu 1999*, Lev. 25, Kat. No. 98, Kilia; *Besques 1972*, Pl. 57 a, D 277, Eleonte; *Kaplan 2011*, Lev. 15, Kat.No. 52-54, Kilia; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 11, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 93
Adı **:** Yaşlı Hermes Herme'si
Kazı No **:** Pari'04-M.100/354
Müze En. No **:** 10293 (13965)
Levha No / Sayfa **:** 75 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. **:** 25.4 / - cm. Kaide: 5.6 x 4.4 x 3.5 cm. Buhar Deliği: 3.5 x 1.2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Kum, kireç ve çok az mika katkılı, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** 5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı, beyaz astar izleri var / Mavi ve pembe.
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/2 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Kötü
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın çift silmeli profilli kare kaide üzerinde Hermes Herme'si. Uzun dikdörtgen dikme gövdede sonradan birleştirme çatlağı. İki yanda çıkıntı yapan kaldırma milleri. Gövdede önde ereksiyon halinde cinselorgan.

Sakallı yüz. İki yandan sarkan saç lüleleri. Arkaya taranmış saçlar. Düz ve yüzeysel işlenen arka yüzde usta-atölye ismi-işareti. Tepede buhar deliği. Alt kapalı.

Yazıt / Usta İşareti :
Analoji : *Tavukçu 1999*, Lev. 25, Kat. No. 98, Kilia; *Besques 1972*, Pl. 57 a, D 277, Eleonte; *Kaplan 2011*, Lev. 15, Kat.No. 52-54, Kilia; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 11, Tralleis.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 94
Adı : Yaşlı Hermes Herme'si
Kazı No : Pari'04-M.100/355
Müze En. No : 10294 (13966)
Levha No / Sayfa : 75 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 25.55 / 6.1 cm. Kaide: 5.4 x 4.3 x 3.5 cm. Buhar Deliği: 3.4 x 1.3
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Kum, kireç ve mika katkılı, gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, beyaz astar izleri var / Pembe yada mavi.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 0.6 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın çift silmeli profilli kare kaide üzerinde Hermes Herme'si. Uzun dikdörtgen dikme gövdede ve başta sonradan birleştirme çatlakları. İki yanda çıkıntı yapan kaldırma milleri. Gövdede önde ereksiyon halinde cinselorgan. Sakallı yüz. İki yandan sarkan saç lüleleri. Arkaya taranmış saçlar. Düz ve yüzeysel işlenen arka yüzde usta-atölye ismi-işareti. Tepede buhar deliği. Alt kapalı.

Yazıt / Usta İşareti :
Analoji : *Tavukçu 1999*, Lev. 25, Kat. No. 98, Kilia; *Besques 1972*, Pl. 57 a, D 277, Eleonte; *Kaplan 2011*, Lev. 15, Kat.No. 52-54, Kilia; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 11, Tralleis.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 95
Adı : Yaşlı Hermes Herme'si
Kazı No : Pari'04-M.100/356
Müze En. No : 10295 (13967)
Levha No / Sayfa : 76 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 25.1 / 6 cm. Kaide: 5.5 x 4 x 3.6 cm. Buhar Deliği: 4 x 1.15 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Kum, kireç ve çok az mika katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, astar izi yok /

Pembe ve mavi (gövdede şerit halinde ve saç da).
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 0.6 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Kötü
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın çift silmeli profilli kare kaide üzerinde Hermes Herme'si. Uzun dikdörtgen dikme gövdede ve kaidede sonradan birleştirme çatlakları. İki yanda çıkıntı yapan kaldırma milleri. Gövdede önde ereksiyon halinde cinselorgan. Sakallı yüz. İki yandan sarkan saç lüleleri. Arkaya taranmış saçlar. Düz ve yüzeysel işlenen arka yüzde usta-atölye ismi-işareti. Tepede buhar deliği. Alt kapalı.
Yazıt / Usta İşareti **:**
Analoji **:** *Tavukçu 1999*, Lev. 25, Kat. No. 98, Kilia; *Besques 1972*, Pl. 57 a, D 277, Eleonte; *Kaplan 2011*, Lev. 15, Kat.No. 52-54, Kilia; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 11, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 96
Adı **:** Yaşlı Hermes Herme'si
Kazı No **:** Pari'04-M.100/357
Müze En. No **:** 10296 (13968)
Levha No / Sayfa **:** 76 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. **:** 19.7 / 4.7 cm. Kaide: 4.8 x 4 x 3.7 cm. Buhar Deliği: 2.5 x 1.2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı **:** 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı / Kum, kireç ve mika katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, beyaz astar izleri var / Pembe ve mavi.
Foto Çekim Modu **:** F/4 ISO-100 Poz Süresi: 1/30 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın çift silmeli profilli kare kaide üzerinde Hermes Herme'si. Uzun dikdörtgen dikme gövde. İki yanda çıkıntı yapan kaldırma milleri. Gövdede önde ereksiyon halinde cinselorgan. Sakallı yüz. İki yandan sarkan saç lüleleri. Arkaya taranmış saçlar. Düz ve yüzeysel işlenen arka yüzde usta-atölye ismi-işareti. Tepede buhar deliği. Alt kapalı.
Yazıt / Usta İşareti **:** Kaide arka kısımda görülen çok az belirgin iz var.
Analoji **:** *Tavukçu 1999*, Lev. 25, Kat. No. 98, Kilia; *Besques 1972*, Pl. 57 a, D 277, Eleonte; *Kaplan 2011*, Lev. 15, Kat.No. 52-54, Kilia; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 11, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 97
Adı **:** Yaşlı Hermes Herme'si
Kazı No **:** Pari'04-M.100/358
Müze En. No **:** 10297 (13969)
Levha No / Sayfa **:** 77 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. **:** 19.7 / 4.9 cm. Kaide: 4.6 x 4.1 x 3.8 cm. Buhar Deliği: 2.6 x 1.3 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı / Kum, kireç ve mika katkılı, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, beyaz astar olabilecek izler var / Çok az belirgin pembe (Saç, gövde ve kaide silmelerinde).
Foto Çekim Modu **:** F/4 ISO-100 Poz Süresi: 1/25 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın çift silmeli profilli kare kaide üzerinde Hermes Herme'si. Uzun dikdörtgen dikme gövde. İki yanda çıkıntı yapan kaldırma milleri. Gövdede önde ereksiyon halinde cinselorgan. Sakallı yüz. İki yandan sarkan saç lüleleri. Arkaya taranmış saçlar. Düz ve yüzeysel işlenen arka yüzde usta-atölye ismi-işareti. Tepede buhar deliği. Alt kapalı.

Yazıt / Usta İşareti **:** Çok silik izler var belki yazt olabilir ve olasılıkla diğer büyük Hermes Hermeleri ile aynı yazıt-usta işareti olmalı.
Analoji **:** *Tavukçu 1999*, Lev. 25, Kat. No. 98, Kilia; *Besques 1972*, Pl. 57 a, D 277, Eleonte; *Kaplan 2011*, Lev. 15, Kat.No. 52-54, Kilia; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 11, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 98
Adı **:** Yaşlı Hermes Herme'si
Kazı No **:** Pari'04-M.100/359
Müze En. No **:** 10298 (13970)
Levha No / Sayfa **:** 77 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. **:** 18.9 / 5 cm. Kaide: 4.7 x 3.75 x 3.5 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Kum, kireç ve bol mika katkılı, gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, beyaz astar izi var / Pembe (Dudak, gövde ve kaide de).
Foto Çekim Modu **:** F/4 ISO-100 Poz Süresi: 1/30 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Kötü
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın çift silmeli profilli kare kaide üzerinde Hermes Herme'si. Uzun dikdörtgen dikme gövde ve kaidede sonradan birleştirme çatlakları. Başta eksik kısım. İki yanda çıkıntı yapan kaldırma milleri. Gövdede önde ereksiyon halinde cinselorgan. Sakallı yüz. İki yandan sarkan saç lüleleri. Arkaya

taranmış saçlar. Düz ve yüzeysel işlenen arka yüzde usta-atölye ismi-işareti. Tepede buhar deliği. Alt kapalı.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Tavukçu 1999*, Lev. 25, Kat. No. 98, Kilia; *Besques 1972*, Pl. 57 a, D 277, Eleonte; *Kaplan 2011*, Lev. 15, Kat.No. 52-54, Kilia; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 11, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 99
Adı **:** Yaşlı Hermes Herme'si
Kazı No **:** Pari'06-100
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 78 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / E4b / M87
Ölçü Yük./Gen. **:** 25 cm. / 6.2 cm. Kaide: 5.7 x – x 3.2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı **:** 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı / Kum, kireç ve mika katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, beyaz astar izleri var / Pembe.
Foto Çekim Modu **:** F/3.2 ISO-50 Poz Süresi: 1/57 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın tek silmeli profilli kare kaide üzerinde Hermes Herme'si. Uzun dikdörtgen dikme gövde. İki yanda çıkıntı yapan kaldırma milleri. Gövdede önde ereksiyon halinde cinselorgan. Sakallı yüz. İki yandan sarkan saç lüleleri. Arkaya taranmış saçlar. Düz ve yüzeysel işlenen arka yüzde usta-atölye ismi-işareti. Tepede buhar deliği. Alt kapalı.
Yazıt / Usta İşareti **:** **(**E) PM olmalı ama baştaki harf okunmuyor.
Analoji **:** *Tavukçu 1999*, Lev. 25, Kat. No. 98, Kilia; *Besques 1972*, Pl. 57 a, D 277, Eleonte; *Kaplan 2011*, Lev. 15, Kat.No. 52-54, Kilia; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 11, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 100
Adı **:** Yaşlı Hermes Herme'si
Kazı No **:** Pari'06-124
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 78 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / E4b / M87
Ölçü Yük./Gen. **:** 24.9 cm. / 6.1 cm. Kaide: 5.6 x – x 3.2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı **:** 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı / Kum, kireç ve mika katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu **:** F/3.2 ISO-50 Poz Süresi: 1/57 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** İyi

Yapım Tekniği **:**Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın tek silmeli profilli kare kaide üzerinde Hermes Herme'si. Uzun dikdörtgen dikme gövde. İki yanda çıkıntı yapan kaldırma milleri. Gövdede önde ereksiyon halinde cinselorgan. Sakallı yüz. İki yandan sarkan saç lüleleri. Arkaya taranmış saçlar. Düz ve yüzeysel işlenen arka yüzde usta-atölye ismi-işareti. Tepede buhar deliği. Alt kapalı.

Yazıt / Usta İşareti **:** **(**E P) M olmalı ama sadece son harf az belirgin.
Analoji **:** *Tavukçu 1999*, Lev. 25, Kat. No. 98, Kilia; *Besques 1972*, Pl. 57 a, D 277, Eleonte; *Kaplan 2011*, Lev. 15, Kat.No. 52-54, Kilia; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 11, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

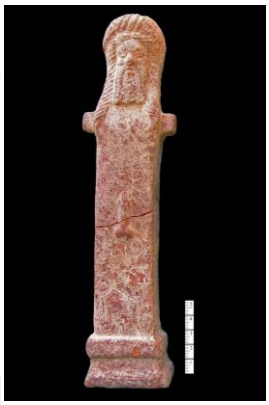

Kat. No **:** 101
Adı **:** Yaşlı Hermes Herme'si
Kazı No **:** Pari'06-127
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 79 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / E4b / M87
Ölçü Yük./Gen. **:** 25 / 6.1 cm. Kaide: 5.7 x – x 3.3 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı **:** 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı / Kum, kireç ve mika katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, beyaz astar / Çok az belirgin pembe.
Foto Çekim Modu **:** F/3.2 ISO-50 Poz Süresi: 1/57 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:**Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın tek silmeli profilli kare kaide üzerinde Hermes Herme'si. Uzun dikdörtgen dikme gövdede sonradan birleştirme çatlağı. İki yanda çıkıntı yapan kaldırma milleri. Gövdede önde ereksiyon halinde cinselorgan. Sakallı yüz. İki yandan sarkan saç lüleleri. Arkaya taranmış saçlar. Düz ve yüzeysel işlenen arka yüzde usta-atölye ismi-işareti. Tepede buhar deliği. Alt kapalı.

Yazıt / Usta İşareti **:**
Analoji **:** *Tavukçu 1999*, Lev. 25, Kat. No. 98, Kilia; *Besques 1972*, Pl. 57 a, D 277, Eleonte; *Kaplan 2011*, Lev. 15, Kat.No. 52-54, Kilia; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 11, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 102
Adı : Yaşlı Hermes Herme'si
Kazı No : Pari'06-126
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 79 /
Buluntu Yeri : Nekropol / E4b / M87
Ölçü Yük./Gen. : 20 / 4.8 cm. Kaide: 4.4 x – x 3.6-4 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı / Kum, kireç ve mika katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, beyaz astar / Saç pembe, sakal sarı, kaide mavi.
Foto Çekim Modu : F/3.2 ISO-50 Poz Süresi: 1/57 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın tek silmeli profilli kare kaide üzerinde Hermes Herme'si. Uzun dikdörtgen dikme gövdede sonradan birleştirme çatlakları. İki yanda çıkıntı yapan kaldırma milleri. Gövdede önde ereksiyon halinde cinselorgan. Sakallı yüz. İki yandan sarkan saç lüleleri. Arkaya taranmış saçlar. Düz ve yüzeysel işlenen arka yüzde usta-atölye ismi-işareti. Tepede buhar deliği. Alt kapalı.
Yazıt / Usta İşareti : **(**E) PM olmalı ama harfler silik ve kısmen belirgin.
Analoji : *Tavukçu 1999*, Lev. 25, Kat. No. 98, Kilia; *Besques 1972*, Pl. 57 a, D 277, Eleonte; *Kaplan 2011*, Lev. 15, Kat.No. 52-54, Kilia; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 11, Tralleis.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 103
Adı : Yaşlı Hermes Herme'si
Kazı No : Pari'05-145
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 80 /
Buluntu Yeri : Nekropol / F4a / UM7 doğu
Ölçü Yük./Gen. : 19.5 / 5.3 cm. Kaide: 4.5 x – x 3.9-3.7 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : Kiremit kırmızısı – 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Kum, kireç ve az mika katkılı, orta sert dokulu, pürtüklü yüzeyli.

Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, beyaz astar / Pembe (Saçta, kaidede ve gövdede şerit halinde).
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-50 Poz Süresi: 1/41 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın tek silmeli profilli kare kaide üzerinde Hermes Herme'si. Uzun dikdörtgen dikme gövdede ve kaidede sonradan birleştirme izleri. İki yanda çıkıntı yapan kaldırma milleri. Gövdede önde ereksiyon halinde cinselorgan. Sakallı yüz. İki yandan sarkan saç lüleleri. Arkaya taranmış saçlar. Düz ve yüzeysel işlenen arka yüzde usta-atölye ismi-işareti. Tepede buhar deliği. Alt kapalı.
Yazıt / Usta İşareti : -

Analoji **:** *Tavukçu 1999*, Lev. 25, Kat. No. 98, Kilia; *Besques 1972*, Pl. 57 a, D 277, Eleonte; *Kaplan 2011*, Lev. 15, Kat.No. 52-54, Kilia; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 11, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 104
Adı **:** Yaşlı Hermes Herme'si
Kazı No **:** Pari'05-121
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 80 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / F3c / M25
Ölçü Yük./Gen. **:** 17.8 / 5.6 cm. Kaide: 4.2 x – x 2.8 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: Kiremit kırmızısı – 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Kum, kireç ve az mika katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, yüzeyi pürtüklü.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu **:** F/6.3 ISO-50 Poz Süresi: 1/57 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın tek silmeli profilli kare kaide üzerinde Hermes Herme'si. Uzun dikdörtgen dikme gövde. İki yanda çıkıntı yapan kaldırma milleri. Gövdede önde ereksiyon halinde cinselorgan. Sakallı yüz. İki yandan sarkan saç lüleleri. Arkaya taranmış saçlar. Düz ve yüzeysel işlenen arka yüzde usta-atölye ismi-işareti. Tepede buhar deliği. Alt kapalı.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Tavukçu 1999*, Lev. 25, Kat. No. 98, Kilia; *Besques 1972*, Pl. 57 a, D 277, Eleonte; *Kaplan 2011*, Lev. 15, Kat.No. 52-54, Kilia; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 11, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 105
Adı **:** Genç Hermes Herme'si
Kazı No **:** Pari'04-M.100/360
Müze En. No **:** 10299 (13971)
Levha No / Sayfa **:** 81 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. **:** 19.3 /5.6 cm. Kaide: 5.4 x 4 x 3 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı **:** 2.5 YR 5/6 Kırmızı / Kum, kireç ve mika katkılı, sert dokulu, yüzeyi pürtüklü.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, astar izi yok / Pembe ve mavi.
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/40 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Üste doğru daralan yüksek altlık üzerinde Herme. Başta, alın üzerinde, petasos-başlık altında, kıvırcık şekilde kabarık, kulaklar üzerinden geriye

doğru devam ederek, arkada ensenin iki yanından boyun ve omuzlara dökülen saç. Omuz hizasında konsol çıkıntıları. Köşeli dikme gövdenin ortasında, üst kısımda genital bölge tüylerini gösteren üçgen kabartı ve bunun hemen altında yine kabartı şeklinde, ancak ereksiyon halinde olmayan cinsel organ. Düz ve yüseysel işenen arka yüz. Kaide arkasında kazıma çizgi usta-atölye ismi-işareti. Taban açık.
Buhar deliği yok.

Yazıt / Usta İşareti : ∈Λ∈N
Analoji : *Laumonier 1956*, Pl. 36, Fig. 331-332, Delos; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 205, Fig. 1575, Batı Anadolu (?)
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 106
Adı : Genç Hermes Herme'si
Kazı No : Pari'04-M.100/361
Müze En. No : 10300 (13972)
Levha No / Sayfa : 81 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 19.2/5.5 cm. / Kaide: 5.5 x 4 x 2.8 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/6 Kırmızı / Kum, kireç ve mika katkılı, gözenekli, sert dokulu, pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, astar izi yok / Pembe ve mavi.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/40 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Üste doğru daralan yüksek altlık üzerinde Herme. Başta, alın üzerinde, petasos-başlık altında, kıvırcık şekilde kabarık, kulaklar üzerinden geriye doğru devam ederek, arkada ensenin iki yanından boyun ve omuzlara dökülen saç. Omuz hizasında konsol çıkıntıları. Tabandaki hatalı kesimden dolayı kendi sağına yatık, köşeli dikme gövdenin ortasında, üst kısımda genital bölge tüylerini gösteren üçgen kabartı ve bunun hemen altında yine kabartı şeklinde, ancak ereksiyon halinde olmayan cinsel organ. Düz ve yüseysel işenen arka yüzde buhar deliği. Kaide arkasında kazıma çizgi usta-atölye ismi-işareti. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti : yada
Analoji : *Laumonier 1956*, Pl. 36, Fig. 331-332, Delos; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 205, Fig. 1575, Batı Anadolu (?)
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 107
Adı : Hermes
Kazı No : Pari'08-ADB23
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 82 /
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı / 1490-1250 / -3-3.5 m.

Ölçü Yük./Gen. **:** 4.3 / 4 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Çokaz kum (siyahtanecikli), kireç ve mika katkılı, kil içeriğindeki kuvars çok küçük tanecikli ve çok fazla yok,çok az gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu ve kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, astar izi yok/ -.
Foto Çekim Modu **:** F/2.8 ISO-50 Poz Süresi:1/6 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp.
Tanım **:** Üstte, çift silmeli dışa taşkın pofilli kaide parçası üzerinde sağ ayağını öne ve sağına doğru atmış, Hermes figürini parçası. Bilek kısımlarında belirgin kanatlar.
Yazıt / Usta İşareti **:** -.
Analoji **:** *Winter 1903 II*, Jüngere Typen IX, s.362 Fig. 5, Myrina.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 108
Adı **:** Phallus
Kazı No **:** Pari'09-AFG12
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 82 /
Buluntu Yeri **:** Yamaç Yapısı / 1485-1250 / -0.5-1 m.
Ölçü Yük./Gen. **:** Boy: 4.5 cm. Kalınlık: 1.15 cm.

Kil Rengi/Kil Yapısı : 10 R 7/6 Açık Kırmızı (Pembemsi krem grubunun daha pembemsi killi olanı) / Çok az mika ve kuvars-kireç katkılı, gözenekli, sert dokulu,tozsu pürtüklü yüzeyli. Kili kırmızımsı killilere göre daha sağlam ve dah iyi pişmiş.

Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/5 sn. (Canon SX10 IS)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** El yapımı
Tanım **:** Yuvarlatılmış uç kısmının boğumu yatay kazıma çizgiyle belirtilmiş, silindirik gövdeli, erekte-ithyphallik phallos. Dip kısmında, bağlantı yerinden kopma izi.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Laumonier 1956*, Pl. 90, Fig. 1214-1215, Delos; *Robinson 1952*, Pl. 137, Fig. 461, 466, Olynthus; *Frisch 1994*, Taf. 2, Fig. 7-19, Mısır.
Tarih **:** MS 2.-4. yüzyıl

Kat. No **:** 109
Adı **:** Phallus
Kazı No **:** Pari'10-AKL9
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 82 /
Buluntu Yeri **:** Akropol / Yüzey
Ölçü Yük./Gen. **:** Boy: 6.5 cm. Kalınlık: 1.8 cm.

Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 7/8 Kırmızımsı Sarı / Mika ve kum katkılı, az gözenekli, sert dokulu,tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu : F/4 ISO-80 Poz Süresi: 1/13 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : El yapımı
Tanım : Alttan yukarı sivrilen uç kısmının boğumu çapraz kazıma çizgiyle belirtilmiş, silindirik gövdeli, erekte-ithyphallik phallos.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Laumonier 1956*, Pl. 90, Fig. 1214-1215, Delos; *Robinson 1952*, Pl. 137, Fig. 461, 466, Olynthus; *Frisch 1994*, Taf. 2, Fig. 7-19, Mısır.
Tarih : MS 2.-4. yüzyıl

Kat. No : 110
Adı : Phallus
Kazı No : Pari'13-BBI41
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 82 /
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1285-1260 / 7.10-6.95 m.
Ölçü Yük./Gen. : 7.2 / 2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 Y 5/2 Grimsi Kahverengi / Çok az mika ve taşçık katkılı, sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 Y 5/1 Gri, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu : F/32 ISO- Poz Süresi: 1 sn. (Nikon D3)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Elle
Tanım : Uca doğru daralan silindirik gövdeli, uç kısmının boğumu plastik kabartı olarak verilen, erekte-ithyphallik phallos. Dip ksmında eklenti fazlalığı.
Yazıt / Usta İşareti :
Analoji : *Laumonier 1956*, Pl. 90, Fig. 1214-1215, Delos; *Robinson 1952*, Pl. 137, Fig. 461, 466, Olynthus; *Frisch 1994*, Taf. 2, Fig. 7-19, Mısır.
Tarih : MS 2.-4. yüzyıl

Kat. No : 111
Adı : Giyimli Ephebe
Kazı No : Pari'04-M.100/384
Müze En. No : 10323 (13995)
Levha No / Sayfa : 83 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 17.3 / 4.7 cm.
Buhar Deliği: 3.3 x 2.4 cm. (Elips)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika ve kum katkılı, sert dokulu, tozsu az pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 7.5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı, beyaz astar olabilecek izler var / Siyah (Saç, kaşlar, göz etrafı ve bebeği, ayakkabılar), pembe (dudak ve mantonun tamamında).

Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/20 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Kolları da içine alacak şekilde vücudu saran manto içerisinde, kaidesiz, ayakta duran Ephebe. Ağırlığı taşıyan sabit sağ bacak. İleri uzatılmış, hareketli sol bacak. Tepe ve yan kısımlardan öne doğru taranarak, kısa bukleler halinde alın üzerine dökülen kısa saçlar. Yuvarlak ve dolgun yapılı, geniş göz çukurları içerisinde belirgin tam açık göz, küçük ve hafif kemerli burun, hafif gülümser tarzda kapalı küçük ağıza sahip yüz. Manto altından karın boşluğuna doğru uzatılmış sağ kol. Gövdenin arkasında, sol omuzdan inen elbise fazlağının arkadan kavrayan sol kol. Bileklerden itibaren belirgin ayaklarda, net belirgin olmayan, ancak bilekleri de kaplayan bir tür ayakkabı. Arka yüzde kalıplama sonrası, usta aletiyle yapılmış, azda olsa belirgin verilen giysi kıvrımlarına ek olarak, sırtta ters badem biçimli buhar-askı deliği ve alt kısımda kazıma çizgi-negatif usta-atölye ismi-işareti. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti **:** MK
Analoji **:** *Mollard–Besques 1963*, Pl. 144, b, c, f, Myrina; *Bouzek 1974*, Fig. 130, Kyme; *Kobylina 1974-1*, Taf. 36, Fig. 3, Pantikapeia; *Töpperwein 1976*, Taf. 66, Fig. 437, Pergamon; *Fischer 1994*, Taf. 17, Nr. 228, Mısır; *Meriç 2002*, Taf. 109, Efes; *Işın 2007,* K 30, Patara; *Çekilmez 2014*, K. 47, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 112
Adı **:** Giyimli Ephebe
Kazı No **:** Pari'04-M.150/466
Müze En. No **:** 10405 (15295)
Levha No / Sayfa **:** 83 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / İ-11 / M150
Ölçü Yük./Gen. **:** 19 / - cm. Kaide: 5.45 x 4.45 x 2.95 cm.
Buhar Deliği: 2.45 x 1.6 (Elips)
Kil Rengi/Kil Yapısı **:** 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Az miktarda mika, - kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, beyaz astar / Pembe (Saç, dudak, boyunda bant şeklinde, kaide ön ve yanlarda bant şeklinde), siyah (Göz bebeklerinde).
Foto Çekim Modu **:** F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/15 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş (başın içi dolu).
Tanım **:** Kolları da içine alacak şekilde vücudu saran manto içerisinde, yukarı dıoğru daralan yüksek kaide üzerinde, ayakta duran Ephebe. Ağırlığı taşıyan sabit sağ bacak. İleri uzatılmış, hareketli sol bacak. Tepe ve yan kısımlardan öne doğru taranarak, kısa bukleler halinde alın üzerine dökülen kısa saçlar. Yuvarlak ve dolgun yapılı, geniş göz çukurları içerisinde belirgin tam açık göz, küçük ve hafif kemerli burun, hafif gülümser tarzda kapalı küçük ağıza sahip yüz. Manto altından karın boşluğuna doğru uzatılmış sağ kol. Gövdenin arkasında, sol omuzdan inen elbise fazlağının arkadan kavrayan sol kol. Bileklerden itibaren belirgin ayaklarda, net belirgin olmayan, ancak bilekleri de kaplayan bir tür ayakkabı. Arka yüzde kalıplama sonrası,

usta aletiyle yapılmış, azda olsa belirgin verilen giysi kıvrımlarına ek olarak, sırtta ters badem biçimli buhar-askı deliği ve alt kısımda kazıma çizgi-negatif usta-atölye ismi-işareti. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti :

Analoji : *Mollard–Besques 1963*, Pl. 144, b, c, f, Myrina; *Bouzek 1974*, Fig. 130, Kyme; *Kobylina 1974-1*, Taf. 36, Fig. 3, Pantikapeia; *Töpperwein 1976*, Taf. 66, Fig. 437, Pergamon; *Fischer 1994*, Taf. 17, Nr. 228, Mısır; *Meriç 2002*, Taf. 109, Efes; *Işın 2007,* K 30, Patara; *Çekilmez 2014*, K. 47, Tralleis.

Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 113
Adı : Giyimli Ephebe
Kazı No : Pari'04-M.100/385
Müze En. No : 10324 (13996)
Levha No / Sayfa : 84 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 19.7 / - cm. Kaide: 4.9 x 4.8 x 1.8 cm.
Buhar Deliği: 2.3 x 2.2 cm. (Yuvarlak)

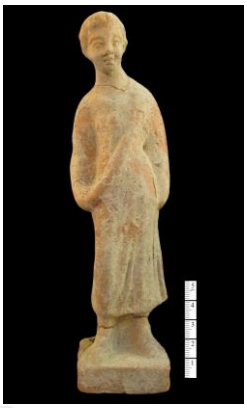

Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika ve taşçık - katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 5/8 Kırmızı, astar izi yok / Siyah (Saç ve ayakkabılarda), pembe (Elbisede)
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-100 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği :Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Kısa kare kaide üzerinde, kısa tunik üzerine ayak bileklerine kadar uzanan, sağ omzu açıkta bırakan pallium benzeri manto giymiş, ayakta duran Ephebe. Kaide arka kısmında ve ayak bileklerinde sonradan birleştirme çatlakları. Geniş yay çizen kaşlar, plastik biçimde belirgin göz kapakları, ucu kalkık küçük burun, kapalı küçük ağız, dolgun elmacık kemiklerine sahip yüz. Sol elinde diptikos. Mantonun sol omuzdan sağ kalçaya çapraz inen kısmındaki toparlanmış kısmını tutan sağ el. Ağırlığı taşıyan sol ayak. Dizden kırılarak öne doğru hareketli sağ ayak. Bileklerden itibaren belirgin olan ayaklarda da ayrıntı yok. Sol omuzdan sağ kalçaya çapraz inen mantonun toplanan kumaşı dışında ayrıntı verilmeyen arka yüzde, sırtta yuvarlak buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde usta-atölye ismi-işareti. Tabanı açık.

Yazıt / Usta İşareti :

Analoji : *Mollard–Besques 1963*, Pl. 144 f, Pl. 145 a, Myrina; *Besques 1986*, Pl. 43 c, D/E 3583, Campania.

Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 114
Adı : Giyimli Ephebe
Kazı No : Pari'09-14- AFP9
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 84 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1545-2300 / - 0.90 - 0.95 m. M97 kuzey batı köşe Buluntu Grubu
Ölçü Yük./Gen. : 13 / - cm. Kaide: 3.7 x 2.7 x 2.9 cm. Buhar Deliği: : Yok
Kil Rengi/Kil Yapısı: 5 YR 7/8 Kırmızımsı Sarı / Az mika katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu : F/3.5 ISO-400 Poz Süresi: 1/30 sn. (Nikon D2Xs)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Yüksek kare kaide üzerinde, kolları da içine alacak şekilde vücudu saran toga giyinen, ayakta Ephebe. Ağırlığı taşıyan sabit sağ bacak. Hareketli sol bacak. Tepe ve yan kısımlardan öne doğru taranarak, kısa bukleler halinde alın üzerine ve şakaklara dökülen kısa saçlar. Yuvarlak ve dolgun yapılı, hafif çökük göz çukurları içerisinde kısık gözler, minyon yüz yapısına göre hafif büyük burnun altında, hafif gülümser tarzda, kapalı küçük ağıza sahip yüz. Toga altından karına doğru uzatılmış sağ kol. Toganın kenarını tutan, açıkta kalan sağ el. Gövdenin yanında, hareketli sol bacak üzerinde alttan çıkarıdığı eliyle, elbiseyi tutan sol kol. Elbise atından belirgin ayaklar. sol omuzdan aşağı sarkan kumaş ve diğer kıvrımların yüzeysel olarak belirtildiği arka yüzde buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Mollard–Besques 1963*, Pl. 144 b, Pl. 145 b, Myrina; *Töpperwein 1976*, Taf. 66, Fig. 437, Pergamon; *Besques 1972*, Pl. 52 d, D 830, Efes; *Besques 1986*, Pl. 46 a, E 323, İtalya; *Meriç 2002*, Taf. 109, TK 24, Efes; *Lagona 2006*, s. 11, Tav. XVI, Fig. 27-28, Kyme; *Öztürk 2007*, Lev. XV, K 36, Efes.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

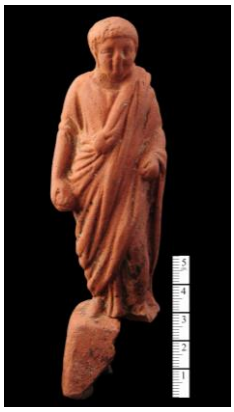

Kat. No : 115
Adı : Giyimli Ephebe
Kazı No : Pari'12-ATS3
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 85 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1535-2300 / 7.90 - 7.80 m.
Ölçü Yük./Gen. : 12.9 / 2.6 cm. Kaide: - x 3.3 x 3.2 cm. Buhar Deliği: 2.1 x 2.6 (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 4/6 Kırmızı / Bol mika ve küçük tanecikli kireç katkılı, çok az gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 4/6 Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/11 ISO- Poz Süresi: 1/50 sn. (Nikon D300)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.

Tanım **:** Yüksek kare kaide üzerinde, sağ omuz ve kolu açıkta bırakıp, sol kolu içine alacak şekilde vücudu saran toga giyinen, ayakta Ephebe. Kaide sol kısmında eksik. Ağırlığı taşıyan sabit sağ bacak. Hareketli sol bacak. Tepe ve yan kısımlardan öne doğru taranarak, kısa bukleler halinde alın üzerine ve şakaklara dökülen kısa saçlı, hafif kendi sağına dönük baş. Yuvarlak ve dolgun yapılı, hafif çökük göz çukurları içerisinde kısık gözler, minyon yüz yapısına göre hafif büyük burnun altında, hafif gülümser tarzda, kapalı küçük ağıza sahip yüz. Toga üstünden gövdeye bitişik vaziyette aşağı uzatılmış sağ kol. Yuvarlak bi obje tutan sağ el. Gövdenin yanında, hareketli sol bacak üzerinde alttan çıkarıdığı eliyle, elbiseyi kaldıran sol kol. Elbise atından belirgin ayaklar. Sol omuzdan aşağı sarkan kumaş ve diğer kıvrımların yüzeysel olarak belirtildiği arka yüzde buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Töpperwein 1976*, Taf. 65, T 62/621, Pergamon; *Besques 1986*, Pl. 44 f, E 321, Pompei; *Gonzenbach 1995*, s. 187, Abb. 63, İtalya; Taf. 143, Nr. 3, Apulien, Traian Dönemi.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 116
Adı **:** Giyimli Ephebe
Kazı No **:** Pari'13-AYL1
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 85 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1535-2295 / 7.80 - 7.70 m.
Ölçü Yük./Gen. **:** 13 / 4 cm. Kaide: - x - x -3 cm.
Buhar Deliği: 2 x1.8 cm. (Yuvarlak)

Kil Rengi/Kil Yapısı: 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı / Kum ve kireç katkılı, az gözenekli, yumuşak dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, beyaz astar izi olabilecek izler / Bordo - siyah karışımı (Elbise üzerinde)
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/50 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Yüksek kare kaide üzerinde, sağ omuz ve kolu açıkta bırakıp, sol kolu içine alacak şekilde vücudu saran toga giyinen, ayakta Ephebe. Kaide ve gövdede eksik kısım ve sonradan birleştirme çatlaklar. Ağırlığı taşıyan sabit sağ bacak. Hareketli sol bacak. Tepe ve yan kısımlardan öne doğru taranarak, kısa bukleler halinde alın üzerine ve şakaklara dökülen kısa saçlı, hafif kendi sağına dönük baş. Yuvarlak ve dolgun yapılı, hafif çökük göz çukurları içerisinde kısık gözler, minyon yüz yapısına göre hafif büyük burnun altında, hafif gülümser tarzda, kapalı küçük ağıza sahip yüz. Toga üstünden gövdeye bitişik vaziyette aşağı uzatılmış sağ kol. Yuvarlak bi obje tutan sağ el. Gövdenin yanında, hareketli sol bacak üzerinde alttan çıkarıdığı eliyle, elbiseyi kaldıran sol kol. Sol omuzdan aşağı sarkan kumaş ve diğer kıvrımların yüzeysel olarak belirtildiği arka yüzde buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Töpperwein 1976*, Taf. 65, T 62/621, Pergamon; *Besques 1986*, Pl. 44 f, E 321, Pompei; *Gonzenbach 1995*, s. 187, Abb. 63, İtalya; Taf. 143, Nr. 3, Apulien, Traian Dönemi.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

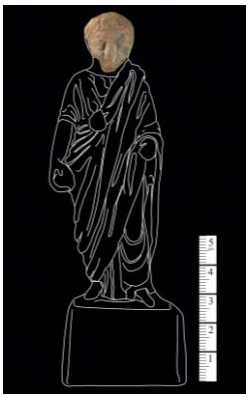

Kat. No : 117
Adı : Giyimli Ephebe Başı
Kazı No : Pari'13-AYL7
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 86 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1535-2295 / 7.90 - 7.80 m.
Ölçü Yük./Gen. : 2 / 1.7 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı / Mika, az kireç ve az kum katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı, - / Boya yok ancak 7.5 YR 2.5/1 Siyah lekeler var (Saç ve yüzde).
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Kalıp
Tanım : Kat. No. 114-115 ile aynı tipteki togalı Ephebe figürinine ait baş. Tepe ve yan kısımlardan öne doğru taranarak, kısa bukleler halinde alın üzerine ve şakaklara dökülen kısa saçlı, hafif kendi sağına dönük baş. Yuvarlak ve dolgun yapılı, hafif çökük göz çukurları içerisinde kısık gözler, minyon yüz yapısına göre hafif büyük burnun altında, hafif gülümser tarzda, kapalı küçük ağıza sahip yüz.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Töpperwein 1976*, Taf. 65, T 62/621, Pergamon; *Besques 1986*, Pl. 44 f, E 321, Pompei; *Gonzenbach 1995*, s. 187, Abb. 63, İtalya; Taf. 143, Nr. 3, Apulien, Traian Dönemi.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 118
Adı : Bakıcı-Köle
Kazı No : Pari'11-ALY5
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 87 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1540-2300 / M151
Ölçü Yük./Gen. : 14 / - cm. Kaide: 4.5 x 3.9 x 1.8 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/6 Kırmızı / Mka, kum, taşçık ve kireç katkılı, gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : / -10 R 6/4 Soluk Kırmızı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu : F/4.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/160 sn. (Canon)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın profilli yüksek kaide üzerinde sırtındaki sepette bebek taşıyan, göğsünde kuyruk ucu kalp biçimli bir hayvan-oyuncak olan, konik başlıklı bakıcı figürini. Gövde ön ve arka yüzünde eksik kısımlar ve sonradan onarım çatlakları. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Fischer 1994*, Taf. 38, Fig. 395, Mısır; *Lagona 2006*, Tav. XII, Fig. 30, Kyme.
Tarih : MS 2. yüzyıl.

Kat. No **:** 119
Adı **:** Köle
Kazı No **:** Pari'04-M.125/501
Müze En. No **:** 10440 (15328)
Levha No / Sayfa **:** 88 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / L-8 / M125
Ölçü Yük./Gen. **:** 17 / - cm. Kaide: 6.2 x 5.1 x 3 cm.
Buhar Deliği: 1.65 x 1.9 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı / Kum, kireç ve - çok az mika katkılı, gaz gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** 2.5 YR 6/6 Kırmızı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu **:** F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/50 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:**Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın profilli kaide üzerinde, sırtında küfe taşıyan köle. Başı takkaeli, büyük burun, kalın dudak, sivri çeneli üçgen yüz. Elindeki tablayı göğsüne bastırmış, kambur yapılı, dizlerine kadar uzayan kısa tunik giymiş. Tabn açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Fischer 1994*, Taf. 38, Fig. 395, Mısır; *Lagona 2006*, Tav. XII, Fig. 30, Kyme.
Tarih **:** MS 2. yüzyıl.

Kat. No **:** 120
Adı : Kuşlu Oturan Kadın
Kazı No **:** Pari'05-129
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 89 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / F3c-1570-2295 / M136 (1. Ad. Gr.)
Ölçü Yük./Gen. **:** 15.1 / 6.3 cm. Kaide: 6.3 x 4.2 x 2 cm.
Buhar Deliği: 2.5 x – cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı: Kiremit kırmızısı-5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika, kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, beyaz astar izi / -.
Foto Çekim Modu **:** F/4.4 ISO-50 Poz Süresi: 1/40 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş. (131-133-135 ile aynı)
Tanım **:** Yüksek dikdörtgen altlık üzerinde taburede oturan, kaz tutan kadın. Boyunda sonradan birleştirme çatlağı. Üzerinde ayakucuna kadar inen V yakalı khiton, belinde kemer, sağ öne bakan başta ikiye ayrılmış saçlar, göğsünde, bacak arasında ve yanlarda yoğunlaşan dikine kıvrımlar, yanda taburenin köşesini tutan sol el, giysi altından gözüken sivri ayakuçları, sağ yanda kalça üzerinde, sağ elle alttan kavranmış, göğsüne doğru uzanan kaz, tabanı açık, arkasında yuvarlak buhar deliği.
Yazıt / Usta İşareti **:-**

Analoji **:** *Mollard-Besques 1963*, Pl. 4 f, MYR 193, Myrina; *Lexicon II-2*, s. 83, Aphrodite 842, Myrina; *Merker 2000*, s. 90-91, Pl. 9, C 77, Korint; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 44-47; *Kaplan 2011*, Kat. No: 131-134, Thymbra, Dardanos ve Tavolia.
Tarih **:** MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No **:** 121
Adı : Kuşlu Oturan Kadın
Kazı No **:** Pari'05-135
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 89 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / F3c-1570-2295 / M136 (2. Ad. Gr.)
Ölçü Yük./Gen. **:** 15.1 / 6.2 cm. Kaide: 6.2 x 4.8 x 1.8 cm.
Buhar Deliği: 2.5 x 2.3 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı: Kiremit kırmızısı-5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, çok az belirgin – beyaz astar izi / -.
Foto Çekim Modu **:** F/5.2 ISO-50 Poz Süresi: 1/53 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş. (129-131-133 ile aynı kalıp)
Tanım **:** Yüksek dikdörtgen altlık üzerinde taburede oturan, kaz tutan kadın. Gövdede sonradan birleştirme çatlağı. Üzerinde ayakucuna kadar inen V yakalı khiton, belinde kemer, sağ öne bakan başta ikiye ayrılmış saçlar, göğsünde, bacak arasında ve yanlarda yoğunlaşan dikine kıvrımlar, yanda taburenin köşesini tutan sol el, giysi altından gözüken sivri ayakuçları, sağ yanda kalça üzerinde, sağ elle alttan kavranmış, göğsüne doğru uzanan kaz, tabanı açık, arkasında yuvarlak buhar deliği.
Yazıt / Usta İşareti **:**-
Analoji **:** *Mollard-Besques 1963*, Pl. 4 f, MYR 193, Myrina; *Lexicon II-2*, s. 83, Aphrodite 842, Myrina; *Merker 2000*, s. 90-91, Pl. 9, C 77, Korint; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 44-47; *Kaplan 2011*, Kat. No: 131-134, Thymbra, Dardanos ve Tavolia.
Tarih **:** MS 1. yüzyıl başları – MS 40

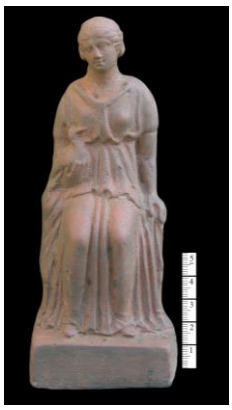

Kat. No **:** 122
Adı **:** Kuşlu Oturan Kadın
Kazı No **:** Pari'05-131
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 90 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / F3c-1570-2295 / M136 (1. Ad. Gr.)
Ölçü Yük./Gen. **:** 15 / 6.2 cm. Kaide: 6.2 x 4.2 x 1.8 cm.
Buhar Deliği: 2.4x2.3 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı: Kiremit kırmızısı-5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika, kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, beyaz astar izi (sırtta) / -.

Foto Çekim Modu **:** F/5 ISO-50 Poz Süresi: 1/37 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş (129-133-135 ile aynı)
Tanım **:** Yüksek dikdörtgen altlık üzerinde taburede oturan, kaz tutan kadın. Üzerinde ayakucuna kadar inen V yakalı khiton, belinde kemer, sağ öne bakan başta ikiye ayrılmış saçlar, göğsünde, bacak arasında ve yanlarda yoğunlaşan dikine kıvrımlar, yanda taburenin köşesini tutan sol el, giysi altından gözüken sivri ayakuçları, sağ yanda kalça üzerinde, sağ elle alttan kavranmış, göğsüne doğru uzanan kaz, tabanı açık, arkasında yuvarlak buhar deliği.
Yazıt / Usta İşareti **:-**
Analoji **:** *Mollard-Besques 1963*, Pl. 4 f, MYR 193, Myrina; *Lexicon II-2*, s. 83, Aphrodite 842, Myrina; *Merker 2000*, s. 90-91, Pl. 9, C 77, Korint; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 44-47; *Kaplan 2011*, Kat. No: 131-134, Thymbra, Dardanos ve Tavolia.
Tarih **:** MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No **:** 123
Adı **:** Kuşlu Oturan Kadın
Kazı No **:** Pari'05-133
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 90 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / F3c-1570-2295 / M136 (1. Ad. Gr.)
Ölçü Yük./Gen. **:** 14.7 / 6.1cm. Kaide: 6.1 x 4.2 x 1.8 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: Kiremit kırmızısı-5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika, kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, beyaz astar izi / Pembe (çok az belirgin) .

Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-50 Poz Süresi: 1/64 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş. (129-131-135 ile aynı kalıp)
Tanım **:** Yüksek dikdörtgen altlık üzerinde taburede oturan, kaz tutan kadın. Arka kısımda ve yanlarda sonradan birleştirme çatlakları. Üzerinde ayakucuna kadar inen V yakalı khiton, belinde kemer, sağ öne bakan başta ikiye ayrılmış saçlar, göğsünde, bacak arasında ve yanlarda yoğunlaşan dikine kıvrımlar, yanda taburenin köşesini tutan sol el, giysi altından gözüken sivri ayakuçları, sağ yanda kalça üzerinde, sağ elle alttan kavranmış, göğsüne doğru uzanan kaz, tabanı açık, arkasında yuvarlak buhar deliği.
Yazıt / Usta İşareti **:-**
Analoji **:** *Mollard-Besques 1963*, Pl. 4 f, MYR 193, Myrina; *Lexicon II-2*, s. 83, Aphrodite 842, Myrina; *Merker 2000*, s. 90-91, Pl. 9, C 77, Korint; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 44-47; *Kaplan 2011*, Kat. No: 131-134, Thymbra, Dardanos ve Tavolia.
Tarih **:** MS 1. yüzyıl başları – MS 40

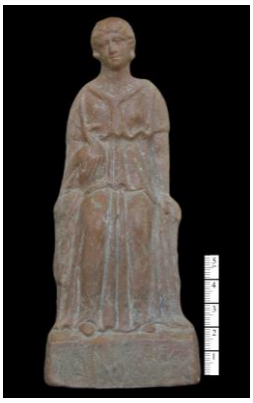

Kat. No **:** 124
Adı **:** Kuşlu Oturan Kadın
Kazı No **:** Pari'09-84-AHP4
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 91
Buluntu Yeri **:** Nekropol / F3c Doğu kesit-1570-2295/ M136
Ölçü Yük./Gen. **:** 15 / 6.3 cm. Kaide: 6.3 x 4.9 x 2 cm.
Buhar Deliği: 2.4 x 2.3 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı: 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika ve kireç - katkılı, sert dokulu, tozsu hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, beyaz astar / -.
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon SX10 IS)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Yüksek dikdörtgen altlık üzerinde taburede oturan, kaz tutan kadın. Arka kısımda ve yanlarda sonradan birleştirme çatlakları. Üzerinde ayakucuna kadar inen V yakalı khiton, belinde kemer, sağ öne bakan başta ikiye ayrılmış saçlar, göğsünde, bacak arasında ve yanlarda yoğunlaşan dikine kıvrımlar, yanda taburenin köşesini tutan sol el, giysi altından gözüken sivri ayakuçları, sağ yanda kalça üzerinde, sağ elle alttan kavranmış, göğsüne doğru uzanan kaz, tabanı açık, arkasında yuvarlak buhar deliği.
Yazıt / Usta İşareti **:-**
Analoji **:** *Mollard-Besques 1963*, Pl. 4 f, MYR 193, Myrina; *Lexicon II-2*, s. 83, Aphrodite 842, Myrina; *Merker 2000*, s. 90-91, Pl. 9, C 77, Korint; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 44-47; *Kaplan 2011*, Kat. No: 131-134, Thymbra, Dardanos ve Tavolia.
Tarih **:** MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No **:** 125
Adı **:** Kuşlu Oturan Kadın
Kazı No **:** Pari'11-01-ALU8
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 91 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1540-2295 /
0 / -30 cm. (7.71-740 m.)
Ölçü Yük./Gen. **:** 13.2 / - cm. Alt kısım: 5.4x4.1 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5YR 5/6 Kırmızı / Kum taşçık, mika ve kireç katkılı, çok az gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 7.5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, astar iziyok / -.
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/4 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altlıksız, taburede oturan, kaz tutan kadın. Ön ve arka yüzde sonradan birleştirme çatlakları. Üzerinde ayakucuna kadar inen V yakalı khiton, belinde kemer, sağa yatık, öne bakan başta ikiye ayrılmış saçlar, göğsünde, bacak arasında ve yanlarda yoğunlaşan dikine kıvrımlar, yanda taburenin köşesini tutan sol el, giysi

altından gözüken sivri ayakuçları, sağ yanda kalça üzerinde, sağ elle alttan kavranmış, göğsüne doğru uzanan kaz, tabanı açık, arkasında yuvarlak buhar deliği.
Yazıt / Usta İşareti :-
Analoji : *Mollard-Besques 1963*, Pl. 4 f, MYR 193, Myrina; *Lexicon II-2*, s. 83, Aphrodite 842, Myrina; *Merker 2000*, s. 90-91, Pl. 9, C 77, Korint; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 44-47; *Kaplan 2011*, Kat. No: 131-134, Thymbra, Dardanos ve Tavolia.
Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No : 126
Adı : Kuşlu Oturan Kadın
Kazı No : Pari'11-ALU9
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 92
Buluntu Yeri : Nekropol / 1540-2295 Batı yarı / 0 / -30 cm. (7.71-740 m.)
Ölçü Yük./Gen. : 11.1 / - cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/6 Kırmızı / Kum taşçık, az kireç (arada az kuvars) ve çok az gümüş mika katkılı, çok az gözenekli, Yumuşak dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Kırmızı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/5 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Kat. No. 125 ile tamamlanmış, altlıksız, taburede oturan, kaz tutan kadın figürüne ait gövde parçası. Ayaklar, sol taraf ve arkada eksik. Üzerinde ayakucuna kadar inen V yakalı khiton, belinde kemer, sağa yatık, öne bakan başta ikiye ayrılmış saçlar, göğsünde, bacak arasında ve yanlarda yoğunlaşan dikine kıvrımlar, sağ yanda kalça üzerinde, sağ elle alttan kavranmış, göğsüne doğru uzanan kaz.
Yazıt / Usta İşareti :-
Analoji : *Mollard-Besques 1963*, Pl. 4 f, MYR 193, Myrina; *Lexicon II-2*, s. 83, Aphrodite 842, Myrina; *Merker 2000*, s. 90-91, Pl. 9, C 77, Korint; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 44-47; *Kaplan 2011*, Kat. No: 131-134, Thymbra, Dardanos ve Tavolia.
Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No : 127
Adı : Kuşlu Oturan Kadın
Kazı No : Pari'11-ALU10
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 92
Buluntu Yeri : Nekropol / 1540-2295 / 0- -30 cm. (7.71-740 m.)
Ölçü Yük./Gen. : 6.2/ 3 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/6 Kırmızı / Kum, kireç (arada az kuvars) ve çok az gümüş mika katkılı, çok az gözenekli, yumuşak

dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Kırmızı, çok az beyaz astar izi olabilecek iz var / Çok net olmasada mavi-kırmızı tonlara yakın boya izleri var.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/2 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Kat. No. 125 ile tamamlanmış, altlıksız, taburede oturan, kaz tutan kadın figürüne ait üst gövde ve parçası.
Yazıt / Usta İşareti :-
Analoji : *Mollard-Besques 1963*, Pl. 4 f, MYR 193, Myrina; *Lexicon II-2*, s. 83, Aphrodite 842, Myrina; *Merker 2000*, s. 90-91, Pl. 9, C 77, Korint; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 44-47; *Kaplan 2011*, Kat. No: 131-134, Thymbra, Dardanos ve Tavolia.
Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No : 128
Adı : Kuşlu Oturan Kadın
Kazı No : Pari'11-ALU11
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 93 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1540-2295 / 0 - -30 cm. (7.71-7.40 m.)
Ölçü Yük./Gen. : 6.6/3.6 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/6 Kırmızı / Kum, kireç (arada az kuvars) ve çok az gümüş mika katkılı, çok az gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Kırmızı, çok az beyaz astar izi olabilecek iz var / Çok net olmasada mavi-kırmızı tonlara yakın boya izleri var.
Foto Çekim Modu : F/7.1 ISO-80 Poz Süresi: 0.6 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Kat. No. 125 ile tamamlanmış, altlıksız, taburede oturan, kaz tutan kadın figürüne ait üst gövde parçası.
Yazıt / Usta İşareti :-
Analoji : *Mollard-Besques 1963*, Pl. 4 f, MYR 193, Myrina; *Lexicon II-2*, s. 83, Aphrodite 842, Myrina; *Merker 2000*, s. 90-91, Pl. 9, C 77, Korint; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 44-47; *Kaplan 2011*, Kat. No: 131-134, Thymbra, Dardanos ve Tavolia.
Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40

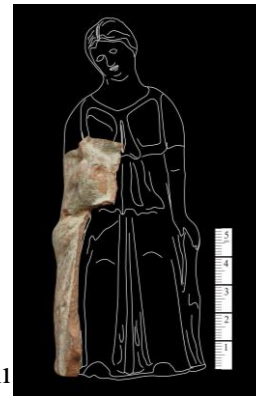

Kat. No **:** 129
Adı **:** Kuşlu Oturan Kadın
Kazı No **:** Pari'11-ALU27.1
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 93
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1540-2295 / 0 - -0.30 m. (7.71-7.40 m.)
Ölçü Yük./Gen. **:** 8.6 / - cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Gümüş mika, arada büyük parçaları da olan ancak genel homojen kuvars, az kireç katkılı az gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 5/8 Kırmızı perdahlı, - / -.
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/15 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş (Baskı kalıp).
Tanım **:** Kat. No. 125 ile tamamlanmış, altlıksız, taburede oturan, kaz tutan kadın figürüne ait gövde sağ yan parçası.
Yazıt / Usta İşareti **:-**
Analoji **:** *Mollard-Besques 1963*, Pl. 4 f, MYR 193, Myrina; *Lexicon II-2*, s. 83, Aphrodite 842, Myrina; *Merker 2000*, s. 90-91, Pl. 9, C 77, Korint; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 44-47; *Kaplan 2011*, Kat. No: 131-134, Thymbra, Dardanos ve Tavolia.
Tarih **:** MS 1. yüzyıl başları – MS 40

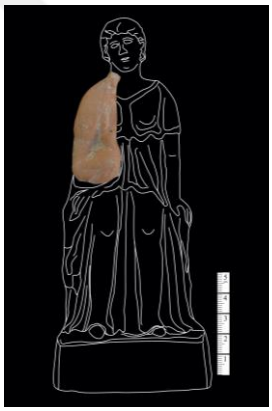

Kat. No **:** 130
Adı **:** Kuşlu Oturan Kadın
Kazı No **:** Pari'12-ART4
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 94
Buluntu Yeri **:** Yamaç Yapısı / 1490-1255 / -2.5 m.
Ölçü Yük./Gen. **:** 5.5/2.2 cm. Ortalama 17 cm olmalı
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Yoğun miktarda gümüş mika, orta miktarda kireç ve kum katkılı, az gözenekli, sert dokulu, kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/15 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Kat. No. 123 ile tamamlanmış, yüksek dikdörtgen altlık üzerinde taburede oturan, kaz tutan kadın figürüne ait üst gövde ve parçası.
Yazıt / Usta İşareti **:-**
Analoji **:** *Mollard-Besques 1963*, Pl. 4 f, MYR 193, Myrina; *Lexicon II-2*, s. 83, Aphrodite 842, Myrina; *Merker 2000*, s. 90-91, Pl. 9, C 77, Korint; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 44-47; *Kaplan 2011*, Kat. No: 131-134, Thymbra, Dardanos ve Tavolia.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı

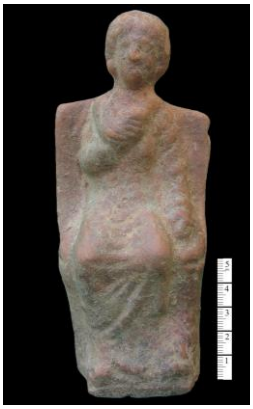

Kat. No : 131
Adı : Tahtta Oturan Kadın
Kazı No : Pari'05-21
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 94 /
Buluntu Yeri : Nekropol / E4c / M11
Ölçü Yük./Gen. : 15.5/ cm. -.
Buhar Deliği: 2 x 1.7 (Yamuk)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı /
Az mika, kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı, beyaz astar izleri- / Pembe (sol ayak, tahtın sağ kolu).
Foto Çekim Modu : F/6.2 ISO-50 Poz Süresi: 1/61 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş. (Pari'05-28 ile aynı ayna)
Tanım : Ayakları altında alçak dikdörtgen kaide üzerinde yarım oval ve üstü düz sonlanan arkalıklı tahtta oturan kadın. Yüzeyde yoğun patina, ayakucuna kadar inen ve sağ kolunu örten giysi, göğsünde ve açık dizler arasında yoğunlaşan kıvrımlar, giysiye sarılmış ve dirsekten bükülerek göğüs üzerine getirilmiş sağ el ve kalçanın yanında sol el, sağa dönük başta ikiye ayrılan kısa saçlar, giysi altından gözüken ayakuçları Hafif dışa bombeli ve yüzeysel işlenmiş arka yüzde, küçük, yuvarlak biçimli buhar-askı deliği ve usta-atölye ismi-işareti olabilecek izler. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : Arka yüzde ΚΑΛ olabilcek iz var.
Analoji : *Mollard-Besques 1963*, Pl. 4.e, M84; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 191, 202, Fig. 1498-1499, 1561; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 49; *Kaplan 2011*, Kat. No: 136-144.
Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No : 132
Adı : Tahtta Oturan Kadın
Kazı No : Pari'05-37
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 95 /
Buluntu Yeri : Nekropol / E4c / M11
Ölçü Yük./Gen. : 15 / - cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika ve kum katkılı, gönenekli, orta sert dokulu, tozu pürtüklü yüzeyli.

Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, sarımsı – krem astar zi olabilecek izler var / Mavi yada pembe boya izi olabilecek az belirgin izler.
Foto Çekim Modu : F/3.7 ISO-50 Poz Süresi: 1/29 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Ayakları altında alçak dikdörtgen kaide; üzerinde yarım oval ve üstü düz sonlanan arkalıklı tahtta oturan kadın. Yüzeyde yoğun aşınma, çok parçalı kırık, sonradan birleştirilmiş, ayakucuna kadar inen ve sağ kolunu örten giysi, göğsünde

ve açık dizler arasında yoğunlaşan kıvrımlar, giysiye sarılmış ve dirsekten bükülerek göğüs üzerine getirilmiş sağ el ve kalçanın yanında sol el, sağa dönük başta ikiye ayrılan kısa saçlar, giysi altından gözüken ayakuçları. Hafif dışa bombeli ve yüzeysel işlenmiş arka yüzde, küçük, yuvarlak biçimli buhar-askı deliği ve usta-atölye ismi-işareti olabilecek izler. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** Arka kısımda ΚΑΛΛ olabilecek izler var
Analoji **:** *Mollard-Besques 1963*, Pl. 4.e, M84; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 191, 202, Fig. 1498-1499, 1561; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 51; *Kaplan 2011*, Kat. No: 136-144.
Tarih **:** MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No **:** 133
Adı **:** Tahtta Oturan Kadın
Kazı No **:** Pari'05-28
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 95 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / E4c / M11
Ölçü Yük./Gen. **:** 15.2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı **:** 2.5 YR 5/6 Kırmızı /Az mika ve kireç katkılı, az gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** -Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, kremsi beyaz astar izi olabilecek izler / Pembe (sol kol, saç, elbise).
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-50 Poz Süresi: 1/38 sn. (Nikon E8800)

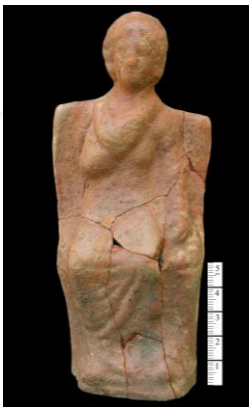

Fırınlama **:** Orta – Kötü
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş. (Pari'05-21 ile aynı)
Tanım **:** Ayakları altında alçak dikdörtgen kaide üzerinde yarım oval ve üstü düz sonlanan arkalıklı tahtta oturan kadın. Yüzeyde yoğun patina, çok parçalı kırık, sonradan birleştirilmiş, ayakucuna kadar inen ve sağ kolunu örten giysi, göğsünde ve açık dizler arasında yoğunlaşan kıvrımlar, giysiye sarılmış ve dirsekten bükülerek göğüs üzerine getirilmiş sağ el ve kalçanın yanında sol el, sağa dönük başta ikiye ayrılan kısa saçlar, giysi altından gözüken ayakuçları. Hafif dışa bombeli ve yüzeysel işlenmiş arka yüzde, çekik göz biçimli buhar-askı deliği ve usta-atölye ismi-işareti olabilecek izler. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** İzler var ancak net değil
Analoji **:** *Mollard-Besques 1963*, Pl. 4.e, M84; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 191, 202, Fig. 1498-1499, 1561; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 50; *Kaplan 2011*, Kat. No: 136-144.
Tarih **:** MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No : 134
Adı : Tahtta Oturan Kadın
Kazı No : Pari'05-39
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 96 /
Buluntu Yeri : Nekropol / E4c / M11
Ölçü Yük./Gen. : 14.6 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : Açık kiremit kırmızısı-7.5 YR 7/6 Kırmı – zımsı Sarı / Az mika, kum ve kireç katkılı, orta sert dokulu, tozsu – hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 7.5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/3.7 ISO-50 Poz Süresi: 1/29 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Ayakları altında yassı kaide; üzerinde yarım oval ve üstü düz sonlanan arkalıklı tahtta oturan kadın. Üzerinde ayakucuna kadar inen ve sağ kolunu örten giysi, göğsünde ve açık dizler arasında yoğunlaşan kıvrımlar, giysiye sarılmış ve dirsekten bükülerek göğüs üzerine getirilmiş sağ el ve kalçanın yanında sol el, sağa dönük başta ikiye ayrılan kısa saçlar, giysi altından gözüken ayakuçları. Hafif dışa bombeli ve yüzeysel işlenmiş arka yüzde, çekik göz biçimli buhar-askı deliği ve usta-atölye ismi-işareti. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti :
Analoji : *Mollard-Besques 1963*, Pl. 4.e, M84; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 191, 202, Fig. 1498-1499, 1561; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 48; *Kaplan 2011*, Kat. No: 136-144.
Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No : 135
Adı : Tahtta Oturan Kadın
Kazı No : Pari'05-30
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 96 /
Buluntu Yeri : Nekropol / E4c / M11
Ölçü Yük./Gen. : 15.2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : Açık kiremit kırmızısı-2.5 YR 5/8 Kırmızı / Az mika, kum ve az kireç katkılı, az gözenekli, sert dokulu, tozsu – hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/4.1 ISO-50 Poz Süresi: 1/35 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Ayakları altında alçak dikdörtgen kaide üzerinde yarım silindirik ve üstü düz sonlanan arkalıklı tahtta oturan kadın. Ayakucuna kadar inen ve sol kolu örten giysi, bacakların arasında yoğunlaşan kıvrımlar, diz üzerinde sağ el, sağa dönük başta ikiye ayrılan arkada at kuyruğu saçlar, giysi altından gözüken ayakuçları. Hafif

dışa bombeli ve yüzeysel işlenmiş arka yüzde, çekik göz biçimli buhar-askı deliği ve usta-atölye ismi-işareti. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti : KA KA
Analoji : *Mollard-Besques 1963*, Pl. 4.e, M84; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 191, 202, Fig. 1498-1499, 1561; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 52; *Kaplan 2011*, Kat. No: 136-144.
Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No : 136
Adı : Tahtta Oturan Kadın
Kazı No : Pari'07-35-AAT1
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 97 /
Buluntu Yeri : Nekropol / D4a-c / M97
Ölçü Yük./Gen. : 11.9 / 4.3 cm.
Buhar Deliği: 1.9 x 1.8 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : Açık kiremit kırmızısı-2.5 YR 5/8 Kırmızı / Az mika, kum ve az kireç katkılı, az gözenekli, sert dokulu, tozsu – pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, beyaz / Mavi-pembe.
Fırınlama : İyi
Foto Çekim Modu : F/4.8 ISO-50 Poz Süresi: 1/91 sn. (Nikon E8800)
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Kaidesiz, yuvarlak sırtlı, yarım arkalıklı bir taht üzerinde oturan kadın. Hafif kendi soluna dönük başta, alın üzerinde ikiye ayrılarak geriye taranıp, ensede kuyruk yapan saç.Göğüs üzerine çapraz uzatılmış, sağ kolu kapatan, khiton üzerine himation. Himationa sarılı sol el, tahtın sol kolu üzerinde. Sırtta yuvarlak buhar deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Mollard-Besques 1963*, Pl. 4.e, M84; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 191, 202, Fig. 1498-1499, 1561; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 48-51; *Kaplan 2011*, Kat. No: 136-144.
Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40

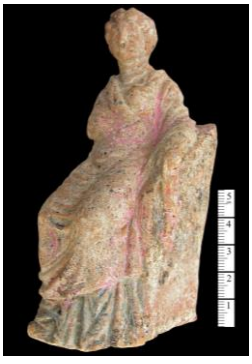

Kat. No : 137
Adı : Tahtta Oturan Kadın
Kazı No : Pari'07-37-AAT3
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 98 /
Buluntu Yeri : Nekropol / D4a-c / M97
Ölçü Yük./Gen. : 11.8 / 4.7 cm.
Buhar Deliği: 1.9 x 1.8 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : Açık kiremit kırmızısı-2.5 YR 5/8 Kırmızı / Az mika, kum ve az kireç katkılı, az gözenekli, sert dokulu, tozsu – pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, beyaz / Mavi-pembe.

Foto Çekim Modu **:** F/3.2 ISO-50 Poz Süresi: 1/34 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Kaidesiz, yuvarlak sırtlı, yarım arkalıklı bir taht üzerinde oturan kadın. Hafif kendi soluna dönük başta, alın üzerinde ikiye ayrılarak geriye taranıp, ensede kuyruk yapan saç. Göğüs üzerine çapraz uzatılmış, sağ kolu kapatan, khiton üzerine himation. Himationa sarılı sol el, tahtın sol kolu üzerinde. Sırtta yuvarlak buhar deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Mollard-Besques 1963*, Pl. 4.e, M84; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 191, 202, Fig. 1498-1499, 1561; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 48-51; *Kaplan 2011*, Kat. No: 136-144.
Tarih **:** MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No **:** 138
Adı **:** Tahtta Oturan Kadın
Kazı No **:** Pari'11-ALY6
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 99 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1540-2300 / M151
Ölçü Yük./Gen. **:** 11.3 / 4.5 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı **:** 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı / Kireç ve kum katkılı**,** gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı, astar izi – yok / -.

Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 0.6 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Kaidesiz, yuvarlak sırtlı, arkalıklı bir taht üzerinde oturan kadın. Gövdede sonradan birleştirme çatlakları ve eksik kısımlar. Göğüs üzerine çapraz uzatılmış sağ kolu kapatan, khiton üzerine himation. Himationa sarılı sol el, sol kol belirsiz. Dışa bombeli arka yüzde buhar-askı deliği yok. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Mollard-Besques 1963*, Pl. 4.e, M84; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 191, 202, Fig. 1498-1499, 1561; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 48-51; *Kaplan 2011*, Kat. No: 136-144.
Tarih **:** MS 2. yüzyıl

Kat. No : 139
Adı : Tahtta Oturan Kadın
Kazı No : Pari'05-132
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 99 /
Buluntu Yeri : Nekropol / F3c / 1. Adak Grubu
Ölçü Yük./Gen. : 10.4 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı: Açık kiremit kırmızısı – 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Az mika, kum ve az kireç katkılı, az gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, astar izi - yok / Pembe (kemer üzerinde)
Foto Çekim Modu : F/4.8 ISO-50 Poz Süresi: 1/38 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Alçak, profilli dikdörtgen kaide üzerinde yarım silindirik ve üstü oval sonlanan arkalıklı tahtta oturan kadın. Arkalığın solunda ve kaidenin sağ alt ucunda kırıklar, Üzerinde ayakucuna kadar inen ve tabanda genişleyen V yakalı khiton. Başta alın üzerinde kabartılmış noduslu saçlar, göğsünde ve yanlarda kıvrımlar, göğüs altında kemer. Sağ el yanda tahtın kenarını tutmakta, sol el bacağa bitişik. Giysi altından belirgin ayakuçları. Taban açık, arkasında buhar deliği.
Yazıt / Usta İşareti :
Analoji : *Mollard-Besques 1963*, Pl. 10 c, MYR 7, Myrina; *Besques 1992*, Pl. 96 e, E 444, Hadrumete, *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 43.
Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No : 140
Adı : Tahtta Oturan Kadın
Kazı No : Pari'06-19
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 99 /
Buluntu Yeri : Nekropol / E5b-1560-2305 / M77
Ölçü Yük./Gen. : 10.5 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : Kiremit kırmızısı – 2.5 YR 5/6 Kırmızı / Az mika, kum ve az kireç katkılı, az gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, beyaz astar / Açık pembe – mavi.
Foto Çekim Modu : F/4.2 ISO-50 Poz Süresi: 1/52 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Alçak, profilli dikdörtgen kaide üzerinde yarım silindirik ve üstü oval sonlanan arkalıklı tahtta oturan kadın. Kaidenin sol alt ucunda ve gövdede kırıklar. Üzerinde ayakucuna kadar inen ve tabanda genişleyen V yakalı khiton. Başta alın üzerinde kabartılmış noduslu saçlar, göğsünde ve yanlarda kıvrımlar, göğüs altında kemer. Sağ el yanda tahtın kenarını tutmakta, sol el bacağa bitişik. Giysi altından belirgin ayakuçları. Taban açık, arkasında buhar deliği.

Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Mollard-Besques 1963*, Pl. 10 c, MYR 7, Myrina; *Besques 1992*, Pl. 96 e, E 444, Hadrumete, *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 43.
Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No : 141
Adı : Diptikoslu Oturan Kadın
Kazı No : Pari'11-28- ANF1
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 100 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1540-2300 / M157 (5.65 m.)
Ölçü Yük./Gen. : 14.7 / - cm. Kaide: 5.9 x 4.8 x 1.6 cm. Buhar Deliği: 2.3 x 1.9 cm. (Yamuk)
Hamur Rengi : 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı / Mika ve kum katkılı, sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/2 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Yüskek altlık üzerinde, dizleri üzerindeki diptikosu-yazı tabletini iki eliyle tutarak, yüksek bir tabure üzerine oturan kadın. İki yanda kalıp birleşim yeri çatlakları. Alın üzerinde kabartılarak, ikiye ayrılıp, kulaklar üzerinden geriye tarandıktan sonra ensede toplanmış saçlar. Derinde, az belirgin gözler, iri burun ve küçük ağızlı, hafif dolgun yüz. Kısa kalın boyunun devamında düşük omuzlu gövde. Kısa kollu, V yakalı ve ayak uçlarına kadar uzanan khiton. İki yandan elleriyle tuttuğu, dizleri üzerine yerleştirilmiş diptikos. Elbise altından uçları belirgin ayaklar. Taban açık, arka yüzde, sırtta buhar-pişirme deliği, alt kısımda kazıma çizgi usta işareti-monogram.
Yazıt / Usta İşareti : T
Analoji :
Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No : 142
Adı : Diptikoslu Oturan Kadın
Kazı No : Pari'11-ALU17
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 100 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1540-2295 / Batı yarı -20 – 40 cm. 7.50 – 7.20 m.
Ölçü Yük./Gen. : 6.5 / 3.5 cm.
Hamur Rengi : 2.5 YR 5/6 Kırmızı / Mika, kum, yoğun - kuvars ve kireç katkılı, gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.

Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, -. / Az belirgin pembe – mavi (Diptikos üzerinde çok az belirgin).

Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/3 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Kalıp, içi boş.
Tanım : Altlıksız, diptikoslu oturan kadın figürüne ait diptikos ve ayak uçlarına kadar giyimli bacakların yer aldığı alt gövde parçası.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No : 143
Adı : Diptikoslu Oturan Kadın
Kazı No : Pari'04-577
Müze En. No : 10516 (15370)
Levha No / Sayfa : 101 /
Buluntu Yeri : Nekropol / L-9
Ölçü Yük./Gen. : 12.5 / 7.1 cm. Kaide: 5.5 x 4.6 x 1.3 cm. Buhar Deliği: 3.1 x 1 cm. (Elips)
Hamur Rengi : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika ve kum katkılı, sert dokulu, pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR5/8 Kırmızı, beyaz astar / -.
Foto Çekim Modu : F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/20 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Alçak, yuvarlak profilli dikdörtgen kaide üzerinde yarım silindirik ve üstü oval sonlanan arkalıklı tahtta, dizleri üzerindeki diptikos-yazı tableti tutarak oturan kadın. Ön ve arka yüzde, gövdenin tamamına yayılmış sonradan birleştirme çatlakları. Arka kısımda tahtla birleştirilmiş başta belirgin olmayan saçlar. Kulaklarıda boncuk küpeler. Silik uzuvları çok az belirgin minyon yüz devamında ince, çok kısa olmayan boyundan geçilen düşük omuzlu gövde. Boynun altından itibaren, kolları da kapatrak ayak uçlarına kadar tüm vücudu saran khiton üzerine himation. İki yandan elleriyle tuttuğu, dizleri üzerinde, kapağı açık diptikos. Elbise altından belirgin sol ayak ucu. İşlenmeden, yuvarlatılmış, yüzeysel bırakılan arka yüzde, sırt kısmında çekik göz biçimli buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No **:** 144
Adı **:** Diptikoslu Oturan Kadın
Kazı No **:** Pari'07-36-AAT2
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 101 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / D4a-c-1545-2300 / M97
Ölçü Yük./Gen. **:** 14.3 / 4.45 cm. Ayak: 4.45 x 2.2 cm. Buhar Deliği: 2.6 x 1 cm. (Elips)
Hamur Rengi **:** 2.5 YR 5/6 Kırmızı / Az mika ve taşçık katkılı, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, beyaz astar / Pembe yada mavi boya izi olabilecek izler.
Foto Çekim Modu **:** F/4.5 ISO-50 Poz Süresi: 1/84 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** Orta - iyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Sanduka, tabure yada taht olmadan, oturur vaziyette betimlenmiş, dittikos tutan kadın. Hafif yukarı kalkık başta alın üzerinden ikiye ayrılarak kulaklar üzerinden arkaya doğru taranıp, ense üzerinde toplanarak kuyruk yapan saç. Dar alın, az belirgin iri gözler, iri burun, küçük ağız ve çeneli minyon yüz. Uzun boynun devamında basık omuzlu üst gövde. Kısa kollu, V yakalı, ayak uçlarına kadar uzanan khiton. Gövdeye bitişik olup, dizler üzerinde kapağı açık diptikos-yazı tabletini iki yandan tutan eller. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, sırt kısmında göz biçimli buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** -
Tarih **:** MS 1. yüzyıl ilk yarısı

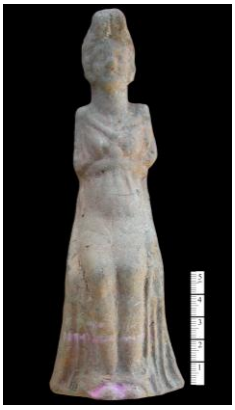

Kat. No **:** 145
Adı : Oturan Kolsuz Kadın - *Tip 1. 1*
Kazı No **:** Pari'05-139
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 102 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / F3c / 2. Adak Grubu
Ölçü Yük./Gen. **:** 16.8 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı **:** Açık kiremit kırmızısı-2.5 YR 6/8 Açık-Kırmızı / Mika, kum ve az kireç katkılı, orta sert dokulu, tozsu-hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı**,** astar yok/ Açık Pembe.
Foto Çekim Modu **:** F/3.9 ISO-50 Poz Süresi: 1/29 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Sanduka, tabure yada taht olmadan, oturur vaziyette betimlenmiş, omuzdan kolsuz kadın. Dik duran başta, alın üzerinde kabartılmış, noduslu saçlar. Az belirgin iri gözler, iri, top burun, az belirgin ağız ve yuvarlak çeneli yüz. Hafif uzun boynun devamında kısa omuzlu ve kolsuz üst gövde. Üzerinde ayakucuna

kadar inen, göğüs altında kemer bağlanmış, göğüsler arasında bağlama kopçasına sahip olup, tabanda genişleyen V yakalı khiton. Göğsünde ve yanlarda yoğunlaşan kıvrımlar, giysi altından gözüken ayakuçları. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, kısmen kabuk şeklinde atmış eksik kısımlar, sırt kısmında yuvarlak buhar-askı deliği. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti : -

Analoji : *Burr 1934*, Pl. 1, Fig. 1-3, Myrina; *Laumonier 1956*, s. 144-145, Pl. 42, Fig. 382, Delos; *Mollard-Besques 1963*, s. 14, Pl. 11, a. MYRINA 893, b. MYR 14, c. MYR 15, d. MYR 16, Myrina; *Töpperwein 1976*, Taf. 38, Fig. 232, Ch 232, 235, Pergamon; *Öztepe 1991*, Lev. 1, Kat. No. 1, Smintheion; *Tavukçu 1999*, Lev. 6, Kat. No. 23-24, Dardanos; *Burn and Higgins 2001*, s. 119-120, Pl. 50-51, Fig. 2279-2280, Myrina; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 41, Parion; *Kielau 2009*, Taf. 72 A, Kat. 705-710, Pergamon.

Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40.

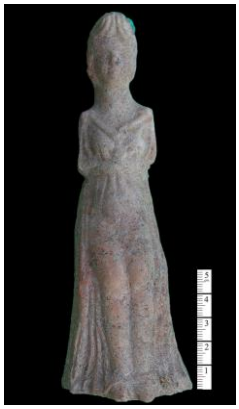

Kat. No : 146
Adı : Oturan Kolsuz Kadın - *Tip 1. 1*
Kazı No : Pari'06-16
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 102 /
Buluntu Yeri : Nekropol / E5b-1560-2305 / M77
Ölçü Yük./Gen. : 16 / -.cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : .5 YR 5/8 Kırmızı / Az mika katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, çok az belirgin beyaz astar izi / Pembe (Elbise etek kısmında az belirgin).
Foto Çekim Modu : F/4.2 ISO-50 Poz Süresi: 1/62 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş. (Pari'06-17,18,19 aynı kalıp)
Tanım : Sanduka, tabure yada taht olmadan, oturur vaziyette betimlenmiş, omuzdan kolsuz kadın. Dik duran başta, alın üzerinde kabartılmış, noduslu saçlar. Plastik şekilde verilmiş, belirgin iri gözler, iri, top burun, küçük ağız ve yuvarlak çeneli yüz. Hafif uzun boynun devamında kısa omuzlu ve kolsuz üst gövde. Üzerinde ayakucuna kadar inen, göğüs altında kemer bağlanmış, göğüsler arasında bağlama kopçasına sahip olup, tabanda genişleyen V yakalı khiton. Göğsünde ve yanlarda yoğunlaşan kıvrımlar, giysi altından gözüken ayakuçları. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, sırt kısmında yuvarlak buhar-askı deliği. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti : -

Analoji : *Burr 1934*, Pl. 1, Fig. 1-3, Myrina; *Laumonier 1956*, s. 144-145, Pl. 42, Fig. 382, Delos; *Mollard-Besques 1963*, s. 14, Pl. 11, a. MYRINA 893, b. MYR 14, c. MYR 15, d. MYR 16, Myrina; *Töpperwein 1976*, Taf. 38, Fig. 232, Ch 232, 235, Pergamon; *Öztepe 1991*, Lev. 1, Kat. No. 1, Smintheion; *Tavukçu 1999*, Lev. 6, Kat. No. 23-24, Dardanos; *Burn and Higgins 2001*, s. 119-120, Pl. 50-51, Fig. 2279-2280, Myrina; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 41, Parion; *Kielau 2009*, Taf. 72 A, Kat. 705-710, Pergamon.

Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40.

Kat. No : 147
Adı : Oturan Kolsuz Kadın - *Tip 1. 1*
Kazı No : Pari'06-17
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 103 /
Buluntu Yeri : Nekropol / E5b-1560-2305 / M77
Ölçü Yük./Gen. : 16 / - cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Az mika katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya :Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, çok az belirgin beyaz astar izi / -.
Foto Çekim Modu : F/3.8 ISO-50 Poz Süresi: 1/59 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş. (Pari'06-17,18,19 ile aynı kalıp)
Tanım : Sanduka, tabure yada taht olmadan, oturur vaziyette betimlenmiş, omuzdan kolsuz kadın. Üst gövdede onarım çatlağı. Dik duran başta, alın üzerinde kabartılmış, noduslu saçlar. Plastik şekilde verilmiş, belirgin iri gözler, iri, top burun, küçük ağız ve yuvarlak çeneli yüz. Hafif uzun boynun devamında kısa omuzlu ve kolsuz üst gövde. Üzerinde ayakucuna kadar inen, göğüs altında kemer bağlanmış, göğüsler arasında bağlama kopçasına sahip olup, tabanda genişleyen V yakalı khiton. Göğsünde ve yanlarda yoğunlaşan kıvrımlar, giysi altından gözüken ayakuçları. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, sırt kısmında yuvarlak buhar-askı deliği,. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Burr 1934*, Pl. 1, Fig. 1-3, Myrina; *Laumonier 1956*, s. 144-145, Pl. 42, Fig. 382, Delos; *Mollard-Besques 1963*, s. 14, Pl. 11, a. MYRINA 893, b. MYR 14, c. MYR 15, d. MYR 16, Myrina; *Töpperwein 1976*, Taf. 38, Fig. 232, Ch 232, 235, Pergamon; *Öztepe 1991*, Lev. 1, Kat. No. 1, Smintheion; *Tavukçu 1999*, Lev. 6, Kat. No. 23-24, Dardanos; *Burn and Higgins 2001*, s. 119-120, Pl. 50-51, Fig. 2279-2280, Myrina; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 41, Parion; *Kielau 2009*, Taf. 72 A, Kat. 705-710, Pergamon.
Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40.

Kat. No : 148
Adı : Oturan Kolsuz Kadın - *Tip 1. 1*
Kazı No : Pari'06-18
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 103 /
Buluntu Yeri : Nekropol / E5b-1560-2305/ M77
Ölçü Yük./Gen. : 16.1 / - cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Az mika katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, çok az belirgin beyaz astar izi / Pembe (Elbise etek kısmında az belirgin).
Foto Çekim Modu : F/3.8 ISO-50 Poz Süresi: 1/59 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : İyi

Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş. (Pari'06-16,18,19 ile aynı kalıp)
Tanım : Sanduka, tabure yada taht olmadan, oturur vaziyette betimlenmiş, omuzdan kolsuz kadın. Boyun kısmında onarım çatlağı. Dik duran başta, alın üzerinde kabartılmış, noduslu saçlar. Plastik şekilde verilmiş, belirgin iri gözler, iri, top burun, küçük ağız ve yuvarlak çeneli yüz. Hafif uzun boynun devamında kısa omuzlu ve kolsuz üst gövde. Üzerinde ayakucuna kadar inen, göğüs altında kemer bağlanmış, göğüsler arasında bağlama kopçasına sahip olup, tabanda genişleyen V yakalı khiton. Göğsünde ve yanlarda yoğunlaşan kıvrımlar, giysi altından gözüken ayakuçları. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, sırt kısmında yuvarlak buhar-askı deliği,. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Burr 1934*, Pl. 1, Fig. 1-3, Myrina; *Laumonier 1956*, s. 144-145, Pl. 42, Fig. 382, Delos; *Mollard-Besques 1963*, s. 14, Pl. 11, a. MYRINA 893, b. MYR 14, c. MYR 15, d. MYR 16, Myrina; *Töpperwein 1976*, Taf. 38, Fig. 232, Ch 232, 235, Pergamon; *Öztepe 1991*, Lev. 1, Kat. No. 1, Smintheion; *Tavukçu 1999*, Lev. 6, Kat. No. 23-24, Dardanos; *Burn and Higgins 2001*, s. 119-120, Pl. 50-51, Fig. 2279-2280, Myrina; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 41, Parion; *Kielau 2009*, Taf. 72 A, Kat. 705-710, Pergamon.
Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40.

Kat. No : 149
Adı : Oturan Kolsuz Kadın - *Tip 1. 1*
Kazı No : Pari'06-20
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 104 /
Buluntu Yeri : Nekropol / E5b-1560-2305 / M77
Ölçü Yük./Gen. : 16.3 / - cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Az mika katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, çok az belirgin beyaz astar izi / Pembe (Elbise etek kısmında az belirgin).
Foto Çekim Modu : F/3.8 ISO-50 Poz Süresi: 1/59 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş. (Pari'06-16,17,18 ile aynı kaılp)
Tanım : Sanduka, tabure yada taht olmadan, oturur vaziyette betimlenmiş, omuzdan kolsuz kadın. Alt gövdede onarım çatlakları ve eksik kısımlar. Dik duran başta, alın üzerinde kabartılmış, noduslu saçlar. Plastik şekilde verilmiş, belirgin iri gözler, iri, top burun, küçük ağız ve yuvarlak çeneli yüz. Hafif uzun boynun devamında kısa omuzlu ve kolsuz üst gövde. Üzerinde ayakucuna kadar inen, göğüs altında kemer bağlanmış, göğüsler arasında bağlama kopçasına sahip olup, tabanda genişleyen V yakalı khiton. Göğsünde ve yanlarda yoğunlaşan kıvrımlar, giysi altından gözüken ayakuçları. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, sırt kısmında yuvarlak buhar-askı deliği,. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Burr 1934*, Pl. 1, Fig. 1-3, Myrina; *Laumonier 1956*, s. 144-145, Pl. 42, Fig. 382, Delos; *Mollard-Besques 1963*, s. 14, Pl. 11, a. MYRINA 893, b. MYR 14, c. MYR 15, d. MYR 16, Myrina; *Töpperwein 1976*, Taf. 38, Fig. 232, Ch 232, 235,

Pergamon; *Öztepe 1991*, Lev. 1, Kat. No. 1, Smintheion; *Tavukçu 1999*, Lev. 6, Kat. No. 23-24, Dardanos; *Burn and Higgins 2001*, s. 119-120, Pl. 50-51, Fig. 2279-2280, Myrina; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 41, Parion; *Kielau 2009*, Taf. 72 A, Kat. 705-710, Pergamon.
Tarih **:** MS 1. yüzyıl başları – MS 40.

Kat. No **:** 150
Adı **:** Oturan Kolsuz Kadın - *Tip 1. 2*
Kazı No **:** Pari'04-M.121/487
Müze En. No **:** 10426 (15316)
Levha No / Sayfa **:** 104 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / L8 / M121
Ölçü Yük./Gen. **:** 15.5/3.6 cm.
Buhar deliği: 1.9x1.9 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 5/8 Sarımsı Kırmızı / Gümüş mika ve kum katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu ve hafif kaygan yüzeyli.

Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı, boyun, diz ve ayakta beyaz astar izi var / -.
Foto Çekim Modu **:** F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/25 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çİft Kalıp, içi boş.
Tanım **:** Sanduka, tabure yada taht olmadan, oturur vaziyette betimlenmiş, omuzdan kolsuz kadın. Gövdede onarım çatlakları ve eksik kısımlar. Dik duran başta, kavun dilimi (melony stil) saçlar. Küçük ağız ve yuvarlak çeneli, dolgun yüz. Kısa boynun devamında kısa omuzlu ve kolsuz üst gövde. Üzerinde ayakucuna kadar inen, göğüs altında kemer bağlanmış, tabanda genişleyen V yakalı khiton. Göğsünde ve yanlarda yoğunlaşan kıvrımlar. Giysi altından gözüken ayakuçları. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, sırt kısmında yuvarlak buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Burr 1934*, Pl. 1, Fig. 1-3, Myrina; *Laumonier 1956*, s. 144-145, Pl. 42, Fig. 382, Delos; *Mollard-Besques 1963*, s. 14, Pl. 11, a. MYRINA 893, b. MYR 14, c. MYR 15, d. MYR 16, Myrina; *Töpperwein 1976*, Taf. 38, Fig. 232, Ch 232, 235, Pergamon; *Öztepe 1991*, Lev. 1, Kat. No. 1, Smintheion; *Tavukçu 1999*, Lev. 6, Kat. No. 23-24, Dardanos; Kat. No. 244, Troas (Sahte ?); *Burn and Higgins 2001*, s. 119-120, Pl. 50-51, Fig. 2279-2280, Myrina; *Kielau 2009*, Taf. 72 A, Kat. 705-710, Pergamon.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ikinci çeyreği.

Kat. No : 151
Adı : Oturan Kolsuz Kadın - *Tip 1. 2*
Kazı No : Pari'11-AMB9
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 105 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1540-2290 / -0.40/-0.70 m. (7.30-7 m.)
Ölçü Yük./Gen. : 7/3.8 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 4/6 Kırmızı / Gümüş mika, kum ve taşçık katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/4 Açık Kırmızımsı Kahve, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1.3 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Sanduka, tabure yada taht olmadan, oturur vaziyette betimlenmiş, omuzdan kolsuz kadın figürinine ait üst gövde. Dik duran başta, kavun dilimi (melony stil) saçlar. Küçük ağız ve yuvarlak çeneli, dolgun yüz. Kısa boynun devamında kısa omuzlu ve kolsuz üst gövde. Üzerinde, göğüs altında kemer bağlanmış, V yakalı khiton. Göğsünde ve yanlarda yoğunlaşan kıvrımlar. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, sırt kısmında yuvarlak buhar-askı deliği.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Burr 1934*, Pl. 1, Fig. 1-3, Myrina; *Laumonier 1956*, s. 144-145, Pl. 42, Fig. 382, Delos; *Mollard-Besques 1963*, s. 14, Pl. 11, a. MYRINA 893, b. MYR 14, c. MYR 15, d. MYR 16, Myrina; *Töpperwein 1976*, Taf. 38, Fig. 232, Ch 232, 235, Pergamon; *Öztepe 1991*, Lev. 1, Kat. No. 1, Smintheion; *Tavukçu 1999*, Lev. 6, Kat. No. 23-24, Dardanos; Kat. No. 244, Troas (Sahte ?); *Burn and Higgins 2001*, s. 119-120, Pl. 50-51, Fig. 2279-2280, Myrina; *Kielau 2009*, Taf. 72 A, Kat. 705-710, Pergamon.
Tarih : MS 1. yüzyılın ikinci çeyreği.

Kat. No : 152
Adı : Oturan Kolsuz Kadın - *Tip 1. 3*
Kazı No : Pari'05-40
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 105 /
Buluntu Yeri : Nekropol / E4c / M11
Ölçü Yük./Gen. : 16.2 / - cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : Turuncu-7.5 YR 7/8 Kırmızımsı Sarı / Az – mika ve kireç katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı, astar yok / Pembe (net değil ama gövde ön kısmın genelinde silik izler var).
Foto Çekim Modu : F/4.4 ISO-50 Poz Süresi: 1/33 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.

Tanım **:** Sanduka, tabure yada taht olmadan, oturur vaziyette betimlenmiş, omuzdan kolsuz kadın figürini. Sağ bacağı dizinden kırık. Dik duran başta, alın üzerinden kulaklara kadar yüzü çevreleyerek belikler halinde geriye doğru taranarak, bir kısmı omuzlara dökülen, arka kısımda ayrıntısız işlenmiş saç. Küçük ağız, iri burun ve yuvarlak çeneli, dolgun yüz. Kısa boynun devamında kısa omuzlu ve kolsuz üst gövde. Üzerinde ayakucuna kadar inen, göğüs altında kemer bağlanmış, tabanda genişleyen V yakalı khiton. Göğsünde ve yanlarda yoğunlaşan kıvrımlar. Giysi altından gözüken ayakuçları. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, sırt kısmında buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **: -**
Analoji **:** *Burr 1934*, Pl. 1, Fig. 1-3, Myrina; *Laumonier 1956*, s. 144-145, Pl. 42, Fig. 382, Delos; *Mollard-Besques 1963*, s. 14, Pl. 11, a. MYRINA 893, b. MYR 14, c. MYR 15, d. MYR 16, Myrina; *Töpperwein 1976*, Taf. 38, Fig. 232, Ch 232, 235, Pergamon; *Öztepe 1991*, Lev. 1, Kat. No. 1, Smintheion; *Tavukçu 1999*, Lev. 6, Kat. No. 23-24, Dardanos; *Burn and Higgins 2001*, s. 119-120, Pl. 50-51, Fig. 2279-2280, Myrina; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 38, Parion; *Kielau 2009*, Taf. 72 A, Kat. 705-710, Pergamon.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ikinci çeyreği.

Kat. No **:** 153
Adı : Oturan Kolsuz Kadın - *Tip 2. 1*
Kazı No **:** Pari'05-136
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 106 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / F3c / M136-1. Adak Grubu
Ölçü Yük./Gen. **:** 15.6 / - cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : Açık kiremit kırmızısı -2.5 YR 5/8 Kırmızı / Az mika, kum ve kireç katkılı, az gözenekli,orta sert dokulu, tozsu – hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, beyaz astar izi / -.

Foto Çekim Modu **:** F/4.4 ISO-50 Poz Süresi: 1/29 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş. (Pari'05-138 ile aynı)
Tanım **:** Sanduka, tabure yada taht olmadan, oturur vaziyette betimlenmiş, dirsek üstünden kolsuz kadın figürini. Dik duran başta, alın üstünde kabartılmış, noduslu saçlar. Küçük ağız ve yuvarlak çeneli, dolgun yüz. Uzun boynun devamında dirsek üstünden kolsuz kolsuz üst gövde. Üzerinde ayakucuna kadar inen, göğüs altında kemer bağlanmış, tabanda genişleyen V yakalı khiton. Göğüsleri çevreleyen kıvrımlar. Giysi altından gözüken ayakuçları. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, sırt kısmında yuvarlak buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **: -**
Analoji **:** *Burr 1934*, Pl. 1, Fig. 1-3, Myrina; *Laumonier 1956*, s. 144-145, Pl. 42, Fig. 382, Delos; *Mollard-Besques 1963*, s. 14, Pl. 11, a. MYRINA 893, b. MYR 14, c. MYR 15, d. MYR 16, Myrina; *Töpperwein 1976*, Taf. 38, Fig. 232, Ch 232, 235, Pergamon; *Öztepe 1991*, Lev. 1, Kat. No. 1, Smintheion; *Tavukçu 1999*, Lev. 6, Kat. No. 23-24, Dardanos; *Burn and Higgins 2001*, s. 119-120, Pl. 50-51, Fig. 2279-2280,

Myrina; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 40, Parion; *Kielau 2009*, Taf. 72 A, Kat. 705-710, Pergamon.
Tarih **:** MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No **:** 154
Adı **:** Oturan Kolsuz Kadın - *Tip 2. 1*
Kazı No **:** Pari'05-138
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 106 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / F3c / M136-1. Adak Grubu
Ölçü Yük./Gen. **:** 15.8 / - cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : Açık kiremit kırmızısı -2.5 YR 5/8 Kırmızı /Az mika, kum ve kireç katkılı, az gözenekli,orta sert dokulu, toz-su hafif kaygan yüzeyli.

Foto Çekim Modu **:** F/5.5 ISO-50 Poz Süresi: 1/60 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** İyi
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, beyaz astar izi / -.
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş. (Pari'05-136 ile aynı)
Tanım **:** Sanduka, tabure yada taht olmadan, oturur vaziyette betimlenmiş, dirsek üstünden kolsuz kadın figürini. Dik duran başta, alın üstünde kabartılmış, noduslu saçlar. Küçük ağız ve yuvarlak çeneli, dolgun yüz. Uzun boynun devamında dirsek üstünden kolsuz kolsuz üst gövde. Üzerinde ayakucuna kadar inen, göğüs altında kemer bağlanmış, tabanda genişleyen V yakalı khiton. Göğüsleri çevreleyen kıvrımlar. Giysi altından gözüken ayakuçları. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, sırt kısmında yuvarlak buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Burr 1934*, Pl. 1, Fig. 1-3, Myrina; *Laumonier 1956*, s. 144-145, Pl. 42, Fig. 382, Delos; *Mollard-Besques 1963*, s. 14, Pl. 11, a. MYRINA 893, b. MYR 14, c. MYR 15, d. MYR 16, Myrina; *Töpperwein 1976*, Taf. 38, Fig. 232, Ch 232, 235, Pergamon; *Öztepe 1991*, Lev. 1, Kat. No. 1, Smintheion; *Tavukçu 1999*, Lev. 6, Kat. No. 23-24, Dardanos; *Burn and Higgins 2001*, s. 119-120, Pl. 50-51, Fig. 2279-2280, Myrina; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 39, Parion; *Kielau 2009*, Taf. 72 A, Kat. 705-710, Pergamon.
Tarih **:** MS 1. yüzyıl başları – MS 40

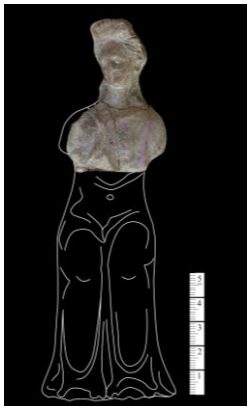

Kat. No **:** 155
Adı **:** Oturan Kolsuz Kadın - *Tip 2. 2*
Kazı No **:** Pari'11-ALU12
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 107 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1540-2295 / 0 - -30 cm. (7.71-7.40 m.)
Ölçü Yük./Gen. **:** 5.8/4 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/6 Kırmızı / Kum, kireç (arada az kuvars) ve az gümüş mika katkılı, az gözenekli, yumuşak dokulu,

tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 kırmızı, çok az beyaz astar izi olabilecek iz var **/** Pembe.
Foto Çekim Modu **:** F/6.3 ISO-80 Poz Süresi: 0.6 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Sanduka, tabure yada taht olmadan, oturur vaziyette betimlenmiş, dirsek üstünden kolsuz kadın figürini üst gövde. Hafif kendi sağına dönük, dik duran başta, alın üstünde kabartılmış, bir kısmı omuzlar üzerine dökülen, noduslu saçlar. Küçük ağız ve yuvarlak çeneli, dolgun yüz. Uzun boynun devamında dirsek üstünden kolsuz kolsuz üst gövdede göğüs altında kemer bağlanmış, V yakalı khiton. Göğüsleri çevreleyen kıvrımlar. Kat. No. 153 ile tamamlandı.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Burr 1934*, Pl. 1, Fig. 1-3, Myrina; *Laumonier 1956*, s. 144-145, Pl. 42, Fig. 382, Delos; *Mollard-Besques 1963*, s. 14, Pl. 11, a. MYRINA 893, b. MYR 14, c. MYR 15, d. MYR 16, Myrina; *Töpperwein 1976*, Taf. 38, Fig. 232, Ch 232, 235, Pergamon; *Öztepe 1991*, Lev. 1, Kat. No. 1, Smintheion; *Tavukçu 1999*, Lev. 6, Kat. No. 23-24, Dardanos; *Burn and Higgins 2001*, s. 119-120, Pl. 50-51, Fig. 2279-2280, Myrina; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 39-40, Parion; *Kielau 2009*, Taf. 72 A, Kat. 705-710, Pergamon.
Tarih **:** MS 1. yüzyıl başları – MS 40

Kat. No **:** 156
Adı **:** Oturan Kolsuz Kadın - *Tip 2. 3*
Kazı No **:** Pari'12-ATS6
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 107 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1535-2300 / 7.80 m.
Ölçü Yük./Gen. **:** 10.1/3. cm

Kil Rengi/Kil Yapısı **:** 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı - 4/9 Kırmızımsı Kahve / Bol mika ve kireç katkılı, orta gözenekli, orta sertlikte, pür tüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı - 7.5 YR 4/2 Kahverengi, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu **:** F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/5 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Sanduka, tabure yada taht olmadan, oturur vaziyette betimlenmiş, dirsek üstünden kolsuz kadın figürinine ait gövde. Göğüs altında kemer bağlanmış, üst gövdede, kemer altından sarkan ikinci kumaş katına sahip khiton. Giysi altından belirgin bacakların iki yanından aşağı inen kıvrımlar. Kat. No. 150 ile tamamlandı.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Burr 1934*, Pl. 1, Fig. 1-3, Myrina; *Laumonier 1956*, s. 144-145, Pl. 42, Fig. 382, Delos; *Mollard-Besques 1963*, s. 14, Pl. 11, a. MYRINA 893, b. MYR 14, c. MYR 15, d. MYR 16, Myrina; *Töpperwein 1976*, Taf. 38, Fig. 232, Ch 232, 235, Pergamon; *Öztepe 1991*, Lev. 1, Kat. No. 1, Smintheion; *Tavukçu 1999*, Lev. 6, Kat.

No. 23-24, Dardanos; *Burn and Higgins 2001*, s. 119-120, Pl. 50-51, Fig. 2279-2280, Myrina; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 39-40, Parion; *Kielau 2009*, Taf. 72 A, Kat. 705-710, Pergamon.
Tarih : MS 1. yüzyıl.

Kat. No : 157
Adı : Klineye Uzanmış Kadın
Kazı No : Pari'11-47-AOS1
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 108 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1540 (1535)-2300 / M161
Ölçü Yük./Gen. : 8 / - cm. Taban: 6 x 3cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 10 R 5/6 Kırmızı / Kum ve kireç katkılı, sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : 10 R 5/4 Cansız Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/4 ISO-80 Poz Süresi: 1/60 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Gövdeyi sol kol üzerine yüklenerek, klineye uzanmış kadın. Yukarı doğru sivrilen spiral saç. Ayakuçlarına kadar uzanan himation. Giysinin fazla kumaşı burgu şeklinde tomar yapılarak sol kol üzerine bırakılmış. Sol bacak tamamen sitilize. Üstte kalan sağ bacak ise tamamen giysi altında. Vücut uzuvları kollar ve bacakların işlenişiyle oldukça basit ve şematik bir işçilik. Ayrıntısız arka yüz. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Burr 1934*, Pl. IX, Fig. 20, Myrina; *Ingen 1939*, Pl. XLV. 321, No. 664; Pl. XLV. 322, No. 667a, Seleucia;*Besques 1986*,s. 58, Pl. 49 b, İtalya-Apulie; *Laumonier 1956*, Pl. 70, Fig. 692, Delos; *Köse 1992*, Kat. No. 26, Ainos; *Fischer 1994*, Taf. 23. 261, Mısır.
Tarih : MS 2. yüzyıl

Kat. No : 158
Adı : Klineye Uzanmış Kadın
Kazı No : Pari'11-51-AOS9
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 109 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1540 (1535)-2300 / M161
Ölçü Yük./Gen. : 11.8 / - cm. Taban: .4 x 4.3 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı / Mika, - kum ve kireç katkılı, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/80 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Gövdeyi sol kol üzerine yüklenerek, klineye uzanmış kadın. Yüzde kırık ve eksik kısım. Yukarı doğru sivrilen spiral saç. Ayakuçlarına kadar uzanan

himation. Giysinin fazla kumaşı burgu şeklinde tomar yapılarak sol kol üzerine bırakılmış. Sol bacak tamamen sitilize. Üstte kalan sağ bacak ise tamamen giysi altında. Vücut uzuvları kollar ve bacakların işlenişiyle oldukça basit ve şematik bir işçilik. Ayrıntısız arka yüz. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Burr 1934*, Pl. IX, Fig. 20, Myrina; *Ingen 1939*, Pl. XLV. 321, No. 664; Pl. XLV. 322, No. 667a, Seleucia;*Besques 1986*,s. 58, Pl. 49 b, İtalya-Apulie; *Laumonier 1956*, Pl. 70, Fig. 692, Delos; *Köse 1992*, Kat. No. 26, Ainos; *Fischer 1994*, Taf. 23. 261, Mısır.
Tarih : MS 2. yüzyıl

Kat. No : 159
Adı : Klineye Uzanmış Kadın
Kazı No : Pari'11-49-AOS7
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 110 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1540 (1535)-2300 / M161
Ölçü Yük./Gen. : 8.2 / - cm. Taban: 8.7 x 3.1 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 7.5 YR 6/4 Açık Kahverengi / Mika ve kum katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/4 ISO-80 Poz Süresi: 1/50 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Gövdeyi sol kol üzerine yüklenerek, klineye uzanmış kadın. Arkada topuz yapmış kısa saç. Ayakuçlarına kadar uzanan himation. Giysinin fazla kumaşı burgu şeklinde tomar yapılarak sol kol üzerine bırakılmış. Sol bacak tamamen sitilize. Üstte kalan sağ bacak ise tamamen giysi altında. Vücut uzuvları kollar ve bacakların işlenişiyle oldukça basit ve şematik bir işçilik. Ayrıntısız arka yüz. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Burr 1934*, Pl. IX, Fig. 20, Myrina; *Ingen 1939*, Pl. XLV. 321, No. 664; Pl. XLV. 322, No. 667a, Seleucia;*Besques 1986*,s. 58, Pl. 49 b, İtalya-Apulie; *Laumonier 1956*, Pl. 70, Fig. 692, Delos; *Köse 1992*, Kat. No. 26, Ainos; *Fischer 1994*, Taf. 23. 261, Mısır.
Tarih : MS 2. yüzyıl

Kat. No : 160
Adı : Klineye Uzanmış Kadın
Kazı No : Pari'11-AMI6
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 111 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1540-2300 / M151 Güney
Ölçü Yük./Gen. : 5 / 3.9 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 4/8 Kırmızı / Mika, kum ve

az kireç katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu **:** F/22 ISO-100 Poz Süresi: 1/2 sn. (Nikon D2x)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Gövdeyi sol kol üzerine yüklenerek klineye uzanmış kadın figürüne ait kline ve kol parçası.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Burr 1934*, Pl. IX, Fig. 20, Myrina; *Ingen 1939*, Pl. XLV. 321, No. 664; Pl. XLV. 322, No. 667a, Seleucia;*Besques 1986*,s. 58, Pl. 49 b, İtalya-Apulie; *Laumonier 1956*, Pl. 70, Fig. 692, Delos; *Köse 1992*, Kat. No. 26, Ainos; *Fischer 1994*, Taf. 23. 261, Mısır.
Tarih **:** MS 2. yüzyıl

Kat. No **:** 161
Adı **:** Klineye Uzanmış Kadın
Kazı No **:** Pari'11-ALY (Kodsuz)
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 111 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1540 (1535)-2300 / M161
Ölçü Yük./Gen. **:** 4 / - cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı **:** 2.5 YR 4/8 Kırmızı / Mika, kum ve az kireç katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu **:** F/22 ISO-100 Poz Süresi: 1/2 sn. (Nikon D2x)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Gövdeyi sol kol üzerine yüklenerek klineye uzanmış kadın figürüne ait kline ve kol parçası.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Burr 1934*, Pl. IX, Fig. 20, Myrina; *Ingen 1939*, Pl. XLV. 321, No. 664; Pl. XLV. 322, No. 667a, Seleucia;*Besques 1986*,s. 58, Pl. 49 b, İtalya-Apulie; *Laumonier 1956*, Pl. 70, Fig. 692, Delos; *Köse 1992*, Kat. No. 26, Ainos; *Fischer 1994*, Taf. 23. 261, Mısır.
Tarih **:** MS 2. yüzyıl

Kat. No **:** 162
Adı **:** Klineye Uzanmış Kadın
Kazı No **:** Pari'13-BAA30-1
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 112 /
Buluntu Yeri **:** Odeion / 1375-1410 Büyük To – noz Kuzeyi / 16.60-16.20 m.
Ölçü Yük./Gen. **:** 5.5 / 5.4 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı **:** 5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı / Mika ve kum katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.

Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu **:** F/22 ISO-100 Poz Süresi: 1/2 sn. (Nikon D2x)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Gövdeyi sol kol üzerine yüklenerek klineye uzanmış kadın figürüne ait kline parçası.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Burr 1934*, Pl. IX, Fig. 20, Myrina; *Ingen 1939*, Pl. XLV. 321, No. 664; Pl. XLV. 322, No. 667a, Seleucia;*Besques 1986*,s. 58, Pl. 49 b, İtalya-Apulie; *Laumonier 1956*, Pl. 70, Fig. 692, Delos; *Köse 1992*, Kat. No. 26, Ainos; *Fischer 1994*, Taf. 23. 261, Mısır.
Tarih **:** MS 2. yüzyıl

Kat. No **:** 163
Adı **:** Dua Eden Çocuk (Orant-es)
Kazı No **:** Pari'11 - AOS10
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 112 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1540-1535-2300 / M161
Ölçü Yük./Gen. **:** 14.2 / 6.9 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı **:** 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı / Çok az mika, kum ve kireç katkılı, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, astar izi yok / -.
Foto Çekim Modu **:** F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/60 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çoklu kalıp ve el ile, içi boş.
Tanım **:** Altlık yada tabure olmadan oturur vaziyette, sol ayağını dizden bükerek yarım bağdaş kuran, sağ ayağını ise aşağı doğru sarkıtan çıplak, şişman çocuk. Dirseklerden kırarak, omuz hizasında, dua edermiş gibi, yukarı kaldırılmış kollar. Avuç içleri yukarı değil öne doğru bakan eller. Hafif yukarı kalkık başında sonradan, elle eklenmiş çiçek benzeri eklentiler yer almaktadır. Boyun kollar ve ayaklarda sonradan birleştirme çatlaklarına sahip eserin arka yüzünde kalça kısmında eksikler. İçi boş.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Ingen 1939*, Pl. L, Fig. 354, 355, 357, Seleucia-Tigris; *Bayer-Niemeier 1988*, Taf. 571 Fig. 1,4, Mısır; *Besques 1992*, Pl. 37 e-f, Cyrenaica; Pl. 73 e, Mısır; *Fischer 1994*, Taf. 103, Nr. 968, 970, Mısır.
Tarih **:** MS 2. yüzyıl.

Kat. No : 164
Adı : Üzüm Salkımı Tutan Çocuk
Kazı No : Pari'04-M.100/377
Müze En. No : 10316 (13988)
Levha No / Sayfa : 105 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 9.35 / 3 cm. Kaide: 3.9 x 4.2 x 2.8 cm. Buhar Deliği: 2.2 x 0.9 cm. (Elips)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika, taşçık ve kireç katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, tozsu az pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-100 Poz Süresi: 1/50 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın profilli yuvarlak kaide üzerinde, bağdaş kurmuş vaziyette, sol göğsü üzerinde iki eliyle üzüm salkımı tutan çıplak çocuk. Başta kalın simit taç-başlık. Yay çizen kaşlar, plastik ve patlak verilmiş gözler, küçük burun, kapalı ağız, dolgun yanaklı yuvarlak yüz yapısına sahip. Haifif yukarı kalkık başın devamında hiç yokmuş gibi çok kısa tutlmuş boyun. Dışa bombeli ve ayrıntısız işlenen arka yüzde, buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde usta-atölye ismi-işareti. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti :

Analoji : *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 277, Fig. 8, Myrina; *Kobylina 1974-2*, Taf. 6, Fig.4,Tyrambe; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 136, Fig. 1060, Pergamon; *Kielau 2009*, Kat. No. 560, Pergamon; *Kaplan 2011*, Kat. No. 58, Troas.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 165
Adı : Üzüm Salkımı Tutan Çocuk
Kazı No : Pari'04-M.100/378
Müze En. No : 10317 (13989)
Levha No / Sayfa : 106 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 9.3 / 3.1 cm. Kaide: 3.8 x 4.3 x 2.8 cm. Buhar Deliği: 2.1 x 0.9 cm. (Elips)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika, taşçık ve kireç katkılı, orta sert dokulu, tozsu az pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, - / Pembe (Alın bandı ve göbek deliğinde).
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/40 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın profilli yuvarlak kaide üzerinde, bağdaş kurmuş vaziyette, sol göğsü üzerinde iki eliyle üzüm salkımı tutan çıplak çocuk. Başta kalın simit taç-başlık. Yay çizen kaşlar, plastik ve patlak verilmiş gözler, küçük

burun, kapalı ağız, dolgun yanaklı yuvarlak yüz yapısına sahip. Haifif yukarı kalkık başın devamında hiç yokmuş gibi çok kısa tutlmuş boyun. Dışa bombeli ve ayrıntısız işlenen arka yüzde, buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde usta-atölye ismi-işareti. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti : M∈(ε)P EPMQ

Analoji : *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 277, Fig. 8, Myrina; *Kobylina 1974-2*, Taf. 6, Fig.4,Tyrambe; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 136, Fig. 1060, Pergamon; *Kielau 2009*, Kat. No. 560, Pergamon; *Kaplan 2011*, Kat. No. 58, Troas.

Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 166
Adı : Üzüm Salkımı Tutan Çocuk
Kazı No : Pari'04-M.100/380
Müze En. No : 10319 (13991)
Levha No / Sayfa : 106 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 9.3 / 3.1 cm. Kaide: 4.1 x 4 cm.
Buhar Deliği: Kırık.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika, taşçık ve kireç katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, tozsu az pürtüklü yüzeyli

Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, astar izi – olabilecek beyaz boya izi / Pembe (Baş – saç bandı)
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-100 Poz Süresi: 1/30 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın profilli yuvarlak kaide üzerinde, bağdaş kurmuş vaziyette, sol göğsü üzerinde iki eliyle üzüm salkımı tutan çıplak çocuk.Kaide ve arka kısımda sonradan birleştirme çatlakaları. Başta kalın simit taç-başlık. Yay çizen kaşlar, plastik ve patlak verilmiş gözler, küçük burun, kapalı ağız, dolgun yanaklı yuvarlak yüz yapısına sahip. Haifif yukarı kalkık başın devamında hiç yokmuş gibi çok kısa tutlmuş boyun. Dışa bombeli ve ayrıntısız işlenen arka yüzde, buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde usta-atölye ismi-işareti. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti :

Analoji : *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 277, Fig. 8, Myrina; *Kobylina 1974-2*, Taf. 6, Fig.4,Tyrambe; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 136, Fig. 1060, Pergamon; *Kielau 2009*, Kat. No. 560, Pergamon; *Kaplan 2011*, Kat. No. 58, Troas.

Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 167
Adı **:** Üzüm Salkımı Tutan Çccuk
Kazı No **:** Pari'04-M.100/379
Müze En. No **:** 10318 (13990)
Levha No / Sayfa **:** 107 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. **:** 9.2 / 3.1 cm. Kaide: 3.8 x 4.1 x 2.7 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika, taşçık ve kireç katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, tozsu az pürtüklü yüzeyli

Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, astar izi – olabilecek beyaz boya izi / Pembe (Göbek deliği ve saç bandı)
Foto Çekim Modu **:** F/5 ISO-100 Poz Süresi: 1/40 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:**Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın profilli yuvarlak kaide üzerinde, bağdaş kurmuş vaziyette, sol göğsü üzerinde iki eliyle üzüm salkımı tutan çıplak çocuk. Başta kalın simit taç-başlık. Yay çizen kaşlar, plastik ve patlak verilmiş gözler, küçük burun, kapalı ağız, dolgun yanaklı yuvarlak yüz yapısına sahip. Haifif yukarı kalkık başın devamında hiç yokmuş gibi çok kısa tutlmuş boyun. Dışa bombeli ve ayrıntısız işlenen arka yüzde, buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde usta-atölye ismi-işareti. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti **:**
Analoji **:** *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 277, Fig. 8, Myrina; *Kobylina 1974-2,* Taf. 6, Fig.4,Tyrambe; *Leyenaar-Plaisier 1979,* Pl. 136, Fig. 1060, Pergamon; *Kielau 2009*, Kat. No. 560, Pergamon; *Kaplan 2011*, Kat. No. 58, Troas.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 168
Adı **:** Üzüm Salkımı Tutan Çocuk
Kazı No **:** Pari'04-M.100/376
Müze En. No **:** 10315 (13987)
Levha No / Sayfa **:** 107 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. **:** 9.15 / 3.1 cm. Kaide: 4 x 4.2 x 2.7 cm.
Buhar Deliği: 1.75 x 1.1 cm. (Elips)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika ve kireç katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, tozsu az pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, astar izi olabilecek beyaz boya izi / Turuncu (gövdede), pembe (başta)
Foto Çekim Modu **:** F/5 ISO-100 Poz Süresi: 1/13 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın profilli yuvarlak kaide üzerinde, bağdaş kurmuş vaziyette, sol göğsü üzerinde iki eliyle üzüm salkımı tutan çıplak çocuk. Başta kalın simit taç-başlık. Yay çizen kaşlar, plastik ve patlak verilmiş gözler, küçük

burun, kapalı ağız, dolgun yanaklı yuvarlak yüz yapısına sahip. Haifif yukarı kalkık başın devamında hiç yokmuş gibi çok kısa tutlmuş boyun. Dışa bombeli ve ayrıntısız işlenen arka yüzde, buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde usta-atölye ismi-işareti. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti :

Analoji : *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 277, Fig. 8, Myrina; *Kobylina 1974-2*, Taf. 6, Fig.4,Tyrambe; *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 136, Fig. 1060, Pergamon; *Kielau 2009*, Kat. No. 560, Pergamon; *Kaplan 2011*, Kat. No. 58, Troas.

Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 169
Adı : Harpokrates Tipli - Bal Yiyen Çocuk
Kazı No : Pari'04-M.100/381
Müze En. No : 10320 (13992)
Levha No / Sayfa : 116 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 11.8 / - cm. / -. Kaide: 5.2 x 4.5 x 3.2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika, taşçık ve kireç – katkılı, orta sert dokulu, tozsu az pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, beyaz astar izi. / Pembe (Dudakta)
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-100 Poz Süresi: 1/20 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Yüksek, yuvarlak profilli kaide üzerinde, belirgin bir yükselti üzerine oturur vaziyette, iki bacağı arasında yer alan kaptan, sağ eliyle bal yer vaziyette ve çıplak betimlenmiş, Harpokrates tipli çocuk figürini. Kaide alt kısmında, ön ve arka yüzde çok küçük eksik kısımlar. Dik duran başta, başa yapışık biçimde geriye taranarak, arka kısımda toparlanıp, ense üzerinden, sağ omuza doğru çapraz inerek kuyruk yapan saç. Plastik biçimde göz kapaklarına sahip iri gözler, iri burun, kalın üst dudak ve belirgin elmacık kemiklerine sahip dolgun yüz. Yok denecek kadar kısa boynun devamında, şişkin göbekli çıplak gövde. Ön kısımdaki kaptan aldığı balı ağıza götüren ve parmakları basitçe belirginleştirilmiş, gövdeye bitişik sağ kol ve el. Gövdeye bitişik ve sol tarafta ön kısımdaki kabın sol kulp kısmını tutan, parmakları basitçe belirginleştirilmiş sol kol ve el. İki yandan kabı kavrayan ve ayak kısımları kaideyle birleşerek stilize olmuş bacaklar. Üstte dışa çıkıntılı dar bir silmeye, altta ise tabana doğru genişleyen geniş silmeli yüksek kaide. Saçın kuyruk yapan kısmı ve kalçaların belirgin verildiği, basitçe işlenmiş arka yüzde, figürün sırt kısmında buhar-askı deliği. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti : -

Analoji : *Winter 1903 II*, Jüngere Typen, s. 270, Fig. 2, Batı Anadolu; *Kaufman 1913*, Fig. 31, Mısır; *Bayer-Niemeier 1988*, Taf. 5-11, Mısır; *Besques 1992*, Pl. 67-e-f, Pl. 68-a, Mısır; *Fischer 1994*, Taf. 64, Nr. 615, Mısır.

Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 170
Adı **:** Harpokrates Tipli - Bal Yiyen Çocuk
Kazı No **:** Pari'04-M.100/382
Müze En. No **:** 10321 (13993)
Levha No / Sayfa **:** 117 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. **:** 11.7 / - cm. Kaide: 4.8 x 4.6 x 3.25 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika, taşçık ve kireç – katkılı, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, beyaz astar izi. / Pembe (Dudakta)
Foto Çekim Modu **:** F/5 ISO-100 Poz Süresi: 1/40 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Yüksek, yuvarlak profilli kaide üzerinde, belirgin bir yükselti üzerine oturur vaziyette, iki bacağı arasında yer alan kaptan, sağ eliyle bal yer vaziyette ve çıplak betimlenmiş, Harpokrates tipli çocuk figürini. Kaide alt kısmında, arka yüzde çok küçük eksik kısım. Dik duran başta, başa yapışık biçimde geriye taranarak, arka kısımda toparlanıp, ense üzerinden, sağ omuza doğru çapraz inerek kuyruk yapan saç. Plastik biçimde göz kapaklarına sahip iri gözler, iri burun, kalın üst dudak ve belirgin elmacık kemiklerine sahip dolgun yüz. Yok denecek kadar kısa boynun devamında, şişkin göbekli çıplak gövde. Ön kısımdaki kaptan aldığı balı ağıza götüren ve parmakları basitçe belirginleştirilmiş, gövdeye bitişik sağ kol ve el. Gövdeye bitişik ve sol tarafta ön kısımdaki kabın sol kulp kısmını tutan, parmakları basitçe belirginleştirilmiş sol kol ve el. İki yandan kabı kavrayan ve ayak kısımları kaideyle birleşerek stilize olmuş bacaklar. Üstte dışa çıkıntılı dar bir silmeye, altta ise tabana doğru genişleyen geniş silmeli yüksek kaide. Saçın kuyruk yapan kısmı ve kalçaların belirgin verildiği, basitçe işlenmiş arka yüzde, figürün sırt kısmında buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **: -**
Analoji **:** *Winter 1903 II*, Jüngere Typen, s. 270, Fig. 2, Batı Anadolu; *Kaufman 1913*, Fig. 31, Mısır; *Bayer-Niemeier 1988*, Taf. 5-11, Mısır; *Besques 1992*, Pl. 67-e-f, Pl. 68-a, Mısır; *Fischer 1994*, Taf. 64, Nr. 615, Mısır.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 171
Adı **:** Harpokrates Tipli - Bal Yiyen Çocuk
Kazı No **:** Pari'04-M.100/383
Müze En. No **:** 10322 (13994)
Levha No / Sayfa **:** 117 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. **:** 11.8 / - cm. Kaide: 5 x 4.5 x 3.2 cm.
Buhar Deliği: 1.4 x 1.7 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika, taşçık ve kireç – katkılı, orta sert dokulu, tozsu az pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, beyaz astar izi. / Pembe (beyaz astar üzerine, saç, kap üzerinde az belirgin).

Foto Çekim Modu **:** F/5 ISO-100 Poz Süresi: 1/25 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Yüksek, yuvarlak profilli kaide üzerinde, belirgin bir yükselti üzerine oturur vaziyette, iki bacağı arasında yer alan kaptan, sağ eliyle bal yer vaziyette ve çıplak betimlenmiş, Harpokrates tipli çocuk figürini. Yüzeyde yoğun patina. Dik duran başta, başa yapışık biçimde geriye taranarak, arka kısımda toparlanıp, ense üzerinden, sağ omuza doğru çapraz inerek kuyruk yapan saç. Plastik biçimde göz kapaklarına sahip iri gözler, iri burun, kalın üst dudak ve belirgin elmacık kemiklerine sahip dolgun yüz. Yok denecek kadar kısa boynun devamında, şişkin göbekli çıplak gövde. Ön kısımdaki kaptan aldığı balı ağıza götüren ve parmakları basitçe belirginleştirilmiş, gövdeye bitişik sağ kol ve el. Gövdeye bitişik ve sol tarafta ön kısımdaki kabın sol kulp kısmını tutan, parmakları basitçe belirginleştirilmiş sol kol ve el. İki yandan kabı kavrayan ve ayak kısımları kaideyle birleşerek stilize olmuş bacaklar. Üstte dışa çıkıntılı dar bir silmeye, altta ise tabana doğru genişleyen geniş silmeli yüksek kaide. Saçın kuyruk yapan kısmı ve kalçaların belirgin verildiği, basitçe işlenmiş arka yüzde, figürün sırt kısmında buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:**
Analoji **:** *Winter 1903 II*, Jüngere Typen, s. 270, Fig. 2, Batı Anadolu; *Kaufman 1913*, Fig. 31, Mısır; *Bayer-Niemeier 1988,* Taf. 5-11, Mısır; *Besques 1992,* Pl. 67-e-f, Pl. 68-a, Mısır; *Fischer 1994*, Taf. 64, Nr. 615, Mısır.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 172
Adı **:** Horoz Taşıyan Çccuk
Kazı No **:** Pari'04-M.150/454
Müze En. No **:** 10393 (15283)
Levha No / Sayfa **:** 118 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / İ-11 / M150
Ölçü Yük./Gen. **:** 13.9 / - cm. Kaide: 5.9 x 3.2 x 2 cm.
Buhar Deliği: 2.6 x 2.6 (Yuvarlak)

Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum ve - kireç katkılı, sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı, astar izi yok / Pembe (Horoz ibibiği, kaide ön yüzde dikdörtgen panel), koyu pembe (Çocuğun saçı).
Foto Çekim Modu **:** F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/8 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Yüksek dikdörtgen altlık üzerinde, sol omzu üzerinde, büyük boyutlu bir horoz taşıyan çocuk. Horoz çocuğun sol bacağına basmış, başını gagalamakta. Ayakta çıplak çocuk bacakları yana açık, dizlerden hafif öne bükülmüş,sağ öne doğru hamle yapar. Sağ eliyle önden, sol eliyle arkadan horozu tutarken, başını sağına doğru kaçırma çabasında. Ayrıntısız, hafif dışa bombeli arka yüzde, sırtta yuvarlak buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 277, Fig.2 Amorgos; Jüngere Typen VI, s. 277, Fig. 4 Batı Anadolu; Jüngere Typen VI, s. 277, Fig. 5, Troas;

Kobylina 1961, Taf. XVI, Fig. 4, Phangoreia;*Kobylina 1974-1*, Taf. 38, Fig. 3, Pantikapeia; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 57.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

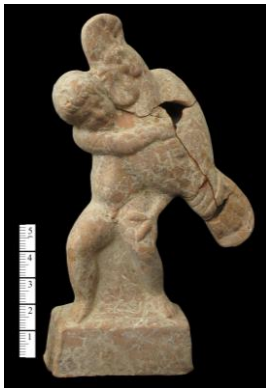

Kat. No **:** 173
Adı **:** Horoz Taşıyan Çocuk
Kazı No **:** Pari'04-M.150/450
Müze En. No **:** 10389 (14946)
Levha No / Sayfa **:** 118 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / İ-11 / M150
Ölçü Yük./Gen. **:** 13.8 / - cm. Kaide: 5.8 x 3.25 x 2.1 cm.
Buhar Deliği: Yuvarlak izli, kapatılmış.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/6 Kırmızı / Mika ve kum katkılı, - orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, astar izi yok / Pembe (Horozun yüzü).
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Yüksek dikdörtgen altlık üzerinde, sol omzu üzerinde, büyük boyutlu bir horoz taşıyan çocuk. Horozun gövde ön ve arka kısmında sonradan birleştirme çatlakları. Horoz çocuğun sol bacağına basmış, başını gagalamakta. Ayakta çıplak çocuk bacakları yana açık, dizlerden hafif öne bükülmüş,sağ öne doğru hamle yapar. Sağ eliyle önden, sol eliyle arkadan horozu tutarken, başını sağına doğru kaçırma çabasında. Ayrıntıısız, hafif dışa bombeli arka yüz. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 277, Fig.2 Amorgos; Jüngere Typen VI, s. 277, Fig. 4 Batı Anadolu; Jüngere Typen VI, s. 277, Fig. 5, Troas; *Kobylina 1961*, Taf. XVI, Fig. 4, Phangoreia;*Kobylina 1974-1*, Taf. 38, Fig. 3, Pantikapeia; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 57.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 174
Adı **:** Horoz Taşıyan Çocuk
Kazı No **:** Pari'04-M.150/452
Müze En. No **:** 10391 (15281)
Levha No / Sayfa **:** 119 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / İ-11 / M150
Ölçü Yük./Gen. **:** 13.8 / - cm. Kaide: 5.85 x 3.3 x 2.2 cm.
Buhar Deliği: Yuvarlak izli, kapatılmış.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 5/8 Sarımsı Kırmızı / Mika, kum ve - kireç katkılı, sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, az belirgin beyaz astar izi (sol ayak) / -.
Foto Çekim Modu **:** F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/6 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi

Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Yüksek dikdörtgen altlık üzerinde, sol omzu üzerinde, büyük boyutlu bir horoz taşıyan çocuk. Horoz çocuğun sol bacağına basmış, başını gagalamakta. Ayakta çıplak çocuk bacakları yana açık, dizlerden hafif öne bükülmüş,sağ öne doğru hamle yapar. Sağ eliyle önden, sol eliyle arkadan horozu tutarken, başını sağına doğru kaçırma çabasında. Ayrıntıısız, hafif dışa bombeli arka yüz. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **: -**
Analoji **:** *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 277, Fig.2 Amorgos; Jüngere Typen VI, s. 277, Fig. 4 Batı Anadolu; Jüngere Typen VI, s. 277, Fig. 5, Troas; *Kobylina 1961*, Taf. XVI, Fig. 4, Phangoreia;*Kobylina 1974-1*, Taf. 38, Fig. 3, Pantikapeia; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 57.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 175
Adı **:** Horoz Taşıyan Çocuk
Kazı No **:** Pari'04-M.150/453
Müze En. No **:** 10392 (15282)
Levha No / Sayfa **:** 119 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / İ-11 / M150
Ölçü Yük./Gen. **:** 13.8 / - cm. Kaide: 5.7 x 3.3 x 2.2 cm.
Buhar Deliği: Yuvarlak izli, kapatılmış.

Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 5/8 Sarımsı Kırmızı / Mika, kum ve - kireç katkılı, sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 5/4 Kırmızımsı Kahverengi, beyaz astar / Pembe (Horoz ibibiği, gözü, çocuğun dudağı).
Foto Çekim Modu **:** F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/8 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:**Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Yüksek dikdörtgen altlık üzerinde, sol omzu üzerinde, büyük boyutlu bir horoz taşıyan çocuk. Horozun kuyruğu ve çocuğun gövdesinde sonradan onarım çatlağı. Horoz çocuğun sol bacağına basmış, başını gagalamakta. Ayakta çıplak çocuk bacakları yana açık, dizlerden hafif öne bükülmüş,sağ öne doğru hamle yapar. Sağ eliyle önden, sol eliyle arkadan horozu tutarken, başını sağına doğru kaçırma çabasında. Ayrıntıısız, hafif dışa bombeli arka yüz. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **: -**
Analoji **:** *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 277, Fig.2 Amorgos; Jüngere Typen VI, s. 277, Fig. 4 Batı Anadolu; Jüngere Typen VI, s. 277, Fig. 5, Troas; *Kobylina 1961*, Taf. XVI, Fig. 4, Phangoreia;*Kobylina 1974-1*, Taf. 38, Fig. 3, Pantikapeia; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 57.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 176
Adı **:** Horoz Taşıyan Çocuk
Kazı No **:** Pari'04-M.150/455
Müze En. No **:** 10394 (15284)
Levha No / Sayfa **:** 120 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / İ-11 / M150
Ölçü Yük./Gen. **:** 13.8 / - cm. Kaide: 5.7 x 3.2 x 2.05 cm. Buhar Deliği: 1.8 x 1.85 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika, kum ve kireç - katkılı, orta sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, beyaz astar izi olabilecek izler var / Koyu pembe (Çocuğun saçında).
Foto Çekim Modu **:** F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/8 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Yüksek dikdörtgen altlık üzerinde, sol omzu üzerinde, büyük boyutlu bir horoz taşıyan çocuk. Horoz çocuğun sol bacağına basmış, başını gagalamakta. Ayakta çıplak çocuk bacakları yana açık, dizlerden hafif öne bükülmüş,sağ öne doğru hamle yapar. Sağ eliyle önden, sol eliyle arkadan horozu tutarken, başını sağına doğru kaçırma çabasında. Ayrıntısız, hafif dışa bombeli arka yüzde, sırtta yuvarlak buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 277, Fig.2 Amorgos; Jüngere Typen VI, s. 277, Fig. 4 Batı Anadolu; Jüngere Typen VI, s. 277, Fig. 5, Troas; *Kobylina 1961*, Taf. XVI, Fig. 4, Phangoreia;*Kobylina 1974-1*, Taf. 38, Fig. 3, Pantikapeia; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 57.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 177
Adı **:** Horoz Taşıyan Çocuk
Kazı No **:** Pari'04-M.150/449
Müze En. No **:** 10388 (14945)
Levha No / Sayfa **:** 120 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / İ-11 / M150
Ölçü Yük./Gen. **:** 13.75 / - cm. Kaide: 5.8 x 3.2 x 2cm. Buhar Deliği: 2.8 x 2.8 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika ve kum - atkılı, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 6/4 Açık Kırmızımsı Kahverengi, astar izi yok / Pembe (Horozun yüzü ve çocuğun saçı), turuncu (Horozun gövdesi).
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/13 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Yüksek dikdörtgen altlık üzerinde, sol omzu üzerinde, büyük boyutlu bir horoz taşıyan çocuk. Kaide arka kısmında sonrdan onarım çatlakları. Horoz çocuğun sol bacağına basmış, başını gagalamakta. Ayakta çıplak çocuk bacakları yana açık, dizlerden hafif öne bükülmüş,sağ öne doğru hamle yapar. Sağ eliyle önden, sol

eliyle arkadan horozu tutarken, başını sağına doğru kaçırma çabasında. Ayrıntısız, hafif dışa bombeli arka yüzde, sırtta yuvarlak buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **: -**
Analoji **:** *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 277, Fig.2 Amorgos; Jüngere Typen VI, s. 277, Fig. 4 Batı Anadolu; Jüngere Typen VI, s. 277, Fig. 5, Troas; *Kobylina 1961*, Taf. XVI, Fig. 4, Phangoreia;*Kobylina 1974-1*, Taf. 38, Fig. 3, Pantikapeia; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 57.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

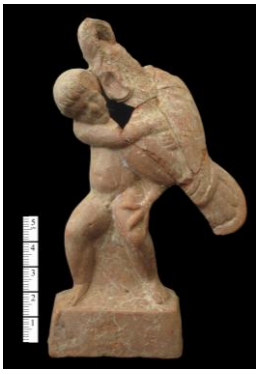

Kat. No **:** 178
Adı **:** Horoz Taşıyan Çccuk
Kazı No **:** Pari'04-M.150/448
Müze En. No **:** 10387 (14944)
Levha No / Sayfa **:** 121 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / İ-11 / M150
Ölçü Yük./Gen. **:** 13.5 / - cm. Kaide: 5.75 x 3.3 x 2 cm.
Buhar Deliği: 3 x 2.8 (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika ve kireç katkılı, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, gövdede beyaz astar / -.
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Yüksek dikdörtgen altlık üzerinde, sol omzu üzerinde, büyük boyutlu bir horoz taşıyan çocuk. Gövde üst yarısında onarım çatlakları ve eksik kısım. Horoz çocuğun sol bacağına basmış, başını gagalamakta. Ayakta çıplak çocuk bacakları yana açık, dizlerden hafif öne bükülmüş,sağ öne doğru hamle yapar. Sağ eliyle önden, sol eliyle arkadan horozu tutarken, başını sağına doğru kaçırma çabasında. Ayrıntısız, hafif dışa bombeli arka yüzde, sırtta yuvarlak buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **: -**
Analoji **:** *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 277, Fig.2 Amorgos; Jüngere Typen VI, s. 277, Fig. 4 Batı Anadolu; Jüngere Typen VI, s. 277, Fig. 5, Troas; *Kobylina 1961*, Taf. XVI, Fig. 4, Phangoreia;*Kobylina 1974-1*, Taf. 38, Fig. 3, Pantikapeia; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 57.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 179
Adı **:** Horoz Taşıyan Çocuk
Kazı No **:** Pari'05-134
Müze En. No **: -**
Levha No / Sayfa **:** 121 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / F3c / M136 – 1. Adak Grubu
Ölçü Yük./Gen. **:** 14 / - cm. Kaide: 5.8 x 3.1 x 2.2 cm.
Buhar Deliği: 2.7 x 2.9 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : Kiremit kırmızısı-**:** 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.

Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, astar izi yok / Pembe (Horozun ibibiğinde).
Foto Çekim Modu **:** F/5.2 ISO-50 Poz Süresi: 1/40 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp**,** içi boş.
Tanım **:** Yüksek dikdörtgen altlık üzerinde, sol omzu üzerinde, büyük boyutlu bir horoz taşıyan çocuk. Gövde üst yarısında onarım çatlağı. Horoz çocuğun sol bacağına basmış, başını gagalamakta. Ayakta çıplak çocuk bacakları yana açık, dizlerden hafif öne bükülmüş,sağ öne doğru hamle yapar. Sağ eliyle önden, sol eliyle arkadan horozu tutarken, başını sağına doğru kaçırma çabasında. Ayrıntısız, hafif dışa bombeli arka yüzde, sırtta yuvarlak buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:**
Analoji **:** *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 277, Fig.2 Amorgos; Jüngere Typen VI, s. 277, Fig. 4 Batı Anadolu; Jüngere Typen VI, s. 277, Fig. 5, Troas; *Kobylina 1961*, Taf. XVI, Fig. 4, Phangoreia;*Kobylina 1974-1*, Taf. 38, Fig. 3, Pantikapeia; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 57.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 180
Adı **:** Horoz Taşıyan Çocuk
Kazı No **:** Pari'13-02- AYN6
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 122 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1535-2295 / M178
Ölçü Yük./Gen. **:** 13.6 / - cm. Kaide: 5.6 x 3 x 2 cm. Buhar Deliği: 2.1 x 2.3 cm.

Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı / Az mika, kum ve kireç katkılı, gözeneksiz, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 7.5 YR 7/6 Kırmzımsı Sarı, astar izi yok**,** grimsi kalker var / -.
Foto Çekim Modu **:** F/22 ISO-100 Poz Süresi: 1 sn. (Nikon D2Xs)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Yüksek dikdörtgen altlık üzerinde, sol omzu üzerinde, büyük boyutlu bir horoz taşıyan çocuk. Horoz çocuğun sol bacağına basmış, başını gagalamakta. Ayakta çıplak çocuk bacakları yana açık, dizlerden hafif öne bükülmüş,sağ öne doğru hamle yapar. Sağ eliyle önden, sol eliyle arkadan horozu tutarken, başını sağına doğru kaçırma çabasında. Ayrıntısız, hafif dışa bombeli arka yüzde, sırtta yuvarlak buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 277, Fig.2 Amorgos; Jüngere Typen VI, s. 277, Fig. 4 Batı Anadolu; Jüngere Typen VI, s. 277, Fig. 5, Troas; *Kobylina 1961*, Taf. XVI, Fig. 4, Phangoreia;*Kobylina 1974-1*, Taf. 38, Fig. 3, Pantikapeia; *Aydın Tavukçu 2007*, Kat. No. 57.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 181
Adı **:** Horoz Taşıyan Çocuk
Kazı No **:** Pari'13-05 AYN10
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 122 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1535-2295 / M178
Ölçü Yük./Gen. **:** 13.5 / - cm. Kaide: 5.6 x 3 x 1.9 cm. Buhar Deliği: 2 x 2.2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum - ve az kireç katkılı, gözeneksiz, sert dokulu, kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 R 7/8 Açık Kırmızı, astar izi yok, grimsi kalker / -.
Fırınlama **:** İyi
Foto Çekim Modu **:** F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/60 sn. (Canon G11)
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Yüksek dikdörtgen altlık üzerinde, sol omzu üzerinde, büyük boyutlu bir horoz taşıyan çocuk. Horoz çocuğun sol bacağına basmış, başını gagalamakta. Ayakta çıplak çocuk bacakları yana açık, dizlerden hafif öne bükülmüş,sağ öne doğru hamle yapar. Sağ eliyle önden, sol eliyle arkadan horozu tutarken, başını sağına doğru kaçırma çabasında. Ayrıntısız, hafif dışa bombeli arka yüzde, sırtta yuvarlak buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Winter 1903 II*, Jüngere Typen VI, s. 277, Fig.2 Amorgos; Jüngere Typen VI, s. 277, Fig. 4 Batı Anadolu; Jüngere Typen VI, s. 277, Fig. 5, Troas; *Kobylina 1961,* Taf. XVI, Fig. 4, Phangoreia;*Kobylina 1974-1,* Taf. 38, Fig. 3, Pantikapeia; *Aydın Tavukçu 2007,* Kat. No. 57.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 182
Adı **:** Gladyatör (Kukla)
Kazı No **:** Pari'10-ALG1
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 123 /
Buluntu Yeri **:** Odeion / 1375-1435 / 17.40-17 m. (1. Basamak)
Ölçü Yük./Gen. **:** 3.7 / 2.2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 7.5 YR 8/6 Kırmızımsı Sarı / Çok az mika, kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu **:** F/32 ISO-100 Poz Süresi: 0.77 sn. (Nikon D2Xs)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Başın üst-arka kısmında yatay açılmış askı deliğine ve gövdenin arka, kalçanın üst kısmında sağdaki kırık, soldaki sağlam kukla bacak deliklerine sahip gladyatör. Baş kısmında sorguçsuz bir miğfer (*galeae*) yer alırken, miğferin saçakları oldukça geniş ve siperliklidir. Siperliklerin arasında yüzü örten delikli bir levha. Ön kısımda gövdeyi tamamen kapatan köşeli kalkan (*scutum*). Sağ elinde kısa kılıç (*gladius-spatus*). Sağ kol omuza kadar muhtemelen keten, pamuk veya başka yumuşak

malzemeden yapılmış kolluk-bandajlarla (*fasciae*) desteklenmiş. Sırt kısmında rahatlıkla görülebilen kalın deri kemer (*balteus*). İçi boş, çift kalıp tekniğinde yapılan eserin tabanı açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : Winter 1903 II, Jüngere Typen X, s.387, Fig. 5 Atina; Jüngere Typen X, s.387, Fig. 6, Hypata (Aetolia); Laumonier 1921, Pl. CXXII, Fig. 5, İspanya; Güçlü 2006, Res. 47, Malkara-Kermeyan Köyü; Res. 50, Tekirdağ.
Tarih : MS 3. yüzyılın ikinci yarısı.

Kat. No : 183
Adı : Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No : Pari'04-M.125/504
Müze En. No : 10443 (15331)
Levha No / Sayfa : 124 /
Buluntu Yeri : Nekropol / L-8 / M125
Ölçü Yük./Gen. : 12.6 / 6.7 cm. (Bacak: 7.05 cm)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Az mika ve ku kat kılı, yumuşak dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 Y 6/6 Açık Kırmızı, - / -.
Fırınlama : Kötü
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-100 Poz Süresi: 1/60 sn. (Canon G11)
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş (Gövde) / El yapımı (Bacaklar)

Tanım : İşlevinden dolayı kalçadan yukarısı yapılmış, sağ omzu açıkta bırakan kısa khiton giymiş savaşçı kukla ve bacakları. Başta, çene altından bağlama kemeri bulunan sorguçlu miğfer. Alın ve şakaklardan geriye taranmış, kabarık saçlar. Miğfer sorgucunda askı deliği. Gövdeye bitişik sağ elde mızrak deliği. Sol omuz ve kalça arasına yerleştirilmiş, sol kolu kapatan yuvarlak kalkan. Gövde arka kısmında kalça üzerinde kukla bacağı askı delikleri. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih : MS 2. yüzyıl.

Kat. No : 184
Adı : Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No : Pari'11-55-APH4
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 125 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1540-2305 / M162
Ölçü Yük./Gen. : 11.9 / 6.2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı / Mika ve kireç kat-kılı, gözeneksiz, yumuşak dokulu, hafif kaygan yüzeyli.

Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu **:** F/4 ISO-80 Poz Süresi: 1/50 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş (Gövde) / El yapımı (Bacaklar)
Tanım **:** İşlevinden dolayı kalçadan yukarısı yapılmış, sağ omzu açıkta bırakan kısa khiton giymiş savaşçı kukla. Başta, çene altından bağlama kemeri bulunan sorguçlu miğfer. Alın ve şakaklardan geriye taranmış, kabarık saçlar. Miğfer sorgucunda askı deliği. Gövdeye bitişik sağ elde mızrak deliği. Sol omuz ve kalça arasına yerleştirilmiş, üzerinde Gorgo başı bulunan, sol kolu kapatan yuvarlak kalkan. Gövde arka kısmında kalça üzerinde kukla bacağı askı delikleri. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:**
Analoji **:** *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih **:** MS 2. yüzyıl.

Kat. No **:** 185
Adı **:** Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No **:** Pari'05-41
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 126 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / F4a / TM1
Ölçü Yük./Gen. **:** 12 cm. / -.
Kil Rengi/Kil Yapısı **:** 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı / Az mika katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.

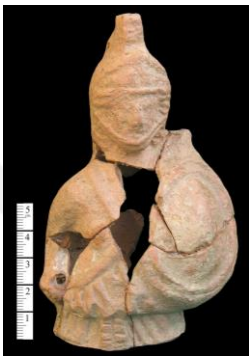

Astar Rengi / Boya **:** - / -
Foto Çekim Modu **:** F/5.7 ISO-50 Poz Süresi: 1/46 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:**
Yapım Tekniği **:** Çift Kalıp
Tanım **:** İşlevinden dolayı kalçadan yukarısı yapılmış, sağ omzu açıkta bırakan kısa khiton giymiş savaşçı kukla. Gövdede sonradan onarım çatlakalrı ve eksik kısımlar. Başta, çene altından bağlama kemeri bulunan, üçgen alınlıklı, sorguçlu miğfer. Alın ve şakaklardan geriye taranmış, kabarık saçlar. Miğfer sorgucunda askı deliği. Gövdeye bitişik sağ elde mızrak deliği. Sol omuz ve kalça arasına yerleştirilmiş, sol kolu kapatan yuvarlak kalkan. Gövde arka kısmında kalça üzerinde kukla bacağı askı delikleri. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:**
Analoji **:** *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih **:** MS 2. yüzyıl.

Kat. No : 186
Adı : Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No : Pari'11-54-APH3
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 127 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1540-2305 / M162
Ölçü Yük./Gen. : 12.1 + **7** / 6.4 cm. Ayak: 3.7 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı / Kireç katkılı, sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/100 sn. (Canon G
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş (Gövde) / El yapımı (Bacaklar)
Tanım : İşlevinden dolayı kalçadan yukarısı yapılmış, sağ omzu açıkta bırakan kısa khiton giymiş savaşçı kukla ve bacakları. Başta, bağlama kemerleri omuzlar üzerine dökülen, sorguçlu miğfer. Alın ve şakaklardan geriye taranmış, kabarık saçlar. Miğfer sorgucunun ön kısmında dikey açılmış askı deliği. Gövdeye bitişik sağ elde mızrak deliği. Sol omuz ve kalça arasına yerleştirilmiş, üzerinden Gorgo başı bulunan, sol kolu kapatan yuvarlak kalkan. Gövde arka kısmında kalça üzerinde kukla bacağı askı delikleri. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : 7. D. Besques 1992, Pl. 65. a, s. 105 bu kukla değil ama üst yarı
Analoji : *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih : MS 2. yüzyıl.

Kat. No : 187
Adı : Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No : Pari'05-122
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 128 /
Buluntu Yeri : Nekropol / F4a / TM1
Ölçü Yük./Gen. : 12 cm. / -.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı / Az mika katkılı, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Beyaz / Bence mor-pembe boya izi var
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/2 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift Kalıp
Tanım : İşlevinden dolayı kalçadan yukarısı yapılmış, sağ omzu açıkta bırakan kısa khiton giymiş savaşçı kukla. Başta, bağlama kemerleri omuzlar üzerine dökülen, sorguçlu miğfer. Alın ve şakaklara dökülen saçlar. Miğfer sorgucunda askı deliği. Gövdeye bitişik sağ elde mızrak deliği. Sol omuz ve kalça arasına yerleştirilmiş,

ortasında kabara bulunan, sol kolu kapatan yuvarlak kalkan. Gövde arka kısmında kalça üzerinde kukla bacağı askı delikleri. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti :
Analoji : *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih : MS 2. yüzyıl.

Kat. No : 188
Adı : Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No : Pari'11-05-ALY2
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 129 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1540-2300 / M151
Ölçü Yük./Gen. : 10.7 + 5.5 / 5.6 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı / Mika ve kum katkılı, sert dokulu, tozdu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/4 ISO-80 Poz Süresi: 1/15 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş (Gövde) / El yapımı (Bacaklar)
Tanım : İşlevinden dolayı kalçadan yukarısı yapılmış, sağ omzu açıkta bırakan kısa khiton giymiş savaşçı kukla ve bacakları. Başta, sorguçlu miğfer. Alın ve şakaklarda, kabarık, omuzlara kadar dökülen saçlar. Miğfer sorgucunda askı deliği. Gövdeye bitişik sağ elde mızrak deliği. Sol omuz ve kalça arasına yerleştirilmiş, sol kolu kapatan yuvarlak kalkan. Gövde arka kısmında kalça üzerinde kukla bacağı askı delikleri. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti :
Analoji : *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih : MS 2. yüzyıl.

Kat. No **:** 189
Adı **:** Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No **:** Pari'11-06-ALY3
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 130 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1540-2300 / M151
Ölçü Yük./Gen. **:** 9.5 / 4.5 cm. (Bacaklar hariç)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı / Mika ve kum katkılı, sert dokulu, tozdu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu **:** F/5 ISO-80 Poz Süresi: 1 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş (Gövde) **/** El yapımı (Bacaklar)

Tanım **:** İşlevinden dolayı kalçadan yukarısı yapılmış, sağ omzu açıkta bırakan kısa khiton giymiş savaşçı kukla ve bacakları. Başta, bağlama kemerleri omuzlar üzerine dökülen, sorguçlu miğfer. Alın ve şakaklara dökülen, kabarık saçlar. Miğfer sorgucunda askı deliği. Gövdeye bitişik sağ elde mızrak deliği. Sol omuz ve kalça arasına yerleştirilmiş, sol kolu kapatan yuvarlak kalkan. Gövde arka kısmında kalça üzerinde kukla bacağı askı delikleri. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:**
Analoji **:** *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih **:** MS 2. yüzyıl.

Kat. No **:** 190
Adı **:** Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No **:** Pari'11-07-ALY4
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 131 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1540-2300 / M151
Ölçü Yük./Gen. **:** 9 + 5.7 / 4.5 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı / Mika ve kum katkılı, sert dokulu, tozdu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, - / -
Foto Çekim Modu **:** F/4 ISO-80 Poz Süresi: 1/2 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş**.**
Tanım **:** İşlevinden dolayı kalçadan yukarısı yapılmış, sağ omzu açıkta bırakan kısa khiton giymiş savaşçı kukla ve bacakları. Sağ göğüs altında çok küçük eksik kısım. Başta, bağlama kemerleri omuzlar üzerine dökülen, sorguçlu miğfer. Alın ve şakaklardan dökülen, kabarık saçlar. Miğfer sorgucunda askı deliği. Gövdeye bitişik sağ elde mızrak deliği. Sol omuz ve kalça arasına yerleştirilmiş, sol kolu kapatan

yuvarlak kalkan. Gövde arka kısmında kalça üzerinde kukla bacağı askı delikleri. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti :
Analoji : *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih : MS 2. yüzyıl.

Kat. No : 191
Adı : Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No : Pari'11-AOS4
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 132 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1540(1535)-2300 / M161
Ölçü Yük./Gen. : 10.8 + 6.3 / 6.8 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı / Bol mika, taşçık katkılı, yumuşak dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/40 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıpi içi boş (Gövde) / El yapımı (Bacaklar)
Tanım : İşlevinden dolayı kalçadan yukarısı yapılmış, sağ omzu açıkta bırakan kısa khiton giymiş savaşçı kukla ve bacakları. Gövdede sonradan onarım çatlakları, yüzde ve sağ omuzda eksik kısımlar. Başta, üçgen alınlıklı başlık. Alın ve şakaklardan dökülen saçlar. Gövdeye bitişik sağ elde mızrak deliği. Sol omuz ve kalça arasına yerleştirilmiş, sol kolu kapatan yuvarlak kalkan. Gövde arka kısmında kalça üzerinde kukla bacağı askı delikleri. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih : MS 2. yüzyıl.

Kat. No : 192
Adı : Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No : Pari'11-48-AOS6
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 133 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1540 (1535)-2300 / M161
Ölçü Yük./Gen. : 10.9 + 6.2 / 6.3 cm. Ayak: 3.6 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, koyu kahve perdah-astar var gibi / -
Foto Çekim Modu : F/4 ISO-80 Poz Süresi: 1/30 sn. (Canon G11
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş
Tanım : İşlevinden dolayı kalçadan yukarısı yapılmış, sağ omzu açıkta bırakan kısa khiton giymiş savaşçı kukla ve bacakları. Alın ve şakaklardan geriye taranmış saçlar. Başın teğe kısmında, dikey açılmış askı deliği. Gövdeye bitişik sağ elde mızrak deliği. Sol omuz ve kalça arasına yerleştirilmiş, ortasında kabara bulunan, sol kolu kapatan yuvarlak kalkan. Gövde arka kısmında kalça üzerinde kukla bacağı askı delikleri. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih : MS 2. yüzyıl.

Kat. No : 193
Adı : Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No : Pari'11-APH6
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 134 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1540-2305 / M162
Ölçü Yük./Gen. : 6.8 + 4.7 / 4.7 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı / Mika, çok az kum ve kireç katkılı, gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 7/4 Açık Kırmızımsı Kahverengi, - / -
Foto Çekim Modu : F/4 ISO-80 Poz Süresi: 1/50 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : İşlevinden dolayı kalçadan yukarısı yapılmış, sağ omzu açıkta bırakan kısa khiton giymiş savaşçı kukla ve bacakları. Yüzde aşınma, gövdede çok mktarda eksik kısım. Başta, üzeri iri beneli bir tür başlık. Omuzlara dökülen saçlar.

Gövdeye bitişik sağ elde mızrak deliği. Sol omuz ve kalça arasına yerleştirilmiş, kısmen tahrip olmuş, sol kolu kapatan yuvarlak kalkan. Taban açık
Yazıt / Usta İşareti **: -**
Analoji **:** *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih **:** MS 2. yüzyıl.

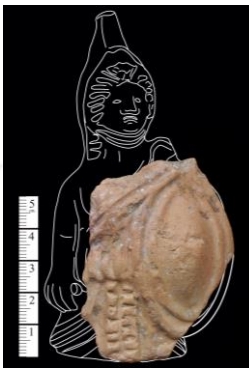

Kat. No **:** 194
Adı **:** Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No **:** Pari'08-ADB22
Müze En. No **: -**
Levha No / Sayfa **:** 135 /
Buluntu Yeri **:** Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı / 1490-1250 / -3-3.5 m.
Ölçü Yük./Gen. **:** 6.4 cm. / -. Ort. Tam Boy: 11 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı / Mika ve kireç katkılı, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı /-
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/15 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** İşlevinden dolayı kalçadan yukarısı yapılmış, sağ omzu açıkta bırakan kısa khiton giymiş savaşçı kukla gövde parçası. Sol omuz ve kalça arasına yerleştirilmiş, sol kolu kapatan elips biçimli kalkan.
Yazıt / Usta İşareti **:**
Analoji **:** *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih **:** MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No **:** 195
Adı **:** Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No **:** Pari'12-ASB1
Müze En. No **: -**
Levha No / Sayfa **:** 135 /
Buluntu Yeri **:** Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı / 1490-1255 / -3.70 m
Ölçü Yük./Gen. **:** 8.3 / 6.4 cm. (Tamı 12-12.5 cm)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı / Mika ve kireç katkılı, gözenekli, az sert dokulu, kaygan yüzeyli (Perdahlı gibi).
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, - / -

Foto Çekim Modu **:** F/4 ISO-80 Poz Süresi: 1/60 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** İşlevinden dolayı kalçadan yukarısı yapılmış, sağ omzu açıkta bırakan kısa khiton giymiş savaşçı gövdesi. Gövdeye bitişik sağ elde mızrak deliği. Sol omuz ve kalça arasına yerleştirilmiş, sol kolu kapatan yuvarlak kalkan. Gövde arka kısmında kalça üzerinde kukla bacağı askı delikleri belirgin.
Yazıt / Usta İşareti **:**
Analoji **:** *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih **:** MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No **:** 196
Adı **:** Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No **:** Pari'13-BBI152 fazla
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 136 /
Buluntu Yeri **:** Tiyatro / 1285-1260 / 6.65-6.60 m. 4. Tabaka Kuzey Parados Doğu Girişindeki Oda.
Ölçü Yük./Gen. **:** 5.1 / 4.2 cm. (8.2 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı **:** 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Az mika, kum taşçık ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu yüzeyli.

Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu **:** F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** İşlevinden dolayı kalçadan yukarısı yapılmış, kısa khiton giymiş savaşçı gövde parçası. Sol omuz ve kalça arasına yerleştirilmiş, üzerinden dikey destek şeridi bulunan, sol kolu kapatan yuvarlak kalkan. Gövde arka kısmında kalça üzerinde kukla bacağı askı deliği belirgin.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih **:** MS 3. yüzyıl ortaları

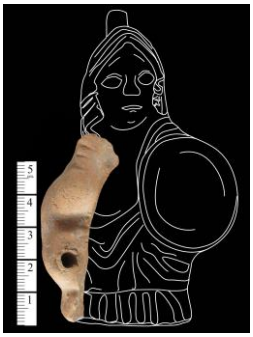

Kat. No : 197
Adı : Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No : Pari'13-BBI153
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 136 /
Buluntu Yeri : Tiyatro /1285-1260 / 6.65-6.60 m. 4. Tabaka
Ölçü Yük./Gen. : 5.75 / 2.9 cm. (9.6 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Az mika ve az – kireç katkılı, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : İşlevinden dolayı kalçadan yukarısı yapılmış, sağ omzu açıkta bırakan kısa khiton giymiş savaşçı kukla sağ kol-gövde parçası. Gövdeye bitişik, dirsekten kırılarak geriye çekilmiş sağ elde mızrak deliği.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih : MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 198
Adı : Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla.
Kazı No : Pari'13-BAF2
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 137 /
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1290-1255 / 6.80 m.
Ölçü Yük./Gen. : 5.4 / 4.2 cm. (8.5 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı / Az mika, kum ve kireç katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : İşlevinden dolayı kalçadan yukarısı yapılmış, sağ omzu açıkta bırakan kısa khiton giymiş savaşçı kukla sağ kol-gövde parçası. Gövdeye bitişik, dirsekten kırılarak geriye çekilmiş sağ elde mızrak deliği.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

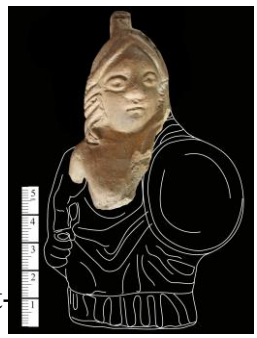

Kat. No **:** 199
Adı **:** Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No **:** Pari'13-BAH3-1 (Bacaklarıda var)
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 137 /
Buluntu Yeri **:** Odeion / 1375-1415 / 5-4. Basamak 12.60-12.20 m. Büyük Tonoz Kuzey Dışı
Ölçü Yük./Gen. **:** 7.1 / 2.8 (Baş) cm. (12.3 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı / Mika ve kireç katkılı, gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu **:** F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Arkada ense üzerinde miğferin altından püskül gibi saçlar çıkmış, miğfer sorgucunda asma deliği var.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih **:** MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No **:** 200
Adı **:** Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No **:** Pari'11-AOD37
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 138 /
Buluntu Yeri **:** SDJ1 / 1370-1345 / -2.10-2.40 m.
Ölçü Yük./Gen. **:** 4.75 / 4.6 cm. (14.6 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı / Mika katkılı, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu **:** F/4 ISO-80 Poz Süresi: 1/125 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Kötü
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** İşlevinden dolayı kalçadan yukarısı yapılmış, kısa khiton giymiş savaşçı kukla sağ kol-gövde parçası. Gövdeye bitişik, sağ elde mızrak deliği.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih **:** MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

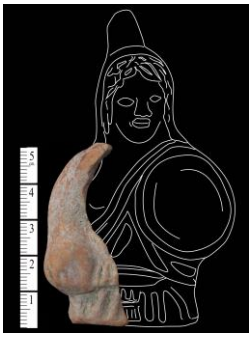

Kat. No : 201
Adı : Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No : Pari'11-AMY3
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 138 /
Buluntu Yeri : Akropol / Yüzey /
Ölçü Yük./Gen. : 5 / 1.7 cm. (8.7 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu : F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/125 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş. / -
Tanım : İşlevinden dolayı kalçadan yukarısı yapılmış, kısa khiton giymiş savaşçı kukla sağ kol-gövde parçası. Gövdeye bitişik, sağ kol.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

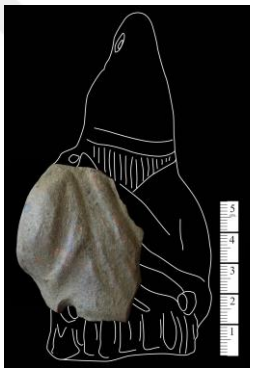

Kat. No : 202
Adı : Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No : Pari'10-ALG3
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 139 /
Buluntu Yeri : Odeion / 1375-1435 / -1 m.
Ölçü Yük./Gen. : 5 / 4.2 cm. (11.3 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/4 ISO-80 Poz Süresi: 1/8 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : İşlevinden dolayı kalçadan yukarısı yapılmış, sağ omzu açıkta bırakan kısa khiton giymiş savaşçı kukla gövde sol arka parçası. Yuvarlak kalkanın kenarı, elbise ve kukla bacak askı deliği belirgin.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 203
Adı : Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No : Pari'11-AOE1
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 139 /
Buluntu Yeri : Odeion / 1385-1435 / 12.-13. Basamak
Ölçü Yük./Gen. : 6.5 / 3.1 cm. (24.2 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Az mika, kum ve bol kireç katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu : F/22 ISO-100 Poz Süresi: 1/2 sn. (Nikon D2
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift Kalıp
Tanım : Savaşçı kukla sağ kol-el parçası. Gövdeye bitişik, sağ elde mızrak deliği. Ölçüleri dikkate alındığında ortalama 24-25 cm ölçülerinde bir Savaşçı Kukla figürinine ait olduğu anlaşılmakta.
Yazıt / Usta İşareti :
Analoji : *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

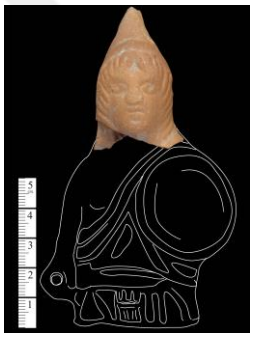

Kat. No : 204
Adı : Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No : Pari'12-ATF20
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 140 /
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı / 1485-1255 / -3 – 3.50 m.
Ölçü Yük./Gen. : 4.8 / 2.6 cm. (10.6 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Bol mika, ma – vimsi-gri renkli quvars, feldspar (aralardaki mor-siyah lekeler) ve kireç katkılı, sert dokulu, hafif kaygan – perdahlı yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Savaşçı Kukla figürinleri tipinde olduğu düşünülen figürine ait baş. Miğferin tepe arka kısmında askı deliği. Alın üzerine dökülen ve şakaklardan öne doğru taranmış kısa saçlar. Belirgin yüz uzuvları.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42,

Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih **:** MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No **:** 205
Adı **:** Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No **:** Pari'13-AVT8
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 140 /
Buluntu Yeri **:** Odeion / 1390-1410 / 9.50-9.20 m.
Ölçü Yük./Gen. **:** 5.8 / 2.6 cm. (11.9 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı **:** 5 YR 6/4 Kırmızımsı Sarı / Mika, kum ve kireç katkılı, gözenekli, sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 7.5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu **:** F/16 ISO- Poz Süresi: 1/13 sn. (Nikon D3)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Savaşçı Kukla figürinleri tipinde olduğu düşünülen figürine ait baş. Üçgen alınlıklı miğferin tepe arka kısmında askı deliği. Alın üzerinde, miğferin altında kabarık saçlar, iki yanda burgulu bir şekilde aşağı inmekte. Yüz uzuvları belirgin.
Pari'11-55-APH4 ile tamamlandı. Tipi Mısır – Suriye tiplerini andırıyor. Sorguç üst arka kısmında enine açılmış delik var.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih **:** MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No **:** 206
Adı **:** Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No **:** Pari'11-AMK1
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 141 /
Buluntu Yeri **:** Odeion / 1380-1425 / 10-12. basamak
Ölçü Yük./Gen. **:** 4.8 / 3.4 cm. (14.3 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı **:** 5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı / Gümümş mika, - kum ve kireç katkılı, gözenekli, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu **:** F/22 ISO-100 Poz Süresi: 1/2 sn. (Nikon D2Xs)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Savaşçı Kukla figürinleri tipinde olduğu düşünülen figürine ait baş parçası. Miğfer altında, alın üzerinde kıvrıcık saçlar.

Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 207
Adı : Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No : Pari'09-AFV15
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 141 /
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı / 1485-1250 / 1 Nolu Mekan / -1.50 - 2 m.
Ölçü Yük./Gen. : 4.9 / 2 cm. (12.4 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika ve az kireç – katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.

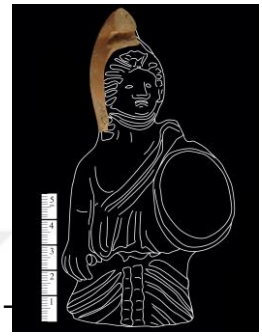

Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/4 Açık Kırmızımsı Kahverengi, - / -
Foto Çekim Modu : F/32 ISO-100 Poz Süresi: 0.77 sn. (Nikon D2Xs)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Savaşçı Kukla figürinleri tipinde olduğu düşünülen figürine ait miğfer parçası. Miğferin tepe kısmında askı deliği.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 208
Adı : Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No : Pari'09-1Y-Kukla başı
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 142 /
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı
Ölçü Yük./Gen. : 5.9 cm. / -. (10.8 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Bol mika, ma – vimsi-gri renkli quvars, feldspar (aralardaki mor-siyah lekeler) ve kireç katkılı, sert dokulu, hafif kaygan – perdahlı yüzeyli.

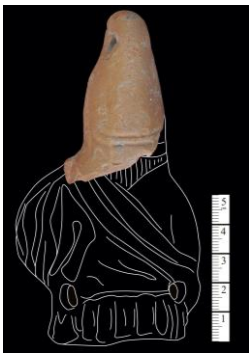

Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/125 sn. (Canon G11)
Fırınlama :

Yapım Tekniği : Çift Kalıp / -
Tanım : Savaşçı Kukla figürinleri tipinde olduğu düşünülen figürine ait miğfer parçası. Miğferin tepe kısmında askı deliği.
Yazıt / Usta İşareti :
Analoji : *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 209
Adı : Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No : Pari'13-BBI69-2
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 142 /
Buluntu Yeri : Tyatro / 1285-1260 / 7.25-7.10 m. 4. Tabaka
Ölçü Yük./Gen. : 5.7 / 3.4 cm. (10 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 7.5 YR 8/3 Pembe / Mika ve kireç katkılı, - yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 7.5 YR 7/4 Pembe, - / -.
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/15 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Savaşçı Kukla figürinleri tipinde olduğu düşünülen figürine ait miğfer parçası. Miğferin tepe kısmında askı deliği.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih : MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 210
Adı : Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No : Pari'13-BBI69-13
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 143 /
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1285-1260 / 7.25-7.10 m. 4. Tab.
Ölçü Yük./Gen. : 3.2 / 1.7 cm. (11 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Bol mika, kum ve kireç katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu : F/8 ISO- 80 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi

Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Savaşçı Kukla figürinleri tipinde olduğu düşünülen figürine ait miğfer parçası. Miğferin tepe kısmında askı deliği.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih : MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 211
Adı : Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No : Pari'13-BBI140
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 143 /
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1285-1260 / 6.70 m.
Kuzey Parados Doğusundaki Odacık
Ölçü Yük./Gen. : 4.4 / 2.6 cm. (11 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı / Az mika ve kum Katkılı, gözenekli, sert okulu, pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu : F/32 ISO- Poz Süresi: 1 sn. (Nikon D3)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, viçi boş.
Tanım : Savaşçı Kukla figürinleri tipinde olduğu düşünülen figürine ait miğfer parçası.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903 I*, s. 173, Fig. 4, Smyrna; *Thompson 1963*, Pl. XXIX, Fig. 13a-b, Troya; *Besques 1972*, Pl. 165 a-d, E23-24; s. 360, Pl. 198 i, E297, Batı Anadolu; *Töpperwein 1976*, Taf. 74-503,Pergamon; *Tavukçu 1999*, Lev. 41-42, Kat. No. 165-166, Parion; *Güçlü 2006*, Lev. 24-25, Res. 43a-c, Res. 44a-c, Marmara Ereğlisi-Geren Mahallesi.
Tarih : MS 3. yüzyıl ortaları

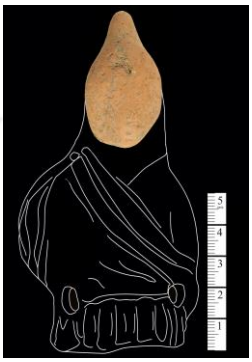

Kat. No : 212
Adı : Asker Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No : Pari'10-32-AJO1
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 144 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1550-2295 / M141
Ölçü Yük./Gen. : 11.6 + 6.9 / 7.3-5.55 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı / Mika, ve kum katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/4 ISO-80 Poz Süresi: 1/15 sn. (Canon G11)

Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş (Gövde) / El yapımı (Bacaklar)
Tanım : İşlevinden dolayı kalçadan yukarısı yapılmış, kısa kollu tunik giymiş savaşçı kukla ve bacakları. Alın ve şakaklardan öne doğru taranmış, arkada boynun altında topuz yapmış saçlar. Başın tepe kısmında, dikey açılmış askı deliği. Gövdeye bitişik sağ elde mızrak deliği. Sol omuz ve kalça arasına yerleştirilmiş, ortasında + şeklinde kabartma bulunan, sol kolu kapatan yuvarlak kalkan. Gövde arka kısmında kalça üzerinde kukla bacağı askı delikleri. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Mendel 1908*, Pl. XI, Fig. 6, Kat. 2740, Myrina; *Besques 1972*, Pl. 166 a-b, E25-26, Louvre Müzesi; *Tavukçu 1999*, Lev. 42, Kat. No. 167, Calvert Koleksiyonu; Lev. 42, Kat. No. 166, Parion*; Kaplan 2007*, Lev. 50, Kat. No. 173-174, Kilia; *Kielau 2009*, Taf. 73 A-B, Kat. 718-727, Pergamon.
Tarih : MS 2. yüzyıl

Kat. No : 213
Adı : Asker Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No : Pari'10-34-AJO3
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 145 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1550-2295 / M141
Ölçü Yük./Gen. : 11.4 + 7.1 /7.3 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/6 Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/4 ISO-80 Poz Süresi: 1/15 sn. (Canon G11)

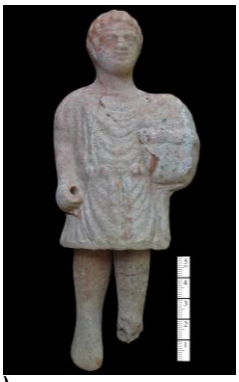

Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş (Gövde) / El yapımı (Bacaklar)
Tanım : İşlevinden dolayı kalçadan yukarısı yapılmış, kısa kollu tunik giymiş savaşçı kukla ve bacakları. Alın ve şakaklardan öne doğru taranmış, arkada boynun altında topuz yapmış saçlar. Başın tepe kısmında, dikey açılmış askı deliği. Gövdeye bitişik sağ elde mızrak deliği. Sol omuz ve kalça arasına yerleştirilmiş, ortasında + şeklinde kabartma bulunan, sol kolu kapatan yuvarlak kalkan. Gövde arka kısmında kalça üzerinde kukla bacağı askı delikleri. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Mendel 1908*, Pl. XI, Fig. 6, Kat. 2740, Myrina; *Besques 1972*, Pl. 166 a-b, E25-26, Louvre Müzesi; *Tavukçu 1999*, Lev. 42, Kat. No. 167, Calvert Koleksiyonu; Lev. 42, Kat. No. 166, Parion*; Kaplan 2007*, Lev. 50, Kat. No. 173-174, Kilia; *Kielau 2009*, Taf. 73 A-B, Kat. 718-727, Pergamon.
Tarih : MS 2. yüzyıl

Kat. No : 214
Adı : Asker Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No : Pari'10-33-AJO2
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 146 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 150-2295 / M141
Ölçü Yük./Gen. : 11.8 + 7.3 / 8.6 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı / Az mika, taşçık ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/4 Açık Kırmızımsı Kahve, - / -.
Foto Çekim Modu : F/4 ISO-80 Poz Süresi: 1/15 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş (Gövde) / El yapımı (Bacaklar)
Tanım : İşlevinden dolayı kalçadan yukarısı yapılmış, tunik tarzı kısa khiton giymiş savaşçı kukla ve bacakları. Alın üzerinde ve şakaklarda kabartılmış, arkada boynun altında topuz yapmış saçlar. Başın tepe kısmında, dikey açılmış askı deliği. Gövdeye bitişik sağ elde mızrak deliği. Sol omuz ve kalça arasına yerleştirilmiş, ortasında + şeklinde kabartma bulunan, sol kolu kapatan yuvarlak kalkan. Gövde arka kısmında kalça üzerinde kukla bacağı askı delikleri. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Mendel 1908*, Pl. XI, Fig. 6, Kat. 2740, Myrina; *Besques 1972*, Pl. 166 a-b, E25-26, Louvre Müzesi; *Tavukçu 1999*, Lev. 42, Kat. No. 167, Calvert Koleksiyonu; Lev. 42, Kat. No. 166, Parion*; Kaplan 2007*, Lev. 50, Kat. No. 173-174, Kilia; *Kielau 2009*, Taf. 73 A-B, Kat. 718-727, Pergamon.
Tarih : MS 2. yüzyıl

Kat. No : 215
Adı : Asker Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No : Pari'11-AMY2
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 147 /
Buluntu Yeri : Akropol / Yüzey / -.
Ölçü Yük./Gen. : 4.5 / 3.2 cm. (8.5 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Çok az mika ve - kireç katkılı, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/100 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Savaşçı Kukla'ya ait kalkan-gövde parçası. Kalkan üzerinde dikey kabartma şerit.
Yazıt / Usta İşareti :
Analoji : *Mendel 1908*, Pl. XI, Fig. 6, Kat. 2740, Myrina; *Besques 1972*, Pl. 166 a-b, E25-26, Louvre Müzesi; *Tavukçu 1999*, Lev. 42, Kat. No. 167, Calvert Koleksiyonu; Lev. 42, Kat. No. 166, Parion*; Kaplan 2007*, Lev. 50, Kat. No. 173-174, Kilia; *Kielau 2009*, Taf. 73 A-B, Kat. 718-727, Pergamon.
Tarih : MS 2. Yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

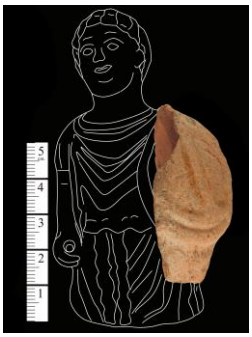

Kat. No : 216
Adı : Asker Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No : Pari'13-BBI145
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 147 /
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1285-1260 / 6.70 m. 4. Tabaka
Ölçü Yük./Gen. : 5 / 3.2 cm. (8.8 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 7/8 Kırmızımsı Sarı / Az mika kum ve kireç katkılı, gözeneksiz, orta sert dokulu, pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı- / -
Foto Çekim Modu : F/32 ISO- Poz Süresi: 1 sn. (Nikon D3)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boşç
Tanım : Savaşçı Kukla'ya ait kalkan-gövde parçası. Kalkan üzerinde dikey kabartma şerit.
Kalkan tipi AMY2 ile benzer, bu yüzden asker olabilir.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Mendel 1908*, Pl. XI, Fig. 6, Kat. 2740, Myrina; *Besques 1972*, Pl. 166 a-b, E25-26, Louvre Müzesi; *Tavukçu 1999*, Lev. 42, Kat. No. 167, Calvert Koleksiyonu; Lev. 42, Kat. No. 166, Parion*; Kaplan 2007*, Lev. 50, Kat. No. 173-174, Kilia; *Kielau 2009*, Taf. 73 A-B, Kat. 718-727, Pergamon.
Tarih : MS 3. yüzyıl ortaları

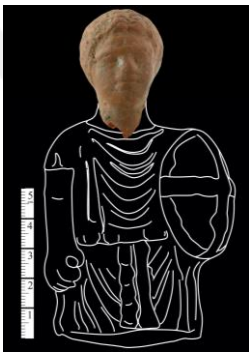

Kat. No : 217
Adı : Asker Tipli Savaşçı Kukla
Kazı No : Pari'09-AHV7
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 147 /
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı / 1485-1250 Güney 2 Nolu Mekan / -5 m.
Ölçü Yük./Gen. : 4.3 / - cm. (11 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, taşçık ve kireç katkılı, gözenekli, sert dokulu, kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, astar yok / -.
Foto Çekim Modu : F/30 ISO-100 Poz Süresi: 2 sn. (Nikon D2Xs)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp.
Tanım : Savaşçı Kukla'ya ait baş. Alın üzerinden geriye taranmış kısa saç. Başın tepe kısmında, dikey açılmış askı deliği.
Tepesindeki delik ve yan kısımlarındaki geniş kalıp birleştirme izi bunun bir kukla savaşçı-asker olabileceği ihtimalini de akla getirmektedir.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Mendel 1908*, Pl. XI, Fig. 6, Kat. 2740, Myrina; *Besques 1972*, Pl. 166 a-b, E25-26, Louvre Müzesi; *Tavukçu 1999*, Lev. 42, Kat. No. 167, Calvert Koleksiyonu; Lev. 42, Kat. No. 166, Parion*; Kaplan 2007*, Lev. 50, Kat. No. 173-174, Kilia; *Kielau 2009*, Taf. 73 A-B, Kat. 718-727, Pergamon.
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 218
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı
Kazı No : Pari'09-AFH51
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 148/
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı
Ölçü Yük./Gen. : 7.8 / - cm. (10.2 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/6 Kırmızı/ Mika, kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : - / -
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/5 sn. (Canon SX10 IS)
Fırınlama :
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Üstte askı deliğinden, altta bilek kısmından itibaren kırık kukla bacak parçası.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 219
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı
Kazı No : Pari'09-AGB24
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 148/
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı / 1485-1250 / -2.80 m., 2 Nolu Mekan
Ölçü Yük./Gen. : 3.2 / 2.1 cm. (11 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı / Mika, taşçık ve kireç katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/4 Açık Kırmızımsı Kahverengi, - / -
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/5 sn. (Canon SX10 IS)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı deliğinin olduğu üst kısımdan itibaren küçük bir bölümü korunmuş, kırık kukla bacak parçası.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 220
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sağ olabilir)
Kazı No : Pari'11-AOE27
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 148/
Buluntu Yeri : Odeion / 1405-1420
Ölçü Yük./Gen. : 4.1 / 1.9 cm. (8-9 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı / Mika, kum ve – kireç katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı, - / -
Foto Çekim Modu : F/3.5 (4) ISO-80 Poz Süresi: 1/50 (40) sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı deliğinin olduğu üst yarısı korunmuş, kaslı yapıda, kırık kukla bacak parçası.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 221
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı
Kazı No : Pari'12-ASK2
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 148/
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı / 1490-1255 / -4.70 m.
Ölçü Yük./Gen. : 5.6 / 1.8 cm. (8.9 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Bol mika ve orta miktarda kireç katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/80 sn. (Canon G11)

Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı deliğinin olduğu üst yarısı korunmuş, kırık kukla bacak parçası.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

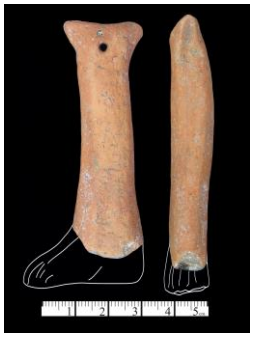

Kat. No : 222
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı
Kazı No : Pari'12-ASE38
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 148/
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı/ 1490-1255 /-4.45 m.
Ölçü Yük./Gen. : 8 / - cm. (8.7 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı / Bol mika bol kireç katkılı, çok az özenekli, orta sert dokulu, kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/80 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Ayakları hariç üst kısmı tam, kırık kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 223
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı
Kazı No : Pari'13-BAA33
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 148/
Buluntu Yeri : Odeion / 1375-1410 Büyük Tonoz Kuzeyi / 16.60-16.20 (3. Basamak)
Ölçü Yük./Gen. : 6.3 / 0.9 cm. (8.7 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika katkılı, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Ayakları hariç üst kısmı tam, kırık kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 224
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı
Kazı No : Pari'08-Yamaç
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 148/
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı / - / -
Ölçü Yük./Gen. : 7.7 / - cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 5/6 Kırmızı/ Mika, kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : - / -

Foto Çekim Modu **:** F/4.5 ISO- Poz Süresi: 1/8 sn. (Canon Pow. S70)
Fırınlama **:**
Yapım Tekniği **:** Kalıp yapımı
Tanım **:** Kaslı yapıda, askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Leyenaar-Plaiser 1979*, Pl. 42 244 Girit'ten Roma Dönemi.
Tarih **:** MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No **:** 225
Adı **:** Savaşçı Kukla Bacağı (2 Adet)
Kazı No **:** Pari'05-87
Müze En. No **:**
Levha No / Sayfa **:** 148/
Buluntu Yeri **:** Nekropol / F4a / TM1
Ölçü Yük./Gen. **:** 7.5 cm. / -.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 5/6 Kırmızı/ Mika, kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** - / -
Foto Çekim Modu **:** F/4.8 ISO-50 Poz Süresi: 1/42 sn. (Nikon E8800)

Fırınlama **:**
Yapım Tekniği **:** Kalıp yapımı
Tanım **:** Kalçaya bağlanma deliğinden kırık kukla bacakları.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** -
Tarih **:** MS 2. yüzyıl

Kat. No **:** 226
Adı **:** Savaşçı Kukla Bacağı (sol)
Kazı No **:** Pari'11-AMU1
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 148/
Buluntu Yeri **:** Yamaç Yapısı Yapısı-Lejyon Hamamı / 1485-1250 / -2.40 m.
Ölçü Yük./Gen. **:** 7.4 / - cm. Ayak: 3.2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı **:** 5 YR 7/4 Pembe / Mika, çok az kum ve kireç katkılı, orta sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 7/4 Pembe, - / -.
Foto Çekim Modu **:** F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/125 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Kalıp yapımı
Tanım **:** Askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** -
Tarih **:** MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 227
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sol)
Kazı No : Pari'09-AGD3
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 149/
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı / 1485-1250
Ölçü Yük./Gen. : 7.3 / - cm. Ayak: 3.1 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, taşçık ve – kireç katkılı, az gözenekli, sert dokulu,tozsu hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 7/8 Açık Kırmzı, 5 YR 6/6 – Kırmızımsı Sarı / -.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/2 sn.(Canon SX10 IS)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 228
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı
Kazı No : Pari'12-ARR18
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 149/
Buluntu Yeri : SDJ1 / 1375-1345 / 5.10 m.
Ölçü Yük./Gen. : 7.3 / - cm. Ayak: 2.4 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/4 Açık Kırmızımsı Kahverengi / Bol mika katkılı, gözenekli, yumuşak dokulu, kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-80 Poz Süresi: 1/20 sn. (Canon SX1 IS)

Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 229
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı
Kazı No : Pari'12-ASR7
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 149/
Buluntu Yeri : SDJ1 / 1380-1345 / 5.70 m.
Ölçü Yük./Gen. : 5.8 / - cm. (7.3 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 7.5 YR 7/6 Sarımsı Kırmızı / Bol mika ve-

parçacıklı kireç katkılı, çok gözenekli, yumuşak dokulu, pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 10 R 7/8 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Ortadan kırılan kısımda çöküntü izleri olan bir yarısı kırık kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 230
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sol)
Kazı No : Pari'13-BAI16
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 149/
Buluntu Yeri : Odeion / 1385-1410 / 16.20-14.20 m.
Ölçü Yük./Gen. : 7.3 (7.7) / 1.8 cm. Ayak: 3 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 10 R 6/6 Açık Kırmızı / Mika ve kum katkılı orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 10 R 678 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Parmak araları oyulduğundan plastik görünümlü, askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 231
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sol)
Kazı No : Pari'11-APO12
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 149/
Buluntu Yeri : Nekropol / 1555-2305 / Podyumun G. Batısı 0.70 m. batı, temel seviyesi, 5.15 m.
Ölçü Yük./Gen. : 7.2 / - cm. Ayak: 3.7 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/4.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/60 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı delikli, beş parmaklı tam kukla bacağı.

Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl

Kat. No : 232
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sol)
Kazı No : Pari'11-APO15
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 149/
Buluntu Yeri : Nekropol / 1540-2305 G. Doğu Çeyrek / 5.70 m. (-1.70 m.)
Ölçü Yük./Gen. : 7.2 / - cm. Ayak: 4 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, gözenekeli, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya :Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/4.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/60 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl

Kat. No : 233
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sağ)
Kazı No : Pari'13-AZV18
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 149/
Buluntu Yeri : Odeion / 1380-1410 / 16.60-16.20 m. Analememma K. Batısındaki Odanın Doğusu
Ölçü Yük./Gen. : 7 / 1.95 cm. Ayak: 3.1 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 10 R 6/4 Soluk Kırmızı / Sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 10 R 6/4 Soluk Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 234
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sol)
Kazı No : Pari'13-BAA34
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 149/
Buluntu Yeri : Odeion / 1375-1410 Büyük Tonoz Kuzeyi / 16.20-15.80 m. (4. Basamak)
Ölçü Yük./Gen. : 6.3 / 1.9 cm. Ayak: 3 cm. (6.9 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 10 R 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 10 R 7/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Parmak araları oyulduğundan plastik görünümlü, askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 235
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sol)
Kazı No : Pari'11-APO8
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 149/
Buluntu Yeri : Nekropol / 1540-2305 / -2.60-2.70 cm. Denizden 4.60-4.70 m.
Ölçü Yük./Gen. : 6.8 / - cm. Ayak: 3.14 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 7.5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı / Mika, kum ve kireç katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/4 ISO-80 Poz Süresi: 1/60 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Kaslı yapıda, askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl

Kat. No : 236
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sol)
Kazı No : Pari'11-AMV10
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 150/
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı / 1485-1250 / -3 – 3.50 m.
Ölçü Yük./Gen. : 6.8 / - cm. Ayak: 2.8 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, bol kireç ve çok az kum katkılı, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/125 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 237
Adı : Savaşçı kukla bacağı (sağ)
Kazı No : Pari'10-ALF1
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 150/
Buluntu Yeri : Odeion / 1375-1430 / -1 m.
Ölçü Yük./Gen. : 2.5+2.6 cm. / -. Ayak: 4 cm (6.8 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı: 10 R 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : - / -
Foto Çekim Modu : F/32 ISO-100 Poz Süresi: 0.77 sn. (Canon G11)
Fırınlama :
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı deliği kırık kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 238
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sol)
Kazı No : Pari'12-ARR16
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 150/
Buluntu Yeri : SDJ1 / 1375-1345 / 6.91 m.
Ölçü Yük./Gen. : 6.7 / - cm. Ayak: 3.4 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı / Taşçık, kireç ve bol mika katkılı, yumuşak dokulu, pürtüklü yüzeyli.

Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-80 Poz Süresi: 1/20 sn. (Canon SX1 IS)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 239
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sol)
Kazı No : Pari'13-AZF1
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 150/
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1285-1260 / -
Ölçü Yük./Gen. : 6.7 / 0.9 cm. Ayak : 2.8 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı / Mika, kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu yüzeyli.

Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Krmızı, - / -
Foto Çekim Modu : F/32 ISO- Poz Süresi: 1 sn. (Canon Nikon D3)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 240
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sağ)
Kazı No : Pari'12-ATI1
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 150/
Buluntu Yeri : SDJ1 / Yüzey
Ölçü Yük./Gen. : 6.5 / - cm. Ayak: 3.2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5YR 7/8 Kırmızımsı Sarı / Bol mika ve küçük parçacıklı kireç katkılı, sert dokulu pürtüklü yüzeyli.

Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 7/8 Kırmızımsı Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-80 Poz Süresi: 1/20 sn. (Canon SX1 IS)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 241
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı
Kazı No : Pari'12-ARR19
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 150/
Buluntu Yeri : SDJ1 / 1375-1345 / 5.30 m.
Ölçü Yük./Gen. : 6.3 / - cm. Ayak: 3.1 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 7/4 Pembe / Bol mika ve çok az kireç katkılı, gözenekli, sert dokulu, kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 774 Pembe, - / -
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-80 Poz Süresi: 1/20 sn. (Canon SX1 IS)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı delikli parmak uçları kırık kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 242
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı
Kazı No : Pari'11-APO13
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 150/
Buluntu Yeri : Nekropol / 1540-2305 G. Doğu Çeyrek / 5.70 m. (-1.70 m.)
Ölçü Yük./Gen. : 6.2 / 1.6 cm. (6.6 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/6 Kırmızı / Bol mika, kum ve kireç katkılı, gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/4.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/100 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Ayakları kırık askı delikli kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl

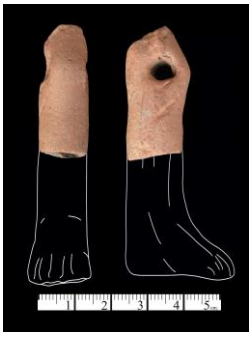

Kat. No : 243
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı
Kazı No : Pari'12-ARR17
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 150/
Buluntu Yeri : SDJ1 / 1375-1345 / 5.38 m.(Deniz)
Ölçü Yük./Gen. : 3.6 / 1.5 cm. (6.8 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/8 Açık Kırmızı / Bol mika ve kireç katkılı, az gözenekli, yumuşak dokulu, pürtüklü yüzeyli.

Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 7/6 , - / -.
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-80 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon SX1 IS)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Kalıp Yapımı
Tanım : Alt yarısı kırık askıl delikli kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 244
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı
Kazı No : Pari'12-ASK1
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 150/
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı / 1490-1255 / -4.52 m.
Ölçü Yük./Gen. : 6 / 1.3 cm. (6.4 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 7.5 YR 4/3 Kahverengi / Bol mika ve kireç katkılı, çok az gözenekli, yumuşak dokulu, pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 7.5 YR 4/3 Kahverengi, - / -.
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-80 Poz Süresi: 1/8 sn. (Canon SX1 IS)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Ayakları kırık askı delikli kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 245
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı
Kazı No : Pari'05-43
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 151/
Buluntu Yeri : Nekropol / E4c / -
Ölçü Yük./Gen. : 6 cm. / -.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 7/8 Açık Kırmızı / Bol mika ve kireç katkılı, az gözenekli, yuuşak dokulu, pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : - / -
Foto Çekim Modu : F/3.3 ISO-50 Poz Süresi: 1/21 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Kalçaya bağlanma deliği olan kukla bacağı, ayak ucu kırık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. Yüzyıl

Kat. No : 246
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı
Kazı No : Pari'11-AMV6
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 151/
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı / 1485-1250 / -3 – 3.50 cm.
Ölçü Yük./Gen. : 6 / - cm. Ayak: 2.2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 7.5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı / Mika ve kum-katkılı, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 7.5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı, - / -
Foto Çekim Modu : F/7.1 ISO-80 Poz Süresi: 1/40 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Şerit beyaz boya izli, parmak uçları kırık kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 247
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (Sağ)
Kazı No : Pari'12-ARR20
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 151/
Buluntu Yeri : SDJ1 / 1375-1345 / 5.37-5.27 m.
Ölçü Yük./Gen. : 6 / - cm. Ayak: 3.2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı / Bol mika ve ki – reç katkılı, az gözenekli, yumuşak dokulu, kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-80 Poz Süresi: 1/20 sn. (Canon SX1 IS)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 248
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sol)
Kazı No : Pari'13-BAU2
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 151/
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı / 1515-1245 / 17.52 m. Tbk2 (Açma Yüzeyi 20.74 m.)
Ölçü Yük./Gen. : 4.8 / - cm. Ayak: 3.3 cm. (6 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı / Bol mika, kum ve

kireç katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 7/4 Açık Kırmızımsı Kahve rengi, - / -.
Foto Çekim Modu : F/22 ISO-500 Poz Süresi: 1/10 sn. (Nikon D3)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Üst yarısı kırık kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 249
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sağ)
Kazı No : Pari'11-AME1
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 151/
Buluntu Yeri : Odeion / 1380-1420 / 13.64 m. 10-11. Bas.
Ölçü Yük./Gen. : 5.8 / - cm. Ayak: 3.1 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/8 Açık Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, göznekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 7/8 Açık Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu : F/4 ISO-80 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 250
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sağ)
Kazı No : Pari'11-APO14
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 151/
Buluntu Yeri : Nekropol / 1540-2305 G. Doğu Çeyrek / 5.70 m. (-1.70 m.)
Ölçü Yük./Gen. : 5.8 / - cm. Ayak: 3.5 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 10 R 7/6 Açık Kırmızı / Mika, kum ve kireç ktkılı, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 10 R 6/6 Açık Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu : F/4.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/800 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl

Kat. No : 251
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sağ)
Kazı No : Pari'09-AHK3
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 151/
Buluntu Yeri : SDJ 1/ 1370-1350 / -1.70 m.
Ölçü Yük./Gen. : 2.4 / - cm. Ayak: 3.3 cm (5.7 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı / Mika ve kum katkılı, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/30 ISO-100 Poz Süresi: 0.77 sn. (Nikon D2Xs)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Ayağı korunmuş kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 252
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sağ)
Kazı No : Pari'09-AFH36
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 141/
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı / 1445-1250 / -1.50-2 m.
Ölçü Yük./Gen. : 5 / - cm. Ayak: 3.9 cm (5.6 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı / Mika katkılı, sert dokulu, tozsu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/4 sn. (Canon SX10 IS)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı deliğinden kırık kukla sağ bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 253
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sağ)
Kazı No : Pari'12-ASC15
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 151/
Buluntu Yeri : Odeion / 1390-1420 / 18. Basamak 10.60 – 10 m.
Ölçü Yük./Gen. : 4.8 / 1.8 cm. Ayak: 3.5 cm. (5.6 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı / Bol mika ve çok az kireç katkılı, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.

Astar Rengi / Boya : Yüzey 7/6 Kırmızımsı Sarı, - / -
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-80 Poz Süresi: 1/15 sn. (Canon SX1 IS)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı deliğinden kırık kukla sağ bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 254
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı
Kazı No : Pari'11-AMV5
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 152/
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı / 1485-1250 / -3 – 3.50 m.
Ölçü Yük./Gen. : 4.8 / - cm. Ayak: 2.2 cm. (5.5 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, çok az kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu : F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/125 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı deliğinden kırık kukla sağ bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 255
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı
Kazı No : Pari'13-BAB1
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 152/
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1280-1255 / 7.45 m.
Ölçü Yük./Gen. : 3.4 / - cm. (5.5 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 7.5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı / Kum taşçık katkılı, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 7.5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/32 ISO- Poz Süresi: 1 sn. (Nikon D3)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı deliğinden, parmak uçlarından kırık kukla sağ bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 256
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sağ)
Kazı No : Pari'09-AGB23
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 152/
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı / 1485-1250 / -2.97 m.
Ölçü Yük./Gen. : 5.4 / 1.7 cm. Ayak: 3.2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı / Mika ve taşçık – katkılı, sert dokulu, kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/4 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/2 sn. (Canon SX10 IS)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 257
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sağ)
Kazı No : Pari'09-AGC8
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 152/
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı / 1485-1250 / -1.75 cm.
Ölçü Yük./Gen. : 3.5 / 1.4 cm. Ayak: 2.9 cm. (5.4 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 7.5 YR 8/3 Pembe / Mika ve kum katkılı, gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 7.5 YR 7/4 Pembe, - / -.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/5 sn. (Canon SX10 IS)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı deliğinden kırık kukla sağ bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 258
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sol olmalı)
Kazı No : Pari'10-ALG4
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 152/
Buluntu Yeri : Odeion / 1375-1435 / 6. Basamak (-0.40 m.)
Ölçü Yük./Gen. : 4.1 / 1.1 (1.5) cm. (5.4 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika ve kireç katkılı, - sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 5/8 Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu : F/3.2 ISO-80 Poz Süresi: 1/320 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı deliği, parmak uçları kırık kukla sağ bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 259
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sol)
Kazı No : Pari'11-AOD3
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 142/
Buluntu Yeri : SDJ1 / 1370-1345 Batı yarı / -1.80 m.
Ölçü Yük./Gen. : 3.9 / - cm. Ayak: 2.8 cm. (5.4 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Çok az mika, kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 10 R 6/6 Açık Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu : F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/125 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : 5 parmakta belirgin, askı deliği kırık kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 260
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sol)
Kazı No : Pari'11-AOD33
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 152/
Buluntu Yeri : SDJ1 / 1370-1345 / -2.10 – 2 40 m.
Ölçü Yük./Gen. : 3.1 / - cm. Ayak: 3 cm. (5.4 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -.

Foto Çekim Modu : F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/125 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı deliğinden kırık kukla sol bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 261
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sağ)
Kazı No : Pari'13-BBC1
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 152/
Buluntu Yeri : Roma Hamamı / 1335-1260 / -3.80 m.
Ölçü Yük./Gen. : 5.4 / - cm. Ayak: 2.8 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, gözenekli, sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu : F/22 ISO-500 Poz Süresi: 1/10 sn. (Nikon D3)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı-Hatalı üretim
Tanım : Askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 262
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sol)
Kazı No : Pari'09-AFH43
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 142/
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı / 1485-1250 / -1.50 - 2 m.
Ölçü Yük./Gen. : 4.2 / 1.5cm. (Ayak: 2.8 cm.) (5.3 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/8 Açık Kırmızı / Mika katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu : F/32 ISO-100 Poz Süresi: 0.77 sn. (Nikon D2Xs)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı deliğinden kırık kukla sol bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 263
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sol)
Kazı No : Pari'11-APG3
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 153/
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1290-1280 / 6.80-6.40 m.
5. Tabaka
Ölçü Yük./Gen. : 4.6 / - cm. Ayak: 3.2 cm. (5.3 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/8 Açık Kırmızı / Az Mika ve az – taşçık katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/125 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Ön yüzde şerit boya izi, askı deliği kırık kukla sol bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 264
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sol)
Kazı No : Pari'13-BAA35
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 153/
Buluntu Yeri : Odeion / 1375-1410 / 16.20-15.80 m.
Ölçü Yük./Gen. : 5.3 / - cm. Ayak:2.8 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı / Az mika ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu pürtükü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 7/4 Açık Kırmızımsı Kahve-rengi - / -.
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 265
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sağ)
Kazı No : Pari'11-AMK2
Müze En. No :
Levha No / Sayfa : 153/
Buluntu Yeri : Odeion / 1380-1425 / 13.29 m.
10-12. Basamak arası
Ölçü Yük./Gen. : 4.1 / - cm. Ayak: 3 cm. (Tam 5.2)

Kil Rengi/Kil Yapısı : 10 R 6/6 Açık Kırmızı / Mika ve kum katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 10 R 6/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/80 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı deliği kırık kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 266
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sağ-sandaletli)
Kazı No : Pari'12-AUR1
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 153/
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1290-1270 / -
Ölçü Yük./Gen. : 4.7 / 1.1 cm. Ayak: 3.4 cm. (5.2 Tam)

Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı / Bol mika, kum taşçık ve bol kireç katkılı, gözenekli, sert dokulu, pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/4 ISO-80 Poz Süresi: 1/8 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Ayağı sandaletli, sandalet ipleri için boya kullanılan kısım olan askı deliği kırık kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 267
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sağ)
Kazı No : Pari'13-AZJ2
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 153/
Buluntu Yeri : Odeion / 1390-1435 / 14.40-12.20 m.
Ölçü Yük./Gen. : 3.2 / - cm. Ayak: 3 cm. (5.2 Tam)

Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/1 Kırmızımsı Gri/ Mika, kum ve - kireç katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 8/3 Pembe, - / -
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü.
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı deliği kırık kukla sağ bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 268
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sol)
Kazı No : Pari'13-AZG1
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 143/
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1280-1260 Kuzey Parados / 7 m.
Ölçü Yük./Gen. : 4 / - cm. Ayak: 2.6 cm. (5.2 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/6 Kırmzımsı Sarı / Mika ve kum katkılı, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 7.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu : F/32 ISO- Poz Süresi: 1 sn. (Nikon D3)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı deliği kırık kukla sol bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 269
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sağ)
Kazı No : Pari'13-BAH3.2
Müze En. No :
Levha No / Sayfa : 153/
Buluntu Yeri : Odeion / 1375-1415 Büyük Tonoz Kuzeyi/ 12.60-12.20 m.
Ölçü Yük./Gen. : 5.2 / - cm. Ayak 2.75 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 10 R 6/6 Açık Kırmızı / Az mika, kum ve-kireç katkılı, gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.

Astar Rengi / Boya : Yüzey 10 R 6/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 270
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sağ)
Kazı No : Pari'13-BAH3-3
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 153/
Buluntu Yeri : Odeion / 1375-1415 Büyük Tonoz Kuzeyi/ 12.60-12.20 m
Ölçü Yük./Gen. : 5.2 / - cm. Ayak: 3.1 cm.

Kil Rengi/Kil Yapısı : 10 R 6/6 Açık Kırmızı / Bol mika, kum ve-
kireç katkılı, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 10 R 6/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu **:** F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Kötü
Yapım Tekniği **:** Kalıp yapımı
Tanım **:** 5 parmakta belirgin olan askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** -
Tarih **:** MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortala

Kat. No **:** 271
Adı **:** Savaşçı Kukla Bacağı (Sağ)
Kazı No **:** Pari'12-ATH1
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 143/
Buluntu Yeri **:** SDJ1 / Yüzey
Ölçü Yük./Gen. **:** 5.1 / - cm. Ayak: 3.3 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı / Bol mika ve çok –
az kireç katkılı, gözenekli, sert dokulu, kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 7/8 Kırmızımsı Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu **:** F/5 ISO-80 Poz Süresi: 1/20 sn. (Canon SX1 IS)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Kalıp yapımı
Tanım **:** Askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** -
Tarih **:** MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No **:** 272
Adı **:** Savaşçı Kukla Bacağı (sol)
Kazı No **:** Pari'13-BBI72
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 154/
Buluntu Yeri **:** Tiyatro / 1280-1260 / 7.10-6.95 m
Kuzey Parados Doğu Girişindeki Oda.
Ölçü Yük./Gen. **:** 5.1 / 1 cm. Ayak: 3.1 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Az mika ve kum
taşçık katkılı, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu **:** F/32 ISO- Poz Süresi: 1 sn. (Nikon D3)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Kalıp yapımı
Tanım **:** 5 parmak belirgin, askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** -
Tarih **:** MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 273
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sağ)
Kazı No : Pari'11-AOD2
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 154/
Buluntu Yeri : SDJ1 / 1370-1345 Batı Yarı / -1.85 cm.
Ölçü Yük./Gen. : 5 / - cm. Ayak: 3.2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı / Mika, çok az kum ve çok az kireç katkılı, gözenekli, sert dokulu, pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu : F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/160 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : 5 parmakta belirgin, askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 274
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sol)
Kazı No : Pari'12-ATG1
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 154/
Buluntu Yeri : SDJ1 / Yüzey
Ölçü Yük./Gen. : 1.8 / - cm. Ayak: 3.5 cm. (5 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı / Bol mika, az taşçık ve çok az kireç katkılı, az gözenekli, yumuşak dokulu, pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, - / -
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-80 Poz Süresi: 1/13 sn. (Canon SX1 IS)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Ayak kısmı korunmuş kukla sol bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 275
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı
Kazı No : Pari'13-AEZ4
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 154/
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı / 1495-1245 /
Ölçü Yük./Gen. : 4.2 / - cm. Ayak: 2 cm. (5 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu yüzeyli.

Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 676 Açık Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu : F/22 ISO-500 Poz Süresi: 1/10 sn. (Nikon D3)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı deliği, parmak uçları kırık kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 276
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sol)
Kazı No : Pari'10-AMF1
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 154/
Buluntu Yeri : Odeion / 1380-1420 / 12. Basamak 13.23 m.
Ölçü Yük./Gen. : 4.9 / - cm. Ayak: 2.8 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı/ Mika, kum ve kireç katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.

Astar Rengi / Boya : Yüzey 10 R 5/6 Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/3.2 ISO-80 Poz Süresi: 1/320 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 277
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sağ)
Kazı No : Pari'11-AOA4
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 154/
Buluntu Yeri : SDJ1 / 1375-1345 / -0.60 - 1 m.
Ölçü Yük./Gen. : 4.9 / - cm. Ayak: 2.7 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı / Mika, çok az - kum ve bol kireç katkılı, sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.

Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu : F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/100 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 278
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sağ)
Kazı No : Pari'11-AOD9
Müze En. No :
Levha No / Sayfa : 154/
Buluntu Yeri : SDJ1 / 1370-1345 K. Batı Köşe / -1.80 m.
Ölçü Yük./Gen. : 2.7 / 1.2 cm. Ayak: 3 cm. (4.9 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı / Mika, kireç ve – çok az kum, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/4 Açık Kırmızımsı Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/100 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Hatalı üretim izi olan ayak kısmı korunmuş kukla sağ bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 279
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sağ)
Kazı No : Pari'11-AOD34
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 154/
Buluntu Yeri : SDJ1 / 1370-1345 K. Batı Köşe / -1.80 m.
Ölçü Yük./Gen. : 2.9 / - cm. Ayak: 2.8 cm. (4.9 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı / Mika, kireç ve – çok az kum katkılı, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu : F/32 ISO-100 Poz Süresi: 0.77 sn. (Nikon D2Xs)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Ayak kısmı korunmuş kukla sağ bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 280
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı
Kazı No : Pari'11-AOD35
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 154/
Buluntu Yeri : SDJ1 / 1370-1345 / -2.10 – 2.40 cm.
Ölçü Yük./Gen. : 4.9 / - cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika ve çok az - kireç katkılı, çok az gözenekli, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -

Foto Çekim Modu : F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/100 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Parmak uçları kırık, askı delikli kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 281
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sağ)
Kazı No : Pari'12-ARV15
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 155/
Buluntu Yeri : Odeion / 1385-1415 / 18. Basamak 10.60 – 10 m.
Ölçü Yük./Gen. : 4.9 / 1.9 cm. Ayak: 3.1 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 10 R 7/6 Açık Kırmızı / Yoğun mika katkılı, Gözeneksiz, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 7/4 Açık Kırmızımsı Kahverengi, - / -.
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-80 Poz Süresi: 1/8 sn. (Canon SX1 IS)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 282
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sol)
Kazı No : Pari'13-BBM3
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 155/
Buluntu Yeri : Odeion / 1385 (1390)-1430 / 10.40-9.60 m.
Ölçü Yük./Gen. : 4.9 / - cm. Ayak: 3 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 5 YR 5/1 Gri / Mika, kum ve kireç katkılı, - gözenekli, sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 4/1 Koyu Kırmızımsı Gri, - / -.
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 283
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı
Kazı No : Pari'12-ASC16
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 155/
Buluntu Yeri : Odeion / 1390-1420 / 18. Basamak 10.60 – 10 m.
Ölçü Yük./Gen. : 4.8 / 1.4 cm. Ayak: 2.1 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı / Bol mika ve bol kireç katkılı, gözeneksiz, yuuşak dokulu, pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-80 Poz Süresi: 1/15 sn. (Canon SX1 IS)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı deliği kırık kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 284
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sol)
Kazı No : Pari'09-AGB21
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 155/
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı / 1485-1250 / -2.97 m., 2 Nolu Mekan.
Ölçü Yük./Gen. : 4.7 / 1.6 cm. Ayak: 3 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/2 sn. (Canon SX10 IS)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 285
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sağ)
Kazı No : Pari'12-ASD1
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 155/
Buluntu Yeri : Odeion / 1385-1420 / Orkestra Zemini 10 – 9.60 m.
Ölçü Yük./Gen. : 4.7 / - cm. Ayak: 3 cm

Kil Rengi/Kil Yapısı : 7.5 YR 7/2 Pembemsi Gri / Bol mika ve orta miktarda kireç katkılı, gözenekli, yumuşak dokulu, hafif kay gan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 7.5 YR 7/2 Pembemsi Gri, - / -.
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-80 Poz Süresi: 1/8 sn. (Canon SX1 IS)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı delikli tam kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 286
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı
Kazı No : Pari'10-AKL5
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 155/
Buluntu Yeri : Akropol / Yüzey
Ölçü Yük./Gen. : 4.6 / 0.9 (1.25) cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 7/8 Kırmızımsı Sarı / Mika ve kireç – katkılı, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu : F/3.2 ISO-80 Poz Süresi: 1/160 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Parmak uçları kırık askı delikli kukla bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 287
Adı : Savaşçı Kukla Bacağı (sol olmalı)
Kazı No : Pari'10-ALG2
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 155/
Buluntu Yeri : Odeion / 1375-1435 / -1 m.
Ölçü Yük./Gen. : 2.7 / - cm. Ayak: 3.3 cm. (4.6 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 10 YR 5/6 Sarı / Mika ve kum katkılı, sert – dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 10 YR 8/6 Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/4 ISO-80 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp yapımı
Tanım : Askı deliği kırık kukla sol bacağı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No **:** 288
Adı **:** Savaşçı Kukla Bacağı (sağ)
Kazı No **:** Pari'11-AOE26
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 155/
Buluntu Yeri **:** Odeion / 1380-1425 1385-1420 / 10-12. Bas.
Ölçü Yük./Gen. **:** 3.7 / - cm. Ayak: 3.2 cm. (4.6 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 10 R 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 10 R 6/6 Açık Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu **:** F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/50 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Kalıp yapımı
Tanım **:** Askı deliği kırık kukla sağ bacağı.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** -
Tarih **:** MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No **:** 289
Adı **:** Savaşçı Kukla Bacağı (sol olabilir)
Kazı No **:** Pari'13-BBM7
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 155/
Buluntu Yeri **:** Odeion / 1385 (1390)-1430 / 10.40-9.60 m.
Ölçü Yük./Gen. **:** 3.8 / - cm. Ayak: 1.6 cm (4.4 Tam)
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 4/1 Koyu Kırmızımsı Gri /Mika, kum ve kireç katkılı, gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 5/4 Kırmızımsı Kahverengi, - / -.
Foto Çekim Modu **:** F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Kalıp yapımı
Tanım **:** Askı deliği, parmak uçları kırık kukla sağ bacağı.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** -
Tarih **:** MS 2. yüzyıl - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 290
Adı : At Figürini (Oyuncak)
Kazı No : Pari'12-16-AUH1
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 156-157 /
Buluntu Yeri : Nekropol / M177 / 1535-2300
Ölçü Yük./Gen. : 10.3 / 4.7 cm. Teker çapı: 5.45 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı: 10 R 5/6 Krımızı / Mika, kum ve - kireç katkılı, ser dokulu, pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 10 R 5/6 Krımızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/8 ISO- Poz Süresi: 1/100 sn. (Nikon D300)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çiftk Kalıp, içi boş (Gövde), tek kalıp (Tekerlekler)
Tanım : Sitilize şekildeki ayak kısımlarına açılmış deliklerinden geçirilen millere takılı, 8 ispitli tekerleklere sahip oyuncak at. Yüz uzuvları, yele, kalkık kuyruğu ve koşum takımları belirgin. Ağız kısmında ip takma deliğine sahip. Taban açık ve içi boş.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Dremsizova-Nelchinova 1971*, Fig. 129, Bulgaristan; Kobylina *1970*, Taf. 18, Fig. 3, Kerch Boğazı; *Bayer-Niemeier 1988*, Taf. 107 2-3, Mısır.
Tarih : MS 2. yüzyıl sonları - MS 3. yüzyılın başları

Kat. No : 291
Adı : At Figürini Gövde-Baş Parçası (Oyuncak)
Kazı No : Pari'09-AFV18
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 158 /
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı-Lejyon Hamamı / 1485-1250 / -0.74 m.
Ölçü Yük./Gen. : 6.7 / 2.65 cm. (Ort. Boy 10.5 cm)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 7.5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı / Mika ve taşçık katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya :Yüzey 7.5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/2 sn. (Canon SX10 IS)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği :Çİft kalıp, içi boş.
Tanım : Kat. No. 269 ile tamamlanmış oyuncak at figürinine ait gövde-baş parçası. Yüz uzuvları, yele ve koşum takımları belirgin. Ağız kısmında ip takma deliğine sahip.
Yazıt / Usta İşareti :
Analoji : *Dremsizova-Nelchinova 1971*, Fig. 129, Bulgaristan; Kobylina *1970*, Taf. 18, Fig. 3, Kerch Boğazı; *Bayer-Niemeier 1988*, Taf. 107 2-3, Mısır.
Tarih : MS 2. yüzyıl sonları - MS 3. yüzyıl ortaları

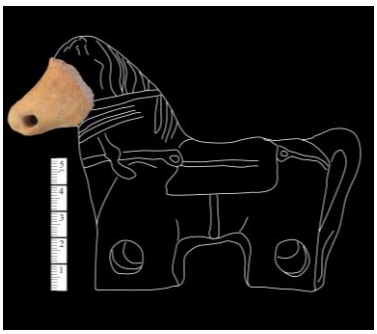

Kat. No : 292
Adı : At Figürini Baş Parçası
Kazı No : Pari'13-BBI69-8
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 159 /
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1285-1260 / 4. Tabaka 7.25-7.10 m. (D. Parados odacık)
Ölçü Yük./Gen. : 2.7 / 3.4 cm (Ort. Boy 9.5)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/1 Kırmızımsı Gri / Mika ve kum katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 7.5 YR 5/6 Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/13 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Kat. No. 269 ile tamamlanmış oyuncak at figürinine ait baş parçası. Yüz uzuvları, belirgin. Ağız kısmında ip takma deliğine sahip.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Dremsizova-Nelchinova 1971*, Fig. 129, Bulgaristan; Kobylina *1970*, Taf. 18, Fig. 3, Kerch Boğazı; *Bayer-Niemeier 1988*, Taf. 107 2-3, Mısır.
Tarih : MS 3. yüzyıl ortaları

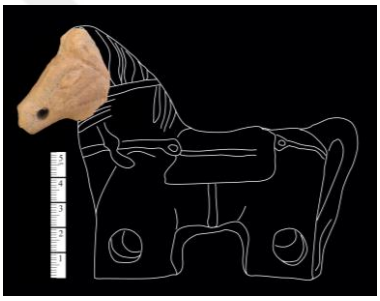

Kat. No : 293
Adı : At Figürini Baş Parçası
Kazı No : Pari'13-BBI69-10
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 159 /
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1285-1260 / 4. Tabaka 7.25-7.10 m. (D. Parados odacık)
Ölçü Yük./Gen. : 4.3 / 4.5 cm. (Ort. Boy. 10 cm)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, gözenekli, seert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/13 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Kat. No. 269 ile tamamlanmış oyuncak at figürinine ait baş parçası. Yüz uzuvları, belirgin. Ağız kısmında ip takma deliğine sahip.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Dremsizova-Nelchinova 1971*, Fig. 129, Bulgaristan; Kobylina *1970*, Taf. 18, Fig. 3, Kerch Boğazı; *Bayer-Niemeier 1988*, Taf. 107 2-3, Mısır.
Tarih : MS 3. yüzyıl ortaları

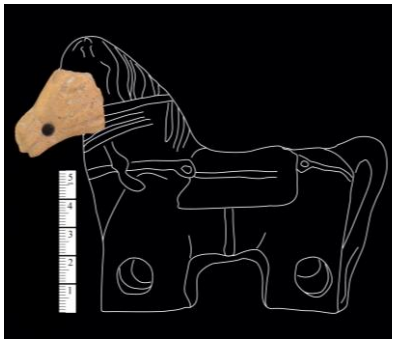

Kat. No : 294
Adı : At Figürini Baş Parçası
Kazı No : Pari'13-BBI69-11
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 160 /
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1285-1260 / 4. Tabaka 7.27-7.10 m. (D. Parados odacık)
Ölçü Yük./Gen. : 2.35 / 3.35 cm (Ort. Boy 9.8 cm)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/13 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Kat. No. 269 ile tamamlanmış oyuncak at figürinine ait baş parçası. Yüz uzuvları, belirgin. Ağız kısmında ip takma deliğine sahip.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Dremsizova-Nelchinova 1971*, Fig. 129, Bulgaristan; Kobylina *1970*, Taf. 18, Fig. 3, Kerch Boğazı; *Bayer-Niemeier 1988*, Taf. 107 2-3, Mısır.
Tarih : MS 3. yüzyıl ortaları

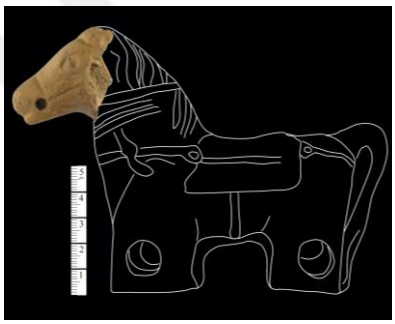

Kat. No : 295
Adı : At Figürini Baş Parçası
Kazı No : Pari'13-BCE2
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 160 /
Buluntu Yeri : Yüzey / Bodrum Burnu Akropol
Ölçü Yük./Gen. : 3.4 / 4.8 cm (Ort. Boy 10.3 cm)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı / Az - gümüş mika, kum, kuvars ve kireç katkılı,gözeneksiz, - orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/13 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Kat. No. 269 ile tamamlanmış oyuncak at figürinine ait baş parçası. Yüz uzuvları, belirgin. Ağız kısmında ip takma deliğine sahip.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Dremsizova-Nelchinova 1971*, Fig. 129, Bulgaristan; Kobylina *1970*, Taf. 18, Fig. 3, Kerch Boğazı; *Bayer-Niemeier 1988*, Taf. 107 2-3, Mısır.
Tarih : MS 2. yüzyıl sonları - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 296
Adı : At Figürini Gövde Parçası
Kazı No : Pari'13-BBI139
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 161 /
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1285-1260 / 7.27-7.10 m. 4. Tabaka-K. Parados Odacık
Ölçü Yük./Gen. : 6 / 7.7 cm. Mil Deliği: 1.1 cm. (Ort. Tam. 9.5 x 14.4 cm)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 4/1 Koyu Gri / Mika, kum taşçık ve kireç katkılı, gözeneksiz, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-80 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş dökme,
Tanım : Kat. No. 269 ile tamamlanmış, sitilize şekildeki ayak kısımlarına açılmış tekerlek mil deliğine sahip, oyuncak at figürinine ait gövde parçası. Koşum takımları ve kalkık kuyruk belirgin.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Dremsizova-Nelchinova 1971*, Fig. 129, Bulgaristan; Kobylina *1970,* Taf. 18, Fig. 3, Kerch Boğazı; *Bayer-Niemeier 1988*, Taf. 107 2-3, Mısır.
Tarih : MS 3. yüzyıl ortaları

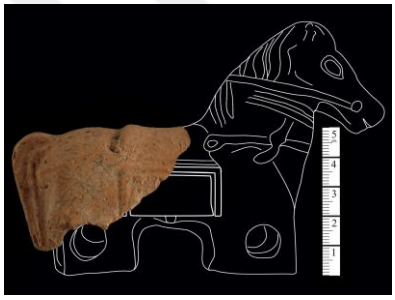

Kat. No : 297
Adı : At Figürini Gövde Parçası
Kazı No : Pari'11-AOD38
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 162 /
Buluntu Yeri : SDJ1 / 1370-1345 / -2.10-2.40 m.
Ölçü Yük./Gen. : 4 / 6 cm (Ort. 8.9x12.7 cm)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı / Mika ve çok az taşçık katkılı, gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/& Kırmızımsı Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/32 ISO-100 Poz Süresi: 0.77 sn. (Nikon D2Xs)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Kat. No. 269 ile tamamlanmış, sitilize şekildeki ayak kısımlarına açılmış tekerlek mil deliğine sahip, oyuncak at figürinine ait gövde parçası. Koşum takımları, eğer ve kalkık kuyruk belirgin.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Dremsizova-Nelchinova 1971*, Fig. 129, Bulgaristan; Kobylina *1970,* Taf. 18, Fig. 3, Kerch Boğazı; *Bayer-Niemeier 1988*, Taf. 107 2-3, Mısır.
Tarih : MS 2. yüzyıl sonları - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No **:** 298
Adı **:** At Figürini Gövde Parçası
Kazı No **:** Pari'12-AUP1
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 163 /
Buluntu Yeri **:** Tiyatro / 1285-1265 / 7.20-6.65 m.
Ölçü Yük./Gen. **:** 6.3 / 9 (7.45) cm.
Ort. 10.7x16 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı : 7.5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı / Mika ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 6/4 Açık Krımızımsı Kahverengi, - / -.
Foto Çekim Modu **:** F/4 ISO-80 Poz Süresi: 1/15 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** ÇİFt kalıp, içi boş.
Tanım **:** Kat. No. 269 ile tamamlanmış, sitilize şekildeki ayak kısımlarına açılmış tekerlek mil deliğine sahip, oyuncak at figürinine ait gövde parçası. Koşum takımları, eğer ve kuyruk belirgin.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Dremsizova-Nelchinova 1971*, Fig. 129, Bulgaristan; Kobylina *1970,* Taf. 18, Fig. 3, Kerch Boğazı; *Bayer-Niemeier 1988*, Taf. 107 2-3, Mısır.
Tarih **:** MS 2. yüzyıl sonları - MS 3. yüzyıl ortaları

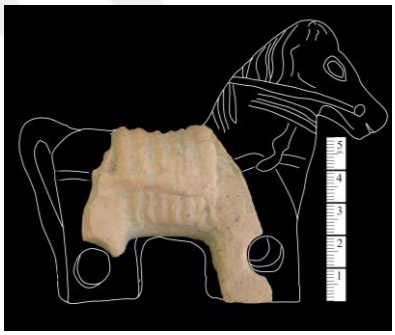

Kat. No **:** 299
Adı **:** At Figürini Gövde Parçası
Kazı No **:** Pari'13-BCG1
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 164 /
Buluntu Yeri **:** Odeion / 1370-1415 / 12.20 - 11.80 m.
Ölçü Yük./Gen. **:** 5.4 / - cm. Ort. 8.7x11 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı / Az - gümüş mika katkılı, bol kireç (mermer yada kuvars da - olabilir), gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR Pembe, - / -.
Foto Çekim Modu **:** F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/15 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** ÇİFt kalıp, içi boş.
Tanım **:** Kat. No. 269 ile tamamlanmış, sitilize şekildeki ayak kısımlarına açılmış tekerlek mil deliğine sahip, oyuncak at figürinine ait gövde parçası. Koşum takımları ve eğer belirgin.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Dremsizova-Nelchinova 1971*, Fig. 129, Bulgaristan; Kobylina *1970,* Taf. 18, Fig. 3, Kerch Boğazı; *Bayer-Niemeier 1988*, Taf. 107 2-3, Mısır.
Tarih **:** MS 2. yüzyıl sonları - MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 300
Adı : At Figürini Gövde Parçası
Kazı No : Pari'13-BBI69-1
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 165 /
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1285-1260 / 4. Tabaka 7.25-7.10 m. (D. Parados odacık)
Ölçü Yük./Gen. : 4 / 4.5 cm. Ort. 8x11.5 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika - ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/13 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Kat. No. 269 ile tamamlanmış, sitilize şekildeki ayak kısımlarına açılmış tekerlek mil deliğine sahip, oyuncak at figürinine ait gövde parçası.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Dremsizova-Nelchinova 1971*, Fig. 129, Bulgaristan; Kobylina *1970*, Taf. 18, Fig. 3, Kerch Boğazı; *Bayer-Niemeier 1988*, Taf. 107 2-3, Mısır.
Tarih : MS 3. yüzyıl ortaları

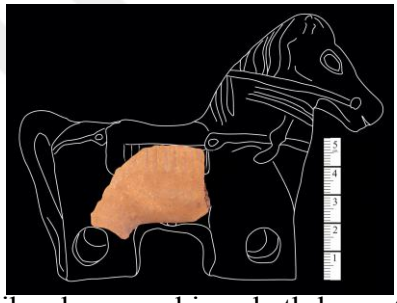

Kat. No : 301
Adı : At Figürini Gövde Parçası
Kazı No : Pari'13-BBI69-3
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 165 /
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1285-1260 / 4. Tabaka 7.25-7.10 m. (D. Parados odacık)
Ölçü Yük./Gen. : 3.2 / 4.2 cm. Ort. 9.5x12.5 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/13 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp, içi boş.
Tanım : Kat. No. 269 ile tamamlanmış, oyuncak at figürinine ait gövde parçası. Koşum takımları ve eğer belirgin.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Dremsizova-Nelchinova 1971*, Fig. 129, Bulgaristan; Kobylina *1970*, Taf. 18, Fig. 3, Kerch Boğazı; *Bayer-Niemeier 1988*, Taf. 107 2-3, Mısır.
Tarih : MS 2. yüzyıl sonları - MS 3. yüzyıl ortaları

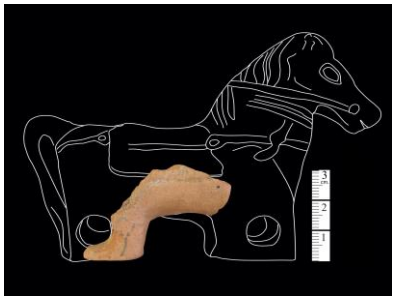

Kat. No : 302
Adı : At Figürini Gövde Parçası
Kazı No : Pari'13-BBI69-6
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 166 /
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1285-1260 / 4. Tabaka 7.25-7.10 m. (D. Parados odacık)
Ölçü Yük./Gen. : 3.2 / 5 cm. Ort. 7.6x12 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/8 Açık Kırmızı / Mika ve kum katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/15 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Kat. No. 269 ile tamamlanmış, sitilize şekildeki ayak kısımlarına açılmış tekerlek mil deliğine sahip, oyuncak at figürinine ait gövde parçası. Koşum takımları ve eğer belirgin.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Dremsizova-Nelchinova 1971*, Fig. 129, Bulgaristan; Kobylina *1970*, Taf. 18, Fig. 3, Kerch Boğazı; *Bayer-Niemeier 1988*, Taf. 107 2-3, Mısır.
Tarih : MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 303
Adı : Ceylan
Kazı No : Pari'13- -BAF3
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 167 / -
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1290-1255 / 6.85 m.
Ölçü Yük./Gen. : 11.4 / 10.1 cm. Kaide: 5.2 x 3.3 x 2.2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Gümüş mika, kum ve az kireç katkılı, sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, Firnis 5 YR 2.5/1 Siyah / -.
Foto Çekim Modu : F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çİft kalıp, içi boş.
Tanım : Alt ve üstte dışa taşkın profilli dikdörtgen bir altlık üzerinde, ayakta duran ceylan. Yere paralel öne uzatılmış başta, kazıma çizgilerle belirtilmiş gözler ve ağız. Dik tutulmuş boyun. Alt kısımları doldurulmuş boynuzlar. Az belirgin dik kulaklar. Ayak toynakları az belirgin. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Tavukçu 1999*, Lev. 60, Kat. No. 239, Biga-Troas Bölgesi; *Kaplan 2011*, Lev. 69, Kat. No. 245, Calvert Koleksiyonu-Troas Bölgesi.
Tarih : MS 3. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No : 304
Adı : Oturan Köpek – Tip 1
Kazı No : Pari'04-M.150/462
Müze En. No : 10401 (15291)
Levha No / Sayfa : 168 /
Buluntu Yeri : Nekropol / İ-11 / M150
Ölçü Yük./Gen. : 10.4 / 7.3 cm. Kaide: 7 x 4 x 4 cm.
Buhar Deliği: 2 x 1.65 cm. (Köşeli-Sırtta)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika ve kum katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, beyaz astar (Gövde ve kaide) / Pembe (Dudak, tasma, ayak bileği, gövde bitişi, kaide yivlerinde), siyah (Gövdede belki tüyleri belirginleştirmek için).
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın profilli yüksek kaide üzerinde, sol profilden verilmiş, oturan köpek. Seyrciye dönük kalkık başta dik kulaklar. Boyunda tasma. Üste doğru kıvrık kuyruk.Yüzeysel verilen arka yüz. Üstte, figürün sır kısmında kalın şerit şeklinde buhar deliği. Taban kapalı.
Yazıt / Usta İşareti : Arkayüz: EPMO EPMO / Önyüz: ⅂ (Ters Γ)
Analoji : *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 129, Fig. 1005, Myrina; Pl. 201, Fig. 1556, Tunus; *Fischer 1994*, Taf. 119. 1120, 1128, s. 417-419, Mısır; *Gonzenbach 1995*, s. 231, Abb. 89. 2, Smyrna; *Tavukçu 1999*, Lev. 60, Kat. No. 238, Troya; *Çekilmez 2014,* Kat. No. 131-133, Tralleis.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı
Foto Çekim Modu : F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)

Kat. No : 305
Adı : Oturan Köpek – Tip 1
Kazı No : Pari'04-M.150/463
Müze En. No : 10402 (15292)
Levha No / Sayfa : 169 /
Buluntu Yeri : Nekropol / İ-11 / M150
Ölçü Yük./Gen. : 10.1 / 7.3 cm. Kaide: 6.8 x 4 x 4.1 cm.
Buhar Deliği: 2 x 0.5 cm. (Köşeli-Sırtta)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika ve kireç katkılı, yumuşak dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, beyaz astar / -.
Foto Çekim Modu : F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/13 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın profilli yüksek kaide üzerinde, sol profilden verilmiş, oturan köpek. Seyrciye dönük kalkık başta dik kulaklar. Boyunda tasma. Üste doğru kıvrık kuyruk.Yüzeysel verilen arka yüz. Üstte, figürün sır kısmında

kalın şerti şeklinde buhar deliği. Tabana sonradan kapatılmıiş ancak fırınlama sonrası düşen pişmiş toprak plaka

Yazıt / Usta İşareti **:** Arkayüz: 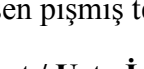 EPMO / Önyüz: (Ters Γ)
Analoji **:** *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 129, Fig. 1005, Myrina; Pl. 201, Fig. 1556, Tunus; *Fischer 1994*, Taf. 119. 1120, 1128, s. 417-419, Mısır; *Gonzenbach 1995*, s. 231, Abb. 89. 2, Smyrna; *Tavukçu 1999*, Lev. 60, Kat. No. 238, Troya; *Çekilmez 2014,* Kat. No. 131-133, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 306
Adı **:** Oturan Köpek – Tip 1
Kazı No **:** Pari'06-134
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 169 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / M 87
Ölçü Yük./Gen. **:** 9.6 / - cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Bol mika ve az - kum katkılı, gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** - / -.
Foto Çekim Modu **:** F/4.2 ISO-50 Poz Süresi: 1/71 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** Orta.
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp
Tanım **:**Altta ve üstte dışa taşkın profilli yüksek kaide üzerinde, sol profilden verilmiş, oturan köpek. Gövdede ve başta sonradan onarım çatlakları ve eksik kısımlar. Seyrciye dönük kalkık başta dik kulaklar. Boyunda tasma. Üste doğru kıvrık kuyruk.Yüzeysel verilen arka yüzde yuvarlak buhar deliği. Taban kapalı.
Yazıt / Usta İşareti **:** 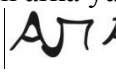 (ΠΑΠΑ)
Analoji **:** *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 129, Fig. 1005, Myrina; Pl. 201, Fig. 1556, Tunus; *Fischer 1994*, Taf. 119. 1120, 1128, s. 417-419, Mısır; *Gonzenbach 1995*, s. 231, Abb. 89. 2, Smyrna; *Tavukçu 1999*, Lev. 60, Kat. No. 238, Troya; *Çekilmez 2014,* Kat. No. 131-133, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No **:** 307
Adı **:** Oturan Köpek – Tip 1
Kazı No **:** Pari'04-M.79/288
Müze En. No **:** 10227 (10218)
Levha No / Sayfa **:** 170 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / İ-11 / M79
Ölçü Yük./Gen. **:** 10.05 / 7.3 cm. Kaide: 7 x 4 x 4.2 cm. Buhar Deliği: 2 x 1.2 cm. (Köşeli-Sırtta)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kımızı / Mika, kum – ve kireç katkılı, çok gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, beyaz –

astar / -.
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/2 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Kötü
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın profilli yüksek kaide üzerinde, sol profilden verilmiş, oturan köpek. Gövdede sonradan onarım çatlakları, başta ve kuyrukta eksik kısımlar. Seyrciye dönük kalkık başta dik kulaklar. Boyunda tasma. Üste doğru kıvrık kuyruk.Yüzeysel verilen arka yüz. Üstte, figürün sır kısmında kalın şerit şeklinde buhar deliği. Taban kapalı.
Yazıt / Usta İşareti **:** Arka: KAΛ / Ön: ⅂
Analoji **:** *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 129, Fig. 1005, Myrina; Pl. 201, Fig. 1556, Tunus; *Fischer 1994*, Taf. 119. 1120, 1128, s. 417-419, Mısır; *Gonzenbach 1995*, s. 231, Abb. 89. 2, Smyrna; *Tavukçu 1999*, Lev. 60, Kat. No. 238, Troya; *Çekilmez 2014,* Kat. No. 131-133, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No **:** 308
Adı **:** Oturan Köpek – Tip 1
Kazı No **:** Pari'13-AYN13
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 171 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1535-2295 / M178
Ölçü Yük./Gen. **:** 9.8 / - cm. Kaide: 7.3 x 4 x 4.2 cm.
Buhar Deliği: 2.3 x - cm. (Şerit-Sırtta)

Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Bol mika ve az - Kum-taşçık katkılı, gözenekli, yumuşak dokulu, kaygan yüzeyli
Astar Rengi / Boya **:** 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/20 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Kötü
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın profilli yüksek kaide üzerinde, sol profilden verilmiş, oturan köpek. Gövdede sonradan onarım çatlakları ve başta eksik kısımlar. Seyrciye dönük kalkık başta dik kulaklar. Boyunda tasma. Üste doğru kıvrık kuyruk.Yüzeysel verilen arka yüz. Üstte, figürün sır kısmında kalın şerti şeklinde buhar deliği. Tabana sonradan kapatılmıiş ancak fırınlama sonrası düşen pişmiş toprak plaka.
Yazıt / Usta İşareti **:** Arkayüz: KAΛ (ΚΑΛ) Önyüz: ⅂ (Γ)
Analoji **:** *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 129, Fig. 1005, Myrina; Pl. 201, Fig. 1556, Tunus; *Fischer 1994*, Taf. 119. 1120, 1128, s. 417-419, Mısır; *Gonzenbach 1995*, s. 231, Abb. 89. 2, Smyrna; *Tavukçu 1999*, Lev. 60, Kat. No. 238, Troya; *Çekilmez 2014,* Kat. No. 131-133, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No **:** 309
Adı **:** Oturan Köpek – Tip 1
Kazı No **:** Pari'04-M.150/464
Müze En. No **:** 10403 (15293)
Levha No / Sayfa **:** 172 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / İ-11 / M150
Ölçü Yük./Gen. **:** 10.1 / 7.1 cm. Kaide: 6.7 x 4 x 3.8 cm. Buhar Deliği: 1.8 x 0.9 cm. (Köşeli-Sırtta)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika katkılı, sert dokulu, tozsu az pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı, - / Pembe (Dudak arası, tasma, ayak bilekleri, gövde bitimi), bordo (Kaide ön yüz çerçve, meander benzeri bezeme, yan kısımlarda alt üst silmelere bitişik).
Foto Çekim Modu **:** F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın profilli yüksek kaide üzerinde, sol profilden verilmiş, oturan köpek. Gövdede sonradan onarım çatlakları ve başta eksik kısımlar. Seyrciye dönük kalkık başta dik kulaklar. Boyunda tasma. Üste doğru kıvrık kuyruk.Yüzeysel verilen arka yüz. Üstte, figürün sır kısmında kalın şerit şeklinde buhar deliği. Taban kapalı.

Yazıt / Usta İşareti **:** Arkayüz: Φ (Φ) / Önyüz: ⅂ (Ters Γ)
Analoji **:** *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 129, Fig. 1005, Myrina; Pl. 201, Fig. 1556, Tunus; *Fischer 1994*, Taf. 119. 1120, 1128, s. 417-419, Mısır; *Gonzenbach 1995*, s. 231, Abb. 89. 2, Smyrna; *Tavukçu 1999*, Lev. 60, Kat. No. 238, Troya; *Çekilmez 2014,* Kat. No. 131-133, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 310
Adı **:** Oturan Köpek – Tip 1
Kazı No **:** Pari'04-M.79/286
Müze En. No **:** 10225 (10216)
Levha No / Sayfa **:** 173 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / İ-11 / M79
Ölçü Yük./Gen. **:** 8.95/ 6.8 cm. Kaide:6.5 x 4 x 3.95 cm. Buhar Deliği: 1.9 x 1.2 cm. (Köşeli-Sırtta)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kireç ve - kum taşçık katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/4 Açık Kırmızımsı Kahverengi, beyaz astar / Pembe (Baş ve gövdede az belirgin, Turuncu (Kuyruk).
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/6 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın profilli yüksek kaide üzerinde, sol profilden verilmiş, oturan köpek. Seyrciye dönük kalkık başta dik kulaklar. Boyunda

tasma. Üste doğru kıvrık kuyruk.Yüzeysel verilen arka yüz. Üstte, figürün sır kısmında kalın şerit şeklinde buhar deliği. Taban kapalı.

Yazıt / Usta İşareti : Arka: ISOΔON Isoidones / Ön: ⌐
Analoji : *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 129, Fig. 1005, Myrina; Pl. 201, Fig. 1556, Tunus; *Fischer 1994*, Taf. 119. 1120, 1128, s. 417-419, Mısır; *Gonzenbach 1995*, s. 231, Abb. 89. 2, Smyrna; *Tavukçu 1999*, Lev. 60, Kat. No. 238, Troya; *Çekilmez 2014,* Kat. No. 131-133, Tralleis.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 311
Adı : Oturan Köpek – Tip 1
Kazı No : Pari'04-M.79/287
Müze En. No : 10226 (10217)
Levha No / Sayfa : 174 /
Buluntu Yeri : Nekropol / İ-11 / M79
Ölçü Yük./Gen. : 8.95 / 7 cm. Kaide: 6.7 x 4 x 4cm. Buhar Deliği: 1.8 x 1.4 cm. (Köşeli-Sırtta)

Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum - ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, beyaz astar / Pembe (Burun sağ alt kısmında).
Foto Çekim Modu : F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/60 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın profilli yüksek kaide üzerinde, sol profilden verilmiş, oturan köpek. Seyrciye dönük kalkık başta dik kulaklar. Boyunda tasma. Üste doğru kıvrık kuyruk.Yüzeysel verilen arka yüz. Üstte, figürün sır kısmında kalın şerit şeklinde buhar deliği. Taban kapalı.
Yazıt / Usta İşareti : Arka: ΙΣΟΙΔΟΝΕΣ Isoidones / Ön: ⌐
Analoji : *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 129, Fig. 1005, Myrina; Pl. 201, Fig. 1556, Tunus; *Fischer 1994*, Taf. 119. 1120, 1128, s. 417-419, Mısır; *Gonzenbach 1995*, s. 231, Abb. 89. 2, Smyrna; *Tavukçu 1999*, Lev. 60, Kat. No. 238, Troya; *Çekilmez 2014,* Kat. No. 131-133, Tralleis.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 312
Adı : Köpek – Tip 1
Kazı No : Pari'04-M.100/409
Müze En. No : 10348 (14020)
Levha No / Sayfa : 175 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 9.85 / 6.9 cm. Kaide: 6.7 x 3.9 x 4 cm. Buhar Deliği: 2 x 1.3 cm. (Köşeli-Sırtta)

Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı / Mika, kum – ve kireç katkılı, yumuşak dokulu, tozsu az pürtüklü yüzeyli.

Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, - /
Pembe (Ağız kenarı, tasma ve tasmanın hemen altında noktalı).
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/40 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Kötü
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın profilli yüksek kaide üzerinde, sol profilden verilmiş, oturan köpek. Seyrciye dönük kalkık başta dik kulaklar. Boyunda tasma. Üste doğru kıvrık kuyruk.Yüzeysel verilen arka yüz. Üstte, figürün sır kısmında kalın şerit şeklinde buhar deliği. Taban kapalı.
Yazıt / Usta İşareti **:** Ön: ⌐
Analoji **:** *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 129, Fig. 1005, Myrina; Pl. 201, Fig. 1556, Tunus; *Fischer 1994*, Taf. 119. 1120, 1128, s. 417-419, Mısır; *Gonzenbach 1995*, s. 231, Abb. 89. 2, Smyrna; *Tavukçu 1999*, Lev. 60, Kat. No. 238, Troya; *Çekilmez 2014,* Kat. No. 131-133, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 313
Adı **:** Oturan Köpek – Tip 1
Kazı No **:** Pari'04-M.100/410
Müze En. No **:** 10349 (14021)
Levha No / Sayfa **:** 176 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. **:** 9.8 / 6.7 cm. Kaide: 6.4 x 3.95 x 4 cm.
Buhar Deliği: 2 x 1 cm. (Köşeli-Sırtta)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika ve – kum katkılı, orta ser dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, kuyruğun tepe kısmında az belirgin beyaz astar izi / Pembe (Tasma ve yüzde).
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/50 sn. (Canon G11).
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın profilli yüksek kaide üzerinde, sol profilden verilmiş, oturan köpek. Seyrciye dönük kalkık başta dik kulaklar. Boyunda tasma. Üste doğru kıvrık kuyruk.Yüzeysel verilen arka yüz. Üstte, figürün sır kısmında kalın şerit şeklinde buhar deliği. Taban kapalı.
Yazıt / Usta İşareti **:** Arka: KAΛ olabilecek izler var. Ön: ⌐ olabilir
Analoji **:** *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 129, Fig. 1005, Myrina; Pl. 201, Fig. 1556, Tunus; *Fischer 1994*, Taf. 119. 1120, 1128, s. 417-419, Mısır; *Gonzenbach 1995*, s. 231, Abb. 89. 2, Smyrna; *Tavukçu 1999*, Lev. 60, Kat. No. 238, Troya; *Çekilmez 2014,* Kat. No. 131-133, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 314
Adı : Oturan Köpek – Tip 1
Kazı No : Pari'04-M.100/411
Müze En. No : 10350 (14022)
Levha No / Sayfa : 176 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 9.9 / 6.8 cm. Kaide: 6.65 x 3.85 x 3.9 cm. Buhar Deliği: 1.9 x 0.7 cm. (Köşeli-Sırtta)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/ 8 Kırmızımsı Sarı / Mika, kum ve kireç katkılı, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, beyaz astar / Pembe (Tasma).
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/30 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın profilli yüksek kaide üzerinde, sol profilden verilmiş, oturan köpek. Seyrciye dönük kalkık başta dik kulaklar. Boyunda tasma. Üste doğru kıvrık kuyruk.Yüzeysel verilen arka yüz. Üstte, figürün sır kısmında kalın şerit şeklinde buhar deliği. Tabana kapalı.
Yazıt / Usta İşareti : Ön: ⅂ çok silik olabilir
Analoji : *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 129, Fig. 1005, Myrina; Pl. 201, Fig. 1556, Tunus; *Fischer 1994*, Taf. 119. 1120, 1128, s. 417-419, Mısır; *Gonzenbach 1995*, s. 231, Abb. 89. 2, Smyrna; *Tavukçu 1999*, Lev. 60, Kat. No. 238, Troya; *Çekilmez 2014,* Kat. No. 131-133, Tralleis.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 315
Adı : Oturan Köpek – Tip 1
Kazı No : Pari'04-M.100/412
Müze En. No : 10351 (14920)
Levha No / Sayfa : 177 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 9.9 / 6.7 cm. Kaide: 6.4 x 3.95 x 4.1 cm. Buhar D. : 1.85 x 0.65 cm. (Köşeli-Sırtta)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika, kum ve kireç katkılı, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı**, -** / Pembe.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/40 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın profilli yüksek kaide üzerinde, sol profilden verilmiş, oturan köpek. Seyrciye dönük kalkık başta dik kulaklar. Boyunda tasma. Üste doğru kıvrık kuyruk.Yüzeysel verilen arka yüz. Üstte, figürün sır kısmında kalın şerit şeklinde buhar deliği. Taban kapalı.
Yazıt / Usta İşareti : Arkayüz: ΚΑΛ olabilecek çok az iz var

Analoji **:** *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 129, Fig. 1005, Myrina; Pl. 201, Fig. 1556, Tunus; *Fischer 1994*, Taf. 119. 1120, 1128, s. 417-419, Mısır; *Gonzenbach 1995*, s. 231, Abb. 89. 2, Smyrna; *Tavukçu 1999*, Lev. 60, Kat. No. 238, Troya; *Çekilmez 2014,* Kat. No. 131-133, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 316
Adı **:** Oturan Köpek – Tip 1
Kazı No **:** Pari'04-M.100/413
Müze En. No **:** 10352 (14921)
Levha No / Sayfa **:** 177 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. **:** 9.9 / 6.9 cm. Kaide: 6.6 x 4 x 4 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı / Mika kum – ve kireç katkılı, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, beyaz astar / Pembe – mavi (Tasma ve gövde).
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/40 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Kötü
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın profilli yüksek kaide üzerinde, sol profilden verilmiş, oturan köpek. Gövdede sonradan onarım çatlakları. Seyrciye dönük kalkık başta dik kulaklar. Boyunda tasma. Üste doğru kıvrık kuyruk.Yüzeysel verilen arka yüz. Üstte, figürün sır kısmında kalın şerit şeklinde buhar deliği. Taban kapalı.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 129, Fig. 1005, Myrina; Pl. 201, Fig. 1556, Tunus; *Fischer 1994*, Taf. 119. 1120, 1128, s. 417-419, Mısır; *Gonzenbach 1995*, s. 231, Abb. 89. 2, Smyrna; *Tavukçu 1999*, Lev. 60, Kat. No. 238, Troya; *Çekilmez 2014,* Kat. No. 131-133, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 317
Adı **:** Oturan Köpek – Tip 1
Kazı No **:** Pari'04-M.100/414
Müze En. No **:** 10353 (14922)
Levha No / Sayfa **:** 178 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. **:** 9.6 / 6.7 cm. Kaide: 5.9 x 4.4 x 4.2 cm. Buhar Deliği: 2 x 0.9 cm. (Köşeli-Sırtta)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika, kum - ve kireç katkılıı yumuşak dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, beyaz astar / Pembe (Boyun, gövde, kalça üzeri).
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/30 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Kötü
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.

/profilden verilmiş, oturan köpek. Kaidede eksik kısımlar. Seyrciye dönük kalkık başta dik kulaklar. Boyunda tasma. Üste doğru kıvrık kuyruk.Yüzeysel verilen arka yüz. Üstte, figürün sır kısmında kalın şerit şeklinde buhar deliği. Taban kapalı.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 129, Fig. 1005, Myrina; Pl. 201, Fig. 1556, Tunus; *Fischer 1994*, Taf. 119. 1120, 1128, s. 417-419, Mısır; *Gonzenbach 1995*, s. 231, Abb. 89. 2, Smyrna; *Tavukçu 1999*, Lev. 60, Kat. No. 238, Troya; *Çekilmez 2014,* Kat. No. 131-133, Tralleis.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 318
Adı : Oturan Köpek – Tip 1
Kazı No : Pari'04-M.100/415
Müze En. No : 10354 (14923)
Levha No / Sayfa : 178 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 9.8 / 7 cm. Kaide: 6 x 4 x 3.9 cm. Buhar Deliği: 2.1 x 1 cm. (Köşeli-Sırtta)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızımsı / Mika, kum ve kireç katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 7.5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, - Beyaz astar / Pembe (Gövdede az belirgin), turuncu (kuyrukta çok az belirgin).
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/13 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın profilli yüksek kaide üzerinde, sol profilden verilmiş, oturan köpek. Seyrciye dönük kalkık başta dik kulaklar. Boyunda tasma. Üste doğru kıvrık kuyruk.Yüzeysel verilen arka yüz. Üstte, figürün sır kısmında kalın şerit şeklinde buhar deliği. Taban kapalı.
Yazıt / Usta İşareti : Ön: ⌐ çok silik olabilir
Analoji : *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 129, Fig. 1005, Myrina; Pl. 201, Fig. 1556, Tunus; *Fischer 1994*, Taf. 119. 1120, 1128, s. 417-419, Mısır; *Gonzenbach 1995*, s. 231, Abb. 89. 2, Smyrna; *Tavukçu 1999*, Lev. 60, Kat. No. 238, Troya; *Çekilmez 2014,* Kat. No. 131-133, Tralleis.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 319
Adı : Oturan Köpek – Tip 1
Kazı No : Pari'04-M.100/416
Müze En. No : 10355 (14924)
Levha No / Sayfa : 179 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 9.6 / 7 cm. Kaide: 6.6 x 3.8 x 3.9 cm. Buhar Deliği: 2.1 x 0.7 cm. (Sırtta)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 5/8 Sarımsı Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, beyaz astar (Sırt, kulak uçları ve kaide küst köşede) / Pembe.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/40 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın profilli yüksek kaide üzerinde, sol profilden verilmiş, oturan köpek. Seyrciye dönük kalkık başta dik kulaklar. Boyunda tasma. Üste doğru kıvrık kuyruk.Yüzeysel verilen arka yüz. Üstte, figürün sır kısmında kalın şerit şeklinde buhar deliği. Taban kapalı.
Yazıt / Usta İşareti : Ön: ⌐ çok silik olabilir
Analoji : *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 129, Fig. 1005, Myrina; Pl. 201, Fig. 1556, Tunus; *Fischer 1994*, Taf. 119. 1120, 1128, s. 417-419, Mısır; *Gonzenbach 1995*, s. 231, Abb. 89. 2, Smyrna; *Tavukçu 1999*, Lev. 60, Kat. No. 238, Troya; *Çekilmez 2014,* Kat. No. 131-133, Tralleis.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 320
Adı : Oturan Köpek – Tip 1
Kazı No : Pari'04-M.100/417
Müze En. No : 10356 (14925)
Levha No / Sayfa : 179 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 9.4 / 6.9 cm. Kaide: 6.4 x 3.8 x 4 cm. Buhar Deliği: 2.1 x 0.6 cm. (Sırtta)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı / Mika ve – kum katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı, - / Pembe (Boyun, ayak ve burunda).
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/30 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın profilli yüksek kaide üzerinde, sol profilden verilmiş, oturan köpek. Gövdede sonradan onarım çatlakları. Seyrciye dönük kalkık başta dik kulaklar. Boyunda tasma. Üste doğru kıvrık kuyruk.Yüzeysel verilen arka yüz. Üstte, figürün sır kısmında kalın şerit şeklinde buhar deliği. Tabana kapalı.
Yazıt / Usta İşareti : -

Analoji **:** *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 129, Fig. 1005, Myrina; Pl. 201, Fig. 1556, Tunus; *Fischer 1994*, Taf. 119. 1120, 1128, s. 417-419, Mısır; *Gonzenbach 1995*, s. 231, Abb. 89. 2, Smyrna; *Tavukçu 1999*, Lev. 60, Kat. No. 238, Troya; *Çekilmez 2014,* Kat. No. 131-133, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 321
Adı **:** Oturan Köpek – Tip 1
Kazı No **:** Pari'04-M.100/419
Müze En. No **:** 10358 (14927)
Levha No / Sayfa **:** 180 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. **:** 9.8 / 6.8 cm. Kaide: 6.4 x 3.7 x 4 cm. Buhar Deliği: 2.7 x 0.9 cm. (Köşeli-Sırtta)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika ve kum katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 7.5 YR 7/6 Kırmızmsı Sarı, - / Pembe.
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/15 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın profilli yüksek kaide üzerinde, sol profilden verilmiş, oturan köpek. Gövdede sonradan onarım çatlakları. Seyrciye dönük kalkık başta dik kulaklar. Boyunda tasma. Üste doğru kıvrık kuyruk.Yüzeysel verilen arka yüz. Üstte, figürün sır kısmında kalın şerit şeklinde buhar deliği. Tabana kapalı.
Yazıt / Usta İşareti **: -**
Analoji **:** *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 129, Fig. 1005, Myrina; Pl. 201, Fig. 1556, Tunus; *Fischer 1994*, Taf. 119. 1120, 1128, s. 417-419, Mısır; *Gonzenbach 1995*, s. 231, Abb. 89. 2, Smyrna; *Tavukçu 1999*, Lev. 60, Kat. No. 238, Troya; *Çekilmez 2014,* Kat. No. 131-133, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

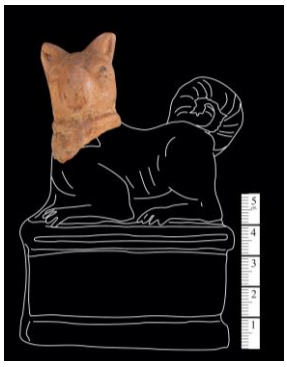

Kat. No **:** 322
Adı **:** Oturan Köpek Figürini Başı – Tip 1
Kazı No **:** Pari'13-AYN2
Müze En. No **: -**
Levha No / Sayfa **:** 180 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1535-2295 / M178
Ölçü Yük./Gen. **:** 4.7 / - cm. (Ort. 10x.. cm)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 4/8 Kırmızı / Mika ve kireç katkılı, gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, az belrgin - beyaz astar izi / Mor yada pembe (yüzde çok az belirgin).
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/8 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **: -**

Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : -
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 323
Adı : Oturan Köpek – Tip 2
Kazı No : Pari'004-M.4 3/192
Müze En. No : 10131 (9045)
Levha No / Sayfa : 181 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M43
Ölçü Yük./Gen. : 8.3 / 7.1 cm. Kaide: 7.1 x 4.2 x 2.3 cm. Buhar Deliği: 2.5 x 1.5 cm. (Elips)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, tozsu pürtklü yüzeyli.

Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, beyaz astar/ Pembe (Kulak, tasma halkası, karın boşluğu), turuncu (Kuyruk).
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/5 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın profilli kaide üzerinde, sol profilden verilmiş, oturan köpek. Gövdede sonradan onarım çatlakları. Seyirciye dönük, hafif yana yatık başta dik kulaklar. Boyunda tasma. Üste doğru kıvrık kuyruk.Yüzeysel verilen arka yüzde yuvarlak buhar deliği. Tabana açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 129, Fig. 1005, Myrina; Pl. 201, Fig. 1556, Tunus; *Fischer 1994*, Taf. 119. 1120, 1128, s. 417-419, Mısır; *Gonzenbach 1995*, s. 231, Abb. 89. 2, Smyrna; *Tavukçu 1999*, Lev. 60, Kat. No. 238, Troya; *Çekilmez 2014,* Kat. No. 131-133, Tralleis.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 324
Adı : Oturan Köpek – Tip 2
Kazı No : Pari'04-M.100/418
Müze En. No : 10357 (14926)
Levha No / Sayfa : 182 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 8.3 / 7.3 cm. Kaide: 7.2 x 3.4 x 2.8 cm. Buhar Deliği: 2.2 x 2 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika ve – kum katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, - / Pembe (Gövdede, kaidede kalın bant halinde).
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/40 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.

Tanım **:** Yüksek, düz profilli kaide üzerinde, sol profilden verilmiş, oturan köpek. Gövdede sonradan onarım çatlakları. Seyirciye dönük, hafif yana yatık başta dik kulaklar. Boyunda tasma. Üste doğru kıvrık kuyruk.Yüzeysel verilen arka yüzde yuvarlak buhar deliği ve usta-atölye işareti. Tabana açık.

Yazıt / Usta İşareti **:** Arkayüz: ЄΛЄNHC (ЄΛЄNHC) Elenes yada Helenes

Analoji **:**. *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 129, Fig. 1005, Myrina; Pl. 201, Fig. 1556, Tunus; *Fischer 1994*, Taf. 119. 1120, 1128, s. 417-419, Mısır; *Gonzenbach 1995*, s. 231, Abb. 89. 2, Smyrna; *Tavukçu 1999*, Lev. 60, Kat. No. 238, Troya; *Çekilmez 2014,* Kat. No. 131-133, Tralleis.

Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 325
Adı **:** Oturan Köpek – Tip 2
Kazı No **:** Pari'04-M.100/420
Müze En. No **:** 10359 (14928)
Levha No / Sayfa **:** 183 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. **:** 8.4 / 7.5 cm. Kaide: 7.5 x 3.5 x 2.8 cm. Buhar Deliği: 1.9 x 2.1 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika, kum ve kireç katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, beyaz astar / Pembe (Tasma üzerinde).
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/30 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Yüksek, düz profilli kaide üzerinde, sol profilden verilmiş, oturan köpek. Gövdede sonradan onarım çatlakları. Seyirciye dönük, hafif yana yatık başta dik kulaklar. Boyunda tasma. Üste doğru kıvrık kuyruk.Yüzeysel verilen arka yüzde yuvarlak buhar deliği. Tabana açık.
Yazıt / Usta İşareti **: -**
Analoji **:** *Leyenaar-Plaisier 1979*, Pl. 129, Fig. 1005, Myrina; Pl. 201, Fig. 1556, Tunus; *Fischer 1994*, Taf. 119. 1120, 1128, s. 417-419, Mısır; *Gonzenbach 1995*, s. 231, Abb. 89. 2, Smyrna; *Tavukçu 1999*, Lev. 60, Kat. No. 238, Troya; *Çekilmez 2014,* Kat. No. 131-133, Tralleis.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No **:** 326
Adı **:** Köpek-Kurt-Aslan-Kartal Kar. Hayvan
Kazı No **:** Pari'04-M.149/516
Müze En. No **:** 10455 (15339)
Levha No / Sayfa **:** 184 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / İ-11 / M149
Ölçü Yük./Gen. **:** 5.8 / 5.9 cm. Kaide: 5.5 x 2.6 x 1.6 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Az mika ve kum katkılı, sert dokulu, tozsu hafif pürtüklü yüzeyli.

Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 5/8 Sarımsı Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/80 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Yüksek, düz profilli, dikdörtgen kaide üzerinde, sol profilden verilmiş, öne doğru hamle yapar vaziyette, ayakta duran köpek. Seyirciye dönük başda, arkaya yatık kulaklar ve sivri burun. Boyunda aslan yelelerini andıran, kabarık tüyler. Üste doğru kıvrık kuyruk. Öne doğru hamle yapar vaziyetteki ayaklarda, kartal pençelerini andırır pençeler. Yüzeysel verilen arka yüz. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Canarache 1969,* s. 159, F.g. 230, Inv. 5334, Romanya-Callatis.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 327
Adı : Köpek-Kurt-Aslan-Kartal Kar. Hayvan
Kazı No : Pari'04-M.149/517
Müze En. No : 10456 (15340)
Levha No / Sayfa : 185 /
Buluntu Yeri : Nekropol / İ-11 / M149
Ölçü Yük./Gen. : 5.8 / 5.85 cm. Kaide: 5.4 x 2.75 x 1.6 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Az mika ve kum katkılı, sert dokulu, tozsu hafif pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 5/8 Sarımsı Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp
Tanım : Yüksek, düz profilli, dikdörtgen kaide üzerinde, sol profilden verilmiş, öne doğru hamle yapar vaziyette, ayakta duran köpek. Seyirciye dönük başda, arkaya yatık kulaklar ve hamur ıslak iken oluşan darbe sonucu alta kıvrık, sivri burun. Boyunda aslan yelelerini andıran, kabarık tüyler. Üste doğru kıvrık kuyruk. Öne doğru hamle yapar vaziyetteki ayaklarda, kartal pençelerini andırır pençeler. Yüzeysel verilen arka yüz. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Canarache 1969,* s. 159, F.g. 230, Inv. 5334, Romanya-Callatis.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 328
Adı : Köpek-Kurt-Aslan-Kartal Kar. Hayvan
Kazı No : Pari'05-130
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 186/
Buluntu Yeri : Nekropol / F3c / M136-1. Adak Grup
Ölçü Yük./Gen. : 5.8 /- cm
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı / Bol mika ve az kireç katkılı, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Beyaz / Siyah ??

Foto Çekim Modu : F/4.8 ISO-100 Poz Süresi: 1/41 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp
Tanım : Yüksek, düz profilli, dikdörtgen kaide üzerinde, sol profilden verilmiş, öne doğru hamle yapar vaziyette, ayakta duran köpek. Seyirciye dönük başda, arkaya yatık kulaklar ve sivri burun. Boyunda aslan yelelerini andıran, kabarık tüyler. Üste doğru kıvrık kuyruk. Öne doğru hamle yapar vaziyetteki ayaklarda, kartal pençelerini andırır pençeler. Yüzeysel verilen arka yüzde yuvarlak buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti :
Analoji : *Canarache 1969*, s. 159, F.g. 230, Inv. 5334, Romanya-Callatis.
Tarih : MS 1. Yüzyıl başları – MS 40.

Kat. No : 329
Adı : Köpek-Kurt-Aslan-Kartal Kar. Hayvan
Kazı No : Pari'13-AYN9
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 186 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1535-2295 / M178
Ölçü Yük./Gen. : 5.9 / (6.4) cm. Kaide: 5.4 x 2.4 x 1.9 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı / Bol mika ve az kireç katkılı, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/15 sn. (Canon SX10 IS)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Yüksek, düz profilli, dikdörtgen kaide üzerinde, sol profilden verilmiş, öne doğru hamle yapar vaziyette, ayakta duran köpek. Kaide, gövde ve yüz kısmında eksik kısımlar ve onarım çatlakları. Seyirciye dönük başda, arkaya yatık kulaklar. Boyunda aslan yelelerini andıran, kabarık tüyler. Üste doğru kıvrık kuyruk. Öne doğru hamle yapar vaziyetteki ayaklarda, kartal pençelerini andırır pençeler. Yüzeysel verilen arka yüz. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Canarache 1969*, s. 159, F.g. 230, Inv. 5334, Romanya-Callatis.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 330
Adı : Köpek-Kurt-Aslan-Kartal Kar. Hayvan
Kazı No : Pari'05-120
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 187 /
Buluntu Yeri : Nekropol / F4a / UM7 doğu
Ölçü Yük./Gen. : 7.6 / 7.2 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/6 Kırmızı. / Mika ve kum katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : - / Pembe - Siyah.

Foto Çekim Modu : F/3.9 ISO-50 Poz Süresi: 1/33 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama :
Yapım Tekniği : Çift kalıp
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın profilli, dikdörtgen kaide üzerinde sol profilden verilmiş, öne doğru hamle yapar vaziyette, ayakta duran köpek. Yüz kısmı, kuyruk ve arka yüzde eksik kısımla. Seyirciye dönük başda, arkaya yatık kulaklar. Boyunda aslan yelelerini andıran, kabarık tüyler. Öne doğru hamle yapar vaziyetteki ayaklarda, kartal pençelerini andırır pençeler. Yüzeysel verilen arka yüz. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti :
Analoji : *Canarache 1969*, s. 159, F.g. 230, Inv. 5334, Romanya-Callatis.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 331
Adı : Domuz
Kazı No : Pari'04-M.100/421
Müze En. No : 10360 (14929)
Levha No / Sayfa : 188 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 9.1 / 12.9 cm.
Kaide: 9.7 x 3.8 x 2.3 cm.
Buhar Deliği: 2.1 x 1.9 cm. (Yuvarlağa yakın yamuk)

Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı. / Mika, kum ve kireç katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : 2.5 YR 5/6 Kırmızı, kremsi beyaz astar izi olabilecek izler var / Pembe (Baş ve yüz), turuncu (Gövde).
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/8 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Az yüksek, dikdörtgen kaide üzerinde, ayakta durur vaziyette sağ profilden ve bacak aralarındaki boşlukların doldurma fon-zemine sahip domuz. Az plastik şekilde, her iki tarafta da belirgin işlenmiş, gözler ve kulaklar. Öne doğru uzayan sivri ve uzun burun, çizgi şeklinde belirtilmiş, kapalı ağız. Başın üst kısmından kuyruk kısmına kadar plastik şekilde kabarık verilen yelesi, gövdenin orta kısmından hafif içe çökük. Yüzeysel işlenmiş arka yüzde yuvarlak buhar deliği. Tabanı açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Mollard-Besques 1963*, s. 147-148, Pl. 181. C-d, MYR 374-375, Myrina, Geç Hellenistik; *Leyenaar-Plaiser 1979*, Pl. 129 1006, Myrina, Hellenistik; *Besques 1986*, s. 86, Pl. 79. e, D 3791, Güney İtalya-Apulie, Hellenistik; *Besques 1992*, s. 77, Pl. 42. a-b, D 440- 4401, Cyreneica Hellenistik; *Fischer 1994*, Taf. 120, Nr. 1134, Mısır, Hellenistik-Roma; *Burn and Higgins 2001*, s. 254-255, Pl. 138, Fig. 2850-2853, Myrina, Geç Hellenistik; *Rumscheid 2006*, s. 522-523, Taf. 150. 1-2, Kat. Nr. 358-360, Priene, Hellenistik.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 332
Adı : Domuz
Kazı No : Pari'09-AFN5
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 189 /
Buluntu Yeri : Nekropol / D4a-1550-2295 / M124
Ölçü Yük./Gen. : 9 / 9.8 cm. Kaide: 7 x 3.5 x 2.1 cm
Buhar Deliği: 1.6 m. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/8 Açık Kırmızı / Mika ve kum katkılı, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu : F/30 ISO-100 Poz Süresi: 0.77 sn. (Nikon D2Xs)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Yüksek, ancak dar, köşeli kaide üzerinde ayakta, hareket eder vaziyette ve bacak aralarındaki boşlukların doldurma fon-zemine sahip olduğu sağ profilden betimlenmiş domuz. Dolgun ve etli ancak kısa gövde yapısına sahip. Sadece seyirciye dönük sağ profilden işlenmiş başta, uç kısımdan kıvrık burun, gözler ve kulaklar belirgin. Başın üst kısmından başlayıp kuyruğa kadar devam eden yelenin devamında, sağ kalça üzerine kıvrık kuyruk. Tüyleri çapraz çizgilerle belirgin yele orta kısımda hafif içe çökük. Hafif dışa bombeli, ayrıntısız arka yüzde yuvarlak buhar deliği. Tabanı açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Mollard-Besques 1963*, s. 147-148, Pl. 181. C-d, MYR 374-375, Myrina, Geç Hellenistik; *Leyenaar-Plaiser 1979*, Pl. 129 1006, Myrina, Hellenistik; *Besques 1986*, s. 86, Pl. 79. e, D 3791, Güney İtalya-Apulie, Hellenistik; *Besques 1992*, s. 77, Pl. 42. a-b, D 440- 4401, Cyreneica Hellenistik; *Fischer 1994*, Taf. 120, Nr. 1134, Mısır, Hellenistik-Roma; *Burn and Higgins 2001*, s. 254-255, Pl. 138, Fig. 2850-2853, Myrina, Geç Hellenistik; *Rumscheid 2006*, s. 522-523, Taf. 150. 1-2, Kat. Nr. 358-360, Priene, Hellenistik.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 333
Adı : Güvercin – *Tip 1.1*
Kazı No : Pari'04-M.61/278
Müze En. No : 10217 (10208)
Levha No / Sayfa : 190 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-11 / M61
Ölçü Yük./Gen. : 14 / 13.5 cm (11.05 / 18.5 cm)
Ort. 15.5 cm yükseklik / 14 cm genişlik
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Az mika, kum taşçık ve kireç katkılı, gözenekli ve orta sert dokulu, - tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, beyaz astar / Pembemsi mavi (Kuyruk üzerinde).
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/2 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta

Yapım Tekniği : Çoklu kalıp, içi boş.
Tanım : Gaga ve ayak kısımları eksik, gövdede onarım çatlakları bulunan, başı dik, kanatlar kapalı, kuyruğu aşağı dönük, ayakta duran güvercin.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Laumonier 1956*, Pl. 100. 1346, s. 280 , Delos, MÖ 2-1. yüzyıl, *Burr Thompson 1965*, s. 62, 71, Pl. 21, Fig. 16, Atina Agorası, MÖ Geç 2 - MÖ 86; *Besques 1992*, Pl. 42. c, s. 77, Cyreneica, Hellenistik; *Rumscheid 2006*, Taf. 150, No. 4, Kat. Nr. 361, Priene, MÖ 2. yüzyıl; *Işın 2007*, K 58, K 61, Patara, MÖ 150-50; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 122-123, Tralleis, MÖ 2. yüzyıl.
Tarih : MÖ 1. yüzyıl ikinci yarısı – MS 1. yüzyıl başları.

Kat. No : 334
Adı : Güvercin – *Tip 1.2*
Kazı No : Pari'07-38-AAT4
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 191 /
Buluntu Yeri : Nekropol / D4a-c / M97
Ölçü Yük./Gen. : 12.7 cm. / -. Burun-Kuyruk:12.3 cm. Kaide: 5.7x5.7 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 5/8 / Az mika ve kum taşçık Katkılı, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : - / Mor-siyah (?).
Foto Çekim Modu : F/3.2 ISO-50 Poz Süresi: 1/38 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çoklu kalıp
Tanım : Alta doğru genişleyen, altta ve üstte dışa taşkın profilli, yuvarlak, yüksek kaide üzerinde ayakta duran güvercin. Hafif öne ve kendi sağına doğru eğik, sivri gagalı, dik baş. Aşağı doğru bakan uzun kuyruk üzerinde birleştirilmiş, kapalı kanatlar. Öne çıkık, şişkin göğüs. Bir bütün halinde, bitişik verilmiş ayaklar. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : : *Laumonier 1956*, Pl. 100. 1346, s. 280 , Delos, MÖ 2-1. yüzyıl, *Burr Thompson 1965*, s. 62, 71, Pl. 21, Fig. 16, Atina Agorası, MÖ Geç 2 - MÖ 86; *Besques 1992*, Pl. 42. c, s. 77, Cyreneica, Hellenistik; *Rumscheid 2006*, Taf. 150, No. 4, Kat. Nr. 361, Priene, MÖ 2. yüzyıl; *Işın 2007*, K 58, K 61, Patara, MÖ 150-50; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 122-123, Tralleis, MÖ 2. yüzyıl.
Tarih : MS 1. yüzyıl başları – MS 40.

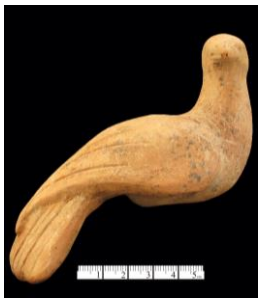

Kat. No : 335 – *Tip. 2.1*
Adı : Güvercin
Kazı No : Pari'04-M.100/389
Müze En. No : 10328 (14000)
Levha No / Sayfa : 192 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 10 / 9.6 cm Oturtma Deliği: 0.7 cm. 6.3 / 12.3 cm.

Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı / Mika ve –
Kum katkılı, sert dokulu, tozsu haifi pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/25 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Kalıp, içi boş (Baş ve gaga elle yapılmış olmalı).
Tanım : Kanatları kapalı ve uç kısımları kuyruk üzerinde çapraz şekilde birbiri üzerine binmiş vaziyette, ip ya da dar bir pervaza konmuş gibi betimlenmiş güvercin. Alta doğru genişleyen kuyruk dengeyi sağlayacak şekilde alta ve içe doğru kıvrık.Sivri gagalı başı dik ve kendi sağına dönük. Göğüs öne doğru kabarık. Gövde alt kısmında oturtma deliği.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : : *Laumonier 1956*, Pl. 100. 1346, s. 280 , Delos, MÖ 2-1. yüzyıl, *Burr Thompson 1965*, s. 62, 71, Pl. 21, Fig. 16, Atina Agorası, MÖ Geç 2 - MÖ 86; *Kobylina 1970*, taf. 35, No. 4, Borythenes – Olbia Nekropolü, MÖ 3. – 1. yüzyıl; *Besques 1992*, Pl. 42. c, s. 77, Cyreneica, Hellenistik; *Rumscheid 2006*, Taf. 150, No. 4, Kat. Nr. 361, Priene, MÖ 2. yüzyıl; *Işın 2007*, K 58, K 61, Patara, MÖ 150-50; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 122-123, Tralleis, MÖ 2. yüzyıl.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı (MS 1. yüzyılın ilk çeyreği).

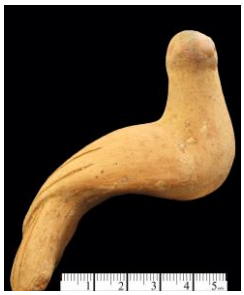

Kat. No : 336
Adı : Güvercin – *Tip. 2.1*
Kazı No : Pari'04-M.100/390
Müze En. No : 10329 (14001)
Levha No / Sayfa : 193 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 8 (5.2) / 6.8 cm Oturtma Deliği: 0.8 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 7/8 Kırmızımsı Sarı / Mika, kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu hafif pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, - / Pembe (Gaga ve gözde)
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/50 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çoklu kalıp, içi boş.
Tanım : Kanatları kapalı ve kuyruk üzerinde birleştirilmiş vaziyette, ip ya da dar bir pervaza konmuş gibi betimlenmiş güvercin. Boyayla belirginleştirilmiş göz ve boyalı sivri gagaya sahip, dik ve kendi kendi sağına dönük baş. Göğüs öne doğru kabarık. Alta doğru genişleyen kuyruk dengeyi sağlayacak şekilde alta ve içe doğru kıvrık. Gövde alt kısmında oturtma deliği.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Laumonier 1956*, Pl. 100. 1346, s. 280 , Delos, MÖ 2-1. yüzyıl, *Burr Thompson 1965*, s. 62, 71, Pl. 21, Fig. 16, Atina Agorası, MÖ Geç 2 - MÖ 86; *Kobylina 1970*, taf. 35, No. 4, Borythenes – Olbia Nekropolü, MÖ 3. – 1. yüzyıl; *Besques 1992*, Pl. 42. c, s. 77, Cyreneica, Hellenistik; *Rumscheid 2006*, Taf. 150, No. 4, Kat. Nr. 361, Priene, MÖ 2. yüzyıl; *Işın 2007*, K 58, K 61, Patara, MÖ 150-50; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 122-123, Tralleis, MÖ 2. yüzyıl.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı (MS 1. yüzyılın ilk çeyreği).

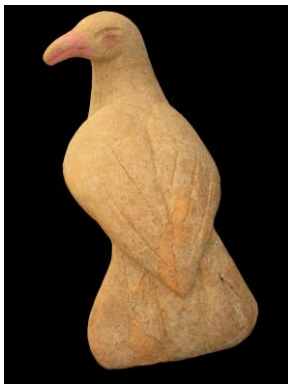

Kat. No : 337
Adı : Güvercin – *Tip. 2.2*
Kazı No : Pari'04-M.100/391
Müze En. No : 10330 (14002)
Levha No / Sayfa : 194 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 7.7 / 7 cm Oturtma Deliği: 0.6 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 7/8 Kırmızımsı Sarı / Mika, kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, - / Pembe – (Göz, gaga).
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/40 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çoklu kalıp, içiboş.
Tanım : Kanatları kapalı ve kuyruk üzerinde birleştirilmiş vaziyette, ip ya da dar bir pervaza konmuş gibi betimlenmiş güvercin. Boyayla belirginleştirilmiş göz ve boyalı sivri gagaya sahip, dik ve kendi soluna dönük baş. Göğüs öne doğru kabarık. Alta doğru genişleyen kuyruk dengeyi sağlayacak şekilde alta ve içe doğru kıvrık. Gövde alt kısmında oturtma deliği.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Laumonier 1956*, Pl. 100. 1346, s. 280 , Delos, MÖ 2-1. yüzyıl, *Burr Thompson 1965*, s. 62, 71, Pl. 21, Fig. 16, Atina Agorası, MÖ Geç 2 - MÖ 86; *Kobylina 1970*, taf. 35, No. 4, Borythenes – Olbia Nekropolü, MÖ 3. – 1. yüzyıl; *Besques 1992*, Pl. 42. c, s. 77, Cyreneica, Hellenistik; *Rumscheid 2006*, Taf. 150, No. 4, Kat. Nr. 361, Priene, MÖ 2. yüzyıl; *Işın 2007*, K 58, K 61, Patara, MÖ 150-50; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 122-123, Tralleis, MÖ 2. yüzyıl.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı (MS 1. yüzyılın ilk çeyreği).

Kat. No : 338
Adı : Güvercin – *Tip. 3.1.a*
Kazı No : Pari'04-M.100/406
Müze En. No : 10345 (14017)
Levha No / Sayfa : 195 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 12.7 / 9.45 cm. Kaide: 4.45 x 3.8 x 2.9 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 5/8 Sarımsı Kırmızı / Mika, kum,- kireç ve arada mermer parçacık katkılı, yumuşak dokulu, tozsu – pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR Sarımsı Kırmızı, - / Pembe (Gaga)
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın, kalın, çift silmeli profile sahip, dar ve yüksek kaide üzerinde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş güvercin. Boyun, gövde ve ayaklar üzerinde onarım çatlakları. Dik ve hafif kendi soluna dönük baş. Kanatlar kapalı. Gövde ile bacak birleşim noktasına paralel sonlanarak kısa tutulmuş, kalkık kuyruk. Sağdaki bir adım öne atılmış ayaklarda belirgin pençeler.

Yüzeysel ve hafif dışa bombeli işlenmiş arka yüz (sağ profil)de eksik kısımlar, onarım çatlakları ve buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde usta-atölye işareti. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti : Arkayüz: ΦΙΛ
Analoji : *Laumonier 1956*, Pl. 100. 1347, s. 280 , Delos, MÖ 2-1; *Leyenaar-Plaiser 1979*, Pl. 183 1441, s. 497-498, Ionia kıyıları, Hellenistik; *Rüger 1980*, Taf. 255-260, Nida-Hedderheim, MS 2. yüzyılın ilk yarısı; *Stefani 1984*, Tav. XL f, XLI a, s. 68-69, Tarquinia (Tarchna), Roma Dönemi; *Fischer 1994*, Taf. 122. 1156, Mısır, MÖ 1 – MS 1.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 339
Adı : Güvercin – *Tip. 3.1.a*
Kazı No : Pari'04-M.100/407
Müze En. No : 10346 (14018)
Levha No / Sayfa : 196 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 12.75 / 9.9 cm. Kaide: 4.5 x 3.8 x 2.8 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 5/8 Sarımsı Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, yumuşak dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı, - / Pembe (Gövde arka kısımda, kuyruk üzerinde az belirgin)
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/15 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın, kalın, çift silmeli profile sahip, dar ve yüksek kaide üzerinde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş güvercin. Gövde ve ayaklar üzerinde onarım çatlakları. Dik ve hafif kendi soluna dönük baş. Kanatlar kapalı. Gövde ile bacak birleşim noktasına paralel sonlanarak kısa tutulmuş, kalkık kuyruk. Sağdaki bir adım öne atılmış ayaklarda belirgin pençeler. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli işlenmiş arka yüz (sağ profil)de eksik kısımlar, onarım çatlakları ve buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde usta-atölye işareti. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti : ΦΙΛ
Analoji : *Laumonier 1956*, Pl. 100. 1347, s. 280 , Delos, MÖ 2-1; *Leyenaar-Plaiser 1979*, Pl. 183 1441, s. 497-498, Ionia kıyıları, Hellenistik; *Rüger 1980*, Taf. 255-260, Nida-Hedderheim, MS 2. yüzyılın ilk yarısı; *Stefani 1984*, Tav. XL f, XLI a, s. 68-69, Tarquinia (Tarchna), Roma Dönemi; *Fischer 1994*, Taf. 122. 1156, Mısır, MÖ 1 – MS 1.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı

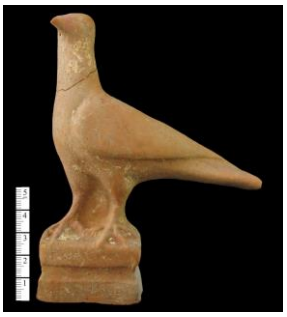

Kat. No **:** 340
Adı **:** Güvercin – *Tip. 3.1.b*
Kazı No **:** Pari'04-M.100/404
Müze En. No **:** 10343 (14015)
Levha No / Sayfa **:** 197 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. **:** 12.7 / 9.7 cm. Kaide: 4.6 x 3.6 x 2.8 cm. Buhar Deliği: 2.2 x 2.7 cm. (Yamuk)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 5/8 Sarımsı Kırmızı / Az mika ve kum katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı, beyaz astar / Pembe (Gaga, göz, ayak).
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/13 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın, kalın, çift silmeli profile sahip, dar ve yüksek kaide üzerinde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş güvercin. Boyun üzerinde onarım çatlağı. Dik ve hafif kendi soluna dönük baş. Kanatlar kapalı. Gövde ile bacak birleşim noktasına paralel sonlanarak kısa tutulmuş, kalkık kuyruk. Sağdaki bir adım öne atılmış ayaklarda belirgin pençeler. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli işlenmiş arka yüz (sağ profil)de yuvarlak buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde usta-atölye işareti. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** EP
Analoji **:** *Laumonier 1956*, Pl. 100. 1347, s. 280 , Delos, MÖ 2-1; *Leyenaar-Plaiser 1979*, Pl. 183 1441, s. 497-498, Ionia kıyıları, Hellenistik; *Rüger 1980*, Taf. 255-260, Nida-Hedderheim, MS 2. yüzyılın ilk yarısı; *Stefani 1984*, Tav. XL f, XLI a, s. 68-69, Tarquinia (Tarchna), Roma Dönemi; *Fischer 1994*, Taf. 122. 1156, Mısır, MÖ 1 – MS 1.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 341
Adı **:** Güvercin – *Tip. 3.1.b*
Kazı No **:** Pari'04-M.100/403
Müze En. No **:** 10342 (14014)
Levha No / Sayfa **:** 198 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. **:** 12.6 / 9.6 cm. Kaide: 4.4 x 3.7 x 2.8 cm. Buhar Deliği: 2.7 x 1.5 cm. (Elips)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 5/8 Sarımsı Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı, - / Pembe (Gaga, göz, ayak, kaide silmesi)
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/13 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın, kalın, çift silmeli profile sahip, dar ve yüksek kaide üzerinde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş güvercin.

Gövdede onarım çatlağı. Dik ve hafif kendi soluna dönük baş. Kanatlar kapalı. Gövde ile bacak birleşim noktasına paralel sonlanarak kısa tutulmuş, kalkık kuyruk. Sağdaki bir adım öne atılmış ayaklarda belirgin pençeler. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli işlenmiş arka yüz (sağ profil)de badem biçimli buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde usta-atölye işareti. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti : EP

Analoji : *Laumonier 1956*, Pl. 100. 1347, s. 280 , Delos, MÖ 2-1; *Leyenaar-Plaiser 1979*, Pl. 183 1441, s. 497-498, Ionia kıyıları, Hellenistik; *Rüger 1980*, Taf. 255-260, Nida-Hedderheim, MS 2. yüzyılın ilk yarısı; *Stefani 1984*, Tav. XL f, XLI a, s. 68-69, Tarquinia (Tarchna), Roma Dönemi; *Fischer 1994*, Taf. 122. 1156, Mısır, MÖ 1 – MS 1.

Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 342
Adı : Güvercin – *Tip 3.2*
Kazı No : Pari'04-M.100/408
Müze En. No : 10347 (14019)
Levha No / Sayfa : 199 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 12.7 / 9.5 cm. Kaide: 4.6 x 4.4 x 2.6 cm. Buhar Deliği: 1.7 x 2.3 cm. (Elips-geniş)

Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı / Mika, kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.

Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı, - / Pembe (Göz, gaga, boyun, kanat uçları, kuyruk, ayak, kaide orta silmesi).

Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)

Fırınlama : İyi

Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.

Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın, kalın, çift silmeli profile sahip, dar ve yüksek kaide üzerinde, sağ profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş güvercin. Dik ve hafif kendi sağına dönük baş. Kanatlar kapalı. Gövde ile bacak birleşim noktasına paralel sonlanarak kısa tutulmuş, kalkık kuyruk. Soldaki bir adım öne atılmış ayaklarda belirgin pençeler. Göz, gaga, boyun gerdanı, ayaklar ve kaide orta silmesinde boyayla verilmiş ayrıntılar. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli işlenmiş arka yüz (sol profil)de yuvarlak biçimli buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde usta-atölye işareti. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti : EP

Analoji : *Laumonier 1956*, Pl. 100. 1347, s. 280 , Delos, MÖ 2-1; *Leyenaar-Plaiser 1979*, Pl. 183 1441, s. 497-498, Ionia kıyıları, Hellenistik; *Rüger 1980*, Taf. 255-260, Nida-Hedderheim, MS 2. yüzyılın ilk yarısı; *Stefani 1984*, Tav. XL f, XLI a, s. 68-69, Tarquinia (Tarchna), Roma Dönemi; *Fischer 1994*, Taf. 122. 1156, Mısır, MÖ 1 – MS 1.

Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 343
Adı : Güvercin – *Tip 3.2*
Kazı No : Pari'04-M.100/405
Müze En. No : 10344 (14016)
Levha No / Sayfa : 200 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 12.7 / 9.4 cm. Kaide: 4.6 x 4.3 x 2.55 cm. Buhar Deliği: 1.85 x 1.7 cm. (Yamuk)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı / Mika, kum - ve kireç (arada mermer parçacık) katkılı, sert dokulu tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı, - / Pembe (Baş, gaga ve sırtta az belirgin).
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/13 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın, kalın, çift silmeli profile sahip, dar ve yüksek kaide üzerinde, sağ profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş güvercin. Arka kısmında çok az eksik kısım bulunan, dik ve hafif kendi sağına dönük baş. Kanatlar kapalı. Gövde ile bacak birleşim noktasına paralel sonlanarak kısa tutulmuş, kalkık kuyruk. Soldaki bir adım öne atılmış ayaklarda belirgin pençeler. Göz, gaga, boyun gerdanı, ayaklar ve kaide orta silmesinde boyayla verilmiş ayrıntılar. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli işlenmiş arka yüz (sol profil)de yuvarlak biçimli buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde usta-atölye işareti. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : EP
Analoji : *Laumonier 1956*, Pl. 100. 1347, s. 280 , Delos, MÖ 2-1; *Leyenaar-Plaiser 1979*, Pl. 183 1441, s. 497-498, Ionia kıyıları, Hellenistik; *Rüger 1980*, Taf. 255-260, Nida-Hedderheim, MS 2. yüzyılın ilk yarısı; *Stefani 1984*, Tav. XL f, XLI a, s. 68-69, Tarquinia (Tarchna), Roma Dönemi; *Fischer 1994*, Taf. 122. 1156, Mısır, MÖ 1 – MS 1.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 344
Adı : Güvercin – *Tip 3.3.a*
Kazı No : Pari'13-AYN5
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 201 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1535-2295 / M178
Ölçü Yük./Gen. : 12.4 / 9.8 cm. Kaide: 4.5 x 4 x 2.4 cm. Buhar Deliği: 2.4 x 2 cm. (Yuvarlak-Elips)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 4/6 Sarımsı Kırmızı / Bol mika katkılı, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, - / Çok az belirgin pembe (Kanatların birleştiği uç kısım ve kuyruk uç kısmında).
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-100 Poz Süresi: 1/10 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta

Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın, kalın, çift silmeli profile sahip, dar ve yüksek kaide üzerinde, sağl profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş güvercin. Gövde ön ve arka yüzünde onarım çatlakları ve çok az eksik kısımlar. Sol kısmında ve gaga ucunda çok az eksik kısım bulunan, dik ve hafif kendi sağına dönük baş. Kuyruk üzerinde uç kısmı hafif yukarı kalkık, tüy ayrıntıları kazıma çizgi olarak belirgin, kapalı kanat. Gövde ile bacak birleşim noktasına paralel sonlanarak kısa tutulmuş, kalkık kuyruk. Soldaki bir adım öne atılmış ayaklarda belirgin pençeler. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli işlenmiş arka yüz (sol profil)de yuvarlak-elips biçimli buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde usta-atölye işareti. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : ΠΑ
Analoji : *Laumonier 1956*, Pl. 100. 1347, s. 280 , Delos, MÖ 2-1; *Leyenaar-Plaiser 1979*, Pl. 183 1441, s. 497-498, Ionia kıyıları, Hellenistik; *Rüger 1980*, Taf. 255-260, Nida-Hedderheim, MS 2. yüzyılın ilk yarısı; *Stefani 1984*, Tav. XL f, XLI a, s. 68-69, Tarquinia (Tarchna), Roma Dönemi; *Fischer 1994*, Taf. 122. 1156, Mısır, MÖ 1 – MS 1; *Aydın Tavukçu 2006*, Kat. No. 60, Parion.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 345
Adı : Güvercin – *Tip 3.3.b*
Kazı No : Pari'13-AYN12
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 202 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1535-2295 / M178
Ölçü Yük./Gen. : 12.2 / 9.8 cm. Kaide: 4.2 x 4.3 x 2.3 cm. Buhar Deliği: 2.4 x 0.8 cm. (Elips)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 5/8 Sarımsı Kırmızı / Mika ve kum katkılı, seert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı, - / Pembe (Göğüs üzerinde çok az belirgin).
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-100 Poz Süresi: 1/13 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın, kalın, çift silmeli profile sahip, dar ve yüksek kaide üzerinde, sağ profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş güvercin. Gövde ön ve arka yüzünde onarım çatlakları ve çok az eksik kısımlar. Sağ göz ve gaga kısmı kalıptan işlenmiş, plastik ayrıntıya sahip, dik ve hafif kendi sağına dönük baş. Kuyruk üzerinde uç kısmı yukarı kalkık, tüy ayrıntıları kalıptan işlenmiş, kazıma çizgi olarak belirgin, kapalı kanat. Gövde ile bacak birleşim noktasına paralel sonlanarak kısa tutulmuş, kalkık kuyruk. Soldaki bir adım öne atılmış ayaklarda belirgin pençeler. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli işlenmiş arka yüz (sol profil)de çekik göz biçimli buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde usta-atölye işareti. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : **(**ΚΑΛ)
Analoji : *Laumonier 1956*, Pl. 100. 1347, s. 280 , Delos, MÖ 2-1; *Leyenaar-Plaiser 1979*, Pl. 183 1441, s. 497-498, Ionia kıyıları, Hellenistik; *Rüger 1980*, Taf. 255-260, Nida-Hedderheim, MS 2. yüzyılın ilk yarısı; *Stefani 1984*, Tav. XL

f, XLI a, s. 68-69, Tarquinia (Tarchna), Roma Dönemi; *Fischer 1994*, Taf. 122. 1156, Mısır, MÖ 1 – MS 1; *Aydın Tavukçu 2006*, Kat. No. 60, Parion.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

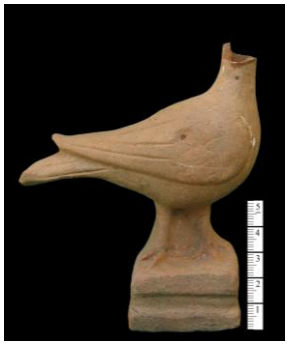

Kat. No **:** 346
Adı **:** Güvercin – *Tip 3.3.b*
Kazı No **:** Pari'05-128
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 203 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / F3 c / 1. grup
Ölçü Yük./Gen. **:** 11.1 / 9.4 cm. (Ort. 12.5x9.9)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 5/8 Sarımsı Kırmızı / Mika ve kum katkılı, seert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Beyaz / -.
Foto Çekim Modu **:** F/5.2 ISO-50 Poz Süresi: 1/55 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın, kalın, çift silmeli profile sahip, dar ve yüksek kaide üzerinde, sağ profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş güvercin. Baş kısmı eksik. Kuyruk üzerinde uç kısmı yukarı kalkık, tüy ayrıntıları kalıptan işlenmiş, kazıma çizgi olarak belirgin, kapalı kanat. Gövde ile bacak birleşim noktasına paralel sonlanarak kısa tutulmuş, kalkık kuyruk. Soldaki bir adım öne atılmış ayaklarda belirgin pençeler. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli işlenmiş arka yüz (sol profil)de elips biçimli buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Laumonier 1956*, Pl. 100. 1347, s. 280 , Delos, MÖ 2-1; *Leyenaar-Plaiser 1979*, Pl. 183 1441, s. 497-498, Ionia kıyıları, Hellenistik; *Rüger 1980*, Taf. 255-260, Nida-Hedderheim, MS 2. yüzyılın ilk yarısı; *Stefani 1984*, Tav. XL f, XLI a, s. 68-69, Tarquinia (Tarchna), Roma Dönemi; *Fischer 1994*, Taf. 122. 1156, Mısır, MÖ 1 – MS 1; *Aydın Tavukçu 2006*, Kat. No. 60, Parion (Aynı eser).
Tarih **:** MS 1. yüzyıl başları - MS 40.

Kat. No **:** 347
Adı **:** Güvercin – *Tip 3.3.b*
Kazı No **:** Pari'06-136
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 203 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / / M87
Ölçü Yük./Gen. **:** 12.3 / 9.8 cm. Kaide: 4.3 x 4.2 x 2.4 cm. Buhar Deliği: 1.5 x 1.4 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 5/8 Sarımsı Kırmızı / Mika ve kum - katkılı, sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı, - / Pembe (Göz kenarında çok az belirgin).
Foto Çekim Modu **:** F/4.7 ISO-50 Poz Süresi: 1/77 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** İyi

Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın, kalın, çift silmeli profile sahip, dar ve yüksek, köşeli kaide üzerinde, sağ profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş güvercin. Ayak ve kaidenin ön ve arka yüzünde onarım çatlakları ve çok az eksik kısımlar. Gaga kısmı kırık, sağ göz kalıptan işlenmiş, plastik ayrıntıya sahip, dik ve hafif kendi sağına dönük baş. Kuyruk üzerinde uç kısmı yukarı kalkık, tüy ayrıntıları kalıptan işlenmiş, kazıma çizgi olarak belirgin, kapalı kanat. Gövde ile bacak birleşim noktasına paralel sonlanarak kısa tutulmuş, kalkık kuyruk. Soldaki bir adım öne atılmış ayaklarda belirgin pençeler. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli işlenmiş arka yüz (sol profil)de küçük, yuvarlak biçimli buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Laumonier 1956*, Pl. 100. 1347, s. 280 , Delos, MÖ 2-1; *Leyenaar-Plaiser 1979*, Pl. 183 1441, s. 497-498, Ionia kıyıları, Hellenistik; *Rüger 1980*, Taf. 255-260, Nida-Hedderheim, MS 2. yüzyılın ilk yarısı; *Stefani 1984*, Tav. XL f, XLI a, s. 68-69, Tarquinia (Tarchna), Roma Dönemi; *Fischer 1994*, Taf. 122. 1156, Mısır, MÖ 1 – MS 1; *Aydın Tavukçu 2006*, Kat. No. 60, Parion.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 348
Adı : Güvercin – *Tip 3.4*
Kazı No : Pari'13-AYN11
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 204 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1535-2295 / M178
Ölçü Yük./Gen. : 12.4 / 10.2 cm. Kaide: 4.6 x - x 2.7 cm. Buhar Deliği: 2.5 x 0.8 cm. (Elips)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı / Mika ve kum katkılı, seert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı, beyaz astar / Pembe (Kanatlar ve ayaklarda)
Foto Çekim Modu : F/22 ISO-100 Poz Süresi: 1 sn. (Nikon D2Xs)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın, kalın, çift silmeli profile sahip, dar ve yüksek, köşeli kaide üzerinde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş güvercin. Gövde ve kaidenin ön ve arka yüzünde, onarım çatlakları ve çok az eksik kısımlar. Sol göz kalıptan işlenmiş, plastik ayrıntıya sahip, dik ve hafif kendi soluna dönük baş. Kuyruk üzerinde uç kısmı yukarı kalkık, tüy ayrıntıları kalıptan işlenmiş, kazıma çizgi olarak belirgin, kapalı kanat. Gövde ile bacak birleşim noktasına paralel sonlanarak kısa tutulmuş, kalkık kuyruk. Sağdaki bir adım öne atılmış ayaklarda belirgin pençeler. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli işlenmiş arka yüz (sağ profil)de çekik göz biçimli buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : Kaide arkası kırık olduğundan belirgin değil.
Analoji : *Laumonier 1956*, Pl. 100. 1347, s. 280 , Delos, MÖ 2-1; *Leyenaar-Plaiser 1979*, Pl. 183 1441, s. 497-498, Ionia kıyıları, Hellenistik; *Rüger 1980*, Taf. 255-260, Nida-Hedderheim, MS 2. yüzyılın ilk yarısı; *Stefani 1984*, Tav. XL

f, XLI a, s. 68-69, Tarquinia (Tarchna), Roma Dönemi; *Fischer 1994*, Taf. 122. 1156, Mısır, MÖ 1 – MS 1; *Aydın Tavukçu 2006*, Kat. No. 60, Parion.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 349
Adı **:** Güvercin – *Tip 3.5*
Kazı No **:** Pari'04-M.150/457
Müze En. No **:** 10396 (15286)
Levha No / Sayfa **:** 205 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / İ-11 / M150
Ölçü Yük./Gen. **:** 12.5 / 9.6 cm. Kaide: 4.5 x 4.2 x 2.3 cm. Buhar Deliği: 1.1 x 1.1 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, - / Pembe (Gaga).
Foto Çekim Modu **:** F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/5 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Kötü
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Düz profile sahip, dar ve yüksek, köşeli kaide üzerinde, sağ profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş güvercin. Gövde ve ayakların ön ve arka yüzünde, onarım çatlakları ve çok az eksik kısımlar. Sağ göz kalıptan işlenmiş, plastik ayrıntıya (barbotin) sahip, dik ve hafif kendi sağına dönük baş. Tüy ayrıntıları kalıptan işlenmiş, kazıma çizgi olarak belirgin, kapalı kanat. Gövde ile bacak birleşim noktasına paralel sonlanarak kısa tutulmuş, kalkık kuyruk. Soldaki bir adım öne atılmış ayaklarda belirgin pençeler. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli işlenmiş arka yüz (sol profil)de küçük, yuvarlak biçimli buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Laumonier 1956*, Pl. 100. 1347, s. 280 , Delos, MÖ 2-1; *Leyenaar-Plaiser 1979*, Pl. 183 1441, s. 497-498, Ionia kıyıları, Hellenistik; *Rüger 1980*, Taf. 255-260, Nida-Hedderheim, MS 2. yüzyılın ilk yarısı; *Stefani 1984*, Tav. XL f, XLI a, s. 68-69, Tarquinia (Tarchna), Roma Dönemi; *Fischer 1994*, Taf. 122. 1156, Mısır, MÖ 1 – MS 1.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 350
Adı **:** Güvercin – *Tip 3.5*
Kazı No **:** Pari'04-M.150/458
Müze En. No **:** 10397 (15287)
Levha No / Sayfa **:** 206 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / İ-11 / M150
Ölçü Yük./Gen. **:** 12.3 / 9.5 cm. Kaide: 4.5x 4.2x1.9 cm. Buhar Deliği: 2.25 x 0.75 cm. (Elips)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 4/8 Kırmızı / Mika, kum ve ki – reç katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, beyaz astar (Sahneye dönük sağ cephede) / Pembe (Ayaklarda).

Foto Çekim Modu **:** F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/6 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Kötü
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Düz profile sahip, dar ve yüksek, köşeli kaide üzerinde, sağ profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş güvercin. Gövde ön ve arka yüzünde, onarım çatlakları. Sağ göz kalıptan işlenmiş, plastik ayrıntıya (barbotin) sahip, dik ve hafif kendi sağına dönük baş. Tüy ayrıntıları kalıptan işlenmiş, kazıma çizgi olarak belirgin, kapalı kanat. Gövde ile bacak birleşim noktasına paralel sonlanarak kısa tutulmuş, kalkık kuyruk. Soldaki bir adım öne atılmış ayaklarda belirgin pençeler. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli işlenmiş arka yüz (sol profil)de çekik göz biçimli buhar-askı deliği ve belirsiz kazıma çizgiler. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Laumonier 1956*, Pl. 100. 1347, s. 280 , Delos, MÖ 2-1; *Leyenaar-Plaiser 1979*, Pl. 183 1441, s. 497-498, Ionia kıyıları, Hellenistik; *Rüger 1980*, Taf. 255-260, Nida-Hedderheim, MS 2. yüzyılın ilk yarısı; *Stefani 1984*, Tav. XL f, XLI a, s. 68-69, Tarquinia (Tarchna), Roma Dönemi; *Fischer 1994*, Taf. 122. 1156, Mısır, MÖ 1 – MS 1.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 351
Adı **:** Güvercin – *Tip 3.5*
Kazı No **:** Pari'04-M.150/460
Müze En. No **:** 10399 (15289)
Levha No / Sayfa **:** 206
Buluntu Yeri **:** Nekropol / İ-11 / M150
Ölçü Yük./Gen. **:** 12.5 / 9.6 cm. Kaide: 4.6 x 4.3 x 4.1 cm. Buhar Deliği: 2.7 x 1.5 cm. (Elips)

Kil Rengi/Kil Yapısı **:** 2.5 YR 4/8 Kırmızı / Mika, kum ve ki – reç katkılı, orta sert dokulu, tozsu az pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, beyaz astar / Pembe (Ayaklar).
Foto Çekim Modu **:** F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/8 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Düz profile sahip, dar ve yüksek, köşeli kaide üzerinde, sağ profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş güvercin. Sağ göz kalıptan işlenmiş, plastik ayrıntıya (barbotin) sahip, dik ve hafif kendi sağına dönük baş. Tüy ayrıntıları kalıptan işlenmiş, kazıma çizgi olarak belirgin, kapalı kanat. Gövde ile bacak birleşim noktasına paralel sonlanarak kısa tutulmuş, kalkık kuyruk. Soldaki bir adım öne atılmış ayaklarda belirgin pençeler. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli işlenmiş arka yüz (sol profil)de elips biçimli buhar-askı deliği. Kaide arka yüzü yuvarlak. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Laumonier 1956*, Pl. 100. 1347, s. 280 , Delos, MÖ 2-1; *Leyenaar-Plaiser 1979*, Pl. 183 1441, s. 497-498, Ionia kıyıları, Hellenistik; *Rüger 1980*, Taf. 255-260, Nida-Hedderheim, MS 2. yüzyılın ilk yarısı; *Stefani 1984*, Tav. XL f, XLI a, s. 68-69, Tarquinia (Tarchna), Roma Dönemi; *Fischer 1994*, Taf. 122. 1156, Mısır, MÖ 1 – MS 1.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 352
Adı : Güvercin – *Tip 3.6*
Kazı No : Pari'04-M.150/456
Müze En. No : 10395 (15285)
Levha No / Sayfa : 207 /
Buluntu Yeri : Nekropol / İ-11 / M150
Ölçü Yük./Gen. : 12.3 / 10.2 cm. Kaide: 4.4 x 3.8 x 1.9 cm. Buhar Deliği: Yok
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika, kum ve az – kireç katkılı, yumuşak dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-100 Poz Süresi: 1/5 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Düz profile sahip, dar ve yüksek, köşeli kaide üzerinde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş güvercin. Gövde ve kaidede kısmı tahribat izleri. Ayrıntısız işlenmiş, göz ve gagaya sahip, dik ve hafif kendi soluna dönük baş. Ayrıntısız işlenmiş, kapalı kanat. Gövde ile bacak birleşim noktasına paralel sonlanarak, uç kısmı hafif aşağı sarkık, kısa tutulmuş kuyruk. Sağdaki bir adım öne atılmış ayaklarda, soldaki çok az belirgin pençeler. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli işlenmiş arka yüz (sağ profil). Kaide arka yüzü düz ve köşeli. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Laumonier 1956*, Pl. 100. 1347, s. 280 , Delos, MÖ 2-1; *Leyenaar-Plaiser 1979*, Pl. 183 1441, s. 497-498, Ionia kıyıları, Hellenistik; *Rüger 1980*, Taf. 255-260, Nida-Hedderheim, MS 2. yüzyılın ilk yarısı; *Stefani 1984*, Tav. XL f, XLI a, s. 68-69, Tarquinia (Tarchna), Roma Dönemi; *Fischer 1994*, Taf. 122. 1156, Mısır, MÖ 1 – MS 1.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 353
Adı : Güvercin – *Tip 3.6*
Kazı No : Pari'04-M.150/459
Müze En. No : 10398 (15288)
Levha No / Sayfa : 208 /
Buluntu Yeri : Nekropol / İ-11 / M150
Ölçü Yük./Gen. : 12.6 cm. / 10.5 cm. Kaide: 4.5x3.7x2 cm. Buhar Deliği: 2.3 x 0.9 cm. (Elips)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR5/6 Kırmızı, - / Pembe - (Ayaklar ve gaga), bordo yada siyah (Kanat etrafı ve tüylerde?).
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-100 Poz Süresi: 1/4 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Düz profile sahip, dar ve yüksek, köşeli kaide üzerinde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş güvercin. Gövde ve kaidede kısmı tahribat izleri, eksiklikler ve onarım çatlakları. Ayrıntısız işlenmiş, göz ve gagaya

sahip, dik ve hafif kendi soluna dönük baş. Ayrıntısız işlenmiş, kapalı kanat. Gövde ile bacak birleşim noktasına paralel sonlanarak kısa tutulmuş, uç kısmı hafif aşağı sarkık, kuyruk. Sağdaki bir adım öne atılmış ayaklarda, çok az belirgin pençeler. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli işlenmiş arka yüz (sağ profil). Kaide arka yüzü düz ve köşeli. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti : -

Analoji : *Laumonier 1956*, Pl. 100. 1347, s. 280 , Delos, MÖ 2-1; *Leyenaar-Plaiser 1979*, Pl. 183 1441, s. 497-498, Ionia kıyıları, Hellenistik; *Rüger 1980*, Taf. 255-260, Nida-Hedderheim, MS 2. yüzyılın ilk yarısı; *Stefani 1984*, Tav. XL f, XLI a, s. 68-69, Tarquinia (Tarchna), Roma Dönemi; *Fischer 1994*, Taf. 122. 1156, Mısır, MÖ 1 – MS 1.

Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 354
Adı : Güvercin – *Tip 4*
Kazı No : Pari'09-07-AFN3
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 209 /
Buluntu Yeri : Nekropol / D4a-1550-2295 / M124
Ölçü Yük./Gen. : 12.6 / 9.3 cm. Kaide: 5 x 3.75 x - cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Az mika katkılı, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 7.5 YR 5/4 Kahverengi, - / -.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/25 sn. (Canon SX10 IS)**Fırınlama** : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Düz profile sahip, hafif alta doğru genişleyen, yüksek, köşeli kaide üzerinde, sağ profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş güvercin. Ayrıntısız işlenmiş gagaya sahip,hafif geriye ve kendi sağına yatık baş. Tüy ayrıntıları çok az belirgin işlenmiş, kapalı kanat.Aşağı doğru yaklaşık 45 derecelik açıyla inen, kuyruk. Soldaki bir adım öne atılmış ayaklarda, çok az belirgin pençeler. Kanat dış konturu az belirgin ve hafif dışa bombeli işlenmiş arka yüz (sol profil). Kaide arka yüzünde çok az belirgin usta-atölye işareti. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti : ΠΑ

Analoji : *Laumonier 1956*, Pl. 100. 1347, s. 280 , Delos, MÖ 2-1; *Leyenaar-Plaiser 1979*, Pl. 183 1441, s. 497-498, Ionia kıyıları, Hellenistik; *Rüger 1980*, Taf. 255-260, Nida-Hedderheim, MS 2. yüzyılın ilk yarısı; *Stefani 1984*, Tav. XL e - 159, s. 68-69, Tarquinia (Tarchna), Roma Dönemi; *Fischer 1994*, Taf. 122. 1156, Mısır, MÖ 1 – MS 1.

Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 355
Adı : Güvercin – *Tip 5*
Kazı No : Pari'07-34-AAS9
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 210 /
Buluntu Yeri : Nekropol / D4c / M96
Ölçü Yük./Gen. : 11.7 / 9.5 cm Burun-Kuyruk:10.2 cm. Kaide: 4.8x4.6 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika, kum ve – kireç katkılı, orta sert dokulu, pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, - / Mor-siyah.
Foto Çekim Modu : F/3.8 ISO-50 Poz Süresi: 1/65 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği :Çift Kalıp
Tanım : Yuvarlak profilli kaide üzerinde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş güvercin. Boyun, gövde ve kaidede onarım çatlakları ve ayak kısmında eksikler. Yüzeyde aşınma, Ayrıntısız işlenmiş gagaya sahip, dik ve hafif kendi sağına dönük baş. Ayrıntısız işlenmiş, dış konturları az belirgin, kapalı kanat.Aşağı doğru yaklaşık 40 derecelik açıyla inen, kuyruk. Sağdaki bir adım öne atılmış ayaklardan, sağlam olan soldakinde az belirgin pençeler. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli işlenmiş arka yüz (sağ profil)de küçük yuvarlak buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde az belirgin usta-atölye işareti. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : ΚΑΛ ΚΑΛ
Analoji : *Laumonier 1956*, Pl. 100. 1347, s. 280 , Delos, MÖ 2-1; *Leyenaar-Plaiser 1979*, Pl. 183 1441, s. 497-498, Ionia kıyıları, Hellenistik; *Rüger 1980*, Taf. 255-260, Nida-Hedderheim, MS 2. yüzyılın ilk yarısı; *Stefani 1984*, Tav. XL d - 155, s. 68-69, Tarquinia (Tarchna), Roma Dönemi; *Fischer 1994*, Taf. 122. 1156, Mısır, MÖ 1 – MS 1; *Aydın Tavukçu 2006*, Kat. No. 59, Parion.
Tarih : MS 1. yüyılın ilk yarısı

Kat. No : 356
Adı : Güvercin – *Tip 5*
Kazı No : Pari'05-31
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 210 /
Buluntu Yeri : Nekropol / E4c / M11
Ölçü Yük./Gen. : 11.9 / 9.3 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika, kum ve – kireç katkılı, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, beyaz astar / - .
Foto Çekim Modu : F/3 ISO-75 Poz Süresi: 1/4 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp
Tanım : Yuvarlak profilli kaide üzerinde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş güvercin. Yüzeyde aşınma, Ayrıntısız işlenmiş gagaya sahip, dik ve hafif kendi sağına dönük baş. Ayrıntısız işlenmiş, dış konturları belirgin, kapalı kanat.Aşağı doğru yaklaşık 40 derecelik açıyla inen, kuyruk. Sağdaki bir adım öne

atılmış ayaklarda, belirgin pençeler. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli işlenmiş arka yüz (sağ profil)de elips biçimli buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde çok az belirgin usta-atölye işareti. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti : ΚΑ.... Λ olabilecek iz var

Analoji : *Laumonier 1956*, Pl. 100. 1347, s. 280 , Delos, MÖ 2-1; *Leyenaar-Plaiser 1979*, Pl. 183 1441, s. 497-498, Ionia kıyıları, Hellenistik; *Rüger 1980*, Taf. 255-260, Nida-Hedderheim, MS 2. yüzyılın ilk yarısı; *Stefani 1984*, Tav. XL d - 155, s. 68-69, Tarquinia (Tarchna), Roma Dönemi; *Fischer 1994*, Taf. 122. 1156, Mısır, MÖ 1 – MS 1; *Aydın Tavukçu 2006*, Kat. No. 59, Parion (Aynı eser).

Tarih : MS 1. yüyılın ilk yarısı (MS 1. yüzyıl başları – MS 40)

Kat. No : 357
Adı : Horoz – Tip 1
Kazı No : Pari'04-M.79/290
Müze En. No : 10229 (10220)
Levha No / Sayfa : 211 /
Buluntu Yeri : Nekropol / İ-11 / M79
Ölçü Yük./Gen. : 13 / 6.8 cm. Kaide: 5.8 x 3.9 x 2.3 cm
Buhar Deliği: 2 x15 cm. (Elips)

Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/6 Kırmızı / Bol mika, kum ve -kireç katkılı, orta sertl dokulu, tozsu yüzeyli.

Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı**,** beyaz – astar / Pembe (Baş, kuyruk ve gövde de az belirgin).

Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/2 sn. (Canon G11)

Fırınlama : Orta

Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.

Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın, çift silmeli profile sahip, yüksek, köşeli kaide üzerinde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Bacak arası ve kaidede onarım çatlakları. Dik ve hafif kendi soluna dönük baş üzerinde yükselen ve çene altından sarkan ibikler, oyuk içerisinde kabarık gözler, kısa-küt güçlü gaga. Kabarık ve hafif öne çıkık göğüs ve kapalı kanada sahip gövde. Yukarı kalkık ve uç kısımdan aşağı doğru sarkarak yarım ay şeklini almış kuyrukta ve kanatta belirgin tüy ayrıntıları. Güçlü yapıdaki ayaklardan sağ ayak bir adım önde sol geride, ayak pençeleri belirgin. Bacak araları kabartma tekniğini andırır şekilde dolgun. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, yuvarlak buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde monogram-işaret. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti : ΠΑΠΑ

Analoji : *Kobylina 1961*, Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 248, S147-4B, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl.

Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 358
Adı **:** Horoz – Tip 1
Kazı No **:** Pari'04-M.79/291
Müze En. No **:** 10230 (10221)
Levha No / Sayfa **:** 212 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / İ-11 / M79
Ölçü Yük./Gen. **:** 13.1 / 7.3 cm. Kaide: 5.8 x 3 x 2.4 cm. Buhar Deliği: 2.8 x 2 cm. (Elips)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/8 Açık Kırmızı / Çok az mika, kum ve kireç katkılı, gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, beyaz – astar / Pembe (Baş, boyun, kuyruk ve gövdede).
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/2 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Kötü
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın, çift silmeli profile sahip, yüksek, köşeli kaide üzerinde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Gövde genelinde onarım çatlakları. Dik ve hafif kendi soluna dönük baş üzerinde yükselen ve çene altından sarkan ibikler, oyuk içerisinde kabarık göz, kısa-küt güçlü gaga. Kabarık ve hafif öne çıkık göğüs ve kapalı kanada sahip gövde. Yukarı kalkık ve uç kısımdan aşağı doğru sarkarak yarım ay şeklini almış kuyrukta ve kanatta belirgin tüy ayrıntıları. Güçlü yapıdaki ayaklardan sağ ayak bir adım önde sol geride, ayak pençeleri belirgin. Bacak araları kabartma tekniğini andırır şekilde dolgun. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, yamuk biçimli buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde monogram-işaret. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** ΠΑΠΑ ΠΑΠΑ
Analoji **:** *Kobylina 1961*, Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 248, S147-4B, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

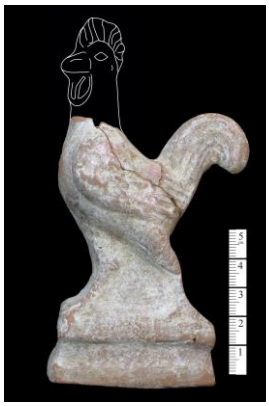

Kat. No **:** 359
Adı **:** Horoz – Tip 1
Kazı No **:** Pari'04-M.79/292
Müze En. No **:** 10231 (10222)
Levha No / Sayfa **:** 212 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / İ-11 / M79
Ölçü Yük./Gen. **:** 9.5 / 6.5 cm. (Ort. 12.8x6.5 cm) Kiade: 5.7 x 4 x 2.5 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, çok az gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, beyaz astar / Pembe (Gövde ve kuyrukta az belirgin).
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/2 sn. (Canon G11)

Fırınlama **:** Kötü
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın, çift silmeli profile sahip, yüksek, köşeli kaide üzerinde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Baş-boyun ve gövde arka yüzünden eksik kısımlar. Gövde genelinde onarım çatlakları. Kabarık ve hafif öne çıkık göğüs ve kapalı kanada sahip gövde. Yukarı kalkık ve uç kısımdan aşağı doğru sarkarak yarım ay şeklini almış kuyrukta ve kanatta belirgin tüy ayrıntıları. Güçlü yapıdaki ayaklardan sağ ayak bir adım önde sol geride, ayak pençeleri belirgin. Bacak araları kabartma tekniğini andırır şekilde dolgun. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, yuvarlak buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde monogram-işaret. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** ΠΑΠΑ ΠΑΠΑ
Analoji **:** *Kobylina 1961*, Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 248, S147-4B, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 360
Adı **:** Horoz – Tip 1
Kazı No **:** Pari'13-AYN4
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 213 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1535-2295 / M178
Ölçü Yük./Gen. **:** 12.8 / 6.7 cm. Kaide: 5.8 x 4 x 3 cm.
Buhar Deliği: 2.5 x 1 cm. (Elips)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/6 Kırmızı / Bol mika katkılı, orta sert dokulu, kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu **:** F/22 ISO-100 Poz Süresi: 1 sn. (Nikon D2Xs)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın, çift silmeli profile sahip, yüksek, köşeli kaide üzerinde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Gövde genelinde onarım çatlakları ve çok az eksik kısımlar. Dik ve hafif kendi soluna dönük baş üzerinde yükselen ve çene altından sarkan ibikler, oyuk içerisinde kabarık göz, kısa-küt güçlü gaga. Kabarık ve hafif öne çıkık göğüs ve kapalı kanada sahip gövde. Yukarı kalkık ve uç kısımdan aşağı doğru sarkarak yarım ay şeklini almış kuyrukta ve kanatta belirgin tüy ayrıntıları. Güçlü yapıdaki ayaklardan sağ ayak bir adım önde, sol geride, ayak pençeleri belirgin. Bacak araları kabartma tekniğini andırır şekilde dolgun. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, altta, çekik göz biçimli buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde monogram-işaret. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** ΠΑΠΑ **(**ΠΑΠΑ)
Analoji **:** *Kobylina 1961*, Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 248, S147-4B, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Kielau*

2009, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 361
Adı **:** Horoz – Tip 1
Kazı No **:** Pari'13-AYN1
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 213 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1535-2295 / M178
Ölçü Yük./Gen. **:** 13.2 / 6.8 cm.
Buhar Deliği: Kırık (Elips)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 4/8 Kırmızı (2.5 YR 2.5/1 Kırmı - zımsı siyah) / Mika, kum ve kireç katkılı, gözenekli, yumuşak do - kulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, çok az belirgin beyaz astar izi / -.
Foto Çekim Modu **:** F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/13 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın, çift silmeli profile sahip, yüksek, köşeli kaide üzerinde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Boyun, çenen ibiği, gövde genelinde ve kaidede onarım çatlakları ve eksik kısımlar. Dik ve hafif kendi soluna dönük baş üzerinde yükselen ibik, oyuk içerisinde kabarık göz, kısa-küt güçlü gaga. Kabarık ve hafif öne çıkık göğüs ve kapalı kanada sahip gövde. Yukarı kalkık ve uç kısımdan aşağı doğru sarkarak yarım ay şeklini almış kuyrukta ve kanatta belirgin tüy ayrıntıları. Sağ ayak önde, sol geride, sağlam olan sol ayakda, pençeleri belirgin. Bacak araları kabartma tekniğini andırır şekilde dolgun. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, altta, çekiik göz biçimli buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde monogram-işaret. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** 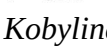 **(**ΠΑΠΑ)
Analoji **:** *Kobylina 1961*, Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 248, S147-4B, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 362
Adı **:** Horoz – Tip 1
Kazı No **:** Pari'13-AYN3
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 214 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1535-2295 / M178
Ölçü Yük./Gen. **:** 9.7 (12.8) / 7 ? cm. Kaide: 6 x 3.4 x - cm.
Buhar Deliği: Kırık (Elips)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 4/8 Kırmızı / Mika ve az kireç kat - kılı, yumuşak dokulu, hafif kaygan yüzeyli.

Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, beyaz astar iz - leri / Boya izi olabilecek mor-siyah lekeler.
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-100 Poz Süresi: 1/15 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın, çift silmeli profile sahip, kendi soluna doğru alçalan yüksek, köşeli kaide üzerinde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Baş ve gövde üst yarısı eksik, gövde genelinde onarım çatlakları. Kabarık ve hafif öne çıkık göğüs ve kapalı kanada sahip gövde. Yukarı kalkık ve uç kısımdan aşağı doğru sarkan kuyrukta ve kanatta belirgin tüy ayrıntıları. Güçlü yapıdaki ayaklardan sağ ayak bir adım önde, sol geride, ayak pençeleri belirgin. Bacak araları kabartma tekniğini andırır şekilde dolgun. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, ortada, çekik göz biçimli buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde monogram-işaret. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : ΠΑΠΑ (ΠΑΠΑ)
Analoji : *Kobylina 1961*, Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 248, S147-4B, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 363
Adı : Horoz – Tip 1
Kazı No : Pari'06-98
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 214
Buluntu Yeri : Nekropol / E4b / M87
Ölçü Yük./Gen. : 13.3 cm. / -.

Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika ve taşçık katkılı, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, astar izi yok / - .
Foto Çekim Modu : F/3.8 ISO-50 Poz Süresi: 1/63 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift Kalıp
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın, çift silmeli profile sahip, yüksek, köşeli kaide üzerinde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Dik ve hafif kendi soluna dönük baş üzerinde yükselen ve çene altından sarkan ibikler, oyuk içerisinde kabarık göz, kısa-küt güçlü gaga. Alt ve üst gagayı ayıran çizgi belirgin. Kabarık ve hafif öne çıkık göğüs ve kapalı kanada sahip gövde. Yukarı kalkık ve uç kısımdan aşağı doğru sarkarak yarım ay şeklini almış kuyrukta ve kanatta belirgin tüy ayrıntıları. Güçlü yapıdaki ayaklardan sağ ayak bir adım önde, sol geride, ayak pençeleri belirgin. Bacak araları kabartma tekniğini andırır şekilde dolgun. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, ortada, çapraz, çekik göz biçimli buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde monogram-işaret. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti : ΚΑΛ
Analoji : *Kobylina 1961*, Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 248, S147-4B, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 364
Adı : Horoz – Tip 1
Kazı No : Pari'06-138
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 215 /
Buluntu Yeri : Nekropol / E4b / M87
Ölçü Yük./Gen. : 13 / 6.8 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika ve taşçık katkılı, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, astar izi yok / - .
Foto Çekim Modu : F/3.8 ISO-50 Poz Süresi: 1/63 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift Kalıp
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın, çift silmeli profile sahip, yüksek, köşeli kaide üzerinde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Boyun ve gövdede onarım çatlakları. Dik ve hafif kendi soluna dönük baş üzerinde yükselen ve çene altından sarkan ibikler, oyuk içerisinde kabarık göz, kısa ve güçlü gaga. Alt ve üst gagayı ayıran çizgi belirgin. Kabarık ve hafif öne çıkık göğüs ve kapalı kanada sahip gövde. Yukarı kalkık ve uç kısımdan aşağı doğru sarkarak yarım ay şeklini almış kuyrukta ve kanatta belirgin tüy ayrıntıları. Güçlü yapıdaki ayaklardan sağ ayak bir adım önde, sol geride, ayak pençeleri belirgin. Bacak araları kabartma tekniğini andırır şekilde dolgun. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, ortada, çapraz, çekik göz biçimli buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde monogram-işaret. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti : ΚΑΛ
Analoji : *Kobylina 1961*, Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 248, S147-4B, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 365
Adı : Horoz – Tip 1
Kazı No : Pari'13-AYN14
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 215 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1535-2295 / M178
Ölçü Yük./Gen. : 12.7 / (6.6)- cm. Kaide: 5.9 x 4.1 x 2.2 cm.
Buhar Deliği: Kırık (Elips)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı / Bol mika, kum -taşçık katkılı, yumuşak dokulu, kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmzı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-100 Poz Süresi: 1/13 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği :Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın, çift silmeli profile sahip, yüksek, köşeli kaide üzerinde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Boyun, kuyruk, bacak arası ve kaidede onarım çatlakları ve eksik kısımlar. Dik ve hafif kendi soluna dönük baş üzerinde yükselen ve çene altından sarkan ibikler, oyuk içerisinde kabarık göz, kısa-küt güçlü gaga. Alt ve üst gagayı ayıran çizgi belirgin. Kabarık ve hafif öne çıkık göğüs ve kapalı kanada sahip gövde. Yukarı kalkık ve uç kısımdan aşağı doğru sarkarak yarım ay şeklini almış kuyrukta ve kanatta belirgin tüy ayrıntıları. Güçlü yapıdaki ayaklardan sağ ayak bir adım önde, sol geride, ayak pençeleri belirgin. Bacak araları kabartma tekniğini andırır şekilde dolgun. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, etrafı kırık, buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde monogram-işaret. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : **(**ΚΑΛΛ)
Analoji : *Kobylina 1961*, Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 248, S147-4B, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 366
Adı : Horoz – Tip 1
Kazı No : Pari'04-M.150/461
Müze En. No : 10400 (15296)
Levha No / Sayfa : 216 /
Buluntu Yeri : Nekropol / İ-11 / M150
Ölçü Yük./Gen. : 13.2 cm. / 6.7 cm.
Buhar Deliği:1.5 x 1.6 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika ve kum - katkılı, gözenekli, yumuşak dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, beyaz astar / Pembe (Boyun şeridi, kuyruk tüy yivlerinde ve kaide orta silme), siyah (Ayaklarda olabilir).
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-100 Poz Süresi: 1/8 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü

Yapım Tekniği **:** Çift kalıp**,** içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın, çift silmeli profile sahip, yüksek, köşeli kaide üzerinde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Dik ve hafif kendi soluna dönük baş üzerinde yükselen ve çene altından sarkan ibikler, oyuk içerisinde kabarık göz, kısa-küt güçlü gaga. Alt ve üst gagayı ayıran çizgi ve burun deliği belirgin. Kabarık ve hafif öne çıkık göğüs ve kapalı kanada sahip gövde ön ve yan yüzlerinde net belirgin beyaz astar. Yukarı kalkık ve uç kısımdan aşağı doğru sarkarak yarım ay şeklini almış kuyrukta ve kanatta belirgin tüy ayrıntıları. Güçlü yapıdaki ayaklardan sağ ayak bir adım önde, sol geride, ayak pençeleri belirgin. Bacak araları kabartma tekniğini andırır şekilde dolgun. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, ortada, küçük, yuvarlak buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde monogram-işaret. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** EPMO EPMO
Analoji **:** *Kobylina 1961*, Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980,* s. 248, S147-4B, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 367
Adı **:** Horoz – Tip 1
Kazı No **:** Pari'06-96
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 216 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / E4b / M87
Ölçü Yük./Gen. **:** 13.1 / 7.1 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı **:** 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika ve taşçık katkılı, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, beyaz astar izi / - .
Foto Çekim Modu **:** F/4 ISO-50 Poz Süresi: 1/79 sn. (Nikon E8800)

Fırınlama **:** Kötü
Yapım Tekniği **:** Çift Kalıp
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın, çift silmeli profile sahip, yüksek, köşeli kaide üzerinde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Dik ve hafif kendi soluna dönük baş üzerinde yükselen ve çene altından sarkan ibikler, oyuk içerisinde kabarık göz, gaga çizgisi ve burun deliği belirgin kısa ve güçlü gaga. Kabarık ve hafif öne çıkık göğüs ve kapalı kanada sahip gövde. Yukarı kalkık ve uç kısımdan aşağı doğru sarkarak yarım ay şeklini almış kuyrukta ve kanatta belirgin tüy ayrıntıları. Güçlü yapıdaki ayaklardan sağ ayak bir adım önde, sol geride, ayak pençeleri belirgin. Bacak araları kabartma tekniğini andırır şekilde dolgun. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, ortada, yuvarlak buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde monogram-işaret. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** EPMO EPMO
Analoji **:** *Kobylina 1961*, Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980,* s. 248, S147-4B, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği;

Grandjouan 1961, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 368
Adı **:** Horoz – Tip 1
Kazı No **:** Pari'06-97
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 217 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / E4b / M87
Ölçü Yük./Gen. **:** 13.4 / 7.1 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika ve taşçık katkılı, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - , / -.
Foto Çekim Modu **:** F/3.6 ISO-50 Poz Süresi: 1/60 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** Kötü
Yapım Tekniği **:** Çift Kalıp
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın, çift silmeli profile sahip, yüksek, köşeli kaide üzerinde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Dik ve hafif kendi soluna dönük baş üzerinde yükselen ve çene altından sarkan ibikler, oyuk içerisinde kabarık göz, gaga çizgisi ve burun deliği belirgin kısa ve güçlü gaga. Kabarık ve hafif öne çıkık göğüs ve kapalı kanada sahip gövde. Yukarı kalkık ve uç kısımdan aşağı doğru sarkarak yarım ay şeklini almış kuyrukta ve kanatta belirgin tüy ayrıntıları. Güçlü yapıdaki ayaklardan sağ ayak bir adım önde, sol geride, ayak pençeleri belirgin. Bacak araları kabartma tekniğini andırır şekilde dolgun. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, ortada, yuvarlak buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde monogram-işaret. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** EPMO
Analoji **:** *Kobylina 1961*, Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 248, S147-4B, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 369
Adı : Horoz – Tip 1
Kazı No : Pari'06-99
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 217 /
Buluntu Yeri : Nekropol / E4b / M87
Ölçü Yük./Gen. : 13.2 / 7 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika ve taşçık katkılı, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, beyaz astar izi / -.
Foto Çekim Modu : F/4 ISO-50 Poz Süresi: 1/60 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift Kalıp
Tanım : Altta ve üstte dışa taşkın, çift silmeli profile sahip, yüksek, köşeli kaide üzerinde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Dik ve hafif kendi soluna dönük baş üzerinde yükselen ve çene altından sarkan ibikler, oyuk içerisinde kabarık göz, gaga çizgisi ve burun deliği belirgin kısa ve güçlü gaga. Kabarık ve hafif öne çıkık göğüs ve kapalı kanada sahip gövde. Yukarı kalkık ve uç kısımdan aşağı doğru sarkarak yarım ay şeklini almış kuyrukta ve kanatta belirgin tüy ayrıntıları. Güçlü yapıdaki ayaklardan sağ ayak bir adım önde, sol geride, ayak pençeleri belirgin. Bacak araları kabartma tekniğini andırır şekilde dolgun. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, ortada, yuvarlak buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde monogram-işaret. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : EPMO
Analoji : *Kobylina 1961*, Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 248, S147-4B, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 370
Adı : Horoz – Tip 1
Kazı No : Pari'06-137
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 218 /
Buluntu Yeri : Nekropol / E4b / M87
Ölçü Yük./Gen. : 13 / 7 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika ve taşçık katkılı, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, beyaz astar / Pembe (Baş ibiği, kuyruk).
Foto Çekim Modu : F/4.4 ISO-50 Poz Süresi: 1/75 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift Kalıp

Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın, çift silmeli profile sahip, yüksek, köşeli kaide üzerinde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Kuyruk, ayak araları ve kaide de onarım çatlakları. Dik ve hafif kendi soluna dönük baş üzerinde yükselen ve çene altından sarkan ibikler, oyuk içerisinde kabarık göz, gaga çizgisi ve burun deliği belirgin kısa ve güçlü gaga. Kabarık ve hafif öne çıkık göğüs ve kapalı kanada sahip gövdede belirgin beyaz astar. Yukarı kalkık ve uç kısımdan aşağı doğru sarkarak yarım ay şeklini almış kuyrukta ve kanatta belirgin tüy ayrıntıları. Güçlü yapıdaki ayaklardan sağ ayak bir adım önde, sol geride, ayak pençeleri belirgin. Bacak araları kabartma tekniğini andırır şekilde dolgun. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, eksik kısım, ortada, yuvarlak buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde monogram-işaret. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti **:** EPMO

Analoji **:** *Kobylina 1961*, Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 248, S147-4B, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl.

Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 371
Adı **:** Horoz – Tip 1
Kazı No **:** Pari'04-M.100/397
Müze En. No **:** 10336 (14008)
Levha No / Sayfa **:** 218 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. **:** 12.8 / 7 cm. Kaide: 4.8 x 3.8 x 2.4 cm. Buhar Deliği: 2 x 1.5 (Yuvarlak)

Kil Rengi/Kil Yapısı **:** 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika ve kum katkılı, gözenekli, yumuşak doulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.

Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, kuyruk üzerinde az belirgin beyaz astar izi / Pembe (Kuyruk, baş ve boyunda, arka kısım usta işareti üzerinde).

Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/15 sn. (Canon G11)

Fırınlama **:** Kötü

Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.

Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın, çift silmeli profile sahip, yüksek, köşeli kaide üzerinde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Kuyruk ve gövdede onarım çatlakları ve eksik. Dik ve hafif kendi soluna yatık baş üzerinde yükselen ve çene altından sarkan ibikler, oyuk içerisinde kabarık göz, gaga çizgisi ve burun deliği belirgin kısa ve güçlü gaga. Kabarık ve hafif öne çıkık göğüs ve kapalı kanada sahip gövde. Yukarı kalkık ve uç kısımdan aşağı doğru sarkarak yarım ay şeklini almış kuyrukta ve kanatta belirgin tüy ayrıntıları. Güçlü yapıdaki ayaklardan sağ ayak bir adım önde, sol geride, ayak pençeleri az belirgin. Bacak araları dolu. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, eksik kısım, ortada, yuvarlak buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde monogram-işaret. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti **:** ΦΜΕ

Analoji **:** *Kobylina 1961*, Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 248, S147-4B, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No **:** 372
Adı **:** Horoz – Tip 1
Kazı No **:** Pari'04-M.100/392
Müze En. No **:** 10331 (14003)
Levha No / Sayfa **:** 219 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. **:** 13.1 / 6.8 cm. Kaide: 5.7 x 4 x 2.4 cm. Buhar Deliği: 1.9 x 1.8 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika ve taşçık katkılı, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, astar izi ok / Pembe (Boyunda çokaz belirgin şerit halinde).
Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/25 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Kötü
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Altta ve üstte dışa taşkın, çift silmeli profile sahip, yüksek, köşeli kaide üzerinde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Kuyruk ve kaide arka yüzde onarım çatlakları ve eksik kısım. Dik ve hafif kendi soluna dönük baş üzerinde yükselen ve çene altından sarkan ibikler, oyuk içerisinde az belirgin göz, gaga çizgisi belirgin kısa ve güçlü gaga. Kabarık ve hafif öne çıkık göğüs ve kapalı kanada sahip gövde. Yukarı kalkık ve uç kısımdan aşağı doğru sarkarak yarım ay şeklini almış kuyrukta ve kanatta belirgin, sık aralıklı tüy ayrıntıları. Güçlü yapıdaki ayaklardan sağ ayak bir adım önde, sol geride, ayak pençeleri az belirgin. Bacak araları dolu. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, ortada, yuvarlak buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde eksik kısım. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Kobylina 1961*, Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 248, S147-4B, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl.
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 373
Adı : Horoz – Tip 1
Kazı No : Pari'11-AMA12
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 219 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1540-2300 / M113(?) 7.12 m.
Ölçü Yük./Gen. : 10.2 (13.3) / 7.1 cm.
Buhar Deliği: 2.7 / 1.5 cm. (Elips)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, gözeneksiz, dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu : F/22 ISO-160 Poz Süresi: 1/2 sn. (Nikon D2Xs)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Ayaklar ve kaide eksik. Yüzede yoğun aşınma. Dik ve hafif kendi soluna dönük baş üzerinde yükselen ve çene altından sarkan, az belirgin ibikler. Kabarık ve hafif öne çıkık göğüs ve kapalı kanada sahip gövde. Yukarı kalkık ve uç kısımdan aşağı doğru sarkarak yarım ay şeklini almış kuyruk. Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, ortada, çekik göz biçimli buhar-askı deliği. Arka kısmı ΚΑΛ yazıtlı *Prototip n+2c* ve *d* örnekleriyle benzer buhar-askı deliğine sahip olduğu için tamalamada bu grup baz alınmıştır.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Kobylina 1961*, Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 248, S147-4B, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl.
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No : 374
Adı : Horoz – Tip 2
Kazı No : Pari'04-M.149/518
Müze En. No : 10457 (15341)
Levha No / Sayfa : 220 /
Buluntu Yeri : Nekropol / İ-11 / M149
Ölçü Yük./Gen. : 12.7 / 7.7 cm. Kaide: 4.6 x 3.8 xv2.3 cm.
Buhar Deliği: 2.65 x 2.9 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika ve kum katkılı, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 5/6 Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-100 Poz Süresi: 1/25 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Önde düz profilli, figürün sağına doğru meyilli, köşeli yüksek kaide üzerinde, sağ ayağı az ilerde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz.Gövde ve başta onarım çatlakları. Dik ve hafif kendi soluna dönük ve yana yatık

baş üzerinde, gaga bitiminden başlayıp başın arkasına kadar uzanan baş ibiği. Hafif aşağı kıvrık, üstte burun deliği belirgin, kısa küt gaga. Torba şeklinde aşağı sarkan çene ibiği. Ortası içe çökük çukur şeklinde göz ve hemen altından sarkan plastik biçimli gözaltı torbası. Minyon tipli gövdede, dış konturları belirgin olup, uç tüyleri uca doğru yakınlaşır paralel çizgilerle verilmiş kapalı kanat. Yukarı kalkık ve uç kısımdan aşağı doğru sarkarak yarım ay şeklini almış kuyrukta belirgin tüy ayrıntıları. İnce yapılı ayaklardan sağ ayak çok az önde, sol geride, ayak pençeleri belirgin. Ayakların araları ve sağ ayağın ön kısmında kaide bitimine kadar olan bölme perde şeklinde dolgun.Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, ortada, büyük yuvarlak buhar-askı deliği. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti : -

Analoji : *Kobylina 1961*, Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Mollard-Besques 1963*, Pl. 182 b-MYR 379, s. 148, Myrina, Geç Hellenistik; *Burr Thompson 1963*, Pl. LV, Fig. 288, s. 140-141, Troya, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 244, S144-HH, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Aydın Tavukçu 2006*, Kat. No. 61-63, Parion; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl.

Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı içerisinde, yüzyılın ilk çeyreğine yakın.

Kat. No : 375
Adı : Horoz – Tip 2
Kazı No : Pari'04-M.149/519
Müze En. No : 10458 (15342)
Levha No / Sayfa : 221 /
Buluntu Yeri : Nekropol / İ-11 / M149
Ölçü Yük./Gen. : 12.65 / 7.8 cm. Kaide: 4.7 x 3.8 x 3.1 cm. Buhar Deliği: 2.35 x 2.45 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika ve kum katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, - / Pembe (İbik)
Foto Çekim Modu : F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/80 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Önde düz profilli, figürün sağına doğru meyilli, köşeli yüksek kaide üzerinde, sağ ayağı az ilerde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Kanat üzerinde onarım çatlağı. Dik ve hafif kendi soluna dönük ve yana yatık baş üzerinde, gaga bitiminden başlayıp başın arkasına kadar uzanan baş ibiği. Hafif aşağı kıvrık, üstte burun deliği belirgin, kısa küt gaga. Torba şeklinde aşağı sarkan çene ibiği. Ortası içe çökük çukur şeklinde göz ve hemen altından sarkan plastik biçimli gözaltı torbası. Minyon tipli gövdede, dış konturları belirgin olup, uç tüyleri uca doğru yakınlaşır paralel çizgilerle verilmiş kapalı kanat. Yukarı kalkık ve uç kısımdan aşağı doğru sarkarak yarım ay şeklini almış kuyrukta belirgin tüy ayrıntıları. İnce yapılı ayaklardan sağ ayak çok az önde, sol geride, ayak pençeleri belirgin. Ayakların araları ve sağ ayağın ön kısmında kaide bitimine kadar olan bölme perde şeklinde

dolgun.Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, ortada, büyük yuvarlak buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Kobylina 1961*, Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Mollard-Besques 1963*, Pl. 182 b-MYR 379, s. 148, Myrina, Geç Hellenistik; *Burr Thompson 1963*, Pl. LV, Fig. 288, s. 140-141, Troya, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 244, S144-HH, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Aydın Tavukçu 2006*, Kat. No. 61-63, Parion; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl;
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı içerisinde, yüzyılın ilk çeyreğine yakın.

Kat. No : 376
Adı : Horoz – Tip 2
Kazı No : Pari'04-M.79/289
Müze En. No : 10228 (10219)
Levha No / Sayfa : 221 /
Buluntu Yeri : Nekropol / İ-11 / M79
Ölçü Yük./Gen. : 12.8 / 7.5 cm. Kaide: 3.65 x 4.7 x 2.1 cm. Buhar Deliği: 1.6 x 1.7 (Yuvarlak)

Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika, kum ve kireç katkılı, gözeneksiz, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5YR 7/6 Kırmızımsı Sarı, astar izi – yok / Pembe (Baş ve çene ibiği, göz, göz altı torbası, , kuyruk üzerinde)
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-80 Poz Süresi: 1/2 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Önde düz profilli, figürün sağına doğru meyilli, köşeli yüksek kaide üzerinde, sağ ayağı az ilerde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Dik ve hafif kendi soluna dönük ve yana yatık baş üzerinde, gaga bitiminden başlayıp başın arkasına kadar uzanan baş ibiği. Hafif aşağı kıvrık, üstte burun deliği belirgin, kısa küt gaga. Torba şeklinde aşağı sarkan çene ibiği. İbikler, göz, göz altı torbası ve kanat tüy arlarında boya. Ortası içe çökük çukur şeklinde göz ve hemen altından sarkan plastik biçimli gözaltı torbası. Minyon tipli gövdede, dış konturları belirgin olup, uç tüyleri uca doğru yakınlaşır paralel çizgilerle verilmiş kapalı kanat. Yukarı kalkık ve uç kısımdan aşağı doğru sarkarak yarım ay şeklini almış kuyrukta belirgin tüy ayrıntıları. İnce yapılı ayaklardan sağ ayak çok az önde, sol geride, ayak pençeleri belirgin. Ayakların araları ve sağ ayağın ön kısmında kaide bitimine kadar olan bölme perde şeklinde dolgun.Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, ortada, küçük yuvarlak buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Kobylina 1961*, Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Mollard-Besques 1963*, Pl. 182 b-MYR 379, s. 148, Myrina, Geç Hellenistik; *Burr Thompson 1963*, Pl. LV, Fig. 288, s. 140-141, Troya, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 244, S144-HH, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Aydın Tavukçu 2006*, Kat.

No. 61-63, Parion; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl;
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı içerisinde, yüzyılın ilk çeyreğine yakın.

Kat. No **:** 377
Adı **:** Horoz – Tip 2
Kazı No **:** Pari'13-03-AYN7
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 222 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1535-2295 / M178
Ölçü Yük./Gen. **:** 12.3 / 8 cm. Kaide: 4.4 x 3.6 x 2 cm.
Buhar Deliği: 1.445 x 1.5 (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 7.5 YR 5/2 Kahverengi / Mika, kum ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 10 YR 5/2 Grimsi Kahverengi, - / -.
Foto Çekim Modu **:** F/22 ISO-100 Poz Süresi: 1 sn. (Nikon D2Xs)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Önde düz profilli, figürün sağına doğru meyilli,köşeli yüksek kaide üzerinde, sağ ayağı az ilerde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Dik ve hafif kendi soluna dönük ve yana yatık baş üzerinde, gaga bitiminden başlayıp başın arkasına kadar uzanan baş ibiği. Hafif aşağı kıvrık, üstte burun deliği belirgin, kısa küt gaga. Torba şeklinde aşağı sarkan çene ibiği. Ortası içe çökük çukur şeklinde göz ve hemen altından sarkan plastik biçimli gözaltı torbası. Minyon tipli gövdede, dış konturları belirgin olup, uç tüyleri uca doğru yakınlaşır paralel çizgilerle verilmiş kapalı kanat. Yukarı kalkık ve uç kısımdan aşağı doğru sarkarak yarım ay şeklini almış kuyrukta belirgin tüy ayrıntıları. İnce yapılı ayaklardan sağ ayak çok az önde, sol geride, ayak pençeleri belirgin. Ayakların araları ve sağ ayağın ön kısmında kaide bitimine kadar olan bölme perde şeklinde dolgun.Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, ortada, küçük yuvarlak buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Kobylina 1961*, Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Mollard-Besques 1963*, Pl. 182 b-MYR 379, s. 148, Myrina, Geç Hellenistik; *Burr Thompson 1963*, Pl. LV, Fig. 288, s. 140-141, Troya, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 244, S144-HH, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Aydın Tavukçu 2006*, Kat. No. 61-63, Parion; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl;
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı içerisinde, yüzyılın ilk çeyreğine yakın.

Kat. No **:** 378
Adı **:** Horoz – Tip 2
Kazı No **:** Pari'13-04-AYN8
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 222 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1535-2295 / M178
Ölçü Yük./Gen. **:** 12.2 / 8.1 cm. Kaide: 4.4 x 3.6 x 2.2 cm. Buhar Deliği: 2 x 1.9 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı / Mika, az kum - ve kireç katkılı, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu **:** F/22 ISO-100 Poz Süresi: 1 sn. (Nikon D2Xs)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:**Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Önde düz profilli, figürün sağına doğru meyilli,köşeli yüksek kaide üzerinde, sağ ayağı az ilerde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Dik ve hafif kendi soluna dönük ve yana yatık baş üzerinde, gaga bitiminden başlayıp başın arkasına kadar uzanan baş ibiği. Hafif aşağı kıvrık, üstte burun deliği net belirgin, kısa küt gaga. Torba şeklinde aşağı sarkan çene ibiği. Ortası içe çökük çukur şeklinde göz ve hemen altından sarkan plastik biçimli gözaltı torbası. Minyon tipli gövdede, dış konturları belirgin olup, uç tüyleri uca doğru yakınlaşır paralel çizgilerle verilmiş kapalı kanat. Yukarı kalkık ve uç kısımdan aşağı doğru sarkarak yarım ay şeklini almış kuyrukta belirgin tüy ayrıntıları. İnce yapılı ayaklardan sağ ayak çok az önde, sol geride, ayak pençeleri belirgin. Ayakların araları ve sağ ayağın ön kısmında kaide bitimine kadar olan bölme perde şeklinde dolgun.Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, ortada, küçük yuvarlak buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Kobylina 1961*, Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Mollard-Besques 1963*, Pl. 182 b-MYR 379, s. 148, Myrina, Geç Hellenistik; *Burr Thompson 1963*, Pl. LV, Fig. 288, s. 140-141, Troya, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 244, S144-HH, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Aydın Tavukçu 2006*, Kat. No. 61-63, Parion; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl;
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı içerisinde, yüzyılın ilk çeyreğine yakın.

Kat. No **:** 379
Adı **:** Horoz – Tip 2
Kazı No **:** Pari'05-127
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 223 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / F4a / UM7 doğu
Ölçü Yük./Gen. **:** 12.3 / 7.5 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika ve kum katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, beyaz astar / -.

Foto Çekim Modu **:** F/3.8 ISO-50 Poz Süresi: 1/25 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp (05-200 ve 05-191 ile aynı)
Tanım **:** Önde düz profilli, figürün sağına doğru meyilli,köşeli yüksek kaide üzerinde, sağ ayağı az ilerde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Yüzeyde aşınma. Dik ve hafif kendi soluna dönük ve yana yatık baş üzerinde, gaga bitiminden başlayıp başın arkasına kadar uzanan baş ibiği. Uç kısmı deforme olmuş, kısa küt gaga. Torba şeklinde aşağı sarkan çene ibiği. Minyon tipli gövdede, dış konturları belirgin, kapalı kanat. Yukarı kalkık ve uç kısımdan aşağı doğru sarkarak yarım ay şeklini almış kuyruk.. İnce yapılı ayaklardan sağ ayak çok az önde, sol geride, ayak pençeleri belirgin. Ayakların araları ve sağ ayağın ön kısmında kaide bitimine kadar olan bölme perde şeklinde dolgun.Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, ortada, yuvarlak buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Kobylina 1961*, Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Mollard-Besques 1963*, Pl. 182 b-MYR 379, s. 148, Myrina, Geç Hellenistik; *Burr Thompson 1963*, Pl. LV, Fig. 288, s. 140-141, Troya, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 244, S144-HH, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Aydın Tavukçu 2006*, Kat. No. 61, Parion (aynı figürin); *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl;
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı içerisinde, yüzyılın ilk çeyreğine yakın.

Kat. No **:** 380
Adı **:** Horoz – Tip 2
Kazı No **:** Pari'05-200
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 223 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / F4a / UM7 doğu
Ölçü Yük./Gen. **:** 12.4 / 7.9 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı **:** 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika ve kum katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, beyaz astar / -.
Foto Çekim Modu **:** F/4 ISO-50 Poz Süresi: 1/40 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp (05-127 ve 05-191 ile aynı)
Tanım **:** Önde düz profilli, figürün sağına doğru meyilli,köşeli yüksek kaide üzerinde, sağ ayağı az ilerde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Gövdede tek onarım çatlağı. Yüzeyde aşınma. Dik ve hafif kendi soluna dönük ve yana yatık baş üzerinde, gaga bitiminden başlayıp başın arkasına kadar uzanan baş ibiği. Burun deliği az belirgin, kısa küt gaga. Torba şeklinde aşağı sarkan çene ibiği. Minyon tipli gövdede, dış konturları belirgin, kapalı kanat. Yukarı kalkık ve uç kısımdan aşağı doğru sarkarak yarım ay şeklini almış kuyruk.. İnce yapılı ayaklardan

sağ ayak çok az önde, sol geride, ayak pençeleri belirgin. Ayakların araları ve sağ ayağın ön kısmında kaide bitimine kadar olan bölme perde şeklinde dolgun.Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, ortada, yuvarlak buhar-askı deliği. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Kobylina 1961,* Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Mollard-Besques 1963,* Pl. 182 b-MYR 379, s. 148, Myrina, Geç Hellenistik; *Burr Thompson 1963,* Pl. LV, Fig. 288, s. 140-141, Troya, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980,* s. 244, S144-HH, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961,* Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Aydın Tavukçu 2006,* Kat. No. 62, Parion (aynı figürin); *Kielau 2009,* Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl;
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı içerisinde, yüzyılın ilk çeyreğine yakın.

Kat. No : 381
Adı : Horoz – Tip 2
Kazı No : Pari'06-95
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 224 /
Buluntu Yeri : Nekropol / E4b / M87
Ölçü Yük./Gen. : 12.6 / 8.2 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Mika ve kum katkılı, sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/3.8 ISO-50 Poz Süresi: 1/50 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği :Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Önde düz profilli, figürün sağına doğru meyilli,köşeli yüksek kaide üzerinde, sağ ayağı az ilerde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Dik ve hafif kendi soluna dönük ve yana yatık baş üzerinde, gaga bitiminden başlayıp başın arkasına kadar uzanan baş ibiği. Hafif aşağı kıvrık, üstte burun deliği net belirgin, kısa küt gaga. Torba şeklinde aşağı sarkan çene ibiği. Ortası içe çökük çukur şeklinde göz. Minyon tipli gövdede, dış konturları belirgin olup, uç tüyleri uca doğru yakınlaşır paralel çizgilerle verilmiş kapalı kanat. Yukarı kalkık ve uç kısımdan aşağı doğru sarkarak yarım ay şeklini almış kuyrukta belirgin tüy ayrıntıları. İnce yapılı ayaklardan sağ ayak çok az önde, sol geride, ayak pençeleri belirgin. Ayakların araları perde şeklinde dolgun. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Kobylina 1961,* Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Mollard-Besques 1963,* Pl. 182 b-MYR 379, s. 148, Myrina, Geç Hellenistik; *Burr Thompson 1963,* Pl. LV, Fig. 288, s. 140-141, Troya, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980,* s. 244, S144-HH, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961,* Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Aydın Tavukçu 2006,* Kat. No. 61-63, Parion; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl;
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı içerisinde, yüzyılın ilk çeyreğine yakın

Kat. No : 382
Adı : Horoz – Tip 2
Kazı No : Pari'05-191
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 224 /
Buluntu Yeri : Nekropol / F4a / UM7 doğu
Ölçü Yük./Gen. : 10.9 (Ort. 12.3) / 7.9 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika ve kum katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/4.9 ISO-50 Poz Süresi: 1/34 sn. (Nikon E8800)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp (05-200 ve 05-127 ile aynı)
Tanım : Önde düz profilli, figürün sağına doğru meyilli,köşeli yüksek kaide üzerinde, sağ ayağı az ilerde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Ayak pençelerinden itibaren kaide eksik, gövde ve kuyrukta onarım çatlağı. Dik ve hafif kendi soluna dönük ve yana yatık baş üzerinde, gaga bitiminden başlayıp başın arkasına kadar uzanan baş ibiği. Hafif aşağı kıvrık, üstte burun deliği net belirgin, kısa küt gaga. Torba şeklinde aşağı sarkan çene ibiği. Ortası içe çökük çukur şeklinde göz. Minyon tipli gövdede, dış konturları belirgin olup, uç tüyleri uca doğru yakınlaşır paralel çizgilerle verilmiş kapalı kanat. Yukarı kalkık ve uç kısımdan aşağı doğru sarkarak yarım ay şeklini almış kuyrukta çok az belirgin tüy ayrıntıları. İnce yapılı ayaklardan sağ ayak çok az önde, sol geride. Ayakların araları ve sağ ayağın ön kısmında kaide bitimine kadar olan bölme perde şeklinde dolgun.
Yazıt / Usta İşareti :
Analoji : *Kobylina 1961*, Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Mollard-Besques 1963*, Pl. 182 b-MYR 379, s. 148, Myrina, Geç Hellenistik; *Burr Thompson 1963*, Pl. LV, Fig. 288, s. 140-141, Troya, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 244, S144-HH, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Aydın Tavukçu 2006*, Kat. No. 63, Parion (aynı figürin); *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl;
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı içerisinde, yüzyılın ilk çeyreğine yakın.

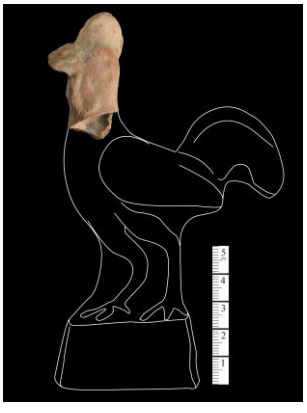

Kat. No : 383
Adı : Horoz – Tip 2
Kazı No : Pari'13-AYL5
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 224 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1535-2290 / 7.90-7.80 cm.
Ölçü Yük./Gen. : 4.6 / 3.65 cm. (Ort. 13x8.3)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, az gözenekli, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/10 sn.

(Canon G11)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:**Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** *Tip 2* horozları ile aynı gruptan horoza ait baş. Gaga bitiminden başlayıp başın arkasına kadar uzanan baş ibiği. Hafif aşağı kıvrık, üstte burun deliği net belirgin, kısa küt gaga. Torba şeklinde aşağı sarkan çene ibiği. Ortası içe çökük çukur şeklinde göz.
Yazıt / Usta İşareti **: -**
Analoji **:** *Kobylina 1961*, Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Mollard-Besques 1963*, Pl. 182 b-MYR 379, s. 148, Myrina, Geç Hellenistik; *Burr Thompson 1963*, Pl. LV, Fig. 288, s. 140-141, Troya, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 244, S144-HH, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Aydın Tavukçu 2006*, Kat. No. 61-63, Parion; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl;
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı içerisinde, yüzyılın ilk çeyreğine yakın.

Kat. No **:** 384
Adı **:** Horoz – Tip 2
Kazı No **:** Pari'09-AFK11
Müze En. No **: -**
Levha No / Sayfa **:** 225 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / D4a G. batı - 1550-2295 / -0.40 m.
Ölçü Yük./Gen. **:** 6.1 / 3.1 cm (Ort. 13x8.5 cm)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika ve kum katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 10 R 5/6 Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu **:** F/32 ISO-100 Poz Süresi: 0.77 sn. (Nikon D2Xs)

Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:**Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** *Tip 2* horozları ile aynı gruptan horoza ait baş. Gaga bitiminden başlayıp başın arkasına kadar uzanan baş ibiği. Uç kısmı kırık, kısa küt gaga. Torba şeklinde aşağı sarkan çene ibiği. Ortası içe çökük çukur şeklinde göz.
Yazıt / Usta İşareti **: -**
Analoji **:** *Kobylina 1961*, Taf. XV, No. 1, Phanagoreia, Geç Hellenistik; *Mollard-Besques 1963*, Pl. 182 b-MYR 379, s. 148, Myrina, Geç Hellenistik; *Burr Thompson 1963*, Pl. LV, Fig. 288, s. 140-141, Troya, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 244, S144-HH, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Aydın Tavukçu 2006*, Kat. No. 61-63, Parion; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl;
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı içerisinde, yüzyılın ilk çeyreğine yakın.

Kat. No **:** 385
Adı **:** Horoz – Tip 3
Kazı No **:** Pari'04-M.100/394
Müze En. No **:** 10333 (14005)
Levha No / Sayfa **:** 226 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. **:** 13.45 / 7.8 cm. Kiade: 5.1 x 3.6 x 3.5 cm. Buhar Deliği: 2.1 x 1.8 (Yamuk)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika ve taşçık katkılı, orta sert dokulu, tozsu prtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey: 2.5 YR 5/8 Kırmızı, kuyrukta az bir kısımda beyaz astar izi var / Pembe (İbik, göz, gerdan, boyunda şerit biçiminde, kaidede kalın bant halinde), siyah (ön yüz kanat ve kuyrukta tüyleri çizgi halinde vermiş).
Foto Çekim Modu **:** F/4.5 ISO-100 Poz Süresi: 1/80 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Düz profilli, köşeli yüksek kaide üzerinde, sağ ayağı ilerde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. İnce uzun boyun üzerinde, dik duran başta, başın arkasına kadar uzanan, dilimli baş ibiği. Uç kısmı sivri kısa gaga. Torba şeklinde aşağı sarkan çene ibiği. Etrafı içe çökük, küçük yuvarlak göz. Minyon tipli gövdede, dış konturları belirgin olup, yüzeysel işlenen kapalı kanat. Yukarı kalkık kalın, küt şekilde biten kuyrukta beyaz astar üzerine boyayla belirtilmiş tüy ayrıntıları. İnce yapılı ayaklardan sağ ayak önde, sol geride, ayak pençeleri belirsiz. Ayakların araları ve sağ ayağın ön kısmında kaide bitimine kadar olan bölme perde şeklinde dolgun. Yarı işlenmiş arka yüzde, gövde ortasındaki yamuk biçimli buhar-askı deliğinin etrafında kazıma çizgi, basit tüy ayrıntıları. Kaide arka yüzünde monogram-işaret. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:**
Analoji **:** *Mollard-Besques 1963*, Pl. 182 b-MYR 379, s. 148, Myrina, Geç Hellenistik; *Burr Thompson 1963*, Pl. LV, Fig. 288, s. 140-141, Troya, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 244, S144-HH, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Aydın Tavukçu 2006*, Kat. No. 61-63, Parion; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl;
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı içerisinde, yüzyılın ilk çeyreğine yakın.

Kat. No : 386
Adı : Horoz – Tip 3
Kazı No : Pari'04-M.100/395
Müze En. No : 10334 (14006)
Levha No / Sayfa : 227 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 13.4 / 7.8 cm. Kaide: 5.1 x 3.6 x 2.8 cm. Buhar Deliği: 2 x 2 cm. (Yuvarlak)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika ve taşçık katkılı, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : 2.5 YR 5/8 Kırmızı, beyaz astar izi olabilecek az belirgin izler var / Pembe (Baş, boyunda şerit halinde, kanat ve kuyrukta 10333 ile aynı sitilde, tüyleri belirtir biçimde).
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/15 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Düz profilli, köşeli yüksek kaide üzerinde, sağ ayağı ilerde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Kaide ve sağ ayak önünde onarım çatlakları ve çok az eksik kısımlar. İnce uzun boyun üzerinde, dik duran başta, başın arkasına kadar uzanan, dilimli baş ibiği. Uç kısmı sivri kısa gaga. Torba şeklinde aşağı sarkan çene ibiği. Etrafı içe çökük, küçük yuvarlak göz. Minyon tipli gövdede, dış konturları belirgin olup, yüzeysel işlenen kapalı kanat. Yukarı kalkık kalın, küt şekilde biten kuyruk. İnce yapılı ayaklardan sağ ayak önde, sol geride, ayak pençeleri belirsiz. Ayakların araları ve sağ ayağın ön kısmında kaide bitimine kadar olan bölme perde şeklinde dolgun. Yarı işlenmiş arka yüzde, gövde ortasındaki ters, badem biçimli buhar-askı deliğinin etrafında kazıma çizgi, basit tüy ayrıntıları. Kaide arka yüzünde monogram-işaret. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : ΘΛΕΝΗΣ
Analoji : *Mollard-Besques 1963*, Pl. 182 b-MYR 379, s. 148, Myrina, Geç Hellenistik; *Burr Thompson 1963*, Pl. LV, Fig. 288, s. 140-141, Troya, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 244, S144-HH, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Aydın Tavukçu 2006*, Kat. No. 61-63, Parion; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl;
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı içerisinde, yüzyılın ilk çeyreğine yakın.

Kat. No : 387
Adı : Horoz – Tip 3
Kazı No : Pari'04-M.100/393
Müze En. No : 10332 (14004)
Levha No / Sayfa : 228 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 13.1 / 7.9 cm. Kaide: 5.1 x 2.75 x 2.7 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 5/6 Kırmızı / Mika ve kum katkılı, yumuşak dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, astar izi yok / Pembe – Mavi (Kaide ön ve iki yandan alt-üst pembe şerit).
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/25 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Düz profilli, köşeli yüksek kaide üzerinde, sağ ayağı ilerde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Gövdede tahrip olmuş küçük bir bölme ve altta onarım çatlakları. İnce uzun boyun üzerinde, dik duran başta, başın arkasına kadar uzanan, dilimli baş ibiği. Uç kısmı defrome olmuş, kısa gaga. Torba şeklinde aşağı sarkan çene ibiği. Etrafı içe çökük, küçük yuvarlak göz. Minyon tipli gövdede, dış konturları belirgin olup, yüzeysel işlenen kapalı kanat. Yukarı kalkık kalın, küt şekilde biten kuyruk. İnce yapılı ayaklardan sağ ayak önde, sol geride, ayak pençeleri belirsiz. Ayakların araları ve sağ ayağın ön kısmında kaide bitimine kadar olan bölme perde şeklinde dolgun. Yarı işlenmiş arka yüzde, gövde ortasında, ters badem biçimli buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde, altta içei çökük deforme kısımda çok az belirgin monogram-işaret. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Mollard-Besques 1963*, Pl. 182 b-MYR 379, s. 148, Myrina, Geç Hellenistik; *Burr Thompson 1963*, Pl. LV, Fig. 288, s. 140-141, Troya, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 244, S144-HH, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Aydın Tavukçu 2006*, Kat. No. 61-63, Parion; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl;
Tarih : MS 1. yüzyılın ilk yarısı içerisinde, yüzyılın ilk çeyreğine yakın.

Kat. No : 388
Adı : Horoz – Tip 3
Kazı No : Pari'04-M.100/396
Müze En. No : 10335 (14007)
Levha No / Sayfa : 227 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 13.1 / 7.5 cm. Kaide: 5.1 x 3.5 x 2.5 cm. Buhar Deliği: 2.3 x 1.2 cm. (Elips)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika katkılı, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, astar izi net değil / Pembe Bı(yunda şerit hlinde çok az belirgin).

Foto Çekim Modu **:** F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/20 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** Orta
Yapım Tekniği **:** Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Düz profilli, köşeli yüksek kaide üzerinde, sağ ayağı ilerde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Kuyruk-gövde birleşiminde onarım çatlağı. İnce uzun boyun üzerinde, dik duran başta, başın arkasına kadar uzanan, dilimli baş ibiği. Uç kısmı sivri kısa gaga. Torba şeklinde aşağı sarkan çift çene ibiği. Etrafı içe çökük, küçük yuvarlak göz. Minyon tipli gövdede, dış konturları belirgin, tüyleri paralel çizgilerle verilmiş kapalı kanat. Yukarı kalkık kalın, küt şekilde biten kuyrukta kazıma çizgi tüy ayrıntıları. İnce yapılı ayaklardan sağ ayak önde, sol geride, ayak pençeleri belirsiz. Ayakların araları ve sağ ayağın ön kısmında kaide bitimine kadar olan bölme perde şeklinde dolgun. Yarı işlenmiş arka yüzde, gövde ortasındaki göz biçimli buhar-askı deliğinin etrafında kazıma çizgi, basit tüy ayrıntıları. Kaide arka yüzünde monogram-işaret. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti **:** ΘΛΕΝΗϹ
Analoji **:** *Mollard-Besques 1963*, Pl. 182 b-MYR 379, s. 148, Myrina, Geç Hellenistik; *Burr Thompson 1963*, Pl. LV, Fig. 288, s. 140-141, Troya, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 244, S144-HH, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Aydın Tavukçu 2006*, Kat. No. 61-63, Parion; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl;
Tarih **:** MS 1. yüzyılın ilk yarısı içerisinde, yüzyılın ilk çeyreğine yakın.

Kat. No **:** 389
Adı **:** Horoz – Tip 4
Kazı No **:** Pari'11-29-ANF2
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 229 /
Buluntu Yeri **:** Nekropol / 1540-2300 / M157
Ölçü Yük./Gen. **:** 10.1 / 7 cm. Kaide: 4.1 x 3.1 x 2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı **:** 5 YR 5/8 Sarımsı Kırmızı / Mika ve kireç katkılı, sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu **:** F/4 ISO-80 Poz Süresi: 0.8 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:**Çift kalıp, içi boş.
Tanım **:** Önde düz profilli, köşeli yüksek kaide üzerinde, sağ ayağı az ilerde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Yüzeyde yoğun aşınma. Dik ve hafif yukarı kalkık baş üzerinde, gaga bitiminden başlayıp başın arkasına kadar uzanan baş ibiği. Uç kısmı sivri, kısa gaga. Torba şeklinde aşağı sarkan, küçük çene ibiği. Minyon tipli gövdede, dış konturları belirgin, kapalı kanat. Çok az yukarı kalkık ve ucu küt, kısa kuyruk.. İnce yapılı ayaklardan sağ ayak çok az önde, sol geride, ayak pençeleri az belirgin. Ayakları araları perde şeklinde dolgun.Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, küçük yuvarlak buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde mongram-işaret. Taban açık.

Yazıt / Usta İşareti : Arkayüz: KAΛ KAΛ
Analoji : *Burr Thompson 1963*, Pl. LV, Fig. 288, s. 140-141, Troya, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 244, S144-HH, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl;
Tarih : MS 1. yüzyıl başları ile MS 40.

Kat. No : 390
Adı : Horoz – Tip 4
Kazı No : Pari'11-30-ANF3
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 230 /
Buluntu Yeri : Nekropol / 1540-2300 / M157
Ölçü Yük./Gen. : 10.1 / 6.8 cm. Kaide: 4.2 x 3 x 2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 5/8 Sarımsı Kırmızı / Mika ve kireç - katkılı, sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/4 ISO-80 Poz Süresi: 0.8 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Önde düz profilli, köşeli yüksek kaide üzerinde, sağ ayağı az ilerde, sol profilden, ayakta durur vaziyette betimlenmiş horoz. Yüzeyde yoğun aşınma. Dik ve hafif yukarı kalkık baş üzerinde, gaga bitiminden başlayıp başın arkasına kadar uzanan baş ibiği. Uç kısmı sivri, kısa gaga. Torba şeklinde aşağı sarkan, küçük çene ibiği. Minyon tipli gövdede, dış konturları belirgin, kapalı kanat. Çok az yukarı kalkık ve ucu küt, kısa kuyruk.. İnce yapılı ayaklardan sağ ayak çok az önde, sol geride, ayak pençeleri az belirgin. Ayakları araları perde şeklinde dolgun.Yüzeysel ve hafif dışa bombeli arka yüzde, küçük yuvarlak buhar-askı deliği. Kaide arka yüzünde mongram-işaret. Taban açık.
Yazıt / Usta İşareti : KAΛ KAΛ
Analoji : *Burr Thompson 1963*, Pl. LV, Fig. 288, s. 140-141, Troya, Geç Hellenistik; *Dusenbery 1980*, s. 244, S144-HH, Samothrake Nekropolü, MÖ 1. yüyzyıl son çeyreği; *Grandjouan 1961*, Fig. 826, 828, 832, 835, 836, Atina Agorası, MS 4. yüzyıl; *Kielau 2009*, Taf. 100 A, Kat. 1036, s. 246, Roma Dönemi; *Çekilmez 2014*, Tralleis Güney Nekropolü, Kat. No. 125,127; MÖ 50 – MS 1. yüzyıl;
Tarih : MS 1. yüzyıl başları ile MS 40.

Kat. No : 391
Adı : Çıngırak
Kazı No : Pari'04-M.100/398
Müze En. No : 10337 (14009)
Levha No / Sayfa : 230 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 10. 55 / 5.25 cm. Derinlik: 2.65 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 5/8 Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/25 sn. (Canon G11
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Arka kısmı dışa bombeli olarak yuvarlatılmış, ön yüzde sırt üstü yatar vaziyette, giysili çocuk figürü bulunan beşik biçimindeki çıngırak. Ön yüzde, başını çapraz biçimde kendi sağına çevirip yastığa yaslamış, sağ kolunu dirsekten kırıp çapraz biçimde sol omzu üzerine, sol elini ise karnı üzerine koymuş, sol ayağını sağ ayak üzerine atmış şekilde uyuyan bir (kız?) çocuk. Çocuğun üzerinde, kolsuz ve ayak bilekleri üzerine kadar uzayan uzun bir giysi. Beşiğin iki dar kenarı, uç kısımlarda pervazlı. Arka yüzde, küçük çentik şeklinde buhar deliği ve monogram-işaret.

Yazıt / Usta İşareti : Öndeki figüre göre ters duruyor.
Analoji : *Winter 1903 Teil 2*, Jüngere Typen - Type VI, s. 271; *Higgins 1954*, s. 72-73, Pl. 30, Fig. 155-157, Rodos, MÖ 5. yüzyıl başları; *Kobylina 1974 III*, Taf. 49, Fig. 2, Pantikapeia, MS 2. 3. yüzyıl*; Leyenaar-Plaisier 1979*, s. 438, Pl. 160, Fig. 1222, Ionia bölgesi, Hellenistik; s. 509, Pl. 189, Fig. 1490, Kıbrıs, Hellenistik; *Gonzenbach 1995*, Taf. 148, No. 1-3, Yunanistan, MS 1. – 2. yüzyıl; *Hübinger and Menninger 2007*, Kat. 143, s. 203, Apulien (Engatia), MS 1. – 2. yüzyıl; *Çokay Kepçe – Özden Gerçeker 2011*, s. 97, Kat. No. 34, Sadberk Hanım Müzesi, MÖ 4. yüzyıl.
Tarih : MS 1. yüzyıl ilk yarısı.

Kat. No : 392
Adı : Çıngırak
Kazı No : Pari'04-M.100/399
Müze En. No : 10338 (14010)
Levha No / Sayfa : 231 /
Buluntu Yeri : Nekropol / J-10 / M100
Ölçü Yük./Gen. : 10.55 / 5.25 cm. Derinlik: 3cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, orta sert dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 5/8 Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/40 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Arka kısmı dışa bombeli olarak yuvarlatılmış, ön yüzde sırt üstü yatar vaziyette, giysili çocuk figürü bulunan beşik biçimindeki çıngırak. Ön yüzde, başını çapraz biçimde kendi sağına çevirip yastığa yaslamış, sağ kolunu dirsekten kırıp

çapraz biçimde sol omzu üzerine, sol elini ise karnı üzerine koymuş, sol ayağını sağ ayak üzerine atmış şekilde uyuyan bir (kız?) çocuk. Çocuğun üzerinde, kolsuz ve ayak bilekleri üzerine kadar uzayan uzun bir giysi. Beşiğin iki dar kenarı, uç kısımlarda pervazlı. Arka yüzde, küçük çentik şeklinde buhar deliği, sonradan kapatılmış yuvarlak buhar deliği (?) çatlağı ve monogram-işaret. Yapıştırılmadan önceki halinde, iç kısımda boncuklar belirgin.

Yazıt / Usta İşareti : Öndeki figüre göre ters duruyor.
Analoji : *Winter 1903 Teil 2*, Jüngere Typen - Type VI, s. 271; *Higgins 1954*, s. 72-73, Pl. 30, Fig. 155-157, Rodos, MÖ 5. yüzyıl başları; *Kobylina 1974 III*, Taf. 49, Fig. 2, Pantikapeia, MS 2. 3. yüzyıl*; Leyenaar-Plaisier 1979*, s. 438, Pl. 160, Fig. 1222, Ionia bölgesi, Hellenistik; s. 509, Pl. 189, Fig. 1490, Kıbrıs, Hellenistik; *Gonzenbach 1995*, Taf. 148, No. 1-3, Yunanistan, MS 1. – 2. yüzyıl; *Hübinger and Menninger 2007*, Kat. 143, s. 203, Apulien (Engatia), MS 1. – 2. yüzyıl; *Çokay Kepçe – Özden Gerçeker 2011*, s. 97, Kat. No. 34, Sadberk Hanım Müzesi, MÖ 4. yüzyıl
Tarih : MS 1. yüzyıl ilk yarısı.

Kat. No : 393
Adı : Çıngırak
Kazı No : Pari'04-M.100/400
Müze En. No : 10339 (14011)
Levha No / Sayfa : 231 /
Buluntu Yeri : Nekropol / L-8 / M125
Ölçü Yük./Gen. : 10.2 / 5.4 cm. Derinlik: 3.15
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika, kum ve çok az kireç katkılı, yumuşak dokulu, tozsu pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 5/8 Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/5.6 ISO-100 Poz Süresi: 1/25 sn. (Canon G11)
Fırınlama : Orta
Yapım Tekniği : Çift kalıp, içi boş.
Tanım : Arka kısmı dışa bombeli olarak yuvarlatılmış, ön yüzde sırt üstü yatar vaziyette, giysili çocuk figürü bulunan beşik biçimindeki çıngırak. Figürün ayakucunda eksik. Ön yüzde, başını çapraz biçimde kendi sağına çevirip yastığa yaslamış, sağ kolunu dirsekten kırıp çapraz biçimde sol omzu üzerine, sol elini ise karnı üzerine koymuş, sol ayağını sağ ayak üzerine atmış şekilde uyuyan bir (kız?) çocuk. Çocuğun üzerinde, kolsuz ve ayak bilekleri üzerine kadar uzayan uzun bir giysi. Beşiğin iki dar kenarı, uç kısımlarda pervazlı. Arka yüzde, küçük çentik şeklinde buhar deliği.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Winter 1903 Teil 2*, Jüngere Typen - Type VI, s. 271; *Higgins 1954*, s. 72-73, Pl. 30, Fig. 155-157, Rodos, MÖ 5. yüzyıl başları; *Kobylina 1974 III*, Taf. 49, Fig. 2, Pantikapeia, MS 2. 3. yüzyıl*; Leyenaar-Plaisier 1979*, s. 438, Pl. 160, Fig. 1222, Ionia bölgesi, Hellenistik; s. 509, Pl. 189, Fig. 1490, Kıbrıs, Hellenistik; *Gonzenbach 1995*, Taf. 148, No. 1-3, Yunanistan, MS 1. – 2. yüzyıl; *Hübinger and Menninger 2007*, Kat. 143, s. 203, Apulien (Engatia), MS 1. – 2. yüzyıl; *Çokay Kepçe – Özden Gerçeker 2011*, s. 97, Kat. No. 34, Sadberk Hanım Müzesi, MÖ 4. yüzyıl
Tarih : MS 1. yüzyıl ilk yarısı.

Kat. No : 394
Adı : Oyuncak Tekerleği – Tip 1
Kazı No : Pari'10-ALE2
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 232 /
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı / 1515-1255 / -1.75 m.
Ölçü Yük./Gen. : - / 5.1 cm. Mil Deliği: 1.2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 7.5 YR 6/6 Sarımsı Kırmızı / Az mika ve – kum katkılı, az gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya :Yüzey 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/3.2 ISO-80 Poz Süresi: 1/80 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Tek kalıp.
Tanım : 8 ispitli çift çerçeveli tekerlek. Ortada mil deliği, arka yüz düz bırakılmış
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Leyenaar-Plasier 1979*, Pl. 188 1479, s. 506, Ionia kıyıları, Hellenistik-Roma; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 134-135, Tralleis, MS 1. yüzyıl.
Tarih : MS. 2. yüzyıl sonları ile MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 395
Adı : Oyuncak Tekerleği – Tip 1
Kazı No : Pari'12-AST2
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 232 /
Buluntu Yeri : Odeion / 1390-1410 / 19. Basamak ve Ork.
Ölçü Yük./Gen. : 5 /- cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/8 Açık Kırmızı / Bol mika katkılı yumuşak dokulu, pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-80 Poz Süresi: 1/15 sn. (Canon SX1 IS)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Tek kalıp.
Tanım : 8 ispitli çift çerçeveli tekerlek. Ortada mil deliği, arka yüz düz bırakılmış.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Leyenaar-Plasier 1979*, Pl. 188 1479, s. 506, Ionia kıyıları, Hellenistik-Roma; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 134-135, Tralleis, MS 1. yüzyıl.
Tarih : MS. 2. yüzyıl sonları ile MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 396
Adı : Oyuncak Tekerleği – Tip 1
Kazı No : Pari'11-AMU2
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 232 /
Buluntu Yeri : Yamaç Yapısı / 1485-1250 / -2.80 m.
Ölçü Yük./Gen. : - / 4.9 cm. Mil Deliği: 1 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı / Mika ve k,reç katkılı, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/125 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Tek kalıp.
Tanım : 8 ispitli tek çerçeveli tekerlek. Ortada mil deliği, arka yüz düz bırakılmış
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Leyenaar-Plasier 1979*, Pl. 188 1479, s. 506, Ionia kıyıları, Hellenistik-Roma; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 134-135, Tralleis, MS 1. yüzyıl.
Tarih : MS. 2. yüzyıl sonları ile MS 3. yüzyıl ortaları

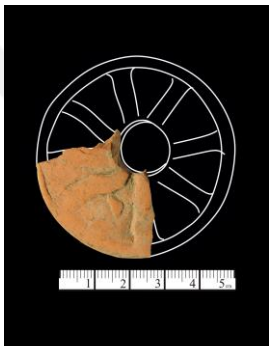

Kat. No : 397
Adı : Oyuncak Tekerleği – Tip 1
Kazı No : Pari'13-BAF1
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 232 /
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1290-1255 / 6.85 m.
Ölçü Yük./Gen. : - / 5 cm. (Ort. 5.6 cm)
Kil Rengi/Kil Yapısı : 10 R 6/8 Açık Kırmızı / Mika ve kireç katkılı, az gözenekli, seert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 10 R 7/8 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/32 ISO- Poz Süresi: 1 sn. (Nikon D3)
Fırınlama :
Yapım Tekniği : Tek Kalıp (Hatalı)
Tanım : 8 ispitli tek çerçeveli tekerlek parçası. Yüzeyde deformasyon. Ortada mil deliği, arka yüz düz bırakılmış
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Leyenaar-Plasier 1979*, Pl. 188 1479, s. 506, Ionia kıyıları, Hellenistik-Roma; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 134-135, Tralleis, MS 1. yüzyıl.
Tarih : MS. 2. yüzyıl sonları ile MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 398
Adı : Oyuncak Tekerleği – Tip 1
Kazı No : Pari'13-BBI128
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 232 /
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1285-1260 / 6.95-6.85 m.
Kuzey Paradosun Doğu Girişindeki Oda
Ölçü Yük./Gen. : 5 / - cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum – taşçık ve kireç katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/32 ISO- Poz Süresi: 1 sn. (Nikon D3)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Tek kalıp.
Tanım : 8 ispitli çift çerçeveli tekerlek. Çok küçük eksik kısım. Ortada mil deliği, arka yüz düz bırakılmış.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Leyenaar-Plasier 1979*, Pl. 188 1479, s. 506, Ionia kıyıları, Hellenistik-Roma; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 134-135, Tralleis, MS 1. yüzyıl.
Tarih : MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 399
Adı : Oyuncak Tekerleği – Tip 1
Kazı No : Pari'13-BBI130
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 232 /
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1285-1260 / 6.95-6.85 m.
Kuzey Paradosun Doğu Girişindeki Oda
Ölçü Yük./Gen. : 5 / - cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum – taşçık ve kireç katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/32 ISO- Poz Süresi: 1 sn. (Nikon D3)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Tek kalıp.
Tanım : 8 ispitli çift çerçeveli tekerlek. Çok az eksik kısım.. Ortada mil deliği, arka yüz düz bırakılmış.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Leyenaar-Plasier 1979*, Pl. 188 1479, s. 506, Ionia kıyıları, Hellenistik-Roma; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 134-135, Tralleis, MS 1. yüzyıl.
Tarih : MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 400
Adı : Oyuncak Tekerleği – Tip 1
Kazı No : Pari'11-ANZ4
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 232 /
Buluntu Yeri : Odeion / 1380-1425 / -3.70 m.
Ölçü Yük./Gen. : 5 / 2.4 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı / Bol mika, kum, ve kireç katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/100 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Tek kalıp.
Tanım : 8 ispitli çift çerçeveli tekerlek parçası. Ortada mil deliği, arka yüz düz bırakılmış.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Leyenaar-Plasier 1979,* Pl. 188 1479, s. 506, Ionia kıyıları, Hellenistik-Roma; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 134-135, Tralleis, MS 1. yüzyıl.
Tarih : MS. 2. yüzyıl sonları ile MS 3. yüzyıl ortaları.

Kat. No : 401
Adı : Oyuncak Tekerleği – Tip 1
Kazı No : Pari'13-BBI129
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 232 /
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1285-1260 / 6.95-6.85 m.
Kuzey Paradosun Doğu Girişindeki Oda
Ölçü Yük./Gen. : Ort. 5.2 cm
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika, kum – taşçık ve kireç katkılı, gözenekli, az sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/32 ISO- Poz Süresi: 1 sn. (Nikon D3)
Fırınlama :
Yapım Tekniği : Tek Kalıp
Tanım : 8 ispitli çift çerçeveli tekerlek parçası. Ortada mil deliği, arka yüz düz bırakılmış.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Leyenaar-Plasier 1979,* Pl. 188 1479, s. 506, Ionia kıyıları, Hellenistik-Roma; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 134-135, Tralleis, MS 1. yüzyıl.
Tarih : MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 402
Adı : Oyuncak Tekerleği – Tip 1
Kazı No : Pari'13-BBI150
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 232 /
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1285-1260 / 6.65-6.60 m.
Kuzey Paradosun Doğu Girişindeki Oda
Ölçü Yük./Gen. : - / 5.2 cm. Mil Deliği: 1.1 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 5 YR 6/8 Kırmızımsı Sarı / Kum ve ki – reç katkılı, gözeneksiz, sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/32 ISO- Poz Süresi: 1 sn. (Nikon D3)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Tek kalıp.
Tanım : 8 ispitli tekerlek parçası. Ortada mil deliği, arka yüz düz bırakılmış.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Leyenaar-Plasier 1979*, Pl. 188 1479, s. 506, Ionia kıyıları, Hellenistik-Roma; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 134-135, Tralleis, MS 1. yüzyıl.
Tarih : MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 403
Adı : Oyuncak Tekerleği – Tip 1
Kazı No : Pari'13-BBI155
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 232 /
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1285-1260 / 6.65-6.55 m.
Kuzey Paradosun Doğu Girişindeki Oda
Ölçü Yük./Gen. : - / 5.5 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 5/8 Kırmızı / Mika ve az kum kat-Kılı, gözeneksiz, yumuşak dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/32 ISO- Poz Süresi: 1 sn. (Nikon D3)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Tek kalıp.
Tanım : 8 ispitli tekerlek parçası. Ortada mil deliği, arka yüz düz bırakılmış.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Leyenaar-Plasier 1979*, Pl. 188 1479, s. 506, Ionia kıyıları, Hellenistik-Roma; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 134-135, Tralleis, MS 1. yüzyıl.
Tarih : MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 404
Adı : Oyuncak Tekerleği – Tip 2
Kazı No : Pari'12-AST3
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 232 /
Buluntu Yeri : Odeion / 1390-1410 / 19. Basamak ve Ork.
Ölçü Yük./Gen. : 5.1 / - cm. Mil Deliği: 1.2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı : 2.5 YR 7/8 Açık Kırmızı / Bol mika katkılı yumuşak dokulu, pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/5 ISO-80 Poz Süresi: 1/15 sn. (Canon SX1 IS)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Tek kalıp.
Tanım : 8 ispitli çift çerçeveli tekerlek. Çok küçük eksik kısım. Ortada mil deliği, arka yüz düz bırakılmış.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Leyenaar-Plasier 1979,* Pl. 188 1479, s. 506, Ionia kıyıları, Hellenistik-Roma; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 134-135, Tralleis, MS 1. yüzyıl.
Tarih : MS 3. yüzyılın ilk yarısı ve ortaları

Kat. No : 405
Adı : Oyuncak Tekerleği – Tip 2
Kazı No : Pari'13-BBI20
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 232 /
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1285-1260 / 7.55 m. 4. Tabaka Kuzey Paradosun Doğu Grişindeki Oda.
Ölçü Yük./Gen. : 4.2 / 2.2 cm. Ort. 5.2 cm çap
Kil Rengi/Kil Yapısı: 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı / Mika, kum ve kireç katkılı, gözenekli, sert dokulu, tozsu yüzeyi.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 5/6 Sarımsı Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/32 ISO- Poz Süresi: 1 sn. (Nikon D3)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Tek kalıp**.**
Tanım : 8 ispitli çift çerçeveli tekerlek parçası. Ortada mil deliği, arka yüz düz bırakılmış.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Leyenaar-Plasier 1979,* Pl. 188 1479, s. 506, Ionia kıyıları, Hellenistik-Roma; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 134-135, Tralleis, MS 1. yüzyıl.
Tarih : MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 406
Adı : Oyuncak Tekerleği – Tip 2
Kazı No : Pari'13-BBI21
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 232 /
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1285-1260 / 7.55 m. 4. Tabaka Kuzey Paradosun Doğu Grişindeki Oda.
Ölçü Yük./Gen. : 1.6 / 3.5 cm. Ort. 5 cm çap
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika ve kireç katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 6/6 Açık Kırmızı, - / -
Foto Çekim Modu : F/32 ISO- Poz Süresi: 1 sn. (Nikon D3)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Tek kalıp.
Tanım : 8 ispitli tek çerçeveli tekerlek parçası. Arka yüz düz bırakılmış.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Leyenaar-Plasier 1979*, Pl. 188 1479, s. 506, Ionia kıyıları, Hellenistik-Roma; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 134-135, Tralleis, MS 1. yüzyıl.
Tarih : MS 3. yüzyıl ortaları

Kat. No : 407
Adı : Oyuncak Tekerleği – Tip 2
Kazı No : Pari'13-BAI16
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 232 /
Buluntu Yeri : Odeion / 1385-1410 / 15.4-15 m. Kavea anelamma duvarı kuzeyi.
Ölçü Yük./Gen. : 2.7 / 5.3 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika ve bol kireç katkılı, sert dokulu, hafif kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 5 YR 6/6 Kırmızımsı Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/8 ISO-80 Poz Süresi: 1/4 sn. (Canon G11)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Tek kalıp.
Tanım : 8 ispitli tek çerçeveli tekerlek parçası. Arka yüz düz bırakılmış.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Leyenaar-Plasier 1979*, Pl. 188 1479, s. 506, Ionia kıyıları, Hellenistik-Roma; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 134-135, Tralleis, MS 1. yüzyıl.
Tarih : MS 3. yüzyılın ilk yarısı ve ortaları

Kat. No : 408
Adı : Oyuncak Tekerleği – Tip 2
Kazı No : Pari'13-BBI71
Müze En. No : -
Levha No / Sayfa : 232 /
Buluntu Yeri : Tiyatro / 1285-1260 / 7.55 m. 4. Tabaka Kuzey Paradosun Doğu Grişindeki Oda
Ölçü Yük./Gen. : 2.2 / 3.9 cm. (Ort. 5.2 cm)
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı / Mika ve kum katkılı, gözenekli, orta sert dokulu, tozsu yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : Yüzey 2.5 YR 778 Açık Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/32 ISO- Poz Süresi: 1 sn. (Nikon D3)
Fırınlama : İyi
Yapım Tekniği : Tek kalıp.
Tanım : 8 ispitli tek çerçeveli tekerlek parçası. Ortada mil deliğArka yüz düz bırakılmış.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Leyenaar-Plasier 1979*, Pl. 188 1479, s. 506, Ionia kıyıları, Hellenistik-Roma; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 134-135, Tralleis, MS 1. yüzyıl.
Tarih : MS 3. yüzyıl ortaları

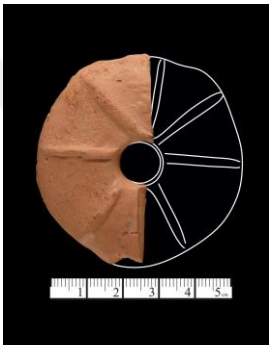

Kat. No : 409
Adı : Oyuncak Tekerleği – Tip 3
Kazı No : Pari'11-AOE2
Müze En. No :
Levha No / Sayfa : 232 /
Buluntu Yeri : Odeion / 1385-1435 / 12.82 m. (12-13. Basamak)
Ölçü Yük./Gen. : 5.7 / 2.3 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı / Az mika, kum – ve bol kireç katkılı, orta sert dokulu, kaygan yüzeyli.
Astar Rengi / Boya : YTüzey 10 R 7/4 Soluk Kırmızı, - / -.
Foto Çekim Modu : F/22 ISO-100 Poz Süresi: 1/2 sn. (Nikon D2Xs)
Fırınlama : Kötü
Yapım Tekniği : Tek kalıp.
Tanım : 8 ispitli, ince cağlı tekerlek parçası. Ortada mil deliği. Arka yüz düz bırakılmış.
Yazıt / Usta İşareti : -
Analoji : *Leyenaar-Plasier 1979*, Pl. 188 1479, s. 506, Ionia kıyıları, Hellenistik-Roma; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 134-135, Tralleis, MS 1. yüzyıl.
Tarih : MS 3. yüzyılın ikinci yarısı - MS 4. yüzyıl.

Kat. No **:** 410
Adı **:** Oyuncak Tekerleği – Tip 3
Kazı No **:** Pari'11-AOG8
Müze En. No **:** -
Levha No / Sayfa **:** 232 /
Buluntu Yeri **:** Yamaç Yapısı / 1485-1250 / -4 m.
Ölçü Yük./Gen. **:** - / 5.2 cm.
Kil Rengi/Kil Yapısı: 5 YR 7/8 Kırmızımsı Sarı / Mika ve çok – az kireç katkılı, gözenekli, sert dokulu, pürtüklü yüzeyli.
Astar Rengi / Boya **:** Yüzey 5 YR 7/6 Kırmızımsı Sarı, - / -.
Foto Çekim Modu **:** F/3.5 ISO-80 Poz Süresi: 1/160 sn. (Canon G11)
Fırınlama **:** İyi
Yapım Tekniği **:** Tek kalıp.
Tanım **:** 6 ispit, çift çerçeveli tekerlek. Ortada mil deliği, Arka yüz düz çırakılmış.
Yazıt / Usta İşareti **:** -
Analoji **:** *Leyenaar-Plasier 1979*, Pl. 188 1479, s. 506, Ionia kıyıları, Hellenistik-Roma; *Çekilmez 2014*, Kat. No. 134-135, Tralleis, MS 1. yüzyıl.
Tarih **:** MS 3. yüzyılın ikinci yarısı - MS 4. yüzyıl.

EK 2. LEVHALAR

EK 3. TABLOLAR

Tablo 1. Parion Güney Nekropolisi, 2005-2013 Yılı, Terrakotta Figürinli Mezar Kontekstleri

Mezar No - Tip - Tarih	Kat. No. - Figürin Tipi	Foto	Yazıt Monogram	Diğer Ölü Hediyeleri			
				Seramik	Cam	Metal	Kemik
M4 İçbükey Semerdam Kiremit Mezar Yetişkin Kadın MS 1. yy. başları - MS 40	Kat. No. 1 Aphrodite Venus Genetrix			1 Tek Kulplu Testi 7 Unguentarium 1 Maşrapa 2 Kandil			1 Kaşık
M11 Ahşap Tabut Mezar Çocuk Mezarı ya da Ölü Hediyesi Grubu MS 1. yy. başları - MS 40	Kat. No. 22 Mantolu Çıplak Aphrodite			1 Tek Kulplu Testi 1 Kupa-Bardak			1 Toka
	Kat. No. 25 Mantolu Çıplak Aphrodite						
	Kat. No. 26 Mantolu Çıplak Aphrodite						
	Kat. No. 131 Arkalıklı Tahtta Oturan Kadın 05-21						
	Kat. No. 132 Arkalıklı Tahtta Oturan Kadın 05-37						
	Kat. No. 133 Arkalıklı Tahtta Oturan Kadın 05-28						
	Kat. No. 134 Arkalıklı Tahtta Oturan Kadın 05-39						
	Kat. No. 135 Arkalıklı Tahtta Oturan Kadın 05-30						

	Kat. No.152 Oturan Kolsuz Kadın 05-140						
	Kat. No. 356 Güvercin 05-31		ΚΑΛ				
M25 Ahşap Tabut Mezar Yetişkin Kadın Mezarı MS 1. yy. başları – MS 40	Kat. No. 3 Knidos Aphroditesi 05-123			1 Tek Kulplu Testi 05-141 1 Kandil 05-183	1 Unguentarium 05-113	Küçük Bronz Levha-lar 1 Bronz Sikke Çiviler	
	Kat. No. 13 Aphrodite Anadyomene - Knidos etkili Tip 05-124						
	Kat. No. 17 Peploslu Aphrodite 05-126		ΚΑΛΛΙΓΡΑΦ				
	Kat. No. 84 Eros ve Psykhe 05-125						
	Kat. No. 104 Yaşlı Hermes Herme›si 05-121						
M77 Ahşap Tabut Mezar Erişkin Kız Çocuk Mezarı MS 1. yy. başları - MS 40	Kat. No. 146 Oturan Kolsuz Kadın 06-16			1 Unguentarium 06-09 1 Maşrapa 06-12		Çiviler	
	Kat. No. 147 Oturan Kolsuz Kadın 06-17						
	Kat. No. 148 Oturan Kolsuz Kadın 06-18						

	Kat. No. 149 Oturan Kolsuz Kadın 06-20						
	Kat. No140. Tahtta Oturan Kadın 06-19						
M87 Ahşap Tabut Mezar Erişkin Kız Çocuk Mezarı MS 1. yy. ilk yarısı	Kat. No. 47 Ayna Tutan Çocuk Eros 06-94			1 Tek Kulplu Testi 06-111 1 Çift Kulplu Kase 06-116 1 Kandil 06-106	1 Boncuk	1 Bronz Bilezik 06-118 1 Bronz Yüzük 06119 Çiviler	
	Kat. No. 74 Kazlı Eros 06-102		EPM				
	Kat. No. 75 Kazlı Eros 06-125		EPMO				
	Kat. No. 76 Kazlı Eros 06-135		PM				
	Kat. No. 77 Kazlı Eros 06-141						
	Kat. No. 99 Yaşlı Hermes Herme'si 06-100		PM				
	Kat. No. 100 Yaşlı Hermes Herme'si 06-124		~ M				
	Kat. No. 101 Yaşlı Hermes Herme'si 06-127		EPM				
	Kat. No. 102 Yaşlı Hermes Herme'si 06-126		EPM				

	Kat. No. 30 Kybele 06-139					
	Kat. No. 306 Oturan Köpek 06-134		ΑΓΑ			
	Kat. No. 367 Horoz 06-96		ΕΡΜΟ			
	Kat. No. 368 Horoz 06-97		ΕΡΜΟ			
	Kat. No. 363 Horoz 06-98		ΚΑΛ			
	Kat. No. 369 Horoz 06-99		ΕΡΜΟ			
	Kat. No. 370 Horoz 06-137		ΕΡΜΟ			
	Kat. No. 364 Horoz 06-138		ΚΑΛ			
	Kat. No. 381 Horoz 06-95		?			
	Kat. No. 347 Güvercin 06-136		?			
	Çalışma Dışı Elma 06-101					

M96 Basit Toprak Mezar Erişkin Kız Çocuk Mezarı MS 1. yy. ilk yarısı	Kat. No. 9 Aphrodite Anadyomene 07-AAS11.4 / 13-BCF2			4 Unguentarium AAS3-6 1 Maşrapa AAS1 1 Biberon AAS2	2 Unguentarium AAS7-8		5 Toka AAS10
	Kat. No. 15 Aphrodite Anadyomene 07-AAS11.1						
	Kat. No. 86 Eros ve Psykhe 07-AAS11.2						
	Kat. No. 335 Güvercin 07-34-AAS9		KAΛ				
M97 Ahşap Tabut Mezar Ölü Hediyesi Grubu MS 1. yy. ilk yarısı	Kat. No. 20 Strophionlu Çıplak Aphrodite 07-41-AAT7			1 Tek Kulplu Testi 07-AAT6 1 Kandil 07-AAT5		Çiviler	
	Kat. No. 23 Mantolu Çıplak Aphrodite 07-42-AAT8						
	Kat. No. 136 Tahtta Oturan Kadın 07-35-AAT1						
	Kat. No. 137 Tahtta Oturan Kadın 07-37-AAT3	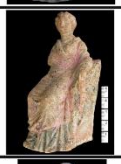					
	Kat. No. 144 Diptikoslu Oturan Kadın 07-36-AAT2						
	Kat. No.334 Güvercin 07-38-AAT4	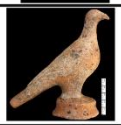					
M97 Kuzeyi AFP Ölü Hediyesi Grubu Ahşap Sandık MS 1. yy. ilk yarısı	Kat. No. 114 Giyimli Ephebe 09-14-AFP9			1 Tek Kulplu Testi 09-AFP8 1 Kandil 09-AFP6	1 Tek Kulplu Testi 09-AFP9	Çiviler	

M100 Basit Toprak Mezar Çocuk Mezarı MS 1. yy. ilk yarısı	Kat. No. 67 Keule Taşıyan Çocuk Eros 07-44-AAY2		BACCOY		1 Kase		
	Kat. No. 71 Meşaleli Çocuk Eros 07-43-AAY1						
M124 Ahşap Tabut Mezar Çocuk Mezarı MS 1. yy. ilk yarısı	Kat. No. 42 Dionysos Herme'si 09-06-AFN2			1 Tek Kulplu Testi 09-AFN11 1 Unguentarium 09-AFN9 1 Kandil 09-09-AFN8 1 Maşrapa 09-08-AFN7 1 Çift Kulplu Kâse 09-AFN10		1 Sikke 09-10-AFN12	
	Kat. No. 48 Köpekle Oynayan Çocuk Eros 09-05-AFN1						
	Kat. No. 51 Köpekle Oynayan Çocuk Eros 09-AFN4						
	Kat. No. 332 Domuz 09-AFN5						
	Kat. No. 354 Güvercin 09-07-AFN3						
M136 Ahşap Tabut Mezar Erişkin Kız Çocuk Mezarı MS 1. yy. ilk yarısı **F3c 1. Grup**	Kat. No. 10 Aphrodite Anadyomene 09-85-AHP5			1 Tek Kulplu Testi 09-82-AHP1 1 Unguentarium 09-83-AHP2 1 Çift Kulplu Kase 05-235 1 Kandil 05-140		1 Sikke 09-90-AHP3 Çiviler	
	Kat. No. 11 Aphrodite Anadyomene 09-85-AHP6						
	Kat. No. 124 Kuşlu Oturan Kadın 09-84-AHP4						
	Kat. No. 120 Kuşlu Oturan Kadın 05-129						

F3c 2. Grup	Kat. No. 121 Kuşlu Oturan Kadın 05-135						
	Kat. No. 122 Kuşlu Oturan Kadın 05-131						
	Kat. No. 123 Kuşlu Oturan Kadın 05-133						
	Kat. No.139 Tahtta Oturan Kadın 05-132						
	Kat. No. 154 Oturan Kolsuz Kadın 05-136						
	Kat. No. 153 Oturan Kolsuz Kadın 05-138						
	Kat. No. 179 Horoz Taşıyan Çocuk 05-134						
	Kat. No. 330 Köpek-Kurt Karışımı Hayv. 05-120						
	Kat. No.346 Güvercin 05-128						
	Kat. No. 21 Strophionlu Çıplak Aphrodite 05-137						
	Kat. No. 145 Oturan Kolsuz Kadın 05-139						

M141 Ahşap Tabut Mezar (Üzeri kiremit kaplı) Çocuk Mezarı MS 2. yy.	Kat. No. 212 Asker Tipli Savaşçı Kukla 10-32-AJO1			1 Tek Kulplu Testi 10-AJO4	1 Yüzük 10-27-AJO6	1 Ayna 10-AJO5 1 Kolye Ucu Parçaları 10-AJO8 1 Sikke 10-AJO7 Çiviler	
	Kat. No. 213 Asker Tipli Savaşçı Kukla 10-33-AJO3						
	Kat. No. 214 Asker Tipli Savaşçı Kukla 10-33-AJO2						
M151 Ahşap Tabut Mezar Çocuk Mezarı MS 2. yy. ikinci yarısı	Kat. No. 118 Bakıcı-Köle 11-ALY5			1 Kandil 11-04-ALY1	1 Şamdan Tipli Unguentarium 11-ALY7-8	Çiviler	
	Kat. No. 138 Arkalıklı Tahtta Oturan Kadın 11-ALY6						
	Kat. No. 161 Klineye Uzanan Kadın 11-ALY (Kodsuz)						
	Kat. No. 188 Galdayatör Tipli Savaşçı Kukla 11-ALY2						
	Kat. No. 189 Galdayatör Tipli Savaşçı Kukla 11-ALY3						
	Kat. No. 1908 Galdayatör Tipli Savaşçı Kukla 11-ALY4						
M157 Tahrip olmuş yetişkin mezarı yanından MS 1. yy. başları - MS 40	Kat. No. 141 Diptikoslu Oturan Kadın / 11-28-ANF1			1 Unguentarium 11-32-ANF5 1 Kandil 11-31-ANF4		1 Sikke 11-ANF6	
	Kat. No. 389 Horoz 11-29-ANF2						

	Kat. No. 390 Horoz 11-30-ANF3						
M161 İçbükey Semerdam Kiremit Mezar 4 Bireyli Çoklu Gömü MS 2. yy.	Kat. No. 157 Klineye Uzanmış Kadın 11-47-AOS1			1 Kandil 11-AOS5		2 Ayna 11-AOS2-3 Çiviler	
	Kat. No. 158 Klineye Uzanmış Kadın 11-51-AOS9						
	Kat. No. 159 Klineye Uzanmış Kadın 11-49-AOS7						
	Kat. No. 163 Dua eden Çocuk (Orant-es) 11-AOS10						
	Kat. No. 191 Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla 11-AOS4						
	Kat. No. 192 Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla 11-48-AOS6						
M162 Ahşap Tabut Mezar Erişkin Erkek Çocuk Mezarı MS 2. yy.	Kat. No. 31 Apollon Kitharoidos 11-53-APH2				1 Sürahi 11-APH1 1 Unguentarium 11-56-APH5	Çiviler	
	Kat. No. 184 Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla 11-55-APH4						
	Kat. No. 186 Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla 11-54-APH3						
	Kat. No. 193 Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla 11-APH6						

M177 Moloztaş Örgü Mezar 3 Bireyli Çoklu Gömü MS 2. yy. sonları - MS 3. yy. başları	Kat. No. 290 At Figürini (Oyuncak) 12-16-AUH1			2 Unguentarium 12-22-AUH7-8 3 Kandil 12-19-20-21-AUH4-5-6	1 Sürahi 12-17-AUH2 1 Unguentarium 12-18-AUH3	1 Olpecik 12-AUH8 1 Küçük Zil Çanı 12-AUH9 5 Sikke 12-AUH10-14 2 Çift Altın Küpe 12-23-24-AUH16-17 1 Altın Yüzük 12-25-AUH18	1 Figürlü Toka 12-AUH19
M178 Ahşap Tabut Mezar Çocuk Mezarı MS 1. yy. ilk yarısı	Kat. No. 180 Horoz Taşıyan Çocuk 13-02-AYN6			1 Maşrapa 11-AYN16			
	Kat. No. 181 Horoz Taşıyan Çocuk 13-05-AYN10						
	Kat. No. 308 Oturan Köpek 13-AYN13		Ön Yüz Arka Yüz 				
	Kat. No. 322 Oturan Köpek Başı 13-AYN2						
	Kat. No. 329 Köpek-Kurt Karışık Yaratık 13-AYN9						
	Kat. No. 361 Horoz 13-AYN1						
	Kat. No. 362 Horoz 13-AYN3						
	Kat. No. 360 Horoz 13-AYN4						

	Kat. No. 365 Horoz 13-AYN14						
	Kat. No.377 Horoz 13-03-AYN7						
	Kat. No. 378 Horoz 13-04-AYN8						
	Kat. No. 344 Güvercin 13-AYN5						
	Kat. No. 345 Güvercin 13-AYN12						
	Kat. No. 348 Güvercin 13-AYN11						
AYL Serisi Ölü Hediyesi Grubu MS 1. yy. ilk yarısı ve ortaları	Kat. No. 37 Dionysos Herme'si - 2. Tip 13-AYL3			1 Unguentarium			
	Kat. No. 53 Köpekle Oynayan Çocuk Eros - 2. Tip 13-AYL4						
	Kat. No. 54 Köpekle Oynayan Çocuk Eros - 2. Tip 13-AYL8						
	Kat. No. 68 Keule Taşıyan Çocuk Eros 13-AYL2		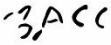				
	Kat. No. 116 Giyimli Ephebe 13-AYL1						

	Kat. No. 117 Giyimli Ephebe Başı 13-AYL7						
	Kat. No. 383 Horoz Başı 13-AYL5						
TM 1 Basit Toprak /Toplu Mezar Çoklu Gömüye Sahip MS 2. yy.	Kat. No. 185 Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla 05-41			1 Kandil 05-14	2 Unguentarium 05-83-84	1 Sikke	1 Toka 1 Kaşık
	Kat. No. 187 Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla 05-122	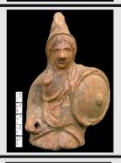					
	Kat. No. 225 Savaşçı Kukla Bacakları 05-87						
UM 7 Doğusunda Açılan Tahrip Olmuş Mezar Muhtemelen Çocuk Mezarı MS 1. yy. ilk yarısı	Kat. No. 36 Dioysos Herme'si -2. Tip 05-146						
	Kat. No. 84 Öpüşen Eroslar 05-119						
	Kat. No. 103 Yaşlı Hermes Herme'si 05-145						
	Kat. No. 328 Köpek-Kurt-Aslan Karışımı Hayvan 05-130						
	Kat. No. 379 Horoz 05-127						
	Kat. No. 380 Horoz 05-200						

	Kat. No.382 Horoz 05-191						
ALU Serisi Ölü Hediyesi Grubu MS 1. yy.	Kat. No. 5 Knidos Aphroditesi 11-ALU13						
	Kat. No. 32 Apollon Kitharoidos 11-ALU16						
	Kat. No. 72 Meşaleli Çocuk Eros 11-ALU14						
	Kat. No. 125 Kuşlu Oturan Kadın 11-ALU8						
	Kat. No. 126 Kuşlu Oturan Kadın 11-ALU9						
	Kat. No. 127 Kuşlu Oturan Kadın 11-ALU10						
	Kat. No. 128 Kuşlu Oturan Kadın 11-ALU11						
	Kat. No. 129 Kuşlu Oturan Kadın 11-ALU27.1						
	Kat. No. 142 Diptikoslu Oturan Kadın 11-ALU17						
	Kat. No. 155 Oturan Kolsuz Kadın 11-ALU12						

Tablo 2. Parion Güney Nekropolisi, 2004 Yılı Terrakotta Figürinli Mezar Kontekstleri

Mezar No - Tip - Tarih	Kat. No. - Figürin Tipi	Foto	Yazıt Monogram	Diğer Ölü Hediyeleri			
				Seramik	Cam	Metal	Kemik
M23 Karolaj L-8 MS 1. yy. başları - MS 40	Kat. No. 14 Aphrodite Anadoymene 04-10016		ΕΡΑ				
M43 Karolaj J-10 MS 1. yy. ilk yarısı	Kat. No. 44 Ayna Tutatn Eros 04-10128			1 Unguentarium			
	Kat. No. 45 Ayna Tutatn Eros 04-10129						
	Kat. No. 46 Ayna Tutatn Eros 04-10130						
	Kat. No. 323 Köpek 04-10131						
M61 Karolaj J-11 MÖ 1. yy. ikinci yarısı - MS 1. yy. başları	Kat. No. 6 Aphrodite Anadyomene 04-10218				1 Unguentarium 04-10220		
	Kat. No. 333 Güvercin 04-10217						
	Mermer Aphrodite 04-10219 (Çalışma dışında)						
M63 Karolaj J-11-12 MS 115-140	Kat. No. 2 Aphrodite Venüs Genetrix -Frejus 04-10184			1 Tek Kulplu Testi 04-10185			

M79 Karolaj İ-11 MS 1. yy. ilk yarısı	Kat. No. 50 Köpekle Oynayan Çocuk Eros – 2. Tip 04-10232			1 Tek Kulplu Testi 04-10224 1 Kandil 04-10233 1 Kase 04-10223		1 Saplı Zil Çanı 04-10222	
	Kat. No. 307 Oturan Köpek 04-10227		Ön Yüz Arka Yüz 				
	Kat. No. 310 Oturan Köpek 04-10225		Ön Yüz Arka Yüz 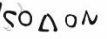				
	Kat. No. 311 Oturan Köpek 04-10226		Ön Yüz Arka Yüz 				
	Kat. No. 357 Horoz 04-10229						
	Kat. No.358 Horoz 04-10230						
	Kat. No. 359 Horoz 04-10231		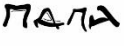				
	Kat. No. 376 Horoz 04-10228						
M87 Karolaj J-11 MS 1. yy. ilk yarısı	Kat. No. 35 Dioysos Herme'si – 2. Tip 04-10244			1 Tek Kulplu Testi 04-10245			

M100 Karolaj J-10 Ahşap Tabut Mezar Çocuk Mezarı MS 1. yy. ilk yarısı	Kat. No. 7 Aphrodite Anadyomene 04-10326			1 Tek Kulplu Testi 04-10340 1 Kase 04-10341			
	Kat. No. 8 Aphrodite Anadyomene 04-10327						
	Kat. No. 38 Dioysos Herme'si – 3. Tip 04-10301						
	Kat. No. 39 Dioysos Herme'si – 3. Tip 04-10302						
	Kat. No. 40 Dioysos Herme'si – 3. Tip 04-10303						
	Kat. No. 43 Ayna Tutan Eros 04-10325		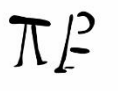				
	Kat. No. 61 Keule Taşıyan Çocuk Eros 04-10304						
	Kat. No. 62 Keule Taşıyan Çocuk Eros 04-10305						
	Kat. No. 63 Keule Taşıyan Çocuk Eros 04-10306						
	Kat. No. 64 Keule Taşıyan Çocuk Eros 04-10307						
	Kat. No. 65 Keule Taşıyan Çocuk Eros 04-10308	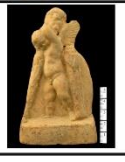					

	Kat. No. 87 Yaşlı Hermes Herme'si 04-10287					
	Kat. No. 88 Yaşlı Hermes Herme'si 04-10288					
	Kat. No. 89 Yaşlı Hermes Herme'si 04-10289					
	Kat. No. 90 Yaşlı Hermes Herme'si 04-10290					
	Kat. No. 91 Yaşlı Hermes Herme'si 04-10291					
	Kat. No. 92 Yaşlı Hermes Herme'si 04-10292					
	Kat. No. 93 Yaşlı Hermes Herme'si 04-10293					
	Kat. No. 94 Yaşlı Hermes Herme'si 04-10294					
	Kat. No. 95 Yaşlı Hermes Herme'si 04-10295					
	Kat. No. 96 Yaşlı Hermes Herme'si 04-10296					
	Kat. No. 97 Yaşlı Hermes Herme'si 04-10297					

	Kat. No. 98 Yaşlı Hermes Herme'si 04-10298					
	Kat. No. 105 Genç Hermes Herme'si 04-10299					
	Kat. No. 106 Genç Hermes Herme'si 04-10300					
	Kat. No. 111 Giyimli Ephebe 04-10323					
	Kat. No. 113 Giyimli Ephebe 04-10324					
	Kat. No.164 Üzüm Salkını Tutan Çocuk 04-10316					
	Kat. No.165 Üzüm Salkını Tutan Çocuk 04-10317					
	Kat. No.166 Üzüm Salkını Tutan Çocuk 04-10319					
	Kat. No.167 Üzüm Salkını Tutan Çocuk 04-10318					
	Kat. No.168 Üzüm Salkını Tutan Çocuk 04-10315					
	Kat. No. 169 Bal Yiyen Çocuk / Harpokrates 04-10320					

	Kat. No. 170 Bal Yiyen Çocuk / Harpokrates 04-10321						
	Kat. No. 171 Bal Yiyen Çocuk / Harpokrates 04-10322						
	Kat. No. Diptikoslu Oturan Çocuk 04-10309						
	Çal. No. Diptikoslu Oturan Çocuk 04-10310						
	Çal. Dışı Diptikoslu Oturan Çocuk 04-10311						
	Çal. Dışı Diptikoslu Oturan Çocuk 04-10312						
	Çal. Dışı Diptikoslu Oturan Çocuk 04-10313						
	Çal. Dışı Diptikoslu Oturan Çocuk 04-10314	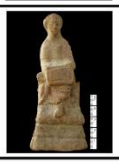					
	Kat. No. 331 Domuz 04-10360						
	Kat. No. 312 Köpek 04-10348						
	Kat. No. 313 Köpek 04-10349		ΚΑΛ ?				

	Kat. No. 314 Köpek 04-10350						
	Kat. No. 315 Köpek 04-10351						
	Kat. No. 316 Köpek 04-10352						
	Kat. No. 317 Köpek 04-10353						
	Kat. No. 318 Köpek 04-10354						
	Kat. No. 319 Köpek 04-10355						
	Kat. No. 320 Köpek 04-10356						
	Kat. No. 321 Köpek 04-10358						
	Kat. No. 324 Köpek 04-10357		ЄΛЄNHC				
	Kat. No.371 Horoz 04-10336						
	Kat. No. 372 Horoz 04-10331						

	Kat. No. 385 Horoz 04-10333		ΘΛΕΝΗΣ				
	Kat. No. 386 Horoz 04-10334		ΘΛΕΝΗΣ				
	Kat. No. 388 Horoz 04-10335		ΘΛΕΝΗΣ				
	Kat. No. 387 Horoz 04-10332						
	Kat. No. 335 Güvercin 04-10328						
	Kat. No. 336 Güvercin 04-10329						
	Kat. No. 337 Güvercin 04-10330						
	Kat. No. 343 Güvercin 04-10344		ΕΡ				
	Kat. No. 342 Güvercin 04-10347		ΕΡ				
	Kat. No. 341 Güvercin 04-10342		ΕΡ				
	Kat. No. 340 Güvercin 04-10343	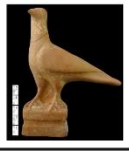	ΕΡ				

	Kat. No. 338 Güvercin 04-10345		ΦIΛ				
	Kat. No. 339 Güvercin 04-10346		ΦIΛ				
	Kat. No. 391 Çıngırak 04-10337						
	Kat. No. 392 Çıngırak 04-10338						
	Kat. No. 393 Çıngırak 04-10339		?				
	Çal. Dışı Grotesk Savaşçı 04-10286						
M111 Karolaj J-11 Ahşap Tabut Mezar MS 1. yy. ortaları - sonları	Kat. No. 12 Aphrodite Anadyomene 04-10406				1 Unguentarium 04-10413 1 Sürahi 04-10412		
	Kat. No. 16 Aphrodite Anadyomene 04-10407		Π Π				
M121 Karolaj L-8 MS 25 -100	Çal. Dışı Yaşlı Kadın 04-10427			1 Unguentarium 04-10428	1 Unguentarium 04-10429	1 Kanatlı Phallus Kolye Ucu 04-10430	
	Kat. No. 150 Oturan Kolsuz Kadın 04-10426						
M124b Karolaj L-8-7 MS 1. yy. ikinci çeyreği	Kat. No.19 Strophionlu Çıplak Aphrodite 04-10435			1 Kase 04-10436 1 Kandil 04-10437			

M125 Karolaj L-8 MS 2. yy.	Kat. No. 119 Köle 04-10440			1 Kandil 04-10442	1 Sürahi 04-10439 1 Kolyeye ait 13 Boncuk 04-10441		
	Kat. No. 183 Gladyatör Tipli Savaşçı Kukla 04-10443						
M149 Karolaj İ-11 MS 1. yy. ilk yarısı	Kat. No. 326 Köpek-Kurt- Arslan Kar. Hayvan 04-10455			1 Çift Kulplu Kase 04-10459			
	Kat. No. 327 Köpek-Kurt- Arslan Kar. Hayvan 04-10456						
	Kat. No. 374 Horoz 04-10457						
	Kat. No. 375 Horoz 04-10458						
M150 Karolaj İ-11 Ahşap Tabut Mezar Çocuk Mezarı MS 1. yy. ilk yarısı	Kat. No. 73 Horozdan Kaçan Çocuk Eros 04-10390			1 Tek Kluplu Testi 04-10385 1 Bardak 04-10386			
	Kat. No. 78 Kaza Su İçiren Genç Eros 04-10404						
	Kat. No. 112 Giyimli Ephebe 04-10405						
	Kat. No. 172 Horoz Taşıyan Çocuk 04-10393						
	Kat. No. 173 Horoz Taşıyan Çocuk 04-10389						

	Kat. No. 174 Horoz Taşıyan Çocuk 04-10391						
	Kat. No. 175 Horoz Taşıyan Çocuk 04-10392						
	Kat. No. 176 Horoz Taşıyan Çocuk 04-10394						
	Kat. No. 177 Horoz Taşıyan Çocuk 04-10388						
	Kat. No. 178 Horoz Taşıyan Çocuk 04-10387						
	Kat. No. 304 Köpek 04-10401		Ön Yüz Arka Yüz EPMO				
	Kat. No. 305 Köpek 04-10402		Ön Yüz Arka Yüz EPMÒ				
	Kat. No. 309 Köpek 04-10403		Ön Yüz Arka Yüz				
	Kat. No. 366 Horoz 04-10400		EPMO				
	Kat. No. 349 Güvercin 04-10396						
	Kat. No. 350 Güvercin 04-10397						

	Kat. No. 351 Güvercin 04-10399						
	Kat. No. 352 Güvercin 04-10395						
	Kat. No. 353 Güvercin 04-10398	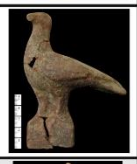					
M153 Karolaj İ-11 MS 1. yy. ilk yarısı (MS 1. yy. başları - MS 40)	Kat. No. 52 Köpekle Oynayan Çocuk Eros - 2. Tip 04-10466			1 Kandil 04-10469			
	Kat. No. 79 Köpekli Genç Eros 04-10467						
	Kat. No. 83 Öpüşen Eroslar 04-10468						
M190 Karolaj İ-11 MS 1. yy. ilk yarısı	Kat. No. 34 Dioysos Herme'si – 1. Tip 04-10497						
M192 Karolaj ? MS 1. yy. başları - MS 40	Kat. No. 24 Mantolu Çıplak Aphrodite 04-10483			1 Tek Kulplu Testi 04-10499 1 Unguentarium 04-10480			

Tablo 3. Figürinlerde Görülen Kil Rengi Kataloğu

Kil Rengi	Munsel Kodları	Kat. No.	Toplam Sayı
Kırmızı	2.5 YR 4/6	Kat No. 115 , Kat No. 151	118
	2.5 YR 4/8	Kat No. 17, Kat No. 19, Kat No. 20 , Kat No. 43, Kat No. 160, Kat No. 161, Kat No. 350, Kat No. 351, Kat No. 361, Kat No. 362	
	2.5 YR 5/6	Kat No.5, Kat No. 14, Kat No. 70, Kat No. 71, Kat No. 72, Kat No. 85, Kat No. 105, Kat No. 106, Kat No. 118, Kat No. 120, Kat No. 125, Kat No. 126, Kat No. 127, Kat No. 128, Kat No. 133, Kat No. 140, Kat No. 142, Kat No. 144, Kat No. 155, Kat No. 173, Kat No. 213, Kat No. 218, Kat No. 224, Kat No. 225, Kat No. 242, Kat No. 322, Kat. No. 330, Kat No. 357, Kat No. 360, Kat No. 365, Kat No. 387	
	2.5 YR 5/8	Kat No. 3, Kat No. 4, Kat No. 13, Kat No. 15, Kat No. 18, Kat No. 21, Kat No. 24, Kat No. 34, Kat No. 4, Kat No. 47, Kat No. 50, Kat No. 52, Kat No. 53, Kat No. 58, Kat No. 59, Kat No. 60, Kat No. 66, Kat No. 67, Kat No. 73, Kat No. 74, Kat No. 75, Kat No. 76, Kat No. 77, Kat No. 78, Kat No. 81, Kat No. 82, Kat No. 86, Kat No. 98, Kat No. 112, Kat No. 129, Kat No. 132, Kat No. 135, Kat No. 136, Kat No. 137, Kat No. 143, Kat No. 147, Kat No. 148, Kat No. 149, Kat No. 153, Kat No. 154, Kat No. 168, Kat No. 169, Kat No. 170, Kat No. 171, Kat No. 176, Kat No. 178, Kat No. 179, Kat No. 210, Kat No. 258, Kat No. 276, Kat No. 304, Kat No. 305, Kat No. 306, Kat No. 308, Kat. No. 331, Kat. No. 334, Kat No. 349, Kat No. 352, Kat No. 353, Kat No. 355, Kat No. 356, Kat No. 371, Kat No. 374, Kat No. 379, Kat No. 380, Kat No. 382, Kat No. 384, Kat No. 389, Kat No. 391, Kat No. 392, Kat No. 393, Kat No. 403	
	10 R 5/6	Kat No. 157, Kat No. 287, Kat No. 290	
Açık Kırmızı	2.5 YR 6/6	Kat No. 96, Kat No. 97, Kat No. 99, Kat No. 100, Kat No. 101, Kat No. 102, Kat No. 131, Kat No. 138, Kat No. 163, Kat No. 184, Kat No. 191, Kat No. 192, Kat No. 194, Kat No. 199, Kat No. 200, Kat No. 212, Kat No. 214, Kat No. 238, Kat No. 264, Kat No. 266, Kat No. 273, Kat No. 278, Kat. No. 279, Kat No. 312, Kat No. 396	156
	2.5 YR 6/8	Kat No. 9, Kat No. 16, Kat No. 22, Kat No. 23, Kat No. 29, Kat No. 30, Kat No. 32, Kat No. 33, Kat No. 36, Kat No. 37, Kat No. 38, Kat No. 39, Kat No. 44, Kat No. 45, Kat No. 46, Kat No. 48, Kat No. 49, Kat No. 51, Kat No. 54, Kat No. 68, Kat No. 79, Kat No. 80, Kat No. 84, Kat No. 87,	

Kil Rengi	Munsel Kodları	Kat. No.	Toplam Sayı
		Kat No. 88, Kat No. 89, Kat No 90, Kat No. 91, Kat No. 93, Kat No. 94, Kat No. 95, Kat No. 103, Kat No. 104, Kat No. 107, Kat No. 113, Kat No. 139, Kat No. 145, Kat No. 146, Kat No. 172, Kat No. 181, Kat No. 183, Kat No. 196, Kat No. 201, Kat No. 202, Kat No. 203, Kat No. 204, Kat No. 207, Kat No. 208, Kat No. 215, Kat No. 217, Kat No. 223, Kat No. 227, Kat No. 231, Kat No. 236, Kat No. 254, Kat No. 259, Kat No. 260, Kat No. 272, Kat No. 275, Kat No. 280, Kat No. 284, Kat No. 294, Kat No 300, Kat No. 301, Kat No. 307, Kat No. 310, Kat No. 311, Kat No. 323, Kat No. 333, Kat No. 354, Kat No. 359, Kat No. 363, Kat No. 364, Kat No. 366, Kat. No. 367, Kat No. 368, Kat No. 369, Kat No. 370, Kat No. 372, Kat No. 373, Kat No. 385, Kat No. 386, Kat No. 388, Kat No. 398, Kat No. 399, Kat No. 401, Kat No. 406, Kat No. 407, Kat No. 408	
	2.5 YR 7/6	Kat No. 28, Kat No. 31, Kat. No. 185, Kat. No. 187, Kat No. 119, Kat No. 158, Kat No. 186, Kat No. 193, Kat No. 232, Kat No. 248, Kat No. 251, Kat No. 252, Kat No. 256, Kat No. 261, Kat No. 271, Kat No. 274, Kat No. 283, Kat No. 293, Kat No. 409	
	2.5 YR 7/8	Kat No. 2, Kat No. 243, Kat No. 245, Kat No. 249, Kat No. 262, Kat No. 263, Kat No. 302, Kat No. 332, Kat No. 358, Kat No. 395, Kat No. 40	
	10 R 6/4	Kat No. 233	
	10 R 6/6	Kat No. 230, Kat no. 265, Kat No. 269, Kat No. 270	
	10 R 6/8	Kat No 234, Kat No. 237, Kat No. 287, Kat No. 397	
	10 R 7/6	Kat No. 108, Kat No. 250, Kat No. 281	
Sarımsı Kırmızı	5 YR 4/6	Kat No. 344	86
	5 YR 5/6	Kat No. 1, Kat No. 10, Kat No. 11, Kat No. 25, Kat No. 35, Kat No. 40, Kat No. 57, Kat No. 117, Kat No. 141, Kat No. 277, Kat No. 295, Kat No. 318, Kat No. 328, Kat No. 329, Kat No. 348, Kat No. 383, Kat No. 394, Kat No. 405	
	5 YR 5/8	Kat No. 12, Kat No. 26, Kat No. 69, Kat No. 150, Kat No. 174, Kat No. 175, Kat No. 319, Kat No. 338, Kat No. 339, Kat No. 340,	

Kil Rengi	Munsel Kodları	Kat. No.	Toplam Sayı
		Kat No. 341, Kat No. 345, Kat. No. 346, Kat No. 347, Kat No. 390	
	5 YR 6/8	Kat No. 7, Kat No. 8, Kat No. 61, Kat No. 62, Kat No. 63, Kat No. 64, Kat No. 65, Kat No. 83, Kat No. 92, Kat No. 111, Kat No. 121, Kat No. 122, Kat No. 123, Kat No. 124, Kat No. 130, Kat No. 164, Kat No. 165, Kat No. 166, Kat No. 167, Kat No. 177, Kat No. 197, Kat No. 221, Kat No. 303, Kat No. 309, Kat No. 313, Kat No. 317, Kat No. 321, Kat No. 324, Kat No. 325, Kat No. 326, Kat No. 327, Kat No. 375, Kat No. 376, Kat No. 381, Kat No. 402	
	5 YR 7/6	Kat No. 42, Kat No. 162, Kat No. 188, Kat No. 206, Kat No. 220, Kat No. 247, Kat No. 253, Kat No. 299, Kat No. 400	
	5 YR 7/8	Kat No. 114, Kat No. 216, Kat. No. 240, Kat No. 286, Kat No. 336, Kat No. 337, Kat No. 410	
Kırmızımsı Sarı	5 YR 6/6	Kat No. 6, Kat No. 27, Kat No. 55, Kat No. 116, Kat No. 156, Kat No. 180, Kat No. 189, Kat No. 190, Kat No. 195, Kat No. 198, Kat No. 211, Kat No. 219, Kat No. 222, Kat No. 239, Kat No. 268, Kat No. 297, Kat No. 314, Kat No. 315, Kat No. 316, Kat No. 320, Kat No. 335, Kat No. 342, Kat No. 343, Kat No. 378	33
	7.5 YR 6/6	Kat No. 255	
	7.5 YR 7/6	Kat No. 134, Kat No. 229, Kat No. 235, Kat No. 246, Kat No. 291, Kat No. 298	
	7.5 YR 7/8	Kat No. 152	
	7.5 YR 8/6	Kat No. 182	
Gri	5 YR 5/1	Kat No. 282	6
Koyu Gri	5 YR 4/1	Kat No. 296	
Pembemsi Gri	7.5 YR 7/2	Kat No. 285	
Kırmızımsı Gri	1.5 YR 5/1	Kat No. 267, Kat No. 292	
Koyu Kırmızımsı Gri	2.5 YR 5/1	Kat No. 289	

Kil Rengi	Munsel Kodları	Kat. No.	Toplam Sayı
Kahverengi	7.5 YR 4/3	Kat No. 56 , Kat No. 244	7
	7.5 YR 5/2	Kat No. 377	
Açık Kahverengi	7.5 YR 6/4	Kat No. 159	
Açık Kırmızımsı Kahverengi	2.5 YR 7/4	Kat No. 228	
	5 YR 6/4	Kat No. 205	
Grimsi Kahverengi	2.5 Y 5/2	Kat No. 110	
Pembe	5 YR 7/4	Kat No. 226, Kat No. 241	4
	7.5 YR 8/3	Kat No. 209, Kat No. 257	

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Hasan KASAPOĞLU
Doğum Yeri ve Tarihi	Erzurum / 1980
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversiesi Fen-Edebiyat Arkeoloji Bölümü
Y. Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversiesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klasik Arkeoloji Bilim Dalı
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri	2005-…. Parion Antik Kenti Kazısı 2008 Tenedos Antik Kenti Yüzey Araştırması 2010 Erzurum Çat Tepeköy Toplu Mezar Kazısı 2010 Van Gevaş Yanıkçay Toplu Mezar Kazısı
İş Deneyimi	
Stajlar	
Projeler	- Parion Antik Kenti Terracotta Figürinleri. (Proje Yürütücüsü) Tamamlandı. - Grek Sanatında Karışık Yaratıklar ve Kökenleri Işığında Doğu Sanatları ile Batı Sanatları Arasındaki Etkileşimler (Proje Araştırmacısı) Tamamlandı. - Seramik Buluntuları Yardımıyla Parion'un Erken Dönem Yerleşim, Tarih ve Arkeolojisinin İncelenmesi (Proje Araştırmacısı) Tamamlandı.
Çalıştığı Kurumlar	2005-2015 Atatürk Üni. Sosyal Bilimler Enstitüsü
İletişim	
E-Posta Adresi	hasankasapoglu@gmail.com
Tarih	2015